

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ରିଗ୍ ବେଦ

(ରିଗ୍ ବେଦ)
Rig Veda

ଶାକଲ ସଂହିତା
Shakala Samhita

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ
Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ
Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର
ଶ୍ରୀ ନିଳାଦ୍ରି ବିହାରୀ ସତପଥୀ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର

ସଂପାଦକ, ହିନ୍ଦୁ ମହାସଭା,

ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା

astrosant@gmail.com

ଶ୍ରୀ ନିଳାଦ୍ରି ବିହାରୀ ସତପଥୀ

niladrihere@gmail.com

ପୂର୍ବାଭାଷ

ମାତାପିତୃଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।
ସର୍ବଭ୍ୟାଂ ଗୁରୁଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।
ଶ୍ରୀ ମହାଗଣପତୟେ ନମଃ ।
ଶ୍ରୀ ସରସ୍ୱତ୍ୟେ ନମଃ ।
ସର୍ବଭ୍ୟାଂ ଦେବେଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।
ଶ୍ରୀ ବେଦାୟ ନମଃ ।
ଶ୍ରୀ ବେଦପୁରୁଷାୟ ନମଃ ।

୨୫, ମାର୍ଚ୍ଚ, ୨୦୨୦, କୋଭିଡ-୧୯ ପାଇଁ ଭାରତ ବନ୍ଦ ଘୋଷଣା କରାଗଲା । ସବୁକିଛି ବନ୍ଦ, ଘରେ ବସିବା ଛଡ଼ା କିଛି ରାସ୍ତା ନାହିଁ । ତେବେ କ'ଣ କରିବା ? ଖାଲି ବସିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଚିନ୍ତା କଲି ଯେ 'ବେଦ' ଉପରେ କିଛି କାମ କରିବି ବୋଲି । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଆରେ ବେଦର କୌଣସି ଡିଜିଟାଲ୍ ଦସ୍ତାବିଜ ନଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ବେଦର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ତେଣୁ ଏହି ସମୟକୁ ବେଦର ରୂପାନ୍ତର କରିବାରେ ବିନିଯୋଗ କରିବି ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲି । ଯଦିଓ ପୂର୍ବରୁ ଏହା ଉପରେ କାମ କରିବାକୁ ବହୁତ ଇଚ୍ଛା ଥିଲା, କିନ୍ତୁ କର୍ମମୟ ଜୀବନରେ ସମୟର ଅଭାବରୁ ଏହା କରିପାରିନଥିଲି । ସେଥିପାଇଁ ଚିନ୍ତାକଲି ପ୍ରଥମେ "ଋକ୍ ବେଦ"ରୁ ଅରମ୍ଭ କରିବି ଓ ଏହାପରେ ଅନ୍ୟ ବେଦ ମାନଙ୍କ ଉପରେ କାମ କରିବି ।

ଗତ ୭ ବର୍ଷ ହେବ ଯେତେବେଳେ ସମୟ ମିଳୁଥିଲା, ସେତେବେଳେ ବେଦ ଉପରେ ଗବେଷଣା କରିଆସୁଥିଲି । ଏ ସମୟରେ ଅନେକ ପୁରୁଣା ଓ ଅସାଧ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକ ହାସଲ ହେଲା, ଓ କିଛି ପୁସ୍ତକ ଓ ଡିଭିଡି ଦେଶ ବା ବିଦେଶ ରୁ କିଣିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପଢ଼ି ଆସୁଅଛି । ମୋ ପାଇଁ ଋଚିର ବିଷୟ ଥିଲା, ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଥିଲା ଯେ କେମିତି ଆମ ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନେ ଏତେ ଜ୍ଞାନ ଥିଲେ, ଯେଉଁ ମାନଙ୍କୁ ଆଜିର ବିଜ୍ଞାନ ଅନୁସରଣ କରିଆସୁଅଛି ।

ଏବେ ମନରେ ସ୍ୱତଃ ପ୍ରଶ୍ନ ଆସିପାରେ, ବେଦର ରୂପାନ୍ତର କ'ଣ ଦରକାର ? ଆମେମାନେ ଯେତେବେଳେ ସ୍କୁଲରେ ସଂସ୍କୃତ ପଢୁଥିଲୁ, ସେତେବେଳେ ଆମେ ସଂସ୍କୃତକୁ ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ଲେଖୁଥିଲୁ ବା ପଢୁଥିଲୁ । ତେଣୁ ଯଦିଓ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସଂସ୍କୃତ ଜଣାଥିଲା କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ ସଂସ୍କୃତ ଲିପି ପଢ଼ିବାରେ ପ୍ରବୀଣ ନ ଥିଲେ । କାରଣ ଆମେ ସଂସ୍କୃତକୁ ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ପଢ଼ିଥିଲେ ବା ଲେଖିଥିଲେ । ତେଣୁ ବେଦର ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ତାହା ଛଡ଼ା ଯେଉଁମାନେ ସଂସ୍କୃତ ଲିପି ପଢ଼ିବା ଜାଣିନାହାଁନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ବେଦ ମନ୍ତ୍ର ବା ଶ୍ଳୋକ ଜାଣିବାରେ ଇଚ୍ଛା ଅଛି, ଏହା ସେମାନଙ୍କର ସହାୟକ ହେବ । ଏହାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ଆଗକୁ ଆଗେଇଲି, କିନ୍ତୁ ଏକୁଟିଆ ଏ ସବୁ କରିବା ସମ୍ଭବ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ବେଦର ରୂପାନ୍ତର ଆରମ୍ଭ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୋ ଜଣା ଗୁରୁମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଯୋଗ କଲି ଓ କିଛି 'ଫେସବୁକ' ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଯୋଗ କଲି । ସମସ୍ତେ ମତ ଦେଲା ପରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିଲି ।

କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ କଠିନତା ତ ନିଶ୍ଚିତ ଆସେ, ସେହିପରି ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ କଠିନତା ଆସିଥିଲା । ସୁଖଦ ବିଷୟ, ମୋ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଇନ୍‌ଫର୍ମେସନ ଟେକନୋଲୋଜି ସଂଗରେ ଯୋଡ଼ା ଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ଏହି କାମରେ ସଫ୍ଟୱେୟର ବ୍ୟବହାର କଲି । ଏହା କିଛି ମାତ୍ରାରେ ସହାୟକ ହେଲା । ପ୍ରାୟ ୮୦ ଭାଗ କାମ କରିସାରିବା ପରେ ଦେଖିଲି ଯେ ଯୁକ୍ତାକ୍ଷର ଗୁଡ଼ିକର ସଠିକ ରୂପାନ୍ତର ହୋଇପାରୁନି । ଏହା ବଡ଼ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ଥିଲା । କାରଣ ମନ୍ତ୍ରରେ ଆକାର, ହସ୍ତ-ଇକାର, ଦୀର୍ଘ-ଇକାର, ଯୁକ୍ତାକ୍ଷର ଇତ୍ୟାଦି ଭୁଲ ହେଲେ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମନ୍ତ୍ର ବା ଶ୍ଳୋକର ଅର୍ଥ, ଶକ୍ତି ଓ ଫଳ ବଦଳିଯିବ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ - 'ସୁର' ଓ 'ସୂର' ; 'କର୍ମ' ଓ 'କ୍ରମ'; 'ସଂବାଦ' ଓ 'ସମ୍ବାଦ'; 'ସ୍ୱଷ୍ଟ' ଓ 'ସ୍ୱଷ୍ଟ' ଇତ୍ୟାଦି, ଯଦିଓ ଏ ସମସ୍ତ ଶବ୍ଦର ଉଚ୍ଚାରଣ ଏକ ପ୍ରକାରର, କିନ୍ତୁ ଅର୍ଥ ଅଲଗା ଅଲଗା । ଆଉ ଏକ ବଡ଼ ତର ଥିଲା ଯେ - ଯେଉଁ ବେଦ ୫୦୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଯେମିତି ଥିଲା, ଏବେ ବି ସେହିପରି ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ଅଛି, ତେଣୁ ଓଡ଼ିଆରେ ରୂପାନ୍ତର ଠିକ ସେହିପରି ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିବା ଦରକାର, ନଚେତ ଏ କାମର କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ରହିବନାହିଁ । କିଛି ଦିନପରେ ଏହାର ସମାଧାନ ମଧ୍ୟ ମିଳିଲା । ତେଣୁ ପୁଣି ଥରେ ମୂଳରୁ କାମ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଶେଷରେ ସଫଳତା ମିଳିଲା ।

"ଋକ୍ ବେଦ" ବିଶ୍ୱର ସବୁଠୁ ପୁରୁଣା ଧର୍ମ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଟେ, ଯାହାକି ୫୦୦୦ ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ସେଥିରେ ୧୦ଟି ମଣ୍ଡଳ (ପୁସ୍ତକ) ରହିଅଛି । ସେଥିରେ ୧,୦୨୮ ଟି "ସୁକ୍ତ", ସମୁଦାୟ ୧୦,୫୫୨ଟି "ଶ୍ଳୋକ ବା ମନ୍ତ୍ର", ୨୧,୦୩୫ଟି "ପଦ" (ଲାଈନ୍), ୩୯,୮୩୯ଟି "ପାଦ", ୧,୬୩,୫୫୭ଟି "ଶବ୍ଦ", ଓ ୩,୮୪,୧୭୭ଟି "ଅକ୍ଷର" ଅଛି । ଏହାର ଓଡ଼ିଆରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କାମ କରିବାପାଇଁ ପ୍ରାୟ ୧୦ ମାସ ସମୟ ଲାଗିଗଲା ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣ୍ଡଳର (ପୁସ୍ତକ) 'ସୁକ୍ତ', 'ମନ୍ତ୍ର', 'ପଦ', 'ପାଦ', 'ଶବ୍ଦ' ଓ ଅକ୍ଷର ସଂଖ୍ୟା ତଳେ ଟେବୁଲ୍‌ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

	ମଣ୍ଡଳ ୧	ମଣ୍ଡଳ ୨	ମଣ୍ଡଳ ୩	ମଣ୍ଡଳ ୪	ମଣ୍ଡଳ ୫	ମଣ୍ଡଳ ୬	ମଣ୍ଡଳ ୭	ମଣ୍ଡଳ ୮	ମଣ୍ଡଳ ୯	ମଣ୍ଡଳ ୧୦	ସମୁଦାୟ
ସୁକ୍ତ	୧୯୧	୪୩	୬୨	୫୮	୮୭	୭୫	୧୦୪	୧୦୩	୧୧୪	୧୯୧	୧,୦୨୮
ମନ୍ତ୍ର	୨୦୦୭	୪୨୯	୬୧୭	୫୮୯	୭୨୭	୭୬୫	୮୪୧	୧୭୧୭	୧୧୦୮	୧୭୫୪	୧୦,୫୫୨
ପଦ	୪୦୪୦	୮୫୯	୧୨୩୪	୧୧୭୮	୧୪୪୭	୧୫୨୬	୧୬୪୨	୩୪୧୯	୨୧୯୨	୩୪୯୮	୨୧,୦୩୫
ପାଦ	୭୭୪୫	୧୭୯୪	୨୩୫୭	୨୨୪୯	୨୮୭୦	୨୯୧୯	୩୧୯୦	୬୦୭୧	୬୦୭୧	୬୯୯୬	୩୯,୮୩୯
ଶବ୍ଦ	୩୨୨୬୩	୭୬୯୮	୯୮୯୯	୯୬୭୩	୧୧୫୩୭	୧୨୫୨୯	୧୪୧୭୮	୨୧୮୧୭	୧୪୦୭୬	୨୯୮୮୭	୧,୬୩,୫୫୭
ଅକ୍ଷର	୭୫୭୪୯	୧୭୯୨୬	୨୩୯୫୧	୨୨୫୨୯	୨୭୭୭୩	୨୯୦୧୦	୩୨୯୩୯	୫୦୭୯୪	୩୪୦୫୭	୭୦୦୩୯	୩,୮୪,୧୭୭

ଏହି ରୂପାନ୍ତରିତ ରେ ବେଦର 'ସ୍ୱର' (ଉଦାତ୍ତ, ଅନୁଦାତ୍ତ, ସ୍ୱରିତ ଇତ୍ୟାଦି) ମାନଙ୍କର ଶଂକେତ ବା ଚିହ୍ନ ଦିଆଯାଇନାହିଁ । ଏହାର କାରଣ ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ସେ ପ୍ରକାର ର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । ତଥାପି ଏହା ଉପରେ ଗବେଷଣା ଜାରି ରହିଛି, ହୋଇପାରେ ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂସ୍କରଣରେ ଏହା ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । 'ଞ୍ଜେବ ସାଇଟ' ରେ ସମସ୍ତ ଶ୍ଳୋକ ବା ମନ୍ତ୍ର ମାନଙ୍କର 'ସ୍ୱରାବୃତ୍ତି' ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି, ପାଠକମାନେ ଏହାକୁ ଶୁଣି ପାରିବେ ବା ଅଭ୍ୟାସ କରିପାରିବେ ।

ଏହି 'ଋକ୍ ବେଦ' ର ରୂପାନ୍ତର ବିଶ୍ୱସନୀୟ ସୂତ୍ର ଉପରେ ଅଧାରିତ । କେଉଁ କେଉଁ ସୂତ୍ର ଏହି ଦସ୍ତାବିଜରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି, ତାହାର ତାଲିକା ଦିଆଯାଇଛି । ଏଥି

ମଧ୍ୟରୁ 'ଜର୍ମାନୀ' ର ସଂସ୍କୃତ ବିଷୟର "ମାକ୍ସ ଏଫ୍ ମୁଲ୍ଲେର" ଓ "ଡେଟଲେଫ୍ ଏଇଚଲେର" ଜ୍ଞାନ ମୂଳ ଦସ୍ତାବିଜ ଏହାର ଆଧାର । 'ମାକ୍ସ ମୁଲ୍ଲେର' ଭାରତକୁ ବେଦ ଉପରେ ଗବେଷଣା କରିବାପାଇଁ ୧୮୫୦ ମସିହାରେ ଆସିଥିଲେ । 'ରକ୍ ବେଦ' ର ସୁକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକୁ ଏକାଠି କରିବାରେ ତାଙ୍କର ଭୂମିକା ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ଏହିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ୧୦ ବର୍ଷ ଲାଗି ଯାଇଥିଲା । ୧୮୭୦ ମସିହା ରେ 'ରକ୍ ବେଦ' ର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦସ୍ତାବିଜ "ଅକ୍ସଫୋର୍ଡ ଇଉନିଭରସିଟି" ରେ ଜମା କରିଥିଲେ । ସେହି ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକ ଏହି ରୂପାନ୍ତର ର ଆଧାର । ଏହା ସହିତ ଅନ୍ୟ ସୂକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ବି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ।

'ରକ୍ ବେଦ' ର ଓଡ଼ିଆରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ସରିବା ପରେ, ଏହା ଠିକ ରେ ରୂପାନ୍ତର ହେଲା କି ନାହିଁ, ତାହାର ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (ପୁଞ୍ଜ-ରିଡିଙ୍ଗ୍) ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ମୂଳ ଦସ୍ତାବିଜ ସଙ୍ଗରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ଦସ୍ତାବିଜର ଯାଞ୍ଚ କରିବାପାଇଁ, ୫ ଜଣ ଅଲଗା ଅଲଗା ଶୁଦ୍ଧିକରଣ କାମରେ ଲାଗିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର", ଓ "ଶ୍ରୀ ନିଳାଦ୍ରି ବିହାରୀ ସତପଥୀ " ମୁଖ୍ୟରୂପେ କାମ କରିଥିଲେ । ମୁଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ସମସ୍ତ ଯୋଗଦାନକାରୀ ସଦସ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛି । ତାଙ୍କର ଉପଦେଶ, ମାର୍ଗ ଦର୍ଶନ ଓ ସୁଧାରୀକରଣ ସର୍ବଦା ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ରହିବ ।

ଶେଷରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଯୋଗଦାନ ପାଇଁ ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ “ରକ୍ ବେଦ” ଓଡ଼ିଆ ରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିଛି । ଆଶାକରୁଛି ଏହା ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଭାଷୀ ବେଦଲିପ୍ତ ଜନମାନଙ୍କ କାମରେ ଆସିବ ଓ ଏହାକୁ ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବେ ।

ତାରିଖ - ୩୦.୧୨. ୨୦୨୦

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ,
ସଂପାଦକ,

ସଂସାରଫଳ, ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, ଓଡ଼ିଶା, ଭାରତ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତି - ଚେନ୍ନାଇ, ତାମିଲନାଡୁ, ଭାରତ ।

ଉତ୍ସର୍ଗ

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ “ରିକ୍ ବେଦ” ଓଡ଼ିଆ ରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷୀ ସମସ୍ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସେବାରେ ଓ
ସାର୍ବଜନୀନ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରସାର ନିମନ୍ତେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରୁଛି ।

ବଶମ୍ବଦ

ସଂପାଦକ

ନିବେଦନ

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ “ରିକ୍ ବେଦ” ଓଡ଼ିଆ ରେ ଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଠନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରେ ତିଆରି କରାଯାଇଛି
ଓ ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡିଜିଟାଲ ରୂପରେ ମୁକ୍ତ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ଏହାର କୌଣସି
ବ୍ୟାପାରୀକରଣ ନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ । ଯଦି କେହି ଏହାର ପ୍ରକାଶନ କରିବାକୁ
ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ସଂପାଦକଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ । ବେଦ ପଢ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ,
ବେଦ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ, ତେଣୁ ସଂପାଦକଙ୍କ ଆଉ ଏକ ପୁସ୍ତକ “ ବେଦ
ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ ଓ ଉପନିଷଦ - ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରିଚୟ ” ପଠନ କରିପାରିବେ ।

ସଂପାଦକ,

କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା

ଏହି ଓଡ଼ିଆ ରୂପାନ୍ତରିତକୁ ଆମ ଜ୍ଞାନ ଅବଧିରେ, ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ, ସମସ୍ତ ସାବଧାନ ଓ ଯତ୍ନର
ସହିତ ରୂପାନ୍ତରିତ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଭୁଲ ବା ତ୍ରୁଟି ରହିଥାଇ ପାରେ, ସେଥିପାଇଁ
ପାଠକ ମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଅଗ୍ରୀମ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି । ଯଦି କିଛି ଭୁଲ ତ୍ରୁଟି
ରହିଯାଇଥାଏ, ତାହା ସଂପାଦକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆଣିବାକୁ ବିଶେଷ ଅନୁରୋଧ କରୁଛି ।

କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥୀ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ, ସଂପାଦକ ।

ଯଦକ୍ଷରପଦବ୍ରହ୍ମଂ ମାତ୍ରାହିନଂ ତୁ ଯଦ୍-ଭବେତ୍ ।
 ତତ୍-ସର୍ବ ଶମତାଂ ଦେବ ନରାୟଣ ନମୋଽସ୍ତୁତେ ॥
 ବିସର୍ଗବିନ୍ଦୁମାତ୍ରାଣି ପଦପାଦାକ୍ଷରାଣି ଚ ।
 ନ୍ୟୁନାନି ଚାତିରିକ୍ତାନି ଶମସ୍ତ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ॥
 ଓମ୍ ତତ୍ ସତ୍ । ସର୍ବମ୍ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣାର୍ପଣାମସ୍ତୁ ।
 ଓମ୍ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।

Sources ସୂତ୍ର	• Sir F MAX MULLER — 1st edition research paper on year 1860 submitted to Oxford University for publication • Sir DETLEF EICHLER • Ralph T H Griffith • www.sanskritdocuments.org • www.archive.org • www.academia.edu • IISH Global (Indian Institute of Scientific Heritage) • www.docs.google.com • www.sanskritweb.net/rigveda/ • Vedanta Spiritual Library — www.celextel.org • www.wikipedia.org • www.vedicheritage.gov.in
Send Corrections to ଭୁଲ ସୁଧାର ପାଇଁ ଯୋଗାଯୋଗ	prakash@scholarshoppe.com
Site access ଜେବ ସାଇଟ୍	www.scholarshoppe.com/veda-odia/

ଏହି ‘ଦସ୍ତାବିଜ ବା ପୁସ୍ତକ’ ଟି ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ଡିଜିଟାଲ୍
 ରୂପାନ୍ତର ଅଟେ ।

'ଋକ୍ ବେଦ' - ମଣ୍ଡଳ (ପୁସ୍ତକ) ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା

'ଋକ୍ ବେଦ' ରଚନାରେ ୪୦୦ ରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ବ ମନ୍ତ୍ରଦ୍ରଷ୍ଟା ଋଷି ମାନଙ୍କର ଯୋଗଦାନ ରହିଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩୦ ଜଣ ନାରୀ ଋଷି ବା ଋଷିକା ଥିଲେ । ଏହି ଋଷି ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ୧୦ଟି ମୁଖ୍ୟ ଋଷିକୁଳର ଥିଲେ । ଋଷିକୁଳ କହିଲେ, ସେଥିରେ ମୁଖ୍ୟଋଷି, ଋଷିଗଣ, ସେମାନଙ୍କର ବଂଶ, ପରିବାର, ଓ ଶିଷ୍ୟ ଋଷିଗଣ କୁ ବୁଝାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଋଷିକୁଳ ତାଙ୍କର ବିଶେଷତ୍ବ, ଯଥା ଆରାଧ୍ୟ, ସାଧନା, ତପ ଓ ବିଷୟ ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଏହି ୧୦ଟି ଋଷିକୁଳ 'ଦଶତ୍ରୟୀ' ନାମରେ ଜଣା ଓ ତାଙ୍କ ପାଖରେ 'ଋକ୍ ବେଦ'ର ୯୫ ଭାଗ ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା । ଆଉ ୫ ଭାଗ ଅନ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରଦ୍ରଷ୍ଟା ଋଷି ମାନଙ୍କର ମନ୍ତ୍ର ସମୂହ ଥିଲା । ଏମାନେ 'ଋକ୍ ବେଦ'ର ରଚୟିତା ଭାବରେ ଜଣା । ଅର୍ଥାତ ସେମାନଙ୍କୁ 'ଋକ୍ ବେଦ' ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ 'ରଚୟିତା' ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରିବା ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନ୍ତ୍ର ଗୋଟିଏ ଋଷି ଦ୍ବାରା, ଗୋଟିଏ ଛନ୍ଦରେ ଓ ଗୋଟିଏ ଦେବତା ବା ଯୁଗ୍ମ ଦେବତା ଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନ୍ତ୍ରର ଋଷି, ଛନ୍ଦ ଓ ଦେବତା ରହିଥାଏ । ଆଗକୁ 'ଋକ୍ ବେଦ'ର ବିଷୟବସ୍ତୁ ବୁଝିବା ପୂର୍ବରୁ, ଋଷି, ଛନ୍ଦ ଓ ଦେବତା ବିଷୟର କିଛି ତଥ୍ୟ ବୁଝିବା ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କାତ୍ୟାୟନଙ୍କ 'ସର୍ବାନୁକ୍ରମଣୀ' ଓ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଯକ୍ଷଙ୍କ 'ନିରୁକ୍ତ'ରେ, ଏ ବିଷୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଏଠି ଋଷିର ସଂଜ୍ଞା କହିଲେ –

- ସେ, ଜଣେ ନାରୀ ବା ପୁରୁଷ, ଜଣେ ବିବାହିତ ବା ଅବିବାହିତ, ଓ ଜଣେ ଗୃହସ୍ଥ ବା ବନସ୍ଥ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ସେ, କୌଣସି ଋଷିଙ୍କର ପୁତ୍ର, ବା ପୌତ୍ର, ବା କନ୍ୟା ବା ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ସେ, କୌଣସି ଗୋତ୍ର, ବା ବଂଶ, ବା କୁଳ, ବା ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଟନ୍ତି । ତଥା ସେ, ମଧ୍ୟ କଥାପକଥନ ବା ଉକ୍ତି ପ୍ରଭୃତି ର ଦେବତା ହୋଇ ପାରନ୍ତି ।

- ଅନେକ ସମୟରେ ମନ୍ତ୍ରର ରଚୟିତା ଋଷିଙ୍କର ଦୁଇଟି ନାମ ରହିଥାଏ, ତେବେ ଏହା କ'ଣ ଦୁଇଟି ଋଷିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି ? ଏହାର ଉତ୍ତର, ନାଁ, ଏହା କେବଳ ଗୋଟିଏ ଋଷି ଦ୍ଵାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି । ତେବେ ୨ୟ ନାମ କ'ଣ ପାଇଁ ? ଏହାର ଉତ୍ତର, ୨ୟ ନାମ ତାଙ୍କର ପିତାଃ, ବା ଗୁରୁ, ବା ସ୍ଵାମୀ, ବା ଗୋତ୍ର, ବା କୁଳ, ବା ବଂଶ, ବା ସମ୍ପ୍ରଦାୟ, ବା ଉକ୍ତି ପ୍ରଭୃତି ଦେବତା ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରରେ ଋଷିଙ୍କର ଦୁଇଟି ନାମରୁ ଅନେକ ତଥ୍ୟ ଜଣା ପଡିଥାଏ, ଯଥା ସେ କାହା ପୁତ୍ର ବା କନ୍ୟା, କେଉଁ ଋଷିକୁଳର, କେଉଁ ଗୋତ୍ରର ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ଵରୂପ –

- 'ଋକ୍ ବେଦ'ର ପ୍ରଥମ ସୁକ୍ତର ରଚୟିତା - (ଋ.ବେ ୧.୧) - ମଧୁଛନ୍ଦାଃ ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ ଅଟନ୍ତି । ଏଠି ରଚୟିତା ଋଷି ହେଉଛନ୍ତି ମଧୁଛନ୍ଦା, ସେ ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରଙ୍କର ପୁତ୍ର/ ଶିଷ୍ୟ ।
- ସେହିପରି - (ଋ.ବେ - ୩.୬୨.୧୦) ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରର ରଚୟିତା ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ ଗାଧିନଃ ଅଟନ୍ତି । ଏଠି ରଚୟିତା ଋଷି ହେଉଛନ୍ତି ବିଶ୍ଵାମିତ୍ର, ଓ ସେ ଗାଧିଙ୍କ ପୁତ୍ର ଅଟନ୍ତି ।
- ଅନ୍ୟଏକ, (ଋ.ବେ - ୧୦.୩୯) ସୁକ୍ତର ରଚୟିତା ଘୋଷା କକ୍ଷିବତୀ ଅଟନ୍ତି । ଏଠି ରଚୟିତା ଋଷିକା ହେଉଛନ୍ତି ଘୋଷା ଓ ସେ କକ୍ଷିବନ ଋଷିଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଅଟନ୍ତି ।
- ଆଉ ଏକ, (ଋ.ବେ ୧.୧୭୦) ସୁକ୍ତର ରଚୟିତା ଇନ୍ଦ୍ରଃ, ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, । ଏଠି ଏହି ସୁକ୍ତର ପ୍ରକୃତ ରଚୟିତା ଋଷି ଅଗସ୍ତ୍ୟ ଅଟନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତ-ପ୍ରଭୃକ୍ତର ଦେବତା ଇନ୍ଦ୍ର ଓ ମିତ୍ର-ବରୁଣ ହୋଇଥିବାରୁ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ସୁକ୍ତର ଋଷି ବୋଲି ମାନାଯାଏ ।

'ଋକ୍ ବେଦ'ର ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିଷୟରେ "ବେଦ ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ ଓ ଉପନିଷଦ - ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରିଚୟ" ପୁସ୍ତକରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ଛନ୍ଦରୁ ମନ୍ତ୍ରର ଭାବ ଜଣାପଡିଥାଏ ଓ ଦେବତାରୁ ମନ୍ତ୍ରର ଶକ୍ତି ଓ ବିଷୟ ଜଣାପଡିଥାଏ ।

ଏବେ ଆମେ, ମଣ୍ଡଳ ପ୍ରବନ୍ଧନକୁ ଆଧାର କରି, 'ଋକ୍ ବେଦ'ର ବିଷୟବସ୍ତୁ, ରଚୟିତା, ଦେବତା, ଛନ୍ଦ ଓ ଅନ୍ୟ ବିଷୟରେ ସମ୍ୟକ ଜାଣିବା ।

ମଣ୍ଡଳ - ୧, (ପୁସ୍ତକ - ୧)

“ମଣ୍ଡଳ-୧” କୁ ‘ଶତରଚିନଃ’ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ, ଅର୍ଥାତ ଯେଉଁ ରକ୍ଷିମାନେ ୧୦୦ରୁ ଅଧିକ ମନ୍ତ୍ର ‘ରକ୍ ବେଦ’କୁ ଯୋଗଦାନ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଏହି ମଣ୍ଡଳ ସମର୍ପିତ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ୧୯୧ଟି ସୁକ୍ତ ବା ସମୁଦାୟ ୨୦୦୬ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ୭ଟି ରକ୍ଷିକୂଳର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିଲା । ସେହି ରକ୍ଷିକୂଳ ଗୁଡିକ ହେଲେ - କଶ୍ମ (୨୭ ସୁକ୍ତ, ୩୨୧ ମନ୍ତ୍ର), ଆଙ୍ଗିରସ (୯୬ ସୁକ୍ତ, ୧୦୪୭ ମନ୍ତ୍ର), ଅଗସ୍ତ୍ୟ (୨୭ ସୁକ୍ତ, ୨୩୯ ମନ୍ତ୍ର), ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର (୧୮ ସୁକ୍ତ, ୨୩୯ ମନ୍ତ୍ର), ବସିଷ୍ଠ (୯ ସୁକ୍ତ, ୯୧ ମନ୍ତ୍ର), କଶ୍ୟପ (୧ ସୁକ୍ତ, ୧ ମନ୍ତ୍ର), ଓ ଭରତ (୧୩ ସୁକ୍ତ, ୧୦୦ ମନ୍ତ୍ର) ଥିଲା ।

ଏଥିରୁ ପ୍ରଥମ ସୁକ୍ତ ଅଗ୍ନିଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ କରାଯାଇଛି, ଓ ତାଙ୍କ ନାମ ‘ରକ୍ ବେଦ’ର ପ୍ରଥମ ଶବ୍ଦ ଅଟେ । ବାକି ସମସ୍ତ ସୁକ୍ତ ଓ ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଅଗ୍ନି, ଓ ଇନ୍ଦ୍ର ଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଏହା ସହିତ ବରୁଣ, ମିତ୍ର, ଅଶ୍ୱିନ,ମରୁତ, ଉଷା, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଋତୁ, ରୁଦ୍ର, ବାୟୁ, ବୃହସ୍ପତି, ବିଷ୍ଣୁ, ଦ୍ୟାସ୍ତ୍ୟା, ପୃଥିବୀ, ଓ ବିଶ୍ୱଦେବ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଗାୟତ୍ରୀ, ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଜଗତୀ, ବୃହତୀ ଓ ପଞ୍ଜି ଇତ୍ୟାଦି ଛନ୍ଦ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଥିବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ‘ପ୍ରହେଳିକା ବା କୌତୁହଳପୂର୍ଣ୍ଣ ଦର୍ଶନତତ୍ତ୍ୱ’ ବିଷୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା, ଯେଉଁ ଗୁଡିକ ପର ସମୟରେ ‘ଉପନିଷଦ’ ରଚନା କରିବା ପାଇଁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ଥିଲା । ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୁକ୍ତ ଗୁଡିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୁକ୍ତ	ସୁକ୍ତ ନାମ	ଦେବତା	ରକ୍ଷି	ମନ୍ତ୍ର
୧.୧	ଅଗ୍ନି-ସୁକ୍ତ	ଅଗ୍ନି	ମଧୁକ୍ଷ୍ମାଃ ବୈଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ	ଅଗ୍ନିମୀଳେ ପୁରୋହିତଂ...
୧.୨୨	ବିଷ୍ଣୁ-ସୁକ୍ତ	ବିଷ୍ଣୁ	ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ମଃ	ଅତୋ ଦେବା ଅବନ୍ଧୁ...
୧.୩୨	ଇନ୍ଦ୍ର-ସୁକ୍ତ	ଇନ୍ଦ୍ର	ହିରଣ୍ୟସ୍ତ୍ରୁପଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ	ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ନୁ ବୀର୍ଯ୍ୟାଣି...
୧.୮୯	ଶାନ୍ତି-ସୁକ୍ତ	ବିଶ୍ୱେ ଦେବା	ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ	ଆ ନୋ ଭଦ୍ରାଃ କ୍ରତବୋ...
୧.୯୦	ମଧୁ-ସୁକ୍ତ	ବିଶ୍ୱେ ଦେବା	ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ	ଋଜୁନୀତୀ ନୋ ବରୁଣୋ...
୧.୯୯	ଅଗ୍ନି-ଦୁର୍ଗା-ସୁକ୍ତ	ଅଗ୍ନି	କଶ୍ୟପଃ ମାରିତଃ	ଜାତବେଦସେ ସୁନବାମ...
୧.୧୨୨	ଅଶ୍ୱମେଧ-ସୁକ୍ତ	ଅଶ୍ୱଃ	ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔରଥ୍ୟଃ	ମା ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ...

ମଣ୍ଡଳ – ୨, (ପୁସ୍ତକ - ୨)

“ମଣ୍ଡଳ-୨”, “ଗୃହମନ୍ତ ମଣ୍ଡଳ” ନାମରେ ମଧ୍ୟ ଜଣା । ଏହି ମଣ୍ଡଳ ଗୃହମନ୍ତ ଋଷିକୁଳକୁ ସମର୍ପିତ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ୪୩ଟି ସୂକ୍ତ ବା ୪୨୯ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଗୃହମନ୍ତ ଋଷିକୁଳର ମୁଖ୍ୟ ଋଷି ‘ମହର୍ଷି ଗୃହମନ୍ତ ଶୌନହୋତ୍ର’ ଥିଲେ । ଗୃହମନ୍ତ ଅଗ୍ନିଦେବ, ଓ ଗଣେଶଙ୍କର ପରମ ଭକ୍ତ ଥିଲେ, ତଥା ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ସବୁଠୁ ପ୍ରିୟ ଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ ମଣ୍ଡଳରେ ଅଗ୍ନି, ଓ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଅନେକ ସୂକ୍ତ ରହିଅଛି, ତଥା ଅଶ୍ୱିନ, ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତି, ଆଦିତ୍ୟ, ବରୁଣ, ସବିତା, ରୁଦ୍ର, ମରୁତ, ମିତ୍ରାବରୁଣ, ଓ ବିଶ୍ୱଦେବୀ ଆଦି ଦେବତା ମାନଙ୍କର ସୂକ୍ତ ଓ ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ୨ଟି ଋଷିକୁଳର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିଲା । ସେ ଋଷିକୁଳ ମାନେ ହେଲେ - ଗୃହମନ୍ତ (୩୯ ସୂକ୍ତ, ୩୯୮ ମନ୍ତ୍ର) ଓ ଭୃଗୁ (୪ ସୂକ୍ତ, ୩୧ ମନ୍ତ୍ର) । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଜଗତୀ, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ଓ ଗାୟତ୍ରୀ ଛନ୍ଦ ଗୁଡିକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ।

ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୂକ୍ତ ଗୁଡିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୂକ୍ତ	ସୂକ୍ତ ନାମ	ଦେବତା	ଋଷି	ମନ୍ତ୍ର
୨.୧୨	ସଜନୀୟ-ସୂକ୍ତ	ଇନ୍ଦ୍ର	ଗୃହମନ୍ତ ଭାର୍ଗବ ଶୌନକଃ	ଘ୍ନୋ ଜାତ ଏବ ପ୍ରଥମୋ...
୨.୨୩.୧	ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତି-ଗଣେଶ	ଗଣେଶ	ଗୃହମନ୍ତ ଭାର୍ଗବ ଶୌନକଃ	ଗଣାନାଂ ତ୍ୱା ଗଣପତିଂ...
୨.୪୨	କପିଞ୍ଜଲରୂପୀୟଃ	ଇନ୍ଦ୍ର	ଗୃହମନ୍ତ ଭାର୍ଗବ ଶୌନକଃ	କନିକ୍ରଦଞ୍ଜନୁଷଂ ପ୍ରବୁବାଣ...
୨.୪୩	କପିଞ୍ଜଲରୂପୀୟଃ	ଇନ୍ଦ୍ର	ଗୃହମନ୍ତ ଭାର୍ଗବ ଶୌନକଃ	ପ୍ରଦକ୍ଷିଣଦତ୍ତି ଗୃଣନ୍ତି...

ମଣ୍ଡଳ – ୩, (ପୁସ୍ତକ - ୩)

“ମଣ୍ଡଳ-୩” କୁ “ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ମଣ୍ଡଳ” ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଏହି ମଣ୍ଡଳ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଗୁରୁକୁଳକୁ ସମର୍ପିତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଗୁରୁକୁଳର ମୁଖ୍ୟ ଋଷି “ ମହର୍ଷି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର” ଅଟନ୍ତି । ସେ ରାଜର୍ଷିରୁ ବ୍ରହ୍ମର୍ଷି ହେଲେ, ଓ ତାଙ୍କର ମହାନତା ପାଇଁ ସେ ସପ୍ତର୍ଷି ମଣ୍ଡଳରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଲେ । ସେ ସବିତା (ସୂର୍ଯ୍ୟ), ଅଗ୍ନି ଓ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ବଡ଼ ଉପାସକ ଥିଲେ, ତଥା ତାଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରରେ ଗୋ ମହିମାର ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଅଛି । ଏହି ୩ୟ ମଣ୍ଡଳରେ ସମୁଦାୟ ୬୨ ସୂକ୍ତ ବା ୬୧୭ ମନ୍ତ୍ର ଅଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ସୂକ୍ତ ଗୁଡିକ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ (୬୦ ସୂକ୍ତ, ୫୮୮ ମନ୍ତ୍ର) ଦ୍ୱାରା, ଓ ଆଙ୍ଗିରସ, ଭୃଗୁ, ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର (୨ ସୂକ୍ତ, ୨୯ ମନ୍ତ୍ର) ଦ୍ୱାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି । ତାଙ୍କ ମଣ୍ଡଳରେ ଅଗ୍ନି, ଇନ୍ଦ୍ର, ଉଷା, ସବିତା, ମିତ୍ର, ଅଶ୍ୱିନ, ଋତୁ, ପର୍ବତ ଓ ବିଶ୍ୱଦେବ ଆଦି ଦେବତା ମାନଙ୍କର ସ୍ତୁତି କରାଯାଇଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଜଗତୀ, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଗାୟତ୍ରୀ ଓ ବୃହତୀ ଆଦି ଛନ୍ଦ ଗୁଡିକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି । ମହର୍ଷି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର, ସବୁଠୁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ, ଗାୟତ୍ରୀମନ୍ତ୍ରର ରଚୟିତା ଓ ତାହା, ଏହି ୩ୟ ମଣ୍ଡଳର ଅନ୍ତର୍ଗତ ।

ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୂକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୂକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ର ନାମ	ଦେବତା	ଋଷି	ମନ୍ତ୍ର
୩.୬୨.୧୦	ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ର	ସବିତା	ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ ଗାଧିନଃ	ତଦ୍-ସବିତୁର୍ବରେଣ୍ୟଂ ଭର୍ଗୋ...
୩.୮	ଯଜ୍ଞ ସୂକ୍ତ	ବିଶ୍ୱେଦେବା	ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ ଗାଧିନଃ	ଅଞ୍ଜନ୍ତି ଦ୍ୱାମଧ୍ୱରେ...
୩.୪	ଆପ୍ତି ସୂକ୍ତ	ଯାଜ୍ଞିକ	ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ ଗାଧିନଃ	ସମିସ୍ତମିସ୍ତୁମନା ବୋଧ୍ୟସ୍ତେ...

ମଣ୍ଡଳ – ୪, (ପୁସ୍ତକ - ୪)

“ମଣ୍ଡଳ-୪”, “ବାମଦେବ ମଣ୍ଡଳ” ନାମରେ ପରିଚିତ । ଏହି ମଣ୍ଡଳ, ଆଙ୍ଗିରସ ଗୁରୁକୁଳକୁ ସମର୍ପିତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଗୁରୁକୁଳର ମୁଖ୍ୟ ଋଷି “ମହର୍ଷି ବାମଦେବ” ଅଟନ୍ତି । ସେ ଅଗ୍ନି, ଇନ୍ଦ୍ର ଓ ସବିତାଙ୍କର ଉପାସକ ଥିଲେ । ସେ, ଏହି ୪ର୍ଥ ମଣ୍ଡଳରେ ଅଗ୍ନିଙ୍କର ଅନେକ ରୂପ ଓ କାର୍ଯ୍ୟମାନ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି, ତଥା ବର୍ତ୍ତାଶାସ୍ତ୍ର, କୃଷିଶାସ୍ତ୍ର ଓ ଆତ୍ମା ସଂବନ୍ଧୀୟ ସୂକ୍ତ ଗୁଡିକ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ଝଠଟି ସୂକ୍ତ ବା ଝଠଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ସମସ୍ତ ସୂକ୍ତ ଆଙ୍ଗିରସ ଗୁରୁକୁଳ (ଝଠ ସୂକ୍ତ, ଝଠ ମନ୍ତ୍ର) ଦ୍ଵାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି, ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ‘ବାମଦେବ ଗୌତମ’ ନିଜେ ୫୭ଟି ସୂକ୍ତ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ଅଗ୍ନି, ଇନ୍ଦ୍ର, ଋତୁ, ଦଧିକ୍ରା, ବରୁଣ, ଉଷା, ଅଶ୍ଵିନ, ବାୟୁ, ବୃହସ୍ପତି, ସବିତା, ବିଶ୍ଵଦେବା, ସ୍ଵର୍ଗ-ପୃଥିବୀ, କ୍ଷେତ୍ରପତି, ଘୃତ, ଆତ୍ମା ଆଦି ଦେବତା ମାନଙ୍କର ସ୍ତୁତି କରାଯାଇଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳ ମୁଖ୍ୟତଃ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଜଗତୀ ଓ ଗାୟତ୍ରୀ ଆଦି ଛନ୍ଦ ଗୁଡିକରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୂକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲ୍‌ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୂକ୍ତ	ସୂକ୍ତ/ମନ୍ତ୍ର	ଦେବତା	ଋଷି	ମନ୍ତ୍ର
୪.୪୦.୫	ସୌରୀ ମନ୍ତ୍ର	ସୂର୍ଯ୍ୟ	ବାମଦେବ ଗୌତମ	ହଂସଃ ଶୁଚିଷଦ୍‌ସୁରତ୍ରରିକ୍ଷସଜ୍ଞୋତା...
୪.୫୭	କୃଷି ସୂକ୍ତ	କ୍ଷେତ୍ରପତି	ବାମଦେବ ଗୌତମ	କ୍ଷେତ୍ରସ୍ୟ ପତିନା...
୪.୫୮	ଆଜ୍ୟ ସୂକ୍ତ	ଅଗ୍ନିସୂର୍ଯ୍ୟାବ୍- ଗୋଘୃତାନାମନ୍ୟତମଃ	ବାମଦେବ ଗୌତମ	ସମୁଦ୍ରାଦୁର୍ମର୍ମଧୁମାଁ...
୪.୫୮.୩	ପଞ୍ଚଦେବତାପରକ	ଅଗ୍ନିସୂର୍ଯ୍ୟାବ୍- ଗୋଘୃତାନାମନ୍ୟତମଃ	ବାମଦେବ ଗୌତମ	ଚତ୍ଵାରି ଶୃଙ୍ଗା ତ୍ରୟୋ ଅସ୍ୟ...

ମଣ୍ଡଳ – ୫, (ପୁସ୍ତକ - ୫)

“ମଣ୍ଡଳ-୫”, “ଆତ୍ରେୟ ମଣ୍ଡଳ” ନାମରେ ଜଣା । ଏହି ମଣ୍ଡଳକୁ ‘ଆତ୍ରେୟ ଗୁରୁକୁଳ’କୁ ସମର୍ପିତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଗୁରୁକୁଳର ମୁଖ୍ୟ “ମହର୍ଷି ଅତ୍ରି” ଅଟନ୍ତି । ସେ, ଇନ୍ଦ୍ର, ଅଗ୍ନି, ଓ ସବିତାଙ୍କର ଉପାସକ ଥିଲେ, ତଥା ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାରଙ୍କର କୃପା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଥିଲା । ତାଙ୍କୁ ‘ପ୍ରଜାପତି’ ମଧ୍ୟ କୁହନ୍ତି । ସେ, ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ଇନ୍ଦ୍ର ଓ ଅଗ୍ନିଙ୍କର ସହକର୍ମୀଙ୍କ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି, ତଥା ମାନବ ମଙ୍ଗଳ ସକାଶେ ‘ସ୍ୱସ୍ତି ସୁକ୍ତ’ ଓ କଲ୍ୟାଣ ସୁକ୍ତ ଆଦି ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ୮୭ଟି ସୁକ୍ତ ବା ୭୭୭ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳର ସମସ୍ତ ସୁକ୍ତ, ୫ଟି ଗୁରୁକୁଳ ଦ୍ୱାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି, ସେମାନେ ହେଲେ, ଆଙ୍ଗିରସ (୩ ସୁକ୍ତ, ୧୯ ମନ୍ତ୍ର), ଅଗସ୍ତ୍ୟ (୧ ସୁକ୍ତ, ୪ ମନ୍ତ୍ର), ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର (୨ ସୁକ୍ତ, ୧୯ମନ୍ତ୍ର), ଅତ୍ରି (୭୯ ସୁକ୍ତ, ୬୫୫ ମନ୍ତ୍ର), ବସିଷ୍ଠ (୧ ସୁକ୍ତ, ୧୫ ମନ୍ତ୍ର), ତଥା ମହର୍ଷି ଅତ୍ରି ଓ ମହର୍ଷି କଶ୍ୟପ (୧ ସୁକ୍ତ, ୧୫ ମନ୍ତ୍ର) । ଏହିସବୁ ସୁକ୍ତ ଗୁଡିକ, ଅଗ୍ନି, ଇନ୍ଦ୍ର, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ବିଶ୍ୱଦେବା, ମରୁତ, ମିତ୍ରା-ବରୁଣ, ଅଶ୍ୱିନ, ଉଷା, ସବିତା, ପର୍ଜ୍ୟନ୍ୟା, ପୃଥିବୀ ଓ ବରୁଣ ଆଦି ଦେବତା ମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ତୁତି କରାଯାଇଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ଥିବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ, ମୁଖ୍ୟତଃ ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଗାୟତ୍ରୀ, ପଞ୍ଜି ଓ ଜଗତୀ, ଆଦି ଛନ୍ଦ ମାନଙ୍କରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୁକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୁକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ର ନାମ	ଦେବତା	ଋଷି	ଛନ୍ଦ	ମନ୍ତ୍ର
୫.୫	ଆତ୍ରି ସୁକ୍ତ	ଯାଜ୍ଞିକ	ବସୁଶ୍ରୁତଃ ଆତ୍ରେୟଃ	ଗାୟତ୍ରୀ	ସୁସମିଦାୟ ଶୋଚିଷେ...
୫.୪୭	ସ୍ୱସ୍ତି ସୁକ୍ତ	ବିଶ୍ୱେ ଦେବାଃ	ଭୌମଃ ଅତ୍ରିଃ	ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍	ତମୁ ଷ୍ଟୁହି ଯଃ ସ୍ୱିଷ୍ଟଃ...
୫.୮୭	କଲ୍ୟାଣ ସୁକ୍ତ	ସବିତା	ଶ୍ୟାବାଶ୍ୱଃ ଆତ୍ରେୟଃ	ଗାୟତ୍ରୀ	ତସ୍ରବିତୁର୍ବୃଣୀମହେ ବୟଂ...

ମଣ୍ଡଳ - ୭, (ପୁସ୍ତକ - ୭)

“ମଣ୍ଡଳ-୭”, “ଭରଦ୍ବାଜ ମଣ୍ଡଳ” ନାମରେ ଜଣା । ଏହି ମଣ୍ଡଳ ଆଙ୍ଗିରସ ଗୁରୁକୁଳର ମହର୍ଷି ଭରଦ୍ବାଜଙ୍କୁ ସମର୍ପିତ କରାଯାଇଛି । ମହର୍ଷି ଭରଦ୍ବାଜ ଜଣେ ଦୀର୍ଘଜୀବୀ ଋଷି ଥିଲେ । ସେ, ଅନେକ ବିଦ୍ୟାର ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ । ସେ, ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଠାରୁ ବ୍ୟାକରଣ ଓ ଆୟୁର୍ବେଦ, ମହର୍ଷି ତୃଗୁଙ୍କ ଠାରୁ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ, ତଥା ଶିକ୍ଷାଶାସ୍ତ୍ର, ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ର, ଧନୁର୍ବେଦ, ଓ ଭୌତିକ ବିଜ୍ଞାନ ଆଦି ଅନେକ ବିଦ୍ୟାର ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏହିସବୁ ବିଦ୍ୟା ପରସମୟରେ ଅନେକ ବେଦ ଓ ଶାସ୍ତ୍ର ରଚନା କରିବାରେ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଅର୍ପଣ କରିଥିଲା । 'ଋକ୍ ବେଦ'ରେ ତାଙ୍କର ଭୂମିକା ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ସେ, ଇନ୍ଦ୍ର, ଅଗ୍ନି, ଓ ସରସ୍ବତୀଙ୍କର ଉପାସକ ଥିଲେ । ସେ 'ଋକ୍ ବେଦ'ରେ ମାନବ ଅନ୍ତର୍ସ୍ଥିତ ଅଗ୍ନିର ମହତ୍ବ, ବାତ୍ୟ ଓ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରକୃତ ବ୍ୟବହାର, ସରସ୍ବତୀଙ୍କ ସ୍ମୃତି, ଯୁଦ୍ଧଶସ୍ତ୍ର ଓ ଆତ୍ମରକ୍ଷା ଇତ୍ୟାଦି ଅନେକ ଉପଦେଶ ଓ ସ୍ମୃତି ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ୭୫ଟି ସୁକ୍ତ ବା ୭୭୫ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏ ସମସ୍ତ ମନ୍ତ୍ର ଆଙ୍ଗିରସ ଗୁରୁକୁଳ ଦ୍ବାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି, ସେଥିରୁ ୫୭ଟି ସୁକ୍ତ ଭରଦ୍ବାଜଙ୍କ ଦ୍ବାରା ଓ ବାକି ତାଙ୍କ ପରିବାର ଓ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ବାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି । ଏ ସମସ୍ତ ସୁକ୍ତ ଗୁଡିକ ଅଗ୍ନି, ଇନ୍ଦ୍ର, ଗୋ, ବିଶ୍ବଦେବା, ଅଶ୍ବିନ, ପୁଷା, ସରସ୍ବତୀ, ଉଷା, ମିତ୍ର-ବରୁଣ, ମରୁତ, ବିଷ୍ଣୁ, ସବିତା, ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ, ରୁଦ୍ର, ବୃହସ୍ପତି ଆଦି ଦେବତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ମୃତି କରାଯାଇଛି । ଏ ସମସ୍ତ ସୁକ୍ତ ଗୁଡିକ ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଗାୟତ୍ରୀ, ଜଗତୀ, ବୃହତୀ ଓ ଉଷ୍ଟିକ୍ ଆଦି ଛନ୍ଦରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୁକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୁକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ର ନାମ	ଦେବତା	ଋଷି	ମନ୍ତ୍ର
୭.୯.୪	ଅନ୍ତଃଅଗ୍ନି ମନ୍ତ୍ର	ବୈଶ୍ବନରଃ ଅଗ୍ନିଃ	ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ	ଅୟଂ ହୋତା ପ୍ରଥମଃ...
୭.୧୪.୭	ଅନ୍ତଃଅଗ୍ନି ମନ୍ତ୍ର	ଅଗ୍ନିଃ	ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ	ଅଗ୍ନିରିଦ୍ଧି ପ୍ରଚେତା...
୭.୨୮	ଗୋ ସୁକ୍ତ	ଗାବଃ	ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ	ଆ ଗାବୋ ଅଗ୍ନନ୍ତୁତ...
୭.୨୭	ସରସ୍ବତୀ ସୁକ୍ତ	ସରସ୍ବତୀ	ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ	ସୁଷେ ନରା ଦିବୋ ଅସ୍ୟ...
୭.୨୫	ଯୁଦ୍ଧଶସ୍ତ୍ର ସୁକ୍ତ	ଯୁଦ୍ଧଶସ୍ତ୍ର	ପାୟୁଃ ଭାରଦ୍ବାଜଃ	ଜୀମୂତସ୍ୟେବ ଭବତି ପ୍ରତୀକ...

ମଣ୍ଡଳ – ୭, (ପୁସ୍ତକ - ୭)

“ମଣ୍ଡଳ-୭”, “ବସିଷ୍ଠ ମଣ୍ଡଳ” ନାମରେ ମଧ୍ୟ ପରିଚିତ । ଏହି ମଣ୍ଡଳ ‘ବସିଷ୍ଠ ଗୁରୁକୁଳ’କୁ ସମର୍ପିତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଗୁରୁକୁଳର ମୁଖ୍ୟ ‘ମହର୍ଷି ବସିଷ୍ଠ’ ଅଟନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କର ସାଧନା, ନିଷ୍ଠା ଓ ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ‘ଋକ୍ ବେଦ’ରେ ତାଙ୍କର ବିଚାର ଓ ଉପଦେଶ, ତାଙ୍କର ରଚନାରୁ ମିଳିଥାଏ । ତାଙ୍କ ବିଚାରରେ, ତୁଳନାତ୍ମକକୁ ଗୁରୁତ୍ବ ଦେବା ଅପେକ୍ଷା ଗୁଣାତ୍ମକକୁ ଗୁରୁତ୍ବ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଇନ୍ଦ୍ର ଓ ବରୁଣ ଉଭୟଙ୍କର ପରିପୁରକ, କେହି ବଡ଼ ନୁହଁନ୍ତି, ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ଗୁଣ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ବଡ଼ ଅଟନ୍ତି । ‘ଋକ୍ ବେଦ’ରେ ତାଙ୍କ ରଚନା ଗୁଡ଼ିକ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରେରଣା ଦାୟକ ଓ ଦର୍ଶନତତ୍ତ୍ବର ପରିଚୟ ଦିଏ, ତାଙ୍କ ମତରେ ମାନବ ନିଜର ଅର୍ଥ ବୁଝିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଓ ସେହି ଅନୁସାରେ କର୍ମ, ଓ ଧର୍ମ କରିବା ଦରକାର, ତଥା ନିଜର ପ୍ରତିଭା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରି ସମାଜର ମଙ୍ଗଳ କରିବା ଦରକାର । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ‘କାମଧେନୁ’ ଓ ‘ନନ୍ଦିନୀ’ ନାମକ ଗୋ ମାତା ଥିଲେ, ଯାହାକୁ ସେ ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ ମାନୁଥିଲେ, ଏଥିରୁ ଜଣାପଡେ ସେ ଗୋ ମହିମାକୁ କେତେ ଗୁରୁତ୍ବ ଦେଉଥିଲେ । ସେ, ସୂର୍ଯ୍ୟ କାହିଁକି ବରେଣ୍ୟ, ନଦୀର ମହାତ୍ମ୍ୟ, ଜଳର ମହାତ୍ମ୍ୟ, ରୁଦ୍ର ଓ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ମହାତ୍ମ୍ୟ ଆଦି ଅନେକ ବିଷୟରେ ‘ଋକ୍ ବେଦ’ରେ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ସେ ଅତି ପ୍ରସିଦ୍ଧ “ମହାମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ମନ୍ତ୍ର” ରଚନା କରିଥିଲେ । ସେ, “ଯୋଗ ବସିଷ୍ଠ”, “ବସିଷ୍ଠ ଧର୍ମସୂତ୍ର”, “ବସିଷ୍ଠ ସଂହିତା” ଆଦି ଅନେକ ଶାସ୍ତ୍ର ରଚନା କରିଥିଲେ, ଯାହା ପର ସମୟରେ ‘ଯୋଗସୂତ୍ର’, ଓ ‘ବେଦାନ୍ତ’ ଆଦି ରଚନା କରିବାପାଇଁ ପ୍ରେରଣା କରିଥିଲା । ସେ, ଅଗ୍ନି, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଇନ୍ଦ୍ର, ଋଦ୍ର ଓ ବିଷ୍ଣୁ ଙ୍କର ଉପାସକ ଥିଲେ । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ୧୦୪ଟି ସୂକ୍ତ ବା ୮୪୧ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହି ସୂକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ବସିଷ୍ଠ ଗୁରୁକୁଳ (୧୦୨ ସୂକ୍ତ, ୮୩୨ ମନ୍ତ୍ର) ଦ୍ବାରା ତଥା ଆଙ୍ଗିରସ ଓ ବସିଷ୍ଠ (୨ ସୂକ୍ତ, ୯ ମନ୍ତ୍ର) ଦ୍ବାରା ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଏ ସମସ୍ତ ସୂକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ, ଅଗ୍ନି, ଇନ୍ଦ୍ର, ବିଶ୍ବଦେବା, ମରୁତ, ମିତ୍ରା-ବରୁଣ, ଅଶ୍ବିନ, ଉଷା, ଇନ୍ଦ୍ର-ବରୁଣ, ବାୟୁ, ସରସ୍ବତୀ, ଋଦ୍ର, ଆପଃ, ଆଦିତ୍ୟ, ବିଷ୍ଣୁ, ବୃହସ୍ପତି, ସବିତା, ଭଗ, ଦଧିକ୍ରା, ଋତୁ, ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ, ପର୍ଜନ୍ୟ ଆଦି ଦେବତା ମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ତୁତି କରାଯାଇଛି । ଏହି

ସମସ୍ତ ସୂକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଗାୟତ୍ରୀ, ଜଗତୀ, ବୃହତୀ ଆଦି ଛନ୍ଦରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୂକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲ୍‌ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୂକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ର ନାମ	ଦେବତା	ଋଷି	ମନ୍ତ୍ର
୭.୨	ଆପ୍ତି ସୂକ୍ତ	ଯାଜ୍ଞିକ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ଭୃଷସ୍ତ୍ର ନଃ ସମିଧମଗ୍ନେ...
୭.୪୬	ରଦ୍ର ସୂକ୍ତ	ରଦ୍ରଃ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ଇମା ରୁଦ୍ରାୟ ସ୍ଥିରଧନ୍ୱନେ...
୭.୫୯.୧୨	ମହାମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ମନ୍ତ୍ର	ରଦ୍ରଃ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ତ୍ର୍ୟମ୍ବକଂ ଯଜାମହେ ସୁଗନ୍ଧିଂ...
୭.୬୦.୧	ସୂର୍ଯ୍ୟ ମନ୍ତ୍ର	ସୂର୍ଯ୍ୟଃ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ୟଦଦ୍ୟା ସୂର୍ଯ୍ୟ ବ୍ରବୋଽନାଗା...
୭.୬୨.୧-୩	ସୂର୍ଯ୍ୟ ମନ୍ତ୍ର	ସୂର୍ଯ୍ୟଃ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ଭଦ୍-ସୂର୍ଯ୍ୟୋ ବୃହଦର୍ଚୀଂଷ୍ୟଶ୍ରେତ୍-ପୁରୁ...
୭.୬୬.୧୪-୧୬	ସୂର୍ଯ୍ୟ ମନ୍ତ୍ର	ସୂର୍ଯ୍ୟଃ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ୟଦୀମାଶୁର୍ବହତି ଦେବ ଏତଶୋ...
୭.୧୦୦	ବିଷ୍ଣୁ ସୂକ୍ତ	ବିଷ୍ଣୁଃ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ନୁ ମର୍ତ୍ତୋ ଦୟତେ ସନିଷ୍ୟନ୍ୟୋ...
୭.୧୦୩	ମଣ୍ଡୁକ ସୂକ୍ତ	ମଣ୍ଡୁକାଃ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ସଂବସ୍ରତଂ ଶଶୟାନା...

ମଣ୍ଡଳ – ୮, (ପୁସ୍ତକ - ୮)

“ମଣ୍ଡଳ-୮”, ଏଥିରେ 'କଣ୍ଠ ଋଷିକୁଳ'ଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ମନ୍ତ୍ର ଥିବାରୁ, ଏହା "କଣ୍ଠ ମଣ୍ଡଳ" ନାମରେ ପରିଚିତ । 'କଣ୍ଠ ଋଷିକୁଳ'ର ମୁଖ୍ୟ ମହର୍ଷି କଣ୍ଠ, ଜଣେ ଅତିଥି ପ୍ରିୟ ଓ ଯାଜ୍ଞିକ ଋଷି ଭାବରେ ବିଖ୍ୟାତ ଥିଲେ । ସେ, ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଭକ୍ତ ଥିଲେ, ତଥା ତାଙ୍କୁ ଅଶ୍ୱିନଙ୍କର କୃପା ପ୍ରାପ୍ତ ଥିଲା । 'ଋକ୍ ବେଦ'ରେ ତାଙ୍କର ଅନେକ ସୂକ୍ତ ଓ ମନ୍ତ୍ର, ଲୌକିକ ଜ୍ଞାନ-ବିଜ୍ଞାନ, ଓ ଅନିଷ୍ଟ ନିବାରଣ ବିଷୟରେ ରଚିତ ହୋଇଛି । ସେ, ଗୋ ମହିମାର ଉପଦେଶ ଓ ପୂଜା ବିଷୟରେ ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ୧୦୩ଟି ସୂକ୍ତ, ବା ୧୭୧୬ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ ୧୧ଟି ସୂକ୍ତ (୮.୪୯ - ୫୯) ବାଲଗିଲ୍ୟ ସୂକ୍ତ ନାମରେ ପରିଚିତ ।

ଏହି ମଣ୍ଡଳର ସୁକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ୬ଟି ଋଷିକୁଳ ଦ୍ଵାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି, ଯଥା, କଶ୍ଵ (୫୫ ସୁକ୍ତ, ୯୯୩ ମନ୍ତ୍ର), ଆଙ୍ଗିରସ (୨୫ ସୁକ୍ତ, ୪୬୦ ମନ୍ତ୍ର), ଅଗସ୍ତ୍ୟ (୧ ସୁକ୍ତ, ୨୧ ମନ୍ତ୍ର), ଅତି (୭ ସୁକ୍ତ, ୮୮ ମନ୍ତ୍ର), କଶ୍ୟପ (୬ ସୁକ୍ତ, ୭୪ ମନ୍ତ୍ର), ଭୃଗୁ (୪ ସୁକ୍ତ, ୪୬ ମନ୍ତ୍ର), ତଥା ମିଶ୍ଵିତ (୪ ସୁକ୍ତ, ୭୭ ମନ୍ତ୍ର) । ଏହି ସୁକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ଇନ୍ଦ୍ର, ଅଗ୍ନି, ଅଶ୍ଵିନ, ମରୁତ, ଆଦିତ୍ୟ, ବରୁଣ, ମିତ୍ର-ବରୁଣ, ବିଶ୍ଵଦେବା, ଆଦି ଦେବତା ମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ତୁତି କରାଯାଇଛି । ଏହି ସୁକ୍ତର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ବୃହତୀ, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଗାୟତ୍ରୀ, ଉଷ୍ଠିକ୍, ଓ ଜଗତୀ ଆଦି ଛନ୍ଦରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୁକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୁକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ର ନାମ	ଦେବତା	ଋଷି	ମନ୍ତ୍ର
୮.୬୧.୧୩	ଦୁଃସ୍ଵପ୍ନ ନିବାରଣ ମନ୍ତ୍ର	ଇନ୍ଦ୍ରଃ	ଭର୍ଗଃ ପ୍ରାଗାଥଃ	ୟତ ଇନ୍ଦ୍ର ଭୟାମହେ...
୮.୯୭.୪	କପୋଳଶକ୍ତି ମନ୍ତ୍ର	ଇନ୍ଦ୍ରଃ	ରେଭଃ କାଶ୍ୟପଃ	ୟଜ୍ଞକ୍ରାସି ପରାବତି...
୮.୧୦୦	ଇନ୍ଦ୍ର-ବାକ୍ ସୁକ୍ତ	ଇନ୍ଦ୍ରଃ	ନେମଃ ଭାର୍ଗବଃ	ଅୟଂ ତ ଏମି ତନ୍ମା...
୮.୧୦୧.୧୫-୧୬	ଗୋ ମହିମା ମନ୍ତ୍ର	ଗୌଃ	ଜମଦଗ୍ନିଃ ଭାର୍ଗବଃ	ମାତା ରୁଦ୍ରାଣାଂ ଦୁହିତା ବସୁନାଂ...

ମଣ୍ଡଳ – ୯, (ପୁଷ୍ତକ - ୯)

“ମଣ୍ଡଳ-୯”, “ସୋମ ମଣ୍ଡଳ” ନାମରେ ମଧ୍ୟ ଜଣା । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ କେବଳ ‘ସୋମ ସୁକ୍ତ’ ଗୁଡ଼ିକ ଅଛି । ଏହି ‘ସୋମ ସୁକ୍ତ’ ଗୁଡ଼ିକ ୩ ପ୍ରକାରରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ, ଯଥା, ୧). ସୋମ ଲତା ବା ଗଛ ବା ଦ୍ରବ୍ୟାଦି ର ଚରିତ୍ର ବା ଲକ୍ଷଣ ଗୁଡ଼ିକ, ୨). କିପରି ‘ସୋମ ରସ’ ବାହାର କରାଯାଏ, ତା’ର ପଦ୍ଧତି ଓ ୩). ‘ସୋମଯଜ୍ଞ’ରେ ବ୍ୟବହାର ହୋଉଥିବା ସୁକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ୧୧୪ଟି ସୁକ୍ତ, ବା ୧୧୦୮ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହି ସୁକ୍ତର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ୯ଟି ଗୁରୁକୁଳ ଦ୍ଵାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି, ଯଥା, କଶ୍ଵ (୮ ସୁକ୍ତ, ୫୦ ମନ୍ତ୍ର), ଆଙ୍ଗିରସ

(୩୦ ସୂକ୍ତ, ୨୧୭ ମନ୍ତ୍ର), ଅଗସ୍ତ୍ୟ (୨ ସୂକ୍ତ, ୧୨ ମନ୍ତ୍ର), ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର (୫ ସୂକ୍ତ, ୪୪ ମନ୍ତ୍ର), ଅତି (୨ ସୂକ୍ତ, ୧୬ ମନ୍ତ୍ର), ବସିଷ୍ଠ (୧ ସୂକ୍ତ, ୬ ମନ୍ତ୍ର), କଶ୍ୟପ (୩୬ ସୂକ୍ତ, ୩୦୦ ମନ୍ତ୍ର), ଭରତ (୨ ସୂକ୍ତ, ୨୭ ମନ୍ତ୍ର), ଭୃଗୁ (୧୪ ସୂକ୍ତ, ୧୩୬ ମନ୍ତ୍ର), ତଥା ମିଶ୍ରିତ ଋଷିଗଣ (୬ ସୂକ୍ତ, ୧୯୬ ମନ୍ତ୍ର) । ଏହି ମଣ୍ଡଳର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ମୁଖ୍ୟତଃ, ଗାୟତ୍ରୀ, ଜଗତ୍ରୀ, ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ଓ ଉଷ୍ଟିକ୍ ଆଦି ଛନ୍ଦରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ଥିବା ସୂକ୍ତ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୯.୫ ସୂକ୍ତ "ଆପ୍ତି ସୂକ୍ତ" ଓ ଏହା ଯାଜ୍ଞିକ ଅଟେ ।

ମଣ୍ଡଳ – ୧୦, (ପୁଷ୍ପକ - ୧୦)

'ମଣ୍ଡଳ-୧୦'ରେ, ଯେଉଁ ସୂକ୍ତ ଗୁଡିକ ୧ମ ରୁ ୯ମ ମଣ୍ଡଳ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହୋଇପାରୁ ନଥିଲା, ସେ ସବୁ ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ମଣ୍ଡଳର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅନେକ ପ୍ରକାରର, ଯଥା ପୌରାଣିକ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ଦର୍ଶନିକ, ସାମାଜିକ, ବିଶ୍ୱ ନିର୍ମାଣ, ରକ୍ଷା, ଜ୍ଞାନ, ଦାନ, ଧର୍ମ ଓ ନୀତି ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ୧୯୧ ସୂକ୍ତ ବା ୧୭୫୪ ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହି ସୂକ୍ତର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ୯ଟି ଋଷିକୁଳ ଓ ଅନେକ ଅନ୍ୟ ଋଷିଗଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି । ସେମାନେ ହେଲେ, କଶ୍ଵ (୧ ସୂକ୍ତ, ୯ ମନ୍ତ୍ର), ଆଙ୍ଗିରସ (୫୮ ସୂକ୍ତ, ୪୮୫ ମନ୍ତ୍ର), ଅଗସ୍ତ୍ୟ (୪ ସୂକ୍ତ, ୪୦ମନ୍ତ୍ର), ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର (୧୨ ସୂକ୍ତ, ୯୧ ମନ୍ତ୍ର), ଅତି (୮ ସୂକ୍ତ, ୧୧୨ ମନ୍ତ୍ର), ବସିଷ୍ଠ (୨୬ ସୂକ୍ତ, ୨୭୬ ମନ୍ତ୍ର), କଶ୍ୟପ (୩ ସୂକ୍ତ, ୨୪ ମନ୍ତ୍ର), ଭରତ (୪ ସୂକ୍ତ, ୪୨ ମନ୍ତ୍ର), ଭୃଗୁ (୨୪ ସୂକ୍ତ, ୨୫୫ ମନ୍ତ୍ର), ତଥା ମିଶ୍ରିତ ଋଷିଗଣ (୬ ସୂକ୍ତ, ୪୪ ମନ୍ତ୍ର), ଓ ଅଜ୍ଞାତ ଋଷିଗଣ (୪୪ସୂକ୍ତ, ୩୭୧ ମନ୍ତ୍ର) । ଏହି ସୂକ୍ତର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଇନ୍ଦ୍ର, ଅଗ୍ନି, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ସବିତା, ଉଷା, ପ୍ରଜାପତି, ଓ ଆପଃ ଇତ୍ୟାଦି ଦେବତା, ତଥା ଅନେକ ଅଦେବତା ମାନଙ୍କର ସ୍ତୁତି କରାଯାଇଛି । ଏହି ସୂକ୍ତର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ସମସ୍ତ ୧୩ଟି ମୁଖ୍ୟ ଛନ୍ଦରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ଅନେକ ସୂକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ଅନେକ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ବ୍ୟବହାର ହୋଇଆସୁଅଛି ।

ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୂକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୂକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ର ନାମ	ଦେବତା	ଋଷି	ମନ୍ତ୍ର
୧୦.୧୦	ୟମ-ୟମୀ ଉକ୍ତି	ୟମଃ ଯମୀ	ବୈବସ୍ୱତୀ ଯମୀ ଯମଃ ବୈବସ୍ୱତୋ	ଓ ତିସ୍ରାୟାଂ ସଖ୍ୟା...
୧୦.୧୩	ହବିର୍ଧାନ ସୂକ୍ତ	ହବିର୍ଧାନେ	ବିବସ୍ୱାନ୍ ଆଦିତ୍ୟଃ	ୟୁଜେ ବାଂ ବ୍ରହ୍ମ...
୧୦.୧୫	ପିତୃ ଯଜ୍ଞ ସୂକ୍ତ	ପିତରଃ	ଶଙ୍ଖଃ ଯାମାୟନଃ	ଉଦୀରତାମବର ଉପୁରାସ...
୧୦.୧୮	ପିତୃ ଯଜ୍ଞ ସୂକ୍ତ	ପିତୃମେଧଃ	ସଂକୁସୁକଃ ଯାମାୟନଃ	ପରଂ ମୃତ୍ୟୋ ଅନୁ...
୧୦.୩୭	ସୂର୍ଯ୍ୟ ସୂକ୍ତ	ସୂର୍ଯ୍ୟଃ	ଅଭିତପାଃ ସୌର୍ଯ୍ୟଃ	ନମୋ ମିତ୍ରସ୍ୟ ବରୁଣସ୍ୟ...
୧୦.୪୭	ଇନ୍ଦ୍ର ବୈକୁଣ୍ଠ	ବୈକୁଣ୍ଠଃ ଇନ୍ଦ୍ରଃ	ସପ୍ତଗୁଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ	ଜଗ୍ନୁତ୍ୱା ତେ ଦକ୍ଷିଣମିନ୍ଦ୍ର...
୧୦.୪୮	ଇନ୍ଦ୍ର ବୈକୁଣ୍ଠ	ଇନ୍ଦ୍ରଃ	ବୈକୁଣ୍ଠଃ ଇନ୍ଦ୍ରଃ	ଅହଂ ଭୁବଂ ବସୁନଃ...
୧୦.୫୯	ଯାଜ୍ଞିକ	ଯାଜ୍ଞିକ	ବୟଃ ଶୁତବୟଃ	ପ୍ର ତାର୍ଯ୍ୟୟୁଃ ପ୍ରତରଂ...
୧୦.୬୦.୭-୧୧	ଜୀବ ମନ୍ତ୍ର	ଜୀବଃ	ବିପ୍ରବନ୍ଧୁଃ ଗୌପାୟନଃ	ଅୟଂ ମାତାୟଂ ପିତାୟଂ...
୧୦.୬୦	ଯାଜ୍ଞିକ	ଯାଜ୍ଞିକ	ସୁମିତ୍ରଃ ବାଧ୍ର୍ୟଶୁଃ	ଇମାଂ ମେ ଅଗ୍ନେ ସମିଧଂ...
୧୦.୬୧	ଜ୍ଞାନ ସୂକ୍ତ	ଜ୍ଞାନମ୍	ବୃହସ୍ପତିଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ	ବୃହସ୍ପତେ ପ୍ରଥମଂ ବାତୋ...
୧୦.୬୫	ନଦୀ ସୂକ୍ତ	ନଦୀଃ	ସିରୁକ୍ଷିତ୍ ପ୍ରେୟମେଧଃ	ପ୍ର ସୁ ବ ଆପୋ...
୧୦.୮୧-୮୨	ବିଶ୍ୱକର୍ମା ସୂକ୍ତ	ବିଶ୍ୱକର୍ମା	ବିଶ୍ୱକର୍ମା ଭୌବନଃ	ୟ ଇମା ବିଶ୍ୱା ଭୁବନାନି...
୧୦.୮୩	ମନ୍ତ୍ରୀ ସୂକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ରୀଃ	ମନ୍ତ୍ରୀଃ ତାପସଃ	ୟସ୍ତେ ମନୋଽବିଧଦୁଜ୍ଞ...
୧୦.୮୫	ବିବାହ ସୂକ୍ତ	ସୂର୍ଯ୍ୟଃ	ସାବିତ୍ରୀ ସୂର୍ଯ୍ୟା	ସତ୍ୟେନୋଋତିତା ଭୂମିଃ...
୧୦.୯୦	ପୁରୁଷ ସୂକ୍ତ	ପୁରୁଷଃ	ନାରାୟଣଃ	ସହସ୍ରଶୀର୍ଷା ପୁରୁଷଃ...
୧୦.୯୬	ହରି ସୂକ୍ତ	ହରିଃ	ବରୁଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ	ପ୍ର ତେ ମହେ ବିଦଧେ...
୧୦.୯୭	ଔଷଧ ସୂକ୍ତ	ଔଷଧୟଃ	ଆଥର୍ବଣଃ ଭିଷକ୍	ୟ ଔଷଧୀଃ ପୂର୍ବା ଜାତା...
୧୦.୧୦୭	ଦକ୍ଷିଣା ସୂକ୍ତ	ଦକ୍ଷିଣା ଦକ୍ଷିଣାବାତାରଃ	ଦିବ୍ୟଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ ପ୍ରଜାପତ୍ୟା	ଆବିରଭୁନ୍ନୁହି ମାଘୋନମେଷାଂ...
୧୦.୧୦୮	ସରମା-ପଣି ଉକ୍ତି	ସରମା ପଣୟଃ	ସରମା ପଣୟଃ	କିମିଚ୍ଛନ୍ତୀ ସରମା...
୧୦.୧୧୦	ଯାଜ୍ଞିକ	ଯାଜ୍ଞିକ	ଜମଦଗ୍ନିଃ ଭାର୍ଗବଃ ରାମଃ ଜାମଦଗ୍ନୀଃ	ସମିଜ୍ଞୋ ଅଦ୍ୟ ମନୁଷୋ...
୧୦.୧୧୭	ଦାନ ସୂକ୍ତ	ଧନାନୁଦାନଂ	ଭିକ୍ଷୁଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ	ନ ବା ଉ ଦେବାଃ...
୧୦.୧୨୧	ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭ ସୂକ୍ତ	କଃ (ପ୍ରଜାପତିଃ)	ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭଃ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟଃ	ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭଃ ସମବର୍ତ୍ତତାଗ୍ନେ...
୧୦.୧୨୩	ବେନ ସୂକ୍ତ	ବେନଃ	ବେନଃ ଭାର୍ଗବଃ	ଅୟଂ ବେନଶ୍ଳୋଦୟତ୍-ପୃଶ୍ନିଗର୍ଭା...
୧୦.୧୨୫	ଆତ୍ମା ସୂକ୍ତ	ଆତ୍ମା	ବାକ୍ ଆମୃଣୀ	ଅହଂ ରୁଦ୍ରେଭିର୍ବସୁଭିଷ୍ଣୁ...
୧୦.୧୨୭	ରାତ୍ରି ସୂକ୍ତ	ରାତ୍ରିଃ	କୁଶିକଃ ସୌଭରଃ ରାତ୍ରିଃ ଭାରଦ୍ୱାଜୀ	ରାତ୍ରୀ ବ୍ୟଖ୍ୟଦାୟତୀ...
୧୦.୧୨୯	ନାସଦୀୟ ସୂକ୍ତ	ଭାବବୃତ୍ତମ୍	ପରମେଷ୍ଠି ପ୍ରଜାପତିଃ	ନାସଦାସୀନ୍ନୋ ସଦାସୀଉଦାନୀଂ...

୧୦.୧୩୦	ନାସଦୀୟ ସୁକ୍ତ	ଭାବବୃତ୍ତମ୍	ୟଞ୍ଜଃ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟଃ	ୟୋ ଯଞ୍ଜୋ ବିଶ୍ୱତସ୍ତନ୍ତୁଭିସ୍ତତ...
୧୦.୧୪୭	ଅରଣ୍ୟ ସୁକ୍ତ	ଅରଣ୍ୟାନୀ	ଐରଂମଦଃ ଦେବମୁନିଃ	ଅରଣ୍ୟାନ୍ୟରଣ୍ୟାନ୍ୟସୌ ଯା...
୧୦.୧୬୨	ଗର୍ଭସଂସ୍ରାବ ସୁକ୍ତ	ଗର୍ଭସଂସ୍ରାବେପ୍ରାୟଶ୍ଚିତଂ	ରକ୍ଷୋହା ବ୍ରାହ୍ମଃ	ବ୍ରହ୍ମଣାଗ୍ନିଃ ସଂବିଦାନୋ...
୧୦.୧୬୪	ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ନାଶନ ସୁକ୍ତ	ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନନାଶନଂ	ପ୍ରଚେତାଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ	ଅପେହି ମନସସ୍ତତେପ...
୧୦.୧୬୯	ଗୋ ସୁକ୍ତ	ଗାବଃ	କକ୍ଷୀବତଃ ଶବରଃ	ମୟୋଭୂର୍ବାତୋ ଅଭି ବାତୁସ୍ରା...
୧୦.୧୭୩-୧୭୪	ରାଜାଭିଷେକ ସୁକ୍ତ	ରାଜା	ଅଭିବର୍ତ୍ତଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ	ଆ ଦ୍ୱାହାର୍ଷମନ୍ତରେଧି...
୧୦.୧୭୭	ମାୟାଭେଦ ସୁକ୍ତ	ମାୟାଭେଦଃ	ପତଙ୍ଗଃ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟଃ	ପତଙ୍ଗମକ୍ତମସ୍ତରସ୍ୟ ମାୟାୟା...
୧୦.୧୭୮	ତାର୍ଷ୍ୟ ସୁକ୍ତ	ତାର୍ଷ୍ୟଃ	ଅରିଷ୍ଟନେମିଃ ତାର୍ଷ୍ୟଃ	ତ୍ୟମ୍ ସୁ ବାଜିନଂ ଦେବଭୂତଂ...
୧୦.୧୮୩	ପୁତ୍ରକାମ୍ୟ ସୁକ୍ତ	ୟଜମାନଃ	ପ୍ରଜାବାନ୍ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟଃ	ଅପଶ୍ୟଂ ତ୍ୱା ମନସା...

'ରକ୍ ବେଦ' ରଚନାରେ ପ୍ରାୟ ୩୦ ଜଣ ନାରୀ ରଷି (ରଷିକା) ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରଦ୍ରଷ୍ଟ୍ରୀ ଥିଲେ । ସେମାନେ ହଲେ, ଘୋଷା କକ୍ଷିବତୀ, ଦକ୍ଷିଣା ପ୍ରଜାପତ୍ୟା, ବିଶ୍ୱବାରା ଆତ୍ରେୟୀ, ଗୋଧା ରଷିକା, ଅପାଲା ଆତ୍ରେୟୀ, ଯମୀ ବୈବସ୍ୱତୀ, ଲୋପମୁଦ୍ରା, ରୋମଶା ସ୍ୱନୟା, ଅଦିତି ଦାକ୍ଷାୟଣୀ, ରାତ୍ରି ଭାରଦ୍ୱାଜୀ, ବସୁକ୍ରପତ୍ନୀ , ସାବିତ୍ରୀ ସୂର୍ଯ୍ୟା, ଇନ୍ଦ୍ରାଣି, ସରମା ଦେବସୁନୀ, ଉର୍ବଶୀ, ଶଶ୍ୱତୀ ଆଙ୍ଗିରସୀ, ଅଦିତି, ଭୃହୁ ବ୍ରହ୍ମଜାୟା, ଦୃଷ୍ଟା ଗର୍ଭକର୍ତ୍ତା, ବାକ୍ ଆମ୍ବୁଶୀ, ଶ୍ରଦ୍ଧା କାମାୟନୀ, ଶତୀ ପୌଲୋମୀ, ସାର୍ପରାଜ୍ଞୀ, ସିକତା ନିବାବରୀ, କାଶ୍ୟପେୟୀ ଶିଖଣ୍ଡିନେୟୀ ଅପ୍ସରସୌ, ଜରିତା ଶାର୍ଙ୍ଗ, ସୁଦୀତିପୁରୁମିଲ୍ଲେହି ଆଙ୍ଗିରସୌ, ଦେବଜାମୟଃ ଇନ୍ଦ୍ରମାତରୋ, ଇତ୍ୟାଦି ଅନେକ ।

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ରିଗ୍ ବେଦ

Rig Veda

ପ୍ରଥମ ମଣ୍ଡଳମ୍

1st Mandalam

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର

ଶ୍ରୀ ନିଳାଦ୍ରି ବିହାରୀ ସତପଥୀ

ଋକ୍ ବେଦ

[ଅଧଃ ପ୍ରଥମଂ ମଣ୍ଡଳମ୍]

| ଅଧଃ ପ୍ରଥମୋଷ୍ଟକଃ |

(ପ୍ରଥମୋଧ୍ୟାୟଃ || ବର୍ଗା - ୧-୩୭)

(୧|୧) ଋଷିଃ - ମଧୁଛନ୍ଦାଃ ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ଅଗ୍ନିମୀଳେ ପୁରୋହିତଂ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ଦେବମୃଦ୍ଧିଜମ୍ ।

ହୋତାରଂ ରତ୍ନଧାତମମ୍ ॥୧॥

ଅଗ୍ନିଃ ପୂର୍ବେଭିରୂଷିଭିରୀତ୍ୟା ନୂତନୈରୁତ ।

ସ ଦେବା ଏହ ବକ୍ଷତି ॥୨॥

ଅଗ୍ନିନା ରୟିମଶ୍ନବତ୍-ପୋଷମେବ ଦିବେଦିବେ ।

ୟଶସଂ ବୀରବଞ୍ଚମମ୍ ॥୩॥

ଅଗ୍ନେ ଯଂ ଯଜ୍ଞମଧ୍ଵରଂ ବିଶ୍ଵତଃ ପରିଭୁରସି ।

ସ ଇଦେବେଷୁ ଗଚ୍ଛତି ॥୪॥

ଅଗ୍ନିହୋତା କବିକ୍ରତୁଃ ସତ୍ୟଶ୍ଚିତ୍ରଶ୍ରବସ୍ତମଃ ।

ଦେବୋ ଦେବେଭିରା ଗମତ୍ ॥୫॥

ୟଦଙ୍ଗ ଦାଶୁଷେ ତ୍ଵମଗ୍ନେ ଭଦ୍ରଂ କରିଷ୍ୟସି ।

ତବେତ୍ସତ୍ୟମଙ୍ଗିରଃ ॥୬॥

ଉପ ତ୍ଵାଗ୍ନେ ଦିବେଦିବେ ଦୋଷାବସ୍ତ୍ରଧିୟା ବୟମ୍ ।

ନମୋ ଭରତ୍ଵ ଏମସି ॥୭॥

ରାଜତ୍ଵମଧ୍ଵରାଣାଂ ଗୋପାମୃତସ୍ୟ ଦୀଦିବିମ୍ ।

ବର୍ଧମାନଂ ସ୍ଵେ ଦମେ ॥୮॥

ସ ନଃ ପିତେବ ସୁନବେଃଗ୍ନେ ସୁପାୟନୋ ଭବ ।

ସଚସ୍ତ୍ଵା ନଃ ସ୍ଵସ୍ତୟେ ॥୯॥

(୧|୨) ଋଷିଃ - ମଧୁଛନ୍ଦାଃ ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ବାୟୁଃ ୧-୩, ଇନ୍ଦ୍ରବାୟୁ ୪-୬, ମିତ୍ରାବରୁଣୌ ୭-୯

ବାୟୁବା ଯାହି ଦର୍ଶତେମେ ସୋମା ଅରଂକୃତାଃ ।

ତେଷାଂ ପାହି ଶୁଧୀ ହବମ୍ ॥୧॥

ବାୟୁ ଭକ୍-ଧେଭିର୍ଜରନ୍ତେ ତ୍ଵାମଚ୍ଛା ଜରିତାରଃ ।

ସୁତସୋମା ଅହର୍ବିଦଃ ॥୨॥

ବାୟୋ ତବ ପ୍ରପୃଷ୍ଠତୀ ଧେନା ଜିଗାତି ଦାଶୁଷେ ।

ଭରୁଚୀ ସୋମପୀତୟେ ॥୩॥

ଇନ୍ଦ୍ରବାୟୁ ଇମେ ସୁତା ଉପ ପ୍ରୟୋଜିରା ଗତମ୍ ।
 ବାୟୁବିନ୍ଦୁଷ୍ଟ ଚେତଧଃ ସୁତାନାଂ ବାଜିନୀବୟୁ ।
 ବାୟୁବିନ୍ଦୁଷ୍ଟ ସୁନ୍ଦତ ଆ ଯାତମୁପ ନିଷ୍ଠତମ୍ ।
 ମିତ୍ରଂ ହୁବେ ପୂତଦକ୍ଷଂ ବରୁଣଂ ଚ ରିଶାଦସମ୍ ।
 ଋତେନ ମିତ୍ରାବରୁଣାବୃତାବୃଧାବୃତସ୍ତୃଣା ।
 କବୀ ନୋ ମିତ୍ରାବରୁଣା ତୁବିଜାତା ଉରୁକ୍ଷୟା ।

ଇନ୍ଦ୍ରବୋ ବାୟୁଶକ୍ତି ହି ॥୪॥
 ତାବା ଯାତମୁପ ଦ୍ରବତ୍ ॥୫॥
 ମକ୍ଷିତ୍-ଆ ପିୟା ନରା ॥୬॥
 ପିୟଂ ଘୃତାଚୀଂ ସାଧନ୍ତା ॥୭॥
 କ୍ରତୁଂ ବୃହନ୍ତମାଶାଥେ ॥୮॥
 ଦକ୍ଷଂ ଦଧାତେ ଅପସମ୍ ॥୯॥

(୧।୩) ଋଷିଃ - ମଧୁକ୍ଷୟାଃ ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ଅଶ୍ଵିନୌ ୧-୩, ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୪-୬, ବିଶ୍ଵେ ଦେବାଃ ୭-୯, ସରସ୍ଵତୀ ୧୦-୧୨

ଅଶ୍ଵିନା ଯଜ୍ଞରୀରିଷୋ ଦ୍ରବତ୍-ପାଣୀ ଶୁଭୟତୀ ।
 ଅଶ୍ଵିନା ପୁରୁଦଂସସା ନରା ଶବୀରୟା ପିୟା ।
 ଦସ୍ରା ଯୁବାକବଃ ସୁତା ନାସତ୍ୟା ବୃକ୍ତବର୍ହିଷଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରା ଯାହି ଚିତ୍ରଭାନୋ ସୁତା ଇମେ ଦ୍ଵାୟବଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରା ଯାହି ପିୟୋଷିତୋ ବିପ୍ରଜୁତଃ ସୁତାବତଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରା ଯାହି ତୁରୁଜାନ ଉପ ବ୍ରହ୍ମାଣି ହରିବଃ ।
 ଓମାସଶ୍ଵର୍ଷଣୀଧୃତୋ ବିଶ୍ଵେ ଦେବାସ ଆଗତ ।
 ବିଶ୍ଵେ ଦେବାସୋ ଅପୁରଃ ସୁତମା ଗନ୍ତ ତୃର୍ଣ୍ଣୟଃ ।
 ବିଶ୍ଵେ ଦେବାସୋ ଅସ୍ତ୍ରଧ ଏହିମାୟାସୋ ଅଦ୍ରୁହଃ ।
 ପାବକା ନଃ ସରସ୍ଵତୀ ବାଜେଭିର୍ବାଜିନୀବତୀ ।
 ଚୋଦୟିତ୍ରୀ ସୁନ୍ଦତାନାଂ ଚେତନ୍ତ୍ରୀ ସୁମତୀନାମ୍ ।
 ମହୋ ଅର୍ଣ୍ଣଃ ସରସ୍ଵତୀ ପ୍ର ଚେତୟତି କେତୁନା ।

ପୁରୁଭୁଜା ଚନସ୍ୟତମ୍ ॥୧॥
 ପିଷ୍ଟ୍ୟା ବନତଂ ଶିରଃ ॥୨॥
 ଆ ଯାତଂ ରୁଦ୍ରବର୍ତନୀ ॥୩॥
 ଅଶ୍ଵାଭିସ୍ତନା ପୂତାସଃ ॥୪॥
 ଉପ ବ୍ରହ୍ମାଣି ବାଘତଃ ॥୫॥
 ସୁତେ ଦପିଷ୍ଠ ନଶ୍ଵନଃ ॥୬॥
 ଦାଶ୍ଵାଂସୋ ଦାଶୁଷଃ ସୁତମ୍ ॥୭॥
 ଉସ୍ରା ଇବ ସ୍ଵସରାଣି ॥୮॥
 ମେଧଂ ଭୁଷନ୍ତ ବହ୍ମୟଃ ॥୯॥
 ଯଜ୍ଞଂ ବଷ୍ଟୁ ପିୟାବସୁଃ ॥୧୦॥
 ଯଜ୍ଞଂ ଦଧେ ସରସ୍ଵତୀ ॥୧୧॥
 ପିୟୋ ବିଶ୍ଵା ବି ରାଜତି ॥୧୨॥

=====

(୧୮) ଋଷିଃ - ମଧୁଛନ୍ଦାଃ ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ସୁରୁପକୃତୁମୂତୟେ ସୁଦୁଘାମିବ ଗୋଦୁହେ ।
ଉପ ନଃ ସବନା ଗହି ସୋମସ୍ୟ ସୋମପାଃ ପିବ ।
ଅଥା ତେ ଅନ୍ତମାନାଂ ବିଦ୍ୟାମ ସୁମତୀନାମ୍ ।
ପରେହି ବିଗ୍ରମସ୍ତୃତମିନ୍ଦ୍ରଂ ପୃଚ୍ଛା ବିପଶ୍ଚିତମ୍ ।
ଉତ ବ୍ରୁବନ୍ତୁ ନୋ ନିଦୋ ନିରନ୍ୟତଶ୍ଚିଦାରତ ।
ଉତ ନଃ ସୁଭଗାଁ ଅରିର୍ବୋତେୟୁର୍ଦସ୍ତୁ କୃଷ୍ଣୟଃ ।
ଏମାଶୁମାଶବେ ଭର ଯଜ୍ଞଶ୍ରିୟଂ ନୃମାଦନମ୍ ।
ଅସ୍ୟ ପୀତ୍ୱା ଶତକ୍ରତୋ ଘନୋ ବୃତ୍ରାଶାମଭବଃ ।
ତଂ ତ୍ୱା ବାଜେଷୁ ବାଜିନଂ ବାଜୟାମଃ ଶତକ୍ରତୋ ।
ୟୋ ରାୟୋଽବନିର୍ମହାନ୍ନସୁପାରଃ ସୁନ୍ଦତଃ ସଖା ।

ଭୁବୁମସି ଦ୍ୟବିଦ୍ୟବି ॥୧॥
ଗୋଦା ଇନ୍ଦ୍ରେବତୋ ମଦଃ ॥୨॥
ମା ନୋ ଅତି ଖ୍ୟ ଆ ଗହି ॥୩॥
ୟସ୍ତେ ସଖିଭ୍ୟ ଆ ବରମ୍ ॥୪॥
ଦଧାନା ଇନ୍ଦ୍ର ଇନ୍ଦ୍ରବଃ ॥୫॥
ସ୍ୟାମେଦିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଶର୍ମଶି ॥୬॥
ପତୟନ୍ତୁନ୍ୟୟଶମ୍ ॥୭॥
ପ୍ରାବୋ ବାଜେଷୁ ବାଜିନମ୍ ॥୮॥
ଧନାନାମିନ୍ଦ୍ର ସାତୟେ ॥୯॥
ତସ୍ମା ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ଗାୟତ ॥୧୦॥

=====

(୧୫) ଋଷିଃ - ମଧୁଛନ୍ଦାଃ ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ଆ ତ୍ୱେତା ନି ଶୀଦତେନ୍ଦ୍ରମତି ପ୍ର ଗାୟତ ।
ପୁରୁତମଂ ପୁରୁଶାମୀଶାନଂ ବାର୍ଯ୍ୟଶାମ୍ ।
ସ ଘା ନୋ ଯୋଗ ଆ ଭୁବସ୍ତ ରାୟେ ସ ପୁରଂଧ୍ୟାମ୍ ।
ୟସ୍ୟ ସଂସ୍ତେ ନ ବୃଶ୍ମତେ ହରୀ ସମସ୍ତୁ ଶତ୍ରବଃ ।
ସୁତପାବ୍ନେ ସୁତା ଇମେ ଶୁଚୟୋ ଯନ୍ତି ବୀତୟେ ।
ତ୍ୱଂ ସୁତସ୍ୟ ପୀତୟେ ସଦ୍ୟୋ ବୃଜ୍ଞୋ ଅଜାୟଥାଃ ।
ଆ ତ୍ୱା ବିଶନ୍ତାଶବଃ ସୋମାସ ଇନ୍ଦ୍ର ଗିର୍ବଶଃ ।
ତ୍ୱାଂ ସ୍ତୋମା ଅବୀବୃଧନ୍ତାମୁକ୍ଥା ଶତକ୍ରତୋ ।
ଅକ୍ଷିତୋତିଃ ସନେଦିମଂ ବାଜମିନ୍ଦ୍ରଃ ସହସ୍ରିଶମ୍ ।

ସଖାୟଃ ସ୍ତୋମବାହସଃ ॥୧॥
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ସୋମେ ସତା ସୁତେ ॥୨॥
ଗମଦ୍ବାଜେଭିରା ସ ନଃ ॥୩॥
ତସ୍ମା ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ଗାୟତ ॥୪॥
ସୋମାସୋ ଦଧ୍ୟାଶିରଃ ॥୫॥
ଇନ୍ଦ୍ର ଜ୍ୟୈଷ୍ଠାୟ ସୁକ୍ରତୋ ॥୬॥
ଶଂ ତେ ସନ୍ତୁ ପ୍ରଚେତସେ ॥୭॥
ତ୍ୱାଂ ବର୍ଧନ୍ତୁ ନୋ ଗିରଃ ॥୮॥
ୟସ୍ମିନ୍ନିଶ୍ଵାନି ପୌଂସ୍ୟା ॥୯॥

(୧।୭) ଋଷିଃ - ମଧୁଛନ୍ଦାଃ ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୧-୩, ୧୦, ମରୁତଃ ୪, ୬, ୮-୯, ମରୁତଃ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୧୫, ୭

ଯୁଞ୍ଜିତ୍ତି ବ୍ରଧ୍ନମରୁଷଂ ଚରନ୍ତଂ ପରି ତସ୍ମୃଷଃ ।

ରୋଚନ୍ତେ ରୋଚନା ଦିବି ॥୧॥

ଯୁଞ୍ଜିତ୍ୟସ୍ୟ କାମ୍ୟା ହରୀ ବିପକ୍ଷସା ରଥେ ।

ଶୋଶା ଧୃଷ୍ଣୁ ନୃବାହସା ॥୨॥

କେତୁଂ କୃଶ୍ଣନ୍ନକେତବେ ପେଶୋ ମର୍ଯ୍ୟା ଅପେଶସେ ।

ସମୁଷଦ୍-ଭିରଜାୟଥାଃ ॥୩॥

ଆଦହ ସ୍ଵଧାମନୁ ପୁନର୍ଗର୍ଭତ୍ୱମେରିରେ ।

ଦଧାନା ନାମ ଯଜ୍ଞିୟମ୍ ॥୪॥

ବୀଳୁ ଚିଦାରୁଜତୁଭିର୍ଗୁହା ଚିଦିନ୍ଦ୍ର ବହ୍ନିଭିଃ ।

ଅବିନ୍ଦ ଉସ୍ତ୍ରିୟା ଅନୁ ॥୫॥

ଦେବୟନ୍ତୋ ଯଥା ମତିମଜ୍ଞା ବିଦଦ୍ବସୁଂ ଗିରଃ ।

ମହାମନୁଷତ ଶୁତମ୍ ॥୬॥

ଇନ୍ଦ୍ରେଣ ସଂ ହି ଦୃକ୍ଷସେ ସଂଜଗ୍ନାନୋ ଅବିଭୂୟା ।

ମୟ ସମାନବର୍ଚସା ॥୭॥

ଅନବଦ୍ୟୋରଭିଦ୍ୟାଭିର୍ମଣଃ ସହସ୍ରଦର୍ଚତି ।

ଗଣୈରିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ କାମ୍ୟୋଃ ॥୮॥

ଅତଃ ପରିଜ୍ଞନ୍ନା ଗହି ଦିବୋ ବା ରୋଚନାଦଧି ।

ସମସ୍ମିନ୍ନୁଞ୍ଜିତେ ଗିରଃ ॥୯॥

ଇତୋ ବା ସାତିମୀମହେ ଦିବୋ ବା ପାର୍ଯ୍ୟବାଦଧି ।

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ମହୋ ବା ରଜସଃ ॥୧୦॥

(୧।୭) ଋଷିଃ - ମଧୁଛନ୍ଦାଃ ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଇନ୍ଦ୍ରମିଦ୍-ଗାଧିନୋ ବୃହଦିନ୍ଦ୍ରମକୈଭିରକିଣଃ ।

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବାଣୀରନୁଷତ ॥୧॥

ଇନ୍ଦ୍ର ଇକ୍ଷୟୋଃ ସରା ସମ୍ମିଶ୍ରୁ ଆ ବତୋୟୁଜା ।

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବଜ୍ରୀ ହିରଣ୍ୟୟଃ ॥୨॥

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଦୀର୍ଘାୟ ଚକ୍ଷସ ଆ ସୂର୍ଯ୍ୟଂ ରୋହୟଜିବି ।

ବି ଗୋଭିରଦ୍ରିମୈରୟତ୍ ॥୩॥

ଇନ୍ଦ୍ର ବାଜେଷୁ ନୋଽବ ସହସ୍ରପ୍ରଧନେଷୁ ଚ ।

ଉଗ୍ର ଉଗ୍ରାଭିରୁତିଭିଃ ॥୪॥

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବୟଂ ମହାଧନ ଇନ୍ଦ୍ରମର୍ତ୍ତେ ହବାମହେ ।

ୟୁଜଂ ବୃତ୍ରେଷୁ ବଜ୍ରିଶମ୍ ॥୫॥

ସ ନୋ ବୃଷନ୍ନମ୍ନଂ ଚରୁଂ ସତ୍ରାଦାବନ୍ନପା ବୃଧି ।

ଅସ୍ତ୍ରଭ୍ୟାମପ୍ରତିଷ୍ଠତଃ ॥୬॥

ତୁଞ୍ଜେତୁଞ୍ଜେ ଯ ଉତ୍ତରେ ସ୍ତୋମା ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ବଜ୍ରିଣଃ ।	ନ ବିନ୍ଧେ ଅସ୍ୟ ସୁଷୁତିମ୍ ॥୭॥
ବୃଷା ଯୁଧେବ ବଂସଗଃ କୃଷ୍ଣୀରିୟର୍ତ୍ତୋଜସା ।	ଇଶାନୋ ଅପ୍ରତିଷ୍ଠତଃ ॥୮॥
ୟ ଏକଶ୍ଚର୍ଷଣୀନାଂ ବସୁନାମିରଜ୍ୟତି ।	ଇନ୍ଦ୍ରଃ ପଞ୍ଚି କ୍ଷିତୀନାମ୍ ॥୯॥
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବୋ ବିଶ୍ୱତସ୍ତୁରି ହବାମହେ ଜନେଭ୍ୟଃ ।	ଅସ୍ତ୍ରାକମସ୍ତୁ କେବଲଃ ॥୧୦॥

(୧୮) ଋଷିଃ - ମଧୁଛନ୍ଦାଃ ବୈଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଏନ୍ଦ୍ର ସାନସିଂ ରୟିଂ ସଜିତ୍ୱାନଂ ସଦାସହମ୍ ।	ବର୍ଷିଷ୍ଠମୁତୟେ ଭର ॥୧॥
ନି ଯେନ ମୁଷ୍ଟିହତ୍ୟୟା ନି ବୃତ୍ରା ରୁଣଧାମହୈ ।	ତ୍ୱୋତାସୋ ନ୍ୟର୍ବତା ॥୨॥
ଇନ୍ଦ୍ର ତ୍ୱୋତାସ ଆ ବୟଂ ବଜ୍ରଂ ଘନା ଦଦୀମହି ।	ଜୟେମ ସଂ ଯୁଧି ସ୍ୱଧଃ ॥୩॥
ବୟଂ ଶୂରେଭିରସ୍ତୁଭିରିନ୍ଦ୍ର ତ୍ୱୟା ଯୁଜା ବୟମ୍ ।	ସାସହ୍ୟାମ ପୃତନ୍ୟତଃ ॥୪॥
ମହାଁ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ପରଶ୍ଚ ନୁ ମହିତ୍ୱମସ୍ତୁ ବଜ୍ରିଣୋ ।	ଦ୍ୟୌର୍ନ ପ୍ରଥିନା ଶବଃ ॥୫॥
ସମୋହେ ବା ଯ ଆଶତ ନରସ୍ତ୍ରୋକସ୍ୟ ସନିତୌ ।	ବିପ୍ରାସୋ ବା ପିୟାୟବଃ ॥୬॥
ୟଃ କୁକ୍ଷିଃ ସୋମପାତମଃ ସମୁଦ୍ର ଇବ ପିନ୍ଦୁତେ ।	ଭର୍ବୀରାପୋ ନ କାକୁଦଃ ॥୭॥
ଏବା ହ୍ୟସ୍ୟ ସୁନୃତା ବିରପ୍ତଶୀ ଗୋମତୀ ମହୀ ।	ପକ୍ୱା ଶାଖା ନ ଦାଶୁଷେ ॥୮॥
ଏବା ହି ତେ ବିଭୂତୟ ଉତୟ ଇନ୍ଦ୍ର ମାବତେ ।	ସଦ୍ୟଶ୍ଚିସ୍ତୁତି ଦାଶୁଷେ ॥୯॥
ଏବା ହ୍ୟସ୍ୟ କାମ୍ୟା ସ୍ତୋମ ଉକ୍ଥଂ ତ ଶଂସ୍ୟା ।	ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ସୋମପୀତୟେ ॥୧୦॥

(୧୯) ଋଷିଃ - ମଧୁଛନ୍ଦାଃ ବୈଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଇନ୍ଦ୍ରେହି ମସ୍ୟାନ୍ନସୋ ବିଶ୍ୱେଭିଃ ସୋମପର୍ବଭିଃ ।	ମହାଁ ଅଭିଷ୍ଟିରୋଜସା ॥୧॥
ଏମେନଂ ସୃଜତା ସୁତେ ମନ୍ଦିମିନ୍ଦ୍ରାୟ ମନ୍ଦିନେ ।	ଚକ୍ରିଂ ବିଶ୍ୱାନି ଚକ୍ରୟେ ॥୨॥
ମସ୍ତା ସୁଶିପ୍ର ମନ୍ଦିଭିଃ ସ୍ତୋମେଭିର୍ବିଶ୍ୱତର୍ଷଣୋ ।	ସଚୈଷୁ ସବନେଷ୍ଟା ॥୩॥
ଅସ୍ତ୍ରଗ୍ରମିନ୍ଦ୍ର ତେ ଗିରଃ ପ୍ରତି ତ୍ୱାମୁଦହାସତ ।	ଅଜୋଷା ବୃଷଭଂ ପତିମ୍ ॥୪॥

ସଂ ଚୋଦୟ ଚିତ୍ରମର୍ବାଗ୍ରାଧ ଇନ୍ଦ୍ର ବରେଣ୍ୟମ୍ ।
 ଅସ୍ତ୍ରାନ୍ତସ୍ତୁ ତତ୍ର ଚୋଦୟେନ୍ଦ୍ର ରାୟେ ରଭସ୍ତତଃ ।
 ସଂ ଗୋମଦିନ୍ଦ୍ର ବାଜବଦସ୍ତେ ପୃଥୁ ଶ୍ରବୋ ବୃହତ୍ ।
 ଅସ୍ତେ ଧେହି ଶ୍ରବୋ ବୃହଦ୍ଭ୍ୟାମ୍ ସହସ୍ରସାତମମ୍ ।
 ବସୋରିନ୍ଦ୍ରଂ ବସୁପତିଂ ଗୀର୍ଭିର୍ଗୃଣନ୍ତ ଋଶ୍ନିୟମ୍ ।
 ସୁତେସୁତେ ନ୍ୟୋକସେ ବୃହଦୃହତ ଏଦରିଃ ।

ଅସଦିତ୍ତେ ବିଭୁ ପ୍ରଭୁ ॥୫॥
 ତୁବିଦ୍ୟାମ୍ ଯଶସ୍ତତଃ ॥୬॥
 ବିଶ୍ୱାୟୁର୍ଧେହ୍ୟକ୍ଷିତମ୍ ॥୭॥
 ଇନ୍ଦ୍ର ତା ରଥିନୀରିଷଃ ॥୮॥
 ହୋମ ଗନ୍ତାରମୁତୟେ ॥୯॥
 ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ଶୁଷମର୍ଚତି ॥୧୦॥

(୧।୧୦) ଋଷିଃ - ମଧୁଛନ୍ଦାଃ ବୈଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଗାୟନ୍ତି ତ୍ୱା ଗାୟନ୍ତି ଶୋଃର୍ଚ୍ଚନ୍ତ୍ୟର୍କମର୍କିଣଃ । ବ୍ରହ୍ମାଣସ୍ତା ଶତକ୍ରତ ଉଦ୍ଘଂଶମିବ ଯେମିରେ ॥୧॥
 ଯସ୍ରାନୋଃ ସାନୁମାରୁହଦ୍-ଭୂର୍ଯ୍ୟୟଷ୍ଟ କର୍ତ୍ତମ୍ । ତଦିନ୍ଦ୍ରୋ ଅର୍ଥଂ ଚେତତି ଯୁଥେନ ବୃଷ୍ଟିରେଜତି ॥୨॥
 ଯୁଷ୍ମା ହି କେଶିନା ହରୀ ବୃଷଣା କକ୍ଷ୍ୟପ୍ରା । ଅଥା ନ ଇନ୍ଦ୍ର ସୋମପା ଗିରାମୁପଶୁତିଂ ଚର ॥୩॥
 ଏହି ସ୍ରୋମାଁ ଅଭି ସ୍ୱରାଭି ଗୃଣୀହ୍ୟା ରୁବ । ବ୍ରହ୍ମ ତ ନୋ ବସୋ ସଚେନ୍ଦ୍ର ଯଜ୍ଞଂ ଚ ବର୍ଧୟ ॥୪॥
 ଉକ୍ଥମିନ୍ଦ୍ରାୟ ଶଂସ୍ୟଂ ବର୍ଧନଂ ପୁରୁନିଷ୍ପିଧେ । ଶକ୍ରୋ ଯଥା ସୁତେଷୁ ଶୋ ରାରଣସୃଖ୍ୟେଷୁ ଚ ॥୫॥
 ତମିସ୍ରାଶିତ୍ୱ ଇମହେ ତଂ ରାୟେ ତଂ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟେ । ସ ଶକ୍ର ଉତ ନଃ ଶକଦିନ୍ଦ୍ରୋ ବସୁ ଦୟମାନଃ ॥୬॥
 ସୁବିବୃତଂ ସୁନିରଜମିନ୍ଦ୍ର ତ୍ୱାଦାତମିଦ୍ୟଶଃ । ଗବାମପ ବ୍ରଜଂ ବୃଧି କୃଶୁଷ୍ଟ ରାଧୋ ଅଦ୍ରିବଃ ॥୭॥
 ନହି ତ୍ୱା ରୋଦସୀ ଉଭେ ଋତ୍ତାୟମାଶମିନ୍ଦ୍ରତଃ । ଜେଷଃ ସ୍ୱର୍ବତୀରପଃ ସଂ ଗା ଅସ୍ତ୍ରଭ୍ୟଂ ଧୁନ୍ନୁହି ॥୮॥
 ଆଶୁତ୍-କର୍ଣ୍ଣ ଶୁଧୀ ହବଂ ନୂ ଚିଦଧିଷ୍ଠ ମେ ଗିରଃ । ଇନ୍ଦ୍ର ସ୍ରୋମମିମଂ ମମ କୃଷ୍ଣା ଯୁଜଶ୍ଚିଦନ୍ତରମ୍ ॥୯॥
 ବିଦ୍ମା ହି ତ୍ୱା ବୃଷନ୍ତମଂ ବାଜେଷୁ ହବନଶୁତମ୍ । ବୃଷନ୍ତମସ୍ୟ ହୁମହ ଉତିଂ ସହସ୍ରସାତମାମ୍ ॥୧୦॥
 ଆ ତୁ ନ ଇନ୍ଦ୍ର କୌଶିକ ମନ୍ଦସାନଃ ସୁତଂ ପିବ । ନବ୍ୟାମାୟୁଃ ପ୍ର ସୁ ଡିର କୃଧୀ ସହସ୍ରସାମୃଷିମ୍ ॥୧୧॥
 ପରି ତ୍ୱା ଗିର୍ବଶୋ ଗିର ଇମା ଭବନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱତଃ । ବୃଦ୍ଧାୟୁମନୁ ବୃଦ୍ଧୟୋ ଭୁଷ୍ଟା ଭବନ୍ତୁ ଭୁଷ୍ଟୟଃ ॥୧୨॥

=====

(୧୧୧) ଋଷିଃ - ଜେତା ମାଧୁଛନ୍ଦସଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବିଶ୍ୱା ଅବୀବୃଧସ୍ତ୍ରମୁଦ୍ରବ୍ୟତସ୍ରଂ ଗିରଃ । ରଥୀତମଂ ରଥୀନାଂ ବାଜାନାଂ ସତ୍-ପତିଂ ପତିମ୍ ॥୧॥
ସଖ୍ୟେ ତ ଇନ୍ଦ୍ର ବାଜିନୋ ମା ଭେମ ଶବସସ୍ତତେ । ତ୍ୱାମଭି ପ୍ରଣୋନୁମୋ ଜେତାରମପରାଜିତମ୍ ॥୨॥
ପୂର୍ବୀରିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ରାତୟୋ ନ ବି ଦସ୍ୟନ୍ତ୍ୟତୟଃ । ଯଦୀ ବାଜସ୍ୟ ଗୋମତଃ ସ୍ତ୍ରୋତୃଭ୍ୟୋ ମଂହତେ ମଘମ୍ ॥୩॥
ପୁରାଂ ଭିନ୍ନୁର୍ଯୁବା କବିରମିତୌଜା ଅଜାୟତ । ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ କର୍ମଣୋ ଧର୍ତ୍ତା ବଜ୍ରୀ ପୁରୁଷୁତଃ ॥୪॥
ତ୍ୱଂ ବଲସ୍ୟ ଗୋମତୋଽପାବରଦ୍ରିବୋ ବିଲମ୍ । ତ୍ୱାଂ ଦେବା ଅବିଭ୍ୟଷସ୍ତୁଜ୍ୟମାନାସ ଆବିଷୁଃ ॥୫॥
ତବାହଂ ଶୂର ରାତିଭିଃ ପ୍ରତ୍ୟାୟଂ ସିନ୍ଧୁମାବଦନ୍ । ଉପାତିଷ୍ଠନ୍ତ ଗିର୍ବଣୋ ବିଦୁଷ୍ଟେ ତସ୍ୟ କାରବଃ ॥୬॥
ମାୟାଭିରିନ୍ଦ୍ର ମାୟିନଂ ତ୍ୱଂ ଶୁଷ୍ଟମବାତିରଃ । ବିଦୁଷ୍ଟେ ତସ୍ୟ ମେଧିରାସ୍ତେଷାଂ ଶ୍ରବାଂସ୍ତୁଞ୍ଜିର ॥୭॥
ଇନ୍ଦ୍ରମୀଶାନମୋଜସାଭି ସ୍ତ୍ରୋମା ଅନୁଷତ । ସହସ୍ରଂ ଯସ୍ୟ ରାତୟ ଉତ ବା ସନ୍ତି ଭୃୟସୀଃ ॥୮॥

=====

(୧୧୨) ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ଅଗ୍ନିଂ ଦୂତଂ ବୃଣୀମହେ ହୋତାରଂ ବିଶ୍ୱବେଦସମ୍ ।	ଅସ୍ୟ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ସୁକ୍ରତୁମ୍ ॥୧॥
ଅଗ୍ନିମଗ୍ନିଂ ହବୀମଭିଃ ସଦା ହବନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱତିମ୍ ।	ହବ୍ୟବାହଂ ପୁରୁପ୍ରିୟମ୍ ॥୨॥
ଅଗ୍ନେ ଦେବୀଂ ଇହା ବହ ଜଜ୍ଞାନୋ ବୃକ୍ତବର୍ହିଷେ ।	ଅସି ହୋତା ନ ଇତ୍ୟଃ ॥୩॥
ତାଂ ଉଶତୋ ବି ବୋଧୟ ଯଦଗ୍ନେ ଯାସି ଦୂତ୍ୟମ୍ ।	ଦେବୈରା ସସି ବର୍ହିଷି ॥୪॥
ଘୃତାହବନ ଦୀଦିବଃ ପ୍ରତି ଷ୍ଟୁ ରିଷତୋ ଦହ ।	ଅଗ୍ନେ ତ୍ୱଂ ରକ୍ଷସ୍ବିନଃ ॥୫॥
ଅଗ୍ନିନାଗ୍ନିଃ ସମିଧ୍ୟତେ କବିର୍ଗୃହପତିର୍ଯୁବା ।	ହବ୍ୟବାତ୍ତୁହ୍ୱାସ୍ୟଃ ॥୬॥
କବିମଗ୍ନିମୁପସ୍ତୁହି ସତ୍ୟଧର୍ମାଶମଧୁରେ ।	ଦେବମମୀବଚାତନମ୍ ॥୭॥
ୟସ୍ମାମଗ୍ନେ ହବିଷ୍ଠତିର୍ଦୂତଂ ଦେବ ସପର୍ଯ୍ଯତି ।	ତସ୍ୟ ସ୍ଥୁ ପ୍ରାବିତା ଭବ ॥୮॥
ୟୋ ଅଗ୍ନିଂ ଦେବବୀତୟେ ହବିଷ୍ଣୁ ଆବିବାସତି ।	ତସ୍ମୈ ପାବକ ମୃଲୟ ॥୯॥
ସ ନଃ ପାବକ ଦୀଦିବୋଽଗ୍ନେ ଦେବୀଂ ଇହା ବହ ।	ଉପ ଯଜ୍ଞଂ ହବିଷ୍ଠ ନଃ ॥୧୦॥
ସ ନଃ ସ୍ତ୍ରବାନ ଆ ଭର ଗାୟତ୍ରେଣ ନବୀୟସା ।	ରୟିଂ ବୀରବତୀମିଷମ୍ ॥୧୧॥

(୧।୧୩) ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ଇଧ୍ମଃ ସମିଦଃ ଙ୍ଵା ଅଗ୍ନିଃ ୧, ତନୁନପାତ୍ ୨, ନରାଶଂସଃ ୩, ଇଲଃ ୪, ବର୍ହିଃ ୫,
ଦେବୀର୍ତ୍ତାରଃ ୬, ଉଷାସାନକ୍ତା ୭, ଦୈବ୍ୟୌ ହୋତାରୌ ପ୍ରଚେତସୌ ୮, ତିସ୍ରଃ ଦେବ୍ୟଃ
ସରସ୍ୱତୀଳାଭାରତ୍ୟଃ ୯, ତୃଷ୍ଣା ୧୦, ବନସ୍ପତିଃ ୧୧, ସ୍ୱାହାକୃତୟଃ ୧୨

ସୁସମିଦୋ ନ ଆବହ ଦେବୀ ଅଗ୍ନେ ହବିଷ୍ମତେ ।
ମଧୁମନ୍ତଂ ତନୁନପାଦ୍ୟଜ୍ଞଂ ଦେବେଷୁ ନଃ କବେ ।
ନରାଶଂସମିହ ପ୍ରିୟମସ୍ମିନ୍ୟଜ୍ଞ ଉପହୃୟେ ।
ଅଗ୍ନେ ସୁଖତମେ ରଥେ ଦେବୀ ଇଳିତ ଆ ବହ ।
ସ୍ତୃଣୀତ ବର୍ହିରାନ୍ଧୁଷଗ୍ଧୃତପୃଷ୍ଠଂ ମନୀଷିଣଃ ।
ବିଶ୍ୱୟକ୍ତାମୃତାବୃଧୋ ଦ୍ୱାରୋ ଦେବୀରସଂଶ୍ଚତଃ ।
ନକ୍ତୋଷାସା ସୁପେଶସାଃସ୍ମିନ୍ୟଜ୍ଞ ଉପ ହୃୟେ ।
ତା ସୁଜିହ୍ୱା ଉପ ହୃୟେ ହୋତାରା ଦୈବ୍ୟା କବୀ ।
ଇଳା ସରସ୍ୱତୀ ମହୀ ତିସ୍ରୋ ଦେବୀର୍ମୟୋଭୁବଃ ।
ଇହ ତୃଷ୍ଣାରମଗ୍ରିୟଂ ବିଶ୍ୱରୂପମୁପ ହୃୟେ ।
ଅବ ସୃଜା ବନସ୍ପତେ ଦେବ ଦେବେଭ୍ୟୋ ହବିଃ ।
ସ୍ୱାହା ଯଜ୍ଞଂ କୃଣୋତନେନ୍ଦ୍ରାୟ ଯଜ୍ଞନୋ ଗୃହେ ।

ହୋତଃ ପାବକ ଯନ୍ଧି ତ ॥୧॥
ଅଦ୍ୟା କୃଣୁହି ବୀତୟେ ॥୨॥
ମଧୁଜିହ୍ୱଂ ହବିଷ୍ମତମ୍ ॥୩॥
ଅସି ହୋତା ମନୁର୍ହିତଃ ॥୪॥
ୟତ୍ରାମୃତସ୍ୟ ଚକ୍ଷଗମ୍ ॥୫॥
ଅଦ୍ୟା ନୂନଂ ଚ ଯନ୍ଧୁବେ ॥୬॥
ଇଦଂ ନୋ ବର୍ହିରାସଦେ ॥୭॥
ୟଜ୍ଞଂ ନୋ ଯନ୍ଧତାମିମମ୍ ॥୮॥
ବର୍ହିଃ ସୀଦନ୍ତୁସ୍ତ୍ରଧଃ ॥୯॥
ଅସ୍ତ୍ରାକମସ୍ତୁ କେବଲଃ ॥୧୦॥
ପ୍ର ଦାତୁରସ୍ତୁ ଚେତନମ୍ ॥୧୧॥
ତତ୍ର ଦେବୀ ଉପ ହୃୟେ ॥୧୨॥

(୧।୧୪) ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ବିଶ୍ୱେ ଦେବାଃ

ଐତିରଗ୍ନେ ଦୁବୋ ଗିରୋ ବିଶ୍ୱେଭିଃ ସୋମପୀତୟେ ।
ଆ ତ୍ୱା କଶ୍ଵା ଅହୂଷତ ଗୃଣନ୍ତି ବିପ୍ର ତେ ପିୟଃ ।

ଦେବେଭିର୍ଯାହି ଯନ୍ଧି ତ ॥୧॥
ଦେବେଭିରଗ୍ନ ଆ ଗହି ॥୨॥

ଇନ୍ଦ୍ରବାୟୁ ବୃହସ୍ପତିଂ ମିତ୍ରାଗ୍ନିଂ ପୁଷ୍ଟଂ ଭଗମ୍ ।
 ପ୍ର ବୋ ଭିୟନ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରବୋ ମସ୍ରା ମାଦୟିଷ୍ଟବଃ ।
 ଇଲତେ ତ୍ୱାମବସ୍ୟବଃ କଶ୍ମାସୋ ବୃକ୍ତବର୍ହିଷଃ ।
 ଘୃତପୃଷ୍ଠା ମନୋୟୁଜୋ ଯେ ତ୍ୱା ବହନ୍ତି ବହ୍ନୟଃ ।
 ତାନ୍ୟଜନ୍ତ୍ରାଂ ଋତାବୃଧୋଃଶ୍ରେ ପତ୍ନୀବତସ୍ତପି ।
 ଯେ ଯଜତ୍ରା ଯ ଇତ୍ୟାସ୍ତେ ତେ ପିବନ୍ତି ଜିହ୍ୱୟା ।
 ଆକୀଂ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ରୋଚନାଦ୍ୱିଶ୍ୱାୟେବାଂ ଭଷର୍ବୁଧଃ ।
 ବିଶ୍ୱେଭିଃ ସୋମ୍ୟଂ ମଧୁଗ୍ନ ଇନ୍ଦ୍ରେଣ ବାୟୁନା ।
 ତ୍ୱଂ ହୋତା ମନୁର୍ହିତୋଃଶ୍ରେ ଯଜ୍ଞେଷୁ ସୀଦସି ।
 ଯୁଷ୍ମା ହ୍ୟରୁଷୀ ରଥେ ହରିତୋ ଦେବ ରୋହିତଃ ।

ଆଦିତ୍ୟାନ୍ନାରୁତଂ ଗଗମ୍ ॥୩॥
 ଦ୍ରଘା ମଧୁଗ୍ନମୁଷଦଃ ॥୪॥
 ହବିଷ୍ମନ୍ତୋ ଅରଂକୃତଃ ॥୫॥
 ଆ ଦେବାନ୍ତସୋମପୀତୟେ ॥୬॥
 ମଧୁଃ ସୁଜିହ୍ୱ ପାୟୟ ॥୭॥
 ମଧୋରଶ୍ରେ ବଷଟ୍ କୃତି ॥୮॥
 ବିପ୍ରୋ ହୋତେହ ବଷତି ॥୯॥
 ପିବା ମିତ୍ରସ୍ୟ ଧାମଭିଃ ॥୧୦॥
 ସେମଂ ନୋ ଅଧିରଂ ଯଜ ॥୧୧॥
 ତାଭିର୍ଦେବାଂ ଇହା ବହ ॥୧୨॥

(୧୧୫) ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ମୀ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୧, ୫,
 ମରୁତଃ ୨, ଦୃଷ୍ଟା ୩, ଅଗ୍ନିଃ ୪, ୧୨, ମିତ୍ରାବରୁଣୌ ୬, ଦ୍ରବିଶୋଦାଃ ୭-୧୦, ଅଶ୍ୱିନୌ ୧୧

ଇନ୍ଦ୍ର ସୋମଂ ପିବ ଋତୁନା ତ୍ୱା ବିଶନ୍ତିନ୍ଦ୍ରବଃ ।
 ମରୁତଃ ପିବତ ଋତୁନା ପୋତ୍ରାଦ୍ୟଜ୍ଞଂ ପୁନୀତନ ।
 ଅଭି ଯଜ୍ଞଂ ଗୃଣାହି ନୋ ଗ୍ନାବୋ ନେଷ୍ଠଃ ପିବ ଋତୁନା ।
 ଅଶ୍ରେ ଦେବାଂ ଇହା ବହ ସାଦୟା ଯୋନିଷୁ ତ୍ରିଷୁ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣାଦିନ୍ଦ୍ର ରାଧସଃ ପିବା ସୋମମୃତୁର୍ଭବନ୍ ।
 ଯୁବଂ ଦକ୍ଷଂ ଧୃତବ୍ରତ ମିତ୍ରାବରୁଣ ଦୂଳଭମ୍ ।
 ଦ୍ରବିଶୋଦା ଦ୍ରବିଶସୋ ଗ୍ରାବହସ୍ତାସୋ ଅଧିରେ ।
 ଦ୍ରବିଶୋଦା ଦଦାତୁ ନୋ ବସୁନି ଯାନି ଶୃଶ୍ମିରେ ।
 ଦ୍ରବିଶୋଦାଃ ପିପୀଷତି ଜୁହୋତ ପ୍ର ଚ ତିଷ୍ଠତ ।
 ଯଜ୍ଞା ତୁରୀୟମୃତୁଭିର୍ଦ୍ରବିଶୋଦୋ ଯଜାମହେ ।
 ଅଶ୍ୱିନା ପିବତଂ ମଧୁ ଦୀଦ୍ୟଗ୍ନୀ ଶୁଚିବ୍ରତା ।

ମସ୍ରାସସ୍ତଦୋକସଃ ॥୧॥
 ଯୁୟଂ ହି ଷ୍ଠା ସୁଦାନବଃ ॥୨॥
 ତ୍ୱଂ ହି ରତ୍ନଧା ଅସି ॥୩॥
 ପରି ଭୂଷ ପିବ ଋତୁନା ॥୪॥
 ତବେଭି ସଖ୍ୟମସ୍ତୁତମ୍ ॥୫॥
 ଋତୁନା ଯଜ୍ଞମାଗାଥେ ॥୬॥
 ଯଜ୍ଞେଷୁ ଦେବମୀଳତେ ॥୭॥
 ଦେବେଷୁ ତା ବନାମହେ ॥୮॥
 ନେଷ୍ଟାଦୃତୁଭିରିଷ୍ୟତ ॥୯॥
 ଅଧ ସ୍ଥା ନୋ ଦଦିର୍ଭବ ॥୧୦॥
 ଋତୁନା ଯଜ୍ଞବାହସା ॥୧୧॥

(୧।୧୭) ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ମିଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଆ ତ୍ବା ବହନ୍ତୁ ହରୟୋ ବୃଷଣଂ ସୋମପୀତୟେ ।
 ଇମା ଧାନା ଘୃତସ୍ତ୍ରବୋ ହରୀ ଇହୋପ ବକ୍ଷତଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଂ ପ୍ରାତର୍ହବାମହ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ପ୍ରୟତ୍ୟଧ୍ବରେ ।
 ଉପ ନଃ ସୁତମା ଗହି ହରିଭିରିନ୍ଦ୍ର କେଶିଭିଃ ।
 ସେମଂ ନଃ ସ୍ରୋମମା ଗହ୍ୟାପେଦଂ ସବନଂ ସୁତମ୍ ।
 ଇମେ ସୋମାସ ଇନ୍ଦବଃ ସୁତାସୋ ଅଧି ବର୍ହିଷି ।
 ଅୟଂ ତେ ସ୍ରୋମୋ ଅଗ୍ନିୟୋ ହୃଦିୟୁଗସ୍ତୁ ଶଂତମଃ ।
 ବିଶ୍ବମିସ୍ରବନଂ ସୁତମିନ୍ଦ୍ରୋ ମଦାୟ ଗଚ୍ଛତି ।
 ସେମଂ ନଃ କାମମା ପୃଣ ଗୋଭିରଶ୍ୱୈଃ ଶତକ୍ରତୋ ।

ଇନ୍ଦ୍ର ତ୍ବା ସୂରତକ୍ଷସଃ ॥୧॥
 ଇନ୍ଦ୍ରଂ ସୁଖତମେ ରଥେ ॥୨॥
 ଇନ୍ଦ୍ରଂ ସୋମସ୍ୟ ପୀତୟେ ॥୩॥
 ସୁତେ ହି ତ୍ବା ହବାମହେ ॥୪॥
 ଗୌରୋ ନ ତୃଷିତଃ ପିବ ॥୫॥
 ତାଁ ଇନ୍ଦ୍ର ସହସେ ପିବ ॥୬॥
 ଅଥା ସୋମଂ ସୁତଂ ପିବ ॥୭॥
 ବୃତ୍ରହା ସୋମପୀତୟେ ॥୮॥
 ସୁବାମ ତ୍ବା ସ୍ବାଧ୍ୟାଃ ॥୯॥

(୧।୧୭) ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ମିଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ ୧-୩, ୬-୯, ପାଦନିତୃତ୍ ୪-୫,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାବରୁଣୌ

ଇନ୍ଦ୍ରାବରୁଣୟୋରହଂ ସମ୍ରାଜୋରବ ଆ ବୃଣେ ।
 ଗନ୍ତାରା ହି ସ୍ଥୋତ୍ରସେ ହବଂ ବିପ୍ରସ୍ୟ ମାବତଃ ।
 ଅନୁକାମଂ ତର୍ପୟେଥାମିନ୍ଦ୍ରାବରୁଣ ରାୟ ଆ ।
 ଯୁବାକୁ ହି ଶତୀନାଂ ଯୁବାକୁ ସୁମତୀନାମ୍ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସହସ୍ରଦାବ୍ନାଂ ବରୁଣଃ ଶଂସ୍ୟାନାମ୍ ।
 ତୟୋରିଦବସା ବୟଂ ସନେମ ନି ତ ଧୀମହି ।
 ଇନ୍ଦ୍ରାବରୁଣ ବାମହଂ ହୁବେ ଚିତ୍ରାୟ ରାଧସେ ।

ତା ନୋ ମୃଳାତ ଇଦୃଶେ ॥୧॥
 ଧର୍ତ୍ତାରା ଚର୍ଷଣୀନାମ୍ ॥୨॥
 ତା ବାଂ ନେଦିଷ୍ଟମୀମହେ ॥୩॥
 ଭୂୟାମ ବାଜଦାବ୍ନାମ୍ ॥୪॥
 କ୍ରତୁର୍ଭବତ୍ୟୁକ୍ଥ୍ୟାଃ ॥୫॥
 ସ୍ୟାଦୁତ ପ୍ରରେଚନମ୍ ॥୬॥
 ଅସ୍ମାଦ୍ବସୁ ଜିଗ୍ମ୍ୟଷ୍ଟତମ୍ ॥୭॥

ଇନ୍ଦ୍ରାବରୁଣ ନୁ ନୁ ବାଂ ସିଷାସନ୍ତୀଷୁ ଧୀଷ୍ଠା ।
ପ୍ର ବାମଶ୍ଳୋତୁ ସୁଷୁତିରିନ୍ଦ୍ରାବରୁଣ ଯାଂ ହୁବେ ।

ଅସ୍ତ୍ରଭ୍ୟଂ ଶର୍ମ ଯଜ୍ଞତମ୍ ॥୮॥
ୟମୂଧାଥେ ସଧସୁତିମ୍ ॥୯॥

(୧।୧୮) ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିଃ ୧-୩, ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିଃ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସୋମଃ ୪, ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିଃ ଦକ୍ଷିଣା ଇନ୍ଦ୍ରଃ
ସୋମଃ ୫, ସଦସସ୍ପତିଃ ୬-୮, ସଦସସ୍ପତିଃ ନରାଶଂସଃ ୯

ସୋମାନଂ ସ୍ଵରଣଂ କୃଣୁହି ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିତେ ।
ୟୋ ରେବାନେୟା ଅମୀବହା ବସୁବିତ୍-ପୁଷ୍ଟିବର୍ଧନଃ ।
ମା ନଃ ଶଂସୋ ଅରରୁଷୋ ଧୂର୍ତ୍ତିଃ ପ୍ରଣତ୍ଵର୍ତ୍ତ୍ୟସ୍ୟ ।
ସ ଘା ବୀରୋ ନ ରିଷ୍ୟତି ଯମିନ୍ଦ୍ରୋ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିଃ ।
ତ୍ଵଂ ତଂ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିତେ ସୋମ ଇନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚ ମର୍ତ୍ତ୍ୟମ୍ ।
ସଦସସ୍ପତିମଦ୍-ଭୂତଂ ପ୍ରିୟମିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ କାମ୍ୟମ୍ ।
ୟସ୍ମାଦୃତେ ନ ସିଧ୍ୟତି ଯଜ୍ଞୋ ବିପଶ୍ଚିତଶ୍ଚନ ।
ଆଦୃଧ୍ମୋତି ହବିଷ୍ଠିତଂ ପ୍ରାଞ୍ଚଂ କୃଣୋତ୍ୟଧ୍ଵରମ୍ ।
ନରାଶଂସଂ ସୁଧୃଷ୍ଟମମପଶ୍ୟଂ ସପ୍ରଥସ୍ତମମ୍ ।

କକ୍ଷୀବନ୍ତଂ ଯୁ ଔଶିଜଃ ॥୧॥
ସ ନଃ ସିଷକୁ ଯସ୍ତୁରଃ ॥୨॥
ରକ୍ଷା ଶୋ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିତେ ॥୩॥
ସୋମୋ ହିନୋତି ମର୍ତ୍ତ୍ୟମ୍ ॥୪॥
ଦକ୍ଷିଣା ପାତୁଂହସଃ ॥୫॥
ସନ୍ନିଂ ମେଧାମୟାସିଷମ୍ ॥୬॥
ସ ଧୀନାଂ ଯୋଗମିନ୍ଦୁତି ॥୭॥
ହୋତ୍ରା ଦେବେଷୁ ଗଚ୍ଛତି ॥୮॥
ଦିବୋ ନ ସଦ୍ଘମଶସମ୍ ॥୯॥

(୧।୧୯) ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ ମରୁତଃ ୪

ପ୍ରତି ତ୍ୟଂ ଚାରୁମଧ୍ଵରଂ ଗୋପୀଥାୟ ପ୍ର ହୃୟସେ ।
ନହି ଦେବୋ ନ ମର୍ତ୍ତ୍ୟୋ ମହସ୍ତବ କ୍ରତୁଂ ପରଃ ।
ୟେ ମହୋ ରଜସୋ ବିଦୁର୍ବିଶ୍ଵେ ଦେବାସୋ ଅଦ୍ରୁହଃ ।
ୟ ଉଗ୍ରା ଅର୍କମାନୁରୁରନାଧୃଷ୍ଟାସ ଓଜସା ।
ୟେ ଶୁଭ୍ରା ଘୋରବର୍ପସଃ ସୁକ୍ଷତ୍ରାସୋ ରିଶାଦସଃ ।

ମରୁଦ୍-ଭିରଗ୍ନୁ ଆ ଗହି ॥୧॥
ମରୁଦ୍-ଭିରଗ୍ନୁ ଆ ଗହି ॥୨॥
ମରୁଦ୍-ଭିରଗ୍ନୁ ଆ ଗହି ॥୩॥
ମରୁଦ୍-ଭିରଗ୍ନୁ ଆ ଗହି ॥୪॥
ମରୁଦ୍-ଭିରଗ୍ନୁ ଆ ଗହି ॥୫॥

ଯେ ନାକସ୍ୟାଧି ରୋଚନେ ଦିବି ଦେବାସ ଆସତେ ।	ମରୁଦ୍-ଭିରଗ୍ନ ଆ ଗହି ॥୭॥
ୟ ଇଞ୍ଜୟନ୍ତି ପର୍ବତାନ୍ ତିରଃ ସମୁଦ୍ରମର୍ଣ୍ଣବମ୍ ।	ମରୁଦ୍-ଭିରଗ୍ନ ଆ ଗହି ॥୭॥
ଆ ଯେ ତନ୍ନୁନ୍ତି ରଶ୍ମିଭିସ୍ତିରଃ ସମୁଦ୍ରମୋଜସା ।	ମରୁଦ୍-ଭିରଗ୍ନ ଆ ଗହି ॥୮॥
ଅଭି ତ୍ୱା ପୂର୍ବପୀତୟେ ସ୍ୱଜାମି ସୋମ୍ୟଂ ମଧୁ ।	ମରୁଦ୍-ଭିରଗ୍ନ ଆ ଗହି ॥୯॥

। ଇତି ପ୍ରଥମାଷ୍ଟକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ।

|| ଅଧଃ ପ୍ରଥମୋଷ୍ଠକଃ ||
(ଦ୍ଵିତୀୟୋଧ୍ୟାୟଃ || ବର୍ଗଃ ୧-୩୮)

(୧|୨୦) ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ଋତବଃ

ଅୟଂ ଦେବାୟ ଜନ୍ମନେ ସ୍ତୋମୋ ବିପ୍ରେଭିରାସୟା ।	ଅକାରି ରତ୍ନଧାତମଃ ॥୧॥
ୟ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ବଚୋୟୁଜା ତତସ୍ତୁର୍ମନସା ହରୀ ।	ଶମୀଭିର୍ଯଜ୍ଞମାଶତ ॥୨॥
ତକ୍ଷନ୍ନାସତ୍ୟାଭ୍ୟାଂ ପରିଜ୍ଞାନଂ ସୁଖଂ ରଥମ୍ ।	ତକ୍ଷନ୍ନେହୁଂ ସବର୍ତ୍ତୁଘାମ୍ ॥୩॥
ୟୁବାନା ପିତରା ପୁନଃ ସତ୍ୟମନ୍ତା ଋତୁୟବଃ ।	ଋତବୋ ବିଷ୍ଣ୍ୟକ୍ରତ ॥୪॥
ସଂ ବୋ ମଦାସୋ ଅଗ୍ନିତେନ୍ଦ୍ରେଶ ତ ମରୁତୃତା ।	ଆଦିତ୍ୟେଭିଶ୍ଵ ରାଜଭିଃ ॥୫॥
ଉତ ତ୍ୟଂ ତମସଂ ନବଂ ତୁଷ୍ଟୁର୍ଦେବସ୍ୟ ନିଷ୍ଠୃତମ୍ ।	ଅକର୍ତ୍ତ ଚତୁରଃ ପୁନଃ ॥୬॥
ତେ ନୋ ରତ୍ନାନି ଧଉନ ତ୍ରିରା ସାପ୍ତାନି ସୁନ୍ନତେ ।	ଏକମେକଂ ସୁଶସ୍ତିଭିଃ ॥୭॥
ଅଧାରୟନ୍ତ ବହୁର୍ଯୋଭଜନ୍ତ ସୁକୃତ୍ୟୟା ।	ଭାଗଂ ଦେବେଷୁ ଯଜ୍ଞିୟମ୍ ॥୮॥

(୧|୨୧) ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ

ଇହେନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଉପ ହୁୟେ ତୟୋରିତ୍ସ୍ତୋମମୁଶ୍ଵି ।	ତା ସୋମଂ ସୋମପାତମା ॥୧॥
ତା ଯଜ୍ଞେଷୁ ପ୍ର ଶଂସତେନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଶୁମ୍ଭତା ନରଃ ।	ତା ଗାୟତ୍ରେଷୁ ଗାୟତ ॥୨॥
ତା ମିତ୍ରସ୍ୟ ପ୍ରଶସ୍ତୟ ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ତା ହବାମହେ ।	ସୋମପା ସୋମପୀତୟେ ॥୩॥
ଉଗ୍ରା ସନ୍ତା ହବାମହ ଉପେଦଂ ସବନଂ ସୁତମ୍ ।	ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଏହ ଗଚ୍ଛତାମ୍ ॥୪॥
ତା ମହାନ୍ତା ସଦସ୍ଵତୀ ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ରକ୍ଷ ଭବ୍-ଜତମ୍ ।	ଅପ୍ରଜାଃ ସନ୍ତୁତିଶଃ ॥୫॥
ତେନ ସତ୍ୟେନ ଜାଗୃତମଧି ପ୍ରଚେତୁନେ ପଦେ ।	ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଶର୍ମ ଯଜ୍ଞତମ୍ ॥୬॥

=====

(୧୨୨) ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ଅଶ୍ଵିନୌ ୧-୪, ସବିତା ୫-୮, ଅଗ୍ନିଃ ୯-୧୦, ଦେବସଂବନ୍ଧିନୀଃ ଦେବୀଃ ୧୧, ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ
ବରୁଣାନ୍ୟଗ୍ନାୟାଃ ୧୨, ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ୧୩-୧୪, ପୃଥିବୀ ୧୫, ବିଷ୍ଣୁଃ ୧୬-୨୧

=====

ପ୍ରାତର୍ଯୁଜା ବି ବୋଧୟାଶ୍ଵିନାବେହ ଗଚ୍ଛତାମ୍ ।
ୟା ସୁରଥା ରଥୀତମୋଭା ଦେବା ଦିବିୟୁଶା ।
ୟା ବାଂ କଶା ମଧୁମତ୍ୟଶ୍ଵିନା ସୁନୃତାବତୀ ।
ନହି ବାମସ୍ତ୍ରି ଦୂରକେ ଯତ୍ରା ରଥେନ ଗଚ୍ଛଥଃ ।
ହିରଣ୍ୟପାଣିମୂତୟେ ସବିତାରମୁପ ହୃୟେ ।
ଅପାଂ ନପାତମବସେ ସବିତାରମୁପ ସୁହି ।
ବିଭକ୍ତାରଂ ହବାମହେ ବସୋଶ୍ଚିତ୍ରସ୍ୟ ରାଧସଃ ।
ସଖାୟା ଆ ନି ଶୀଦତ ସବିତା ସ୍ତୋମେନା ନୁ ନଃ ।
ଅଗ୍ନେ ପତ୍ନୀରିହା ବହ ଦେବାନାମୁଗତୀରୂପ ।
ଆ ଗ୍ନା ଅଗ୍ନ ଇହାବସେ ହୋତ୍ରାଂ ଯବିଷ୍ଠ ଭାରତୀମ୍ ।
ଅଭି ନୋ ଦେବୀରବସା ମହଃ ଶର୍ମଣା ନୃପତ୍ନୀଃ ।
ଇହେନ୍ଦ୍ରାଣୀମୁପ ହୃୟେ ବରୁଣାନ୍ୟଂ ସ୍ଵସ୍ତୟେ ।
ମହୀ ଦ୍ୟୌଃ ପୃଥିବୀ ତ ନ ଇମଂ ଯୁଜ୍ଞଂ ମିମିକ୍ଷତାମ୍ ।
ତୟୋରିଦ୍ଧୃତବତ୍-ପୟୋ ବିପ୍ରା ରିହନ୍ତି ଧୀତିଭିଃ ।
ସ୍ୟୋନା ପୃଥିବି ଭବାନୃକ୍ଷରା ନିବେଶନୀ ।
ଅତୋ ଦେବା ଅବନ୍ତ ନୋ ଯତୋ ବିଷ୍ଣୁର୍ବିଚକ୍ରମେ ।
ଇଦଂ ବିଷ୍ଣୁର୍ବି ଚକ୍ରମେ ତ୍ରେଧା ନି ଦଧେ ପଦମ୍ ।
ତ୍ରୀଣି ପଦା ବି ଚକ୍ରମେ ବିଷ୍ଣୁର୍ଗୋପା ଅଦାଭ୍ୟଃ ।
ବିଷ୍ଣୋଃ କର୍ମାଣି ପଶ୍ୟତ ଯତୋ ବ୍ରତାନି ପସ୍ଵଶେ ।
ତଦ୍ବିଷ୍ଣୋଃ ପରମଂ ପଦଂ ସଦା ପଶ୍ୟନ୍ତି ସୁରୟଃ ।
ତଦ୍ବିପ୍ରାସୋ ବିପନ୍ୟବୋ ଜାଗୃବାଂସଃ ସମିକ୍ଷତେ ।

ଅସ୍ୟ ସୋମସ୍ୟ ପୀତୟେ ॥୧॥
ଅଶ୍ଵିନା ତା ହବାମହେ ॥୨॥
ତୟା ଯୁଜ୍ଞଂ ମିମିକ୍ଷତମ୍ ॥୩॥
ଅଶ୍ଵିନା ସୋମିନୋ ଗୃହମ୍ ॥୪॥
ସ ତେଭା ଦେବତା ପଦମ୍ ॥୫॥
ତସ୍ୟ ବ୍ରତାନ୍ୟଶ୍ଚସି ॥୬॥
ସବିତାରଂ ନୃକ୍ଷସମ୍ ॥୭॥
ଦାତା ରାଧାଂସି ଶୁମୃତି ॥୮॥
ତୁଷ୍ଟାରଂ ସୋମପୀତୟେ ॥୯॥
ବରୁତ୍ରୀଂ ପିଷଣାଂ ବହ ॥୧୦॥
ଅଚ୍ଛିନ୍ନପତ୍ରାଃ ସଚକ୍ରାମ୍ ॥୧୧॥
ଅଗ୍ନାୟାଂ ସୋମପୀତୟେ ॥୧୨॥
ପିପୃତାଂ ନୋ ଭରୀମଭିଃ ॥୧୩॥
ଗନ୍ଧର୍ବସ୍ୟ ଧୁବେ ପଦେ ॥୧୪॥
ୟଜ୍ଞା ନଃ ଶର୍ମ ସପ୍ରଥଃ ॥୧୫॥
ପୃଥିବ୍ୟାଃ ସପ୍ତ ଧାମଭିଃ ॥୧୬॥
ସମୁଲ୍ଲହମସ୍ୟ ପାଂସୁରେ ॥୧୭॥
ଅତୋ ଧର୍ମାଣି ଧାରୟନ୍ ॥୧୮॥
ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଯୁଜ୍ୟଃ ସଖା ॥୧୯॥
ଦିବୀବ ଚକ୍ଷୁରାତତମ୍ ॥୨୦॥
ବିଷ୍ଣୋର୍ଯତ୍-ପରମଂ ପଦମ୍ ॥୨୧॥

=====

(୧।୨୩) ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ ୧-୧୮, ପୁରଞ୍ଜୟିକ୍ ୧୯, ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ ୨୦, ୨୨-୨୪, ପ୍ରତିଷ୍ଠା (ଗାୟତ୍ରୀ) ୨୧, ଦେବତା - ବାୟୁଃ ୧, ଇନ୍ଦ୍ରବାୟୁ ୨-୩, ମିତ୍ରାବରୁଣୌ ୪-୬, ଇନ୍ଦ୍ରଃ ମରୁତ୍ତାନ୍ ୭-୯, ବିଶ୍ଵେ ଦେବାଃ ୧୦-୧୨, ପୁଷା ୧୩-୧୫, ଆପଃ ୧୬-୨୩, ଅଗ୍ନିଃ ୨୪

=====

ତୀବ୍ରାଃ ସୋମାସ ଆ ଗହ୍ୟାଶୀର୍ବନ୍ତଃ ସୁତା ଇମେ ।	ବାୟୋ ତାନ୍‌ପ୍ରସ୍ଥିତାନ୍‌ପିବ ॥୧॥
ଉଭା ଦେବା ଦିବିସ୍ଵଶେନ୍ଦ୍ରବାୟୁ ହବାମହେ ।	ଅସ୍ୟ ସୋମସ୍ୟ ପୀତୟେ ॥୨॥
ଇନ୍ଦ୍ରବାୟୁ ମନୋଜୁବା ବିପ୍ରା ହବନ୍ତ ଉତୟେ ।	ସହସ୍ରାକ୍ଷା ପିୟୟତୀ ॥୩॥
ମିତ୍ରଂ ବୟଂ ହବାମହେ ବରୁଣଂ ସୋମପୀତୟେ ।	ଜଞ୍ଜାନା ପୁତଦକ୍ଷସା ॥୪॥
ଋତେନ ଯାବୃତାବୃଧାବୃତସ୍ୟ ଜ୍ୟୋତିଷୟତୀ ।	ତା ମିତ୍ରାବରୁଣା ହୁବେ ॥୫॥
ବରୁଣଃ ପ୍ରାବିତା ଭୁବନ୍ନିତ୍ରୋ ବିଶ୍ଵାଭିରୁତିଭିଃ ।	କରତାଂ ନଃ ସୁରାଧସଃ ॥୬॥
ମରୁତ୍ବନ୍ତଂ ହବାମହ ଇନ୍ଦ୍ରମା ସୋମପୀତୟେ ।	ସଜୁର୍ଗଣେନ ତୃମ୍ପତୁ ॥୭॥
ଇନ୍ଦ୍ରଜ୍ୟେଷ୍ଠା ମରୁଦ୍-ଗଣା ଦେବାସଃ ପୁଷରାତୟଃ ।	ବିଶ୍ଵେ ମମ ଶୁତା ହବନ୍ ॥୮॥
ହତ ବୃତ୍ରଂ ସୁଦାନବ ଇନ୍ଦ୍ରେଣ ସହସ୍ରା ଯୁଜା ।	ମା ନୋ ଦୁଃଶଂସ ଇଶତ ॥୯॥
ବିଶ୍ଵାନ୍ଦେବାନ୍‌ହବାମହେ ମରୁତଃ ସୋମପୀତୟେ ।	ଉଗ୍ରା ହି ପୃଶ୍ନିମାତରଃ ॥୧୦॥
ଜୟତାମିବ ତନ୍ୟତୁର୍ମରୁତାମେତି ଧୃଷ୍ଟୟା ।	ୟଜ୍ଞତଂ ଯାଧନା ନରଃ ॥୧୧॥
ହସ୍ମାରାଦ୍ବିଦ୍ୟୁତସ୍ଵୟତୋ ଜାତା ଅବନ୍ତ ନଃ ।	ମରୁତୋ ମୃଲୟନ୍ତୁ ନଃ ॥୧୨॥
ଆ ପୁଷଞ୍ଚିତ୍ରବର୍ହିଷମାୟୁଶୋ ଧରୁଣଂ ଦିବଃ ।	ଆଜା ନଷ୍ଟଂ ଯଥା ପଶୁମ୍ ॥୧୩॥
ପୁଷା ରାଜାନମାୟୁଶିରପଗୁଲ୍‌ହଂ ଗୁହା ହିତମ୍ ।	ଅବିନ୍ଦଚିତ୍ରବର୍ହିଷମ୍ ॥୧୪॥
ଉତୋ ସ ମହ୍ୟମିନ୍ଦୁଭିଃ ଷଡ୍‌ଧ୍ୟୁକ୍ତା ଅନୁସେଷିଧତ୍ ।	ଗୋଭିର୍ଯବଂ ନ ଚକ୍ଷତ୍ ॥୧୫॥
ଅମ୍ଭୟୋ ଯଜ୍ଞଧୃତିର୍ଜାମୟୋ ଅଧୁରୀୟତାମ୍ ।	ପୃଞ୍ଚତୀର୍ମଧୁନା ପୟଃ ॥୧୬॥
ଅମ୍ଭୟା ଉପ ସୁର୍ଯ୍ୟେ ଯାଭିର୍ବା ସୁର୍ଯ୍ୟଃ ସହ ।	ତା ନୋ ହିନ୍ଦୁନ୍ତୁଧୃରମ୍ ॥୧୭॥
ଅପୋ ଦେବୀରୁପ ହୁୟେ ଯତ୍ର ଗାବଃ ପିବନ୍ତି ନଃ ।	ସିନ୍ଧୁଭ୍ୟଃ କର୍ତ୍ତୁଂ ହବିଃ ॥୧୮॥
ଅୟୁକ୍ତରମୃତମୟୁ ଭେଷଜମପାମୁତ ପ୍ରଶସ୍ତୟେ ।	ଦେବା ଭବତ ବାଜିନଃ ॥୧୯॥
ଅୟୁ ମେ ସୋମୋ ଅବ୍ରବୀଦନ୍ତର୍ବିଶ୍ଵାନି ଭେଷଜା ।	ଅଗ୍ନିଂ ଚ ବିଶ୍ଵଶମୁବମାପଶ୍ଵ ବିଶ୍ଵଭେଷଜୀଃ ॥୨୦॥
ଆପଃ ପୃଣୀତ ଭେଷଜଂ ବରୁଧଂ ତନ୍ନେ ମମ ।	ଜ୍ୟୋକ୍ ଚ ସୁର୍ଯ୍ୟଂ ଦୃଶେ ॥୨୧॥

ଇଦମାପଃ ପ୍ର ବହତ ଯତ୍-କିଂ ଚ ଦୁରିତଂ ମୟି । ଯଦ୍ବାହମଭିଦୁଦ୍ରୋହ ଯଦ୍ବା ଶେପ ଉତାନୃତମ୍ ॥୨୨॥
 ଆପୋ ଅଦ୍ୟାନୁଚାରିଷଂ ରସେନ ସମଗସ୍ମୁହି । ପୟସ୍ତାନଗ୍ନ ଆ ଗହି ତଂ ମା ସଂ ସୃଜ ବର୍ଚସା ॥୨୩॥
 ସଂ ମାଗ୍ନେ ବର୍ଚସା ସୃଜ ସଂ ପ୍ରଜୟା ସମାୟୁଷା । ବିଦ୍ୟୁର୍ମେ ଅସ୍ୟ ଦେବା ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବିଦ୍ୟାସୁହ ଋଷିଭିଃ ॥୨୪॥

=====

(୧୨୪) ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପଃ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୨, ୬-୧୫, ଗାୟତ୍ରୀ
 ୩-୫, ଦେବତା - ପ୍ରଜାପତିଃ ୧, ଅଗ୍ନିଃ ୨, ସବିତା ୩-୪, ସବିତା ଭଗଃ ଙ୍କା ୫, ବରୁଣଃ ୬-୧୫

=====

କସ୍ୟ ନୂନଂ କତମସ୍ୟାମୃତାନାଂ ମନାମହେ ଚାରୁ ଦେବସ୍ୟ ନାମ ।
 କୋ ନୋ ମହ୍ୟା ଅଦିତୟେ ପୁନର୍ଦାତ୍-ପିତରଂ ଚ ଦୃଶେୟଂ ମାତରଂ ଚ ॥୧॥
 ଅଗ୍ନେର୍ବୟଂ ପ୍ରଥମସ୍ୟାମୃତାନାଂ ମନାମହେ ଚାରୁ ଦେବସ୍ୟ ନାମ ।
 ସ ନୋ ମହ୍ୟା ଅଦିତୟେ ପୁନର୍ଦାତ୍-ପିତରଂ ଚ ଦୃଶେୟଂ ମାତରଂ ଚ ॥୨॥
 ଅଭି ତ୍ବା ଦେବ ସବିତରୀଶାନଂ ବାର୍ଯ୍ୟଶାମ୍ । ସଦାବନ୍ଭାଗମୀମହେ ॥୩॥
 ଯୁଷ୍ଟିଞ୍ଚି ତ ଇତ୍-ଆ ଭଗଃ ଶଶମାନଃ ପୁରା ନିଦଃ । ଅଦୈଷୋ ହସ୍ତୟୋର୍ଦଧେ ॥୪॥
 ଭଗଭକ୍ତସ୍ୟ ତେ ବୟମୁଦଶେମ ତବାବସା । ମୂର୍ଧାନଂ ରାୟ ଆରତେ ॥୫॥
 ନହି ତେ କ୍ଷତ୍ରଂ ନ ସହୋ ନ ମନ୍ୟଂ ବୟଶ୍ଚନାମୀ ପତୟନ୍ତ ଆପୁଃ ।
 ନେମା ଆପୋ ଅନିମିଷଂ ଚରନ୍ତୀନ୍ ଯେ ବାତସ୍ୟ ପ୍ରମିନନ୍ତ୍ୟଭୃମ୍ ॥୬॥
 ଅରୁଧ୍ନେ ରାଜା ବରୁଣୋ ବନସ୍ୟୋର୍ଧ୍ୱଂ ସ୍ତୂପଂ ଦଦତେ ପୂତଦକ୍ଷଃ ।
 ନୀଚୀନାଃ ସ୍ତୁରୁପରି ବୁଧ୍ନ ଏଷାମସ୍ତେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତାଃ କେତବଃ ସୁଧଃ ॥୭॥
 ଭରୁଂ ହି ରାଜା ବରୁଣଶ୍ଚକାର ସୂର୍ଯ୍ୟାୟ ପଦ୍ମାମନ୍ଦେତବା ଭ ।
 ଅପଦେ ପାଦା ପ୍ରତିଧାତବେଃ କରୁତାପବକ୍ତ୍ରା ହୃଦୟାବିଧିତ୍ ॥୮॥
 ଶତଂ ତେ ରାଜନ୍ଭିଷଜଃ ସହସ୍ରମୁର୍ବୀ ଗର୍ଭୀରା ସୁମତିଷ୍ଠେ ଅସୁ ।
 ବାଧସ୍ତୁ ଦୂରେ ନିରୃତିଂ ପରାଚୈଃ କୃତଂ ଚିଦେନଃ ପ୍ର ମୁମୁଗ୍-ଧ୍ୟସ୍ମତ୍ ॥୯॥
 ଅମୀ ଯ ଋକ୍ଷା ନିହିତାସ ଭଜା ନକ୍ତଂ ଦଦୃଶେ କୁହ ଚିଦ୍ବିବେୟୁଃ ।
 ଅଦବ୍-ଧାନି ବରୁଣସ୍ୟ ବ୍ରତାନି ବିଚାକଶଜନ୍ତ୍ରମା ନକ୍ତମେତି ॥୧୦॥
 ତତ୍ତ୍ବା ଯାମି ବ୍ରହ୍ମଣା ବନ୍ଦମାନସ୍ତଦା ଶାସ୍ତେ ଯଜମାନୋ ହବିର୍ଭିଃ ।
 ଅହେଳମାନୋ ବରୁଣେହ ବୋଧ୍ୟୁରୁଶଂସ ମା ନ ଆୟୁଃ ପ୍ର ମୋଷୀଃ ॥୧୧॥

ତଦିନ୍ନକ୍ତଂ ତଦିବା ମହ୍ୟମାହୁସ୍ତଦୟଂ କେତୋ ହୃଦ ଆ ବି ଚକ୍ଷେ ।
 ଶୁନଃଶେପୋ ଯୁମହ୍ୱଦ୍-ଗୃଭୀତଃ ସୋ ଅସ୍ମାନ୍ନାଜା ବରୁଣୋ ମୁମୋକ୍ଷୁ ॥୧୭॥
 ଶୁନଃଶେପୋ ହ୍ୟହ୍ୱଦ୍-ଗୃଭୀତସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟାଦିତ୍ୟଂ ଦ୍ରୁପଦେଷୁ ବଞ୍ଚଃ ।
 ଅବୈନଂ ରାଜା ବରୁଣଃ ସସ୍ତୃଜ୍ୟାଦ୍ୱିଦ୍ୱା ଅଦବ୍-ଧୋ ବି ମୁମୋକ୍ଷୁ ପାଶାନ୍ ॥୧୮॥
 ଅବ ତେ ହେଲୋ ବରୁଣ ନମୋଭିରବ ଯୁଜ୍ଞେଭିରୀମହେ ହବିର୍ଭିଃ ।
 କ୍ଷୟନ୍ନସ୍ତୃତ୍ୟମସ୍ତୁର ପ୍ରତେତା ରାଜନ୍ନେନାଂସି ଶିଶ୍ରଥଃ କୃତାନି ॥୧୯॥
 ଉଦୁତ୍ତମଂ ବରୁଣ ପାଶମସ୍ତଦବାଧମଂ ବି ମଧ୍ୟମଂ ଶ୍ରଥାୟ ।
 ଅଥା ବୟମାଦିତ୍ୟ ବ୍ରତେ ତବାନାଗସୋ ଅଦିତୟେ ସ୍ୟାମ ॥୨୦॥

(୧୨୫) ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପଃ ଆଜୀଗର୍ଭିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ, ଦେବତା - ବରୁଣଃ

ଯୁଜିଜି ତେ ବିଶୋ ଯଥା ପ୍ର ଦେବ ବରୁଣ ବ୍ରତମ୍ ।	ମିନୀମସି ଦ୍ୟବିଦ୍ୟବି ॥୧॥
ମା ନୋ ବଧାୟ ହୃଦ୍ଭବେ ଜିହ୍ୱୀଳାନସ୍ୟ ରୀରଧଃ ।	ମା ହୃଣାନସ୍ୟ ମନ୍ୟବେ ॥୨॥
ବି ମୂଳୀକାୟ ତେ ମନୋ ରଥୀରଶ୍ୱଂ ନ ସଂଦିତମ୍ ।	ଗୀର୍ଭିର୍ବରୁଣ ସୀମହି ॥୩॥
ପରା ହି ମେ ବିମନ୍ୟବଃ ପତନ୍ତି ବସ୍ୟ-ଇଷ୍ଟୟେ ।	ବୟୋ ନ ବସତୀରୁପ ॥୪॥
କଦା କ୍ଷତ୍ରଶ୍ଚିୟଂ ନରମା ବରୁଣଂ କରାମହେ ।	ମୂଳୀକାୟୋରୁଚକ୍ଷସମ୍ ॥୫॥
ତଦିସ୍ତମାନମାଶାତେ ବେନନ୍ତା ନ ପ୍ର ଯୁକ୍ତତଃ ।	ଧୃତବ୍ରତାୟ ଦାଶୁଷେ ॥୬॥
ବେଦା ଯୋ ବୀନାଂ ପଦମନ୍ତ୍ରରିକ୍ଷେଣ ପତତାମ୍ ।	ବେଦ ନାବଃ ସମୁଦ୍ରିୟଃ ॥୭॥
ବେଦ ମାସୋ ଧୃତବ୍ରତୋ ଦ୍ୱାଦଶ ପ୍ରଜାବତଃ ।	ବେଦାୟ ଉପଜାୟତେ ॥୮॥
ବେଦ ବାତସ୍ୟ ବର୍ତନିମୁରୋରୂଷ୍ମସ୍ୟ ବୃହତଃ ।	ବେଦାୟେ ଅଧ୍ୟାସତେ ॥୯॥
ନି ଷସାଦ ଧୃତବ୍ରତୋ ବରୁଣଃ ପସ୍ୟାସ୍ମା ।	ସାମ୍ରାଜ୍ୟାୟ ସୁକ୍ରତୁଃ ॥୧୦॥
ଅତୋ ବିଶ୍ୱାନ୍ୟଦ୍-ଭୂତା ଚିକିତ୍ସା ଅଭି ପଶ୍ୟତି ।	କୃତାନି ଯା ଚ କର୍ତ୍ତା ॥୧୧॥
ସ ନୋ ବିଶ୍ୱାହା ସୁକ୍ରତୁରାଦିତ୍ୟଃ ସୁପଥା କରତ୍ ।	ପ୍ର ଶ ଆୟୁଷି ତାରିଷତ୍ ॥୧୨॥
ବିଭ୍ରଦ୍-ଦ୍ରାପିଂ ହିରଣ୍ୟୟଂ ବରୁଣୋ ବସ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣଜମ୍ ।	ପରି ସ୍ୱଶୋ ନି ଷେଦିରେ ॥୧୩॥
ନ ଯଂ ଦିୟନ୍ତି ଦିୟବୋ ନ ଦ୍ରୁହ୍ୱାଣୋ ଜନାନାମ୍ ।	ନ ଦେବମଭିମାତୟଃ ॥୧୪॥

ଉତ ଯୋ ମାନୁଷେଷ୍ଠା ଯୁଗଶ୍ଚକ୍ରେ ଅସାମ୍ୟା ।
 ପରା ମେ ଯୁକ୍ତି ଧୀତୟୋ ଗାବୋ ନ ଗବ୍ୟତୀରନ୍ତୁ ।
 ସଂ ନୁ ବୋତାବହୈ ପୁନର୍ଯତୋ ମେ ମଧ୍ୟାତୁତମ୍ ।
 ଦର୍ଶଂ ନୁ ବିଶ୍ଵଦର୍ଶତଂ ଦର୍ଶଂ ରଥମଧି କ୍ଷମି ।
 ଇମଂ ମେ ବରୁଣ ଶୁଧୀ ହବମଦ୍ୟା ତ ମୃଳୟ ।
 ତ୍ଵଂ ବିଶ୍ଵସ୍ୟ ମେଧିର ଦିବଶ୍ଚ ଗୁଶ୍ଚ ରାଜସି ।
 ଉଦୁତ୍ତମଂ ମୁମୁରୁ ନୋ ବି ପାଶଂ ମଧ୍ୟମଂ ଚୃତ ।

ଅସ୍ତ୍ରାକମୁଦରେଷ୍ଠା ॥୧୫॥
 ଇଚ୍ଛନ୍ତୀରୁରୁଚକ୍ଷସମ୍ ॥୧୬॥
 ହୋତେବ କ୍ଷଦସେ ପ୍ରିୟମ୍ ॥୧୭॥
 ଏତା ଜୁଷତ ମେ ଗିରଃ ॥୧୮॥
 ତ୍ଵାମବସ୍ତ୍ୟୁରା ତକେ ॥୧୯॥
 ସ ଯାମନି ପ୍ରତି ଶୁଧି ॥୨୦॥
 ଅବାଧମାନି ଜୀବସେ ॥୨୧॥

(୧।୨୭) ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପଃ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ବସିଷ୍ଠା ହି ମିୟେଧ୍ୟା ବସ୍ତ୍ରାଶୁଧୀଂ ପତେ ।
 ନି ନୋ ହୋତା ବରେଣ୍ୟଃ ସଦା ଯୁବିଷ୍ଠ ମନ୍ତୁଭିଃ ।
 ଆ ହି ଶ୍ଵା ସୁନବେ ପିତାପିୟୂଜତ୍ୟାପୟେ ।
 ଆ ନୋ ବର୍ହୀ ରିଶାଦସୋ ବରୁଣୋ ମିତ୍ରୋ ଅୟମା ।
 ପୂର୍ବ୍ୟ ହୋତରସ୍ୟ ନୋ ମନ୍ଦସ୍ତ ସଖ୍ୟସ୍ୟ ତ ।
 ଯୁଜିଜି ଶଶ୍ଵତା ତନା ଦେବଂଦେବଂ ଯୁଜାମହେ ।
 ପ୍ରିୟୋ ନୋ ଅସ୍ତୁ ବିଶ୍ଵତିହୌତା ମନ୍ତ୍ରୋ ବରେଣ୍ୟଃ ।
 ସ୍ଵଗ୍ନୟୋ ହି ବାର୍ଯ୍ୟଂ ଦେବାସୋ ଦଧିରେ ତ ନଃ ।
 ଅଥା ନ ଉଭୟେଷାମମୃତ ମର୍ତ୍ତ୍ୟାନାମ୍ ।
 ବିଶ୍ଵେଭିରଗ୍ନେ ଅଗ୍ନିଭିରିମଂ ଯୁଜ୍ଞମିଦଂ ବଚଃ ।

ସେମଂ ନୋ ଅଧୂରଂ ଯୁଜ ॥୧॥
 ଅଗ୍ନେ ଦିବିତ୍ଵତା ବଚଃ ॥୨॥
 ସଖା ସଖ୍ୟେ ବରେଣ୍ୟଃ ॥୩॥
 ସୀଦନ୍ତୁ ମନୁଷୋ ଯଥା ॥୪॥
 ଇମା ଉ ଶୁ ଶୁଧୀ ଗିରଃ ॥୫॥
 ତ୍ଵେ ଇଚ୍ଛୁୟତେ ହବିଃ ॥୬॥
 ପ୍ରିୟଃ ସ୍ଵଗ୍ନୟୋ ବୟମ୍ ॥୭॥
 ସ୍ଵଗ୍ନୟୋ ମନାମହେ ॥୮॥
 ମିଥଃ ସନ୍ତୁ ପ୍ରଶସ୍ତୟଃ ॥୯॥
 ତନୋ ଧାଃ ସହସୋ ଯୁହୋ ॥୧୦॥

(୧।୨୭) ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପଃ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ ୧-୧୨,
 ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୩, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ ୧-୧୨, ଦେବାଃ ୧୩

ଅଶ୍ଵଂ ନ ତ୍ଵା ବାରବନ୍ତଂ ବନ୍ଧଧ୍ୟା ଅଗ୍ନିଂ ନମୋଭିଃ । ସମ୍ରାଜନ୍ତମଧୁରାଶାମ୍ ॥୧॥

ସ ଘା ନଃ ସୁନ୍ନଃ ଶବସା ପୃଥୁପ୍ରଗାମା ସୁଶେବଃ ।
 ସ ନୋ ଦୁରାଜାସାଜ ନି ମର୍ତ୍ତ୍ୟାଦଘାୟୋଃ ।
 ଇମମ୍ ସୁ ତ୍ୱମସ୍ମାକଂ ସନିଂ ଗାୟତ୍ରଂ ନବ୍ୟାଂସମ୍ ।
 ଆ ନୋ ଭଜ ପରମେଷ୍ଠା ବାଜେଷୁ ମଧ୍ୟମେଷୁ ।
 ବିଭକ୍ତାସି ଚିତ୍ରଭାନୋ ସିନ୍ଧୋରୂର୍ମା ଉପାକ ଆ ।
 ଯୁମଗ୍ନେ ପୃସ୍ଥୁ ମର୍ତ୍ୟମବା ବାଜେଷୁ ଯଂ ଜୁନଃ ।
 ନକିରସ୍ୟ ସହଦ୍ର୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟେତା କୟସ୍ୟ ଚିତ୍ ।
 ସ ବାଜଂ ବିଶ୍ୱତର୍ଷଣିରର୍ବଦ୍-ଭିରସ୍ତୁ ତରୁତା ।
 ଜରାବୋଧ ତଦ୍ୱିବିତ୍ତି ବିଶେବିଶେ ଯୁକ୍ତିୟାୟ ।
 ସ ନୋ ମହା ଅନିମାନୋ ଧୂମକେତୁଃ ପୁରୁଷନ୍ତଃ ।
 ସ ରେବାଁ ଇବ ବିଶ୍ୱତିର୍ଦେବ୍ୟଃ କେତୁଃ ଶୃଣୋତୁ ନଃ ।
 ନମୋ ମହଦ୍-ଭ୍ୟୋ ନମୋ ଅର୍ଭକେଭ୍ୟୋ ନମୋ ଯୁବଭ୍ୟୋ ନମ ଆଶିନେଭ୍ୟଃ ।
 ଯୁଜାମ ଦେବାନ୍ୟଦି ଶକ୍ନୁବାମ ମା ଜ୍ୟାୟସଃ ଶଂସମା ବୃକ୍ଷି ଦେବାଃ ॥୧୩॥

ମୀର୍ତ୍ତା ଅସ୍ମାକଂ ବଭୂୟାତ୍ ॥୨॥
 ପାହି ସଦମିଦ୍ୱିଶ୍ୱାୟଃ ॥୩॥
 ଅଗ୍ନେ ଦେବେଷୁ ପ୍ର ବୋତଃ ॥୪॥
 ଶିକ୍ଷା ବସ୍ତୋ ଅନ୍ତମସ୍ୟ ॥୫॥
 ସଦ୍ୟୋ ଦାଶୁଷେ କ୍ଷରସି ॥୬॥
 ସ ଯନ୍ତା ଶଶ୍ୱତୀରିଷଃ ॥୭॥
 ବାଜୋ ଅସ୍ତି ଶ୍ରବାୟଃ ॥୮॥
 ବିପ୍ରେଭିରସ୍ତୁ ସନିତା ॥୯॥
 ସ୍ତୋମଂ ରୁଦ୍ରାୟ ଦୃଶୀକମ୍ ॥୧୦॥
 ଧିୟୋ ବାଜାୟ ହିନ୍ଦ୍ରତୁ ॥୧୧॥
 ଭକ୍-ପ୍ରେରଗ୍ନିର୍ବହଦ୍-ଭାନୁଃ ॥୧୨॥

(୧।୨୮) ରକ୍ଷିଃ - ଶୁନଃଶେପଃ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୭, ଗାୟତ୍ରୀ ୭-୯, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ
 ୧-୪, ଭଲୁଖଲଃ ୫-୭, ଭଲୁଖଲମୁସଲେ ୭-୮, ପ୍ରଜାପତିଃ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରଃ ଅଧିଷବଶତର୍ମ ସୋମଃ ଙ୍ ୯

ଯନ୍ତ୍ର ଗ୍ରାବା ପୃଥୁରୁଧ୍ୱ ଉର୍ଧ୍ୱୋ ଭବତି ସୋତବେ । ଭଲୁଖଲସୁତାନାମବେଦ୍ୱିନ୍ଦ୍ର ଜଲ୍-ଗୁଲଃ ॥୧॥
 ଯନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାବିବ ଜଘନାଧିଷବଶ୍ୟା କୃତା । ଭଲୁଖଲସୁତାନାମବେଦ୍ୱିନ୍ଦ୍ର ଜଲ୍-ଗୁଲଃ ॥୨॥
 ଯନ୍ତ୍ର ନାର୍ଯ୍ୟପତ୍ୟବମୁପତ୍ୟବଂ ତ ଶିକ୍ଷତେ । ଭଲୁଖଲସୁତାନାମବେଦ୍ୱିନ୍ଦ୍ର ଜଲ୍-ଗୁଲଃ ॥୩॥
 ଯନ୍ତ୍ର ମହ୍ମାଂ ବିବଧ୍ନତେ ରଶ୍ମୀନ୍ୟମିତବା ଇବ । ଭଲୁଖଲସୁତାନାମବେଦ୍ୱିନ୍ଦ୍ର ଜଲ୍-ଗୁଲଃ ॥୪॥
 ଯଜିଜି ତ୍ୱଂ ଗୃହେଗୃହ ଭଲୁଖଲକ ଯୁଜ୍ୟସେ । ଇହ ଦ୍ୟୁମଉମଂ ବଦ ଜୟତାମିବ ଦୁୟୁଭିଃ ॥୫॥
 ଭତ ସ୍ଥ ତେ ବନୟତେ ବାତୋ ବି ବାତ୍ୟଗ୍ରମିତ୍ । ଅଥୋ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ପାତବେ ସୁନ୍ନ ସୋମମୁଲୁଖଲ ॥୬॥
 ଆୟଜୀ ବାଜସାତମା ତା ହ୍ୟୁଜା ବିଜର୍ତ୍ତତଃ । ହରୀ ଇବାକ୍ଷାଂସି ବୟତା ॥୭॥
 ତା ନୋ ଅଦ୍ୟ ବନୟତୀ ରକ୍ଷାବୃଷ୍ଟେଭିଃ ସୋତୃଭିଃ । ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ମଧୁମସୁତମ୍ ॥୮॥

ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟଂ ଚମ୍ପୋର୍ଭର ସୋମଂ ପବିତ୍ର ଆ ସ୍ବଜ ।

ନି ଧେହି ଗୋରଧି ତ୍ବତି ।।୯।।

(୧।୨୯) ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପଃ ଆଜୀଗର୍ଭଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ପଞ୍ଜିଃ,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ୟଜିଜି ସତ୍ୟ ସୋମପା ଅନାଗସ୍ତା ଇବ ସ୍ନୁସି ।

ଆ ତୁ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ଶଂସୟ ଗୋଷ୍ଠଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶୁଭ୍ରିଷ୍ଠ ସହସ୍ରେଷ୍ଠ ତୁବୀମଘ ।।୧।।

ଶିପ୍ରିନ୍ଧାଜାନାଂ ପତେ ଶଚୀବସ୍ତବ ଦଂସନା ।

ଆ ତୁ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ଶଂସୟ ଗୋଷ୍ଠଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶୁଭ୍ରିଷ୍ଠ ସହସ୍ରେଷ୍ଠ ତୁବୀମଘ ।।୨।।

ନି ସ୍ବାପୟା ମିଥୁଦୃଶା ସସ୍ତ୍ରାମରୁଧ୍ୟମାନେ ।

ଆ ତୁ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ଶଂସୟ ଗୋଷ୍ଠଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶୁଭ୍ରିଷ୍ଠ ସହସ୍ରେଷ୍ଠ ତୁବୀମଘ ।।୩।।

ସସନ୍ତ ତ୍ୟା ଅରାତୟୋ ବୋଧନ୍ତ ଶୂର ରାତୟଃ ।

ଆ ତୁ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ଶଂସୟ ଗୋଷ୍ଠଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶୁଭ୍ରିଷ୍ଠ ସହସ୍ରେଷ୍ଠ ତୁବୀମଘ ।।୪।।

ସମିନ୍ଦ୍ର ଗର୍ଭଂ ମୃଶ ନୁବନ୍ତଂ ପାପୟାମୁୟା ।

ଆ ତୁ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ଶଂସୟ ଗୋଷ୍ଠଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶୁଭ୍ରିଷ୍ଠ ସହସ୍ରେଷ୍ଠ ତୁବୀମଘ ।।୫।।

ପତାତି କୁଶ୍ଠଶାତ୍ୟା ଦୂରଂ ବାତୋ ବନାଦଧି ।

ଆ ତୁ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ଶଂସୟ ଗୋଷ୍ଠଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶୁଭ୍ରିଷ୍ଠ ସହସ୍ରେଷ୍ଠ ତୁବୀମଘ ।।୬।।

ସର୍ବଂ ପରିକ୍ରୋଶଂ ଜହି ଜମ୍ଭୟା କୃକଦାଶ୍ମନ୍ ।

ଆ ତୁ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ଶଂସୟ ଗୋଷ୍ଠଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶୁଭ୍ରିଷ୍ଠ ସହସ୍ରେଷ୍ଠ ତୁବୀମଘ ।।୭।।

(୧।୩୦) ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପଃ ଆଜୀଗର୍ଭଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ ୧-୧୦, ୧୨-୧୫, ୧୭-୨୨,

ପାଦନିତୃତ୍ ଗାୟତ୍ରୀ ୧୧, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୭, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୧-୧୭, ଅଶ୍ୱିନୌ ୧୭-୧୯, ଉଷାଃ ୨୦-୨୨

ଆ ବ ଇନ୍ଦ୍ରଂ କ୍ରିବିଂ ଯଥା ବାଜୟନ୍ତଃ ଶତକ୍ରତୁମ୍ ।

ମଂହିଷ୍ଠଂ ସିଞ୍ଚି ଇନ୍ଦୁଭିଃ ।।୧।।

ଶତଂ ବା ଯଃ ଶୁଚୀନାଂ ସହସ୍ରଂ ବା ସମାଶିରାମ୍ ।

ଏଦୁ ନିମ୍ନଂ ନ ରୀୟତେ ।।୨।।

ସଂ ଯନ୍ତ୍ରଦାୟ ଶୁଷ୍ଟିଶ ଏନା ହ୍ୟସ୍ୟୋଦରେ ।
 ଅୟମ୍ନୁ ତେ ସମତସି କପୋତ ଇବ ଗର୍ଭଧିମ୍ ।
 ସ୍ତୋତ୍ରଂ ରାଧାନାଂ ପତେ ଗିର୍ବାହୋ ବୀର ଯୁସ୍ୟ ତେ ।
 ଉର୍ଧ୍ବସ୍ତ୍ରିଷ୍ଠା ନ ଉତୟେଃ ସ୍ଥନ୍ନାଜେ ଶତକ୍ରତୋ ।
 ଯୋଗେୟୋଗେ ତବସ୍ତରଂ ବାଜେବାଜେ ହବାମହେ ।
 ଆ ଘା ଗମଦ୍ୟଦି ଶ୍ରବସ୍ତହସ୍ତ୍ରିଶୀତିରୁତିଭିଃ ।
 ଅନୁ ପ୍ରତ୍ନସ୍ୟୌକସୋ ହୁବେ ତୁବିପ୍ରତିଂ ନରମ୍ ।
 ତଂ ତ୍ବା ବୟଂ ବିଶ୍ଵବାରା ଶାସ୍ତ୍ରହେ ପୁରୁହୂତ ।
 ଅସ୍ତ୍ରାକଂ ଶିପ୍ରିଶୀନାଂ ସୋମପାଃ ସୋମପାବ୍ନାମ୍ ।
 ତଥା ତଦସ୍ତୁ ସୋମପାଃ ସଖେ ବଜ୍ଞିନ୍ତଥା କୃଣୁ ।
 ରେବତୀର୍ନଃ ସଧମାଦ ଇନ୍ଦ୍ରେ ସନ୍ତୁ ତୁବିବାଜାଃ ।
 ଆ ଘ ତ୍ବାବାଜ୍ଞନାପ୍ରଃ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟୋ ଧୃଷ୍ଣବିୟାନଃ ।
 ଆ ଯଜୁବଃ ଶତକ୍ରତବା କାମଂ ଜରିତୃଶାମ୍ ।
 ଶଶ୍ଵଦିନ୍ଦ୍ରଃ ପୋପୁଥଦ୍-ଭିର୍ଜିଗାୟ ନାନଦଦ୍-ଭିଃ ଶାଶ୍ଵସଦ୍-ଭିର୍ଧନାନି ।
 ସ ନୋ ହିରଣ୍ୟରଥଂ ଦଂସନାବାହୁସ ନଃ ସନିତା ସନୟେ ସ ନୋଽଦାତ୍ ॥୧୭॥
 ଆଶ୍ଵିନାବଶ୍ଵାବତ୍ୟେଷା ଯାତଂ ଶରୀରୟା ।
 ସମାନୟୋଜନୋ ହି ବାଂ ରଥୋ ଦସ୍ରାବମର୍ତ୍ତ୍ୟଃ ।
 ନ୍ୟାୟାସ୍ୟ ମୂର୍ଧନି ଚକ୍ରଂ ରଥସ୍ୟ ଯେମଥୁଃ ।
 କସ୍ତ ଉଷଃ କଧପ୍ରିୟେ ଭୁଜେ ମର୍ତ୍ତୋ ଅମର୍ତ୍ୟେ ।
 ବୟଂ ହି ତେ ଅମନ୍ତ୍ରହ୍ୟାନ୍ତାଦା ପରାକାତ୍ ।
 ତ୍ଵଂ ତ୍ୟେଭିରା ଗହି ବାଜେଭିର୍ଦୁହିତର୍ଦ୍ଦବଃ ।

ସମୁଦ୍ରୋ ନ ବ୍ୟତୋ ଦଧେ ॥୩॥
 ବଚସ୍ତଜିନ୍ନ ଓହସେ ॥୪॥
 ବିଭୂତିରସ୍ତୁ ସୁନୃତା ॥୫॥
 ସମନ୍ୟେଷୁ ବ୍ରବାବହୈ ॥୬॥
 ସଖାୟ ଇନ୍ଦ୍ରମୂତୟେ ॥୭॥
 ବାଜେଭିରୁପ ନୋ ହବମ୍ ॥୮॥
 ଯଂ ତେ ପୂର୍ବଂ ପିତା ହୁବେ ॥୯॥
 ସଖେ ବସୋ ଜରିତୃଭ୍ୟଃ ॥୧୦॥
 ସଖେ ବଜ୍ଞିନ୍ତସଖୀନାମ୍ ॥୧୧॥
 ଯଥା ତ ଉଶ୍ଵସୀଷ୍ଟୟେ ॥୧୨॥
 କ୍ଷୁମନ୍ତୋ ଯାତିର୍ମଦେମ ॥୧୩॥
 ରଂଗୋରକ୍ଷଂ ନ ଚକ୍ରେ୍ୟାଃ ॥୧୪॥
 ରଂଗୋରକ୍ଷଂ ନ ଶତୀଭିଃ ॥୧୫॥
 ଗୋମଘସ୍ରା ହିରଣ୍ୟବତ୍ ॥୧୬॥
 ସମୁଦ୍ରେ ଅଶ୍ଵିନେୟତେ ॥୧୭॥
 ପରି ଦ୍ୟାମନ୍ୟଦୀୟତେ ॥୧୮॥
 କଂ ନକ୍ଷସେ ବିଭାବରି ॥୧୯॥
 ଅଶ୍ଵେ ନ ଚିତ୍ରେ ଅରୁଷି ॥୨୦॥
 ଅସ୍ତେ ରୟିଂ ନି ଧାରୟ ॥୨୧॥

=====

(୧।୩୧) ଋଷିଃ - ହିରଣ୍ୟସ୍ତ୍ରପଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୭, ୯-୧୫, ୧୭, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୮, ୧୭, ୧୮,
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ତ୍ୱମଗ୍ନେ ପ୍ରଥମୋ ଅଙ୍ଗିରା ଋଷିର୍ଦେବୋ ଦେବାନାମଭବଃ ଶିବଃ ସଖା ।
ତବ ବ୍ରତେ କବୟୋ ବିଦ୍ମନାପସୋଽଜାୟନ୍ତ ମରୁତୋ ଭ୍ରାଜଦୃଷ୍ଟୟଃ ॥୧॥
ତ୍ୱମଗ୍ନେ ପ୍ରଥମୋ ଅଙ୍ଗିରସ୍ତମଃ କବିର୍ଦେବାନାଂ ପରି ଭୂଷସି ବ୍ରତମ୍ ।
ବିଭୂର୍ବିଶ୍ୱସ୍ତୈ ଭୁବନାୟ ମେଧିରୋ ଦ୍ୱିମାତା ଶୟଃ କତିଧା ଚିଦାୟବେ ॥୨॥
ତ୍ୱମଗ୍ନେ ପ୍ରଥମୋ ମାତରିଶ୍ୱନ ଆବିର୍ଭବ ସୁକ୍ରତୁୟା ବିବସ୍ୱତେ ।
ଅରେଜେତାଂ ରୋଦସୀ ହୋତୃବୃର୍ଦ୍ଧ୍ୱେଽସନ୍ନୋର୍ଭାରମୟଜୋ ମହୋ ବସୋ ॥୩॥
ତ୍ୱମଗ୍ନେ ମନବେ ଦ୍ୟାମବାଶୟଃ ପୁରୁରବସେ ସୁକୃତେ ସୁକୃତରଃ ।
ଶ୍ୱାତ୍ରେଣ ଯତ୍-ପିତ୍ରୋର୍ମୁଚ୍ୟସେ ପୟା ତ୍ୱା ପୂର୍ବମନୟନ୍ନାପରଂ ପୁନଃ ॥୪॥
ତ୍ୱମଗ୍ନେ ବୃଷଭଃ ପୁଷ୍ଟିବର୍ଧନ ଉଦ୍ୟତସ୍ତୁଚେ ଭବସି ଶ୍ରବାୟଃ ।
ୟ ଆହୁତିଂ ପରି ବେଦା ବଷଟ୍ କୃତିମେକାୟୁରଗ୍ରେ ବିଶ ଆବିବାସସି ॥୫॥
ତ୍ୱମଗ୍ନେ ବୃଜିନବର୍ତ୍ତନିଂ ନରଂ ସଙ୍କ୍ରନ୍ଧିପର୍ଷି ବିଦଧେ ବିଚର୍ଷଣେ ।
ୟଃ ଶୂରସାତା ପରିତକ୍ଳେ୍ୟ ଧନେ ଦତ୍ତେଭିଶ୍ଚିସ୍ତମୃତା ହଂସି ଭୂୟସଃ ॥୬॥
ତ୍ୱଂ ତମଗ୍ନେ ଅମୃତତ୍ୱ ଉତ୍ତମେ ମର୍ତ୍ତଂ ଦଧାସି ଶ୍ରବସେ ଦିବେଦିବେ ।
ୟସ୍ତାତୃଷାଣ ଉଭୟାୟ ଜନ୍ମନେ ମୟଃ କୃଣୋଷି ପ୍ରୟ ଆ ଚ ସୁରୟେ ॥୭॥
ତ୍ୱଂ ନୋ ଅଗ୍ନେ ସନୟେ ଧନାନାଂ ଯଶସଂ କାରୁଂ କୃଣୁହି ସ୍ତ୍ରବାନଃ ।
ଋଧ୍ୟାମ କର୍ମାପସା ନବେନ ଦେବୈର୍ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ପ୍ରାବତଂ ନଃ ॥୮॥
ତ୍ୱଂ ନୋ ଅଗ୍ନେ ପିତ୍ରୋରୁପସ୍ତ ଆ ଦେବୋ ଦେବେଷ୍ଟନବଦ୍ୟ ଜାଗୃବିଃ ।
ତନୁକୃଦ୍ୱୋଧି ପ୍ରମତିଶ୍ଚ କାରବେ ତ୍ୱଂ କଲ୍ୟାଣ ବସୁ ବିଶ୍ୱମୋପିଷେ ॥୯॥
ତ୍ୱମଗ୍ନେ ପ୍ରମତିସ୍ତୁଂ ପିତାସି ନସ୍ତୁଂ ବୟସ୍ତୁଭବ ଜାମୟୋ ବୟମ୍ ।
ସଂ ତ୍ୱା ରାୟଃ ଶତନଃ ସଂ ସହସ୍ରିଣଃ ସୁବୀରଂ ଯନ୍ତି ବ୍ରତପାମଦାଭ୍ୟ ॥୧୦॥
ତ୍ୱାମଗ୍ନେ ପ୍ରଥମମାୟୁମାୟବେ ଦେବା ଅକୃଶ୍ମନ୍ନୁଷସ୍ୟ ବିଶ୍ୱତିମ୍ ।
ଇଳାମକୃଶ୍ମନ୍ନୁଷସ୍ୟ ଶାସନୀଂ ପିତୃର୍ଯତ୍-ପୁତ୍ରୋ ମମକସ୍ୟ ଜାୟତେ ॥୧୧॥

ତ୍ୱଂ ନୋ ଅଗ୍ନେ ତବ ଦେବ ପାୟୁର୍ଭିର୍ମଘୋନୋ ରକ୍ଷ ତନ୍ନୁଷ୍ଠ ବନ୍ଧ୍ୟ ।
 ତ୍ରାତା ତୋକସ୍ୟ ତନୟେ ଗବାମସ୍ୟାନିମେଷଂ ରକ୍ଷମାଣସ୍ତବ ବ୍ରତେ ॥୧୭॥
 ତ୍ୱମଗ୍ନେ ଯଜ୍ୟବେ ପାୟୁରନ୍ତରୋଽନିଷଙ୍ଗାୟ ଚତୁରକ୍ଷ ଇଧ୍ୟସେ ।
 ଯୋ ରାତହବ୍ୟୋଽବୃକାୟ ଧାୟସେ କୀରେଷ୍ଟିନ୍ନୁନ୍ତଂ ମନସା ବନୋଷି ତମ୍ ॥୧୮॥
 ତ୍ୱମଗ୍ନ ଉରୁଶଂସାୟ ବାଘତେ ସ୍ୱାହଂ ଯୁଦ୍ରେକ୍ଷଃ ପରମଂ ବନୋଷି ତତ୍ ।
 ଆଧ୍ରସ୍ୟ ଚିତ୍-ପ୍ରମତିରୁତ୍ୟସେ ପିତା ପ୍ର ପାକଂ ଶାସ୍ତ୍ରସି ପ୍ର ଦିଶୋ ବିଦୁଷ୍ଠରଃ ॥୧୯॥
 ତ୍ୱମଗ୍ନେ ପ୍ରୟତଦକ୍ଷିଣଂ ନରଂ ବର୍ମେବ ସ୍ୟୁତଂ ପରି ପାସି ବିଶ୍ୱତଃ ।
 ସ୍ୱାଦୁକ୍ଷତ୍ୱା ଯୋ ବସତୌ ସ୍ୟୋନକୃଜ୍ଜୀବୟାଜଂ ଯଜତେ ସୋପମା ଦିବଃ ॥୨୦॥
 ଇମାମଗ୍ନେ ଶରଣିଂ ମୀମୃଷୋ ନ ଇମମଧ୍ୱାନଂ ଯୁମଗାମ ଦୂରାତ୍ ।
 ଆପିଃ ପିତା ପ୍ରମତିଃ ସୋମ୍ୟାନାଂ ତୃମିରସ୍ୟୁଷିକୃନ୍ନୃତ୍ୟାନାମ୍ ॥୨୧॥
 ମନୁଷ୍ପଦଗ୍ନେ ଅଙ୍ଗିରସ୍ପଦଙ୍ଗିରୋ ଯୁୟାତିବସ୍ତଦନେ ପୂର୍ବବଚ୍ଛତେ ।
 ଅଚ୍ଛ ଯାହ୍ୟା ବହା ଦୈବ୍ୟଂ ଜନମା ସାଦୟ ବର୍ହିଷି ଯକ୍ଷି ଚ ପ୍ରିୟମ୍ ॥୨୨॥
 ଏତେନାଗ୍ନେ ବ୍ରହ୍ମଣା ବାବୃଧସ୍ତ ଶକ୍ତୀ ବା ଯତ୍ନେ ଚକୃମା ବିଦା ବା ।
 ଉତ ପ୍ର ଶେଷ୍ୟତି ବସ୍ୟୋ ଅସ୍ତ୍ରାନ୍ତସଂ ନଃ ସୃଜ ସୁମତ୍ୟା ବାଜବତ୍ୟା ॥୨୩॥

(୧।୩୭) ଋଷିଃ - ହିରଣ୍ୟସ୍ମୃପଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ନୁ ବୀର୍ଯ୍ୟାଣି ପ୍ର ବୋଚଂ ଯାନି ଚକାର ପ୍ରଥମାନି ବଜ୍ରୀ ।
 ଅହନ୍ନହିମନ୍ନପସ୍ତତର୍ଦ୍ଧ ପ୍ର ବକ୍ଷଣା ଅଭିନତ୍-ପର୍ବତାନାମ୍ ॥୧॥
 ଅହନ୍ନହିଂ ପର୍ବତେ ଶିଶିୟାଣଂ ତୁଷ୍ଟାସ୍ତ୍ୱୈ ବଜ୍ରଂ ସ୍ୱର୍ଯ୍ୟଂ ତତକ୍ଷ ।
 ବାଗ୍ରା ଇବ ଧେନବଃ ସ୍ୟନ୍ମମାନା ଅଞ୍ଜିଃ ସମୁଦ୍ରମବ ଜଗୁରାପଃ ॥୨॥
 ବୃଷାୟମାଶୋଽବୃଣୀତ ସୋମଂ ତ୍ରିକଦୁକ୍ଷେଷ୍ପପିବସୁତସ୍ୟ ।
 ଆ ସାୟକଂ ମଘବାଦଞ୍ଜ ବଜ୍ରମହନ୍ନେନଂ ପ୍ରଥମଜା ମହୀନାମ୍ ॥୩॥
 ଯଦିନ୍ଦ୍ରାହନ୍-ପ୍ରଥମଜାମହୀନାମାନ୍ନାୟିନାମମିନାଃ ପ୍ରୋତ ମାୟାଃ ।
 ଆସୂର୍ଯ୍ୟଂ ଜନୟନ୍ୟାମୁଷାସଂ ତାଦୀତ୍ୱା ଶତ୍ରୁଂ ନ କିଲା ବିବିସ୍ତେ ॥୪॥

ଅହନ୍ତଃ ବୃତ୍ତତରଂ ବ୍ୟଂସମିନ୍ଦ୍ରୋ ବଦ୍ରେଣ ମହତା ବଧେନ ।
 ସ୍ଵାକ୍ଷୀଂସୀବ କୁଲିଶେନା ବିବୃକ୍ତଶାହିଃ ଶୟତ ଉପପୃକ୍ତପୃଥିବ୍ୟାଃ ॥୫॥
 ଅୟୋଜେବ ଦୁର୍ମଦ ଆ ହି ଭୁହ୍ନେ ମହାବୀରଂ ତୁବିବାଧମୃଜୀଷମ୍ ।
 ନାତାରୀଦସ୍ୟ ସମୃତିଂ ବଧାନାଂ ସଂ ରୁଜାନାଃ ପିପିଷ ଇନ୍ଦ୍ରଶତ୍ରୁଃ ॥୬॥
 ଅପାଦହସ୍ତୋ ଅପୃତନ୍ୟଦିନ୍ଦ୍ରମାସ୍ୟ ବଜ୍ରମଧି ସାନୌ ଜଘାନ ।
 ବୃଷ୍ଣୋ ବଧ୍ରିଃ ପ୍ରତିମାନଂ ବୁଭୁକ୍ଷନ୍ପୁରୁତ୍ରା ବୃତ୍ରୋ ଅଶୟଦ୍ୟସ୍ତଃ ॥୭॥
 ନଦଂ ନ ଭିନ୍ନମମୁୟା ଶୟାନଂ ମନୋ ରୁହାଣା ଅତି ଯନ୍ତ୍ରାପଃ ।
 ଯାଶ୍ଚିଦ୍ବୃତ୍ରୋ ମହିନା ପର୍ଯ୍ୟତିଷ୍ଠତାସାମହିଃ ପସୁତଃଶୀର୍ବଭୁବ ॥୮॥
 ନୀଚାବୟା ଅଭବଦୃତପୁତ୍ରେନ୍ଦ୍ରୋ ଅସ୍ୟା ଅବ ବଧର୍ଜଭାର ।
 ଉତ୍ତରା ସୁରଧରଃ ପୁତ୍ର ଆସୀଦାନୁଃ ଶୟେ ସହବସ୍ରା ନ ଧେନୁଃ ॥୯॥
 ଅତିଷ୍ଠନ୍ନୀନାମନିବେଶନାନାଂ କାଷ୍ଠାନାଂ ମଧ୍ୟେ ନିହିତଂ ଶରୀରମ୍ ।
 ବୃତ୍ରସ୍ୟ ନିଶ୍ୟଂ ବି ଚରନ୍ତ୍ୟାପୋ ଦୀର୍ଘଂ ତମ ଆଶୟଦିନ୍ଦ୍ରଶତ୍ରୁଃ ॥୧୦॥
 ଦାସପତ୍ନୀରହିଗୋପା ଅତିଷ୍ଠନ୍ନିରୁଦ୍ଧା ଆପଃ ପଶିନେବ ଗାବଃ ।
 ଅପାଂ ବିଲମପିହିତଂ ଯଦାସୀଦ୍ବୃତ୍ରଂ ଜଘନ୍ତୁଂ ଅପ ତଦ୍ବାର ॥୧୧॥
 ଅଶ୍ୱେ୍ୟା ବାରୋ ଅଭବସ୍ତଦିନ୍ଦ୍ର ସୃକେ ଯନ୍ତ୍ରା ପ୍ରତ୍ୟହନ୍ଦେବ ଏକଃ ।
 ଅଜୟୋ ଗା ଅଜୟଃ ଶୂର ସୋମମବାସୃଜଃ ସର୍ତ୍ତବେ ସପ୍ତ ସିନ୍ଧୁନ୍ ॥୧୨॥
 ନାସ୍ତୈ ବିଦ୍ୟନ୍ନ ତନ୍ୟତୁଃ ସିଷେଧ ନ ଯାଂ ମିହମକିରଜ୍ରାଦୁନିଂ ଚ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚ ଯଦ୍ୟୁୟୁଧାତେ ଅହିଶ୍ଳୋତାପରୀଭ୍ୟୋ ମଘବା ବି ଜିଗ୍ୟେ ॥୧୩॥
 ଅହେୟାତାରଂ କମପଶ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ର ହୃଦି ଯତ୍ନେ ଜଘ୍ନୁଷୋ ଭୀରଗଚ୍ଛତ୍ ।
 ନବ ଚ ଯନ୍ନବତିଂ ଚ ସୁବନ୍ତୀଃ ଶ୍ୟେନୋ ନ ଭୀତୋ ଅତରୋ ରଜାଂସି ॥୧୪॥
 ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଯାତୋଽବସିତସ୍ୟ ରାଜା ଶମସ୍ୟ ଚ ଶୃଙ୍ଗିଶୋ ବଜ୍ରବାହୁଃ ।
 ସେଦୁ ରାଜା କ୍ଷୟତି ଚର୍ଷଣୀନାମରାନ୍ନ ନେମିଃ ପରି ତା ବଭୂବ ॥୧୫॥

॥ ଇତି ପ୍ରଥମାଷ୍ଟକେ ଦ୍ଵିତିୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

। ଅଧଃ ପ୍ରଥମୋଷ୍ଠକଃ ।
(ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗାଃ ୧-୩୫)

=====

(୧।୩୩) ଋଷିଃ - ହିରଣ୍ୟସ୍ତପଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ଏତାୟାମୋପ ଗବ୍ୟନ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରମସ୍ତ୍ରାକଂ ସୁ ପ୍ରମତିଂ ବାବୃଧାତି ।
ଅନାମୃଣଃ କୁବିଦାଦସ୍ୟ ରାୟୋ ଗବାଂ କେତଂ ପରମାବର୍ଜତେ ନଃ ॥୧॥
ଉପେଦହଂ ଧନଦାମପ୍ରତୀତଂ ଜୁଷ୍ଟାଂ ନ ଶ୍ୟେନୋ ବସତିଂ ପତାମି ।
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ନମସ୍ୟାନ୍ନୁପମେଭିରକୈର୍ଯ୍ୟଃ ସ୍ରୋତୃଭ୍ୟୋ ହବ୍ୟୋ ଅସ୍ତ୍ରି ଯାମନ୍ ॥୨॥
ନି ସର୍ବସେନ ଇଷୁଧୀଂରସକ୍ତ ସମୟୋ ଗା ଅଜତି ଯସ୍ୟ ବଷ୍ଟି ।
ଚୋଷ୍ଟୁୟମାଣ ଇନ୍ଦ୍ର ଭୂରି ବାମଂ ମା ପଶିର୍ଭୂରସ୍ତଦଧି ପ୍ରବୃଜ୍ ॥୩॥
ବଧୀର୍ହ ଦସ୍ୟୁଂ ଧନିନଂ ଘନେନଂ ଏକଶ୍ଚରନ୍ନୁପଶାକେଭିରିନ୍ଦ୍ର ।
ଧନୋରଧି ବିଷୁଣକ୍ତେ ବ୍ୟାୟନ୍ନୟଜ୍ଞାନଃ ସନକାଃ ପ୍ରେତିମୀୟଃ ॥୪॥
ପରା ଚିକ୍ତୀର୍ଷା ବବୃଜୁସ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରାୟଜ୍ଞାନୋ ଯଜୁଭିଃ ସ୍ୱର୍ଧମାନାଃ ।
ପ୍ର ଯଜିବୋ ହରିବଃ ସ୍ଥାତରୁଗ୍ର ନିରବ୍ରତାଁ ଅଧମୋ ରୋଦସ୍ୟୋଃ ॥୫॥
ଅୟୁୟୁସ୍ତନ୍ନବଦ୍ୟସ୍ୟ ସେନାମୟାତୟନ୍ତ ଶିତୟୋ ନବଗ୍ଧାଃ ।
ବୃଷାୟୁଧୋ ନ ବଧ୍ରୟୋ ନିରଷ୍ଟାଃ ପ୍ରବଦ୍-ଭିରିନ୍ଦ୍ରାଜିତୟନ୍ତ ଆୟନ୍ ॥୬॥
ତୁମେତାନ୍ନୁଦତୋ ଜଷତଶ୍ଚାୟୋଧୟୋ ରଜସ ଇନ୍ଦ୍ର ପାରେ ।
ଅବାଦହୋ ଦିବ ଆ ଦସ୍ୟୁମୁକ୍ତା ପ୍ର ସୁନ୍ଦତଃ ସୁବତଃ ଶଂସମାବଃ ॥୭॥
ଚକ୍ରାଶାସଃ ପରୀଶହଂ ପୃଥିବ୍ୟା ହିରଣ୍ୟେନ ମଣିନା ଶୁମ୍ଭମାନାଃ ।
ନ ହିନ୍ଦାନାସସ୍ତ୍ରିତିରୁସ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ପରି ସ୍ୱଶୋ ଅଦଧାସୁର୍ଯ୍ୟେଣ ॥୮॥
ପରି ଯଦିନ୍ଦ୍ର ରୋଦସୀ ଉଭେ ଅବୁଭୋଜୀର୍ମହିନା ବିଶ୍ୱତଃ ସୀମ୍ ।
ଅମନ୍ୟମାନାଁ ଅଭି ମନ୍ୟମାନୈର୍ନିର୍ବ୍ରହ୍ମଭିରଧମୋ ଦସ୍ୟୁମିନ୍ଦ୍ର ॥୯॥
ନ ଯେ ଦିବଃ ପୃଥିବ୍ୟା ଅକ୍ରମାପୁର୍ନ ମାୟାଭିର୍ଧନଦାଂ ପର୍ଯଭୁବନ୍ ।
ଯୁଜଂ ବଜ୍ରଂ ବୃଷଭଶ୍ଚକ୍ର ଇନ୍ଦ୍ରୋ ନିର୍ଜ୍ୟୋତିଷା ତମସୋ ଗା ଅଦୁକ୍ଷତ୍ ॥୧୦॥

ଅନୁ ସ୍ଵାଧୀନକ୍ଷରନାପୋ ଅସ୍ୟାବର୍ଧତ ମଧ୍ୟ ଆ ନାବ୍ୟାନାମ୍ ।
 ସପ୍ରୀତୀନେନ ମନସା ତମିନ୍ଦ୍ର ଓଜିଷ୍ଠେନ ହନ୍ତନାହନ୍ତତି ଦ୍ୟୁନ୍ ॥୧୧॥
 ନ୍ୟାବିଧ୍ୟଦିଲ୍ଲୀବିଶସ୍ୟ ଦୃଲ୍ଲହା ବି ଶୃଙ୍ଖିଣମଭିନଲ୍ଲୁଷ୍ଟମିନ୍ଦ୍ରଃ ।
 ଯ୍ଵାବତ୍ତରୋ ମଘବନ୍ୟାବଦୋଜୋ ବଜ୍ଞେଣ ଶତ୍ରୁମବଧୀଃ ପୃତନ୍ୟମ୍ ॥୧୨॥
 ଅଭି ସିଧ୍ନୋ ଅଜିଗାଦସ୍ୟ ଶତ୍ରୁନ୍ଦି ତିଗ୍ନେନ ବୃଷଭେଣା ପୁରୋଃଭେତ୍ ।
 ସଂ ବଜ୍ଞେଣାସୃଜଦୃତମିନ୍ଦ୍ରଃ ପ୍ର ସ୍ଵାଂ ମତିମତିରଜ୍ଞାଶଦାନଃ ॥୧୩॥
 ଆବଃ କୁସ୍ତମିନ୍ଦ୍ର ଯୁସ୍ତିଜ୍ଞାକନ୍ଦ୍ରାବୋ ଯୁଧ୍ୟାନ୍ତଂ ବୃଷଭଂ ଦଶଦ୍ୟୁମ୍ ।
 ଶଫରୁ୍ୟତୋ ରେଶୁର୍ନକ୍ଷତ ଦ୍ୟାମୁଲ୍ଲେତ୍ରେୟୋ ନୃଷାହ୍ୟାୟ ତସ୍ମୈ ॥୧୪॥
 ଆବଃ ଶମଂ ବୃଷଭଂ ତୁଗ୍ର୍ୟାସୁ କ୍ଷେତ୍ରଜେଷେ ମଘବଜ୍ଞିତ୍ର୍ୟଂ ଗାମ୍ ।
 ଜ୍ୟୋକ୍ତିଦତ୍ର ତସ୍ମିବାଂସୋ ଅକ୍ରଜ୍ଞିତ୍ରୁୟତାମଧରା ବେଦନାକଃ ॥୧୫॥

(୧।୩୪) ଋଷିଃ - ହିରଣ୍ୟସ୍ତୂପଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୮, ୧୦-୧୧, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୯, ୧୨,
 ଦେବତା - ଅଶ୍ଵିନୌ

ତ୍ରିଶ୍ଵିନୌ ଅଦ୍ୟା ଭବତଂ ନବେଦସା ବିଭୁର୍ବାଂ ଯ୍ଵାମ ଉତ ରାତିରଶ୍ଵିନା ।
 ଯୁବୋର୍ହ ଯନ୍ତଃ ହିମ୍ୟେବ ବାସସୋଃଭ୍ୟାୟଂସେନ୍ୟା ଭବତଂ ମନୀଷିଭିଃ ॥୧॥
 ତ୍ରୟଃ ପବୟୋ ମଧୁବାହନେ ରଥେ ସୋମସ୍ୟ ବେନାମନୁ ବିଶ୍ଵ ଇଦ୍ରିଦୁଃ ।
 ତ୍ରୟଃ ସ୍ଵମ୍ଭାସଃ ସ୍ଵଭିତାସ ଆରଭେ ତ୍ରିର୍ନକ୍ତଂ ଯାଥସ୍ତ୍ରିର୍ବଶ୍ଵିନା ଦିବା ॥୨॥
 ସମାନେ ଅହତ୍ରିରବଦ୍ୟଗୋହନା ତ୍ରିରଦ୍ୟ ଯଜ୍ଞଂ ମଧୁନା ମିମିକ୍ଷତମ୍ ।
 ତ୍ରିର୍ବାଜବତୀରିଷୋ ଅଶ୍ଵିନା ଯୁବଂ ଦୋଷା ଅସ୍ତ୍ରଭ୍ୟମୁଷସଶ୍ଚ ପିନ୍ଦୁତମ୍ ॥୩॥
 ତ୍ରିର୍ବର୍ତ୍ତିୟାତଂ ତ୍ରିରନୁବ୍ରତେ ଜନେ ତ୍ରିଃ ସୁପ୍ରାବ୍ୟେ ତ୍ରେଧେବ ଶିକ୍ଷତମ୍ ।
 ତ୍ରିର୍ନାୟଂ ବହତମଶ୍ଵିନା ଯୁବଂ ତ୍ରିଃ ପୃଷ୍ଠୋ ଅସ୍ତ୍ରେ ଅକ୍ଷରେବ ପିନ୍ଦୁତମ୍ ॥୪॥
 ତ୍ରିର୍ନୋ ରୟିଂ ବହତମଶ୍ଵିନା ଯୁବଂ ତ୍ରିର୍ଦେବତାତା ତ୍ରିରୁତାବତଂ ପିୟଃ ।
 ତ୍ରିଃ ସୌଭଗତ୍ଵଂ ତ୍ରିରୁତ ଶ୍ରବାଂସି ନସ୍ତ୍ରିଷ୍ଠଂ ବାଂ ସୁରେ ଦୁହିତା ରୁହଦ୍ରଥମ୍ ॥୫॥
 ତ୍ରିର୍ନୋ ଅଶ୍ଵିନା ଦିବ୍ୟାନି ଭେଷଜା ତ୍ରିଃ ପାର୍ଥିବାନି ତ୍ରିରୁ ଦତ୍ତମଦ୍-ଭ୍ୟଃ ।
 ଓମାନଂ ଶଂୟୋର୍ମମକାୟ ସୁନବେ ତ୍ରିଧାତୁ ଶର୍ମ ବହତଂ ଶୁଭୟତୀ ॥୬॥

ତ୍ରିନୋ ଅଶ୍ୱିନା ଯଜତା ଦିବେଦିବେ ପରି ତ୍ରିଧାତୁ ପୃଥିବୀମଶାୟତମ୍ ।
 ତିସ୍ରୋ ନାସତ୍ୟା ରଥ୍ୟା ପରାବତ ଆତ୍ନେବ ବାତଃ ସ୍ୱସରାଣି ଗଚ୍ଛତମ୍ ॥୭॥
 ତ୍ରିରଶ୍ୱିନା ସିନ୍ଧୁଭିଃ ସପ୍ତମାତୃଭିସ୍ତୟ ଆହାବାସ୍ତେଧା ହବିଷ୍ମତମ୍ ।
 ତିସ୍ରଃ ପୃଥିବୀରୁପରି ପ୍ରବା ଦିବୋ ନାକଂ ରକ୍ଷେଧେ ଦୁ୍ୟଭିରକ୍ଷୁଭିର୍ହିତମ୍ ॥୮॥
 କ୍ୱ ତ୍ରୀ ଚକ୍ରା ତ୍ରିବୃତୋ ରଥସ୍ୟ କ୍ୱ ତ୍ରୟୋ ବନ୍ଧୁରୋ ଯେ ସନୀଳାଃ ।
 କଦା ଯୋଗୋ ବାଜିନୋ ରାସଭସ୍ୟ ଯେନ ଯଜ୍ଞଂ ନାସତ୍ୟୋପୟାଥଃ ॥୯॥
 ଆ ନାସତ୍ୟା ଗଚ୍ଛତଂ ହୃୟତେ ହବିର୍ମଧୁଃ ପିବତଂ ମଧୁପେଭିରାସଭିଃ ।
 ଯୁବୋହି ପୂର୍ବଂ ସବିତୋଷସୋ ରଥମୃତାୟା ଚିତ୍ରଂ ଘୃତବନ୍ତମିଷ୍ୟତି ॥୧୦॥
 ଆ ନାସତ୍ୟା ତ୍ରିଭିରେକାଦଶୈରିହ ଦେବେଭିର୍ଯାତଂ ମଧୁପେୟମଶ୍ୱିନା ।
 ପ୍ରାୟୁସ୍ତାରିଷ୍ଠଂ ନୀ ରପାଂସି ମୃକ୍ଷତଂ ସେଧତଂ ଦ୍ୱେଷୋ ଭବତଂ ସତାଭୁବା ॥୧୧॥
 ଆ ନୋ ଅଶ୍ୱିନା ତ୍ରିବୃତା ରଥେନାର୍ବାଞ୍ଜଂ ରୟିଂ ବହତଂ ସୁବୀରମ୍ ।
 ଶୃଣୁନ୍ତା ବାମବସେ ଜୋହବୀମି ବୃଧେ ଚ ନୋ ଭବତଂ ବାଜସାତୌ ॥୧୨॥

(୧।୩୫) ରକ୍ଷିଃ - ହିରଣ୍ୟସ୍ତୃପଃ ଆଜିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧, ୯, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୨-୮, ୧୦-୧୧,
 ଦେବତା - ଅଗ୍ନି-ମିତ୍ରାବରୁଣ-ରାତ୍ରି-ସବିତାରଃ ୧, ସବିତା ୨-୧୧

ହୃୟମ୍ୟଗ୍ନିଂ ପ୍ରଥମଂ ସ୍ୱସ୍ତୟେ ହୃୟାମି ମିତ୍ରାବରୁଣାବିହାବସେ ।
 ହୃୟାମି ରାତ୍ରୀଂ ଜଗତୋ ନିବେଶନୀଂ ହୃୟାମି ଦେବଂ ସବିତାରମୃତୟେ ॥୧॥
 ଆ କୃଷ୍ଣେନ ରଜସା ବର୍ତମାନୋ ନିବେଶୟନ୍ମୃତଂ ମର୍ତ୍ୟଂ ଚ ।
 ହିରଣ୍ୟୟେନ ସବିତା ରଥେନା ଦେବୋ ଯାତି ଭୁବନାନି ପଶ୍ୟନ୍ ॥୨॥
 ଯାତି ଦେବଃ ପ୍ରବତା ଯାତୁ୍ୟଦୃତା ଯାତି ଶୁଭ୍ରାଭ୍ୟାଂ ଯଜତୋ ହରିଭ୍ୟାମ୍ ।
 ଆ ଦେବୋ ଯାତି ସବିତା ପରାବତୋଽପ ବିଶ୍ୱା ଦୁରିତା ବାଧମାନଃ ॥୩॥
 ଅଭୀବୃତଂ କୃଶନୈର୍ବିଶ୍ୱରୂପଂ ହିରଣ୍ୟଶମ୍ୟଂ ଯଜତୋ ବୃହନ୍ତମ୍ ।
 ଆସ୍ତାଦ୍ରଥଂ ସବିତା ଚିତ୍ରଭାନୁଃ କୃଷ୍ଣା ରଜାଂସି ତବିଷୀଂ ଦଧାନଃ ॥୪॥

ବି ଜନାଞ୍ଜ୍ଞାବାଃ ଶିତିପାଦୋ ଅଖ୍ୟନ୍ତଥଂ ହିରଣ୍ୟପ୍ରଭଃ ।
 ଶଶ୍ୱଦ୍ୱିଶଃ ସବିତୁର୍ଦୈବ୍ୟସ୍ୟୋପସ୍ଥେ ବିଶ୍ୱା ଭୁବନାନି ତସ୍ମୃଃ ॥୫॥
 ତିସ୍ରୋ ଦ୍ୟାବଃ ସବିତୁର୍ଦ୍ୱା ଉପସ୍ଥାଁ ଏକା ଯମସ୍ୟ ଭୁବନେ ବିରାଷାତ୍ ।
 ଆଶିଂ ନ ରଥ୍ୟମମୃତାପି ତସ୍ମୁରିହ ବ୍ରବୀତୁ ଯ ଉ ତଚ୍ଚିକେତତ୍ ॥୬॥
 ବି ସୁପର୍ଣ୍ଣୋ ଅନ୍ତରିକ୍ଷାଣ୍ୟଖ୍ୟଦ୍-ଗତୀରବେପା ଅସୁରଃ ସୁନୀଥଃ ।
 କ୍ଳେଦାନୀଂ ସୂର୍ଯ୍ୟଃ କଶ୍ଚିକେତ କତମାଂ ଦ୍ୟାଂ ରଶ୍ମିରସ୍ୟା ତତାନ ॥୭॥
 ଅଶ୍ୱୋ ବ୍ୟଖ୍ୟତ୍-କକୁଭଃ ପୃଥିବ୍ୟାସ୍ତ୍ରୀ ଧନ୍ୱ ଯୋଜନା ସପ୍ତ ସିନ୍ଧୁନ୍ ।
 ହିରଣ୍ୟାକ୍ଷଃ ସବିତା ଦେବ ଆଗାଦଧଦ୍ରା ଦାଶୁଷେ ବାର୍ଯ୍ୟାଶି ॥୮॥
 ହିରଣ୍ୟପାଶିଃ ସବିତା ବିଚର୍ଷଣିରୁଭେ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅନ୍ତରୀୟତେ ।
 ଅପାମୀବାଂ ବାଧତେ ବେତି ସୂର୍ଯ୍ୟମଭି କୃଷ୍ଣେନ ରଜସା ଦ୍ୟାମୃଣୋତି ॥୯॥
 ହିରଣ୍ୟହସ୍ତୋ ଅସୁରଃ ସୁନୀଥଃ ସୁମୃଳୀକଃ ସ୍ୱର୍ବାଂ ଯାତୁର୍ବାତ୍ ।
 ଅପସେଧନ୍ତସ୍ୟୋ ଯାତୁଧାନାନସ୍ଥାଦେବଃ ପ୍ରତିଦୋଷଂ ଗୁଣାନଃ ॥୧୦॥
 ଯେ ତେ ପଦ୍ମାଃ ସବିତଃ ପୂର୍ବ୍ୟାସୋଃରେଶବଃ ସୁକୃତା ଅନ୍ତରିକ୍ଷେ ।
 ତେଭିର୍ନୋ ଅଦ୍ୟ ପଥିଭିଃ ସୁଗେଭୀ ରକ୍ଷା ତ ନୋ ଅଧି ତ ବ୍ରୁହି ଦେବ ॥୧୧॥

(୧।୩୭) ଋଷିଃ - କଶ୍ଵା ଘୌରଃ, ଛନ୍ଦଃ - ବୃହତୀ ୧, ୩, ୫, ୭, ୯, ୧୧, ୧୩, ୧୫, ୧୭, ୧୯,
 ସତୋବୃହତୀ ୨, ୪, ୬, ୮, ୧୦, ୧୨, ୧୪, ୧୬, ୧୮, ୨୦,
 ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ ୧-୧୨, ୧୫-୨୦, ଯୁପଃ ଅଗ୍ନିଃ ଙ୍ ୧୩-୧୪

ପ୍ର ବୋ ଯଦ୍ଵଂ ପୁରୁଣାଂ ବିଶାଂ ଦେବୟତୀନାମ୍ ।
 ଅଗ୍ନିଂ ସୁକ୍ତେଭିର୍ବିରୋଭିରୀମହେ ଯଂ ସୀମିଦନ୍ୟ ଇଳତେ ॥୧॥
 ଜନାସୋ ଅଗ୍ନିଂ ଦଧିରେ ସହୋବୃଥଂ ହବିଷ୍ମନ୍ତୋ ବିଧେମ ତେ ।
 ସ ତ୍ୱଂ ନୋ ଅଦ୍ୟ ସୁମନା ଇହାବିତା ଭବା ବାଜେଷୁ ସନ୍ତ୍ୟ ॥୨॥
 ପ୍ର ତ୍ୱା ଦୂତଂ ବୃଣୀମହେ ହୋତାରଂ ବିଶ୍ୱବେଦସମ୍ ।
 ମହସ୍ତେ ସତୋ ବି ଚରନ୍ତ୍ୟର୍ଚ୍ଚୟୋ ଦିବି ସ୍ୱଶନ୍ତି ଭାନବଃ ॥୩॥

ଦେବାସସ୍ତ୍ରା ବରୁଣୋ ମିତ୍ରୋ ଅୟମା ସଂ ଦୂତଂ ପ୍ରତୁମିନତେ ।
 ବିଶ୍ଵଂ ସୋ ଅଗ୍ନେ ଜୟତି ତ୍ବୟା ଧନଂ ଯସ୍ତେ ଦଦାଶ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଃ ॥୪॥
 ମନ୍ତ୍ରୋ ହୋତା ଗୃହପତିରଗ୍ନେ ଦୂତୋ ବିଶାମସି ।
 ତ୍ବେ ବିଶ୍ଵା ସଂଗତାନି ବ୍ରତା ଧ୍ରୁବା ଯାନି ଦେବା ଅକୃଣ୍ଠତ ॥୫॥
 ତ୍ବେ ଇଦଗ୍ନେ ସୁଭଗେ ଯୁବିଷ୍ଠ୍ୟା ବିଶ୍ଵମା ହୃୟତେ ହବିଃ ।
 ସ ତ୍ବଂ ନୋ ଅଦ୍ୟ ସୁମନା ଉତାପରଂ ଯୁଷି ଦେବାହ୍ନୁସୁବୀର୍ଯ୍ୟା ॥୬॥
 ତଂ ଘେମିତ୍-ଆ ନମସ୍ମିନ ଉପ ସ୍ଵରାଜମାସତେ ।
 ହୋତ୍ରାଭିରଗ୍ନିଂ ମନୁଷ୍ୟଃ ସମିନତେ ତିତିର୍ବାଂସୋ ଅତି ସ୍ତ୍ରିଧଃ ॥୭॥
 ଘ୍ନନ୍ତୋ ବୃତ୍ରମତରନ୍ନୋଦସୀ ଅପ ଉରୁ କ୍ଷୟାୟ ଚକ୍ରିରେ ।
 ଭୁବତ୍-କଶ୍ମେ ବୃଷା ଦୁ୍ୟମ୍ନାଦୁତଃ କ୍ରନ୍ଦଦଗ୍ନୋ ଗବିଷ୍ଠିଷୁ ॥୮॥
 ସଂ ସୀଦସ୍ତୁ ମହାଁ ଅସି ଶୋଚସ୍ତୁ ଦେବବୀତମଃ ।
 ବି ଧୁମମଗ୍ନେ ଅରୁଷଂ ମିୟେଧ୍ୟା ସୃଜ ପ୍ରଶସ୍ତ ଦର୍ଶତମ୍ ॥୯॥
 ଯଂ ତ୍ବା ଦେବାସୋ ମନବେ ଦଧୁରିହ ଯଜିଷ୍ଠଂ ହବ୍ୟବାହନ ।
 ଯଂ କଶ୍ମୋ ମେଧ୍ୟାତିଥିର୍ଧନୟୁତଂ ଯଂ ବୃଷା ଯୁମୁପସ୍ତୁତଃ ॥୧୦॥
 ଯୁମଗ୍ନିଂ ମେଧ୍ୟାତିଥିଃ କଶ୍ମ ଇଧ ଋତାଦଧି ।
 ତସ୍ୟ ପ୍ରେଷୋ ଦୀଦିୟୁସ୍ତମିମା ଋଚସ୍ତମଗ୍ନିଂ ବର୍ଧୟାମସି ॥୧୧॥
 ରାୟୟୂର୍ଯ ସ୍ଵଧାବୋଽସ୍ତ୍ରି ହି ତେଃଗ୍ନେ ଦେବେଷ୍ଠାପ୍ୟମ୍ ।
 ତ୍ବଂ ବାଜସ୍ୟ ଶୁତ୍ୟସ୍ୟ ରାଜସି ସ ନୋ ମୃଳ ମହାଁ ଅସି ॥୧୨॥
 ଉର୍ଧ୍ଵ ଉ ଷୁ ଶ ଉତୟେ ତିଷ୍ଠା ଦେବୋ ନ ସବିତା ।
 ଉର୍ଧ୍ଵୋ ବାଜସ୍ୟ ସନିତା ଯଦଞ୍ଜିଭିର୍ବାଘଦ୍-ଭିର୍ବହ୍ନୟାମହେ ॥୧୩॥
 ଉର୍ଧ୍ଵୋ ନଃ ପାହ୍ୟଂହସୋ ନି କେତୁନା ବିଶ୍ଵଂ ସମତ୍ରିଶଂ ଦହ ।
 କୃଧୀ ନ ଉର୍ଧ୍ଵାଞ୍ଜରଥାୟ ଜୀବସେ ବିଦା ଦେବେଷୁ ନୋ ଦୁବଃ ॥୧୪॥
 ପାହି ନୋ ଅଗ୍ନେ ରକ୍ଷସଃ ପାହି ଧୂର୍ତ୍ତେରରାବ୍ଘଃ ।
 ପାହି ରୀଷତ ଉତ ବା ଜିଘାଂସତୋ ବୃହଦ୍-ଭାନୋ ଯୁବିଷ୍ଠ୍ୟା ॥୧୫॥
 ଘନେବ ବିଷ୍ଠଗ୍ନି ଜହ୍ୟରାବ୍ଘସ୍ତପୁର୍ଜମ୍ ଯୋ ଅସ୍ତୁଧୁକ୍ ।
 ଯୋ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଃ ଶିଶୀତେ ଅତ୍ୟକ୍ଷୁଭିର୍ମା ନଃ ସ ରିପୁରୀଶତ ॥୧୬॥

ଅଗ୍ନିର୍ବନ୍ଧେ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମଗ୍ନିଃ କଶ୍ଚାୟ ଶୌଭଗମ୍ ।
 ଅଗ୍ନିଃ ପ୍ରାବନ୍ଧିତ୍ରୋତ ମେଧାତିଥିମଗ୍ନିଃ ସାତା ଉପସ୍ଥୁତମ୍ ॥୧୭॥
 ଅଗ୍ନିନା ତୁର୍ବଶଂ ଯଦୁଂ ପରାବତ ଉଗ୍ରାଦେବଂ ହବାମହେ ।
 ଅଗ୍ନିର୍ନୟନୁବବାସ୍ତୁଂ ବୃହଦ୍ରଥଂ ତୁର୍ବାତିଂ ଦସ୍ୟାବେ ସହଃ ॥୧୮॥
 ନି ତ୍ୱାମଗ୍ନେ ମନୁର୍ଦଧେ ଜ୍ୟୋତିର୍ଜନାୟ ଶଶ୍ୱତେ ।
 ଦୀଦେଥ କଶ୍ଚ ଋତଜାତ ଉକ୍ଷିତୋ ଯଂ ନମସ୍ୟାନ୍ତି କୃଷ୍ଣୟଃ ॥୧୯॥
 ତ୍ୱେଷାସୋ ଅଗ୍ନେରମବନ୍ଧୋ ଅର୍ଚ୍ଚୟୋ ଭୀମାସୋ ନ ପ୍ରତୀତୟେ ।
 ରକ୍ଷସ୍ତ୍ରିନଃ ସଦମିଦ୍ୟାତୁମାବତୋ ବିଶ୍ୱଂ ସମତ୍ରିଶଂ ଦହ ॥୨୦॥

(୧।୩୭) ଋଷିଃ - କଶ୍ଚଃ ଘୌରଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ, ଦେବତା - ମରୁତଃ

କ୍ରୀଳଂ ବଃ ଶର୍ଯୋ ମାରୁତମନର୍ବାଶଂ ରଥେଶୁଭମ୍ ।	କଶ୍ଚା ଅଭି ପ୍ର ଗାୟତ ॥୧॥
ୟେ ପୃଷତୀଭିରୃଷ୍ମିଭିଃ ସାକଂ ବାଶୀଭିରଞ୍ଜିଭିଃ ।	ଅଜାୟନ୍ତ ସ୍ୱଭାନବଃ ॥୨॥
ଇହେବ ଶୃଶ୍ମ ଏଷାଂ କଶା ହସ୍ତେଷୁ ଯଦୃଦାନ୍ ।	ନି ଯାମଞ୍ଜିତ୍ରମୃଞ୍ଜିତେ ॥୩॥
ପ୍ର ବଃ ଶର୍ଯାୟ ଘୃଷ୍ମୟେ ତ୍ୱେଷଦ୍ୟୁମ୍ନାୟ ଶୁଷ୍ମିଣେ ।	ଦେବତଂ ବ୍ରହ୍ମ ଗାୟତ ॥୪॥
ପ୍ର ଶଂସା ଗୋଷ୍ପୟାଂ କ୍ରୀଳଂ ଯଜ୍ଞର୍ଯୋ ମାରୁତମ୍ ।	ଜମ୍ବେ ରସସ୍ୟ ବାବୃଧେ ॥୫॥
କୋ ବୋ ବର୍ଷିଷ୍ଠ ଆ ନରୋ ଦିବଶ୍ଚ ଗୁଣ୍ଡ ଧୂତୟଃ ।	ୟସ୍ରୀମନ୍ତଂ ନ ଧୁନ୍ନୁଥ ॥୬॥
ନି ବୋ ଯାମାୟ ମାନୁଷୋ ଦପ୍ର ଉଗ୍ରାୟ ମନ୍ୟାବେ ।	ଜିହୀତ ପର୍ବତୋ ଗିରିଃ ॥୭॥
ୟେଷାମଜ୍ଞେଷୁ ପୃଥିବୀ ଜୁଜୁର୍ବା ଇବ ବିଶ୍ୱତିଃ ।	ଭିୟା ଯାମେଷୁ ରେଜତେ ॥୮॥
ସ୍ଥିରଂ ହି ଜାନମେଷାଂ ବୟୋ ମାତୁର୍ନିରେତବେ ।	ୟସ୍ରୀମନ୍ତୁ ଦ୍ୱିତା ଶବଃ ॥୯॥
ଉଦୁ ତ୍ୟ ସୁନବୋ ଗିରଃ କାଷ୍ଠା ଅଜ୍ଞେଷ୍ଟତ୍ ।	ବାଗ୍ରା ଅଭିଜ୍ଞି ଯାତବେ ॥୧୦॥
ତ୍ୟଂ ଚିଦ୍-ଘା ଦୀର୍ଘଂ ପୃଥୁଂ ମିହୋ ନପାତମମୃଧମ୍ ।	ପ୍ର ତ୍ୟାବୟନ୍ତି ଯାମତିଃ ॥୧୧॥
ମରୁତୋ ଯଜ୍ଞ ବୋ ବଲଂ ଜନାଁ ଅରୁତ୍ୟବୀତନ ।	ଗିରୀରରୁତ୍ୟବୀତନ ॥୧୨॥
ୟଜ୍ଞ ଯାନ୍ତି ମରୁତଃ ସଂ ହ ବ୍ରୁବତେଧୁନା ।	ଶୃଣୋତି କଶ୍ଚିଦେଷାମ୍ ॥୧୩॥
ପ୍ର ଯାତ ଶୀଭମାଶୁଭିଃ ସନ୍ତି କଶ୍ଚେଷୁ ବୋ ଦୁବଃ ।	ତତ୍ରୋ ସୁ ମାଦୟାୟୈ ॥୧୪॥
ଅସ୍ତ୍ରି ହି ସ୍ଥା ମଦାୟ ବଃ ସ୍ଥସି ସ୍ଥା ବୟମେଷାମ୍ ।	ବିଶ୍ୱଂ ଚିଦାୟୁର୍ଜୀବସେ ॥୧୫॥

=====

(୧।୩୮) ଋଷିଃ - କଣ୍ଠଃ ଘୌରଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ମରୁତଃ

=====

କଞ୍ଜ ନୂନଂ କଧପ୍ରିୟଃ ପିତା ପୁତ୍ରଂ ନ ହସ୍ତୟେଃ ।
କ୍ୱ ନୂନଂ କଦ୍ୱୋ ଅର୍ଥଂ ଗତ୍ତା ଦିବୋ ନ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ।
କ୍ୱ ବଃ ସୁମ୍ନା ନବ୍ୟାଂସି ମରୁତଃ କ୍ୱ ସୁବିତା ।
ୟଦ୍ୟୟଂ ପୃଶ୍ନିମାତରୋ ମର୍ତ୍ତ୍ୟସଃ ସ୍ୟାତନ ।
ମା ବୋ ମୃଗୋ ନ ଯୁବସେ ଜରିତା ଭୂଦଜୋଷ୍ୟଃ ।
ମୋ ଷୁ ଶଃ ପରାପରା ନିରୂତିର୍ଭୂର୍ଭୂଶା ବଧୀତ୍ ।
ସତ୍ୟଂ ଦ୍ୱେଷା ଅମବନ୍ତୋ ଧନୁଞ୍ଜିଦା ରୁଦ୍ରିୟାସଃ ।
ବାଶ୍ରେବ ବିଦ୍ୟୁନ୍ନିମାତି ବସ୍ରଂ ନ ମାତା ସିଷକ୍ତି ।
ଦିବା ଚିତ୍ତମଃ କୃଣୁକ୍ତି ପର୍ଜନ୍ୟେନୋଦବାହେନ ।
ଅଧ ସ୍ୱନାନ୍ତରୁତାଂ ବିଶ୍ୱମା ସଦ୍ୱ ପାର୍ଥିବମ୍ ।
ମରୁତୋ ବୀଲୁପାଣିଭିକ୍ଷିତ୍ରା ରୋଧସ୍ୱତୀରନୁ ।
ସ୍ଥିରା ବଃ ସନ୍ତ ନେମୟୋ ରଥା ଅଶ୍ୱାସ ଏଷାମ୍ ।
ଅଛା ବଦା ତନା ଗିରା ଜରାୟୋ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ତତିମ୍ ।
ମିମୀହି ଶ୍ଳୋକମାସ୍ୟେ ପର୍ଜନ୍ୟ ଇବ ତତନଃ ।
ବନ୍ଧସ୍ତ ମାରୁତଂ ଗଣଂ ଦ୍ୱେଷଂ ପନସ୍ତ୍ୟମର୍କ୍ଷମ୍ ।

ଦଧିଧ୍ୱେ ବୃକ୍ତବର୍ହିଷଃ ॥୧॥
କ୍ୱ ବୋ ଗାବୋ ନ ରଣ୍ୟକ୍ତି ॥୨॥
କ୍ୱୋ ବିଶ୍ୱାନି ସୌଭଗା ॥୩॥
ସ୍ତ୍ରୋତା ବୋ ଅମୃତଃ ସ୍ୟାତ୍ ॥୪॥
ପଥା ଯୁମସ୍ୟ ଗାଦୁପ ॥୫॥
ପଦୀଷ୍ଟ ତୃଷ୍ଣୟା ସହ ॥୬॥
ମିତ୍ରଂ କୃଣୁନ୍ତ୍ୟବାତାମ୍ ॥୭॥
ୟଦେଷାଂ ବୃଷ୍ଟିରସର୍ଜ ॥୮॥
ୟତ୍-ପୃଥିବୀଂ ବ୍ୟୁନ୍ନକ୍ତି ॥୯॥
ଅରେଜନ୍ତ ପ୍ର ମାନୁଷାଃ ॥୧୦॥
ୟାତେମଖିଦ୍ରୟାମଭିଃ ॥୧୧॥
ସୁସଂସ୍କୃତା ଅଭୀଶବଃ ॥୧୨॥
ଅଗ୍ନିଂ ମିତ୍ରଂ ନ ଦର୍ଶତମ୍ ॥୧୩॥
ଗାୟ ଗାୟତ୍ରମୁକ୍ତ୍ୟମ୍ ॥୧୪॥
ଅସ୍ତେ ବୃଜ୍ଞା ଅସନ୍ନିହ ॥୧୫॥

=====

(୧।୩୯) ଋଷିଃ - କଣ୍ଠଃ ଘୌରଃ, ଛନ୍ଦଃ - ବୃହତୀ ୧, ୩, ୫, ୭, ୯, ସତୋବୃହତୀ ୨, ୪, ୬, ୮, ୧୦,
ଦେବତା - ମରୁତଃ

=====

ପ୍ର ଯଦିତ୍-ଥା ପରାବତଃ ଶୋଚିର୍ନ ମାନମସ୍ୟଥ ।
କସ୍ୟ କ୍ରତ୍ୱା ମରୁତଃ କସ୍ୟ ବର୍ପସା କଂ ଯାଥ କଂ ହ ଧୂତୟଃ ॥୧॥
ସ୍ଥିରା ବଃ ସନ୍ତାୟୁଧା ପରାଶୁଦେ ବୀଲୁ ଭତ ପ୍ରତିଷ୍ଠଭେ ।
ୟୁଷ୍ମାକମସ୍ତୁ ତବିଷୀ ପନୀୟସୀ ମା ମର୍ତ୍ତ୍ୟସ୍ୟ ମାୟିନଃ ॥୨॥

ପରା ହୁ ଯଦ୍‌ଘ୍ନିରଂ ହଥ ନରୋ ବର୍ତ୍ତୟା ଗୁରୁ ।
 ବି ଯାଥନ ବନିନଃ ପୃଥିବ୍ୟା ବ୍ୟାଶାଃ ପର୍ବତାନାମ୍ ॥୩॥
 ନହି ବଃ ଶତ୍ରୁର୍ବିବିଦେ ଅଧି ଦ୍ୟାବି ନ ଭୂମ୍ୟାଂ ରିଶାଦସଃ ।
 ଯୁଷ୍ମାକମସ୍ତୁ ତବିଷୀ ତନା ଯୁଜା ରୁଦ୍ରାସୋ ନୁ ଚିଦାଧୃଷେ ॥୪॥
 ପ୍ର ବେପୟନ୍ତି ପର୍ବତାନ୍ତି ବିଞ୍ଚନ୍ତି ବନସ୍ତତୀନ୍ ।
 ପ୍ରୋ ଆରତ ମରୁତୋ ଦୁର୍ମଦା ଇବ ଦେବାସଃ ସର୍ବୟା ବିଶା ॥୫॥
 ଉପୋ ରଥେଷୁ ପୃଷତୀରୟୁଷ୍ମଂ ପ୍ରଷ୍ଟିର୍ବହତି ରୋହିତଃ ।
 ଆ ବୋ ଯାମାୟ ପୃଥିବୀ ଚିଦଶ୍ରୋଦବୀଭୟନ୍ତ ମାନୁଷାଃ ॥୬॥
 ଆ ବୋ ମକ୍ଷୁ ତନାୟ କଂ ରୁଦ୍ରା ଅବୋ ବୃଣୀମହେ ।
 ଗନ୍ତା ନୁନଂ ନୋଽବସା ଯଥା ପୁରେତ୍-ଥା କଶ୍ମାୟ ବିଭୂ୍ୟଷେ ॥୭॥
 ଯୁଷ୍ମେଷିତୋ ମରୁତୋ ମର୍ତ୍ୟେଷିତ ଆ ଯୋ ନୋ ଅଭୁ ଇଷତେ ।
 ବି ତଂ ଯୁୟୋତ ଶବସା ବ୍ୟୋଜସା ବି ଯୁଷ୍ମାକାଭିରୁତିଭିଃ ॥୮॥
 ଅସାମି ହି ପ୍ରୟଜ୍ୟବଃ କଶ୍ମଂ ଦଦ ପ୍ରତେତସଃ ।
 ଅସାମିଭିର୍ମରୁତ ଆ ନ ଉତିଭିର୍ଗନ୍ତା ବୃଷ୍ଣିଂ ନ ବିଦ୍ୟତଃ ॥୯॥
 ଅସାମ୍ୟୋଜୋ ବିଭୂଥା ସୁଦାନବୋଽସାମି ଧୂତୟଃ ଶବଃ ।
 ଋଷିଦ୍ୱିଷେ ମରୁତଃ ପରିମନ୍ୟବ ଇଷୁଂ ନ ସୃଜତ ଦ୍ୱିଷମ୍ ॥୧୦॥

(୧।୪୦) ଋଷିଃ - କଶ୍ମ ଘୌରଃ, ଛନ୍ଦଃ - ବୃହତୀ ୧, ୩, ୫, ୭, ସତୋବୃହତୀ ୨, ୪, ୬, ୮,
 ଦେବତା - ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିଃ

ଉତ୍ତିଷ୍ଠ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତି ଦେବୟନ୍ତସ୍ତେମହେ ।
 ଉପ ପ୍ର ଯନ୍ତୁ ମରୁତଃ ସୁଦାନବ ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାଶୁର୍ଭବା ସତା ॥୧॥
 ତ୍ୱାମିଦି ସହସସ୍ତୁତ ମର୍ତ୍ୟ ଉପବ୍ରୁତେ ଧନେ ହିତେ ।
 ସୁବୀର୍ଯ୍ୟଂ ମରୁତ ଆ ସୁଶ୍ୟଂ ଦଧୀତ ଯୋ ବ ଆତକେ ॥୨॥
 ପ୍ରେତୁ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିଃ ପ୍ର ଦେବ୍ୟୋତୁ ସୁନୃତା ।
 ଅଛା ବୀରଂ ନୟଂ ପଞ୍ଜିରାଧସଂ ଦେବା ଯଜ୍ଞଂ ନୟନ୍ତୁ ନଃ ॥୩॥

ଯୋ ବାଘତେ ଦଦାତି ସୁନରଂ ବସୁ ସ ଧଞ୍ଜେ ଅକ୍ଷିତି ଶ୍ରବଃ ।
 ତସ୍ମା ଇଲାଂ ସୁବୀରାମା ଯଜାମହେ ସୁପ୍ରତୃର୍ତ୍ତମନେହସମ୍ ॥୪॥
 ପ୍ର ନୁନଂ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ତତିର୍ମନ୍ତଂ ବଦତ୍ୟକ୍ଥ୍ୟମ୍ ।
 ଯସ୍ମିନ୍ନିନ୍ଦ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମିତ୍ରୋ ଅର୍ଯ୍ୟମା ଦେବା ଓକାଂସି ଚକ୍ରିରେ ॥୫॥
 ତମିଦ୍ଵୋରେମା ବିଦଧେଷୁ ଶଂଭୁବଂ ମନ୍ତଂ ଦେବା ଅନେହସମ୍ ।
 ଇମାଂ ଚ ବାଚଂ ପ୍ରତିହର୍ଯ୍ୟା ନରୋ ବିଶ୍ଵେଦ୍ଵାମା ବୋ ଅଶ୍ନବତ୍ ॥୬॥
 କୋ ଦେବୟନ୍ତମଶ୍ନବଜ୍ଞନଂ କୋ ବୃକ୍ତବର୍ହିଷମ୍ ।
 ପ୍ରପ୍ର ଦାଶ୍ଵାନପସ୍ତ୍ୟାଭିରସ୍ଥିତାନ୍ତର୍ବାବତ୍ସୟଂ ଦଧେ ॥୭॥
 ଉପ କ୍ଷତ୍ରଂ ପୃଞ୍ଚୀତ ହୃଦ୍ଧି ରାଜଭିର୍ଭୟେ ଚିସ୍ତୁକ୍ଷିତିଂ ଦଧେ ।
 ନାସ୍ୟ ବର୍ତ୍ତା ନ ତରୁତା ମହାଧନେ ନାର୍ତ୍ତେ ଅସ୍ତ୍ରି ବଜ୍ରଣଃ ॥୮॥

(୧।୪୧) ଋଷିଃ - କଣ୍ଠ୍ୟ ଘୌରଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ବରୁଣମିତ୍ରାୟମଣଃ ୧-୩, ୭-୯, ଆଦିତ୍ୟାଃ ୪-୭

ୟଂ ରକ୍ଷତି ପ୍ରଚେତସୋ ବରୁଣୋ ମିତ୍ରୋ ଅର୍ଯ୍ୟମା ।	ନୁ ଚିସ୍ତ ଦଭ୍ୟତେ ଜନଃ ॥୧॥
ୟଂ ବାହୁତେବ ପିପ୍ରତି ପାନ୍ତି ମର୍ତ୍ୟଂ ରିଷଃ ।	ଅରିଷ୍ଟଃ ସର୍ବ ଏଧତେ ॥୨॥
ବି ଦୁର୍ଗା ବି ଦ୍ଵିଷଃ ପୁରୋ ଘ୍ନନ୍ତି ରାଜାନ ଏଷାମ୍ ।	ନୟନ୍ତି ଦୁରିତା ତିରଃ ॥୩॥
ସୁଗଃ ପତ୍ନା ଅନୃକ୍ଷର ଆଦିତ୍ୟାସ ରତଂ ଯତେ ।	ନାତ୍ରାବଶାଦୋ ଅସ୍ତ୍ରି ବଃ ॥୪॥
ୟଂ ଯଜ୍ଞଂ ନୟଥା ନର ଆଦିତ୍ୟା ଋଜୁନା ପଥା ।	ପ୍ର ବଃ ସ ଧୀତୟେ ନଶତ୍ ॥୫॥
ସ ରତ୍ନଂ ମର୍ତ୍ତ୍ୟୋ ବସୁ ବିଶ୍ଵଂ ତୋକମୁତ ତ୍ଵନା ।	ଅଜ୍ଞା ଗଚ୍ଛତ୍ୟସ୍ତୃତଃ ॥୬॥
କଥା ରାଧାମ ସଖାୟଃ ସ୍ତୋମଂ ମିତ୍ରସ୍ୟାୟମ୍ଣଃ ।	ମହି ଧ୍ଵରୋ ବରୁଣସ୍ୟ ॥୭॥
ମା ବୋ ଘ୍ନନ୍ତଂ ମା ଶପନ୍ତଂ ପ୍ରତି ବୋଚେ ଦେବୟନ୍ତମ୍ ।	ସୁମ୍ନୈରିଦ୍ଵ ଆ ବିବାସେ ॥୮॥
ଚତୁରଶ୍ଵିଘଦମାନାଦ୍ଵିଭୀୟାଦା ନିଧାତୋଃ ।	ନ ଦୁରୁକ୍ତାୟ ସ୍ଵହୟେତ୍ ॥୯॥

ସଂ ପୁଷନ୍ନଧୁନସ୍ତ୍ରିର ବ୍ୟଂହୋ ବିମୁଚୋ ନପାତ୍ ।
 ଘ୍ନୋ ନଃ ପୁଷନ୍ନଘ୍ନୋ ବୃକୋ ଦୁଃଶେବ ଆଦିଦେଶତି ।
 ଅପ ତ୍ୟଂ ପରିପଢ୍ଧିନଂ ମୁଷୀବାଶଂ ଦୁରଶ୍ଚିତମ୍ ।
 ତ୍ୱଂ ତସ୍ୟ ଦ୍ୱୟାବିନୋଽଘଶଂସସ୍ୟ କସ୍ୟ ଚିତ୍ ।
 ଆ ତଞ୍ଜେ ଦସ୍ର ମନ୍ତ୍ରମଃ ପୁଷନ୍ନବୋ ବୃଣୀମହେ ।
 ଅଧା ନୋ ବିଶ୍ୱସୌଭଗ ହିରଣ୍ୟବାଶୀମଉମ ।
 ଅତି ନଃ ସଶ୍ଚତୋ ନୟ ସୁଗା ନଃ ସୁପଥା କୃଣୁ ।
 ଅଭି ସୁୟବସଂ ନୟ ନ ନବଜ୍ଞାରୋ ଅଧୁନେ ।
 ଶଶ୍ୱି ପୂର୍ବ ପ୍ର ଯଂସି ତ ଶିଶୀହି ପ୍ରାସୁ୍ୟଦରମ୍ ।
 ନ ପୁଷଶଂ ମେଥାମସି ସୁକ୍ତେରଭି ଗୁଣୀମସି ।

ସନ୍ଧା ଦେବ ପ୍ର ଶୟୁରଃ ॥୧॥
 ଅପ ସ୍ଥ ତଂ ପଥୋ ଜହି ॥୨॥
 ଦୁରମଧି ସୁତେରଜ ॥୩॥
 ପଦାଭି ତିଷ୍ଠ ତପୁଷିମ୍ ॥୪॥
 ଘ୍ନେନ ପିତୃନରୋଦୟଃ ॥୫॥
 ଧନାନି ସୁଷଣା କୃଧି ॥୬॥
 ପୁଷନ୍ନିହ କ୍ରତୁଂ ବିଦଃ ॥୭॥
 ପୁଷନ୍ନିହ କ୍ରତୁଂ ବିଦଃ ॥୮॥
 ପୁଷନ୍ନିହ କ୍ରତୁଂ ବିଦଃ ॥୯॥
 ବସୁନି ଦସ୍ରମୀମହେ ॥୧୦॥

କଦ୍ରୁଦ୍ରାୟ ପ୍ରଚେତସେ ମୀଳଦ୍ରୁଷ୍ଟମାୟ ତବ୍ୟସେ ।
 ଯୁଥା ନୋ ଅଦିତିଃ କରପୁଶ୍ନେ ନୃଭ୍ୟୋ ଯୁଥା ଗବେ ।
 ଯୁଥା ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ଯୁଥା ରୁଦ୍ରଶ୍ଚିକେତତି ।
 ଗାଥପତିଂ ମେଧପତିଂ ରୁଦ୍ରଂ ଜଲାଷଭେଷଜମ୍ ।
 ଯଃ ଶୁକ୍ର ଇବ ସୂର୍ଯ୍ୟୋ ହିରଣ୍ୟମିବ ରୋଚତେ ।
 ଶଂ ନଃ କରତ୍ୟର୍ବତେ ସୁଗଂ ମେଷାୟ ମେଷ୍ୟେ ।
 ଅସ୍ତେ ସୋମ ଶ୍ରିୟମଧି ନି ଧେହି ଶତସ୍ୟ ନୃଣାମ୍ ।
 ମା ନଃ ସୋମପରିବାଧୋ ମାରାତୟୋ ଭୁହୁରନ୍ତ ।

ବୋଚେମ ଶଂତମଂ ହୃଦେ ॥୧॥
 ଯୁଥା ତୋକାୟ ରୁଦ୍ରିୟମ୍ ॥୨॥
 ଯୁଥା ବିଶ୍ୱେ ସଜୋଷସଃ ॥୩॥
 ତଚ୍ଛଂୟୋଃ ସୁମ୍ନମୀମହେ ॥୪॥
 ଶ୍ରେଷ୍ଠୋ ଦେବାନାଂ ବସୁଃ ॥୫॥
 ନୃଭ୍ୟୋ ନାରିଭ୍ୟୋ ଗବେ ॥୬॥
 ମହି ଶ୍ରବସୁବିନୃମ୍ଣମ୍ ॥୭॥
 ଆ ନ ଇନ୍ଦୋ ବାଜେ ଭଜ ॥୮॥

ୟାସ୍ତେ ପ୍ରଜା ଅମୃତସ୍ୟ ପରସ୍ମିନ୍ନାମନୃତସ୍ୟ ।

ମୂର୍ଧା ନାଭା ସୋମ ବେନ ଆଭୂଷନ୍ତୀଃ ସୋମ ବେଦଃ ॥୯॥

(୧।୪୪) ଋଷିଃ - ପ୍ରୟାଶ୍ଵ କାଶ୍ଵଃ

ଛନ୍ଦଃ - ବୃହତୀ ୧,୩,୫,୭,୯,୧୧,୧୩,

ସତୋବୃହତୀ ୨,୪,୬,୮,୧୦,୧୨,୧୪,

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ ଅଶ୍ଵିନୌ ଉଷାଃ ଚ ୧-୨, ଅଗ୍ନିଃ ୩-୧୪

ଅଗ୍ନେ ବିବସ୍ଵଦୁଷସଞ୍ଜିତଂ ରାଧୋ ଅମର୍ତ୍ତ୍ୟ ।

ଆ ଦାଶୁଷେ ଜାତବେଦୋ ବହା ତୁମଦ୍ୟା ଦେବୀଂ ଉଷର୍ଭୁଧଃ ॥୧॥

ଭୁଷ୍ଟୋ ହି ଦୂତୋ ଅସି ହବ୍ୟବାହନୋଽଗ୍ନେ ରଥୀରଧୁରାଶାମ୍ ।

ସଜୁରଶ୍ଵିଭ୍ୟାମୁଷସା ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମସ୍ତେ ଧେହି ଶ୍ରବୋ ବୃହତ୍ ॥୨॥

ଅଦ୍ୟା ଦୂତଂ ବୃଣୀମହେ ବସୁମଗ୍ନିଂ ପୁରୁପ୍ରିୟମ୍ ।

ଧୂମକେତୁଂ ଭାରଜୀକଂ ବ୍ୟଷ୍ଟିଷୁ ଯଜ୍ଞାନାମଧୁରଶ୍ଵିୟମ୍ ॥୩॥

ଶ୍ରେଷ୍ଠଂ ଯୁବିଷ୍ଠମତିଥିଂ ସ୍ଵାହୁତଂ ଭୁଷ୍ଟଂ ଜନାୟ ଦାଶୁଷେ ।

ଦେବୀଂ ଅଛା ଯାତବେ ଜାତବେଦସମଗ୍ନିମୀଳେ ବ୍ୟଷ୍ଟିଷୁ ॥୪॥

ସୁବିଷ୍ୟାମି ତ୍ଵାମହଂ ବିଶ୍ଵସ୍ୟାମୃତ ଭୋଜନ ।

ଅଗ୍ନେ ତ୍ରାତାରମମୃତଂ ମିୟେଧ୍ୟ ଯଜିଷ୍ଠଂ ହବ୍ୟବାହନ ॥୫॥

ସୁଶଂସୋ ବୋଧି ଗୃଣତେ ଯୁବିଷ୍ୟ ମଧୁଜିହ୍ଵଃ ସ୍ଵାହୁତଃ ।

ପ୍ରୟାଶ୍ଵସ୍ୟ ପ୍ରତିରନ୍ତାୟୁର୍ଜୀବସେ ନମସ୍ୟା ଦୈବ୍ୟଂ ଜନମ୍ ॥୬॥

ହୋତାରଂ ବିଶ୍ଵବେଦସଂ ସଂ ହି ତ୍ଵା ବିଶ ଇନ୍ଦ୍ରତେ ।

ସ ଆ ବହ ପୁରୁହୂତ ପ୍ରଚେତସୋଽଗ୍ନେ ଦେବୀଂ ଇହ ଦ୍ରବତ୍ ॥୭॥

ସବିତାରମୁଷସମଶ୍ଵିନା ଭଗମଗ୍ନିଂ ବ୍ୟଷ୍ଟିଷୁ କ୍ଷପଃ ।

କଶ୍ଵାସସ୍ତ୍ଵା ସୁତସୋମାସ ଇନ୍ଦ୍ରତେ ହବ୍ୟବାହଂ ସ୍ଵଧୂର ॥୮॥

ପତିର୍ହ୍ୟଧୁରାଶାମଗ୍ନେ ଦୂତୋ ବିଶାମସି ।

ଉଷର୍ଭୁଧ ଆ ବହ ସୋମପୀତୟେ ଦେବୀଂ ଅଦ୍ୟ ସ୍ଵର୍ତ୍ତଶଃ ॥୯॥

ଅଗ୍ନେ ପୂର୍ବା ଅନୁଷସୋ ବିଭାବସୋ ଦୀଦେଥ ବିଶ୍ୱଦର୍ଶତଃ ।
 ଅସି ଗ୍ରାମେଷ୍ଠବିତା ପୁରୋହିତୋଽସି ଯଜ୍ଞେଷୁ ମାନୁଷଃ ॥୧୦॥
 ନି ତ୍ୱା ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ସାଧନମଗ୍ନେ ହୋତାରମୃତ୍ୱିଜମ୍ ।
 ମନୁଷ୍ଠଦେବ ଧୀମହି ପ୍ରଚେତସଂ ଜୀରଂ ଦୂତମମର୍ତ୍ୟମ୍ ॥୧୧॥
 ଯଦେବାନାଂ ମିତ୍ରମହଃ ପୁରୋହିତୋଽନ୍ତରୋ ଯାସି ଦୂତ୍ୟମ୍ ।
 ସିନ୍ଧୋରିବ ପ୍ରସ୍ପନ୍ନିତାସ ଉର୍ମୟୋଽଗ୍ନେର୍ଭ୍ରାଜନ୍ତେ ଅର୍ଚୟଃ ॥୧୨॥
 ଶୁଧି ଶୁଦ୍ଧ-କର୍ଣ୍ଣ ବହିର୍ଭିର୍ଦେବୈରଗ୍ନେ ସୟାବଭିଃ ।
 ଆ ସୀଦନ୍ତୁ ବହିଷି ମିତ୍ରୋ ଅର୍ଯ୍ୟମା ପ୍ରାତର୍ଯ୍ୟାବାଣୋ ଅଧ୍ୱରମ୍ ॥୧୩॥
 ଶୃଣ୍ଢନ୍ତୁ ସ୍ରୋମଂ ମରୁତଃ ସୁଦାନବୋଽଗ୍ନିଜିହ୍ୱା ଋତାବୃଧଃ ।
 ପିବତୁ ସ୍ରୋମଂ ବରୁଣୋ ଧୃତବ୍ରତୋଽଗ୍ନିଭ୍ୟାମୁଷସା ସଜୁଃ ॥୧୪॥

(୧।୪୫) ଋଷିଃ - ପ୍ରୟଶ୍ଚ କାଶ୍ଵଃ ଛନ୍ଦଃ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ ୧-୯, ଦେବାଃ ୧୦

ତ୍ୱମଗ୍ନେ ବସୁଁରିହ ରୁଦ୍ରା ଆଦିତ୍ୟା ଉତ । ଯଜା ସ୍ୱଧ୍ୱରଂ ଜନଂ ମନୁଜାତଂ ଘୃତପୁଷମ୍ ॥୧॥
 ଶୁଷ୍ଠୀବାନୋ ହି ଦାଶୁଷେ ଦେବା ଅଗ୍ନେ ବିଚେତସଃ । ତାନ୍ନୋହିଦଗ୍ନୁ ଗିର୍ବଶସ୍ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶତମା ବହ ॥୨॥
 ପ୍ରିୟମେଧବଦତ୍ରିବଜ୍ଞାତବେଦୋ ବିରୂପବତ୍ । ଅଜିରସ୍ତନ୍ନୁହିବ୍ରତ ପ୍ରୟଶ୍ଚସ୍ୟ ଶୁଧୀ ହବମ୍ ॥୩॥
 ମହିକେରବ ଉତୟେ ପ୍ରିୟମେଧା ଅହୁଷତ । ରାଜନ୍ତମଧ୍ୱରାଣାମଗ୍ନିଂ ଶୁକ୍ରେଣ ଶୋଚିଷା ॥୪॥
 ଘୃତାହବନ ସନ୍ତ୍ୟେମା ଉ ଶୁ ଶୁଧୀ ଗିରଃ । ଯାଭିଃ କଶ୍ଵସ୍ୟ ସୁନବୋ ହବନ୍ତେଽବସେ ତ୍ୱା ॥୫॥
 ତ୍ୱାଂ ଚିତ୍ରଶ୍ରବସ୍ତମ ହବନ୍ତେ ବିଷ୍ଣୁ ଜନ୍ତବଃ । ଶୋଚିଷ୍ଠେଶଂ ପୁରୁପ୍ରିୟାଗ୍ନେ ହବ୍ୟାୟ ବୋଲ୍‌ହବେ ॥୬॥
 ନି ତ୍ୱା ହୋତାରମୃତ୍ୱିଜଂ ଦଧିରେ ବସୁବିଉମମ୍ । ଶୁଦ୍ଧ-କର୍ଣ୍ଣଂ ସପ୍ରଥସ୍ତମଂ ବିପ୍ରା ଅଗ୍ନେ ଦିବିଷ୍ଠିଷୁ ॥୭॥
 ଆ ତ୍ୱା ବିପ୍ରା ଅରୁତ୍ୟବୁଃ ସୁତସ୍ରୋମା ଅଭି ପ୍ରୟଃ । ବୃହଦ୍-ଭା ବିଭ୍ରତୋ ହବିରଗ୍ନେ ମର୍ତ୍ତାୟ ଦାଶୁଷେ ॥୮॥
 ପ୍ରାତର୍ଯ୍ୟାବଣଃ ସହସ୍ତୃତ ସ୍ରୋମପେୟାୟ ସନ୍ତ୍ୟ । ଇହାଦ୍ୟ ଦୈବ୍ୟଂ ଜନଂ ବହିରା ସାଦୟା ବସୋ ॥୯॥
 ଅର୍ବାଞ୍ଚିଂ ଦୈବ୍ୟଂ ଜନମଗ୍ନେ ଯଜ୍ଞ ସହୃତିଭିଃ । ଅୟଂ ସ୍ରୋମଃ ସୁଦାନବସ୍ତଂ ପାତ ତିରୋଅହ୍ୟମ୍ ॥୧୦॥

ଏଷୋ ଉଷା ଅପୂର୍ବ୍ୟା ବ୍ୟୁଛତି ପ୍ରିୟା ଦିବଃ ।
 ଯା ଦସ୍ରା ସିନ୍ଧୁମାତରା ମନୋତରା ରୟୀଶାମ୍ ।
 ବତ୍ୟନ୍ତେ ବାଂ କକୁହାସୋ ଜୁଷ୍ଟାୟାମପି ବିଷ୍ଠପି ।
 ହବିଷା ଜାରୋ ଅପାଂ ପିପର୍ତ୍ତି ପପୁରିର୍ନରା ।
 ଆଦାରୋ ବାଂ ମତୀନାଂ ନାସତ୍ୟା ମତବଚସା ।
 ଯା ନଃ ପୀପରଦଶ୍ଵିନା ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଠତୀ ତମସ୍ତ୍ରିରଃ ।
 ଆ ନୋ ନାବା ମତୀନାଂ ଯାତଂ ପାରାୟ ଗନ୍ତବେ ।
 ଅରିତ୍ରଂ ବାଂ ଦିବସ୍ତୁ ଚୀର୍ଥେ ସିନ୍ଧୁନାଂ ରଥଃ ।
 ଦିବସ୍ନାସ ଇନ୍ଦବୋ ବସୁ ସିନ୍ଧୁନାଂ ପଦେ ।
 ଅଭୁଦୁ ଭା ଉ ଅଂଶବେ ହିରଣ୍ୟଂ ପ୍ରତି ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ।
 ଅଭୁଦୁ ପାରମେତବେ ପଞ୍ଚା ଋତସ୍ୟ ସାଧୁୟା ।
 ତଉଦିଦଶ୍ଵିନୋରବୋ ଜରିତା ପ୍ରତି ଭୂଷତି ।
 ବାବସାନା ବିବସ୍ଵତି ସୋମସ୍ୟ ପୀତ୍ୟା ଗିରା ।
 ଯୁବୋରୁଷା ଅନୁ ଶ୍ରିୟଂ ପରିଜ୍ଞନୋରୁପାଚରତ୍ ।
 ଉଭା ପିବତମଶ୍ଵିନୋଭା ନଃ ଶର୍ମ ଯୁକ୍ତତମ୍ ।

ସୁଷେ ବାମଶ୍ଵିନା ବୃହତ୍ ॥୧॥
 ପିୟା ଦେବା ବସୁବିଦା ॥୨॥
 ଯଦ୍ଵାଂ ରଥୋ ବିଭିଷ୍ଠତାତ୍ ॥୩॥
 ପିତା କୁଟସ୍ୟ ଚର୍ଷଣିଃ ॥୪॥
 ପାତଂ ସୋମସ୍ୟ ପୃଷ୍ଠୟା ॥୫॥
 ତାମସ୍ତେ ରାସାଥାମିଷମ୍ ॥୬॥
 ଯୁଜ୍ଞାଥାମଶ୍ଵିନା ରଥମ୍ ॥୭॥
 ପିୟା ଯୁୟୁଜ୍ଞ ଇନ୍ଦବଃ ॥୮॥
 ସ୍ଵଂ ବବ୍ରିଂ କୁହ ପିସ୍ତଥଃ ॥୯॥
 ବ୍ୟଶ୍ୟଜ୍ଞିହ୍ଵୟାସିତଃ ॥୧୦॥
 ଅଦର୍ଶି ବି ସୁତିର୍ଦିବଃ ॥୧୧॥
 ମଦେ ସୋମସ୍ୟ ପିପ୍ରତୋଃ ॥୧୨॥
 ମନୁଷ୍ଠଞ୍ଚଂଭୁ ଆ ଗତମ୍ ॥୧୩॥
 ଋତା ବନଥୋ ଅକ୍ଳୁଭିଃ ॥୧୪॥
 ଅବିଦ୍ରିୟାଭିରୁତିଭିଃ ॥୧୫॥

॥ ଇତି ପ୍ରଥମାଷ୍ଟକେ ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

। ଅଧଃ ପ୍ରଥମୋଷ୍ଠକଃ ।
(ଚତୁର୍ଥାଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗାଃ ୧-୨୯)

=====

(୧।୪୭) ଋଷିଃ - ପ୍ରୟାଶ୍ଵ କାଶ୍ଵଃ ଛନ୍ଦଃ - ବୃହତୀ ୧, ୩, ୫, ୭, ୯, ସତୋବୃହତୀ ୨, ୪, ୬, ୮, ୧୦
ଦେବତା - ଅଶ୍ଵିନୌ

=====

ଅୟଂ ବାଂ ମଧୁମତ୍ତମଃ ସୁତଃ ସୋମ ଋତାବୃଧା ।
ତମଶ୍ଵିନା ପିବତଂ ତିରୋଅହ୍ନଂ ଧତଂ ରତ୍ନାନି ଦାଶୁଷେ ॥୧॥
ତ୍ରିବିକ୍ଷୁରେଣ ତ୍ରିବୃତା ସୁପେଶସା ରଥେନା ଯାତମଶ୍ଵିନା ।
କଶ୍ଵାସୋ ବାଂ ବ୍ରହ୍ମ କୃଶ୍ଣାହ୍ନିଧିରେ ତେଷାଂ ସୁ ଶ୍ଵଶ୍ଵତଂ ହବନ୍ ॥୨॥
ଅଶ୍ଵିନା ମଧୁମତ୍ତମଂ ପାତଂ ସୋମମୃତାବୃଧା ।
ଅଥାଦ୍ୟ ଦସ୍ରା ବସୁ ବିଭ୍ରତା ରଥେ ଦାଶ୍ଵାଂସମୁପ ଗଚ୍ଛତନ୍ ॥୩॥
ତ୍ରିଷଧସ୍ତେ ବର୍ହିଷି ବିଶ୍ଵବେଦସା ମଧ୍ଵା ଯଜ୍ଞଂ ମିମିକ୍ଷତନ୍ ।
କଶ୍ଵାସୋ ବାଂ ସୁତସୋମା ଅଭିଦ୍ୟାବୋ ଯୁବାଂ ହବନ୍ତେ ଅଶ୍ଵିନା ॥୪॥
ୟାଭିଃ କଶ୍ଵମଭିଷ୍ଠିଭିଃ ପ୍ରାବତଂ ଯୁବମଶ୍ଵିନା ।
ତାଭିଃ ଶ୍ଵସ୍ଥାଂ ଅବତଂ ଶୁଭସ୍ଵତୀ ପାତଂ ସୋମମୃତାବୃଧା ॥୫॥
ସୁଦାସେ ଦସ୍ରା ବସୁ ବିଭ୍ରତା ରଥେ ପୃକ୍ଷୋ ବହତମଶ୍ଵିନା ।
ରୟିଂ ସମୁଦ୍ରାଦୁତ ବା ଦିବସ୍ଵର୍ଯ୍ୟସ୍ତେ ଧତଂ ପୁରୁଷ୍ଠହନ୍ ॥୬॥
ୟନ୍ନାସତ୍ୟା ପରାବତି ଯଦ୍ଵା ସ୍ତୋ ଅଧି ତୁର୍ବଶେ ।
ଅତୋ ରଥେନ ସୁବୃତା ନ ଆ ଗତଂ ସାକଂ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ରଶ୍ମିଭିଃ ॥୭॥
ଅର୍ବାଞ୍ଜା ବାଂ ସପ୍ତୟୋଧ୍ଵରଶ୍ମିୟୋ ବହନ୍ତୁ ସବନେଦୁପ ।
ଇଷଂ ପୃଞ୍ଜିତ୍ତା ସୁକୃତେ ସୁଦାନବ ଆ ବର୍ହିଃ ସୀଦତଂ ନରା ॥୮॥
ତେନ ନାସତ୍ୟା ଗତଂ ରଥେନ ସୂର୍ଯ୍ୟତୃତା ।
ୟେନ ଶଶ୍ଵଦୁହଧୂର୍ଦାଶୁଷେ ବସୁ ମଧ୍ଵଃ ସୋମସ୍ୟ ପୀତୟେ ॥୯॥
ଉକ୍-ଥେତିରର୍ବାଗବସେ ପୁରୁବସୁ ଅକୈଶ୍ଵ ନି ହୁୟାମହେ ।
ଶଶ୍ଵତ୍-କଶ୍ଵାନାଂ ସଦସି ପ୍ରିୟେ ହି କଂ ସୋମଂ ପପଥୁରଶ୍ଵିନା ॥୧୦॥

=====

(୧।୪୮) ଋଷିଃ - ପ୍ରୟାଗ୍ କାଶ୍ୟଃ

ଛନ୍ଦଃ - ବୃହତୀ ୧, ୩, ୫, ୭, ୯, ୧୧, ୧୩, ୧୫

ସତୋବୃହତୀ ୨, ୪, ୬, ୮, ୧୦, ୧୨, ୧୪, ୧୬,

ଦେବତା - ଉଷାଃ

=====

ସହ ବାମେନ ନ ଉଷୋ ବୁଧିଃ ଦୁହିତର୍ଦିବଃ ।
ସହ ଦୁ୍ୟମ୍ନେନ ବୃହତା ବିଭାବରି ରାୟା ଦେବି ଦାସ୍ବତୀ ॥୧॥
ଅଶ୍ୱାବତୀର୍ଗୋମତୀର୍ବିଶ୍ୱସୁବିଦୋ ଭୂରି ଚ୍ୟବନ୍ତ ବସ୍ତବେ ।
ଉଦୀରୟ ପ୍ରତି ମା ସୁନୃତା ଉଷଶ୍ଳୋଦ ରାଧୋ ମଘୋନାମ୍ ॥୨॥
ଉବାସୋଷା ଉଚ୍ଛାଳ ନୁ ଦେବୀ ଜୀରା ରଥାନାମ୍ ।
ୟେ ଅସ୍ୟା ଆତରଣେଷୁ ଦଧିରେ ସମୁଦ୍ରେ ନ ଶ୍ରବସ୍ୟବଃ ॥୩॥
ଉଷୋ ଯେ ତେ ପ୍ର ଯାମେଷୁ ଯୁଞ୍ଜିତେ ମନୋ ଦାନାୟ ସୁରୟଃ ।
ଅତ୍ରାହ ତତ୍-କଶ୍ମ ଏଷାଂ କଶ୍ମତମୋ ନାମ ଗୃଣାତି ନୃଣାମ୍ ॥୪॥
ଆ ଘା ଯୋଷେବ ସୁନୟୁଷା ଯାତି ପ୍ରଭୁଞ୍ଜତୀ ।
ଜରୟନ୍ତୀ ବୃଜନଂ ପଦ୍ମଦୀୟତ ଉତ୍-ପାତୟତି ପକ୍ଷିଣଃ ॥୫॥
ବି ଯା ସୃଜତି ସମନଂ ବ୍ୟର୍ଥନଃ ପଦଂ ନ ବେତ୍ୟୋଦତୀ ।
ବୟୋ ନକିଷ୍ଠେ ପତ୍ରିବାଂସ ଆସତେ ବୁଧିଃ କାଜିନୀବତି ॥୬॥
ଏଷାୟୁକ୍ତ ପରାବତଃ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟୋଦୟନାଦଧି ।
ଶତଂ ରଥେଭିଃ ସୁଭଗୋଷା ଇୟଂ ବି ଯାତ୍ୟତି ମାନୁଷାନ୍ ॥୭॥
ବିଶ୍ୱମସ୍ୟା ନାନାମ ଚକ୍ଷସେ ଜଗଜ୍ଞ୍ୟୋତିଷ୍ଟଶୋତି ସୁନରୀ ।
ଅପ ଦୈଷୋ ମଘୋନୀ ଦୁହିତା ଦିବ ଉଷା ଉଚ୍ଛଦପ ସ୍ତ୍ରୀଃ ॥୮॥
ଉଷ ଆ ଭାହି ଭାନୁନା ଚନ୍ଦ୍ରେଣ ଦୁହିତର୍ଦିବଃ ।
ଆବହନ୍ତୀ ଭୂର୍ଯସ୍ତଭ୍ୟଂ ସୌଭଗଂ ବୁଧିଃ ଜୀବିଷ୍ଣୁ ॥୯॥
ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ହି ପ୍ରାଣନଂ ଜୀବନଂ ତ୍ୱେ ବି ଯଦୁଚ୍ଛସି ସୁନରି ।
ସା ନୋ ରଥେନ ବୃହତା ବିଭାବରି ଶୁଧି ଚିତ୍ରାମଘେ ହବମ୍ ॥୧୦॥
ଉଷୋ ବାଜଂ ହି ବଂସ୍ତ ଯଶ୍ଵିତ୍ରୋ ମାନୁଷେ ଜନେ ।
ତେନା ବହ ସୁକୃତୋ ଅଧିରା ଉପ ଯେ ତ୍ୱା ଗୃଣନ୍ତି ବହୁୟଃ ॥୧୧॥

ବିଶ୍ୱାନ୍ତେବାଁ ଆ ବହ ସୋମପୀତୟେଃ କ୍ତରିଷାଦୁଷସ୍ତୁମ୍ ।
 ସାସ୍ତାସୁ ଧା ଗୋମଦଶ୍ୱାବଦୁକ୍ଥ୍ୟମୁଷୋ ବାଜଂ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥୧୭॥
 ଯସ୍ୟା ରୁଶନ୍ତୋ ଅର୍ଚୟଃ ପ୍ରତି ଭଦ୍ରା ଅଦୃଷତ ।
 ସା ନୋ ରୟିଂ ବିଶ୍ୱବାରଂ ସୁପେଶସମୁଷା ଦଦାତୁ ସୁଗ୍ଧ୍ୟମ୍ ॥୧୮॥
 ଯେ ଚିକ୍ତି ଦ୍ୱାମୃଷୟଃ ପୂର୍ବ ଉତୟେ ଜୁହୁରେଃବସେ ମହି ।
 ସା ନଃ ସ୍ରୋମାଁ ଅଭି ଗୁଣୀହି ରାଧସୋଷଃ ଶୁକ୍ରେଶ ଶୋଚିଷା ॥୧୯॥
 ଉଷୋ ଯଦଦ୍ୟ ଭାନୁନା ବି ଦ୍ୱାରାବୃଣବୋ ଦିବଃ ।
 ପ୍ର ନୋ ଯଜ୍ଞତାଦବୃକଂ ପୃଥୁ ଛର୍ଦ୍ଧିଃ ପ୍ର ଦେବି ଗୋମତୀରିଷଃ ॥୨୦॥
 ସଂ ନୋ ରାୟା ବୃହତା ବିଶ୍ୱପେଶସା ମିମିଷ୍ଣା ସମିଳାଭିରା ।
 ସଂ ଦ୍ୟୁମ୍ନେନ ବିଶ୍ୱତୁରୋଷୋ ମହି ସଂ ବାଜୈର୍ବାଜିନୀବତି ॥୨୧॥

(୧୮୯) ଋଷିଃ - ପ୍ରୟଶ୍ଚ କାଶ୍ଵଃ ଛନ୍ଦଃ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ଦେବତା - ଉଷାଃ

ଉଷୋ ଭଦ୍ରେଭିରା ଗହି ଦିବଶ୍ଚିତ୍ରୋଚନାଦଧି । ବହନ୍ତୁରୁଶୟବ ଉପ ଦ୍ୱା ସୋମିନୋ ଗୃହମ୍ ॥୧॥
 ସୁପେଶସଂ ସୁଖଂ ରଥଂ ଯମଧ୍ୟସ୍ତା ଉଷସ୍ତୁମ୍ । ତେନା ସୁଶ୍ରବସଂ ଜନଂ ପ୍ରାବାଦ୍ୟ ଦୁହିତର୍ଦିବଃ ॥୨॥
 ବୟଶ୍ଚିତ୍ରେ ପତତ୍ରିଣୋ ଦ୍ୱିପଜତୁଷ୍ଟଦର୍ଜୁନି । ଉଷଃ ପ୍ରାରନ୍ତୁର୍ଭୂରନୁ ଦିବୋ ଅନ୍ତେଭ୍ୟସ୍ତୁରି ॥୩॥
 ବ୍ୟୁଛନ୍ତୀ ହି ରଶ୍ମିଭିର୍ବିଶ୍ୱମାଭାସି ରୋଚନମ୍ । ତାଂ ଦ୍ୱାମୁଷର୍ବସୁୟବୋ ଗୀର୍ଭିଃ କଶ୍ଵା ଅଦୃଷତ ॥୪॥

(୧୫୦) ଋଷିଃ - ପ୍ରୟଶ୍ଚ କାଶ୍ଵଃ ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ ୧-୯, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୧୦-୧୩, ଦେବତା - ସୂର୍ଯ୍ୟଃ

ଉଦୁ ତ୍ୟଂ ଜାତବେଦସଂ ଦେବଂ ବହନ୍ତି କେତବଃ । ଦୃଶେ ବିଶ୍ୱାୟ ସୂର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥୧॥
 ଅପ ତ୍ୟେ ତାୟବୋ ଯଥା ନକ୍ଷତ୍ରା ଯଜ୍ଞ୍ୟକ୍ଷୁଭିଃ । ସୂରାୟ ବିଶ୍ୱଚକ୍ଷସେ ॥୨॥
 ଅଦୃଶମସ୍ୟ କେତବୋ ବି ରଶ୍ମୟୋ ଜନାଁ ଅନୁ । ଭ୍ରାଜନ୍ତୋ ଅଗ୍ନୟୋ ଯଥା ॥୩॥
 ତରଣିର୍ବିଶ୍ୱଦର୍ଶତୋ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଟଦସି ସୂର୍ଯ୍ୟ । ବିଶ୍ୱମା ଭାସି ରୋଚନମ୍ ॥୪॥

ବି ଜାନୀହ୍ୟାୟାନ୍ୟେ ଚ ଦସ୍ୟବୋ ବର୍ହିଷ୍ଣୁତେ ରକ୍ଷୟା ଶାସଦବ୍ରତାନ୍ ।
 ଶାକୀ ଭବ ଯଜମାନସ୍ୟ ଚୋଦିତା ବିଶ୍ୱେତା ତେ ସଧମାଦେଷୁ ଚାକନ ॥୮॥
 ଅନୁବ୍ରତାୟ ରକ୍ଷୟନ୍ନପବ୍ରତାନାଭୁଭିରିନ୍ଦ୍ରଃ ଶ୍ମଧୟନ୍ନନାଭୁବଃ ।
 ବୃକ୍ଷସ୍ୟ ଚିଦ୍ୱର୍ଧତୋ ଦ୍ୟାମିନକ୍ଷତଃ ସ୍ତ୍ରବାନୋ ବମ୍ବୋ ବି ଜଘାନ ସଂଦିହଃ ॥୯॥
 ତକ୍ଷଦ୍ୟତ୍ତ ଉଶନା ସହସ୍ରା ସହୋ ବି ରୋଦସୀ ମଜ୍ଜନା ବାଧତେ ଶବଃ ।
 ଆ ତ୍ୱା ବାତସ୍ୟ ନୃମଣୋ ମନୋୟୁଜ ଆ ପୂର୍ଯ୍ୟାଶମବହନ୍ନଭି ଶ୍ରବଃ ॥୧୦॥
 ମନ୍ତିଷ୍ଟ ଯଦୁଶନେ କାବ୍ୟେ ସର୍ତ୍ତା ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବଞ୍ଜୁ ବଞ୍ଜୁତରାପି ତିଷ୍ଠତି ।
 ଉଗ୍ରୋ ଯୁୟିଂ ନିରପଃ ସ୍ରୋତସାସ୍ତଜଦ୍ୱି ଶୁଷ୍ଠସ୍ୟ ଦୃଂହିତା ଐରୟତ୍-ପୁରଃ ॥୧୧॥
 ଆ ସ୍ଥା ରଥଂ ବୃଷପାଶେଷୁ ତିଷ୍ଠସି ଶାର୍ଯ୍ୟତସ୍ୟ ପ୍ରଭୃତା ଯେଷୁ ମନ୍ଦସେ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ଯଥା ସୁତସୋମେଷୁ ଚାକନୋଽନର୍ବାଣଂ ଶ୍ଲୋକମା ରୋହସେ ଦିବି ॥୧୨॥
 ଅଦଦା ଅର୍ତ୍ତାଂ ମହତେ ବଚସ୍ୟାବେ କକ୍ଷୀବତେ ବୃତୟାମିନ୍ଦ୍ର ସୁନ୍ଦତେ ।
 ମେନାଭବୋ ବୃଷଶଶ୍ମସ୍ୟ ସୁକ୍ରତୋ ବିଶ୍ୱେତା ତେ ସବନେଷୁ ପ୍ରବାଚ୍ୟା ॥୧୩॥
 ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଅଗ୍ରାୟି ସୁଧ୍ୟୋ ନିରେକେ ପଜ୍ଜେଷୁ ସ୍ରୋମୋ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋ ନ ଯୂପଃ ।
 ଅଶ୍ୱୟୁର୍ବ୍ୟୁ ରଥୟୁର୍ସୁୟୁରିନ୍ଦ୍ର ଇଦ୍ରାୟଃ କ୍ଷୟତି ପ୍ରୟନ୍ତା ॥୧୪॥
 ଇଦଂ ନମୋ ବୃଷଭାୟ ସ୍ୱରାଜେ ସତ୍ୟଶୁଷ୍ଟାୟ ତବସେଽବାତି ।
 ଅସ୍ଥିନିନ୍ଦ୍ର ବୃଜନେ ସର୍ବବୀରାଃ ସୁସ୍ଥିରିତିସ୍ତବ ଶର୍ମନ୍ତସ୍ୟାମ ॥୧୫॥

(୧।୫୨) ଋଷିଃ - ସବ୍ୟଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୧୨, ୧୪ ତ୍ରିଷୁପ୍ ୧୩, ୧୫, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ତ୍ୟଂ ସୁ ମେଷଂ ମହୟା ସ୍ୱର୍ବିଦଂ ଶତଂ ଯସ୍ୟ ସୁଭ୍ରଃ ସାକମୀରତେ ।
 ଅତ୍ୟଂ ନ ବାଜଂ ହବନସ୍ୟଦଂ ରଥମେନ୍ଦ୍ରଂ ବବୃତ୍ୟାମବସେ ସୁବୃକ୍ତିଭିଃ ॥୧॥
 ସ ପର୍ବତୋ ନ ଧରୁଶେଷ୍ଠରୁଧଃ ସହସ୍ରମୁତିସ୍ତବିଷୀଷୁ ବାବୃଧେ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଯଦୃତମବଧୀନ୍ନଦୀବୃତମୁବ୍-ଜନ୍ମର୍ଣ୍ଣାଂସି ଜର୍ହ୍ଣଷାଶୋ ଅନ୍ଧସା ॥୨॥
 ସ ହି ଦୃରୋ ଦୃରିଷୁ ବବ୍ର ଉଧନି ଚନ୍ଦ୍ରବୁଧ୍ନୋ ମଦବୃଜ୍ଞୋ ମନୀଷିଭିଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଂ ତମହ୍ନେ ସ୍ୱପସ୍ୟାୟା ପିୟା ମଂହିଷ୍ଠରାତିଂ ସ ହି ପପ୍ତିରକ୍ଷସଃ ॥୩॥

ଆ ଯଂ ପୃଣନ୍ତି ଦିବି ସଦ୍‌ବର୍ତ୍ତନଃ ସମୁଦ୍ରଂ ନ ସୁଭୁଃ ସ୍ୱା ଅଭିଷ୍ଟୟଃ ।
 ତଂ ବୃତ୍ରହତ୍ୟେ ଅନୁ ତସ୍ମରୁତୟଃ ଶୁଷ୍ଟା ଇନ୍ଦ୍ରମବାତା ଅହୁତୟବଃ ॥୪॥
 ଅଭି ସ୍ୱବୃଷ୍ଟିଂ ମଦେ ଅସ୍ୟ ଯୁଧ୍ୟତୋ ରଘ୍ନୀରିବ ପ୍ରବଣେ ସସ୍ତୁରୁତୟଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଯଦ୍‌ଦ୍ରୁଫୀ ଧୃଷମାଣୋ ଅନ୍ଧସା ଭିନଦ୍‌ଲସ୍ୟ ପରିଧୀରିବ ତ୍ରିତଃ ॥୫॥
 ପରୀଂ ଘୃଣା ଚରତି ତିଦ୍‌ଦ୍‌ଶେ ଶବୋଽପୋ ବୃତ୍ତୀ ରଜସୋ ବୁଧ୍ନମାଶୟତ୍ ।
 ବୃତ୍ରସ୍ୟ ଯଦ୍‌-ପ୍ରବଣେ ଦୁର୍ଗ୍‌ଭିଶ୍ୱନୋ ନିଜଘନ୍ଧ ହନ୍ତୋରିନ୍ଦ୍ର ତନ୍ୟତୁମ୍ ॥୬॥
 ହ୍ରଦଂ ନ ହି ତ୍ୱା ନ୍ୟଷନ୍ତ୍ୟର୍ମୟୋ ବ୍ରହ୍ମାଣୀନ୍ଦ୍ର ତବ ଯାନି ବର୍ଧନା ।
 ତ୍ୱଷ୍ଟା ଚିତ୍ତେ ଯୁଜ୍ୟଂ ବାବୃଧେ ଶବସ୍ତତସ ବଜ୍ରମଭିଭୂତ୍ୟୋଜସମ୍ ॥୭॥
 ଜଘନ୍ତା ଉ ହରିଭିଃ ସଂଭୃତକ୍ରତବିନ୍ଦ୍ର ବୃତ୍ରଂ ମନୁଷେ ଗାତୁୟନ୍ନପଃ ।
 ଅୟକ୍ଷଥା ବାହ୍ନୋର୍ବଜ୍ରମାୟସମଧାରୟୋ ଦିବ୍ୟା ସୂର୍ଯ୍ୟଂ ଦୃଶେ ॥୮॥
 ବୃହସ୍ପତିଃ ମମବଦ୍ୟଦୁକ୍ତ୍ୟା ମକୃଶ୍ମତ ଭିୟସା ରୋହଣଂ ଦିବଃ ।
 ଯନ୍ନାନୁଷପ୍ତନା ଇନ୍ଦ୍ରମୁତୟଃ ସ୍ୱର୍ଗ୍‌ଷାତୋ ମରୁତୋଽମଦନ୍ନନ୍ ॥୯॥
 ଦ୍ୟୌଶ୍ଚିଦସ୍ୟାମବାଂ ଅହେଃ ସ୍ୱନାଦୟୋୟବୀଦ୍‌-ଭିୟସା ବଜ୍ର ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ।
 ବୃତ୍ରସ୍ୟ ଯଦ୍‌ଦ୍‌ଧ୍ୟାନସ୍ୟ ରୋଦସୀ ମଦେ ସୁତସ୍ୟ ଶବସାଭିନକ୍ଷିରଃ ॥୧୦॥
 ଯଦିନ୍‌-ନ୍ଦ୍ରିନ୍ଦ୍ର ପୃଥିବୀ ଦଶଭୁଜିରହାନି ବିଶ୍ୱା ତତନନ୍ତ କୃଷ୍ଣୟଃ ।
 ଅତ୍ରାହ ତେ ମଘବନ୍ଦ୍ରିଶ୍ଚୂତଂ ସହୋ ଦ୍ୟାମନୁ ଶବସା ବର୍ହଣା ଭୁବତ୍ ॥୧୧॥
 ତ୍ୱମସ୍ୟ ପାରେ ରଜସୋ ବ୍ୟୋମନଃ ସ୍ୱଭୂତ୍ୟୋଜା ଅବସେ ଧୃଷନ୍ନନଃ ।
 ଚକୃଷେ ଭୂମିଂ ପ୍ରତିମାନମୋଜସୋଽପଃ ସ୍ୱଃ ପରିଭୁରେଷ୍ୟା ଦିବମ୍ ॥୧୨॥
 ତ୍ୱଂ ଭୁବଃ ପ୍ରତିମାନଂ ପୃଥିବ୍ୟା ଋଷ୍ଟବୀରସ୍ୟ ବୃହତଃ ପତିର୍ଭୁଃ ।
 ବିଶ୍ୱମାପ୍ରା ଅନ୍ତରିକ୍ଷଂ ମହିତ୍ୱା ସତ୍ୟମଜା ନକିରନ୍ୟସ୍ତ୍ରାବାନ୍ ॥୧୩॥
 ନ ଯସ୍ୟ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅନୁ ବ୍ୟତୋ ନ ସିନ୍ଧବୋ ରଜସୋ ଅନ୍ତମାନଶୁଃ ।
 ନୋତ ସ୍ୱବୃଷ୍ଟିଂ ମଦେ ଅସ୍ୟ ଯୁଧ୍ୟତ ଏକୋ ଅନ୍ୟଜକୃଷେ ବିଶ୍ୱମାନୁଷକ୍ ॥୧୪॥
 ଆର୍ଚନ୍ନତ୍ର ମରୁତଃ ସସ୍ତିନ୍ନାଜୌ ବିଶ୍ୱେ ଦେବାସୋ ଅମଦନ୍ନନ୍ ତ୍ୱା ।
 ବୃତ୍ରସ୍ୟ ଯଦ୍‌-ଭୃଷ୍ମିମତା ବଧେନ ନି ତ୍ୱମିନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତ୍ୟାନଂ ଜଘନ୍ଧ ॥୧୫॥

=====

(୧୮୫୩) ଋଷିଃ - ସବ୍ୟଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୯, ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ ୧୦-୧୧, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ଦ୍ୟୁ ଶୁ ବାଚଂ ପ୍ର ମହେ ଭରାମହେ ଗିର ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ସଦନେ ବିବସ୍ବତଃ ।
ନୁ ତିଦ୍ଧି ରତ୍ନଂ ସସତାମିବାବିଦନ୍ନ ଦୁଷ୍ଟତିର୍ଦ୍ରବିଶୋଦେଷୁ ଶସ୍ୟତେ ॥୧॥
ଦୁରୋ ଅଶ୍ବସ୍ୟ ଦୁର ଇନ୍ଦ୍ର ଗୋରସି ଦୁରୋ ଯୁବସ୍ୟ ବସୁନ ଇନୟତିଃ ।
ଶିକ୍ଷାନରଃ ପ୍ରଦିବୋ ଅକାମକର୍ଗନଃ ସଖା ସଖିଭ୍ୟସ୍ତମିଦଂ ଗୁଣୀମସି ॥୨॥
ଶତୀବ ଇନ୍ଦ୍ର ପୁରୁକୃତ୍ୟମଉମ ତବେଦିଦମଭିତଶ୍ଲେକିତେ ବସୁ ।
ଅତଃ ସଂଗୃହ୍ୟାଭିଭୂତ ଆ ଭର ମା ତ୍ବାୟତୋ ଜରିତୁଃ କାମମୁନୟଃ ॥୩॥
ଏଭିର୍ଦ୍ୟୁଭିଃ ସୁମନା ଏଭିରିନ୍ଦୁଭିର୍ନିରୁକ୍ଷାନୋ ଅମତିଂ ଗୋଭିରଶ୍ବିନା ।
ଇନ୍ଦ୍ରେଣ ଦସ୍ୟୁଂ ଦରୟନ୍ତ ଇନ୍ଦୁଭିର୍ଯୁତଦ୍ବେଷସଃ ସମିଷା ରଭେମହି ॥୪॥
ସମିନ୍ଦ୍ର ରାୟା ସମିଷା ରଭେମହି ସଂ ବାଜେଭିଃ ପୁରୁଷ୍ଟନ୍ଦ୍ରେରଭିଦ୍ୟୁଭିଃ ।
ସଂ ଦେବ୍ୟା ପ୍ରମତ୍ୟା ବୀରଶୁଷ୍ପୟା ଗୋଅଗ୍ରୟାଃଶ୍ବାବତ୍ୟା ରଭେମହି ॥୫॥
ତେ ତ୍ବା ମଦା ଅମଦନ୍ତାନି ବୃଷ୍ଟ୍ୟା ତେ ସୋମାସୋ ବୃତ୍ରହତ୍ୟେଷୁ ସତ୍-ପତେ ।
ୟତ୍-କାରବେ ଦଶ ବୃତ୍ରାଣ୍ୟପ୍ରତି ବର୍ହିଷ୍ଣତେ ନି ସହସ୍ରାଣି ବର୍ହିୟଃ ॥୬॥
ୟୁଧା ଯୁଧମୁପ ଘେଦେଷି ଧୃଷ୍ଟୟା ପୁରା ପୁରଂ ସମିଦଂ ହଂସ୍ୟୋଜସା ।
ନମ୍ୟା ଯଦିନ୍ଦ୍ର ସଖ୍ୟା ପରାବତି ନିବର୍ହିୟୋ ନମୁତିଂ ନାମ ମାୟିନମ୍ ॥୭॥
ତ୍ବଂ କରଞ୍ଜିମୁତ ପର୍ଣ୍ଣୟଂ ବଧୀସ୍ତେଜିଷ୍ଠୟାତିଥିଗୁସ୍ୟ ବର୍ତନୀ ।
ତ୍ବଂ ଶତା ବଞ୍ଜଦସ୍ୟାଭିନତ୍-ପୁରୋଽନାନୁଦଃ ପରିଷୁତା ଋଜିଶ୍ବନା ॥୮॥
ତ୍ବମେତାଞ୍ଜନରାଞ୍ଜୋ ଦ୍ବିର୍ଦଶାବନ୍ଧୁନା ସୁଗ୍ରବସୋପଜଗୁଷଃ ।
ଷଷ୍ଠିଂ ସହସ୍ରା ନବତିଂ ନବ ଶୁତୋ ନି ଚକ୍ରେଣ ରଥ୍ୟା ଦୁଷ୍ପଦାବୃଣକ୍ ॥୯॥
ତ୍ବମାବିଥ ସୁଗ୍ରବସଂ ତବୋତିଭିସ୍ରବ ତ୍ରାମଭିରିନ୍ଦ୍ର ତୁର୍ବୟାଶମ୍ ।
ତ୍ବମସ୍ତ୍ବେ କୁସ୍ରମତିଥିଗୁମାୟୁଂ ମହେ ରାଞ୍ଜେ ଯୁନେ ଅରକ୍ଷନାୟଃ ॥୧୦॥
ୟ ଉଦୃତୀନ୍ଦ୍ର ଦେବଗୋପାଃ ସଖାୟସ୍ତେ ଶିବତମା ଅସାମ ।
ତ୍ବାଂ ସ୍ତ୍ରୋଷାମ ତ୍ବୟା ସୁବୀରା ଦ୍ରାଘୀୟ ଆୟୁଃ ପ୍ରତରଂ ଦଧାନାଃ ॥୧୧॥

ମା ନୋ ଅସ୍ମିନ୍ନଘବନ୍ପୃସ୍ତୁଂହସି ନହି ତେ ଅନ୍ତଃ ଶବସଃ ପରୀଶଶେ ।
 ଅକ୍ରନ୍ଧୟେ ନଦ୍ୟୋ ରୋରୁବଦ୍ଭନା କଥା ନ କ୍ଷୋଣୀର୍ଭୟସା ସମାରତ ॥୧॥
 ଅର୍ଚା ଶକ୍ରାୟ ଶାକିନେ ଶତୀବତେ ଶୃଣ୍ଢୁକ୍ତମିନ୍ଦ୍ରଂ ମହୟନ୍ନଭି ଷୁହି ।
 ଯେ ପୃଷ୍ଠନା ଶବସା ରୋଦସୀ ଉଭେ ବୃଷା ବୃଷତ୍ତା ବୃଷଭୋ ନ୍ୟଞ୍ଜିତେ ॥୨॥
 ଅର୍ଚା ଦିବେ ବୃହତେ ଶୁଷ୍ୟଂ ବଚଃ ସୁକ୍ଷତ୍ରଂ ଯସ୍ୟ ପୃଷତୋ ପୃଷନ୍ନନଃ ।
 ବୃହଜ୍ଜିବା ଅସୁରୋ ବର୍ହଣା କୃତଃ ପୁରୋ ହରିଭ୍ୟାଂ ବୃଷଭୋ ରଥୋ ହି ଷଃ ॥୩॥
 ତ୍ଵଂ ଦିବୋ ବୃହତଃ ସାନ୍ନ କୋପୟୋଃବ ତ୍ଵନା ପୃଷତା ଶମ୍ବରଂ ଭିନତ୍ ।
 ଯନ୍ନାୟିନୋ ବ୍ରାହ୍ମିନୋ ମନ୍ଦିନା ପୃଷଜ୍ଜିତାଂ ଗଭସ୍ତ୍ରମଶନିଂ ପୃତନ୍ୟସି ॥୪॥
 ନି ଯଦ୍ବୃଣ୍ଠି ଶୁସନସ୍ୟ ମୂର୍ଧନି ଶୁଷ୍ଠସ୍ୟ ଚିତ୍-ବ୍ରାହ୍ମିନୋ ରୋରୁବଦ୍ଭନା ।
 ପ୍ରାଚୀନେନ ମନସା ବର୍ହଣାବତା ଯଦଦ୍ୟା ଚିତ୍-କୃଣବଃ କସ୍ତ୍ୱା ପରି ॥୫॥
 ତ୍ଵମାବିଥ ନୟଂ ତୁର୍ବଶଂ ଯଦୁଂ ତ୍ଵଂ ତୁର୍ବୀତିଂ ବୟଂ ଶତକ୍ରତୋ ।
 ତ୍ଵଂ ରଥମେତଶଂ କୃତ୍ଵେ ଧନେ ତ୍ଵଂ ପୁରୋ ନବତିଂ ଦମ୍ଭୟେ ନବ ॥୬॥
 ସ ଘା ରାଜା ସତ୍-ପତିଃ ଶୁଶ୍ରୁବଜ୍ଞନୋ ରାତହବ୍ୟଃ ପ୍ରତି ଯଃ ଶାସମିନ୍ନତି ।
 ଉକ୍ଥା ବା ଯେ ଅଭିଗୃଣାତି ରାଧସା ଦାନୁରସ୍ତା ଉପରା ପିନ୍ନତେ ଦିବଃ ॥୭॥
 ଅସମଂ କ୍ଷତ୍ରମସମା ମନୀଷା ପ୍ର ସୋମପା ଅପସା ସନ୍ଧୁ ନେମେ ।
 ଯେ ତ ଇନ୍ଦ୍ର ଦଦୁଷୋ ବର୍ଧୟନ୍ତି ମହି କ୍ଷତ୍ରଂ ପୁବିରଂ ବୃଷ୍ୟଂ ଚ ॥୮॥
 ତୁଭ୍ୟେଦେତେ ବହୁଲା ଅଦ୍ରିଦୁରାଶ୍ଚମୁଷଦଶ୍ଚମସା ଇନ୍ଦ୍ରପାନାଃ ।
 ବ୍ୟଶୁହି ତର୍ପୟା କାମମେଷାମଥା ମନୋ ବସୁଦେୟାୟ କୃଷ୍ଣ ॥୯॥
 ଅପାମତିଷ୍ଠକରୁଣହୃରଂ ତମୋଃକ୍ତୃତ୍ରସ୍ୟ ଜଠରେଷୁ ପର୍ବତଃ ।
 ଅଭୀମିନ୍ଦ୍ରୋ ନଦ୍ୟୋ ବକ୍ତ୍ରିଣା ହିତା ବିଶ୍ଵା ଅନୁଷ୍ଠାଃ ପ୍ରବଶେଷୁ ଜିହ୍ଵତେ ॥୧୦॥
 ସ ଶେବୃଧମଧି ଧା ଦ୍ୟୁମ୍ନମସ୍ତେ ମହି କ୍ଷତ୍ରଂ ଜନାଷାଲିନ୍ଦ୍ର ତବ୍ୟମ୍ ।
 ରକ୍ଷା ଚ ନୋ ମଘୋନଃ ପାହି ସୁରୀନ୍ଦ୍ରାୟେ ଚ ନଃ ସୁପତ୍ୟା ଇଷେ ଧାଃ ॥୧୧॥

ଦିବଶ୍ଚିଦସ୍ୟା ବରିମା ବି ପପ୍ରଥ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ନ ମହ୍ନା ପୃଥିବୀ ଚନ ପ୍ରତି ।
 ଭୀମସୁବିଷ୍ଣୁଞ୍ଜିଷ୍ଣିତ୍ୟା ଆତପଃ ଶିଶୀତେ ବଜ୍ରଂ ତେଜସେ ନ ବଂସଗଃ ॥୧॥
 ସୋ ଅର୍ଣ୍ଣବୋ ନ ନଦ୍ୟଃ ସମୁଦ୍ରିୟଃ ପ୍ରତି ଗୃହ୍ଣାତି ବିଶ୍ରିତା ବରୀମଭିଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସୋମସ୍ୟ ପୀତୟେ ବୃଷାୟତେ ସନାତ୍ନାୟୁଧ୍ନ ଓଜସ୍ବା ପନସ୍ୟତେ ॥୨॥
 ତ୍ବଂ ତମିନ୍ଦ୍ର ପର୍ବତଂ ନ ଭୋଜସେ ମହୋ ନୃମ୍ଣସ୍ୟ ଧର୍ମଶାଃମିରଜ୍ୟସି ।
 ପ୍ର ବୀର୍ଯ୍ୟେଣ ଦେବତାଃତି ଚେକିତେ ବିଶ୍ୱସ୍ତା ଉଗ୍ରଃ କର୍ମଣେ ପୁରୋହିତଃ ॥୩॥
 ସ ଇଦ୍ବନେ ନମସ୍ତୁଭିର୍ବଚସ୍ୟତେ ଚାରୁ ଜନେଷୁ ପ୍ରବୁବାଶ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମ୍ ।
 ବୃଷା ଛନ୍ଦୁର୍ଭବତି ହର୍ଯ୍ୟତୋ ବୃଷା କ୍ଷେମେଣ ଧେନାଂ ମଘବାୟୁଦିନ୍ଦୁତି ॥୪॥
 ସ ଇନ୍ଦ୍ରହାନି ସମିଥାନି ମଜ୍ଜନା କୃଣୋତି ଯୁଧ୍ନ ଓଜସ୍ବା ଜନେଭ୍ୟଃ ।
 ଅଧା ଚନ ଶ୍ରବଧତି ଦ୍ୱିଷୀମତ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ବଜ୍ରଂ ନିଘନିଘ୍ନତେ ବଧମ୍ ॥୫॥
 ସ ହି ଶ୍ରବସୁଃ ସଦନାନି କୃତିମା କ୍ଷୟା ବୃଧାନ ଓଜସ୍ବା ବିନାଶୟନ୍ ।
 ଜ୍ୟୋତୀଂଷି କୃଶ୍ଣନ୍ବୃକାଶି ଯଜ୍ୟବେଃବ ସୁକ୍ରତୁଃ ସର୍ତ୍ତବା ଅପଃ ସୃଜତ୍ ॥୬॥
 ଦାନାୟ ମନଃ ସୋମପାବନ୍ନସୁ ତେର୍ବାଞ୍ଜା ହରୀ ବନ୍ଦନଶୁଦା କୃଧି ।
 ଯୁମିଷ୍ଠାସଃ ସାରଥୟୋ ଯ ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ନ ତ୍ବା କେତା ଆ ଦଭୁବନ୍ତି ଭୂର୍ଣ୍ଣୟଃ ॥୭॥
 ଅପ୍ରକ୍ଷିତଂ ବସୁ ବିଭର୍ଷି ହସ୍ତୟୋରଷାଲ୍ହଂ ସହସ୍ରନ୍ତି ଶୁତୋ ଦଧେ ।
 ଆବୃତାସୋଃବତାସୋ ନ କର୍ତ୍ତୃଭିସ୍ତନୁଷୁ ତେ କ୍ରତବ ଇନ୍ଦ୍ର ଭୂରୟଃ ॥୮॥

ଏଷ ପ୍ର ପୂର୍ବୀରବ ତସ୍ୟ ଚମ୍ରିଷୋଃତ୍ୟୋ ନ ଯୋଷାମୁଦୟଂସ୍ତ ଭୂର୍ବଶିଃ ।
 ଦକ୍ଷଂ ମହେ ପାୟୟତେ ହିରଣ୍ୟୟଂ ରଥମାବୃତ୍ୟା ହରିୟୋଗମୃତ୍ୱସମ୍ ॥୧॥
 ତଂ ଗୂର୍ତ୍ତୟୋ ନେମନ୍ନିଷଃ ପରୀଶସଃ ସମୁଦ୍ରଂ ନ ସଂଚରଣେ ସନିଷ୍ୟବଃ ।
 ପତିଂ ଦକ୍ଷସ୍ୟ ବିଦଥସ୍ୟ ନୁ ସହୋ ଗିରିଂ ନ ବେନା ଅଧି ରୋହ ତେଜସା ॥୨॥

ସ ତୁର୍ବଶିର୍ମହାଁ ଅରେଶୁ ପୌଂସ୍ୟେ ଗିରେର୍ତ୍ତୁଷ୍ଟିର୍ନ ଭ୍ରାଜତେ ତୁଜା ଶବଃ ।
 ଯେନ ଶୁଷ୍ଟଂ ମାୟିନମାୟସୋ ମଦେ ଦୁଧ୍ର ଆତୁଷୁ ରାମୟନ୍ତି ଦାମନି ॥୩॥
 ଦେବୀ ଯଦି ତବିଷୀ ତ୍ବାବୃଧୋତୟ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ସିଷକ୍ଷ୍ୟାଷସଂ ନ ସୂର୍ଯଃ ।
 ଯୋ ଧୃଷ୍ଣୁନା ଶବସା ବାଧତେ ତମ ଇୟର୍ତ୍ତି ରେଶୁଂ ବୃହଦର୍ହରିଷ୍ଟଶିଃ ॥୪॥
 ବି ଯତିରୋ ଧରୁଣମତ୍ୟୁତଂ ରଜୋଽତିଷ୍ଠିପୋ ଦିବ ଆତାସୁ ବର୍ହଣା ।
 ସ୍ବର୍ମୀଲ୍-ହେ ଯନ୍ନଦ ଇନ୍ଦ୍ର ହର୍ଷ୍ୟାହନ୍ତୁତ୍ରଂ ନିରପାମୌବ୍-ଜୋ ଅର୍ଣ୍ଣବମ୍ ॥୫॥
 ତ୍ବଂ ଦିବୋ ଧରୁଣଂ ଧିଷ ଓଜସା ପୃଥିବ୍ୟା ଇନ୍ଦ୍ର ସଦନେଷୁ ମାହିନଃ ।
 ତ୍ବଂ ସୁତସ୍ୟ ମଦେ ଅରିଣା ଅପୋ ବି ବୃତ୍ରସ୍ୟ ସମୟା ପାଷ୍ୟାରୁଜଃ ॥୬॥

(୧।୫୭) ର୍ଷିଃ - ସବ୍ୟଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ

ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ପ୍ର ମଂହିଷ୍ଟାୟ ବୃହତେ ବୃହଦ୍ରୟେ ସତ୍ୟଶୁଷ୍ଟାୟ ତବସେ ମତିଂ ଭରେ ।
 ଅପାମିବ ପ୍ରବଣେ ଯସ୍ୟ ଦୁର୍ଧରଂ ରାଧୋ ବିଶ୍ୱାୟ ଶବସେ ଅପାବୃତମ୍ ॥୧॥
 ଅଧ ତେ ବିଶ୍ୱମନୁ ହାସଦିଷ୍ଟୟ ଆପୋ ନିମ୍ନେବ ସବନା ହବିଷ୍ମତଃ ।
 ଯତ୍-ପର୍ବତେ ନ ସମଶୀତ ହର୍ଯତ ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ବଜ୍ରଃ ଶ୍ମଥିତା ହିରଣ୍ୟୟଃ ॥୨॥
 ଅସ୍ତୈ ଭୀମାୟ ନମସା ସମଧୃର ଉଷୋ ନ ଶୁଭ୍ର ଆ ଭରା ପନୀୟସେ ।
 ଯସ୍ୟ ଧାମ ଶ୍ରବସେ ନାମେନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଜ୍ୟୋତିରକାରି ହରିତୋ ନାୟସେ ॥୩॥
 ଇମେ ତ ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ବୟଂ ପୁରୁଷୁତ ଯୋ ଦ୍ବାରଭ୍ୟ ଚରାମସି ପ୍ରଭୁବସୋ ।
 ନହି ତ୍ବଦନ୍ୟୋ ଗିର୍ବଣୋ ଗିରଃ ସଘତ୍-କ୍ଷୋଣୀରିବ ପ୍ରତି ନୋ ହର୍ଯ୍ଯ ତଦ୍ବଚଃ ॥୪॥
 ଭୂରି ତ ଇନ୍ଦ୍ର ବୀର୍ଯ୍ୟଂ ତବ ସ୍ଥସ୍ୟସ୍ୟ ସ୍ତୋତୁର୍ମଘବନ୍-କାମମା ପୃଣ ।
 ଅନୁ ତେ ଦ୍ୟୌର୍ବୃହତୀ ବୀର୍ଯ୍ୟଂ ମମ ଇୟଂ ତ ତେ ପୃଥିବୀ ନେମ ଓଜସେ ॥୫॥
 ତ୍ବଂ ତମିନ୍ଦ୍ର ପର୍ବତଂ ମହାମୁରୁଂ ବଜ୍ରେଣ ବଜ୍ଜିନ୍-ପର୍ବଶଶ୍ମକର୍ତ୍ତିଥ ।
 ଅବାସୃଜୋ ନିବୃତାଃ ସର୍ତବା ଅପଃ ସତ୍ରା ବିଶ୍ୱଂ ଦଧିଷେ କେବଲଂ ସହଃ ॥୬॥

=====

(୧।୫୮) ଋଷିଃ - ନୋଧାଃ ଗୌତମଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୫, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୭-୯, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ନୁ ଚିସ୍ତହୋଜା ଅମୃତୋ ନି ତୁନ୍ନତେ ହୋତା ଯଜୁତୋ ଅଭବଦ୍ବିବସ୍ବତଃ ।
ବି ସାଧିଷ୍ଠେଭିଃ ପଥିତୀ ରଜୋ ମମ ଆ ଦେବତାତା ହବିଷା ବିବାସତି ॥୧॥
ଆ ସ୍ବମନ୍ତୁ ଯୁବମାନୋ ଅଜରସ୍ତୁଷ୍ପବିଷ୍ୟନ୍ନତସ୍ତେଷୁ ତିଷ୍ଠତି ।
ଅତ୍ୟୋ ନ ପୃଷ୍ଠଂ ପୁଷିତସ୍ୟ ରୋଚତେ ଦିବୋ ନ ସାନୁ ସ୍ତନୟନ୍ନଚିକ୍ରଦତ୍ ॥୨॥
କ୍ରାଶା ରୁଦ୍ରେଭିର୍ବସୁଭିଃ ପୁରୋହିତୋ ହୋତା ନିଷତ୍ତୋ ରୟିଷାଳମର୍ତ୍ୟଃ ।
ରଥୋ ନ ବିଷ୍ଠୁଞ୍ଜିସାନ ଆୟୁଷୁ ବ୍ୟାନୁଷଗ୍ମାୟା ଦେବ ଋଶୁତି ॥୩॥
ବି ବାତଜୁତୋ ଅତସ୍ତେଷୁ ତିଷ୍ଠତେ ବୃଥା ଭୁଦୁଭିଃ ସୃଣ୍ୟା ତୁବିଷ୍ଠଶିଃ ।
ତୃଷ୍ଣୁ ଯଦଗ୍ନେ ବନିନୋ ବୃଷାୟସେ କୃଷ୍ଣଂ ତ ଏମ ରୁଶଦୂର୍ମେ ଅଜର ॥୪॥
ତପୁର୍ଜମ୍ନୋ ବନ ଆ ବାତଚୋଦିତୋ ଯୁଧେ ନ ସାହୁଁ ଅବ ବାତି ବଂସଗଃ ।
ଅଭିବ୍ରଜନ୍ନକ୍ଷିତଂ ପାଜସା ରଜଃ ସ୍ଥାତୁଶ୍ଚରଥଂ ଭୟତେ ପତତ୍ରିଶଃ ॥୫॥
ଦଧୁଷ୍ଠା ଭୃଗବୋ ମାନୁଷେଷ୍ଠା ରୟିଂ ନ ଚାରୁଂ ସୁହବଂ ଜନେଭ୍ୟଃ ।
ହୋତାରମଗ୍ନେ ଅତିଥିଂ ବରେଣ୍ୟଂ ମିତ୍ରଂ ନ ଶେବଂ ଦିବ୍ୟାୟ ଜନ୍ମନେ ॥୬॥
ହୋତାରଂ ସପ୍ତ ଭୁଦ୍ବୋ ଯଜିଷ୍ଠଂ ଯଂ ବାଘତୋ ବୃଶତେ ଅଧୁରେଷୁ ।
ଅଗ୍ନିଂ ବିଶ୍ଵେଷାମରତିଂ ବସୁନାଂ ସପର୍ଯ୍ୟାମି ପ୍ରୟସା ଯାମି ରତ୍ନମ୍ ॥୭॥
ଅଛିଦ୍ରା ସୁନୋ ସହସ୍ରୋ ନୋ ଅଦ୍ୟ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟୋ ମିତ୍ରମହଃ ଶର୍ମ ଯଜ୍ଞ ।
ଅଗ୍ନେ ଗୃଶକ୍ତମଂହସ ଉରୁଷ୍ୟାର୍ଜୋ ନପାତ୍-ପୂର୍ଭିରାୟସୀଭିଃ ॥୮॥
ଭବା ବରୁଥଂ ଗୃଶତେ ବିଭାବୋ ଭବା ମଘବନ୍ନଘବଦ୍-ଭ୍ୟଃ ଶର୍ମ ।
ଉରୁଷ୍ୟାଗ୍ନେ ଅଂହସୋ ଗୃଶକ୍ତଂ ପ୍ରାତର୍ମଷୁ ପିୟାବସୁର୍ଜଗମ୍ୟାତ୍ ॥୯॥

=====

(୧।୫୯) ଋଷିଃ - ନୋଧାଃ ଗୌତମଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ ବୈଶ୍ଵାନରଃ

=====

ବୟା ଇଦଗ୍ନେ ଅଗ୍ନୟସ୍ତେ ଅନ୍ୟେ ତ୍ବେ ବିଶ୍ଵେ ଅମୃତା ମାଦୟନ୍ତେ ।
ବୈଶ୍ଵାନର ନାଭିରସି କ୍ଷିତୀନାଂ ସୁଶେବ ଜନାଂ ଉପମିଦ୍ୟୟନ୍ତ ॥୧॥

ମୂର୍ଧା ଦିବୋ ନାଭିରଗ୍ନିଃ ପୃଥିବ୍ୟା ଅଥାଭବଦରତୀ ରୋଦସ୍ୟୋଃ ।
 ତଂ ତ୍ୱା ଦେବାସୋଽଜନୟନ୍ତ ଦେବଂ ବୈଶ୍ୱାନର ଜ୍ୟୋତିରିଦାୟାୟ ॥୭॥
 ଆ ସୁର୍ଯ୍ୟେ ନ ରଶ୍ମୟୋ ଧ୍ରୁବାସୋ ବୈଶ୍ୱାନରେ ଦଧିରେଂଗ୍ନା ବସୁନି ।
 ଯା ପର୍ବତେଷ୍ଟୋଷଧୀଷ୍ଟୁୟା ମାନୁଷେଷ୍ଟସି ତସ୍ୟ ରାଜା ॥୮॥
 ବୃହତୀ ଇବ ସୁନବେ ରୋଦସୀ ଗିରୋ ହୋତା ମନୁଷ୍ୟୋ ନ ଦକ୍ଷଃ ।
 ସ୍ୱର୍ବତେ ସତ୍ୟଶୁଷ୍ଟାୟ ପୂର୍ବବୈଶ୍ୱାନରାୟ ନୃତମାୟ ଯଦ୍ୱାଃ ॥୯॥
 ଦିବଶ୍ଚିତ୍ରେ ବୃହତୋ ଜାତବେଦୋ ବୈଶ୍ୱାନର ପ୍ର ରିରିତେ ମହିତୁମ୍ ।
 ରାଜା କୃଷ୍ଣାନାମସି ମାନୁଷୀଣାଂ ଯୁଧା ଦେବେଭ୍ୟୋ ବରିବଶ୍ଚକର୍ଥ ॥୧୦॥
 ପ୍ର ନୁ ମହିତୁଂ ବୃଷଭସ୍ୟ ବୋତଂ ଯଂ ପୁରବୋ ବୃତ୍ରହଣଂ ସଚକ୍ରେ ।
 ବୈଶ୍ୱାନରୋ ଦସ୍ୟୁମଗ୍ନିର୍ଜଘନ୍ନା ଅଧୁନୋତ୍-କାଷ୍ଠା ଅବ ଶମ୍ବରଂ ଭେଦ୍ ॥୧୧॥
 ବୈଶ୍ୱାନରୋ ମହିମ୍ନା ବିଶ୍ୱକୃଷ୍ଣିର୍ଭରଦ୍ୱାଜେଷୁ ଯଜତୋ ବିଭାବା ।
 ଶାତବନେୟେ ଶତିନୀଭିରଗ୍ନିଃ ପୁରୁଣୀଥେ ଜରତେ ସୁନୃତାବାନ୍ ॥୧୨॥

(୧।୭୦) ରକ୍ଷିଃ - ନୋଧାଃ ଗୌତମଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ବହିଂ ଯଶସଂ ବିଦଥସ୍ୟ କେତୁଂ ସୁପ୍ରାବ୍ୟଂ ଦୂତଂ ସଦ୍ୟୋଅର୍ଥମ୍ ।
 ଦ୍ୱିଜନ୍ଥାନଂ ରୟିମିବ ପ୍ରଶସ୍ତଂ ରାତିଂ ଭରଦ୍-ଭୃଗବେ ମାତରିଶ୍ୱା ॥୧॥
 ଅସ୍ୟ ଶାସୁରୁଭୟାସଃ ସଚକ୍ରେ ହବିଷ୍ମନ୍ତ ଉଶିଜୋ ଯେ ଚ ମର୍ତ୍ତାଃ ।
 ଦିବଶ୍ଚିତ୍-ପୂର୍ବୋ ନ୍ୟସାଦି ହୋତାପୃଚ୍ଛ୍ୟୋ ବିଶ୍ୱତିର୍ବିଷ୍ଣୁ ବେଧାଃ ॥୨॥
 ତଂ ନବ୍ୟସୀ ହୃଦ ଆ ଜାୟମାନମସ୍ତୁମ୍ନୀର୍ତ୍ତମଧୁଜିହ୍ୱମଶ୍ୟାଃ ।
 ଯମୃତ୍ୱିଜୋ ବୃଜନେ ମାନୁଷାସଃ ପ୍ରୟସ୍ତନ୍ତ ଆୟବୋ ଜୀଜନନ୍ତ ॥୩॥
 ଉଶିକ୍ପାବକୋ ବସୁର୍ମାନୁଷେଷୁ ବରେଣ୍ୟୋ ହୋତାଧାୟି ବିଷ୍ଣୁ ।
 ଦମୁନା ଗୃହପତିର୍ଦମ ଆଁ ଅଗ୍ନିର୍ଭୁବଦ୍ରୟପତୀ ରୟୀଣାମ୍ ॥୪॥
 ତଂ ତ୍ୱା ବୟଂ ପତିମଗ୍ନେ ରୟୀଣାଂ ପ୍ର ଶଂସାମୋ ମତିଭିର୍ଗୌତମାସଃ ।
 ଆଶୁଂ ନ ବାଜଂଭରଂ ମର୍ଜୟନ୍ତଃ ପ୍ରାତର୍ମଷୁ ପିୟାବସୁର୍ଜଗମାତ୍ ॥୫॥

ଅସ୍ମା ଇଦୁ ପ୍ର ତବସେ ତୁରାୟ ପ୍ରୟୋ ନ ହର୍ମି ସ୍ତୋମଂ ମାହିନାୟ ।
 ଋଚୀଷମାୟାପ୍ରିଗବ ଓହମିନ୍ଦ୍ରାୟ ବ୍ରହ୍ମାଣି ରାତତମା ॥୧॥
 ଅସ୍ମା ଇଦୁ ପ୍ରୟ ଇବ ପ୍ର ଯଂସି ଭରାମ୍ୟାଈଷଂ ବାଧେ ସୁବୃକ୍ତି ।
 ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ହୃଦା ମନସା ମନୀଷା ପ୍ରତ୍ନାୟ ପତ୍ୟେ ପିୟୋ ମର୍ଜୟନ୍ତ ॥୨॥
 ଅସ୍ମା ଇଦୁ ତ୍ୟମୁପମଂ ସ୍ୱର୍ଷାଂ ଭରାମ୍ୟାଈଷମାସ୍ୟେନ ।
 ମଂହିଷମଲ୍ଲୋକ୍ତିଭିର୍ମତୀନାଂ ସୁବୃକ୍ତିଭିଃ ସୁରିଂ ବାବୃଧଧ୍ୟୈ ॥୩॥
 ଅସ୍ମା ଇଦୁ ସ୍ତୋମଂ ସଂ ହିନୋମି ରଥଂ ନ ତକ୍ଷେବ ତସ୍ମିନାୟ ।
 ଗିରଶ୍ଚ ଗିର୍ବାହସେ ସୁବୃକ୍ତିନ୍ଦ୍ରାୟ ବିଶ୍ୱମିନ୍ଦ୍ରଂ ମେଧିରାୟ ॥୪॥
 ଅସ୍ମା ଇଦୁ ସପ୍ତିମିବ ଶ୍ରବସ୍ୟୋନ୍ମାୟାକଂ ଭୃହ୍ମା ସମଜ୍ଞେ ।
 ବୀରଂ ଦାନୌକସଂ ବନ୍ଧଧ୍ୟୈ ପୁରାଂ ଗୂର୍ତ୍ତଶ୍ରବସଂ ଦର୍ମାଶମ୍ ॥୫॥
 ଅସ୍ମା ଇଦୁ ତୃଷ୍ଣା ତକ୍ଷଦୃଜଂ ସ୍ୱପସ୍ତମଂ ସ୍ୱର୍ଯଂ ରଶାୟ ।
 ବୃତ୍ରସ୍ୟ ଚିଦ୍ବିଦଦ୍ୟେନ ମର୍ମ ତୁଜନ୍ମୀଶାନସ୍ତୁଜତା କିନ୍ଦ୍ରେଧାଃ ॥୬॥
 ଅସ୍ୟେଦୁ ମାତୁଃ ସବନେଷୁ ସଦ୍ୟୋ ମହଃ ପିତୁଂ ପପିବାଞ୍ଜାର୍ବନ୍ନା ।
 ମୁଷାୟଦ୍ବିଷ୍ଣୁଃ ପଚତଂ ସହୀୟାନ୍ଦ୍ବିଧ୍ୟଦ୍ବରାହଂ ତିରୋ ଅଦ୍ରିମସ୍ତା ॥୭॥
 ଅସ୍ମା ଇଦୁ ଗ୍ନାଶ୍ଚିଦ୍ଦେବପତ୍ନୀରିନ୍ଦ୍ରାୟାକମହିହତ୍ୟ ଉବୁଃ ।
 ପରି ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଜତ୍ର ଉର୍ବୀ ନାସ୍ୟ ତେ ମହିମାନଂ ପରି ଷ୍ଟଃ ॥୮॥
 ଅସ୍ୟେଦେବ ପ୍ର ରିରିତେ ମହିତୁଂ ଦିବସ୍ତୃପିବ୍ୟାଃ ପର୍ଯନ୍ତରିକ୍ଷାତ୍ ।
 ସ୍ୱରାଲିନ୍ଦ୍ରୋ ଦମ ଆ ବିଶ୍ୱଗୂର୍ତ୍ତଃ ସ୍ୱରିରମତ୍ରୋ ବବକ୍ଷେ ରଶାୟ ॥୯॥
 ଅସ୍ୟେଦେବ ଶବସା ଶୁଷକ୍ତଂ ବି ବୃକ୍ଷଦ୍ବଜ୍ଞେଶ ବୃତ୍ରମିନ୍ଦ୍ରଃ ।
 ଗା ନ ବ୍ରାଣା ଅବନୀରମୁଞ୍ଚିଦଭି ଶ୍ରବୋ ଦାବନେ ସଚେତାଃ ॥୧୦॥
 ଅସ୍ୟେଦୁ ଦ୍ୱେଷସା ରକ୍ତ ସିନ୍ଧବଃ ପରି ଯଦ୍ବଜ୍ଞେଶ ସୀମୟନ୍ତ୍ରତ୍ ।
 ଇଶାନକୃଦ୍ବାଶୁଷେ ଦଶସ୍ୟନ୍ତୁର୍ବୀତୟେ ଗାଧଂ ତୁର୍ବଶିଃ କଃ ॥୧୧॥

ଅସ୍ତ୍ରା ଇଦୁ ପ୍ର ଭରା ତୁତୁଜାନୋ ବୃତ୍ରାୟ ବଜ୍ରମୀଶାନଃ କିୟେଧାଃ ।
ଗୋର୍ନ ପର୍ବ ବି ରଦା ତିରଶ୍ରେଷ୍ୟନ୍ନର୍ଣ୍ଣାଂସ୍ୟପାଂ ଚରଧୈଃ ॥୧୭॥
ଅସ୍ୟେଦୁ ପ୍ର ବ୍ରୁହି ପୂର୍ବ୍ୟାଣି ତୁରସ୍ୟ କର୍ମାଣି ନବ୍ୟ ଉକ୍-ଧୈଃ ।
ୟୁଧେ ଯଦିଷ୍ଠାନ ଆୟୁଧାନ୍ୟଦାୟମାଣୋ ନିରିଶାତି ଶତ୍ରୁନ୍ ॥୧୮॥
ଅସ୍ୟେଦୁ ଭିୟା ଗିରୟଶ୍ଚ ଦୃଳହା ଦ୍ୟାବା ଚ ଭୂମା ଜନ୍ମଷସ୍ତୁଜେତେ ।
ଉପୋ ବେନସ୍ୟ ଜୋଗୁବାନ ଓଶିଂ ସଦ୍ୟୋ ଭୁବଦ୍ବୀର୍ଯ୍ୟାୟ ନୋଧାଃ ॥୧୯॥
ଅସ୍ତ୍ରା ଇଦୁ ତ୍ୟଦନ୍ତୁ ଦାୟୋଷାମେକୋ ଯଦ୍ବେ ଭୁରେରୀଶାନଃ ।
ପ୍ରେତଶଂ ସୁର୍ଯ୍ୟେ ପୟୁଧାନଂ ସୌବଶ୍ୟେ ସୁଷ୍ଟିମାବଦିନ୍ତଃ ॥୨୦॥
ଏବା ତେ ହାରିୟୋଜନା ସୁବୃକ୍ତୀନ୍ତ୍ର ବ୍ରହ୍ମାଣି ଗୋତମାସୋ ଅକ୍ରନ୍ ।
ଏଷୁ ବିଶ୍ୱପେଶସଂ ପିୟଂ ଧାଃ ପ୍ରାତର୍ମଷୁ ପିୟାବସୁର୍ଜଗମ୍ୟାତ୍ ॥୨୧॥

॥ ଇତି ପ୍ରଥମାଷ୍ଟକେ ଚତୁର୍ଥାଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

। ଅଧଃ ପ୍ରଥମୋଷ୍ଠକଃ ।
(ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗାଃ ୧-୩୧)

=====

(୧।୨୨) ଋଷିଃ - ନୋଧାଃ ଗୌତମଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ପ୍ର ମନ୍ନହେ ଶବସାନାୟ ଶୁଷମାଞ୍ଜୁଷଂ ଗିର୍ବଶସେ ଅଞ୍ଜିରସ୍ବତ୍ ।
ସୁବୃକ୍ତିଭିଃ ସୁବତ ଋଶ୍ମିୟାୟାର୍ତ୍ତମାର୍କଂ ନରେ ବିଶ୍ବତାୟ ॥୧॥

ପ୍ର ବୋ ମହେ ମହି ନମୋ ଭରଧୁମାଞ୍ଜୁଷ୍ୟଂ ଶବସାନାୟ ସାମ ।
ୟେନା ନଃ ପୂର୍ବେ ପିତରଃ ପଦଞ୍ଜା ଅର୍ଚନ୍ତୋ ଅଞ୍ଜିରସୋ ଗା ଅବିନ୍ଦନ୍ ॥୨॥

ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟାଞ୍ଜିରସାଂ ଚେଷ୍ଟୌ ବିଦସ୍ବରମା ତନୟାୟ ଧାସିମ୍ ।
ବୃହସ୍ପତିର୍ଭିନଦନ୍ତିଂ ବିଦଦ୍-ଗାଃ ସମୁସ୍ତ୍ରୟାଭିର୍ବାବଶନ୍ତ ନରଃ ॥୩॥

ସ ସୁଷୁଭା ସ ସୁଭା ସପ୍ତ ବିପ୍ରେଃ ସ୍ବରେଶାନ୍ତିଂ ସ୍ବର୍ଯ୍ୟୋ ନବଗ୍ନୈଃ ।
ସରଶ୍ଵାଭିଃ ଫଲିଗମିନ୍ତ ଶକ୍ର ବଲଂ ରବେଶ ଦରୟୋ ଦଶଗ୍ନୈଃ ॥୪॥

ଗୃଣାନୋ ଅଞ୍ଜିରୋଭିର୍ଦସ୍ମ ବି ବରୁଷସା ସ୍ବର୍ଯ୍ୟେଶ ଗୋଭିରନ୍ଧଃ ।
ବି ଭୂମ୍ୟା ଅପ୍ରଥୟ ଇନ୍ଦ୍ର ସାନ୍ତୁ ଦିବୋ ରଜ ଉପରମସ୍ତଭାୟଃ ॥୫॥

ତଦ୍ବୁ ପ୍ରୟକ୍ଷତମମସ୍ୟ କର୍ମ ଦସ୍ପସ୍ୟ ଚାରୁତମମସ୍ତି ଦଂସଃ ।
ଉପହ୍ବରେ ଯଦୁପରା ଅପିନ୍ଦୁନ୍ଧଧୃର୍ଣ୍ଣସୋ ନଦ୍ୟଶ୍ଚତସ୍ରଃ ॥୬॥

ଦ୍ଵିତା ବି ବଗ୍ରେ ସନଜା ସନୀଳେ ଅୟାସ୍ୟଃ ସ୍ତବମାନେଭିରକ୍ନୈଃ ।
ଭଗୋ ନ ମେନେ ପରମେ ବ୍ୟୋମନ୍ନଧାରୟନ୍ତ୍ରୋଦସୀ ସୁଦଂସାଃ ॥୭॥

ସନାଢିବଂ ପରି ଭୂମା ବିରୂପେ ପୁନର୍ଭୁବା ଯୁବତୀ ସ୍ବେତିରେବୈଃ ।
କୃଷ୍ଣେତିରକ୍ତୋଷା ରୁଶଦ୍-ଭିର୍ବପୁର୍ଭିରା ଚରତୋ ଅନ୍ୟାନ୍ୟା ॥୮॥

ସନେମି ସଖ୍ୟଂ ସ୍ବପସ୍ୟମାନଃ ସୁନ୍ନୁର୍ଦାଧାର ଶବସା ସୁଦଂସାଃ ।
ଆମାସୁ ଚିଦପିଷେ ପକ୍ବମନ୍ତଃ ପୟଃ କୃଷ୍ଣାସୁ ରୁଶନ୍ତ୍ରୋହିଣୀସୁ ॥୯॥

ସନାସୁନୀଳା ଅବନୀରବାତା ବ୍ରତା ରକ୍ଷନ୍ତେ ଅମୃତାଃ ସହୋଭିଃ ।
ପୁରୁ ସହସ୍ରା ଜନୟୋ ନ ପତ୍ନୀର୍ଦୁବସ୍ୟନ୍ତି ସ୍ବସାରୋ ଅହ୍ବୟାଶମ୍ ॥୧୦॥

ସନାୟୁବୋ ନମସା ନବୋଂ ଅକୈର୍ବସୁୟବୋ ମତୟୋ ଦସ୍ତ ଦଦ୍ରୁଃ ।
 ପତିଂ ନ ପତ୍ନୀରୁଗତୀରୁଗନ୍ତଂ ସ୍ତୁଗନ୍ତି ତ୍ୱା ଶବସାବନ୍ତନୀଷାଃ ॥୧୧॥
 ସନାଦେବ ତବ ରାୟୋ ଗଭସ୍ତ୍ରୋ ନ କ୍ଷୀୟନ୍ତେ ନୋପ ଦସ୍ୟନ୍ତି ଦସ୍ତ ।
 ଦ୍ୟୁମାଁ ଅସି କ୍ରତୁମାଁ ଇନ୍ଦ୍ର ଧୀରଃ ଶିକ୍ଷା ଶତୀବସ୍ତବ ନଃ ଶତୀଭିଃ ॥୧୨॥
 ସନାୟୁତେ ଗୋତମ ଇନ୍ଦ୍ର ନବ୍ୟମତକ୍ଷଦ୍-ବ୍ରହ୍ମ ହରିୟୋଜନାୟ ।
 ସୁନୀଥାୟ ନଃ ଶବସାନ ନୋଧାଃ ପ୍ରାତର୍ମୟୁ ପିୟାବସୁର୍ଜଗମ୍ୟାତ୍ ॥୧୩॥

(୧।୭୩) ଋଷିଃ - ନୋଧାଃ ଗୌତମଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ତ୍ୱଂ ମହାଁ ଇନ୍ଦ୍ର ଯୋ ହ ଶୁଷ୍ଟୈର୍ଦ୍ୟାବା ଜଞ୍ଜାନଃ ପୃଥିବୀ ଅମେ ଧାଃ ।
 ଯଜ୍ଞ ତେ ବିଶ୍ୱା ଗିରୟଶ୍ଚିଦତ୍ତା ଭିୟା ଦୃଲ୍‌ହାସଃ କିରଣା ନୈଜନ୍ ॥୧॥
 ଆ ଯଜ୍ଞରୀ ଇନ୍ଦ୍ର ବିବ୍ରତା ବେରା ତେ ବଜ୍ରଂ ଜରିତା ବାହ୍ୱୋର୍ଧାତ୍ ।
 ଯେନାବିହର୍ଯତକ୍ରତୋ ଅମିତ୍ରାନ୍‌ପୁର ଇଷ୍ଟାସି ପୁରୁହୂତ ପୂର୍ବଃ ॥୨॥
 ତ୍ୱଂ ସତ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ର ଧୃଷ୍ଣୁରେତାନ୍ତମୃତୁକ୍ଷା ନୟସ୍ତୁଂ ଷାତ୍ ।
 ତ୍ୱଂ ଶୁଷ୍ଠଂ ବୃଜନେ ପୃଷ ଆଶୌ ଯୁନେ କୁସ୍ତ୍ରାୟ ଦ୍ୟୁମତେ ସଚାହନ୍ ॥୩॥
 ତ୍ୱଂ ହ ତ୍ୟଦିନ୍ଦ୍ର ଚୋଦୀଃ ସଖା ବୃତ୍ରଂ ଯଦୁଜ୍ଜିନ୍ଦୁଷକର୍ମନୁଭାଃ ।
 ଯଜ୍ଞ ଶୂର ବୃଷମଣଃ ପରାଚୈର୍ବି ଦସ୍ୟୁର୍ଯୋନାବକୃତୋ ବୃଥାଷାତ୍ ॥୪॥
 ତ୍ୱଂ ହ ତ୍ୟଦିନ୍ଦ୍ରାରିଷଣ୍ୟାନ୍ତୁଲ୍‌ହସ୍ୟ ଚିନ୍ତୁର୍ତାନାମଜୁଷ୍ଟୌ ।
 ବ୍ୟସ୍ତଦା କାଷ୍ଠା ଅର୍ବତେ ବର୍ଦ୍ଧନେବ ବଜ୍ରିଞ୍ଜୁପିହ୍ୟମିତ୍ରାନ୍ ॥୫॥
 ତ୍ୱାଂ ହ ତ୍ୟଦିନ୍ଦ୍ରାର୍ଣ୍ଣସାତୌ ସ୍ୱର୍ମୀଲ୍‌-ହେ ନର ଆଜା ହବନ୍ତେ ।
 ତବ ସ୍ୱଧାବ ଇୟମା ସମୟ ଉତିର୍ବାଜେଷ୍ଟତସାୟା ଭୂତ୍ ॥୬॥
 ତ୍ୱଂ ହ ତ୍ୟଦିନ୍ଦ୍ର ସପ୍ତ ଯୁଧ୍ୟାନ୍‌ପୁରୋ ବଜ୍ରିନ୍‌ପୁରୁକୁସ୍ତ୍ରାୟ ଦର୍ଦଃ ।
 ବର୍ହିର୍ନ ଯସ୍ତୁଦାସେ ବୃଥା ବର୍ଗଂହୋ ରାଜନ୍‌ବିବଃ ପୁରବେ କଃ ॥୭॥
 ତ୍ୱଂ ତ୍ୟାଂ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବ ଚିତ୍ରାମିଷମାପୋ ନ ପୀପୟଃ ପରିଜ୍ଞନ୍ ।
 ଯୟା ଶୂର ପ୍ରତ୍ୟସ୍ତଭ୍ୟଂ ଯସି ଭୁନମୁର୍ଜଂ ନ ବିଶ୍ୱଧ କ୍ଷରଧୈଃ ॥୮॥

ଅକାରି ତ ଇନ୍ଦ୍ର ଗୋତମେଭିର୍ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ୟୋକ୍ତା ନମସା ହରିଭ୍ୟାମ୍ ।
ସୁପେଶସଂ ବାଜମା ଭରା ନଃ ପ୍ରାତର୍ମକ୍ଷୁ ଧିୟାବସୁର୍ଭଗମ୍ୟାତ୍ ॥୯॥

=====

(୧।୭୪) ଋଷିଃ - ନୋଧାଃ ଗୌତମଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୧୪, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୫, ଦେବତା - ମରୁତଃ

=====

ବୃଷ୍ଣେ ଶର୍ଧାୟ ସୁମଖାୟ ବେଧସେ ନୋଧଃ ସୁବୃକ୍ତିଂ ପ୍ର ଭରା ମରୁଦ୍-ଭ୍ୟଃ ।
ଅପୋ ନ ଧୀରୋ ମନସା ସୁହସ୍ତ୍ୟୋ ଗିରଃ ସମଞ୍ଜେ ବିଦଧେଷ୍ଠାଭୁବଃ ॥୧॥
ତେ ଜଞ୍ଜିରେ ଦିବ ଋଷ୍ଟାସ ଉକ୍ଷଣୋ ରୁଦ୍ରସ୍ୟ ମର୍ୟା ଅସୁରା ଅରେପସଃ ।
ପାବକାସଃ ଶୁଚୟଃ ସୂର୍ୟା ଇବ ସଦ୍ଭାନୋ ନ ଦ୍ରପ୍ତିନୋ ଘୋରବର୍ପସଃ ॥୨॥
ୟୁବାନୋ ରୁଦ୍ରା ଅଜରା ଅଭୋଗ୍ଧନୋ ବବକ୍ଷୁରପ୍ରିଗାବଃ ପର୍ବତା ଇବ ।
ଦୃଲ୍ହା ଚିଦ୍ବିଶ୍ଵା ଭୁବନାନି ପାର୍ଥିବା ପ୍ର ତ୍ୟାବୟନ୍ତି ଦିବ୍ୟାନି ମଜ୍ଜନା ॥୩॥
ଚିତ୍ତ୍ୱେରଞ୍ଜିଭିର୍ପୁଷେ ବ୍ୟଞ୍ଜିତେ ବକ୍ଷଃସୁ ରୁକ୍ମା ଅପି ଯେତିରେ ଶୁଭେ ।
ଅଂସେଷ୍ଠେଷାଂ ନି ମିମୃକ୍ଷୁରୁଷ୍ଟୟଃ ସାକଂ ଜଞ୍ଜିରେ ସ୍ଵପୟା ଦିବୋ ନରଃ ॥୪॥
ଇଶାନକୃତୋ ଧୁନୟୋ ରିଶାଦସୋ ବାତାନିଦ୍ରୁ୍ୟତସ୍ତବିଷାଭିରକ୍ରତ ।
ଦୁହକ୍ତ୍ୟଧିର୍ବ୍ୟାନି ଧୂତୟୋ ଭୂମିଂ ପିନ୍ଦୁନ୍ତି ପୟସା ପରିଜ୍ରୟଃ ॥୫॥
ପିନ୍ଦୁକ୍ତ୍ୟପୋ ମରୁତଃ ସୁଦାନବଃ ପୟୋ ଘୃତବଦ୍ବିଦଧେଷ୍ଠାଭୁବଃ ।
ଅତ୍ୟଂ ନ ମିହେ ବି ନୟନ୍ତି ବାଜିନମୁହଂ ଦୁହନ୍ତି ସ୍ତନୟନ୍ତମକ୍ଷିତମ୍ ॥୬॥
ମହିଷାସୋ ମାୟିନଶ୍ଚିତ୍ରଭାନବୋ ଗିରୟୋ ନ ସ୍ଵତବସୋ ରଘୁଷ୍ୟଦଃ ।
ମୃଗା ଇବ ହସ୍ତିନଃ ଖାଦଥା ବନା ଯଦାରୁଣୀଷୁ ତବିଷୀରୟୁଗ୍ଧୁମ୍ ॥୭॥
ସିଂହା ଇବ ନାନଦତି ପ୍ରଚେତସଃ ପିଶା ଇବ ସୁପିଶୋ ବିଶ୍ଵବେଦସଃ ।
କ୍ଷପୋ ଜିନ୍ଦୁକ୍ତଃ ପୃଷତୀଭିରୁଷ୍ଟିଭିଃ ସମିସ୍ରବାଧଃ ଶବସାହିମନ୍ୟବଃ ॥୮॥
ରୋଦସୀ ଆ ବଦତା ଗଣଗ୍ରିୟୋ ନୃଷାତଃ ଶୂରାଃ ଶବସାହିମନ୍ୟବଃ ।
ଆ ବକ୍ଷୁରେଷ୍ଠମତିର୍ନ ଦର୍ଶତା ବିଦ୍ୟାନ୍ନ ତସ୍ତୌ ମରୁତୋ ରଧେଷୁ ବଃ ॥୯॥
ବିଶ୍ଵବେଦସୋ ରୟିଭିଃ ସମୋକସଃ ସମ୍ନିଶ୍ଳାସସ୍ତବିଷାଭିର୍ବିରପ୍ତଶିନଃ ।
ଅସ୍ତାର ଇଷୁଂ ଦଧିରେ ଗଭସ୍ତ୍ୟୋରନନ୍ତଶୁଷ୍ଣା ବୃଷଖାଦୟୋ ନରଃ ॥୧୦॥

ହିରଣ୍ୟୟେଭିଃ ପବିତ୍ରଃ ପୟୋବୃଧ ଉଜ୍ଜିହ୍ନନ୍ତ ଆପଥ୍ୟୋ ନ ପର୍ବତାନ୍ ।
 ମଖା ଅୟାସଃ ସ୍ୱସ୍ତତୋ ଧ୍ରୁବରୂପତୋ ଦୁଧ୍ରୁକୃତୋ ମରୁତୋ ଭ୍ରାଜଦୃଷ୍ଟୟଃ ॥୧୧॥
 ଘୃଷ୍ଣଂ ପାବକଂ ବନିନଂ ବିଚର୍ଷଣିଂ ରୁଦ୍ରସ୍ୟ ସୁନ୍ନଂ ହବସା ଗୁଣୀମସି ।
 ରଜସ୍ତ୍ୱରଂ ତବସଂ ମାରୁତଂ ଗଣମୃଜୀଷିଣଂ ବୃଷଣଂ ସଂଶ୍ୱତ ଶ୍ରୀୟେ ॥୧୨॥
 ପ୍ର ନୂ ସ ମର୍ତ୍ତଃ ଶବସା ଜନାଁ ଅତି ତସ୍ମୈ ବ ଉତୀ ମରୁତୋ ଯୁମାବତ ।
 ଅର୍ବଦ୍-ଭିର୍ବାଜଂ ଭରତେ ଧନା ନୃଭିରାପୃକ୍ତ୍ୟାଂ କ୍ରତୁମା କ୍ଷେତି ପୁଷ୍ୟତି ॥୧୩॥
 ଚକ୍ରତ୍ୟଂ ମରୁତଃ ପୃସ୍ତୁ ଦୁଷ୍ଟରଂ ଦ୍ୟୁମନ୍ତଂ ଶୁଷ୍ଣଂ ମଘବସ୍ତୁ ଧଉନ ।
 ଧନସ୍ତୃତମୁକ୍ତ୍ୟାଂ ବିଶ୍ୱଚର୍ଷଣିଂ ତୋକଂ ପୁଷ୍ୟେମ ତନୟଂ ଶତଂ ହିମାଃ ॥୧୪॥
 ନୂ ଷ୍ଟିରଂ ମରୁତୋ ବୀରବନ୍ତମୃତୀଷାହଂ ରୟିମସ୍ତାସୁ ଧଉ ।
 ସହସ୍ରିଣଂ ଶତିନଂ ଶୁଶ୍ରୁବାଂସଂ ପ୍ରାତର୍ମଷୁ ଧିୟାବସୁର୍ଜଗମ୍ୟାତ୍ ॥୧୫॥

(୧।୨୫) ଋଷିଃ - ପରାଶରଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଦ୍ୱିପଦା ବିରାଟ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ପଶ୍ୱା ନ ତାୟଂ ଗୁହା ଚତନ୍ତଂ ନମୋ ଯୁଜାନଂ ନମୋ ବହନ୍ତମ୍ ॥୧॥
 ସଜୋଷା ଧୀରାଃ ପଦୈରନ୍ନୁ ଗୁନ୍ନୁପ ତ୍ୱା ସୀଦନ୍ତିଶ୍ୱେ ଯଜତ୍ରାଃ ॥୨॥
 ଋତସ୍ୟ ଦେବା ଅନୁ ବ୍ରତା ଗୁର୍ଭୁବତ୍-ପରିଷ୍ଠିର୍ଦ୍ୟୌର୍ନ ଭୂମ ॥୩॥
 ବର୍ଧନ୍ତୀମାପଃ ପନ୍ଥା ସୁଶିଶ୍ମିମୃତସ୍ୟ ଯୋନା ଗର୍ଭେ ସୁଜାତମ୍ ॥୪॥
 ପୁଷ୍ଟିର୍ନ ରଶ୍ମୀ କ୍ଷିତିର୍ନ ପୃଥ୍ୱୀ ଗିରିର୍ନ ଭୃଜ୍ଜ ଶୋଦୋ ନ ଶଂଭୁ ॥୫॥
 ଅତ୍ୟୋ ନାଜ୍ଜହ୍ନସର୍ଗପ୍ରତକ୍ତଃ ସିନ୍ଧୁର୍ନ ଶୋଦଃ କ ଇଂ ବରାତେ ॥୬॥
 ଜାମିଃ ସିନ୍ଧୁନାଂ ଭ୍ରାତେବ ସ୍ୱସ୍ରାମିଭ୍ୟାନ୍ନ ରାଜା ବନାନ୍ୟଞ୍ଜି ॥୭॥
 ଯଦ୍ୱାତଜୁତୋ ବନା ବ୍ୟସ୍ତାଦଗ୍ନିର୍ହ ଦାତି ରୋମା ପୃଥିବ୍ୟାଃ ॥୮॥
 ଶ୍ୱସିତ୍ୟସ୍ତୁ ହଂସୋ ନ ସୀଦନ୍ କ୍ରତ୍ୱା ଚେତିଷ୍ଠୋ ବିଶାମୁଷର୍ଭୁତ୍ ॥୯॥
 ସୋମୋ ନ ବେଧା ଋତପ୍ରଜାତଃ ପଶୁର୍ନ ଶିଶ୍ୱା ବିଭୁର୍ଭୁରେଭାଃ ॥୧୦॥

=====

(୧|୨୭) ଋଷିଃ - ପରାଶରଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଦ୍ଵିପଦା ବିରାଟ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ରୟିର୍ନ ଚିତ୍ରା ସୁରୋ ନ ସଂଦୃଶାୟୁର୍ନ ପ୍ରାଣୋ ନିତ୍ୟୋ ନ ସୁନୁଃ ||୧||
ତକ୍ତା ନ ଭୂର୍ଷିର୍ବନା ସିଷକ୍ତି ପୟୋ ନ ଧେନୁଃ ଶୁଚିର୍ବିଭାବା ||୨||
ଦାଧାର କ୍ଷେମମୋକୋ ନ ରଶ୍ମୋ ଯୁବୋ ନ ପକ୍ୱୋ ଜେତା ଜନାନାମ୍ ||୩||
ଋଷିର୍ନ ସୁଭ୍ରା ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରଶସ୍ତୋ ବାଜୀ ନ ପ୍ରୀତୋ ବୟୋ ଦଧାତି ||୪||
ଦୁରୋକଶୋଚିଃ କ୍ରତୁର୍ନ ନିତ୍ୟୋ ଜାୟେବ ଯୋନାବରଂ ବିଶ୍ଵସ୍ତୈ ||୫||
ଚିତ୍ରୋ ଯଦଭ୍ରାଟ୍-ଛେତୋ ନ ବିଷ୍ଣୁ ରଥୋ ନ ରୁକ୍ମୀ ଦୈଷଃ ସମସୁ ||୬||
ସେନେବ ସୃଷ୍ଟାମଂ ଦଧାତ୍ୟସୁର୍ନ ଦିଦ୍ୟୁଃଶ୍ରେଷ୍ଠପ୍ରତୀକା ||୭||
ୟମୋ ହ ଜାତୋ ଯମୋ ଜନିତୁଂ ଜାରଃ କନୀନାଂ ପତିର୍ଜନୀନାମ୍ ||୮||
ତଂ ବଶ୍ଠରାଥା ବୟଂ ବସତ୍ୟାସ୍ତ୍ରଂ ନ ଗାବୋ ନକ୍ଷତ୍ର ଇକ୍ଷମ୍ ||୯||
ସିନ୍ଧୁର୍ନ କ୍ଷୋଦଃ ପ୍ର ନୀଚୀରୈନୋନ୍ନବନ୍ତ ଗାବଃ ସ୍ଵର୍ଦ୍ଧଶୀକେ ||୧୦||

=====

(୧|୨୭) ଋଷିଃ - ପରାଶରଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଦ୍ଵିପଦା ବିରାଟ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ବନେଷୁ ଜାୟୁର୍ମର୍ତ୍ତେଷୁ ମିତ୍ରୋ ବୃଣୀତେ ଶୁଷ୍ଠିଂ ରାଜେବାଜୁର୍ଯମ୍ ||୧||
କ୍ଷେମୋ ନ ସାଧୁଃ କ୍ରତୁର୍ନ ଭଦ୍ରୋ ଭୁବସ୍ତ୍ରାଧୀର୍ହୋତା ହବ୍ୟବାଟ୍ ||୨||
ହସ୍ତେ ଦଧାନୋ ନୃମ୍ମଣା ବିଶ୍ଵାନ୍ୟମେ ଦେବାନ୍ନାଦ୍-ଗୁହା ନିଷୀଦନ୍ ||୩||
ବିଦନ୍ତୀମତ୍ର ନରୋ ପିୟଂଧା ହୃଦା ଯୁଷ୍ମନ୍ତାନ୍ତୁକ୍ତା ଅଶଂସନ୍ ||୪||
ଅଜୋ ନ କ୍ଷାଂ ଦାଧାର ପୃଥିବୀଂ ତସ୍ତମ୍ ଦ୍ୟାଂ ମନ୍ତ୍ରେଭିଃ ସତୈଃ ||୫||
ପ୍ରିୟା ପଦାନି ପଶ୍ଵୋ ନି ପାହି ବିଶ୍ଵାୟୁରଗ୍ନେ ଗୁହା ଗୁହଂ ଗାଃ ||୬||
ୟଈଂ ଚିକେତ ଗୁହା ଭବନ୍ତମା ଯଃ ସସାଦ ଧାରାମୃତସ୍ୟ ||୭||
ବି ଯେ ବୃତନ୍ତ୍ୟତା ସପନ୍ତ ଆଦିଦ୍ଵସୁନି ପ୍ର ବବାଚାସ୍ତୈ ||୮||
ବି ଯୋ ବୀରୁସୁ ରୋଧନ୍ତୁହିତ୍ଵୋତ ପ୍ରଜା ଭତ ପ୍ରସୁଷ୍ପନ୍ତଃ ||୯||
ଚିତ୍ତିରପାଂ ଦମେ ବିଶ୍ଵାୟୁଃ ସଦ୍ଵେବ ଧୀରାଃ ସଂମାୟ ଚକ୍ରୁଃ ||୧୦||

=====

(୧।୬୮) ଋଷିଃ - ପରାଶରଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଦ୍ଵିପଦା ବିରାଟ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ଶ୍ରୀଶନ୍ନୁପ ସ୍ଥାଦିବଂ ଭୂରଶୁଃ ସ୍ଥାତୁଶ୍ଚରଥମକ୍ଷୁନ୍ଧ୍ୟର୍ଣ୍ଣୋତ୍ ॥୧॥
ପରି ଯୁଦେଷାମେକୋ ବିଶ୍ଵେଷାଂ ଭୁବଢେବୋ ଦେବାନାଂ ମହିତ୍ଵା ॥୨॥
ଆଦିତ୍ଵେ ବିଶ୍ଵେ କ୍ରତୁଂ ଭୁଷନ୍ତ ଶୁଷ୍କାଦ୍ୟଢେବ ଜୀବୋ ଜନିଷ୍ଠାଃ ॥୩॥
ଭଜନ୍ତ ବିଶ୍ଵେ ଦେବତ୍ଵଂ ନାମ ଋତଂ ସପତ୍ନୋ ଅମୃତମେବୈଃ ॥୪॥
ଋତସ୍ୟ ପ୍ରେଷା ଋତସ୍ୟ ଧୀତିର୍ବିଶ୍ଵାୟୁର୍ବିଶ୍ଵେ ଅପାଂସି ଚକ୍ଷୁଃ ॥୫॥
ୟସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ଦାଶାଦ୍ୟୋ ବା ତେ ଶିକ୍ଷାଉସ୍ତୈ ଚିକିତ୍ସାନୁୟିଂ ଦୟସ୍ତୁ ॥୬॥
ହୋତା ନିଷତ୍ଵୋ ମନୋରପତ୍ୟେ ସ ଚିନ୍-ନ୍ଦ୍ରାସାଂ ପତୀ ରୟୀଶାମ୍ ॥୭॥
ଇଚ୍ଛନ୍ତ ରେତୋ ମିଥସ୍ତନୁଷ୍ଠ ସଂ ଜାନତ ସ୍ତୈର୍ଦକ୍ଷୈରମୁରାଃ ॥୮॥
ପିତୁର୍ନ ପୁତ୍ରାଃ କ୍ରତୁଂ ଭୁଷନ୍ତ ଶ୍ରୋଷନ୍ୟେ ଅସ୍ୟ ଶାସଂ ତୁରାସଃ ॥୯॥
ବି ରାୟ ଔର୍ଣ୍ଣୋଦ୍ଧରଃ ପୁରୁଷ୍ଠଃ ପିପେଶ ନାକଂ ସ୍ତୁଭିର୍ଦମୁନାଃ ॥୧୦॥

=====

(୧।୬୯) ଋଷିଃ - ପରାଶରଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଦ୍ଵିପଦା ବିରାଟ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ଶୁକ୍ରଃ ଶୁଶୁକ୍ନାଂ ଉଷୋ ନ ଜାରଃ ପପ୍ରା ସମୀତୀ ଦିବୋ ନ ଜ୍ୟୋତିଃ ॥୧॥
ପରି ପ୍ରଜାତଃ କ୍ରତ୍ଵା ବଭୂଧ ଭୁବୋ ଦେବାନାଂ ପିତା ପୁତ୍ରଃ ସନ୍ ॥୨॥
ବେଧା ଅଦୃପ୍ତୋ ଅଗ୍ନିର୍ବିଜାନନ୍ଧୂଧର୍ନ ଗୋନାଂ ସ୍ଵାହ୍ମା ପିତୂନାମ୍ ॥୩॥
ଜନେ ନ ଶେବ ଆହୂୟଃ ସନ୍ଧୂଧ୍ୟେ ନିଷତ୍ଵୋ ରଣ୍ଡୋ ଦୁରୋଣେ ॥୪॥
ପୁତ୍ରୋ ନ ଜାତୋ ରଣ୍ଡୋ ଦୁରୋଣେ ବାଜୀ ନ ପ୍ରୀତୋ ବିଶୋ ବି ତାରୀତ୍ ॥୫॥
ବିଶୋ ଯଦହ୍ନେ ନୃଭିଃ ସନୀଳା ଅଗ୍ନିର୍ଦେବତ୍ଵା ବିଶ୍ଵାନ୍ୟଶ୍ୟାଃ ॥୬॥
ନକିଷ୍ଠ ଏତା ବ୍ରତା ମିନନ୍ତି ନୃଭ୍ୟୋ ଯଦେଭ୍ୟଃ ଶୁଷ୍ଠିଂ ଚକର୍ଥ ॥୭॥
ତତ୍ତୁ ତେ ଦଂସ୍ରୋ ଯଦହନ୍ତୁସମାନୈର୍ନୃଭିର୍ଯଦ୍ୟୁକ୍ତୋ ବିବେ ରପାଂସି ॥୮॥
ଉଷୋ ନ ଜାରୋ ବିଭାବୋସ୍ରଃ ସଂଜ୍ଞାତରୂପଶ୍ଚିକେତଦସ୍ତୈ ॥୯॥
ଭୂନା ବହନ୍ତୋ ଦୁରୋ ବ୍ୟଶ୍ଵନ୍ନବନ୍ତ ବିଶ୍ଵେ ସ୍ଵର୍ଦଶୀକେ ॥୧୦॥

=====

(୧୭୦) ଋଷିଃ - ପରାଶରଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଦ୍ଵିପଦା ବିରାଟ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ବନେମ ପୂର୍ବୀରୟ୍ମେ ମନୀଷା ଅଗ୍ନିଃ ସୁଶୋକୋ ବିଶ୍ଵାନ୍ୟଶ୍ୟାଃ ।।୧।।
ଆ ଦୈବ୍ୟାନି ବ୍ରତା ଚିକିତ୍ସାନା ମାନୁଷସ୍ୟ ଜନସ୍ୟ ଜନ୍ମ ।।୨।।
ଗର୍ଭୋ ଯେ ଅପାଂ ଗର୍ଭୋ ବନାନାଂ ଗର୍ଭଶ୍ଚ ସ୍ଥାତାଂ ଗର୍ଭଶ୍ଚରଥାମ୍ ।।୩।।
ଅଦ୍ରୌ ଚିଦସ୍ତ୍ମା ଅନ୍ତର୍ଭୁରୋଶୋ ବିଶାଂ ନ ବିଶ୍ଵୋ ଅମୃତଃ ସ୍ଵାଧୀଃ ।।୪।।
ସ ହି କ୍ଷପାବ୍ନାଂ ଅଗ୍ନୀ ରୟୀଶାଂ ଦାଶଦ୍ୟୋ ଅସ୍ତ୍ରା ଅରଂ ସୁକ୍ତେଃ ।।୫।।
ଏତା ଚିକିତ୍ସୋ ଭୂମା ନି ପାହି ଦେବାନାଂ ଜନ୍ମ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଶ୍ଚ ବିଦ୍ଵାନ୍ ।।୬।।
ବର୍ଧାନ୍ୟଂ ପୂର୍ବୀଃ କ୍ଷପୋ ବିରୂପାଃ ସ୍ଥାତୁଶ୍ଚ ରଥମୃତପ୍ରବୀତମ୍ ।।୭।।
ଅରାଧି ହୋତା ସ୍ଵର୍ନିଷତଃ କୃଶ୍ଣନ୍ନିଶ୍ଵାନ୍ୟପାଂସି ସତ୍ୟା ।।୮।।
ଗୋଷୁ ପ୍ରଶସ୍ତିଂ ବନେଷୁ ଧିଷେ ଭରତ୍ଵ ବିଶ୍ଵେ ବଲିଂ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣଃ ।।୯।।
ବି ତ୍ଵା ନରଃ ପୁରୁତ୍ରା ସପର୍ଯ୍ୟନ୍ପିତୁର୍ନ ଜିବ୍ରେର୍ବି ବେଦୋ ଭରତ୍ଵ ।।୧୦।।
ସାଧୁର୍ନ ଗୃଧ୍ରୁରସ୍ତେବ ଶୂରୋ ଯାତେବ ଭୀମସ୍ତେଷଃ ସମସ୍ତୁ ।।୧୧।।

=====

(୧୭୧) ଋଷିଃ - ପରାଶରଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ଉପ ପ୍ର ଜିନ୍ଦୁଶତୀରୁଶତ୍ରଂ ପତିଂ ନ ନିତ୍ୟଂ ଜନୟଃ ସନୀଳାଃ ।
ସ୍ଵସାରଃ ଶ୍ୟାବାମରୁଷୀମଭୁଷ୍ଠିତମୁଚ୍ଛତ୍ରୀମୁଷସଂ ନ ଗାବଃ ।।୧।।
ବୀଳୁ ଚିତ୍ଵଳହା ପିତରୋ ନ ଭକ୍-ଧୈରଦ୍ରିଂ ରୁଜନ୍ନଞ୍ଜିରସୋ ରବେଶ ।
ଚକ୍ରୁର୍ଦିବୋ ବୃହତୋ ଗାତୁମସ୍ତେ ଅହଃ ସ୍ଵର୍ବିବିଦୁଃ କେତୁମୁସ୍ରାଃ ।।୨।।
ଦଧନ୍ତୁତଂ ଧନୟନ୍ନସ୍ୟ ଧାତିମାଦିଦୟ୍ମୋ ଦିଧିଷ୍ଠୋ ବିଭୃତ୍ରାଃ ।
ଅତୃଷ୍ୟାନ୍ତୀରପସୋ ଯନ୍ତ୍ୟାଞ୍ଛା ଦେବାଞ୍ଜିନ୍ନ ପ୍ରୟସା ବର୍ଧୟନ୍ତୀଃ ।।୩।।
ମଥୀଦ୍ୟଦୀଂ ବିଭୃତୋ ମାତରିଶ୍ଵା ଗୃହେଗୃହେ ଶ୍ୟେତୋ ଜେନେ୍ୟା ଭୂତ୍ ।
ଆଦୀଂ ରାଞ୍ଜେ ନ ସହୀୟସେ ସତା ସନ୍ନା ଦୂତ୍ୟଂ ଭୃଗବାଣୋ ବିବାୟ ।।୪।।

ମହେ ଯୁତ୍-ପିତ୍ର ଈଂ ରସଂ ଦିବେ କରବ ସୁରତ୍-ପୃଷ୍ଠନ୍ୟସ୍ତିକିତ୍ୱାନ୍ ।
 ସୃଜଦସ୍ତା ଧୃଷତା ଦିଦ୍ୟୁମସ୍ତୈ ସ୍ୱାୟାଂ ଦେବୋ ଦୁହିତରି ତ୍ୱିଷିଂ ଧାତ୍ ॥୫॥
 ସ୍ୱ ଆ ଯୁସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ଦମ ଆ ବିଭାତି ନମୋ ବା ଦାଶାଦୁଶତୋ ଅନୁ ଦ୍ୟନ୍ ।
 ବର୍ଧୋ ଅଗ୍ନେ ବୟୋ ଅସ୍ୟ ଦ୍ୱିବର୍ତ୍ତା ଯାସଦ୍ରାୟା ସରଥଂ ଯଂ ଜୁନାସି ॥୬॥
 ଅଗ୍ନିଂ ବିଶ୍ୱା ଅଭି ପୃଷଃ ସଚକ୍ତେ ସମୁଦ୍ରଂ ନ ସ୍ରବତଃ ସପ୍ତ ଯଦ୍ୱୀଃ ।
 ନ ଜାମିଭିର୍ବି ଚିକିତେ ବୟୋ ନୋ ବିଦା ଦେବେଷୁ ପ୍ରମତିଂ ଚିକିତ୍ୱାନ୍ ॥୭॥
 ଆ ଯଦିଷେ ନୃପତିଂ ତେଜ ଆନବ୍ଧୁତି ରେତୋ ନିଷିକ୍ତଂ ଦୈର୍ଘ୍ୟରଭୀକେ ।
 ଅଗ୍ନିଃ ଶର୍ପମନବଦ୍ୟଂ ଯୁବାନଂ ସ୍ୱାଧ୍ୟଂ ଜନୟସ୍ତୁଦୟଜ ॥୮॥
 ମନୋ ନ ଯୋଃପୁନଃ ସଦ୍ୟ ଏତ୍ୟେକଃ ସତ୍ରା ସୁରୋ ବସ୍ତୁ ଈଶେ ।
 ରାଜାନା ମିତ୍ରାବରୁଣା ସୁପାଶୀ ଗୋଷୁ ପ୍ରିୟମମୃତଂ ରକ୍ଷମାଶା ॥୯॥
 ମା ନୋ ଅଗ୍ନେ ସଖ୍ୟା ପିତ୍ର୍ୟାଣି ପ୍ର ମର୍ଷିଷ୍ୟା ଅଭି ବିଦୁଷ୍ଠବିଃ ସନ୍ ।
 ନଭୋ ନ ରୂପଂ ଜରିମା ମିନାତି ପୁରା ତସ୍ୟା ଅଭିଶସ୍ତେରଧୀହି ॥୧୦॥

=====

(୧।୭୭) ରକ୍ଷିଃ - ପରାଶରଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷୁପ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ନି କାବ୍ୟା ବେଧସଃ ଶଶ୍ୱତସ୍ତୁର୍ହସ୍ତେ ଦଧାନୋ ନୟା ପୁରୁଣି ।
 ଅଗ୍ନିର୍ଭୁବଦ୍ରୟିପତୀ ରୟାଶାଂ ସତ୍ରା ଚକ୍ରାଣୋ ଅମୃତାନି ବିଶ୍ୱା ॥୧॥
 ଅସ୍ତେ ବସନ୍ ପରି ଷକ୍ତଂ ନ ବିନ୍ଦନ୍ତିଛକ୍ତୋ ବିଶ୍ୱେ ଅମୃତା ଅମୂରାଃ ।
 ଶ୍ରମୟୁବଃ ପଦବ୍ୟୋ ପିୟଂଧାସ୍ତସ୍ତୁଃ ପଦେ ପରମେ ଚାର୍ବଗ୍ନେଃ ॥୨॥
 ତିସ୍ରୋ ଯଦଗ୍ନେ ଶରଦସ୍ତାମିଚ୍ଛୁତିଂ ଘୃତେନ ଶୁଚୟଃ ସପୟାନ୍ ।
 ନାମାନି ଚିଦଧିରେ ଯଜ୍ଞିୟାନ୍ୟସୁଦୟଜ୍ଜ ତନ୍ୟଃ ସୁଜାତାଃ ॥୩॥
 ଆ ରୋଦସୀ ବୃହତୀ ବେବିଦାନାଃ ପ୍ର ରୁଦ୍ରିୟା ଜତ୍ରିରେ ଯଜ୍ଞିୟାସଃ ।
 ବିଦନ୍ଧୁର୍ତୋ ନେମଧିତା ଚିକିତ୍ୱାନଗ୍ନିଂ ପଦେ ପରମେ ତସ୍ମିବାଂସମ୍ ॥୪॥
 ସଂଜାନାନା ଉପ ସୀଦନ୍ନଭିଜ୍ଞ ପତ୍ନୀବକ୍ତୋ ନମସ୍ୟଂ ନମସ୍ୟନ୍ ।
 ରିରିକ୍ତାଂସସ୍ତନ୍ୟଃ କୃଶ୍ୱତ ସ୍ୱାଃ ସଖା ସଖ୍ୟାନ୍ନିମିଷି ରକ୍ଷମାଶାଃ ॥୫॥

ତ୍ରିଃ ସପ୍ତ ଯଦ୍-ଶୁଦ୍ଧ୍ୟାନି ତ୍ୱେ ଇତ୍-ପଦାବିଦନ୍ନିହିତା ଯଜ୍ଞିୟାସଃ ।
 ତେଭୀ ରକ୍ଷନ୍ତେ ଅମୃତଂ ସଜୋଷାଃ ପଶୁଞ୍ଚି ସ୍ଥାତୁଃଶ୍ଚିରଥଂ ଚ ପାହି ॥୭॥
 ବିଦ୍ମା ଅଗ୍ନେ ବୟନାନି କ୍ଷିତୀନାଂ ବ୍ୟାନୁଷକ୍ଷ୍ମରୁଧୋ ଜୀବସେ ଧାଃ ।
 ଅନ୍ତର୍ବିଦ୍ମା ଅଧ୍ୱନୋ ଦେବୟାନାନତନ୍ତ୍ରୋ ଦୁତୋ ଅଭବୋ ହବିର୍ବାଚ୍ ॥୮॥
 ସ୍ତ୍ରାଧ୍ୟୋ ଦିବ ଆ ସପ୍ତ ଯଦ୍ୱୀ ରାୟୋ ଦୁରୋ ବ୍ୟତଜ୍ଞା ଅଜାନନ୍ ।
 ବିଦଦ୍-ଗବ୍ୟଂ ସରମା ଦୃଲ୍ହମୂର୍ବଂ ଯେନା ନୁ କଂ ମାନୁଷୀ ଭୋଜତେ ବିଚ୍ ॥୯॥
 ଆ ଯେ ବିଶ୍ୱା ସ୍ୱପତ୍ୟାନି ତସ୍ମୁଃ କୃଶ୍ମାନାସୋ ଅମୃତଦ୍ୱାୟ ଗାତୁମ୍ ।
 ମହ୍ନା ମହଦ୍-ଭିଃ ପୃଥିବୀ ବି ତସ୍ମେ ମାତା ପୁତ୍ରେରଦିତିଧାୟସେ ବେଃ ॥୧୦॥
 ଅଧି ଶ୍ରିୟଂ ନି ଦଧୁଶ୍ଚାରୁମସ୍ମିନ୍ନିବୋ ଯଦକ୍ଷୀ ଅମୃତା ଅକୃଶ୍ମନ୍ ।
 ଅଧ ଶରନ୍ତି ସିନ୍ଧବୋ ନ ସୃଷ୍ଟାଃ ପ୍ର ନୀଚୀରଗ୍ନେ ଅରୁଷୀରଜାନନ୍ ॥୧୧॥

(୧।୭୩) ଋଷିଃ - ପରାଶରଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷୁପ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ରୟିର୍ନ ଯଃ ପିତୃବିଞ୍ଚୋ ବୟୋଧାଃ ସୁପ୍ରଶୀତିଶ୍ଚିକିତୁଷୋ ନ ଶାସୁଃ ।
 ସ୍ୟୋନଶୀରତିଥିର୍ନ ପ୍ରୀଣାନୋ ହୋତେବ ସଦ୍ଧୁ ବିଧତୋ ବି ତାରୀଚ୍ ॥୧॥
 ଦେବୋ ନ ଯଃ ସବିତା ସତ୍ୟମନ୍ତା କ୍ରତ୍ୱା ନିପାତି ବୃଜନାନି ବିଶ୍ୱା ।
 ପୁରୁପ୍ରଶସ୍ତ୍ରୋ ଅମତିର୍ନ ସତ୍ୟ ଆତ୍ମେବ ଶେବୋ ଦିଧିଷାୟୋ ଭୂଚ୍ ॥୨॥
 ଦେବୋ ନ ଯଃ ପୃଥିବୀଂ ବିଶ୍ୱଧାୟା ଉପକ୍ଷେତି ହିତମିତ୍ରୋ ନ ରାଜା ।
 ପୁରଃସଦଃ ଶର୍ମସଦୋ ନ ବୀରା ଅନବଦ୍ୟା ପତିଭୁଷ୍ଟେବ ନାରୀ ॥୩॥
 ତଂ ତ୍ୱା ନରୋ ଦମ ଆ ନିତ୍ୟମିଜମଗ୍ନେ ସଚକ୍ର କ୍ଷିତିଷୁ ପୁବାସୁ ।
 ଅଧି ଦ୍ୟୁମ୍ନଂ ନି ଦଧୁର୍ଭୂର୍ଯସ୍ମିନ୍ଭବା ବିଶ୍ୱାୟୁର୍ଧରୁଣୋ ରୟୀଣାମ୍ ॥୪॥
 ବି ପୃଷ୍ଠୋ ଅଗ୍ନେ ମଘବାନୋ ଅଶ୍ୱ୍ୟର୍ବି ସୁରୟୋ ଦଦତୋ ବିଶ୍ୱମାୟୁଃ ।
 ସନେମ ବାଜଂ ସମିଧେଷ୍ଟୟୋ ଭାଗଂ ଦେବେଷୁ ଶ୍ରବସେ ଦଧାନାଃ ॥୫॥
 ଋତସ୍ୟା ହି ଧେନବୋ ବାବଶାନାଃ ସ୍ଥଦୁଧୀଃ ପୀପୟନ୍ତୁ ଦୁଧକ୍ରାଃ ।
 ପରାବତଃ ସୁମତିଂ ଭିକ୍ଷମାଣା ବି ସିନ୍ଧବଃ ସମୟା ସସ୍ତୁରଦ୍ରିମ୍ ॥୬॥

ତେ ଅଗ୍ନେ ସୁମତିଂ ଭିକ୍ଷମାଶା ଦିବି ଶ୍ରବୋ ଦଧିରେ ଯଜ୍ଞିୟାସଃ ।
 ନକ୍ତା ଚ ଚକ୍ରରୁଷସା ବିରୂପେ କୃଷ୍ଣଂ ଚ ବର୍ଣ୍ଣମରୁଣଂ ଚ ସଂ ପୁଃ ॥୭॥
 ଯାନ୍ତାୟେ ମର୍ତ୍ତାନ୍ନସୁଷୁଦୋ ଅଗ୍ନେ ତେ ସ୍ୟାମ ମଘବାନୋ ବୟଂ ଚ ।
 ଛାୟେବ ବିଶ୍ଵଂ ଭୁବନଂ ସିଂସନ୍ଧ୍ୟାପପ୍ତିବାନ୍ନୋଦସୀ ଅନ୍ତରିକ୍ଷମ୍ ॥୮॥
 ଅର୍ବଦ୍-ଭିରଗ୍ନେ ଅର୍ବତୋ ନୃଭିର୍ନୃନ୍ନୀରୈର୍ବୀରାନ୍ନନ୍ନୁୟାମା ଦ୍ଵୋତାଃ ।
 ଈଶାନାସଃ ପିତୃବିଭୂସ୍ୟ ରାୟୋ ବି ସୁରୟଃ ଶତହିମା ନୋ ଅଶ୍ଵାଃ ॥୯॥
 ଏତା ତେ ଅଗ୍ନ ଉଚ୍ୟାନ୍ତି ବେଧୋ ଭୁଷ୍ଠାନ୍ତି ସନ୍ତ ମନସେ ହୃଦେ ଚ ।
 ଶକେମ ରାୟଃ ସୁଧୁରୋ ଯମଂ ତେଽପି ଶ୍ରବୋ ଦେବଭକ୍ତଂ ଦଧାନାଃ ॥୧୦॥

(୧।୭୪) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ଉପପ୍ରୟନ୍ତୋ ଅଧ୍ଵରଂ ମନ୍ତଂ ବୋଚେମାଗ୍ନୟେ ।	ଆରେ ଅସ୍ମେ ଚ ଶୃଣୁତେ ॥୧॥
ୟଃ ସ୍ନାହିତୀଷୁ ପୂର୍ବ୍ୟଃ ସଂଜଗ୍ନାନାସୁ କୃଷ୍ଣିଷୁ ।	ଅରକ୍ଷକାଶୁଷେ ଗୟମ୍ ॥୨॥
ଉତ ବ୍ରୁବନ୍ତୁ ଜନ୍ତବ ଉଦଗ୍ନିର୍ବୃତ୍ରହାଜନି ।	ଧନଂଜୟୋ ରଣେରଣେ ॥୩॥
ୟସ୍ୟ ଦୂତୋ ଅସି କ୍ଷୟେ ବେଷି ହବ୍ୟାନ୍ତି ବୀତୟେ ।	ଦସ୍ମତ୍-କୃଣୋଷ୍ୟଧ୍ଵରମ୍ ॥୪॥
ତମିସ୍ତୁହବ୍ୟମଙ୍ଗିରଃ ସୁଦେବଂ ସହସ୍ରୋ ଯହୋ ।	ଜନା ଆଦୁଃ ସୁବର୍ହିଷମ୍ ॥୫॥
ଆ ଚ ବହାସି ତାଁ ଇହ ଦେବୀଁ ଉପ ପ୍ରଶସ୍ତୟେ ।	ହବ୍ୟା ସୁଶ୍ଵନ୍ତ ବୀତୟେ ॥୬॥
ନ ଯୋରୁପଦିରଶ୍ଵାଃ ଶୃଣ୍ଢୋ ରଥସ୍ୟ କଜନ ।	ୟଦଗ୍ନେ ଯାସି ଦୃତ୍ୟମ୍ ॥୭॥
ଦ୍ଵୋତୋ ବାଜ୍ୟହ୍ରୟୋଽଭି ପୂର୍ବସ୍ଥାଦପରଃ ।	ପ୍ର ଦାଶ୍ଵାଁ ଅଗ୍ନେ ଅସ୍ଥାତ୍ ॥୮॥
ଉତ ଦ୍ୟୁମସ୍ତୁରୀୟଂ ବୃହଦଗ୍ନେ ବିବାସସି ।	ଦେବେଭ୍ୟୋ ଦେବ ଦାଶୁଷେ ॥୯॥

(୧।୭୫) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ଭୂଷସ୍ତୁ ସପ୍ତଧସ୍ତମଂ ବଚୋ ଦେବଘ୍ନରସ୍ତମମ୍ । ହବ୍ୟା ଭୁହ୍ନାନ ଆସନ୍ତି ॥୧॥

ଅଥା ତେ ଅଙ୍ଗିରସ୍ତମାଗ୍ନେ ବେଧସ୍ତମ ପ୍ରିୟମ୍ ।	ବୋଚେମ ବ୍ରହ୍ମ ସାନସି ॥୨॥
କସ୍ତେ ଜାମିର୍ଜନାନାମଗ୍ନେ କୋ ଦାଶ୍ପଧୁରଃ ।	କୋ ହ କସ୍ମିନ୍ନସି ଶ୍ରୀତଃ ॥୩॥
ତ୍ୱଂ ଜାମିର୍ଜନାନାମଗ୍ନେ ମିତ୍ରୋ ଅସି ପ୍ରିୟଃ ।	ସଖା ସଖିଭ୍ୟ ଇତ୍ୟଃ ॥୪॥
ୟଜା ନୋ ମିତ୍ରାବରୁଣା ଯଜା ଦେବୀଂ ଋତଂ ବୃହତ୍ ।	ଅଗ୍ନେ ଯୁଷି ସ୍ୱଂ ଦମମ୍ ॥୫॥

=====

(୧।୭୭) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

କା ତ ଉପେତିର୍ମନସୋ ବରାୟ ଭୁବଦଗ୍ନେ ଶଂତମା କା ମନୀଷା ।
କୋ ବା ଯୁଜ୍ଞେଃ ପରି ଦକ୍ଷଂ ତ ଆପ କେନ ବା ତେ ମନସା ଦାଶେମ ॥୧॥
ଏହ୍ୟଗ୍ନ ଇହ ହୋତା ନି ଶୀଦାଦକ୍ଷଃ ସୁ ପୁରଏତା ଭବା ନଃ ।
ଅବତାଂ ତ୍ୱା ରୋଦସୀ ବିଶ୍ୱମିନ୍ନେ ଯଜା ମହେ ସୌମନସାୟ ଦେବାନ୍ ॥୨॥
ପ୍ର ସୁ ବିଶ୍ୱାନୁଷସୋ ଧକ୍ଷ୍ୟଗ୍ନେ ଭବା ଯଜ୍ଞାନାମଭିଶସ୍ତିପାବା ।
ଅଥା ବହ ସୋମପତିଂ ହରିଭ୍ୟାମାତିଥ୍ୟମସ୍ତୈ ଚକୃମା ସୁଦାବ୍ନେ ॥୩॥
ପ୍ରଜାବତା ବଚସା ବହିରାସା ଚ ହୁବେ ନି ଚ ସସ୍ରୀହ ଦେବୈଃ ।
ବେଷି ହୋତ୍ରମୁତ ପୋତ୍ରଂ ଯଜତ୍ର ବୋଧି ପ୍ରୟଜ୍ଞର୍ଜନିତର୍ବସୁନାମ୍ ॥୪॥
ୟଥା ବିପ୍ରସ୍ୟ ମନୁଷୋ ହବିର୍ଭିର୍ଦେବୀଂ ଅୟଜଃ କବିଭିଃ କବିଃ ସନ୍ ।
ଏବା ହୋତଃ ସତ୍ୟତର ତ୍ୱମଦ୍ୟାଗ୍ନେ ମନ୍ତୟା ଭୁହ୍ନା ଯଜସ୍ୱ ॥୫॥

=====

(୧।୭୭) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

କଥା ଦାଶେମାଗ୍ନୟେ କାସ୍ତୈ ଦେବଭୁକ୍ଷୋତ୍ୟତେ ଭାମିନେ ଗୀଃ ।
ୟୋ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେଷ୍ଟମୃତ ଋତାବା ହୋତା ଯଜିଷ୍ଠ ଇତ୍-କୃଣୋତି ଦେବାନ୍ ॥୧॥
ୟୋ ଅଧିରେଷୁ ଶଂତମ ଋତାବା ହୋତା ତମ୍ନ ନମୋଭିରା କୃଣୁଧୁମ୍ ।
ଅଗ୍ନିର୍ଯୁଦ୍ୱେର୍ମର୍ତ୍ତାୟ ଦେବାଭୁସ ଚା ବୋଧାତି ମନସା ଯଜାତି ॥୨॥

ସ ହି କ୍ରତୁଃ ସ ମର୍ୟଃ ସ ସାଧୁର୍ମିତ୍ରୋ ନ ଭୁଦନ୍-ଭୁତସ୍ୟ ରଥୀଃ ।
 ତଂ ମେଧେଷୁ ପ୍ରଥମଂ ଦେବୟନ୍ତ୍ରୀବିଶ ଉପ ବ୍ରୁବତେ ଦସ୍ତମାରୀଃ ॥୩॥
 ସ ନୋ ନୃଣାଂ ନୃତମୋ ରିଶାଦା ଅଗ୍ନିର୍ଗିରୋଽବସା ବେତୁ ଧୀତିମ୍ ।
 ତନା ତ ଯେ ମଘବାନଃ ଶବିଷ୍ଟା ବାଜପ୍ରସୂତା ଇଷୟନ୍ତ ମନ୍ତୁ ॥୪॥
 ଏବାଗ୍ନିର୍ଗୋତମେଭିରୂତାବା ବିପ୍ରେଭିରସ୍ତୋଷ୍ଟ ଜାତବେଦାଃ ।
 ସ ଏଷୁ ଦ୍ୟୁମ୍ନଂ ପୀପୟନ୍ତ ବାଜଂ ସ ପୁଷ୍ଟିଂ ଯାତି ଜୋଷମା ଚିକିତ୍ସାନ୍ ॥୫॥

(୧।୭୮) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ଅଭି ତ୍ବା ଗୋତମା ଗିରା ଜାତବେଦୋ ବିତର୍ଷଣେ । ଦ୍ୟୁମ୍ନୈରଭି ପ୍ର ଶୋନୁମଃ ॥୧॥
 ତମୁ ତ୍ବା ଗୋତମୋ ଗିରା ରାୟସ୍ମାମୋ ଦ୍ରୁବସ୍ୟତି । ଦ୍ୟୁମ୍ନୈରଭି ପ୍ର ଶୋନୁମଃ ॥୨॥
 ତମୁ ତ୍ବା ବାଜସାତମମଙ୍ଗିରସ୍ତୁଜବାମହେ । ଦ୍ୟୁମ୍ନୈରଭି ପ୍ର ଶୋନୁମଃ ॥୩॥
 ତମୁ ତ୍ବା ବୃତ୍ରହନ୍ତମଂ ଯୋ ଦସ୍ତ୍ୟୁରବଧୁନୁଷେ । ଦ୍ୟୁମ୍ନୈରଭି ପ୍ର ଶୋନୁମଃ ॥୪॥
 ଅବୋଚାମ ରହୁଗଣା ଅଗ୍ନୟେ ମଧୁମଦୃତଃ । ଦ୍ୟୁମ୍ନୈରଭି ପ୍ର ଶୋନୁମଃ ॥୫॥

(୧।୭୯) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୩, ଉଷ୍ଟିକ୍ ୪-୬, ଗାୟତ୍ରୀ ୭-୧୨,
 ଦେବତା - ବୈଦୁତଃ ଅଗ୍ନିଃ ଶୁକ୍ଲାର୍ଣ୍ଣଃ ଓ ୧-୩, ଅଗ୍ନିଃ ୪-୧୨

ହିରଣ୍ୟକେଶୋ ରଜସୋ ବିସାରେହ୍ନିର୍ଧୂନିର୍ବାତ ଇବ ପ୍ରଜୀମାନ୍ ।
 ଶୁଚିଭ୍ରାଜା ଉଷସୋ ନବେଦା ଯଶସ୍ତୀରପସ୍ୟାବୋ ନ ସତ୍ୟାଃ ॥୧॥
 ଆ ତେ ସୁପର୍ଣ୍ଣା ଅମିନନ୍ତ୍ ଏବୈଃ କୃଷ୍ଣୋ ନୋନାବ ବୃଷଭୋ ଯଦୀଦମ୍ ।
 ଶିବାଭିର୍ନ ସ୍ଥୟମାନାଭିରାଗାତ୍-ପତନ୍ତି ମିତ୍ରଃ ସ୍ତନୟନ୍ତ୍ୟଭ୍ରା ॥୨॥
 ଯଦୀମୃତସ୍ୟ ପୟସା ପିୟାନୋ ନୟନ୍ନୃତସ୍ୟ ପଥିତୀ ରଜିଷ୍ଟିଃ ।
 ଅର୍ଯ୍ୟମା ମିତ୍ରୋ ବରୁଣଃ ପରିଜ୍ଞା ତ୍ବଚଂ ପୃଷ୍ଠନ୍ୟପରସ୍ୟ ଯୋନୌ ॥୩॥

ଅଗ୍ନେ ବାଜସ୍ୟ ଗୋମତ ଇଶାନଃ ସହସ୍ରୋ ଯୁହେ ।
 ସ ଇଧାନୋ ବସୁଷ୍ଟବିରଗ୍ନିରୀଳେନେ୍ୟା ଗିରା ।
 କ୍ଷପୋ ରାଜନ୍ନୁତ ତୁନାଗ୍ନେ ବସ୍ତୋରୁତୋଷସଃ ।
 ଅବା ନୋ ଅଗ୍ନ ଉତିଭିର୍ଗାୟତ୍ରସ୍ୟ ପ୍ରଭର୍ମଣି ।
 ଆ ନୋ ଅଗ୍ନେ ରୟିଂ ଭର ସତ୍ରାସାହଂ ବରେଣ୍ୟମ୍ ।
 ଆ ନୋ ଅଗ୍ନେ ସୁତେତୁନା ରୟିଂ ବିଶ୍ୱାୟୁପୋଷସମ୍ ।
 ପ୍ର ପୂତାସ୍ତିଗ୍ନଶୋଚିଷେ ବାତୋ ଗୋତମାଗ୍ନୟେ ।
 ଯୋ ନୋ ଅଗ୍ନେଃଭିଦାସତ୍ୟନ୍ତି ଦୁରେ ପଦୀଷ୍ଟ ସଃ ।
 ସହସ୍ରାକ୍ଷୋ ବିଚର୍ଷଣିରଗ୍ନା ରକ୍ଷାଂସି ସେଧତି ।

ଅସ୍ନେ ଧେହି ଜାତବେଦୋ ମହି ଶ୍ରବଃ ।।୪।।
 ରେବଦସ୍ନଭ୍ୟଂ ପୁର୍ବଶୀକ ଦୀଦିହି ।।୫।।
 ସ ତିଗ୍ନଜନ୍ତୁ ରକ୍ଷସୋ ଦହ ପ୍ରତି ।।୬।।
 ବିଶ୍ୱାସୁ ଧୀଷୁ ବନ୍ଧ୍ୟ ।।୭।।
 ବିଶ୍ୱାସୁ ପୃସ୍ନୁ ଦୁଷ୍ଟରମ୍ ।।୮।।
 ମାର୍ତୀକଂ ଧେହି ଜୀବସେ ।।୯।।
 ଭରସ୍ତୁ ସୁମୟୁର୍ଗିରଃ ।।୧୦।।
 ଅସ୍ମାକମିଦୃଧେ ଭବ ।।୧୧।।
 ହୋତା ଗୁଣୀତ ଉକ୍ଥ୍ୟଃ ।।୧୨।।

(୧।୮୦) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାତ୍ରୁଗଣଃ, ଋକ୍ - ପଞ୍ଚମଃ, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଇତ୍-ଆ ହି ସୋମ ଇନ୍ଦ୍ରଦେ ବ୍ରହ୍ମା ଚକାର ବର୍ଧନମ୍ ।
 ଶବିଷ୍ଟ ବଜ୍ରିନ୍ନୋଜସ୍ରା ପୃଥିବ୍ୟା ନିଃ ଶଶା ଅହିମର୍ଚ୍ଚନ୍ନୁ ସ୍ୱରାଜ୍ୟମ୍ ।।୧।।
 ସ ତ୍ୱାମଦଦୃଷ୍ଟା ମଦଃ ସୋମଃ ଶ୍ୟୋନାଭୃତଃ ସୁତଃ ।
 ଯେନା ବୃତ୍ରଂ ନିରଦ୍-ଭେ୍ୟା ଜଘନ୍ଧ ବଜ୍ରିନ୍ନୋଜସ୍ରାର୍ଚ୍ଚନ୍ନୁ ସ୍ୱରାଜ୍ୟମ୍ ।।୨।।
 ପ୍ରେହ୍ୟଭୀହି ଧୃଷ୍ଣୁହି ନ ତେ ବଜ୍ରୋ ନି ଯୁଂସତେ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ନୃମ୍ଣଂ ହି ତେ ଶବୋ ହନୋ ବୃତ୍ରଂ ଜୟା ଅପୋଃର୍ଚ୍ଚନ୍ନୁ ସ୍ୱରାଜ୍ୟମ୍ ।।୩।।
 ନିରିନ୍ଦ୍ର ଭୂମ୍ୟା ଅଧି ବୃତ୍ରଂ ଜଘନ୍ଧ ନିର୍ଦ୍ଦିବଃ ।
 ସୃଜା ମରୁତୁତୀରବ ଜୀବଧନ୍ୟା ଇମା ଅପୋଃର୍ଚ୍ଚନ୍ନୁ ସ୍ୱରାଜ୍ୟମ୍ ।।୪।।
 ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୃତ୍ରସ୍ୟ ଦୋଧତଃ ସାନ୍ନଂ ବଜ୍ରେଣ ହୀଳିତଃ ।
 ଅଭିକ୍ରମ୍ୟାବ ଜିଘ୍ନତେଃପଃ ସର୍ମାୟ ଚୋଦୟନ୍ନର୍ଚ୍ଚନ୍ନୁ ସ୍ୱରାଜ୍ୟମ୍ ।।୫।।
 ଅଧି ସାନୌ ନି ଜିଘ୍ନତେ ବଜ୍ରେଣ ଶତପର୍ବଣା ।
 ମନ୍ଦାନ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଅକ୍ଷସଃ ସଖିଭେ୍ୟା ଗାତୁମିଚ୍ଛତ୍ୟର୍ଚ୍ଚନ୍ନୁ ସ୍ୱରାଜ୍ୟମ୍ ।।୬।।

ଇନ୍ଦ୍ର ତୁଭ୍ୟମିଦଦ୍ରିବୋଽନୁଷ୍ଠଂ ବଜ୍ଞିନ୍ନୀୟମ୍ ।
 ଯଜ୍ଞ ତ୍ୟାଂ ମାୟିନଂ ମୃଗଂ ତମ୍ନ ତ୍ଵଂ ମାୟୟାବଧୀରଚନ୍ନନ୍ନୁ ସ୍ଵରାଜ୍ୟମ୍ ॥୭॥
 ବି ତେ ବଜ୍ରାସୋ ଅସ୍ଥିରନ୍ନବତିଂ ନାବ୍ୟା ଅନୁ ।
 ମହତ୍ଵ ଇନ୍ଦ୍ର ବୀୟଂ ବାହ୍ନୋସ୍ତେ ବଲଂ ହିତମଚନ୍ନନ୍ନୁ ସ୍ଵରାଜ୍ୟମ୍ ॥୮॥
 ସହସ୍ରଂ ସ୍ରାକମଚତ ପରି ଷ୍ଟୋଭତ ବିଂଶତିଃ ।
 ଶତୈନମନ୍ନନୋନବୁରିନ୍ଦ୍ରାୟ ବ୍ରହ୍ମୋଦ୍ୟତମଚନ୍ନନ୍ନୁ ସ୍ଵରାଜ୍ୟମ୍ ॥୯॥
 ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୃତ୍ରସ୍ୟ ତବିଷୀଂ ନିରହତ୍ଵସହସ୍ରା ସହଃ ।
 ମହତ୍ଵଦସ୍ୟ ପୌଂସ୍ୟଂ ବୃତ୍ରଂ ଜୟନ୍ତୀଂ ଅସ୍ତୃଜଦଚନ୍ନନ୍ନୁ ସ୍ଵରାଜ୍ୟମ୍ ॥୧୦॥
 ଇମେ ଚିତ୍ତବ ମନ୍ୟବେ ବେପେତେ ଭିୟସ୍ରା ମହୀ ।
 ଯଦିନ୍ଦ୍ର ବଜ୍ଞିନ୍ନୋଜସ୍ରା ବୃତ୍ରଂ ମରୁତ୍ଵାଂ ଅବଧୀରଚନ୍ନନ୍ନୁ ସ୍ଵରାଜ୍ୟମ୍ ॥୧୧॥
 ନ ବେପସ୍ରା ନ ତନ୍ୟାତେନ୍ଦ୍ରଂ ବୃତ୍ରୋ ବି ବୀଭୟତ୍ ।
 ଅଭ୍ୟୋନଂ ବଜ୍ର ଆୟସଃ ସହସ୍ରଭୃଷ୍ଣିରାୟତାର୍ଚନ୍ନନ୍ନୁ ସ୍ଵରାଜ୍ୟମ୍ ॥୧୨॥
 ଯଦୃତ୍ରଂ ତବ ଚାଶନିଂ ବଜ୍ରେଣ ସମୟୋଧୟଃ ।
 ଅହିମିନ୍ଦ୍ର ଜିଘାଂସତୋ ଦିବି ତେ ବଦୃଧେ ଶବୋଽଚନ୍ନନ୍ନୁ ସ୍ଵରାଜ୍ୟମ୍ ॥୧୩॥
 ଅଭିଷ୍ଟନେ ତେ ଅଦ୍ରିବୋ ଯତ୍ସ୍ଥା ଜଗଜ୍ଞ ରେଜତେ ।
 ତୃଷ୍ଣା ଚିତ୍ତବ ମନ୍ୟବ ଇନ୍ଦ୍ର ବେବିଜ୍ୟାତେ ଭିୟାଚନ୍ନନ୍ନୁ ସ୍ଵରାଜ୍ୟମ୍ ॥୧୪॥
 ନହି ନୁ ଯାଦଧୀମସ୍ରୀନ୍ଦ୍ରଂ କୋ ବୀୟା ପରଃ ।
 ତସ୍ମିନ୍ନୁମ୍ମଗମୁତ କ୍ରତୁଂ ଦେବା ଓଜାଂସି ସଂ ଦଧୁରଚନ୍ନନ୍ନୁ ସ୍ଵରାଜ୍ୟମ୍ ॥୧୫॥
 ଯାମଧର୍ବା ମନୁଷ୍ଠିତା ଦଧ୍ୟାତ୍ ପିୟମତ୍ତତ ।
 ତସ୍ମିନ୍-ବ୍ରହ୍ମାଣି ପୂର୍ବଧେନ୍ଦ୍ର ଉକ୍ଥା ସମଗ୍ନତାର୍ଚନ୍ନନ୍ନୁ ସ୍ଵରାଜ୍ୟମ୍ ॥୧୬॥

। ଇତି ପ୍ରଥମାଷ୍ଟକେ ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ।

। ଅଧଃ ପ୍ରଥମୋଷ୍ଠକଃ ।
(ଷଷ୍ଠୋଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗାଃ ୧-୩୨)

=====

(୧।୮୧) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ପଞ୍ଚକ୍ତିଃ, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ମଦାୟ ବାବୃଧେ ଶବସେ ବୃତ୍ରହା ନୃଭିଃ ।
ତମିନ୍ନହସ୍ତାଜିଷ୍ଠତେମର୍ତ୍ତେ ହବାମହେ ସ ବାଜେଷୁ ପ୍ର ନୋଽବିଷତ୍ ॥୧॥
ଅସି ହି ବୀର ସେନ୍ୟୋଽସି ଭୂରି ପରାଦଦିଃ ।
ଅସି ଦତ୍ରସ୍ୟ ଚିଦୃଧୋ ଯଜମାନାୟ ଶିକ୍ଷସି ସୁନୁତେ ଭୂରି ତେ ବସୁ ॥୨॥
ୟଦୁଦୀରତ ଆଜୟୋ ଧୃଷ୍ଣବେ ଧୀୟତେ ଧନା ।
ୟୁଷ୍ମା ମଦରୂପା ହରୀ କଂ ହନଃ କଂ ବସୌ ଦଧୋଽସ୍ମାଁ ଇନ୍ଦ୍ର ବସୌ ଦଧଃ ॥୩॥
କ୍ରତୁ ମହାଁ ଅନୁଷ୍ଠଧଂ ଭୀମ ଆ ବାବୃଧେ ଶବଃ ।
ଶ୍ରିୟ ଋଷ୍ମ ଉପାକୟୋର୍ନି ଶିପ୍ରୀ ହରିବାନ୍ଧଧେ ହସ୍ତୟୋର୍ବଜ୍ରମାୟସମ୍ ॥୪॥
ଆ ପପ୍ରୌ ପାର୍ଥିବଂ ରଜୋ ବଦୃଧେ ରୋଚନା ଦିବି ।
ନ ଦ୍ଵାବାଁ ଇନ୍ଦ୍ର କଶ୍ଠନ ନ ଜାତୋ ନ ଜନିଷ୍ୟତେଽତି ବିଶ୍ଵଂ ବବକ୍ଷିଥ ॥୫॥
ୟୋ ଅୟୋ ମର୍ତ୍ତଭୋଜନଂ ପରାଦଦାତି ଦାଶୁଷେ ।
ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଅସ୍ତଭ୍ୟଂ ଶିକ୍ଷତୁ ବି ଭଜା ଭୂରି ତେ ବସୁ ଭକ୍ଷୀୟ ତବ ରାଧସଃ ॥୬॥
ମଦେମଦେ ହି ନୋ ଦଦିର୍ଯୁଥା ଗବାମୃଜୁକ୍ରତୁଃ ।
ସଂ ଗୃଭାୟ ପୁରୁ ଶତୋଭୟାହସ୍ତ୍ୟା ବସୁ ଶିଶାହି ରାୟ ଆ ଭର ॥୭॥
ମାଦୟସ୍ତୁ ସୁତେ ସତା ଶବସେ ଶୂର ରାଧସେ ।
ବିହ୍ନା ହି ଦ୍ଵା ପୁରୁବସୁମୁପ କାମାନ୍ ସସ୍ତ୍ରଜ୍ଞହେଽଥା ନୋଽବିତା ଭବ ॥୮॥
ଏତେ ତ ଇନ୍ଦ୍ର ଜନ୍ତବୋ ବିଶ୍ଵଂ ପୁଷ୍ୟନ୍ତି ବାୟମ୍ ।
ଅନ୍ତର୍ହି ଖ୍ୟୋ ଜନାନାମୟୋ ବେଦୋ ଅଦାଶୁଷାଂ ତେଷାଂ ନୋ ବେଦ ଆ ଭର ॥୯॥

=====

(୧।୮୨) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାତ୍ନୁଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ପଞ୍ଚକ୍ତିଃ ୧-୫, ଜଗତୀ ୬, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ଉପୋ ଶୁ ଶୃଶୁହୀ ଗିରୋ ମଘବନ୍ଧାତଥା ଇବ ।
ୟଦା ନଃ ସୁନୃତାବତଃ କର ଆଦର୍ଥୟାସ ଇଦ୍ୟୋଜା ନ୍ନିନ୍ଦ୍ର ତେ ହରୀ ।।୧।।
ଅକ୍ଷନ୍ନମୀମଦନ୍ତ ହ୍ୟବ ପ୍ରିୟା ଅଧୂଷତ ।
ଅସ୍ତ୍ରୋଷତ ସ୍ବଭାନବୋ ବିପ୍ରା ନବିଷ୍ଟୟା ମତୀ ଯୋଜା ନ୍ନିନ୍ଦ୍ର ତେ ହରୀ ।।୨।।
ସୁସଂଦୃଶଂ ତ୍ବା ବୟଂ ମଘବନ୍ଧୁନିଷୀମହି ।
ପ୍ର ନୂନଂ ପୂର୍ଣ୍ଣବନ୍ଧୁରଃ ସୁତୋ ଯାହି ବର୍ଣା ଅନୁ ଯୋଜା ନ୍ନିନ୍ଦ୍ର ତେ ହରୀ ।।୩।।
ସ ଘା ତଂ ବୃଷଣଂ ରଥମଧି ତିଷ୍ଠାତି ଗୋବିଦମ୍ ।
ୟଃ ପାତ୍ରଂ ହାରିୟୋଜନଂ ପୂର୍ଣ୍ଣମିନ୍ଦ୍ର ତିକେତତି ଯୋଜା ନ୍ନିନ୍ଦ୍ର ତେ ହରୀ ।।୪।।
ୟୁକ୍ତସ୍ତେ ଅସ୍ତୁ ଦକ୍ଷିଣ ଉତ ସବ୍ୟଃ ଶତକ୍ରତୋ ।
ତେନ ଜାୟାମୁପ ପ୍ରିୟାଂ ମନ୍ଦାନୋ ଯାହ୍ୟନ୍ଧସୋ ଯୋଜା ନ୍ନିନ୍ଦ୍ର ତେ ହରୀ ।।୫।।
ୟୁନକ୍ତି ତେ ବ୍ରହ୍ମଣା କେଶିନା ହରୀ ଉପ ପ୍ର ଯାହି ଦଧିଷେ ଗଭସ୍ତେୟାଃ ।
ଉତ୍ତା ସୁତାସୋ ରଭସା ଅମନ୍ଦିଷୁଃ ପୁଷ୍ପାନ୍ନୁଜିହ୍ବସମ୍ ପତ୍ୟାମଦଃ ।।୬।।

=====

(୧।୮୩) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାତ୍ନୁଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ଅଶ୍ବାବତି ପ୍ରଥମୋ ଗୋଷୁ ଗଚ୍ଛତି ସୁପ୍ରାବୀରିନ୍ଦ୍ର ମର୍ତ୍ତ୍ୟସ୍ତ୍ରବୋତିଭିଃ ।
ତମିତ୍-ପୃଣକ୍ଷି ବସୁନା ଭବୀୟସା ସିନ୍ଧୁମାପୋ ଯଥାଭିତୋ ବିଚେତସଃ ।।୧।।
ଆପୋ ନ ଦେବୀରୁପ ଯନ୍ତି ହୋତ୍ରିୟମବଃ ପଶ୍ୟନ୍ତି ବିତତଂ ଯଥା ରଜଃ ।
ପ୍ରାଚୈର୍ଦେବାସଃ ପ୍ର ଶୟନ୍ତି ଦେବୟୁଂ ବ୍ରହ୍ମପ୍ରିୟଂ ଜୋଷୟନ୍ତେ ବରା ଇବ ।।୨।।
ଅଧି ଦ୍ବୟୋରଦଧା ଉକ୍ଥ୍ୟାଂ ବତୋ ଯତସ୍ତୁତା ମିଥୁନା ଯା ସପୟତଃ ।
ଅସଂୟତ୍ତୋ ବ୍ରତେ ତେ କ୍ଷେତି ପୁଷ୍ୟତି ଭଦ୍ରା ଶକ୍ତିର୍ଯଜମାନାୟ ସୁନୃତେ ।।୩।।

ଆଦର୍ଶିରାଃ ପ୍ରଥମଂ ଦଧିରେ ବୟ ଇଦ୍ଧାଗ୍ନୟଃ ଶମ୍ୟା ଯେ ସୁକୃତ୍ୟୟା ।
 ସର୍ବଂ ପଣେଃ ସମବିନ୍ଦନ୍ତ ଭୋଜନମଶ୍ନାବନ୍ତଂ ଗୋମନ୍ତମା ପଶୁଂ ନରଃ ॥୪॥
 ଯୁଜ୍ଞେରଥର୍ବା ପ୍ରଥମଃ ପଥସ୍ତତେ ତତଃ ସୂର୍ଯ୍ୟୋ ବ୍ରତପା ବେନ ଆଜନ୍ତି ।
 ଆ ଗା ଆଜଦୁଶନା କାବ୍ୟଃ ସତା ଯୁମସ୍ୟ ଜାତମମୃତଂ ଯୁଜାମହେ ॥୫॥
 ବର୍ହିର୍ବା ଯସ୍ମାପତ୍ୟାୟ ବୃଜ୍ୟତେଃକୌ ବା ଶ୍ଲୋକମାଘୋଷତେ ଦିବି ।
 ଗ୍ରାବା ଯନ୍ତ୍ର ବଦତି କାରୁରୁକ୍ଥ୍ୟସ୍ତସ୍ୟେଦିନ୍ଦ୍ରୋ ଅଭିପିତ୍ବେଷୁ ରଣ୍ୟତି ॥୬॥

(୧।୮୪) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୬, ଉଷ୍ଟିକ୍ ୭-୯, ପଞ୍ଜିଃ ୧୦-୧୨,
 ଗାୟତ୍ରୀ ୧୩-୧୫, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୬-୧୮, ବୃହତୀ ୧୯, ସତୋବୃହତୀ ୨୦, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଅସାବି ସୋମ ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ଶବିଷ୍ଟ ପୃଷ୍ଠବା ଗହି । ଆ ତ୍ବା ପୃଶକ୍ତିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ରଜଃ ସୂର୍ଯ୍ୟୋ ନ ରଶ୍ମିଭିଃ ॥୧॥
 ଇନ୍ଦ୍ରମିଦ୍ଧରୀ ବହତୋଃପ୍ରତିପୃଷ୍ଠଶବସମ୍ । ଋଷୀଣାଂ ଚ ସୁତୀରୁପ ଯଜ୍ଞଂ ଚ ମାନୁଷାଣାମ୍ ॥୨॥
 ଆ ତିଷ୍ଠ ବୃତ୍ରହନ୍ତ୍ରଥଂ ଯୁକ୍ତା ତେ ବ୍ରହ୍ମଣା ହରୀ । ଅର୍ବାଚୀନଂ ସୁ ତେ ମନୋ ଗ୍ରାବା କୃଣୋତୁ ବଗୁନା ॥୩॥
 ଇମମିନ୍ଦ୍ର ସୁତଂ ପିବ ଜ୍ୟେଷ୍ଠମମର୍ତ୍ୟଂ ମଦମ୍ । ଶୁକ୍ରସ୍ୟ ଦ୍ବାଭ୍ୟକ୍ଷରନ୍ଧାରା ରତସ୍ୟ ସାଦନେ ॥୪॥
 ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ନୂନମର୍ଚତୋକ୍ଥାନି ଚ ବ୍ରବୀତନ । ସୁତା ଅମସୁରିନ୍ଦବୋ ଜ୍ୟେଷ୍ଠଂ ନମସ୍ୟତା ସହଃ ॥୫॥
 ନକିଷ୍ଠଦ୍ରଥୀତରୋ ହରୀ ଯଦିନ୍ଦ୍ର ଯଜ୍ଞସେ । ନକିଷ୍ଠାନୁ ମଜ୍ଜନା ନକିଃ ସ୍ବଶ୍ଚ ଆନଶେ ॥୬॥
 ଯ ଏକ ଇଦ୍ଦିଦୟତେ ବସୁ ମର୍ତ୍ତାୟ ଦାଶୁଷେ । ଇଶାନୋ ଅପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଅଙ୍ଗ ॥୭॥
 କଦା ମର୍ତ୍ତମରାଧସଂ ପଦା କ୍ଷୁମ୍ପମିବ ସୁରତ୍ । କଦା ନଃ ଶୁଶ୍ରବଦ୍-ଗିର ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଅଙ୍ଗ ॥୮॥
 ଯଶ୍ଚିଦ୍ଧି ତ୍ବା ବହୁଭ୍ୟ ଆ ସୁତାବ୍ଦ୍ ଆବିବାସତି । ଉଗ୍ରଂ ତଦ୍-ପତ୍ୟତେ ଶବ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଅଙ୍ଗ ॥୯॥
 ସ୍ବାଦୋରିତ୍-ଥା ବିଷୁବତୋ ମଧୁଃ ପିବନ୍ତି ଗୌର୍ଯଃ ।
 ଯା ଇନ୍ଦ୍ରେଣ ସୟାବରୀର୍ବୃଷ୍ଣା ମଦନ୍ତି ଶୋଭସେ ବସ୍ତୀରନ୍ତୁ ସ୍ବରାଜ୍ୟମ୍ ॥୧୦॥
 ତା ଅସ୍ୟ ପୃଶନାୟୁବଃ ସୋମଂ ଶ୍ରୀଶନ୍ତି ପୃଶ୍ନୟଃ ।
 ପ୍ରିୟା ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଧେନବୋ ବଜ୍ରଂ ହିନ୍ଦୁନ୍ତି ସାୟକଂ ବସ୍ତୀରନ୍ତୁ ସ୍ବରାଜ୍ୟମ୍ ॥୧୧॥
 ତା ଅସ୍ୟ ନମସା ସହଃ ସପର୍ଯନ୍ତି ପ୍ରଚେତସଃ ।
 ବ୍ରତାନ୍ୟସ୍ୟ ସଶ୍ଚିରେ ପୁରୁଣି ପୂର୍ବତିଉୟେ ବସ୍ତୀରନ୍ତୁ ସ୍ବରାଜ୍ୟମ୍ ॥୧୨॥

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଦଧୀରୋ ଅସ୍ତ୍ରଭିର୍ବୃତ୍ରାଣ୍ୟପ୍ରତିଷ୍ଠୁତଃ । ଜଘାନ ନବତୀର୍ନବ ॥୧୩॥
 ଇଚ୍ଛନ୍ନଶୂନ୍ୟଂ ଯୁକ୍ତିରଃ ପର୍ବତେଷ୍ଠପଶ୍ଚିତମ୍ । ତଦ୍ବିଦଚ୍ଛର୍ଯ୍ୟଶାବତି ॥୧୪॥
 ଅତ୍ରାହ ଗୋରମନ୍ୱତ ନାମ ତୁଷ୍ଟୁରପୀତ୍ୟମ୍ । ଇତ୍-ଆ ଚନ୍ଦ୍ରମସୋ ଗୃହେ ॥୧୫॥
 କୋ ଅଦ୍ୟ ଯୁକ୍ତେ ଧୁରି ଗା ଋତସ୍ୟ ଶିମୀବତୋ ଭାମିନୋ ଦୁର୍ହଣାୟୁନ୍ ।
 ଆସନ୍ନିଷୁନ୍ଦୁସ୍ତସ୍ତସୋ ମୟୋଭୁନ୍ୟ ଏଷାଂ ଭୃତ୍ୟାମୃଣଧସ୍ତ ଜୀବାତ୍ ॥୧୬॥
 କ ଇଷତେ ତୁଜ୍ୟତେ କୋ ବିଭାୟ କୋ ମଂସତେ ସନ୍ତମିନ୍ତଂ କୋ ଅନ୍ତି ।
 କସ୍ତୋକାୟ କ ଇଭାୟୋତ ରାୟୋଽପି ବ୍ରବତ୍ତନ୍ତେ କୋ ଜନାୟ ॥୧୭॥
 କୋ ଅଗ୍ନିମୀଢେ ହବିଷା ଘୃତେନ ସୁରା ଯଜାତା ଋତୁଭିର୍ଧୁବେଭିଃ ।
 କସ୍ତୈ ଦେବା ଆ ବହାନାଶୁ ହୋମ କୋ ମଂସତେ ବୀତିହୋତ୍ରଃ ସୁଦେବଃ ॥୧୮॥
 ତୁମଙ୍ଗ ପ୍ର ଶଂସିଷୋ ଦେବଃ ଶବିଷ୍ଟ ମର୍ତ୍ୟମ୍ ।
 ନ ତୁଦନ୍ୟୋ ମଘବନ୍ନସ୍ତ୍ର ମର୍ତ୍ତତେନ୍ଦ୍ର ବ୍ରବୀମି ତେ ବଚଃ ॥୧୯॥
 ମା ତେ ରାଧାଂସି ମା ତ ଉତୟୋ ବସୋଽସ୍ଥାନ-କଦା ଚନା ଦଭନ୍ ।
 ବିଶ୍ୱା ଚ ନ ଉପମିମାହି ମାନୁଷ ବସୁନି ଚର୍ଷଣିଭ୍ୟ ଆ ॥୨୦॥

(୧।୮୫) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୪, ୬-୧୧, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୫,୧୨,
 ଦେବତା - ମରୁତଃ

ପ୍ର ଯେ ଶୁମ୍ଭନ୍ତେ ଜନୟୋ ନ ସପ୍ତୟୋ ଯାମନ୍ତୁଦ୍ରସ୍ୟ ସୁନବଃ ସୁଦଂସସଃ ।
 ରୋଦସୀ ହି ମରୁତଶ୍ଚକ୍ରିରେ ବୃଧେ ମଦନ୍ତି ବୀରା ବିଦଧେଷୁ ଘୃଷ୍ଣୟଃ ॥୧॥
 ତ ଉକ୍ଷିତାସୋ ମହିମାନମାଗତ ଦିବି ରୁଦ୍ରାସୋ ଅଧି ଚକ୍ରିରେ ସଦଃ ।
 ଅର୍ଚନ୍ତୋ ଅର୍କଂ ଜନୟନ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମଧି ଶ୍ରୀୟୋ ଦଧିରେ ପୃଶ୍ନିମାତରଃ ॥୨॥
 ଗୋମାତରୋ ଯଜ୍ଞଭୟନ୍ତେ ଅଞ୍ଜିଭିସ୍ତନୁଷ୍ଠୁ ଶୁଭ୍ରା ଦଧିରେ ବିରୁକ୍ତଃ ।
 ବାଧନ୍ତେ ବିଶ୍ୱମଭିମାତିନମପ ବର୍ତ୍ତାନ୍ୟେଷାମନୁ ରୀୟତେ ଘୃତମ୍ ॥୩॥
 ବି ଯେ ଭ୍ରାଜନ୍ତେ ସୁମଖାସ ଋଷିଭିଃ ପ୍ରତ୍ୟାବୟନ୍ତୋ ଅରୁ୍ୟତା ଚିଦୋଜସ୍ରା ।
 ମନୋଭୁବୋ ଯନ୍ତୁରୁତୋ ରଥେଷ୍ଠା ବୃଷତ୍ରାତାସଃ ପୃଷତୀରୟୁର୍-ଧୁମ୍ ॥୪॥

ପ୍ର ଯଦ୍ରଥେଷୁ ପୃଷତୀରୟୁର୍-ଧ୍ୱଂ ବାଜେ ଅଦ୍ରିଂ ମରୁତୋ ରଂହୟନ୍ତଃ ।
 ଉତାରୁଷସ୍ୟା ବି ଷ୍ୟନ୍ତି ଧାରାଶ୍ଚର୍ମେବୋଦଭିର୍ଯ୍ୟନ୍ତି ଭୂମ ॥୫॥
 ଆ ବୋ ବହନ୍ତୁ ସପ୍ତୟୋ ରୟୁଷ୍ୟଦୋ ରୟୁପଦ୍ମାନଃ ପ୍ର ଜିଗାତ ବାହୁଭିଃ ।
 ସୀଦତା ବର୍ହିରୁରୁ ବଃ ସଦସ୍ତୃତଂ ମାଦୟଧ୍ୱଂ ମରୁତୋ ମଧ୍ୱୋ ଅନ୍ଧସଃ ॥୬॥
 ତେବର୍ଧନ୍ତୁ ସ୍ୱତବସୋ ମହିତ୍ୱନା ନାକଂ ତସ୍ମରୁରୁ ଚକ୍ରିରେ ସଦଃ ।
 ବିଷ୍ଣୁର୍ଯଜ୍ଞାବଦୃଷଣଂ ମଦରୁ୍ୟତଂ ବୟୋ ନ ସୀଦନ୍ଧ୍ୟି ବର୍ହିଷି ପ୍ରିୟେ ॥୭॥
 ଶୂରା ଇବେଦ୍ୟୁୟୁଧୟୋ ନ ଜଗ୍ମୟଃ ଶ୍ରବସ୍ୟାବୋ ନ ପୃତନାସୁ ଯେତିରେ ।
 ଭୟନ୍ତେ ବିଶ୍ୱା ଭୁବନା ମରୁଦ୍-ଭ୍ୟା ରାଜାନ ଇବ ତ୍ୱେଷସଂଦୃଶୋ ନରଃ ॥୮॥
 ଦୃଷ୍ଟା ଯଦ୍ୱଜ୍ରଂ ସୁକୃତଂ ହିରଣ୍ୟୟଂ ସହସ୍ରଭୃଷ୍ଣିଂ ସ୍ୱପା ଅବର୍ତୟତ୍ ।
 ଧଉ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ନୟ୍ୟାଂସି କର୍ତବେହନ୍ତ୍ରଂ ନିରପାମୌର୍-ଜଦର୍ଣ୍ଣବମ୍ ॥୯॥
 ଉର୍ଧ୍ୱଂ ନୁନୁଦ୍ରେବତଂ ତ ଓଜସା ଦାଦୃହାଣଂ ଚିଦ୍ୱିଭିଦୁର୍ବ ପର୍ବତମ୍ ।
 ଧମନ୍ତୋ ବାଣଂ ମରୁତଃ ସୁଦାନବୋ ମଦେ ସୋମସ୍ୟ ରଣ୍ୟାନି ଚକ୍ରିରେ ॥୧୦॥
 ଜିହ୍ୱଂ ନୁନୁଦ୍ରେବତଂ ତୟା ଦିଶାସିଞ୍ଜିନୁସ୍ରଂ ଗୋତମାୟ ଦୃଷ୍ଟଜେ ।
 ଆ ଗଚ୍ଛନ୍ତୀମବସା ଚିତ୍ରଭାନବଃ କାମଂ ବିପ୍ରସ୍ୟ ତର୍ପୟନ୍ତ ଧାମଭିଃ ॥୧୧॥
 ଯା ବଃ ଶର୍ମ ଶଶମାନାୟ ସନ୍ତି ତ୍ରିଧାତୁନି ଦାଶୁଷେ ଯଚ୍ଛତାଧି ।
 ଅସ୍ତଭ୍ୟଂ ତାନି ମରୁତୋ ବି ଯନ୍ତୁ ରୟିଂ ନୋ ଧଉ ବୃଷଣଃ ସୁବୀରମ୍ ॥୧୨॥

(୧।୮୭) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ, ଦେବତା - ମରୁତଃ

ମରୁତୋ ଯସ୍ୟା ହି କ୍ଷୟେ ପାଥା ଦିବୋ ବିମହସଃ ।	ସ ସୁଗୋପାତମୋ ଜନଃ ॥୧॥
ୟଜ୍ଞୈର୍ବା ଯଜ୍ଞିବାହସୋ ବିପ୍ରସ୍ୟ ବା ମତୀନାମ୍ ।	ମରୁତଃ ଶୃଣୁତା ହବମ୍ ॥୨॥
ଉତ ବା ଯସ୍ୟ ବାଜିନୋଽନୁ ବିପ୍ରମତକ୍ଷତ ।	ସ ଗନ୍ତା ଗୋମତି ବ୍ରଜେ ॥୩॥
ଅସ୍ୟ ବୀରସ୍ୟ ବର୍ହିଷି ସୁତଃ ସୋମୋ ଦିବିଷ୍ଟିଷୁ ।	ଉକ୍ଥଂ ମଦଶ୍ଚ ଶସ୍ୟତେ ॥୪॥
ଅସ୍ୟ ଶ୍ରୋଷନ୍ତା ଭୁବୋ ବିଶ୍ୱା ଯଶ୍ଚର୍ଷଣୀରଭି ।	ସୂରଂ ଚିସ୍ରସୁଷୀରିଷଃ ॥୫॥
ପୂର୍ବାଭିର୍ହି ଦଦାଶିମ ଶରଦ୍-ଭିର୍ମରୁତୋ ବୟମ୍ ।	ଅବୋଭିଶ୍ଚର୍ଷଣୀନାମ୍ ॥୬॥

ସୁଭଗଃ ସ ପ୍ରୟତ୍ୟବୋ ମରୁତୋ ଅସ୍ତୁ ମର୍ତ୍ୟଃ ।	ୟସ୍ୟ ପ୍ରୟାଂସି ପର୍ଷଥ ॥୭॥
ଶଶମାନସ୍ୟ ବା ନରଃ ସ୍ୱେଦସ୍ୟ ସତ୍ୟଶବସଃ ।	ବିଦା କାମସ୍ୟ ବେନତଃ ॥୮॥
ୟଂ ତସ୍ରତ୍ୟଶବସ ଆବିଷ୍କର୍ତ ମହିତୁନା ।	ବିଧ୍ୟତା ବିଦ୍ୟତା ରକ୍ଷଃ ॥୯॥
ଗୃହତା ଗୃହ୍ୟାଂ ତମୋ ବି ଯାତ ବିଶ୍ୱମତିଶମ୍ ।	ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଠର୍ତା ଯଦୁଶ୍ୱସି ॥୧୦॥

=====

(୧।୮୭) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାତ୍ନଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ, ଦେବତା - ମରୁତଃ

=====

ପ୍ରତୁଷସଃ ପ୍ରତବସୋ ବିରପ୍ତଶିନୋଽନାନତା ଅବିଧୁରା ରଜୀଷିଣଃ ।
 ଭୁଷ୍ଟତମାସୋ ନୃତମାସୋ ଅଞ୍ଜିଭିର୍ବ୍ୟାନଜ୍ଞେ କେ ଚିଦୁସ୍ରା ଇବ ସ୍ତୁଭିଃ ॥୧॥
 ଉପହୃରେଷୁ ଯଦଚିଧ୍ଵଂ ଯଦିଂ ବୟ ଇବ ମରୁତଃ କେନ ଚିତ୍-ପଥା ।
 ଶ୍ଳୋତନ୍ତି କୋଶା ଉପ ବୋ ରଥେଷ୍ଠା ଘୃତମୁକ୍ଷତା ମଧୁବର୍ଣ୍ଣମର୍ଚତେ ॥୨॥
 ପ୍ରେଷାମଜ୍ଞେଷୁ ବିଧୁରେବ ରେଜତେ ଭୂମିର୍ଯ୍ୟାମେଷୁ ଯଜ ଯୁଞ୍ଜତେ ଶୁଭେ ।
 ତେ କ୍ରୀଳୟୋ ଧୁନୟୋ ଭ୍ରାଜଦୃଷ୍ଟୟଃ ସ୍ୱୟଂ ମହିତ୍ଵଂ ପନୟନ୍ତ ଧୂତୟଃ ॥୩॥
 ସ ହି ସ୍ୱସୃତ୍-ପୃଷଦଶ୍ୱୋ ଯୁବା ଗଶୋଽୟା ଇଶାନସ୍ତବିଷୀଭିରାବୃତଃ ।
 ଅସି ସତ୍ୟ ଋଣୟାବାନେଦ୍ୟୋଽସ୍ୟା ପିୟଃ ପ୍ରାବିତାଥା ବୃଷା ଗଣଃ ॥୪॥
 ପିତୁଃ ପ୍ରତୁସ୍ୟ ଜନ୍ମନା ବଦାମସି ସୋମସ୍ୟ ଜିହ୍ୱା ପ୍ର ଜିଗାତି ତକ୍ଷସା ।
 ଯଦୀମିନ୍ଦ୍ରଂ ଶମ୍ୟାକ୍ୱାଶ ଆଶତାଦିନ୍ନାମାନି ଯଜ୍ଞିୟାନି ଦଧିରେ ॥୫॥
 ଶ୍ରିୟସେ କଂ ଭାନୁଭିଃ ସଂ ମିମିକ୍ଷିରେ ତେ ରଶ୍ମିଭିସ୍ତ ରକ୍ତଭିଃ ସୁଖାଦୟଃ ।
 ତେ ବାଶୀମନ୍ତ ଇଷ୍ଟିଣୋ ଅଭୀରବୋ ବିଦ୍ରେ ପ୍ରିୟସ୍ୟ ମାରୁତସ୍ୟ ଧାମ୍ନଃ ॥୬॥

=====

(୧।୮୮) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାତ୍ନଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ପ୍ରସ୍ତାରପଞ୍ଜିଃ ୧,୭, ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ ୨-୪, ବିରାଡୁପା ୫
 ଦେବତା - ମରୁତଃ

=====

ଆ ବିଦ୍ୟୁନ୍ନଦ୍-ଭିର୍ମରୁତଃ ସ୍ୱର୍କେ ରଥେଭିର୍ଯାତ ରକ୍ଷିମଦ୍-ଭିରଶ୍ୱପର୍ଣ୍ଣେଃ ।
 ଆ ବର୍ଷିଷ୍ଠୟା ନ ଇଷା ବୟୋ ନ ପପ୍ରତା ସୁମାୟାଃ ॥୧॥

ତେରୁଣେଭିବରମା ପିଣଙ୍ଗେଃ ଶୁଭେ କଂ ଯାନ୍ତି ରଥତୁର୍ଭିରଶୈଃ ।
 ରୁକ୍ମୋ ନ ଚିତ୍ରଃ ସ୍ୱପିତୀବାନ୍ପବ୍ୟା ରଥସ୍ୟ ଜଙ୍ଗନନ୍ତ ଭୂମ୍ ।।୨।।
 ଶ୍ରୀୟେ କଂ ବୋ ଅପି ତନୁଷୁ ବାଶୀର୍ମେଧା ବନା ନ କୃଣବନ୍ତ ଉର୍ଧ୍ୱା ।
 ଯୁଷ୍ମଭ୍ୟଂ କଂ ମରୁତଃ ସୁଜାତାସୁବିଦ୍ୟୁମ୍ନାସୋ ଧନୟନ୍ତେ ଅଦ୍ରିମ୍ ।।୩।।
 ଅହାନି ଗୃଧ୍ରାଃ ପୟା ବ ଆଗୁରିମାଂ ପିୟଂ ବାର୍କାୟାଂ ଚ ଦେବୀମ୍ ।
 ବ୍ରହ୍ମ କୃଶ୍ଣନ୍ତୋ ଗୋତମାସୋ ଅକ୍ୱେରୁର୍ଧ୍ୱଂ ନୁନୁଦ୍ର ଉତ୍ତପିଂ ପିବଧୈ ।।୪।।
 ଏତତ୍ତ୍ୟନ୍ନ ଯୋଜନମଚେତି ସସ୍ୱର୍ତ୍ତ ଯନ୍ତୁରୁତୋ ଗୋତମୋ ବଃ ।
 ପଶ୍ୟନ୍ତ୍ରିରଣ୍ୟଚକ୍ରାନୟୋଦଂଷ୍ଟାନ୍ନିଧାବତୋ ବରାହୁନ୍ ।।୫।।
 ଏଷା ସ୍ୟା ବୋ ମରୁତୋଽନୁଭର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରତି ଷ୍ଟୋଭତି ବାଘତୋ ନ ବାଶୀ ।
 ଅସ୍ତୋଭୟଦୃଆସାମନୁ ସ୍ୱଧାଂ ଗଭସ୍ତ୍ୟାଃ ।।୬।।

(୧।୮୯) ରକ୍ଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୫, ୭, ବିରାଟ୍ସ୍ଥାନା ୭, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୮-୧୦,
 ଦେବତା - ବିଶ୍ୱେ ଦେବାଃ ୧-୭, ଦେବାଃ ୮-୯, ଅଦିତିଃ ୧୦

ଆ ନୋ ଭଦ୍ରାଃ କ୍ରତବୋ ଯନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱତୋଽଦଭ୍ୟାସୋ ଅପରୀତାସ ଉଦ୍-ଭିଦଃ ।
 ଦେବା ନୋ ଯଥା ସଦମିଦୃଧେ ଅସନ୍ନପ୍ରାୟୁବୋ ରକ୍ଷିତାରୋ ଦିବେଦିବେ ।।୧।।
 ଦେବାନାଂ ଭଦ୍ରା ସୁମତିରୃଜୁୟତାଂ ଦେବାନାଂ ରାତିରଭି ନୋ ନି ବର୍ତତାମ୍ ।
 ଦେବାନାଂ ସଖ୍ୟମୁପ ସେଦିମା ବୟଂ ଦେବା ନ ଆୟୁଃ ପ୍ର ଡିରନ୍ତୁ ଜୀବସେ ।।୨।।
 ତାନ୍ ପୂର୍ବୟା ନିବିଦା ହୁମହେ ବୟଂ ଭଗଂ ମିତ୍ରମଦିତିଂ ଦକ୍ଷମସ୍ତ୍ରଧମ୍ ।
 ଅୟମଣଂ ବରୁଣଂ ସୋମମଶ୍ୱିନା ସରସ୍ୱତୀ ନଃ ସୁଭଗା ମୟସ୍ମରତ୍ ।।୩।।
 ତନ୍ନୋ ବାତୋ ମୟୋଭୁ ବାତୁ ଭେଷଜଂ ତନ୍ନାତା ପୃଥିବୀ ତତ୍-ପିତା ଦେୱୀଃ ।
 ତଦ୍ ଗ୍ରାବାଣଃ ସୋମସୁତୋ ମୟୋଭୁବସ୍ତଦଶ୍ୱିନା ଶୃଣୁତଂ ପିଷ୍ଟ୍ୟା ଯୁବମ୍ ।।୪।।
 ତମୀଗାନଂ ଜଗତସ୍ତସ୍ତସ୍ତସ୍ତତିଂ ପିୟଂଜିନ୍ନମବସେ ହୁମହେ ବୟମ୍ ।
 ପୂଷା ନୋ ଯଥା ବେଦସାମସଦୃଧେ ରକ୍ଷିତା ପାୟୁରଦଭ୍ୟଃ ସ୍ୱସ୍ତୟେ ।।୫।।
 ସ୍ୱସ୍ତି ନ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୃଦ୍ଧଶ୍ରବାଃ ସ୍ୱସ୍ତି ନଃ ପୂଷା ବିଶ୍ୱବେଦାଃ ।
 ସ୍ୱସ୍ତି ନସ୍ତାର୍ଣ୍ଣ୍ୟା ଅରିଷ୍ଟନେମିଃ ସ୍ୱସ୍ତି ନୋ ବୃହସ୍ପତିର୍ଦଧାତୁ ।।୬।।

ପୃଷ୍ଠଦଶ୍ଵା ମରୁତଃ ପୃଶ୍ନିମାତରଃ ଶୁଭଂୟାବାନୋ ବିଦଧେଷୁ ଜଗ୍ନୟଃ ।
 ଅଗ୍ନିଜିହ୍ଵା ମନବଃ ସୁରତକ୍ଷସୋ ବିଶ୍ଵେ ନୋ ଦେବା ଅବସା ଗମନ୍ତିହ ॥୭॥
 ଭଦ୍ରଂ କର୍ଣ୍ଣେଭିଃ ଶୁଶୁୟାମ ଦେବା ଭଦ୍ରଂ ପଶ୍ୟେମାକ୍ଷଭିର୍ଯଜତ୍ରାଃ ।
 ହିରୈରଜ୍ଞେସୁଷୁବାଂସସ୍ତନୁଭିର୍ବ୍ୟଶେମ ଦେବହିତଂ ଯଦାୟୁଃ ॥୮॥
 ଶତମିନ୍ନୁ ଶରଦୋ ଅନ୍ତି ଦେବା ଯତ୍ରା ନଶ୍ଵକ୍ରା ଜରସଂ ତନୁନାମ୍ ।
 ପୁତ୍ରାସୋ ଯତ୍ର ପିତରୋ ଭବନ୍ତି ମା ନୋ ମଧ୍ୟା ରୀରିଷତାୟୁର୍ଗନ୍ତୋଃ ॥୯॥
 ଅଦିତିର୍ଦ୍ୟୌରଦିତିରନ୍ତରିକ୍ଷମଦିତିର୍ମାତା ସ ପିତା ସ ପୁତ୍ରଃ ।
 ବିଶ୍ଵେ ଦେବା ଅଦିତିଃ ପଞ୍ଚ ଜନା ଅଦିତିର୍ଜାତମଦିତିର୍ଜନିତୁମ୍ ॥୧୦॥

(୧।୯୦) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାତ୍ରୁଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ ୧-୮, ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ ୯, ଦେବତା - ବିଶ୍ଵେ ଦେବାଃ

ଋତୁନୀତୀ ନୋ ବରୁଣୋ ମିତ୍ରୋ ନୟତୁ ବିଦ୍ଵାନ୍ ।	ଅୟମା ଦେବୈଃ ସଜୋଷାଃ ॥୧॥
ତେ ହି ବସ୍ତୋ ବସବାନାସ୍ତେ ଅପ୍ରମୁରା ମହୋଭିଃ ।	ବ୍ରତା ରକ୍ଷନ୍ତେ ବିଶ୍ଵାହା ॥୨॥
ତେ ଅସ୍ତଭ୍ୟଂ ଶର୍ମ ଯଂସନ୍ନମୃତା ମର୍ତ୍ୟେଭ୍ୟଃ ।	ବାଧମାନା ଅପ ଦ୍ଵିଷଃ ॥୩॥
ବି ନଃ ପଥଃ ସୁବିତାୟ ଚିୟନ୍ତିନ୍ତ୍ରୋ ମରୁତଃ ।	ପୁଷା ଭଗୋ ବନ୍ଧ୍ୟାସଃ ॥୪॥
ଭତ ନୋ ଧିୟୋ ଗୋଅଗ୍ରାଃ ପୁଷନ୍ନିଷ୍ଠବେବୟାବଃ ।	କର୍ତ୍ତା ନଃ ସୁସ୍ତିମତଃ ॥୫॥
ମଧୁ ବାତା ଋତାୟତେ ମଧୁ କ୍ଷରନ୍ତି ସିନ୍ଧବଃ ।	ମାଧ୍ଵୀର୍ନଃ ସନ୍ତୋଷଧୀଃ ॥୬॥
ମଧୁ ନକ୍ତମୁତୋଷସୋ ମଧୁମତ୍-ପାର୍ଥିବଂ ରଜଃ ।	ମଧୁ ଦ୍ୟୌରସୁ ନଃ ପିତା ॥୭॥
ମଧୁମାନୋ ବନସ୍ପତିର୍ମଧୁମାଁ ଅସୁ ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ।	ମାଧ୍ଵୀର୍ଗାବୋ ଭବନ୍ତୁ ନଃ ॥୮॥
ଶଂ ନୋ ମିତ୍ରଃ ଶଂ ବରୁଣଃ ଶଂ ନୋ ଭବତୃୟମା ।	
ଶଂ ନ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୃହସ୍ପତିଃ ଶଂ ନୋ ବିଷ୍ଣୁରୁରୁକ୍ରମଃ ॥୯॥	

=====

(୧।୯୧) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାତ୍ନଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୪, ୧୮-୨୩, ଗାୟତ୍ରୀ ୫-୧୭, ଭଷ୍ଟିକ୍ ୧୭,
ଦେବତା - ସୋମଃ

=====

ତ୍ୱଂ ସୋମ ପ୍ର ଚିକିତୋ ମନୀଷା ତ୍ୱଂ ରଜିଷ୍ଟମନ୍ନୁ ନେଷି ପଛାମ୍ ।
ତବ ପ୍ରଣୀତୀ ପିତରୋ ନ ଇନ୍ଦୋ ଦେବେଷୁ ରତ୍ନମଭଜନ୍ତ ଧୀରାଃ ॥୧॥

ତ୍ୱଂ ସୋମ କ୍ରତୁଭିଃ ସୁକ୍ରତୁର୍ଭସ୍ତୁଂ ଦକ୍ଷିଃ ସୁଦକ୍ଷୋ ବିଶ୍ୱବେଦାଃ ।
ତ୍ୱଂ ବୃଷା ବୃଷତ୍ୱେଭିର୍ମହିତ୍ୱା ଦ୍ୟୁମ୍ନେଭିର୍ଦ୍ୟୁମ୍ନାଭବୋ ନୃତକ୍ଷାଃ ॥୨॥

ରାଜ୍ଞୋ ନୁ ତେ ବରୁଣସ୍ୟ ବ୍ରତାନି ବୃହଦ୍-ଗଭୀରଂ ତବ ସୋମ ଧାମ ।
ଶୁଚିଷ୍ଟମସି ପ୍ରିୟୋ ନ ମିତ୍ରୋ ଦକ୍ଷାୟୋ ଅର୍ଯ୍ୟମେବାସି ସୋମ ॥୩॥

ୟା ତେ ଧାମାନି ଦିବି ଯା ପୃଥିବ୍ୟାଂ ଯା ପର୍ବତେଷ୍ଟୋଷଧୀଷ୍ଟୁ ।
ତେଭିର୍ନୋ ବିଶ୍ୱେଃ ସୁମନା ଅହେଲନ୍ତ୍ରାଜନ୍ତୁସୋମ ପ୍ରତି ହବ୍ୟା ଗୃଭାୟ ॥୪॥

ତ୍ୱଂ ସୋମାସି ସତ୍-ପତିସ୍ତୁଂ ରାଜୋତ ବୃତ୍ରହା । ତ୍ୱଂ ଭଦ୍ରୋ ଅସି କ୍ରତୁଃ ॥୫॥

ତ୍ୱଂ ଚ ସୋମ ନୋ ବଶୋ ଜୀବାତୁଂ ନ ମରାମହେ । ପ୍ରିୟସ୍ରୋତ୍ରୋ ବନସ୍ତତିଃ ॥୬॥

ତ୍ୱଂ ସୋମ ମହେ ଭଗଂ ତ୍ୱଂ ଯୁନ ଋତାୟତେ । ଦକ୍ଷଂ ଦଧାସି ଜୀବସେ ॥୭॥

ତ୍ୱଂ ନଃ ସୋମ ବିଶ୍ୱତୋ ରକ୍ଷା ରାଜନ୍ନୁଘାୟତଃ । ନ ରିକ୍ଷ୍ୟେତ୍ସ୍ୱାବତଃ ସଖା ॥୮॥

ସୋମ ଯାସ୍ତେ ମୟୋଭୁବ ଭତୟଃ ସନ୍ତି ଦାଶୁଷେ । ତାଭିର୍ନୋଽବିତା ଭବ ॥୯॥

ଇମଂ ଯୁଜ୍ଞମିଦଂ ବଚୋ ଜୁଜୁଷାଣ ଉପାଗହି । ସୋମ ତ୍ୱଂ ନୋ ବୃଧେ ଭବ ॥୧୦॥

ସୋମ ଗୀର୍ଭିଷ୍ଟା ବୟଂ ବର୍ଧୟାମୋ ବଚୋବିଦଃ । ସୁମୂଳୀକୋ ନ ଆ ବିଶ ॥୧୧॥

ଗୟସ୍ତାନୋ ଅମୀବହା ବସୁବିତ୍-ପୁଷ୍ଟିବର୍ଧନଃ । ସୁମିତ୍ରଃ ସୋମ ନୋ ଭବ ॥୧୨॥

ସୋମ ରାରକ୍ଷି ନୋ ହୃଦି ଗାବୋ ନ ଯବସେଷ୍ଟା । ମର୍ଯ୍ୟ ଇବ ସ୍ତ ଓକ୍ୟ ॥୧୩॥

ୟଃ ସୋମ ସଖ୍ୟେ ତବ ରାରଣଢେବ ମର୍ତ୍ୟଃ । ତଂ ଦକ୍ଷଃ ସତତେ କବିଃ ॥୧୪॥

ଭରୁଷ୍ୟା ଶୋ ଅଭିଶସ୍ତେଃ ସୋମ ନି ପାହ୍ୟଂହସଃ । ସଖା ସୁଶେବ ଏପି ନଃ ॥୧୫॥

ଆ ପ୍ୟାୟସ୍ତୁ ସମେତୁ ତେ ବିଶ୍ୱତଃ ସୋମ ବୃଷ୍ଟ୍ୟମ୍ । ଭବା ବାଜସ୍ୟ ସଂଗଥେ ॥୧୬॥

ଆ ପ୍ୟାୟସ୍ତୁ ମଦିକ୍ରମ ସୋମ ବିଶ୍ୱେଭିରଂଶୁଭିଃ । ଭବା ନଃ ସୁଶ୍ରବସ୍ତମଃ ସଖା ବୃଧେ ॥୧୭॥

ସଂ ତେ ପୟାଂସି ସମୁ ମୁକ୍ତ ବାଜାଃ ସଂ ବୃଷ୍ଟ୍ୟାନ୍ୟଭିମାତିଷାହଃ ।
 ଆପ୍ୟାୟମାନୋ ଅମୃତାୟ ସୋମ ଦିବି ଶ୍ରବାଂସ୍ତୁମାନି ଧିଷ୍ଠ ॥୧୮॥
 ଯା ତେ ଧାମାନି ହବିଷା ଯଜନ୍ତି ତା ତେ ବିଶ୍ଵା ପରିତୁରସ୍ତୁ ଯଜ୍ଞିନ୍ ।
 ଗୟସ୍ତ୍ଵାନଃ ପ୍ରତରଣଃ ସୁବୀରୋଽବୀରହା ପ୍ର ଚରା ସୋମ ଦୁର୍ଯ୍ୟାନ୍ ॥୧୯॥
 ସୋମୋ ଧେନୁଂ ସୋମୋ ଅର୍ବକ୍ତମାଶୁଂ ସୋମୋ ବୀରଂ କର୍ମଣ୍ୟଂ ଦଦାତି ।
 ସାଦନ୍ୟଂ ବିଦଥ୍ୟଂ ସଭେୟଂ ପିତୃଶ୍ରବଣଂ ଯୋ ଦଦାଶଦସ୍ତୈ ॥୨୦॥
 ଅଷାଲ୍ହଂ ଯୁସ୍ତୁ ପୃତନାସୁ ପପ୍ରିଂ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣାମୟାଂ ବୃଜନସ୍ୟ ଗୋପାନ୍ ।
 ଭରେଷ୍ଠଜାଂ ସୁକ୍ଷିତିଂ ସୁଶ୍ରବସଂ ଜୟନ୍ତଂ ତ୍ଵାମନୁ ମଦେମ ସୋମ ॥୨୧॥
 ତ୍ଵମିମା ଓଷଧୀଃ ସୋମ ବିଶ୍ଵାସ୍ତୁମପୋ ଅଜନୟସ୍ତୁଂ ଗାଃ ।
 ତ୍ଵମା ତତନ୍ନୋର୍ବକ୍ତରିଷଂ ତ୍ଵଂ ଜ୍ୟୋତିଷା ବି ତମୋ ବବର୍ଥ ॥୨୨॥
 ଦେବେନ ନୋ ମନସା ଦେବ ସୋମ ରାୟୋ ଭାଗଂ ସହସ୍ରାବନୁଭି ଯୁଧ୍ୟ ।
 ମା ତ୍ଵା ତନଦୀଶିଷେ ବୀର୍ଯ୍ୟସ୍ୟୋଭୟେଭ୍ୟଃ ପ୍ର ଚିକିତ୍ସା ଗବିଷ୍ଠୌ ॥୨୩॥

(୧।୯୨) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାତ୍ନଗଣଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୪, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୫-୧୨, ଭଷ୍ଟିକ୍ ୧୩-୧୮,
 ଦେବତା - ଉଷାଃ ୧-୧୫, ଅଶ୍ଵିନୌ ୧୬-୧୮

ଏତା ଉ ତ୍ୟା ଉଷସଃ କେତୁମକ୍ରତ ପୂର୍ବେ ଅର୍ଧେ ରଜସୋ ଭାନୁମଞ୍ଜିତେ ।
 ନିଷ୍ଠୁଶ୍ଵାନା ଆୟୁଧାନୀବ ଧୃଷ୍ଟବଃ ପ୍ରତି ଗାବୋଽରୁଷୀର୍ଯନ୍ତି ମାତରଃ ॥୧॥
 ଉଦପପ୍ତନୁରୁଣା ଭାନବୋ ବୃଥା ସ୍ଵାୟୁଜୋ ଅରୁଷୀର୍ଗା ଅୟୁଷତ ।
 ଅକ୍ରନ୍ତୁଷାସୋ ବୟୁନାନି ପୂର୍ବଥା ରୁଗନ୍ତଂ ଭାନୁମରୁଷୀରଶିଶ୍ରୟୁଃ ॥୨॥
 ଅର୍ଚ୍ଚନ୍ତି ନାରୀରପସୋ ନ ବିଷ୍ଠିଭିଃ ସମାନେନ ଯୋଜନେନା ପରାବତଃ ।
 ଇଷଂ ବହନ୍ତୀଃ ସୁକୃତେ ସୁଦାନବେ ବିଶ୍ଵେଦହ ଯଜମାନାୟ ସୁନ୍ନତେ ॥୩॥
 ଅଧି ପେଶାଂସି ବପତେ ନୃତୁରିବାପୋର୍ଣ୍ଣୁତେ ବକ୍ଷ ଉସ୍ତେବ ବର୍ଜହମ୍ ।
 ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଶ୍ଵସ୍ତୈ ଭୁବନାୟ କୃଶ୍ଣତୀ ଗାବୋ ନ ବ୍ରଜଂ ବୁଧା ଆବର୍ତମଃ ॥୪॥

ପ୍ରତ୍ୟର୍ଚ୍ଚା ରୁଗଦସ୍ୟା ଅଦର୍ଶି ବି ତିଷ୍ଠତେ ବାଧତେ କୃଷ୍ଣମଭୁମ୍ ।
 ସ୍ୱରୁଂ ନ ପେଶୋ ବିଦଧେଷ୍ଠଞ୍ଜିତ୍ରଂ ଦିବୋ ଦୁହିତା ଭାନୁମଶ୍ରେତ୍ ॥୫॥
 ଅତାରିଷ୍ଠ ତମସସ୍ତାରମସ୍ୟୋଷା ଉଚ୍ଛ୍ରୀତୀ ବୟୁନା କୃଣୋତି ।
 ଶ୍ରୀୟେ ଛନ୍ଦୋ ନ ସ୍ଥୟତେ ବିଭାତୀ ସୁପ୍ରତୀକା ସୌମନସାୟାଜୀଗଃ ॥୬॥
 ଭାସ୍ୱତୀ ନେତ୍ରୀ ସୁନୃତାନାଂ ଦିବଃ ସ୍ତବେ ଦୁହିତା ଗୋତମେଭିଃ ।
 ପ୍ରଜାବତୋ ନୃବତୋ ଅଶ୍ୱରୁଧ୍ୟାନୁଷୋ ଗୋଅଗ୍ରାଁ ଉପ ମାସି ବାଜାନ୍ ॥୭॥
 ଉଷସ୍ତମଶ୍ୟାଂ ଯଶସଂ ସୁବୀରଂ ଦାସପ୍ରବର୍ଗଂ ରୟିମଶ୍ୱରୁଧ୍ୟମ୍ ।
 ସୁଦଂସସା ଶ୍ରବସା ଯା ବିଭାସି ବାଜପ୍ରସୂତା ସୁଭଗେ ବୃହତ୍ ॥୮॥
 ବିଶ୍ୱାନି ଦେବୀ ଭୁବନାଭିଚକ୍ଷ୍ୟା ପ୍ରତୀଚୀ ଚକ୍ଷୁରୁର୍ବିୟା ବି ଭାତି ।
 ବିଶ୍ୱଂ ଜୀବଂ ଚରସେ ବୋଧୟତ୍ରୀ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ବାଚମବିଦଳ୍ଲନାୟୋଃ ॥୯॥
 ପୁନଃପୁନର୍ଜାୟମାନା ପୁରାଣୀ ସମାନଂ ବର୍ଣ୍ଣମଭି ଶୁନ୍ୟମାନା ।
 ଶୃଙ୍ଗୀବ କୃତୁର୍ବିଜ ଆମିନାନା ମର୍ତ୍ତସ୍ୟ ଦେବୀ ଜରୟତ୍ରୀୟଃ ॥୧୦॥
 ବ୍ୟର୍ଣ୍ଣତୀ ଦିବୋ ଅନ୍ତ୍ରା ଅବୋଧ୍ୟପ ସ୍ୱସାରଂ ସନୁତୟୁୟୋତି ।
 ପ୍ରମିନତୀ ମନୁଷ୍ୟା ଯୁଗାନି ଯୋଷା ଜାରସ୍ୟ ଚକ୍ଷସା ବି ଭାତି ॥୧୧॥
 ପଶୁନ୍ନ ଚିତ୍ରା ସୁଭଗା ପ୍ରଥାନା ସିନ୍ଧୁର୍ନ ଶୋଦ ଉର୍ବିୟା ବ୍ୟଶ୍ୱୈତ୍ ।
 ଅମିନତୀ ଦୈବ୍ୟାନି ବ୍ରତାନି ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଚେତି ରଶ୍ମିଭିର୍ଦୃଶାନା ॥୧୨॥
 ଉଷସ୍ତଚିତ୍ରମା ଭରାସ୍ତଭ୍ୟଂ ବାଜିନୀବତି । ଯେନ ତୋକଂ ଚ ତନୟଂ ଚ ଧାମହେ ॥୧୩॥
 ଉଷୋ ଅଦ୍ୟେହ ଗୋମତ୍ୟଶ୍ୱାବତି ବିଭାବରି । ରେବଦସ୍ତେ ବ୍ୟୁଚ୍ଛ ସୁନୃତାବତି ॥୧୪॥
 ଯୁଷ୍ମା ହି ବାଜିନୀବତ୍ୟଶ୍ୱାଁ ଅଦ୍ୟାରୁଣାଁ ଉଷଃ । ଅଥା ନୋ ବିଶ୍ୱା ସୌଭଗାନ୍ୟା ବହ ॥୧୫॥
 ଅଶ୍ୱିନା ବର୍ତ୍ତରସ୍ତଦା ଗୋମଦସ୍ରା ହିରଣ୍ୟବତ୍ । ଅର୍ବାଗ୍ରଥଂ ସମନସା ନି ଯୁଚ୍ଛତମ୍ ॥୧୬॥
 ଯାବିତ୍-ଥା ଶ୍ଳୋକମା ଦିବୋ ଜ୍ୟୋତିର୍ଜନାୟ ଚକ୍ରଧୁଃ । ଆ ନ ଉର୍ଜଂ ବହତମଶ୍ୱିନା ଯୁବମ୍ ॥୧୭॥
 ଏହ ଦେବା ମୟୋଭୁବା ଦସ୍ରା ହିରଣ୍ୟବର୍ତନୀ । ଉଷର୍ବୁଧୋ ବହନ୍ତୁ ସୋମପୀତୟେ ॥୧୮॥

=====

(୧।୯୩) ଋଷିଃ - ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ,
ଜଗତୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ଞା ୮, ଗାୟତ୍ରୀ ୯-୧୧,

=====

ଛନ୍ଦଃ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୩, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୪-୭, ୧୨,
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଷୋମୌ

=====

ଅଗ୍ନିଷୋମାବିମଂ ସୁ ମେ ଶୃଣୁତଂ ବୃଷଣା ହବମ୍ ।
ପ୍ରତି ସୁକ୍ତାନି ହର୍ଯ୍ୟତଂ ଭବତଂ ଦାଶୁଷେ ମୟଃ ॥୧॥
ଅଗ୍ନିଷୋମା ଯୋ ଅଦ୍ୟ ବାମିଦଂ ବଚଃ ସପର୍ଯ୍ୟତି ।
ତସ୍ମୈ ଧତ୍ଵଂ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟଂ ଗବାଂ ପୋଷଂ ସ୍ଵଶ୍ୟମ୍ ॥୨॥
ଅଗ୍ନିଷୋମା ଯୁ ଆହୁତିଂ ଯୋ ବାଂ ଦାଶାଞ୍ଜବିଷ୍ଠତିମ୍ ।
ସ ପ୍ରଜୟା ସୁବୀର୍ଯ୍ୟଂ ବିଶ୍ଵମାୟୁର୍ବ୍ୟଶ୍ନବତ୍ ॥୩॥
ଅଗ୍ନିଷୋମା ତେତି ତଦ୍ଵୀର୍ଯ୍ୟଂ ବାଂ ଯଦମୁଷ୍ଠୀତମବସଂ ପଶିଂ ଗାଃ ।
ଅବାତିରତଂ ବୃସୟସ୍ୟ ଶେଷୋଽବିନ୍ଦତଂ ଜ୍ୟୋତିରେକଂ ବହୁଭ୍ୟଃ ॥୪॥
ଯୁବମେତାନି ଦିବି ରୋଚନାନ୍ୟଗ୍ନିଷ୍ଠ ସୋମ ସକ୍ରତୁ ଅଧତ୍ମମ୍ ।
ଯୁବଂ ସିନ୍ଧୁରଭିଶସ୍ତେରବଦ୍ୟାଦଗ୍ନିଷୋମାବମୁଞ୍ଚିତଂ ଗୃଭୀତାନ୍ ॥୫॥
ଆନ୍ୟଂ ଦିବୋ ମାତରିଶ୍ଵା ଜଭାରାମଥ୍ନାଦନ୍ୟଂ ପରି ଶ୍ୟେନୋ ଅଦ୍ରେଃ ।
ଅଗ୍ନିଷୋମା ବ୍ରହ୍ମଣା ବାବୃଧାନୋରୁଂ ଯଜ୍ଞାୟ ତକ୍ରଥୁରୁ ଲୋକମ୍ ॥୬॥
ଅଗ୍ନିଷୋମା ହବିଷଃ ପ୍ରସ୍ଥିତସ୍ୟ ବୀତଂ ହର୍ଯ୍ୟତଂ ବୃଷଣା ଭୁଷେଥାମ୍ ।
ସୁଶର୍ମାଣା ସୁବସା ହି ଭୂତମଥା ଧତ୍ଵଂ ଯଜମାନାୟ ଶଂ ଯୋଃ ॥୭॥
ଯୋ ଅଗ୍ନିଷୋମା ହବିଷା ସପର୍ଯ୍ୟାଞ୍ଜେବଦ୍ରୀଚା ମନସା ଯୋ ଘୃତେନ ।
ତସ୍ୟ ବ୍ରତଂ ରକ୍ଷତଂ ପାତମଂହସୋ ବିଶେ ଜନାୟ ମହି ଶର୍ମ ଯଜ୍ଞତମ୍ ॥୮॥
ଅଗ୍ନିଷୋମା ସବେଦସା ସହୂତୀ ବନତଂ ଗିରଃ । ସଂ ଦେବତ୍ରା ବଭୂବଥୁଃ ॥୯॥
ଅଗ୍ନିଷୋମାବନେନ ବାଂ ଯୋ ବାଂ ଘୃତେନ ଦାଶତି । ତସ୍ମୈ ଦୀଦୟତଂ ବୃହତ୍ ॥୧୦॥
ଅଗ୍ନିଷୋମାବିମାନି ନୋ ଯୁବଂ ହବ୍ୟା ଭୁଜୋଷତମ୍ । ଆ ଯାତମୁପ ନଃ ସଚା ॥୧୧॥
ଅଗ୍ନିଷୋମା ପିପୃତମର୍ବତୋ ନ ଆ ପ୍ୟାୟନ୍ତାମୁସ୍ତ୍ରୟା ହବ୍ୟସୁଦଃ ।
ଅସ୍ତେ ବଲାନି ମଘବସୁ ଧତ୍ଵଂ କୃଣୁତଂ ନୋ ଅଧ୍ଵରଂ ଶୁଷ୍ଟିମକ୍ରମ୍ ॥୧୨॥

=====

(୧।୯୪) ଋଷିଃ - କୁସୁଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୧୪, ତ୍ରିଷୁପ୍ ୧୫-୧୭, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ଇମଂ ସ୍ତୋମମର୍ହତେ ଜାତବେଦସେ ରଥମିବ ସଂ ମହେମା ମନୀଷୟା ।
ଭଦ୍ରା ହି ନଃ ପ୍ରମତିରସ୍ୟ ସଂସଦ୍ୟଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥୧॥
ୟସ୍ତୈ ତ୍ୱମାୟଜସେ ସ ସାଧତ୍ୟନର୍ବା କ୍ଷେତି ଦଧତେ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ।
ସ ତୁତାବ ନୈନମଶ୍ଳୋତ୍ୟଂହତିରଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥୨॥
ଶକେମ ତ୍ୱା ସମିଧଂ ସାଧୟା ପିୟସ୍ତେ ଦେବା ହବିରଦକ୍ତ୍ୟାହୁତମ୍ ।
ତ୍ୱମାଦିତ୍ୟା ଆ ବହ ତାନ୍ଦ୍ୟୁଶ୍ମସ୍ୟାଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥୩॥
ଭରାମେଧ୍ନଂ କୃଣବାମା ହବୀଂଷି ତେ ଚିତୟନ୍ତଃ ପର୍ବଣାପର୍ବଣା ବୟମ୍ ।
ଜୀବାତବେ ପ୍ରତରଂ ସାଧୟା ପିୟୋଃଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥୪॥
ବିଶାଂ ଗୋପା ଅସ୍ୟ ଚରନ୍ତି ଜନ୍ତବୋ ଦ୍ୱିପଜ ଯଦୁତ ଚତୁଷ୍ପଦକୁଭିଃ ।
ଚିତ୍ରଃ ପ୍ରକେତ ଉଷସୋ ମହାଂ ଅସ୍ୟାଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥୫॥
ତ୍ୱମଧୃୟୁରୁତ ହୋତାସି ପୂର୍ବ୍ୟଃ ପ୍ରଶାସ୍ତା ପୋତା ଜନୁଷା ପୁରୋହିତଃ ।
ବିଶ୍ୱା ବିଦ୍ୱା ଆର୍ତ୍ତଜ୍ୟା ଧୀର ପୁଷ୍ୟସ୍ୟାଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥୬॥
ୟୋ ବିଶ୍ୱତଃ ସୁପ୍ରତୀକଃ ସଦୃଢ଼ଂସି ଦୁରେ ଚିହ୍ନନ୍ତଳିଦିବାତି ରୋଚସେ ।
ରାତ୍ର୍ୟାଶ୍ଚିଦକ୍ଷୋ ଅତି ଦେବ ପଶ୍ୟସ୍ୟାଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥୭॥
ପୂର୍ବୋ ଦେବା ଭବତୁ ସୁନ୍ନତୋ ରଥୋଽସ୍ଥାକଂ ଶଂସୋ ଅଭ୍ୟସ୍ତୁ ଦୁଦ୍ୟଃ ।
ତଦା ଜାନୀତୋତ ପୁଷ୍ୟତା ବଚୋଃଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥୮॥
ବଧୈର୍ଦୁଃଶଂସ୍ରାଂ ଅପ ଦୁଦ୍ୟୋ ଜହି ଦୁରେ ବା ଯେ ଅନ୍ତି ବା କେ ଚିଦନ୍ତ୍ରିଶଃ ।
ଅଥା ଯଜ୍ଞାୟ ଗୃଣତେ ସୁଗଂ କୃଧ୍ୟାଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥୯॥
ୟଦୟୁକ୍ତା ଅରୁଷା ରୋହିତା ରଥେ ବାତଜୁତା ବୃଷଭସ୍ୟେବ ତେ ରବଃ ।
ଆଦିନ୍ନସି ବନିନୋ ଧୂମକେତୁନାଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥୧୦॥
ଅଧ ସ୍ୱନାଦୁତ ବିଭୁ୍ୟଃ ପତନ୍ତିଶୋ ଦ୍ରୟା ଯତ୍ନେ ଯବସାଦୋ ବ୍ୟସ୍ଥିରନ୍ ।
ସୁଗଂ ତତ୍ତେ ତାବକେଭ୍ୟୋ ରଥେଭ୍ୟୋଃଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥୧୧॥

ଅୟଂ ମିତ୍ରସ୍ୟ ବରୁଣସ୍ୟ ଧାୟସେବୟାତାଂ ମରୁତାଂ ହେଲୋ ଅଦ୍-ଭୂତଃ ।
ମୃଳା ସୁ ନୋ ଭୂଦ୍ବେଷାଂ ମନଃ ପୁନରଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥୧୭॥
ଦେବୋ ଦେବାନାମସି ମିତ୍ରୋ ଅଦ୍-ଭୂତୋ ବସୁର୍ବସୁନାମସି ତାରୁରଧିରେ ।
ଶର୍ମନ୍ତସ୍ୟାମ ତବ ସପ୍ତଥସ୍ତମେଃଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥୧୮॥
ତତ୍ତେ ଭଦ୍ରଂ ଯୁସ୍ତମିଦଃ ସ୍ବେ ଦମେ ସୋମାହୁତୋ ଜରସେ ମୃଳୟତମଃ ।
ଦଧାସି ରତ୍ନଂ ଦ୍ରବିଣଂ ତ ଦାଶୁଷେଃଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥୧୯॥
ୟସ୍ମୈ ତ୍ବଂ ସୁଦ୍ରବିଶୋ ଦଦାଶୋଽନାଗାସ୍ତ୍ରମଦିତେ ସର୍ବତାତା ।
ୟଂ ଭଦ୍ରେଣ ଶବସା ଚୋଦୟାସି ପ୍ରଜାବତା ରାଧସା ତେ ସ୍ୟାମ ॥୨୦॥
ସ ତ୍ବମଗ୍ନେ ସୌଭଗତ୍ବସ୍ୟ ବିଦ୍ବାନସ୍ଥାକମାୟୁଃ ପ୍ର ତିରେହ ଦେବ ।
ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହତ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୨୧॥

। ଇତି ପ୍ରଥମାଷ୍ଟକେ ଷଷ୍ଠୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ।

। ଅଧଃ ପ୍ରଥମୋଷ୍ଠକଃ ।
(ସପ୍ତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗାଃ ୧-୩୭)

(୧।୯୫) ଋଷିଃ - କୁସ୍ତଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ ଔଷସଃ ଅଗ୍ନିଃ ଙ୍

ଦ୍ଵେ ବିରୂପେ ଚରତଃ ସ୍ଵର୍ଥେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟା ବସ୍ତୁମୁପ ଧାପୟେତେ ।
ହରିରନ୍ୟସ୍ୟାଂ ଭବତି ସ୍ଵଧାବାଞ୍ଛୁକ୍ରୋ ଅନ୍ୟସ୍ୟାଂ ଦଦୃଶେ ସୁବର୍ତ୍ତାଃ ॥୧॥
ଦଶେମଂ ତ୍ଵଷ୍ଟୃର୍ଜନୟନ୍ତ ଗର୍ଭମତନ୍ନାସୋ ଯୁବତୟୋ ବିଭୃତମ୍ ।
ତିଗ୍ଲାନୀକଂ ସ୍ଵୟଶସଂ ଜନେଷୁ ବିରୋଚମାନଂ ପରି ଷୀଂ ନୟନ୍ତି ॥୨॥
ତ୍ରୀଣି ଜାନା ପରି ଭୂଷନ୍ତ୍ୟସ୍ୟ ସମୁଦ୍ର ଏକଂ ଦିବ୍ୟେକମପୁ ।
ପୂର୍ବାମନୁ ପ୍ର ଦିଶଂ ପାର୍ଥିବାନାମୃତୁନ୍ପ୍ରଶାସନ୍ତି ଦଧାବନ୍ନୁଷୁ ॥୩॥
କ ଇମଂ ବୋ ନିଶ୍ୟମା ଚିକେତ ବସୋ ମାତୃର୍ଜନୟତ ସ୍ଵଧାଭିଃ ।
ବହ୍ନୀନାଂ ଗର୍ଭୋ ଅପସାମୁପସ୍ଥାନୁହାନ୍-କବିର୍ନିଶ୍ଚରତି ସ୍ଵଧାବାନ୍ ॥୪॥
ଆବିଷ୍ଠ୍ୟା ବର୍ଧତେ ଚାରୁରାସୁ ଜିହ୍ଵାନାମୂର୍ଧ୍ଵଃ ସ୍ଵୟଶା ଉପସ୍ଥେ ।
ଉତ୍ତେ ତ୍ଵଷ୍ଟୃର୍ବିଭ୍ୟାତୁର୍ଜାୟମାନାତ୍-ପ୍ରତୀଚୀ ସିଂହଂ ପ୍ରତି ଜୋଷୟେତେ ॥୫॥
ଉତ୍ତେ ଉଦ୍ରେ ଜୋଷୟେତେ ନ ମେନେ ଗାବୋ ନ ବାଗ୍ରା ଉପ ତସ୍ମୁରେବୈଃ ।
ସ ଦକ୍ଷାଶାଂ ଦକ୍ଷପତିର୍ବଭୂବାଞ୍ଜିତି ଯଂ ଦକ୍ଷିଣତୋ ହବିର୍ଭିଃ ॥୬॥
ଉଦ୍ୟଂୟମୀତି ସବିତେବ ବାହୁ ଉତ୍ତେ ସିଚୌ ଯତତେ ଭୀମ ଋଞ୍ଜନ୍ ।
ଉଚ୍ଛ୍ରମ୍ଭମତ୍-କମଜତେ ସିମସ୍ଥାନୁବା ମାତୃଭ୍ୟୋ ବସନା ଜହାତି ॥୭॥
ତ୍ଵେଷଂ ରୂପଂ କୃଣୁତ ଉତ୍ତରଂ ଯସ୍ତ୍ରଂପୃଞ୍ଚାନଃ ସଦନେ ଗୋଭିରଦ୍-ଭିଃ ।
କବିର୍ଭୁଧ୍ରଂ ପରି ମର୍ମୃଜ୍ୟତେ ଧୀଃ ସା ଦେବତାତା ସମିତିର୍ବଭୂବ ॥୮॥
ଉରୁ ତେ ଜ୍ରୟଃ ପର୍ଯ୍ୟେତି ବୁଧ୍ରଂ ବିରୋଚମାନଂ ମହିଷସ୍ୟ ଧାମ ।
ବିଶ୍ଵେଭିରଗ୍ନେ ସ୍ଵୟଶୋଭିରିଜ୍ଞୋଽଦବ୍-ଧେଭିଃ ପାୟୁଭିଃ ପାହ୍ୟସ୍ଥାନ ॥୯॥
ଧନ୍ୱନ୍ତ୍ରସ୍ରୋତଃ କୃଣୁତେ ଗାତୁମୂର୍ମିଂ ଶୁକ୍ଳୈରୁର୍ମିଭିରଭି ନକ୍ଷତି କ୍ଷାମ୍ ।
ବିଶ୍ଵା ସନାନି ଜଠରେଷୁ ଧଞ୍ଜେଽନ୍ତର୍ନବାସୁ ଚରତି ପ୍ରସୁଷୁ ॥୧୦॥

ଏବା ନୋ ଅଗ୍ନେ ସମିଧା ବୃଧାନୋ ରେବତ୍-ପାବକ ଶ୍ରବସେ ବି ଭାହି ।
ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହୁତ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୧୧॥

=====

(୧।୯୭) ରଷିଃ - କୁସ୍ରଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଦ୍ରବିଶୋଦାଃ ଶୁକ୍ଳଃ ଞ୍ଜା ଅଗ୍ନିଃ

=====

ସ ପ୍ରତୁଥା ସହସ୍ରା ଜାୟମାନଃ ସଦ୍ୟଃ କାବ୍ୟାନି ବଳଧଞ୍ଜ ବିଶ୍ୱା ।
ଆପଶ୍ଚ ମିତ୍ରଂ ଧିଷଣା ଚ ସାଧନ୍ଦେବା ଅଗ୍ନିଂ ଧାରୟନ୍ତ୍ରବିଶୋଦାମ୍ ॥୧॥
ସ ପୂର୍ବୟା ନିବିଦା କବ୍ୟତାୟୋରିମାଃ ପ୍ରଜା ଅଜନୟନ୍ତୁନୁନାମ୍ ।
ବିବସ୍ୱତା ଚକ୍ଷସା ଦ୍ୟାମପଶ୍ଚ ଦେବା ଅଗ୍ନିଂ ଧାରୟନ୍ତ୍ରବିଶୋଦାମ୍ ॥୨॥
ତମୀଳତ ପ୍ରଥମଂ ଯଜ୍ଞସାଧଂ ବିଶ ଆରୀରାହୁତମୃଞ୍ଜିସାନମ୍ ।
ଉର୍ଜଃ ପୁତ୍ରଂ ଭରତଂ ସୃପ୍ତଦାନୁଂ ଦେବା ଅଗ୍ନିଂ ଧାରୟନ୍ତ୍ରବିଶୋଦାମ୍ ॥୩॥
ସ ମାତରିଶ୍ୱା ପୁରୁବାରପୁଷ୍ଟିର୍ବିଦଦ୍-ଗାତୁଂ ତନୟାୟ ସ୍ୱର୍ବିତ୍ ।
ବିଶାଂ ଗୋପା ଜନିତା ରୋଦସ୍ୟୋର୍ଦେବା ଅଗ୍ନିଂ ଧାରୟନ୍ତ୍ରବିଶୋଦାମ୍ ॥୪॥
ନକ୍ତୋଷାସା ବର୍ଣ୍ଣମାମେମ୍ୟାନେ ଧାପୟେତେ ଶିଶୁମେକଂ ସମୀତୀ ।
ଦ୍ୟାବାକ୍ଷାମା ରୁକ୍ତୋ ଅନ୍ତର୍ବି ଭାତି ଦେବା ଅଗ୍ନିଂ ଧାରୟନ୍ତ୍ରବିଶୋଦାମ୍ ॥୫॥
ରାୟୋ ରୁଧ୍ନଃ ସଂଗମନୋ ବସୁନାଂ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ କେତୁର୍ମନ୍ତ୍ରସାଧନୋ ବେଃ ।
ଅମୃତତ୍ୱଂ ରକ୍ଷମାଶାସ ଏନଂ ଦେବା ଅଗ୍ନିଂ ଧାରୟନ୍ତ୍ରବିଶୋଦାମ୍ ॥୬॥
ନୁ ଚ ପୁରା ଚ ସଦନଂ ରୟୀଣାଂ ଜାତସ୍ୟ ଚ ଜାୟମାନସ୍ୟ ଚ କ୍ଷାମ୍ ।
ସତଶ୍ଚ ଗୋପାଂ ଭବତଶ୍ଚ ଭୂରେର୍ଦେବା ଅଗ୍ନିଂ ଧାରୟନ୍ତ୍ରବିଶୋଦାମ୍ ॥୭॥
ଦ୍ରବିଶୋଦା ଦ୍ରବିଶସସ୍ତୁରସ୍ୟ ଦ୍ରବିଶୋଦାଃ ସନରସ୍ୟ ପ୍ର ଯଂସତ୍ ।
ଦ୍ରବିଶୋଦା ବୀରବତୀମିଷଂ ନୋ ଦ୍ରବିଶୋଦା ରାସତେ ଦୀର୍ଘମାୟୁଃ ॥୮॥
ଏବା ନୋ ଅଗ୍ନେ ସମିଧା ବୃଧାନୋ ରେବତ୍-ପାବକ ଶ୍ରବସେ ବି ଭାହି ।
ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହୁତ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୯॥

=====

(୧।୯୭) ଋଷିଃ - କୁସୁଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ, ଦେବତା - ଶୁଚିଃ ଶୁଦ୍ଧଃ ଓ ଅଗ୍ନିଃ

=====

ଅପ ନଃ ଶୋଶୁଚଦଦମଗ୍ନେ ଶୁଶୁଗ୍-ଧ୍ୟା ରୟିମ୍ ।	ଅପ ନଃ ଶୋଶୁଚଦଦମ୍ ॥୧॥
ସୁକ୍ଷେତ୍ରିୟା ସୁଗାତୁୟା ବସୁୟା ଚ ଯଜାମହେ ।	ଅପ ନଃ ଶୋଶୁଚଦଦମ୍ ॥୨॥
ପ୍ର ଯଦ୍-ଭଦ୍ରିଷ୍ଠ ଏଷାଂ ପ୍ରାସ୍ଥାକାସଶ୍ଚ ସୁରୟଃ ।	ଅପ ନଃ ଶୋଶୁଚଦଦମ୍ ॥୩॥
ପ୍ର ଯତ୍ତେ ଅଗ୍ନେ ସୁରୟୋ ଜାୟେମହି ପ୍ର ତେ ବୟମ୍ ।	ଅପ ନଃ ଶୋଶୁଚଦଦମ୍ ॥୪॥
ପ୍ର ଯଦଗ୍ନେଃ ସହସ୍ରତୋ ବିଶ୍ୱତୋ ଯୁକ୍ତି ଭାନବଃ ।	ଅପ ନଃ ଶୋଶୁଚଦଦମ୍ ॥୫॥
ତ୍ୱଂ ହି ବିଶ୍ୱତୋମୁଖ ବିଶ୍ୱତଃ ପରିଭୁରସି ।	ଅପ ନଃ ଶୋଶୁଚଦଦମ୍ ॥୬॥
ଦ୍ୱିଷୋ ନୋ ବିଶ୍ୱତୋମୁଖାତି ନାବେବ ପାରୟ ।	ଅପ ନଃ ଶୋଶୁଚଦଦମ୍ ॥୭॥
ସ ନଃ ସିନ୍ଧୁମିବ ନାବୟାତି ପର୍ଷା ସ୍ୱସ୍ତୟେ ।	ଅପ ନଃ ଶୋଶୁଚଦଦମ୍ ॥୮॥

=====

(୧।୯୮) ଋଷିଃ - କୁସୁଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ବୈଶ୍ୱାନରଃ ଅଗ୍ନିଃ

=====

ବୈଶ୍ୱାନରସ୍ୟ ସୁମତୌ ସ୍ୟାମ ରାଜା ହି କଂ ଭୁବନାନାମଭିଶ୍ରୀଃ ।
ଇତୋ ଜାତୋ ବିଶ୍ୱମିଦଂ ବି ଚକ୍ଷେ ବୈଶ୍ୱାନରୋ ଯତତେ ସୂର୍ଯ୍ୟେଣ ॥୧॥
ପୃଷ୍ଠୋ ଦିବି ପୃଷ୍ଠୋ ଅଗ୍ନିଃ ପୃଥିବ୍ୟାଂ ପୃଷ୍ଠୋ ବିଶ୍ୱା ଓଷଧୀରା ବିବେଶ ।
ବୈଶ୍ୱାନରଃ ସହସ୍ରା ପୃଷ୍ଠୋ ଅଗ୍ନିଃ ସ ନୋ ଦିବା ସ ରିଷଃ ପାତୁ ନକ୍ତମ୍ ॥୨॥
ବୈଶ୍ୱାନର ତବ ତସ୍ରତ୍ୟମସ୍ତସ୍ମାନ୍ନାୟୋ ମଘବାନଃ ସଚନ୍ତାମ୍ ।
ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହନ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୩॥

=====

(୧।୯୯) ଋଷିଃ - କଶ୍ୟପଃ ମାରିଚଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଜାତବେଦାଃ ଶୁଦ୍ଧଃ ଓ ଅଗ୍ନିଃ

=====

ଜାତବେଦସେ ସୁନବାମ ସୋମମରାତୀୟତୋ ନି ଦହାତି ବେଦଃ ।
ସ ନଃ ପର୍ଷଦତି ଦୁର୍ଗାଣି ବିଶ୍ୱା ନାବେବ ସିନ୍ଧୁଂ ଦୁରିତାତ୍ୟଗ୍ନିଃ ॥୧॥

=====

(୧।୧୦୦) ଋଷିଃ - ଋତ୍ରାଶ୍ଵ-ଅମୃରିଷ-ସହଦେବ-ଭୟମାନ-ସୁରାଧସଃ ବାର୍ଷାଗିରାଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍,
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ସ ଯୋ ବୃଷା ବୃଷ୍ଟ୍ୟତିଃ ସମୋକା ମହୋ ଦିବଃ ପୃଥିବ୍ୟାଶ୍ଚ ସମ୍ରାଟ୍ ।
ସତୀନସତ୍ତା ହବ୍ୟୋ ଭରେଷୁ ମରୁତ୍ତାନୋ ଭବତ୍ସିନ୍ଧୁ ଉତୀ ॥୧॥
ୟସ୍ୟାନାପୁଃ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟେବ ଯାମୋ ଭରେଭରେ ବୃତ୍ରହା ଶୁଷ୍ଟୋ ଅସ୍ତି ।
ବୃଷଜ୍ଜମଃ ସଖିତିଃ ସ୍ଵେତିରେବୈର୍ମରୁତ୍ତାନୋ ଭବତ୍ସିନ୍ଧୁ ଉତୀ ॥୨॥
ଦିବୋ ନ ଯସ୍ୟ ରେତସୋ ଦୁଘାନାଃ ପଘ୍ନାସୋ ଯୁକ୍ତି ଶବସାପରୀତାଃ ।
ତରଢ୍ଢେଷାଃ ସାସହିଃ ପୌଂସ୍ୟେତିର୍ମରୁତ୍ତାନୋ ଭବତ୍ସିନ୍ଧୁ ଉତୀ ॥୩॥
ସୋ ଅଙ୍ଗିରୋତିରଙ୍ଗିରସ୍ତମୋ ଭୂଦୃଷା ବୃଷତିଃ ସଖିତିଃ ସଖା ସନ୍ ।
ଋଗ୍ନିତିରୁଗ୍ନୀ ଗାତୁତିର୍ଜ୍ୟେଷ୍ଠୋ ମରୁତ୍ତାନୋ ଭବତ୍ସିନ୍ଧୁ ଉତୀ ॥୪॥
ସ ସୂନୁତିର୍ନ ରୁଦ୍ରେତିରୁତ୍ତା ନୃଷାହ୍ୟ ସାସହ୍ନା ଅମିତ୍ରାନ୍ ।
ସନୀଳେତିଃ ଶ୍ରବସ୍ୟାନି ତୂର୍ବନ୍ତରୁତ୍ତାନୋ ଭବତ୍ସିନ୍ଧୁ ଉତୀ ॥୫॥
ସ ମନ୍ଥ୍ୟମୀଃ ସମଦନସ୍ୟ କର୍ତ୍ତାସ୍ତାକେତିର୍ନୃତିଃ ସୂର୍ଯ୍ୟଂ ସନତ୍ ।
ଅସ୍ମିନ୍ନହତ୍ସପତ୍-ପତିଃ ପୁରୁହୂତୋ ମରୁତ୍ତାନୋ ଭବତ୍ସିନ୍ଧୁ ଉତୀ ॥୬॥
ତମୂତୟୋ ରଣୟଞ୍ଚୁରସାତୌ ତଂ କ୍ଷେମସ୍ୟ କ୍ଷିତୟଃ କୃଣ୍ଠତ ତ୍ରାମ୍ ।
ସ ବିଶ୍ଵସ୍ୟ କରୁଣସ୍ୟେଶ ଏକୋ ମରୁତ୍ତାନୋ ଭବତ୍ସିନ୍ଧୁ ଉତୀ ॥୭॥
ତମୟୁକ୍ତ ଶବସ ଉସ୍ତବେଷୁ ନରୋ ନରମବସେ ତଂ ଧନାୟ ।
ସୋ ଅକ୍ଷେ ଚିତ୍ରମସି ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଦନ୍ତରୁତ୍ତାନୋ ଭବତ୍ସିନ୍ଧୁ ଉତୀ ॥୮॥
ସ ସବ୍ୟେନ ଯମତି ବ୍ରାଧତଶ୍ଚିସ୍ର ଦକ୍ଷିଣେ ସଂଗୃଭୀତା କୃତାନି ।
ସ କୀରିଣା ଚିସ୍ରନିତା ଧନାନି ମରୁତ୍ତାନୋ ଭବତ୍ସିନ୍ଧୁ ଉତୀ ॥୯॥
ସ ଗ୍ରାମେତିଃ ସନିତା ସ ରଥେତିର୍ବିଦେ ବିଶ୍ଵାତିଃ କୃଷ୍ଣିତିର୍ନୃଦ୍ୟ ।
ସ ପୌଂସ୍ୟେତିରତିଭୂରଶସ୍ତ୍ରୀର୍ମରୁତ୍ତାନୋ ଭବତ୍ସିନ୍ଧୁ ଉତୀ ॥୧୦॥
ସ ଜାମିତିର୍ଯ୍ୟସ୍ରମଜାତି ମୀଳ୍-ହେଃଜାମିତିର୍ବା ପୁରୁହୂତ ଏବୈଃ ।
ଅପାଂ ତୋକସ୍ୟ ତନୟସ୍ୟ ଜେଷ୍ଠେ ମରୁତ୍ତାନୋ ଭବତ୍ସିନ୍ଧୁ ଉତୀ ॥୧୧॥

ସ ବଜ୍ରଭୃଂସୁଧା ଭୀମ ଉଗ୍ରଃ ସହସ୍ରଚେତାଃ ଶତନୀଥ ରତ୍ନା ।
 ଚମ୍ରୀଷୋ ନ ଶବସା ପାଞ୍ଚିଜନେଂ ମରୁତ୍ୱାନୋ ଭବତ୍ସିନ୍ନ ଉତୀ ॥୧୭॥
 ତସ୍ୟ ବଜ୍ରଃ କ୍ରନ୍ଧତି ସ୍ଥୁସ୍ତୃଷା ଦିବୋ ନ ଦ୍ୱେଷୋ ରବଧଃ ଶିମୀବାନ୍ ।
 ତଂ ସଚନ୍ଦ୍ରେ ସନୟସ୍ତଂ ଧନାନି ମରୁତ୍ୱାନୋ ଭବତ୍ସିନ୍ନ ଉତୀ ॥୧୮॥
 ଯୁସ୍ୟାଜସ୍ରଂ ଶବସା ମାନମୁକ୍ତଂ ପରିଭୁଜଦ୍ରୋଦସୀ ବିଶ୍ୱତଃ ସୀମ୍ ।
 ସ ପାରିଷତ୍-କ୍ରତୁଭିର୍ମସାନୋ ମରୁତ୍ୱାନୋ ଭବତ୍ସିନ୍ନ ଉତୀ ॥୧୯॥
 ନ ଯୁସ୍ୟ ଦେବା ଦେବତା ନ ମର୍ତ୍ତା ଆପଶ୍ଚନ୍ ଶବସୋ ଅନ୍ତମାପୁଃ ।
 ସ ପ୍ରରିକ୍ତା ଦୁକ୍ଷସା ଶ୍ଳୋ ଦିବଶ୍ଚ ମରୁତ୍ୱାନୋ ଭବତ୍ସିନ୍ନ ଉତୀ ॥୨୦॥
 ରୋହିଜ୍ଞ୍ୟାବା ସୁମଦଂଶୁର୍ଲଲାମୀର୍ଦ୍ଧ୍ୟା ରାୟ ରଜ୍ରାଶ୍ୱସ୍ୟ ।
 ବୃଷଶ୍ୱତଂ ବିଭ୍ରତୀ ଧୂର୍ଷୁ ରଥଂ ମନ୍ତ୍ରା ଚିକେତ ନାହୁଷୀଷୁ ବିଷ୍ଣୁ ॥୨୧॥
 ଏତଞ୍ଜ୍ୟତ୍ ଇନ୍ଦ୍ର ବୃଷ୍ଟ ଉକ୍ତଂ ବାର୍ଷାଗିରା ଅଭି ଗୃଣନ୍ତି ରାଧଃ ।
 ରଜ୍ରାଶ୍ୱଃ ପ୍ରଷ୍ଠିଭିରମ୍ବରୀଷଃ ସହଦେବୋ ଭୟମାନଃ ସୁରାଧାଃ ॥୨୨॥
 ଦସ୍ୟୁଞ୍ଜିର୍ମ୍ୟାଶ୍ଚ ପୁରୁହୂତ ଏବୈର୍ହତ୍ୱା ପୃଥିବ୍ୟାଂ ଶର୍ବା ନି ବର୍ହୀତ୍ ।
 ସନତ୍ସେତ୍ରଂ ସଖିଭିଃ ଶ୍ୱିତ୍ନୋଭିଃ ସନସୂର୍ଯ୍ୟଂ ସନଦପଃ ସୁବଜ୍ରଃ ॥୨୩॥
 ବିଶ୍ୱାହେନ୍ଦ୍ରୋ ଅଧିବକ୍ତ୍ରା ନୋ ଅସ୍ତ୍ରପରିହୃତାଃ ସନ୍ନୟାମ ବାଜମ୍ ।
 ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହତ୍ରାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୨୪॥

(୧।୧୦୧) ଋଷିଃ - କୁସ୍ତଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୭, ତ୍ରିଷୁପ୍ ୮-୧୧, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ପ୍ର ମନ୍ଦିନେ ପିତୁମଦର୍ଚତା ବଚୋ ଯଃ କୃଷ୍ଣଗର୍ଭା ନିରହନୃଜିଶ୍ୱନା ।
 ଅବସ୍ୟବୋ ବୃଷଣଂ ବଜ୍ରଦକ୍ଷିଣଂ ମରୁତୁକ୍ତଂ ସଖ୍ୟାୟ ହବାମହେ ॥୧॥
 ଯୋ ବ୍ୟଂସଂ ଜାହୃଷାଣେନ ମନ୍ୟନା ଯଃ ଶମ୍ବରଂ ଯୋ ଅହନ୍ପିପୁମବ୍ରତମ୍ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଯଃ ଶୁଷ୍ଟମଶୁଷଂ ନ୍ୟାବୃଣତ୍-ମରୁତୁକ୍ତଂ ସଖ୍ୟାୟ ହବାମହେ ॥୨॥
 ଯୁସ୍ୟ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ପୌଂସ୍ୟଂ ମହଦ୍ୟସ୍ୟ ବ୍ରତେ ବରୁଣୋ ଯୁସ୍ୟ ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ।
 ଯୁସ୍ୟୋନ୍ନସ୍ୟ ସିନ୍ଧବଃ ସଶ୍ୱତି ବ୍ରତଂ ମରୁତୁକ୍ତଂ ସଖ୍ୟାୟ ହବାମହେ ॥୩॥

ଯୋ ଅଶ୍ୱାନାଂ ଯୋ ଗବାଂ ଗୋପତିର୍ବଶୀୟ ଆରିତଃ କର୍ମଣିକର୍ମଣି ସ୍ଥିରଃ ।
 ବୀଳୋଷ୍ଠିଦିନ୍ଦ୍ରୋ ଯୋ ଅସ୍ତନ୍ନତୋ ବଧୋ ମରୁତୁକ୍ତଂ ସଖ୍ୟାୟ ହବାମହେ ॥୪॥
 ଯୋ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ଜଗତଃ ପ୍ରାଣତସ୍ତତିର୍ଯ୍ୟୋ ବ୍ରହ୍ମଣେ ପ୍ରଥମୋ ଗା ଅବିନ୍ଦତ୍ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଯୋ ଦସ୍ୟୁରଧରାଁ ଅବାତିରନ୍ନରୁତୁକ୍ତଂ ସଖ୍ୟାୟ ହବାମହେ ॥୫॥
 ଯଃ ଶୂରେଭିର୍ହବ୍ୟୋ ଯଶ୍ଚ ଭୀରୁଭିର୍ଯ୍ୟୋ ଧାବଦ୍-ଭିର୍ହୂୟତେ ଯଶ୍ଚ ଜିଗ୍ୟାତିଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଯଂ ବିଶ୍ୱା ଭୁବନାତି ସଂଦଧୁର୍ମରୁତୁକ୍ତଂ ସଖ୍ୟାୟ ହବାମହେ ॥୬॥
 ରୁଦ୍ରାଣାମେତି ପ୍ରତିଶା ବିଚକ୍ଷଣୋ ରୁଦ୍ରେଭିର୍ଯ୍ୟୋଷା ତନ୍ନୁତେ ପୃଥୁ ଜୟଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଂ ମନୀଷା ଅଭ୍ୟର୍ଚତି ଶୁତଂ ମରୁତୁକ୍ତଂ ସଖ୍ୟାୟ ହବାମହେ ॥୭॥
 ଯଦ୍ବା ମରୁତୁଃ ପରମେ ସଧସ୍ତେ ଯଦ୍ବାବମେ ବୃଜନେ ମାଦୟାସେ ।
 ଅତ ଆ ଯାହ୍ୟଧ୍ୱରଂ ନୋ ଅଜ୍ଞା ଦ୍ୱାୟା ହବିଷ୍ଟକୃମା ସତ୍ୟରାଧଃ ॥୮॥
 ଦ୍ୱାୟେନ୍ଦ୍ର ସୋମଂ ସୁଷୁମା ସୁଦକ୍ଷ ଦ୍ୱାୟା ହବିଷ୍ଟକୃମା ବ୍ରହ୍ମବାହଃ ।
 ଅଧା ନିୟୁତୁଃ ସଗଣୋ ମରୁଦ୍-ଭିରସ୍ତ୍ରନ୍ୟଜ୍ଞେ ବର୍ହିଷି ମାଦୟସ୍ତ୍ୱ ॥୯॥
 ମାଦୟସ୍ତ୍ୱ ହରିଭିର୍ଯ୍ୟେ ତ ଇନ୍ଦ୍ର ବି ଷ୍ୟସ୍ତ୍ୱ ଶିପ୍ରେ ବି ସୃଜସ୍ତ୍ୱ ଧେନେ ।
 ଆ ଦ୍ୱା ସୁଶିପ୍ର ହରୟୋ ବହଦ୍ରୁଶନ୍ଦ୍ରବ୍ୟାନି ପ୍ରତି ନୋ ଭୁଷସ୍ତ୍ୱ ॥୧୦॥
 ମରୁତସ୍ତ୍ରୋତ୍ରସ୍ୟ ବୃଜନସ୍ୟ ଗୋପା ବୟମିନ୍ଦ୍ରେଣ ସନ୍ନୟାମ ବାଜମ୍ ।
 ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହତ୍ରାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୧୧॥

(୧।୧୦୭) ଋଷିଃ - କୁସ୍ତଃ ଆଜିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୧୦, ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ ୧୧, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଇମାଂ ତେ ଧିୟଂ ପ୍ର ଭରେ ମହୋ ମହୀମସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୋତ୍ରେ ଧିଷଣା ଯତ୍ନ ଆନଜେ ।
 ତମୁସ୍ରବେ ତ ପ୍ରସବେ ତ ସାସହିମିନ୍ଦ୍ରଂ ଦେବାସଃ ଶବସାମଦନ୍ନୁ ॥୧॥
 ଅସ୍ୟ ଶ୍ରବୋ ନଦ୍ୟଃ ସପ୍ତ ବିଭ୍ରତି ଦ୍ୟାବାକ୍ଷାମା ପୃଥିବୀ ଦର୍ଶତଂ ବପୁଃ ।
 ଅସ୍ତେ ସୂର୍ଯ୍ୟାଚନ୍ଦ୍ରମସାଭିଚକ୍ଷେ ଶ୍ରବେ କମିନ୍ଦ୍ର ଚରତୋ ବିତର୍ଭୁରମ୍ ॥୨॥
 ତଂ ସ୍ଥା ରଥଂ ମଘବନ୍ଦ୍ରାବ ସାତୟେ ଜୈତ୍ରଂ ଯଂ ତେ ଅନୁମଦାମ ସଂଗମେ ।
 ଆଜା ନ ଇନ୍ଦ୍ର ମନସା ପୁରୁଷୁତ ଦ୍ୱାୟଦ୍-ଭ୍ୟୋ ମଘବଜ୍ଞିର୍ମୟଜ୍ଞ ନଃ ॥୩॥

ବୟଂ ଜୟେମ ତ୍ବୟା ଯୁଜା ବୃତମସ୍ତ୍ରାକମଂଶମୁଦବା ଭରେଭରେ ।
 ଅସ୍ତ୍ରଭ୍ୟାମିନ୍ଦ୍ର ବରିବଃ ସୁଗଂ କୃଧି ପ୍ର ଶତ୍ରୁଣାଂ ମଘବନ୍ଧୁଷ୍ୟା ରୁଜ ॥୪॥
 ନାନା ହି ତ୍ବା ହବମାନା ଜନା ଇମେ ଧନାନାଂ ଧର୍ତ୍ତରବସା ବିପନ୍ୟବଃ ।
 ଅସ୍ତ୍ରାକଂ ସ୍ତ୍ରା ରଥମା ତିଷ୍ଠ ସାତୟେ ଜୈତ୍ରଂ ହୀନ୍ଦ୍ର ନିଭୃତଂ ମନସ୍ତବ ॥୫॥
 ଗୋଜିତା ବାହୁ ଅମିତକ୍ରତୁଃ ସିମଃ କର୍ମନ୍-କର୍ମଜ୍ଞିତମୃତିଃ ଖଜଂକରଃ ।
 ଅକଲ୍ମ୍ବ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ପ୍ରତିମାନମୋଜସାଥା ଜନା ବି ହ୍ବୟନ୍ତେ ସିଷାସବଃ ॥୬॥
 ଉତ୍ତେ ଶତାନ୍ନଘବନ୍ଧୁଜ ଭୂୟସ ଉତ୍ତହସ୍ରାଦ୍ରିରିଚେ କୃଷ୍ଣିଷୁ ଶ୍ରବଃ ।
 ଅମାତ୍ରଂ ତ୍ବା ଧିଷଣା ତିତ୍ତିଷେ ମହ୍ୟଧା ବୃତ୍ରାଣି ଜିଘ୍ନସେ ପୁରଂଦର ॥୭॥
 ତ୍ରିବିଷ୍ଟିଧାତୁ ପ୍ରତିମାନମୋଜସସ୍ତ୍ରସ୍ତ୍ରୋ ଭୂମୀର୍ନୃପତେ ତ୍ରୀଣି ରୋଚନା ।
 ଅତୀଦଂ ବିଶ୍ବଂ ଭୁବନଂ ବବକ୍ଷିଥାଶତ୍ରୁରିନ୍ଦ୍ର ଜନ୍ମଷା ସନାଦସି ॥୮॥
 ତ୍ବାଂ ଦେବେଷୁ ପ୍ରଥମଂ ହବାମହେ ତ୍ବଂ ବଭୂଥ ପୃତନାସୁ ସାସହଃ ।
 ସେମଂ ନଃ କାରୁମୁପମନ୍ୟୁମୁଦ୍-ଭିଦମିନ୍ଦ୍ରଃ କୃଣୋତୁ ପ୍ରସବେ ରଥଂ ପୁରଃ ॥୯॥
 ତ୍ବଂ ଜିଗେଥ ନ ଧନା ରୁରୋଧିଥାର୍ତ୍ତେଷ୍ଟାଜା ମଘବନ୍ଧୁହସ୍ତୁ ଚ ।
 ତ୍ବାମୁଗ୍ରମବସେ ସଂ ଶିଶୀମସ୍ୟଥା ନ ଇନ୍ଦ୍ର ହବନେଷୁ ଚୋଦୟ ॥୧୦॥
 ବିଶ୍ବାହେନ୍ଦ୍ରୋ ଅଧିବକ୍ତ୍ରା ନୋ ଅସ୍ତ୍ରପରିହୃତାଃ ସନ୍ନୟାମ ବାଜମ୍ ।
 ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହତ୍ରାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୧୧॥

(୧।୧୦୩) ଋଷିଃ - କୁସ୍ତଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ତତ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଂ ପରମଂ ପରାଚୈରଧାରୟନ୍ତ କବୟଃ ପୁରେଦମ୍ ।
 କ୍ଷମେଦମନ୍ୟାଦିବ୍ୟନ୍ୟଦସ୍ୟ ସମୀ ପୃତ୍ୟତେ ସମନେବ କେତୁଃ ॥୧॥
 ସ ଧାରୟତ୍-ପୃଥିବୀଂ ପପ୍ରଥକ ବଜ୍ରେଣ ହତ୍ବା ନିରପଃ ସସର୍ଜ ।
 ଅହନ୍ନହିମଭିନଦ୍ରୌହିଣୀଂ ବ୍ୟହନ୍ୟଂସଂ ମଘବା ଶତୀଭିଃ ॥୨॥
 ସ ଜାତୁଭର୍ମା ଶ୍ରବଧାନ ଓଜଃ ପୁରୋ ବିଭିନ୍ନନୃଚରଦ୍ବି ଦାସୀଃ ।
 ବିଦ୍ବାନ୍ନୁଜ୍ଞିମସ୍ୟାବେ ହେତିମସ୍ୟାୟଂ ସହୋ ବର୍ଧୟା ଦ୍ୟୁମ୍ନମିନ୍ଦ୍ର ॥୩॥

ତଦୁରୁଷେ ମାନୁଷେମା ଯୁଗାନ୍ତି କୀର୍ତ୍ତେନ୍ୟଂ ମଘବା ନାମ ବିଭ୍ରତ୍ ।
 ଉପପ୍ରୟନ୍ୟାହତ୍ୟାୟ ବଜ୍ରୀ ଯଜ ସୁନ୍ନଃ ଶ୍ରବସେ ନାମ ଦଧେ ॥୪॥
 ତଦସ୍ୟେଦଂ ପଶ୍ୟତା ଭୂରି ପୁଷ୍ଟଂ ଶ୍ରଦ୍ଧିମ୍ବସ୍ୟ ଧଉନ ବୀର୍ଯ୍ୟାୟ ।
 ସ ଗା ଅବିନ୍ଦସୋ ଅବିନ୍ଦଦଶ୍ମାନ୍ନସ ଓଷଧୀଃ ସୋ ଅପଃ ସ ବନାନ୍ତି ॥୫॥
 ଭୂରିକର୍ମଣେ ବୃଷଭାୟ ବୃଷ୍ଣେ ସତ୍ୟଶୁଷ୍ଣାୟ ସୁନବାମ ସୋମମ୍ ।
 ଯ ଆଦୃତ୍ୟା ପରିପନ୍ଥୀବ ଶୂରୋଽୟନ୍ନନୋ ବିଭଜନ୍ନେତି ବେଦଃ ॥୬॥
 ତଦିନ୍ଦ୍ର ପ୍ରେବ ବୀର୍ଯ୍ୟଂ ଚକର୍ଥ ଯସ୍ତସନ୍ତଂ ବଜ୍ରେଣାବୋଧୟୋଽହିମ୍ ।
 ଅନୁ ତ୍ବା ପତ୍ନୀହୃଷିତଂ ବୟଶ୍ଚ ବିଶ୍ଵେ ଦେବାସୋ ଅମଦନ୍ନୁ ତ୍ବା ॥୭॥
 ଶୁଷ୍ଟଂ ପିପ୍ପୁଂ କୁୟବଂ ବୃତ୍ତମିନ୍ଦ୍ର ଯଦାବଧୀର୍ବି ପୁରଃ ଶମ୍ବରସ୍ୟ ।
 ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହନ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୮॥

(୧।୧୦୪) ଋଷିଃ - କୁସୁଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଯୋନିଷ୍ଠ ଇନ୍ଦ୍ର ନିଷଦେ ଅକାରି ତମା ନି ଷୀଦ ସ୍ଥାନୋ ନାର୍ବା ।
 ବିମୁତ୍ୟା ବୟୋଽବସାୟଶ୍ଚାନୋଷା ବସ୍ତୋର୍ବହୀୟସଃ ପ୍ରପିତ୍ବେ ॥୧॥
 ଓ ତ୍ୟ ନର ଇନ୍ଦ୍ରମୂତୟେ ଗୁର୍ନ୍ ତିଭାନ୍ନସଦ୍ୟୋ ଅଧୁନୋ ଜଗମ୍ୟାତ୍ ।
 ଦେବାସୋ ମନ୍ୟୁଂ ଦାସସ୍ୟ ଶ୍ଵମୁକ୍ତେ ନ ଆ ବକ୍ଷନ୍ତସ୍ତୁବିତାୟ ବର୍ଣ୍ଣମ୍ ॥୨॥
 ଅବ ତ୍ଭନା ଭରତେ କେତବେଦା ଅବ ତ୍ଭନା ଭରତେ ଫେନମୁଦନ୍ ।
 କ୍ଷୀରେଣ ସ୍ନାତଃ କୁୟବସ୍ୟ ଯୋଷେ ହତେ ତେ ସ୍ୟାତାଂ ପ୍ରବଣେ ଶିଫାୟାଃ ॥୩॥
 ଯୁୟୋପ ନାଭିରୁପରସ୍ୟାୟୋଃ ପ୍ର ପୂର୍ବାଭିସ୍ଥିରତେ ରାଷ୍ଟି ଶୂରଃ ।
 ଅଞ୍ଜସୀ କୁଲିଶୀ ବୀରପତ୍ନୀ ପୟୋ ହିନ୍ଦାନା ଉଦଭିର୍ଭରନ୍ତେ ॥୪॥
 ପ୍ରତି ଯସ୍ୟା ନୀଥାଦର୍ଶି ଦସ୍ୟୋରୋକୋ ନାଚ୍ଛା ସଦନଂ ଜାନତୀ ଗାତ୍ ।
 ଅଧ ସ୍ଥା ନୋ ମଘବଞ୍ଚକୃତାଦିନ୍ନା ନୋ ମଘେବ ନିଷ୍ଠସପୀ ପରା ଦାଃ ॥୫॥
 ସ ତ୍ବଂ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟେ ସୋ ଅପ୍ସନାଗାସ୍ତୁ ଆ ଭଜ ଜୀବଶଂସେ ।
 ମାନ୍ତରାଂ ଭୁଜମା ରୀରିଷୋ ନଃ ଶ୍ରଦ୍ଧିତଂ ତେ ମହତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟାୟ ॥୬॥

ଅଧା ମନ୍ତେ ଶ୍ରଦ୍ଧେ ଅସ୍ତ୍ରା ଅଧାୟି ବୃଷା ଚୋଦସ୍ତ୍ର ମହତେ ଧନାୟ ।
 ମା ନୋ ଅକୃତେ ପୁରୁହୂତ ଯୋନାବିନ୍ଦ୍ର ସୁଧ୍ୟଦ୍-ଭେୟା ବୟ ଆସୁତିଂ ଦାଃ ॥୭॥
 ମା ନୋ ବଧୀରିନ୍ଦ୍ର ମା ପରା ଦା ମା ନଃ ପ୍ରିୟା ଭୋଜନାନି ପ୍ର ମୋଷୀଃ ।
 ଆଶ୍ତ୍ରା ମା ନୋ ମଘବଞ୍ଚିକ୍ର ନିର୍ଭେନ୍ନା ନଃ ପାତ୍ରା ଭେସ୍ତ୍ରହଜାନୁଷାଣି ॥୮॥
 ଅର୍ବାଡେହି ସୋମକାମଂ ଦ୍ଵାହୁରୟଂ ସୁତସ୍ତସ୍ୟ ପିବା ମଦାୟ ।
 ଉରୁବ୍ୟତା ଜଠର ଆ ବୃଷସ୍ତ୍ର ପିତେବ ନଃ ଶୃଣୁହି ହୃୟମାନଃ ॥୯॥

(୧।୧୦୫) ଋଷିଃ - ତ୍ରିତଃ ଆପ୍ତ୍ୟଃ, କୁସ୍ତଃ ଞା, ଛନ୍ଦଃ - ପଞ୍ଜିଃ ୧-୭, ୯-୧୮, ମହାବୃହତୀ ୮, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୯,
 ଦେବତା - ବିଶ୍ଵେ ଦେବାଃ

ଚନ୍ଦ୍ରମା ଅପ୍ସୁତ୍ରା ସୁପର୍ଣ୍ଣୋ ଧାବତେ ଦିବି ।
 ନ ବୋ ହିରଣ୍ୟନେମୟଃ ପଦଂ ବିନ୍ଦନ୍ତି ବିଦ୍ୟୁତୋ ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୧॥
 ଅର୍ଥମିଦ୍ଵା ଉ ଅର୍ଥନ ଆ ଜାୟା ଯୁବତେ ପତିମ୍ ।
 ତୁଞ୍ଜାତେ ବୃଷ୍ଟ୍ୟଂ ପୟଃ ପରିଦାୟ ରସଂ ଦୁହେ ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୨॥
 ମୋ ସୁ ଦେବା ଅଦଃ ସ୍ଵରବ ପାଦି ଦିବସ୍ପରି ।
 ମା ସୋମ୍ୟସ୍ୟ ଶଂଭୁବଃ ଶୂନେ ଭୂମ କଦା ଚନ ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୩॥
 ଯଜ୍ଞଂ ପୃଥ୍ଵୀମ୍ୟବମଂ ସ ତଦ୍ଭୂତୋ ବି ବୋଚତି ।
 କ୍ଵ ରତଂ ପୂର୍ବ୍ୟଂ ଗତଂ କସ୍ତଦ୍ଭିଭର୍ତ୍ତି ନୂତନୋ ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୪॥
 ଅମୀ ଯେ ଦେବାଃ ସ୍ଥନ ତ୍ରିଷ୍ଟା ରୋଚନେ ଦିବଃ ।
 କଦ୍ଵ ରତଂ କଦନୃତଂ କ୍ଵ ପ୍ରତ୍ନା ବ ଆହୁତିର୍ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୫॥
 କଦ୍ଵ ରତସ୍ୟ ଧର୍ଷ୍ଣସି କଦ୍ଵରୁଣସ୍ୟ ଚକ୍ଷଣମ୍ ।
 କଦର୍ଯ୍ୟମ୍-ଶୋ ମହସ୍ତଥାତି କ୍ରାମେମ ଦୁଭେୟା ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୬॥
 ଅହଂ ସୋ ଅସ୍ମି ଯଃ ପୁରା ସୁତେ ବଦାମି କାନି ଚିତ୍ ।
 ତଂ ମା ବ୍ୟହ୍ମାଧ୍ୟୋ ବୃକୋ ନ ତୃଷ୍ଣଜଂ ମୃଗଂ ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୭॥

ସଂ ମା ତପନ୍ତ୍ୟଭିତଃ ସପତ୍ନୀରିବ ପର୍ଶବଃ ।
 ମୁଷୋ ନ ଶିଶ୍ନା ବ୍ୟଦନ୍ତି ମାଧ୍ୟଃ ସ୍ତ୍ରୋତାରଂ ତେ ଶତକ୍ରତୋ ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୮॥
 ଅମୀ ଯେ ସପ୍ତ ରଶ୍ମୟସ୍ତତ୍ରା ମେ ନାଭିରାତତା ।
 ତ୍ରିତସ୍ତଦ୍ଦେବାପ୍ୟଃ ସ ଜାମିତ୍ୱାୟ ରେଭତି ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୯॥
 ଅମୀ ଯେ ପଞ୍ଚୋକ୍ଷଣୋ ମଧ୍ୟେ ତସ୍ମୂର୍ମହୋ ଦିବଃ ।
 ଦେବତ୍ରା ନୁ ପ୍ରବାଚ୍ୟଂ ସପ୍ରୀତୀନା ନି ବାବୃତୁର୍ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୧୦॥
 ସୁପର୍ଣ୍ଣା ଏତ ଆସତେ ମଧ୍ୟ ଆରୋଧନେ ଦିବଃ ।
 ତେ ସେଧନ୍ତି ପଥୋ ବୃକଂ ତରନ୍ତଂ ଯଦ୍ୱତୀରପୋ ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୧୧॥
 ନବ୍ୟଂ ତଦୁକ୍ଥ୍ୟଂ ହିତଂ ଦେବାସଃ ସୁପ୍ରବାଚନମ୍ ।
 ଋତମର୍ଷନ୍ତି ସିନ୍ଧବଃ ସତ୍ୟଂ ତାତାନ ସୂର୍ଯ୍ୟୋ ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୧୨॥
 ଅଗ୍ନେ ତବ ତ୍ୟଦୁକ୍ଥ୍ୟଂ ଦେବେଷ୍ଟସ୍ୟାପ୍ୟମ୍ ।
 ସ ନଃ ସଞ୍ଜୋ ମନୁଷ୍ଠଦା ଦେବାନ୍ୟକ୍ଷି ବିଦୁଷ୍ଟରୋ ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୧୩॥
 ସଞ୍ଜୋ ହୋତା ମନୁଷ୍ଠଦା ଦେବୀ ଅକ୍ଷା ବିଦୁଷ୍ଟରଃ ।
 ଅଗ୍ନିର୍ହବ୍ୟା ସୁଷୁଦତି ଦେବୋ ଦେବେଷୁ ମେଧିରୋ ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୧୪॥
 ବ୍ରହ୍ମା କୃଣୋତି ବରୁଣୋ ଗାତୁବିଦଂ ତମୀମହେ ।
 ବ୍ୟୁର୍ଣ୍ଣୋତି ହୃଦା ମତିଂ ନବ୍ୟୋ ଜାୟତାମୃତଂ ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୧୫॥
 ଅସୌ ଯଃ ପତ୍ନା ଆଦିତ୍ୟୋ ଦିବି ପ୍ରବାଚ୍ୟଂ କୃତଃ ।
 ନ ସ ଦେବା ଅତିକ୍ରମେ ତଂ ମର୍ତ୍ତାସୋ ନ ପଶ୍ୟଥ ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୧୬॥
 ତ୍ରିତଃ କୂପେଽବହିତୋ ଦେବାନ୍ ହବତ ଉତୟେ ।
 ତକ୍ଷଶ୍ରୀବ ବୃହସ୍ପତିଃ କୃଶ୍ମନ୍ନଂ ହୁରଣାଦୁରୁ ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୧୭॥
 ଅରୁଣୋ ମା ସକୃଦ୍ୱକଃ ପଥା ଯନ୍ତଂ ଦଦର୍ଶ ହି ।
 ଉଜ୍ଜିହୀତେ ନିତାୟା ତକ୍ଷେବ ପୃଷ୍ଠ୍ୟାମୟା ବିଭଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥୧୮॥
 ଏନାଞ୍ଜୁଷେଣ ବୟମିନ୍ଦ୍ରବକ୍ତ୍ରୋଽଭି ଷ୍ୟାମ ବୃଜନେ ସର୍ବବୀରାଃ ।
 ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହନ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୧୯॥

=====

(୧।୧୦୭) ଋଷିଃ - କୁସ୍ତଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୭, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୭,

ଦେବତା - ବିଶ୍ଵେ ଦେବାଃ

=====

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ମିତ୍ରଂ ବରୁଣମଗ୍ନିମୂତୟେ ମାରୁତଂ ଶର୍ଯୋ ଅଦିତିଂ ହବାମହେ ।
ରଥଂ ନ ଦୁର୍ଗାଦ୍ବସବଃ ସୁଦାନବୋ ବିଶ୍ଵସ୍ଥାନୋ ଅହସୋ ନିଷ୍ଠିପର୍ତ୍ତନ ॥୧॥
ତ ଆଦିତ୍ୟା ଆ ଗତା ସର୍ବତାତୟେ ଭୂତ ଦେବା ବୃତ୍ରତୁର୍ଯ୍ୟେଷୁ ଶଂଭୁବଃ ।
ରଥଂ ନ ଦୁର୍ଗାଦ୍ବସବଃ ସୁଦାନବୋ ବିଶ୍ଵସ୍ଥାନୋ ଅହସୋ ନିଷ୍ଠିପର୍ତ୍ତନ ॥୨॥
ଅବନ୍ତୁ ନଃ ପିତରଃ ସୁପ୍ରବାଚନା ଉତ ଦେବୀ ଦେବପୁତ୍ରେ ଋତାବୃଧା ।
ରଥଂ ନ ଦୁର୍ଗାଦ୍ବସବଃ ସୁଦାନବୋ ବିଶ୍ଵସ୍ଥାନୋ ଅହସୋ ନିଷ୍ଠିପର୍ତ୍ତନ ॥୩॥
ନରାଶଂସଂ ବାଜିନଂ ବାଜୟନ୍ନିହ ଶ୍ଵୟଦ୍ବୀରଂ ପୁଷ୍ଟଶଂ ସୁମ୍ନୈରୀମହେ ।
ରଥଂ ନ ଦୁର୍ଗାଦ୍ବସବଃ ସୁଦାନବୋ ବିଶ୍ଵସ୍ଥାନୋ ଅହସୋ ନିଷ୍ଠିପର୍ତ୍ତନ ॥୪॥
ବୃହସ୍ପତେ ସଦମିନ୍ନଃ ସୁଗଂ କୃପି ଶଂ ଯୋର୍ଯ୍ୟତ୍ତେ ମନୁର୍ହିତଂ ତଦୀମହେ ।
ରଥଂ ନ ଦୁର୍ଗାଦ୍ବସବଃ ସୁଦାନବୋ ବିଶ୍ଵସ୍ଥାନୋ ଅହସୋ ନିଷ୍ଠିପର୍ତ୍ତନ ॥୫॥
ଇନ୍ଦ୍ରଂ କୁସ୍ତୋ ବୃତ୍ରହଶଂ ଶତୀପତିଂ କାଚେ ନିବାଲ୍ହ ଋଷିରହ୍ନୁଦୂତୟେ ।
ରଥଂ ନ ଦୁର୍ଗାଦ୍ବସବଃ ସୁଦାନବୋ ବିଶ୍ଵସ୍ଥାନୋ ଅହସୋ ନିଷ୍ଠିପର୍ତ୍ତନ ॥୬॥
ଦେବୈର୍ନୋ ଦେବ୍ୟଦିତିର୍ନି ପାତୁ ଦେବସ୍ତାତା ତ୍ରାୟତାମପ୍ରୟୁକ୍ତନ୍ ।
ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହତ୍ରାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୭॥

=====

(୧।୧୦୭) ଋଷିଃ - କୁସ୍ତଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍,

ଦେବତା - ବିଶ୍ଵେ ଦେବାଃ

=====

ୟଞ୍ଜୋ ଦେବାନାଂ ପ୍ରତ୍ୟେତି ସୁମ୍ନମାଦିତ୍ୟାସୋ ଭବତା ମୃଲୟନ୍ତଃ ।
ଆ ବୋଃର୍ବାଚୀ ସୁମତିର୍ବୃତ୍ୟାଦଂହୋଷ୍ଠିଦ୍ୟା ବରିବୋବିଉରାସତ୍ ॥୧॥
ଉପ ନୋ ଦେବା ଅବସା ଗମନ୍ତୁଙ୍ଗିରସାଂ ସାମଭିଃ ସୁୟମାନାଃ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ଇନ୍ଦ୍ରିୟୈର୍ମରୁତୋ ମରୁଦ୍-ଭିରାଦିତ୍ୟୈର୍ନୋ ଅଦିତିଃ ଶର୍ମ ଯଂସତ୍ ॥୨॥

ତନ୍ମ ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ତଦ୍ବରୁଣସ୍ତଦଗ୍ନିସ୍ତଦର୍ଯ୍ୟମା ତସୁବିତା ଚନୋ ଧାତ୍ ।

ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହୃତ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୩॥

=====

(୧।୧୦୮) ରଷିଃ - କୁସ୍ରଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି

=====

ୟ ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଚିତ୍ରତମୋ ରଥୋ ବାମଭି ବିଶ୍ୱାନି ଭୁବନାନି ଚକ୍ଷେ ।

ତେନା ଯ୍ଯାତଂ ସରଥଂ ତସ୍ମିବାଂସାଥା ସୋମସ୍ୟ ପିବତଂ ସୁତସ୍ୟ ॥୧॥

ୟାବଦିଦଂ ଭୁବନଂ ବିଶ୍ୱମସ୍ତ୍ୟୁରୁବ୍ୟତା ବରିମତା ଗଭୀରମ୍ ।

ତାବାଁ ଅୟଂ ପାତବେ ସୋମୋ ଅସ୍ତୁରମିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ମନସେ ଯୁବଭ୍ୟାମ୍ ॥୨॥

ଚକ୍ରାଥେ ହି ସପ୍ର୍ୟଙ୍ଗାମ ଭଦ୍ରଂ ସପ୍ରୀତୀନା ବୃତ୍ରହଣା ଉତ ସ୍ଥଃ ।

ତାବିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ସପ୍ର୍ୟଙ୍ଗା ନିଷଦ୍ୟା ବୃଷ୍ଣଃ ସୋମସ୍ୟ ବୃଷଣା ବୃଷେଥାମ୍ ॥୩॥

ସମିକ୍ଷେଷ୍ଠଗ୍ନିଷ୍ଠାନଜାନା ଯୁତସ୍ତୁତା ବର୍ହିରୁ ତିସ୍ତିରାଣା ।

ତୀକ୍ରେଃ ସୋମୈଃ ପରିଷିକ୍ଷେଭିରର୍ବାଗେନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ସୌମନସାୟ ଯାତମ୍ ॥୪॥

ୟାନୀନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଚକ୍ରଧୂର୍ବାୟାଣି ଯାନି ରୁପାଶୁ୍ୟତ ବୃଷ୍ଣ୍ୟାନି ।

ୟା ବାଂ ପ୍ରତ୍ନାନି ସଖ୍ୟା ଶିବାନି ତେଭିଃ ସୋମସ୍ୟ ପିବତଂ ସୁତସ୍ୟ ॥୫॥

ୟଦବ୍ରବଂ ପ୍ରଥମଂ ବାଂ ବୃଣାନ୍ନୋଽୟଂ ସୋମୋ ଅସୁରେନୌ ବିହବ୍ୟଃ ।

ତାଂ ସତ୍ୟାଂ ଶ୍ରଦ୍ଧାମଭ୍ୟା ହି ଯାତମଥା ସୋମସ୍ୟ ପିବତଂ ସୁତସ୍ୟ ॥୬॥

ୟଦିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ମଦଥଃ ସ୍ତେ ଦୁରୋଣେ ଯଦ୍-ବ୍ରହ୍ମଣି ରାଜନି ବା ଯଜତ୍ରା ।

ଅତଃ ପରି ବୃଷଣାବା ହି ଯାତମଥା ସୋମସ୍ୟ ପିବତଂ ସୁତସ୍ୟ ॥୭॥

ୟଦିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଯଦୁଷ୍ମ ତୁର୍ବଶେଷୁ ଯଜ୍ଜୁଦ୍ୟୁଷ୍ମନ୍ତୁଷୁ ପୂରୁଷୁ ସ୍ଥଃ ।

ଅତଃ ପରି ବୃଷଣାବା ହି ଯାତମଥା ସୋମସ୍ୟ ପିବତଂ ସୁତସ୍ୟ ॥୮॥

ୟଦିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଅବମସ୍ୟାଂ ପୃଥିବ୍ୟାଂ ମଧ୍ୟମସ୍ୟାଂ ପରମସ୍ୟାମୁତ ସ୍ଥଃ ।

ଅତଃ ପରି ବୃଷଣାବା ହି ଯାତମଥା ସୋମସ୍ୟ ପିବତଂ ସୁତସ୍ୟ ॥୯॥

ୟଦିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ପରମସ୍ୟାଂ ପୃଥିବ୍ୟାଂ ମଧ୍ୟମସ୍ୟାମବମସ୍ୟାମୁତ ସ୍ଥଃ ।

ଅତଃ ପରି ବୃଷଣାବା ହି ଯାତମଥା ସୋମସ୍ୟ ପିବତଂ ସୁତସ୍ୟ ॥୧୦॥

ଯଦିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି ଦିବି ଷ୍ଟୋ ଯଦ୍-ପୃଥିବ୍ୟାଂ ଯଦ୍-ପର୍ବତେଷ୍ଟୋଷଧୀଷ୍ଟଦୁ ।
 ଅତଃ ପରି ବୃଷଣାବା ହି ଯାତମଥା ସୋମସ୍ୟ ପିବତଂ ସୁତସ୍ୟ ॥୧୧॥
 ଯଦିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି ଉଦିତା ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ମଧ୍ୟେ ଦିବଃ ସ୍ବଧୟା ମାଦୟେଥେ ।
 ଅତଃ ପରି ବୃଷଣାବା ହି ଯାତମଥା ସୋମସ୍ୟ ପିବତଂ ସୁତସ୍ୟ ॥୧୨॥
 ଏବେନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି ପପିବାଂସା ସୁତସ୍ୟ ବିଶ୍ବାସ୍ଥୂର୍ଭ୍ୟଂ ସଂ ଜୟତଂ ଧନାନି ।
 ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହନ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦୈୱୀଃ ॥୧୩॥

(୧।୧୦୯) ରକ୍ଷିଃ - କୁସ୍ତଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି

ବି ହ୍ୟଷ୍ୟଂ ମନସା ବସ୍ୟ ଇଚ୍ଛନ୍ନିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି ଜ୍ଞାସ ଉତ ବା ସଜାତାନ ।
 ନାନ୍ୟା ଯୁବତ୍-ପ୍ରମତିରସ୍ତ୍ରି ମହ୍ୟଂ ସ ବାଂ ପିୟଂ ବାଜୟନ୍ତୀମତକ୍ଷମ୍ ॥୧॥
 ଅଶ୍ରବଂ ହି ଭୁରିଦାବଉରା ବାଂ ବିଜାମାତୁରୁତ ବା ଘା ସ୍ୟାଲାତ୍ ।
 ଅଥା ସୋମସ୍ୟ ପ୍ରୟତୀ ଯୁବଭ୍ୟାମିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି ସ୍ତୋମଂ ଜନୟାମି ନବ୍ୟମ୍ ॥୨॥
 ମା ଛେଦୁ ରଶ୍ମୀରିତି ନାଧମାନାଃ ପିତୃଣାଂ ଶକ୍ତୀରନୁୟୁକ୍ତମାନାଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନିଭ୍ୟାଂ କଂ ବୃଷଣୋ ମଦନ୍ତି ତା ହ୍ୟତ୍ରୀ ପିଷଣାୟା ଉପସ୍ଥେ ॥୩॥
 ଯୁବାଭ୍ୟାଂ ଦେବୀ ପିଷଣା ମଦାୟେନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି ସୋମମୁଶତୀ ସୁନୋତି ।
 ତାବଶ୍ଚିନା ଭଦ୍ରହସ୍ତା ସୁପାଣୀ ଆ ଧାବତଂ ମଧୁନା ପୃତ୍-କ୍ରମଦୁ ॥୪॥
 ଯୁବାମିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି ବସୁନୋ ବିଭାଗେ ତବସ୍ତମା ଶୁଶ୍ରବ ବୃତ୍ରହତ୍ୟେ ।
 ତାବାସଦ୍ୟା ବର୍ହିଷି ଯଜ୍ଞେ ଅସ୍ମିନ୍-ପ୍ର ଚର୍ଷଣୀ ମାଦୟେଥାଂ ସୁତସ୍ୟ ॥୫॥
 ପ୍ର ଚର୍ଷଣିଭ୍ୟଃ ପୃତନାହବେଷୁ ପ୍ର ପୃଥିବ୍ୟା ରିରିଚାଥେ ଦିବଶ୍ଚ ।
 ପ୍ର ସିନ୍ଧୁଭ୍ୟଃ ପ୍ର ଗିରିଭ୍ୟୋ ମହିତ୍ବା ପ୍ରେନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି ବିଶ୍ବା ଭୁବନାତ୍ୟନ୍ୟା ॥୬॥
 ଆ ଭରତଂ ଶିକ୍ଷତଂ ବଜ୍ରବାହୁ ଅସ୍ତ୍ରାଂ ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି ଅବତଂ ଶତୀଭିଃ ।
 ଇମେ ନୁ ତେ ରଶ୍ମୟଃ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଯେଭିଃ ସପିତ୍ବଂ ପିତରୋ ନ ଆସନ୍ ॥୭॥
 ପୁରଂଦରା ଶିକ୍ଷତଂ ବଜ୍ରହସ୍ତାସ୍ତ୍ରାଂ ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି ଅବତଂ ଭରେଷୁ ।
 ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହନ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦୈୱୀଃ ॥୮॥

=====

(୧।୧୧୦) ଋଷିଃ - କୁସ୍ତଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୪, ୬-୮, ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ ୫, ୯, ଦେବତା - ଋତବଃ

=====

ତତଂ ମେ ଅପସ୍ତଦୁ ତାୟତେ ପୁନଃ ସ୍ୱାଦିଷ୍ଟା ଧୀତିରୁତଥାୟ ଶସ୍ୟତେ ।
ଅୟଂ ସମୁଦ୍ର ଇହ ବିଶ୍ୱଦେବ୍ୟଃ ସ୍ୱାହାକୃତସ୍ୟ ସମୁ ତ୍ୱପ୍ସୁତ ଋତବଃ ॥୧॥
ଆତୋଗୟଂ ପ୍ର ଯଦିଚ୍ଛନ୍ତି ଐତନାପାକାଃ ପ୍ରାଞ୍ଜୋ ମମ କେ ତିଦାପୟଃ ।
ସୌଧନ୍ୱନାସଂଶ୍ରିତସ୍ୟ ଭୂମନାଗଚ୍ଛତ ସବିତୁର୍ଦାଶୁଷୋ ଗୃହମ୍ ॥୨॥
ତସ୍ତବିତା ବୋଃମୃତଦ୍ୱମାସୁବଦଗୋହ୍ୟଂ ଯଜ୍ଞବୟନ୍ତ ଐତନ ।
ତ୍ୟଂ ଚିତ୍ତମସମସ୍ତରସ୍ୟ ଭକ୍ଷଣମେକଂ ସନ୍ତମକୃଣୁତା ଚତୁର୍ବୟମ୍ ॥୩॥
ବିଷ୍ଣୁଃ ଶମୀ ତରଣିତ୍ୱେନ ବାଘତୋ ମର୍ତ୍ତାସଃ ସନ୍ତୋ ଅମୃତଦ୍ୱମାନଶୁଃ ।
ସୌଧନ୍ୱନା ଋତବଃ ସୁରଚକ୍ଷସଃ ସଂବସ୍ତରେ ସମପୃତ୍ୟନ୍ତ ଧୀତିଭିଃ ॥୪॥
କ୍ଷେତ୍ରମିବ ବି ମମୁସ୍ତେଜନେନଂ ଏକଂ ପାତ୍ରମୃତବୋ ଜେହମାନମ୍ ।
ଉପସ୍ତୁତା ଉପମଂ ନାଧମାନା ଅମର୍ତ୍ୟଶ୍ଚ ଶ୍ରବ ଇଚ୍ଛମାନାଃ ॥୫॥
ଆ ମନୀଷାମନ୍ତରିକ୍ଷସ୍ୟ ନୃତ୍ୟଃ ସୁଚେବ ଘୃତଂ ଜୁହବାମ ବିଦ୍ଧନା ।
ତରଣିତ୍ୱା ଯେ ପିତୁରସ୍ୟ ସଶ୍ୱିର ଋତବୋ ବାଜମରୁହନ୍ତିବୋ ରଜଃ ॥୬॥
ଋତୁର୍ନ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ଶବସା ନବୀୟାନ୍ତୁର୍ବାଜେଭିର୍ବସୁଭିର୍ବସୁର୍ଦଦିଃ ।
ୟୁଷ୍ମାକଂ ଦେବା ଅବସାହନ୍ତି ପ୍ରିୟେଽଭି ତିଷ୍ଠେମ ପୃଥ୍ୱୀରସୁନ୍ଦତାମ୍ ॥୭॥
ନିଶ୍ଚର୍ମଣ ଋତବୋ ଗାମପିଂଶତ ସଂ ବହେନାସୃଜତା ମାତରଂ ପୁନଃ ।
ସୌଧନ୍ୱନାସଃ ସ୍ୱପସ୍ୟାୟା ନରୋ ଜିତ୍ରୀ ଯୁବାନା ପିତରାକୃଣୋତନ ॥୮॥
ବାଜେଭିର୍ନୋ ବାଜସାତାବବିତ୍ୱ୍ୟୁତ୍ତମାଂ ଇନ୍ଦ୍ର ଚିତ୍ରମା ଦର୍ଷ ରାଧଃ ।
ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହନ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୯॥

=====

(୧।୧୧୧) ଋଷିଃ - କୁସ୍ତଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୪, ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ ୫, ଦେବତା - ଋତବଃ

=====

ତକ୍ଷନ୍ତଥଂ ସୁବୃତଂ ବିଦ୍ଧନାପସସ୍ତକ୍ଷନ୍ତହରୀ ଇନ୍ଦ୍ରବାହା ବୃଷଶ୍ୱସୁ ।
ତକ୍ଷନ୍ପିତୃଭ୍ୟାମୃତବୋ ଯୁବଦ୍ୱୟସ୍ତକ୍ଷନ୍ତହ୍ରାୟ ମାତରଂ ସଚାଭୁବମ୍ ॥୧॥

ଆ ନୋ ଯଜ୍ଞାୟ ତକ୍ଷତ ଋତୁମଦ୍ୟୟଃ କ୍ରତେ ଦକ୍ଷାୟ ସୁପ୍ରଜାବତୀମିଷମ୍ ।
 ଯଥା କ୍ଷୟାମ ସର୍ବବୀରୟା ବିଶା ତନ୍ନଃ ଶର୍ଧାୟ ଧାସଥା ସ୍ବିନ୍ଦ୍ରିୟମ୍ ॥୨॥
 ଆ ତକ୍ଷତ ସାତିମସ୍ତଭ୍ୟମୃତବଃ ସାତିଂ ରଥାୟ ସାତିମର୍ବତେ ନରଃ ।
 ସାତିଂ ନୋ ଜୈତ୍ରୀଂ ସଂ ମହେତ ବିଶ୍ବହା ଜାମିମଜାମିଂ ପୃତନାସୁ ସକ୍ଷଶିମ୍ ॥୩॥
 ଋତୁକ୍ଷଣମିନ୍ଦ୍ରମା ହୁବ ଉତୟ ଋତୁନ୍ନାଜାନୁରୁତଃ ସୋମପୀତୟେ ।
 ଉଭା ମିତ୍ରାବରୁଣା ନୂନମଶ୍ବିନା ତେ ନୋ ହିନ୍ଦୁନ୍ତୁ ସାତୟେ ଧିୟେ ଜିଷେ ॥୪॥
 ଋତୁର୍ଭରାୟ ସଂ ଶିଶାତୁ ସାତିଂ ସମୟଜିଦ୍ବାଜୋ ଅସ୍ତ୍ରାଂ ଅବିଷ୍ଟୁ ।
 ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହକ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୫॥

(୧।୧୧୭) ଋଷିଃ - କୁସ୍ତଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୨୩, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୨୪-୨୫,
 ଦେବତା - ଦ୍ୟାବାପୃଥିବ୍ୟଗ୍ନ୍ୟଶ୍ବିନଃ ୧, ଅଶ୍ବିନୌ ୨-୨୫

ଇଳେ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ପୂର୍ବତିଉୟୋଃଶ୍ବିଂ ଘର୍ମଂ ସୁରୁତଂ ଯାମନ୍ନିଷ୍ଟୟେ ।
 ଯାଭିର୍ଭରେ କାରମଂଶାୟ ଜିନ୍ଦ୍ରଥସ୍ତାଭିରୁ ଷୁ ଉତିଭିରଶ୍ବିନା ଗତମ୍ ॥୧॥
 ଯୁବୋର୍ଦାନାୟ ସୁଭରା ଅସକ୍ଷତୋ ରଥମା ତସ୍ତୁର୍ବତସଂ ନ ମନ୍ତବେ ।
 ଯାଭିର୍ପିୟୋଃବଥଃ କର୍ମନ୍ନିଷ୍ଟୟେ ତାଭିରୁ ଷୁ ଉତିଭିରଶ୍ବିନା ଗତମ୍ ॥୨॥
 ଯୁବଂ ତାସାଂ ଦିବ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରଶାସନେ ବିଶାଂ କ୍ଷୟଥୋ ଅମୃତସ୍ୟ ମଜ୍ଜନା ।
 ଯାଭିର୍ଧେନୁମସ୍ତୁ ପିନ୍ଦୁଥୋ ନରା ତାଭିରୁ ଷୁ ଉତିଭିରଶ୍ବିନା ଗତମ୍ ॥୩॥
 ଯାଭିଃ ପରିଜ୍ଞା ତନୟସ୍ୟ ମଜ୍ଜନା ଦ୍ବିମାତା ତୁର୍ଷୁ ତରଶିର୍ବଭୂଷତି ।
 ଯାଭିସ୍ତ୍ରମନ୍ତୁରଭବଦ୍ବିତକ୍ଷଣସ୍ତାଭିରୁ ଷୁ ଉତିଭିରଶ୍ବିନା ଗତମ୍ ॥୪॥
 ଯାଭୀ ରେଭଂ ନିବୃତଂ ସିତମଦ୍-ଭ୍ୟ ଉଦ୍ବନ୍ଦନମୈରୟତଂ ସ୍ବର୍ଦ୍ଦଶେ ।
 ଯାଭିଃ କଶ୍ବଂ ପ୍ର ସିଷାସକ୍ରମାବତଂ ତାଭିରୁ ଷୁ ଉତିଭିରଶ୍ବିନା ଗତମ୍ ॥୫॥
 ଯାଭିରକ୍ରକଂ ଜସମାନମାରଣେ ଭୁଜ୍ୟଂ ଯାଭିରବ୍ୟଧିଭିର୍ଜିଜିନ୍ଦ୍ରଥୁଃ ।
 ଯାଭିଃ କର୍କ୍ଷୁଂ ବୟ୍ୟଂ ଚ ଜିନ୍ଦ୍ରଥସ୍ତାଭିରୁ ଷୁ ଉତିଭିରଶ୍ବିନା ଗତମ୍ ॥୬॥

ଯାତିଃ ଶୁଚିଃ ଧନସାଂ ସୁଷଂସଦଂ ତପଃ ଘର୍ମମୋମ୍ୟାବହମତ୍ରୟେ ।
 ଯାତିଃ ପୃଶ୍ନିଗୁଂ ପୁରୁକୁସ୍ତମାବତଂ ତାତିରୁ ସୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୭॥
 ଯାତିଃ ଶତୀଭିର୍ବୃଷଣା ପରାବୃଜଂ ପ୍ରାନ୍ନଂ ଶ୍ରୋଣଂ ତକ୍ଷସ ଏତବେ କୃଥଃ ।
 ଯାତିର୍ବର୍ତ୍ତକାଂ ଗ୍ରସିତାମମୁଞ୍ଚିତଂ ତାତିରୁ ସୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୮॥
 ଯାତିଃ ସିନ୍ଧୁଂ ମଧୁମକ୍ତମସ୍ତୁତଂ ବସିଷ୍ଠଂ ଯାତିରଜରାବଜିନ୍ଦ୍ରତମ୍ ।
 ଯାତିଃ କୁସ୍ତଂ ଶୁତୟଂ ନୟମାବତଂ ତାତିରୁ ସୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୯॥
 ଯାତିର୍ବିଷ୍ଣୁଲୀଂ ଧନସାମଧର୍ବ୍ୟଂ ସହସ୍ରମୀଲ୍ହ ଆଜାବଜିନ୍ଦ୍ରତମ୍ ।
 ଯାତିର୍ବଶମଶ୍ୟଂ ପ୍ରେଶିମାବତଂ ତାତିରୁ ସୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୧୦॥
 ଯାତିଃ ସୁଦାନୁ ଔଶିଜାୟ ବଶିଜେ ଦୀର୍ଘଶ୍ରବସେ ମଧୁ କୋଶୋ ଅକ୍ଷରତ୍ ।
 କକ୍ଷୀବହ୍ନଂ ସ୍ତ୍ରୋତାରଂ ଯାତିରାବତଂ ତାତିରୁ ସୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୧୧॥
 ଯାତିଃ ରସାଂ କ୍ଷୋଦସୋଦ୍ଘଃ ପିପିନ୍ଧୁଧୁରନଶ୍ୟଂ ଯାତିଃ ରଥମାବତଂ ଜିଷ୍ଠେ ।
 ଯାତିସ୍ତ୍ରିଶୋକ ଉସ୍ତ୍ରିୟା ଉଦାଜତ ତାତିରୁ ସୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୧୨॥
 ଯାତିଃ ସୂର୍ଯ୍ୟଂ ପରିୟାଥଃ ପରାବତି ମକ୍ଷାତାରଂ କ୍ଷେତ୍ରପତ୍ୟେଷ୍ଟାବତମ୍ ।
 ଯାତିର୍ବିପ୍ରଂ ପ୍ର ଭରଦ୍ବାଜମାବତଂ ତାତିରୁ ସୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୧୩॥
 ଯାତିର୍ମହାମତିଧିଗୁଂ କଶୋଜୁବଂ ଦିବୋଦାସଂ ଶମ୍ବରହତ୍ୟ ଆବତମ୍ ।
 ଯାତିଃ ପୂର୍ତ୍ତଦ୍ୟେ ତ୍ରସଦସ୍ୟୁମାବତଂ ତାତିରୁ ସୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୧୪॥
 ଯାତିର୍ବିପ୍ରଂ ବିପିପାନମୁପସ୍ତୁତଂ କଲିଂ ଯାତିର୍ବିଭଜାନିଂ ଦୁବସ୍ୟଥଃ ।
 ଯାତିର୍ବ୍ୟଶ୍ମମୁତ ପୃଥିମାବତଂ ତାତିରୁ ସୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୧୫॥
 ଯାତିର୍ନରା ଶୟବେ ଯାତିରତ୍ରୟେ ଯାତିଃ ପୁରା ମନବେ ଗାତୁମୀଷଥୁଃ ।
 ଯାତିଃ ଶାରୀରାଜତଂ ସ୍ୟୁମରଶ୍ଚୟେ ତାତିରୁ ସୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୧୬॥
 ଯାତିଃ ପଠର୍ବା ଜଠରସ୍ୟ ମଜ୍ଜନାଗ୍ନିର୍ନାଦୀଦେଜିତ ଇକ୍ଷୋ ଅଜ୍ଜନା ।
 ଯାତିଃ ଶର୍ଯ୍ୟୁତମବଥୋ ମହାଧନେ ତାତିରୁ ସୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୧୭॥
 ଯାତିରଙ୍ଗିରୋ ମନସା ନିରଶ୍ୟଥୋଽଗ୍ରଂ ଗଞ୍ଜଥୋ ବିବରେ ଗୋଅର୍ଣ୍ଣସଃ ।
 ଯାତିର୍ମନୁଂ ଶୂରମିଷା ସମାବତଂ ତାତିରୁ ସୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୧୮॥
 ଯାତିଃ ପତ୍ନୀର୍ବିମଦାୟ ନ୍ୟୁହଥୁରା ଘ ବା ଯାତିରରୁଣୀରଶିକ୍ଷତମ୍ ।
 ଯାତିଃ ସୁଦାସ ଉହଥୁଃ ସୁଦେବ୍ୟଂ ତାତିରୁ ସୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୧୯॥

ଯାଭିଃ ଶଂତାତୀ ଭବଥୋ ଦଦାଶୁଷେ ଭୁଜ୍ୟଂ ଯାଭିରବଥୋ ଯାଭିରପ୍ତିରୁମ୍ ।
 ଓମ୍ୟାବତୀଂ ସୁଭରାମୃତସ୍ତୁତଂ ତାଭିରୁ ଷ୍ଟୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୨୦॥
 ଯାଭିଃ କୃଶାନୁମସନେ ଦୁବସ୍ୟଥୋ ଜବେ ଯାଭିର୍ଯୁନୋ ଅର୍ବନ୍ତମାବତମ୍ ।
 ମଧୁ ପ୍ରିୟଂ ଭରଥୋ ଯସ୍ତରତ୍-ଭ୍ୟସ୍ତାଭିରୁ ଷ୍ଟୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୨୧॥
 ଯାଭିର୍ନରଂ ଗୋଷ୍ଠୟୁଧଂ ନୃଷାହ୍ୟ ଶ୍ରେତ୍ରସ୍ୟ ସାତା ତନୟସ୍ୟ ଜିନ୍ଦୃଥଃ ।
 ଯାଭୀ ରଥାଁ ଅବଥୋ ଯାଭିରର୍ବତସ୍ତାଭିରୁ ଷ୍ଟୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୨୨॥
 ଯାଭିଃ କୁସ୍ତମାର୍ଜୁନେୟଂ ଶତକ୍ରତୁ ପ୍ର ତୁର୍ବାତିଂ ପ୍ର ଚ ଦଭୀତିମାବତମ୍ ।
 ଯାଭିର୍ଧୂସନ୍ତିଂ ପୁରୁଷନ୍ତିମାବତଂ ତାଭିରୁ ଷ୍ଟୁ ଉତିଭିରଶ୍ୱିନା ଗତମ୍ ॥୨୩॥
 ଅପ୍ତସ୍ତୃତୀମଶ୍ୱିନା ବାଚମସ୍ତେ କୃତଂ ନୋ ଦସ୍ରା ବୃଷଣା ମନୀଷାମ୍ ।
 ଅଦ୍ୟତ୍ୟେବସେ ନି ହୃୟେ ବାଂ ବୃଧେ ଚ ନୋ ଭବତଂ ବାଜସାତୌ ॥୨୪॥
 ଦ୍ୟୁଭିରକ୍ଷୁଭିଃ ପରି ପାତମସ୍ତାନରିଷ୍ଟେଭିରଶ୍ୱିନା ସୌଭଗେଭିଃ ।
 ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହନ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଭତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୨୫॥

॥ ଇତି ପ୍ରଥମାଷ୍ଟକେ ସପ୍ତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

। ଅଧଃ ପ୍ରଥମୋଷ୍ଠକଃ ।
(ଅଷ୍ଟମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗାଃ ୧-୨୭)

=====

(୧।୧୧୩) ଋଷିଃ - କୁସୁଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଉଷାଃ ରାତ୍ରିଃ ଚ ୧, ଉଷାଃ ୨-୨୦

=====

ଇଦଂ ଶ୍ରେଷ୍ଠଂ ଜ୍ୟୋତିଷାଂ ଜ୍ୟୋତିରାଗାଜିତ୍ରଃ ପ୍ରକେତୋ ଅଜନିଷ୍ଠ ବିଭ୍ୱା ।
ୟଥା ପ୍ରସୂତା ସବିତୁଃ ସବାୟଂ ଏବା ରାତ୍ରୁଷସେ ଘ୍ନୋନିମାରେକ୍ ॥୧॥
ରୁଶଦ୍ୱୟା ରୁଶତୀ ଶ୍ଵେତ୍ୟାଗାଦାରେଗୁ କୃଷ୍ଣା ସଦନାନ୍ୟସ୍ୟାଃ ।
ସମାନବନ୍ଧୁ ଅମୃତେ ଅନୂତୀ ଦ୍ୟାବା ବର୍ଣ୍ଣଂ ଚରତ ଆମିନାନେ ॥୨॥
ସମାନୋ ଅଧ୍ୱା ସ୍ୱସ୍ତ୍ରୋରନନ୍ତସ୍ତମନ୍ୟାନ୍ୟା ଚରତୋ ଦେବଶିଷ୍ଟେ ।
ନ ମେଧେତେ ନ ତସ୍ମତୁଃ ସୁମେକେ ନ ଛୋଷାସା ସମନସା ବିରୂପେ ॥୩॥
ଭାସ୍ୱତୀ ନେତ୍ରୀ ସୁନୃତାନାମଚେତି ଚିତ୍ରା ବି ଦୁରୋ ନ ଆବଃ ।
ପ୍ରାର୍ପ୍ୟା ଜଗଦ୍ଦ୍ୟୁ ନୋ ରାୟୋ ଅଖ୍ୟଦୁଷା ଅଜୀଗର୍ଭୁବନାନି ବିଶ୍ୱା ॥୪॥
ଜିହ୍ୱାଶ୍ୟ ଚରିତବେ ମଘୋନ୍ୟାଭୋଗୟ ଇଷ୍ଟୟେ ରାୟ ଉ ତ୍ୱମ୍ ।
ଦତ୍ରଂ ପଶ୍ୟଦ୍-ଭ୍ୟ ଉର୍ବିୟା ବିଚକ୍ଷ ଉଷା ଅଜୀଗର୍ଭୁବନାନି ବିଶ୍ୱା ॥୫॥
କ୍ଷତ୍ରାୟ ତ୍ୱଂ ଶ୍ରବସେ ତ୍ୱଂ ମହୀୟା ଇଷ୍ଟୟେ ତ୍ୱମର୍ଥମିବ ତ୍ୱମିତ୍ୟେ ।
ବିସଦୃଶା ଜୀବିତାଭିପ୍ରଚକ୍ଷ ଉଷା ଅଜୀଗର୍ଭୁବନାନି ବିଶ୍ୱା ॥୬॥
ଏଷା ଦିବୋ ଦୁହିତା ପ୍ରତ୍ୟଦର୍ଶି ବ୍ୟୁଛନ୍ତୀ ଯୁବତିଃ ଶୁକ୍ରବାସାଃ ।
ବିଶ୍ୱସ୍ୟେଶାନା ପାର୍ଥବସ୍ୟ ବସ୍ତୁ ଉଷୋ ଅଦ୍ୟେହ ସୁଭଗେ ବ୍ୟୁଛ ॥୭॥
ପରାୟତୀନାମନ୍ୱେତି ପାଥ ଆୟତୀନାଂ ପ୍ରଥମା ଶଶ୍ୱତୀନାମ୍ ।
ବ୍ୟୁଛନ୍ତୀ ଜୀବମୁଦୀରୟନ୍ତ୍ୟସା ମୃତଂ କଂ ଚନ ବୋଧୟନ୍ତୀ ॥୮॥
ଉଷୋ ଯୁଦଗ୍ନିଂ ସମିଧେ ଚକର୍ଥ ବି ଯୁଦାବଶ୍ଵକ୍ଷସା ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ।
ୟନ୍ତ୍ରାନ୍ତୁଷାନ୍ୟକ୍ଷ୍ୟମାଣୀ ଅଜୀଗସ୍ତଦେବେଷୁ ଚକୃଷେ ଭଦ୍ରମପୁଃ ॥୯॥
କିୟତ୍ୟା ଯସ୍ତମୟା ଭବାତି ଯା ବ୍ୟୁଷ୍ଟୟାଶ୍ଚ ନୂନଂ ବ୍ୟୁଛାନ୍ ।
ଅନୁ ପୂର୍ବାଃ କୃପତେ ବାବଶାନା ପ୍ରଦୀଧ୍ୟାନା ଜୋଷମନ୍ୟାଭିରେତି ॥୧୦॥

ଇନ୍ଦୁଷ୍ଟେ ଯେ ପୂର୍ବତରାମପଟ୍ୟନ୍ୟୁଛନ୍ତିମୁଷସଂ ମର୍ତ୍ତ୍ୟାସଃ ।
 ଅସ୍ତ୍ରାଭିରୁ ନୁ ପ୍ରତିଚକ୍ଷ୍ୟାଭୂଦୋ ତେ ଯନ୍ତି ଯେ ଅପରୀଷୁ ପଟ୍ୟାନ୍ ॥୧୧॥
 ଯାବୟଦ୍ବେଷା ରତପା ରତେଜାଃ ସୁମ୍ନାବରୀ ସୁନ୍ତତା ଇରୟନ୍ତି ।
 ସୁମଙ୍ଗଲୀର୍ବିଭ୍ରତୀ ଦେବବୀତିମିହାଦ୍ୟୋଷଃ ଶ୍ରେଷ୍ଠତମା ବ୍ୟୁଛ ॥୧୨॥
 ଶଶ୍ୱତ୍-ପୁରୋଷା ବ୍ୟୁବାସ ଦେବ୍ୟଥୋ ଅଦ୍ୟେଦଂ ବ୍ୟାବୋ ମଘୋନୀ ।
 ଅଥୋ ବ୍ୟୁଛାଦୁଷ୍ଠା ଅନୁ ଦ୍ୟୁନଜରାମୃତା ଚରତି ସ୍ୱଧାଭିଃ ॥୧୩॥
 ବ୍ୟଞ୍ଜିତ୍ରିବ ଆତାସ୍ତଦ୍ୟୋଦପ କୃଷ୍ଣାଂ ନିର୍ଣ୍ଣଜଂ ଦେବ୍ୟାବଃ ।
 ପ୍ରବୋଧୟନ୍ତ୍ୟୁରୁଶେଭିରଶ୍ୱେରୋଷା ଯାତି ସୁୟୁଜା ରଥେନ ॥୧୪॥
 ଆବହନ୍ତି ପୋଷ୍ୟା ବାୟାଶି ଚିତ୍ରଂ କେତୁଂ କୃଷ୍ଣତେ ଚେକିତାନା ।
 ଇନ୍ଦୁଷୀଶାମୁପମା ଶଶ୍ୱତୀନାଂ ବିଭାତୀନାଂ ପ୍ରଥମୋଷା ବ୍ୟଶ୍ୱେତ୍ ॥୧୫॥
 ଉଦୀର୍ଘଂ ଜୀବୋ ଅସୁର୍ନ ଆଗାଦପ ପ୍ରାଗାଉମ ଆ ଜ୍ୟୋତିରେତି ।
 ଆରୈକ୍ପନ୍ନାଂ ଯାତବେ ସୂର୍ଯ୍ୟାୟାଗନ୍ନ ଯତ୍ର ପ୍ରତିରନ୍ତ ଆୟୁଃ ॥୧୬॥
 ସ୍ୟୁମନା ବାତ ଉଦିୟର୍ତ୍ତ ବହିଃ ସ୍ତବାନୋ ରେଭ ଉଷସୋ ବିଭାତୀଃ ।
 ଅଦ୍ୟା ତଦୁଚ୍ଛ ଗୃଣତେ ମଘୋନ୍ୟସ୍ତେ ଆୟୁର୍ନ ଦିଦୀହି ପ୍ରଜାବତ୍ ॥୧୭॥
 ଯା ଗୋମତୀରୁଷସଃ ସର୍ବବୀରା ବ୍ୟୁଛନ୍ତି ଦାଶୁଷେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟାୟ ।
 ବାୟୋରିବ ସୁନ୍ତତାନାମୁଦକେ ତା ଅଶ୍ୱଦା ଅଶ୍ନବସ୍ରୋମସୁତା ॥୧୮॥
 ମାତା ଦେବାନାମଦିତେରନୀକଂ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ କେତୁର୍ବୃହତୀ ବି ଭାହି ।
 ପ୍ରଶସ୍ତିକୃଦ୍-ବ୍ରହ୍ମଣେ ନୋ ବ୍ୟୁଛା ନୋ ଜନେ ଜନୟ ବିଶ୍ୱବାରେ ॥୧୯॥
 ଯଜିତ୍ରମପ୍ନ ଉଷସୋ ବହନ୍ତିଜାନାୟ ଶଶମାନାୟ ଭଦ୍ରମ୍ ।
 ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହନ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୨୦॥

(୧।୧୧୪) ରକ୍ଷିଃ - କୁସ୍ରଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୯, ତ୍ରିଷୁପ୍ ୧୦-୧୧, ଦେବତା - ରୁଦ୍ରଃ

ଇମା ରୁଦ୍ରାୟ ତବସେ କପର୍ଦ୍ଦିନେ କ୍ଷୟଦ୍ୱୀରାୟ ପ୍ର ଭରାମହେ ମତୀଃ ।
 ଯଥା ଶମସକ୍ତିପଦେ ଚତୁଷ୍ପଦେ ବିଶ୍ୱଂ ପୁଷ୍ଟଂ ଗ୍ରାମେ ଅସ୍ମିନ୍ନନାତୁରମ୍ ॥୧॥

ମୂଳା ନୋ ରୁଦ୍ରୋତ ନୋ ମୟସ୍ତୁପି କ୍ଷୟଦ୍ବୀରାୟ ନମସା ବିଧେମ ତେ ।
 ଯଜ୍ଞଂ ଚ ଯୋଷ୍ଠ ମନୁରାୟେଜେ ପିତା ତଦଶ୍ୟାମ ତବ ରୁଦ୍ର ପ୍ରଣୀତିଷୁ ॥୭॥
 ଅଶ୍ୟାମ ତେ ସୁମତିଂ ଦେବୟଜ୍ୟୟା କ୍ଷୟଦ୍ବୀରସ୍ୟ ତବ ରୁଦ୍ର ମୀଦ୍ବଃ ।
 ସୁମ୍ନାୟନ୍ନିଦ୍ବିଶୋ ଅସ୍ଥାକମା ଚରାରିଷ୍ଟବୀରା ଜୁହବାମ ତେ ହବିଃ ॥୮॥
 ଦୈଷଂ ବୟଂ ରୁଦ୍ରଂ ଯଜ୍ଞସାଧଂ ବଜ୍ରଂ କବିମବସେ ନି ହ୍ବୟାମହେ ।
 ଆରେ ଅସ୍ଥାଜୈବ୍ୟଂ ହେଲୋ ଅସ୍ୟତୁ ସୁମତିମିଦ୍ବୟମସ୍ୟା ବୃଣୀମହେ ॥୯॥
 ଦିବୋ ବରାହମରୁଷଂ କପର୍ଦିନଂ ଦୈଷଂ ରୂପଂ ନମସା ନି ହ୍ବୟାମହେ ।
 ହସ୍ତେ ବିଭ୍ରଦ୍-ଭେଷଜା ବାର୍ଯ୍ୟାଣି ଶର୍ମ ବର୍ମ ଛର୍ଦିରସ୍ଥଭ୍ୟଂ ଯଂସତ୍ ॥୧୦॥
 ଇଦଂ ପିତ୍ରେ ମରୁତାମୁଚ୍ୟତେ ବଚଃ ସ୍ବାଦୋଃ ସ୍ବାଦୀୟୋ ରୁଦ୍ରାୟ ବର୍ଧନମ୍ ।
 ରାସ୍ତା ଚ ନୋ ଅମୃତ ମର୍ତ୍ତଭୋଜନଂ ତୁନେ ତୋକାୟ ତନୟାୟ ମୂଳ ॥୧୧॥
 ମା ନୋ ମହାନ୍ତମୁତ ମା ନୋ ଅର୍ଭକଂ ମା ନ ଉକ୍ଷତ୍ତମୁତ ମା ନ ଉକ୍ଷିତମ୍ ।
 ମା ନୋ ବଧୀଃ ପିତରଂ ମୋତ ମାତରଂ ମା ନଃ ପ୍ରିୟାସ୍ତନ୍ନୋ ରୁଦ୍ର ରୀରିଷଃ ॥୧୨॥
 ମା ନସ୍ତୋକେ ତନୟେ ମା ନ ଆୟୌ ମା ନୋ ଗୋଷୁ ମା ନୋ ଅଶ୍ବେଷୁ ରୀରିଷଃ ।
 ବୀରାନ୍ତା ନୋ ରୁଦ୍ର ଭାମିତୋ ବଧୀର୍ହବିଷ୍ଣୁନ୍ତଃ ସଦମିତ୍ତା ହବାମହେ ॥୧୩॥
 ଉପ ତେ ସ୍ତ୍ରୋମାନ୍ପଶୁପା ଇବାକରଂ ରାସ୍ତା ପିତର୍ମରୁତାଂ ସୁମ୍ନମସ୍ତେ ।
 ଭଦ୍ରା ହି ତେ ସୁମତିର୍ମୂଳୟତ୍ତମାଥା ବୟମବ ଇତ୍ତେ ବୃଣୀମହେ ॥୧୪॥
 ଆରେ ତେ ଗୋଘ୍ନମୁତ ପୁରୁଷଘ୍ନଂ କ୍ଷୟଦ୍ବୀର ସୁମ୍ନମସ୍ତେ ତେ ଅସ୍ତୁ ।
 ମୂଳା ଚ ନୋ ଅପି ଚ ବ୍ରୁହି ଦେବାଧା ଚ ନଃ ଶର୍ମ ଯଜ୍ଞ ଦ୍ବିବର୍ହାଃ ॥୧୫॥
 ଅବୋତାମ ନମୋ ଅସ୍ତା ଅବସ୍ୟବଃ ଶୃଣୋତୁ ନୋ ହବଂ ରୁଦ୍ରୋ ମରୁଦ୍ବାନ୍ ।
 ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହତ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଉତ ଦୈର୍ଯ୍ୟଃ ॥୧୬॥

(୧।୧୧୫) ଋଷିଃ - କୁସ୍ତଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ସୂର୍ଯ୍ୟଃ

ଚିତ୍ରଂ ଦେବାନାମୁଦଗାଦନୀକଂ ଚକ୍ଷୁର୍ମିତ୍ରସ୍ୟ ବରୁଣସ୍ୟାଶ୍ରେଃ ।
 ଆପ୍ରା ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅନ୍ତରିକ୍ଷଂ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆତ୍ମା ଜଗତସ୍ତସ୍ମୁଷଣ୍ଠ ॥୧୭॥

ସୂର୍ଯ୍ୟେ ଦେବୀମୁଷସଂ ରୋଚମାନାଂ ମର୍ଯ୍ୟେ ନ ଯୋଷାମଭ୍ୟେତି ପଶ୍ଚାତ୍ ।
 ଯତ୍ରା ନରୋ ଦେବୟନ୍ତୋ ଯୁଗାନି ବିତନ୍ତତେ ପ୍ରତି ଭଦ୍ରାୟ ଭଦ୍ରମ୍ ॥୭॥
 ଭଦ୍ରା ଅଶ୍ୱା ହରିତଃ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଚିତ୍ରା ଏତଶ୍ଚା ଅନୁମାଦ୍ୟାସଃ ।
 ନମସ୍ୟନ୍ତୋ ଦିବ ଆ ପୃଷ୍ଠମସ୍ତୁଃ ପରି ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଯୁକ୍ତି ସଦ୍ୟଃ ॥୩॥
 ତସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଦେବତ୍ୱଂ ତନ୍ନହିତ୍ୱଂ ମଧ୍ୟା କର୍ତ୍ତୋର୍ବିତତଂ ସଂ ଜଭାର ।
 ଯଦେଦୟନ୍ତୁ ହରିତଃ ସଧସ୍ତାଦାଦ୍ରାତ୍ରୀ ବାସସ୍ତନ୍ନୁତେ ସିମସ୍ତୈ ॥୪॥
 ତନ୍ନିତ୍ରସ୍ୟ ବରୁଣସ୍ୟାଭିରକ୍ଷେ ସୂର୍ଯ୍ୟେ ରୂପଂ କୃଷ୍ଣତେ ଦ୍ୟୋରୂପସ୍ତେ ।
 ଅନନ୍ତମନ୍ୟଦ୍ରୁଶଦସ୍ୟ ପାଜଃ କୃଷ୍ଣମନ୍ୟଜ୍ଜରିତଃ ସଂ ଭରନ୍ତି ॥୫॥
 ଅଦ୍ୟା ଦେବା ଭଦିତା ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ନିରଂହସଃ ପିପୃତା ନିରବଦ୍ୟାତ୍ ।
 ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହନ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଭତ ଦ୍ୟୌଃ ॥୬॥

(୧।୧୧୭) ଋଷିଃ - କକ୍ଷୀବାନ୍ ଦୈର୍ଘତମସଃ ଔଶିଜଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଅଶ୍ୱିନୌ

ନାସତ୍ୟାଭ୍ୟାଂ ବହିରିବ ପ୍ର ବୃଞ୍ଚେ ସ୍ତୋମାଁ ଇୟର୍ଯ୍ୟତ୍ରିୟେବ ବାତଃ ।
 ଯାବର୍ତ୍ତଗାୟ ବିମଦାୟ ଜାୟାଂ ସେନାଜୁବା ନ୍ୟୁହତୁ ରଥେନ ॥୧॥
 ବୀଲୁପତ୍ନୁଭିରାଶୁହେମଭିର୍ବା ଦେବାନାଂ ବା ଭୂତିଭିଃ ଶାଶଦାନା ।
 ତଦ୍ରାସତୋ ନାସତ୍ୟା ସହସ୍ରମାଜା ଯମସ୍ୟ ପ୍ରଧନେ ଜିଗାୟ ॥୨॥
 ତୁଗ୍ରୋ ହ ତୁଞ୍ଜ୍ୟମଶ୍ୱିନୋଦମେଘେ ରୟିଂ ନ କଶ୍ଚିନ୍ନମୃବାଁ ଅବାହାଃ ।
 ତମୁହଧୁନୌଭିରାତ୍ମନ୍ତୃତୀଭିରନ୍ତରିକ୍ଷପୁଦ୍-ଭିରପୋଦକାଭିଃ ॥୩॥
 ତିସ୍ରଃ କ୍ଷପସ୍ତ୍ରିରହାତିବ୍ରଜଦ୍-ଭିର୍ନାସତ୍ୟା ତୁଞ୍ଜ୍ୟମୁହଧୁଃ ପତଙ୍ଗୈଃ ।
 ସମୁଦ୍ରସ୍ୟ ଧନ୍ୱନ୍ନାତ୍ରସ୍ୟ ପାରେ ତ୍ରିଭୀ ରଥୈଃ ଶତପଦ୍-ଭିଃ ଷଳଶ୍ଚୈଃ ॥୪॥
 ଅନାରମ୍ଭଣେ ତଦବୀରୟେଥାମନାସ୍ତାନେ ଅଗ୍ରଭଣେ ସମୁଦ୍ରେ ।
 ଯଦଶ୍ୱିନା ଭହଧୁର୍ଭୁଜ୍ୟମସ୍ତଂ ଶତାରିତ୍ରାଂ ନାବମାତସ୍ତ୍ରିବାଂସମ୍ ॥୫॥
 ଯମଶ୍ୱିନା ଦଦଧୁଃ ଶ୍ୱେତମଶ୍ୱମଘାଶ୍ୱାୟ ଶଶ୍ୱଦିସ୍ତସ୍ତ୍ରି ।
 ତଦ୍ୱାଂ ଦାତ୍ରଂ ମହି କୀର୍ତ୍ତେନ୍ୟଂ ଭୂତ୍-ପୈଦ୍ୱୋ ବାଜୀ ସଦମିଜବ୍ୟୋ ଅୟଃ ॥୬॥

ଯୁବଂ ନରା ସୁବତେ ପତ୍ରିୟାୟ କକ୍ଷୀବତେ ଅରଦତଂ ପୁରଂଧିମ୍ ।
 କାରୋତରାକ୍ଷଫାଦଶ୍ଵସ୍ୟ ବୃଷ୍ଟଃ ଶତଂ କୁମ୍ଭା ଅସିଞ୍ଚିତଂ ସୁରାୟାଃ ॥୭॥
 ହିମେନାଗ୍ନିଂ ଘ୍ରୀଂସମବାରୟେଥାଂ ପିତୁମତୀମୂର୍ଜମସ୍ତା ଅଧଞ୍ଜମ୍ ।
 ଋବୀସେ ଅତ୍ରିମଶ୍ଵିନାବନୀତମୁନ୍ନିନ୍ୟଥୁଃ ସର୍ବଶଶଂ ସ୍ଵସ୍ତି ॥୮॥
 ପରାବତଂ ନାସତ୍ୟାନୁଦେଥାମୁକାବୁଧଂ ଚକ୍ରଧୂର୍ଜିହ୍ଵବାରମ୍ ।
 କ୍ଷରନ୍ନାପୋ ନ ପାୟନାୟ ରାୟେ ସହସ୍ରାୟ ତୃଷ୍ୟତେ ଗୋତମସ୍ୟ ॥୯॥
 ଭୁଭୁରୁଷୋ ନାସତ୍ୟୋତ ବକ୍ରିଂ ପ୍ରାମୁଞ୍ଚିତଂ ଦ୍ରାପିମିବ ତ୍ୟବାନାତ୍ ।
 ପ୍ରାତିରତଂ ଜହିତସ୍ୟାୟୁର୍ଦ୍ରାଦିତ୍-ପତିମକୃଣୁତଂ କନୀନାମ୍ ॥୧୦॥
 ତଦ୍ଵାଂ ନରା ଶଂସ୍ୟଂ ରାଧ୍ୟଂ ଚାଭିଷ୍ଟିମନ୍ନାସତ୍ୟା ବରୁଧମ୍ ।
 ଯଦ୍ଵିଦ୍ଵାଂସା ନିଧିମିବାପଗୁଲ୍ଲହମୁଦ୍‌ଶତାଦୂପଧୂର୍ବନ୍ଦନାୟ ॥୧୧॥
 ତଦ୍ଵାଂ ନରା ସନୟେ ଦଂସ ଉଗ୍ରମାବିଷ୍ଟଶୋମି ତନ୍ୟତୁର୍ନ ବୃଷ୍ଟିମ୍ ।
 ଦଧ୍ୟତ୍ ହ ଯନ୍ନଧ୍ୟାଧର୍ବଶୋ ବାମଶ୍ଵସ୍ୟ ଶୀର୍ଷ୍ଣା ପ୍ର ଯଦୀମୁବାଚ ॥୧୨॥
 ଅଜୋହବୀନ୍ନାସତ୍ୟା କରା ବାଂ ମହେ ଯାମନ୍‌ପୁରୁଭୁଜା ପୁରଂଧିଃ ।
 ଶୁତଂ ତକ୍ତାସୁରିବ ବପ୍ରିମତ୍ୟା ହିରଣ୍ୟହସ୍ତମଶ୍ଵିନାବଦଞ୍ଜମ୍ ॥୧୩॥
 ଆସ୍ତୋ ବୃକସ୍ୟ ବର୍ତ୍ତିକାମଭୀକେ ଯୁବଂ ନରା ନାସତ୍ୟାମୁମୁକ୍ରମ୍ ।
 ଉତୋ କବିଂ ପୁରୁଭୁଜା ଯୁବଂ ହ କୃପମାଶମକୃଣୁତଂ ବିଚକ୍ଷେ ॥୧୪॥
 ଚରିତ୍ରଂ ହି ବେରିବାକ୍ଳେଦି ପର୍ଣ୍ଣମାଜା ଖେଲସ୍ୟ ପରିତକ୍ତ୍ୟାୟାମ୍ ।
 ସଦ୍ୟୋ ଜଘାମାୟସୀଂ ବିଷ୍ଣୁଲାୟେ ଧନେ ହିତେ ସର୍ତ୍ତବେ ପ୍ରତ୍ୟଧଞ୍ଜମ୍ ॥୧୫॥
 ଶତଂ ମେଷାନୁକ୍ୟେ ଚକ୍ଷଦାନମୃତ୍ରାଶ୍ଵଂ ତଂ ପିତାନ୍ଧଂ ଚକାର ।
 ତସ୍ତା ଅକ୍ଷୀ ନାସତ୍ୟା ବିଚକ୍ଷ ଆଧଞ୍ଜଂ ଦସ୍ରା ଭିଷଜାବନର୍ବନ୍ ॥୧୬॥
 ଆ ବାଂ ରଥଂ ଦୁହିତା ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ କାର୍ଣ୍ଣେବାତିଷ୍ଠଦର୍ବତା ଜୟନ୍ତୀ ।
 ବିଶ୍ଵେ ଦେବା ଅନୁମନ୍ୟନ୍ତ ହୃଦ୍-ଭିଃ ସମୁ ଶ୍ରିୟା ନାସତ୍ୟା ସଚେଥେ ॥୧୭॥
 ଯଦୟାତଂ ଦିବୋଦାସାୟ ବର୍ତ୍ତିର୍ଭରଦ୍ଵାଜାୟାଶ୍ଵିନା ହୟନ୍ତା ।
 ରେବଦୁବାହ ସଚନୋ ରଥୋ ବାଂ ବୃଷଭଶ୍ଚ ଶିଂଶୁମାରଶ୍ଚ ଯୁକ୍ତା ॥୧୮॥
 ରୟିଂ ସୁକ୍ଷତ୍ରଂ ସ୍ଵପତ୍ୟମାୟୁଃ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟଂ ନାସତ୍ୟା ବହନ୍ତା ।
 ଆ ଜହ୍ନାବୀଂ ସମନସୋପ ବାଜୈସ୍ତ୍ରିରହ୍ନୋ ଭାଗଂ ଦଧତୀମୟାତମ୍ ॥୧୯॥

ପରିବିଷ୍ଠଂ ଜାହୁଷଂ ବିଶ୍ୱତଃ ସୀଂ ସୁଗେଭିର୍ନକ୍ତମୁହଧୁ ରଜୋଭିଃ ।
 ବିଭିନ୍ନୁନା ନାସତ୍ୟା ରଥେନ ବି ପର୍ବତାଁ ଅଜରୟୁ ଅୟାତମ୍ ॥୨୦॥
 ଏକସ୍ୟା ବସ୍ତ୍ରୋରାବତଂ ରଣାୟ ବଶମଶ୍ୱିନା ସନୟେ ସହସ୍ରା ।
 ନିରହତଂ ଦୁଚ୍ଛୁନା ଇନ୍ଦ୍ରବଜ୍ରା ପୃଥୁଶ୍ରବସୋ ବୃଷଣାବରାତୀଃ ॥୨୧॥
 ଶରସ୍ୟା ଚିଦାର୍ଚତ୍-କସ୍ୟାବତାଦା ନୀତାଦୁକା ଚକ୍ରଧୁଃ ପାତବେ ବାଃ ।
 ଶୟବେ ଚିନ୍ନାସତ୍ୟା ଶତୀଭିର୍ଜସୁରୟେ ସ୍ତୟଂ ପିପ୍ୟଧୁର୍ଗାମ୍ ॥୨୨॥
 ଅବସ୍ୟାତେ ସୁବତେ କୃଷ୍ଣିୟାୟ ଋତୁୟତେ ନାସତ୍ୟା ଶତୀଭିଃ ।
 ପଶୁଂ ନ ନଷ୍ଟମିବ ଦର୍ଶନାୟ ବିଷ୍ଣାପ୍ତଂ ଦଦଧୁର୍ବିଶ୍ୱକାୟ ॥୨୩॥
 ଦଶ ରାତ୍ରୀରଶିବେନା ନବ ଦ୍ୟୁନବନଜଂ ଶୂଧିତମପ୍ସୁକ୍ତଃ ।
 ବିପ୍ରୁତଂ ରେଭମୁଦନି ପ୍ରବୃକ୍ତମୁନ୍ନିନ୍ୟଧୁଃ ସୋମମିବ ସୁବେଶ ॥୨୪॥
 ପ୍ର ବାଂ ଦଂସାଂସ୍ୟଶ୍ୱିନାବବୋଚମସ୍ୟା ପତିଃ ସ୍ୟାଂ ସୁଗବଃ ସୁବୀରଃ ।
 ଭତ ପଶ୍ୟନ୍ନଶ୍ୱବନ୍ଦୀର୍ଦମାୟୁରସ୍ତମିବେଢ୍ଢରିମାଶଂ ଜଗମ୍ୟାମ୍ ॥୨୫॥

(୧।୧୧୭) ଋଷିଃ - କକ୍ଷୀବାନ୍ ଦୈର୍ଘତମସଃ ଔଶିଜଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଅଶ୍ୱିନୌ

ମଧୁଃ ସୋମସ୍ୟାଶ୍ୱିନା ମଦାୟ ପ୍ରତ୍ନୋ ହୋତା ବିବାସତେ ବାମ୍ ।
 ବର୍ହିଷ୍ଠତୀ ରାତିର୍ବିଶ୍ୱିତା ଗୀରିଷା ଯାତଂ ନାସତ୍ୟୋପ ବାଜୈଃ ॥୧॥
 ଯୋ ବାମଶ୍ୱିନା ମନସୋ ଜବୀୟାନ୍ନଧଃ ସ୍ୱଶ୍ୱୋ ବିଶ ଆଜିଗାତି ।
 ଯେନ ଗଚ୍ଛଧଃ ସୁକୃତୋ ଦୁରୋଶଂ ତେନ ନରା ବର୍ତ୍ତରସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ଯାତମ୍ ॥୨॥
 ଋଷିଂ ନରାବଂହସଃ ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟମୃବୀସାଦତ୍ରିଂ ମୁଞ୍ଚିଥୋ ଗଶେନ ।
 ମିନନ୍ତ୍ରା ଦସ୍ୟୋରଶିବସ୍ୟା ମାୟା ଅନୁପୂର୍ବଂ ବୃଷଣା ତୋଦୟନ୍ତ୍ରା ॥୩॥
 ଅଶ୍ୱଂ ନ ଗୁଲ୍ହମଶ୍ୱିନା ଦୁରେବୈରୂଷିଂ ନରା ବୃଷଣା ରେଭମପ୍ସୁ ।
 ସଂ ତଂ ରିଶୀଥୋ ବିପ୍ରୁତଂ ଦଂସୋଭିର୍ନ ବାଂ ଜୁୟନ୍ତି ପୂର୍ବ୍ୟା କୃତାନି ॥୪॥
 ସୁଷ୍ମପ୍ତାଂସଂ ନ ନିରୂତେରୁପସ୍ତେ ସୁୟଂ ନ ଦସ୍ରା ତମସି କ୍ଷିୟନ୍ତମ୍ ।
 ଶୁଭେ ରୁକ୍ମଂ ନ ଦର୍ଶତଂ ନିଶାତମୁଦୁପଧୁରଶ୍ୱିନା ବନ୍ଦନାୟ ॥୫॥

ତଦ୍ଵାଂ ନରା ଶଂସ୍ୟଂ ପତ୍ରିୟେଶ କକ୍ଷୀବତା ନାସତ୍ୟା ପରିଜ୍ଞନ୍ ।
 ଶଫାଦଶ୍ଵସ୍ୟ ବାଜିନୋ ଜନାୟ ଶତଂ କୁମ୍ଭା ଅସିଞ୍ଚିତଂ ମଧୁନାମ୍ ॥୭॥
 ଯୁବଂ ନରା ସୁବତେ କୃଷ୍ଣିୟାୟ ବିଷ୍ଣାପ୍ତଂ ଦଦଧୁର୍ବିଶ୍ଵକାୟ ।
 ଘୋଷାୟୈ ଚିତ୍-ପିତୃଷଦେ ଦୁରୋଶେ ପତିଂ ଜୁୟନ୍ତ୍ୟା ଅଶ୍ଵିନାବଦତ୍ତମ୍ ॥୮॥
 ଯୁବଂ ଶ୍ୟାବାୟ ରୁଶତୀମଦତ୍ତଂ ମହଃ କ୍ଷୋଶସ୍ୟାଶ୍ଵିନା କଶ୍ଵାୟ ।
 ପ୍ରବାତ୍ୟଂ ତଦୃଷଣା କୃତଂ ବାଂ ଯନ୍ନାର୍ଷଦାୟ ଶ୍ରବୋ ଅଧ୍ୟଧତ୍ତମ୍ ॥୯॥
 ପୁରୁ ବର୍ପାଂସ୍ୟଶ୍ଵିନା ଦଧାନା ନି ପେଦବ ଉହଧୁରାଶୁମଶୁମ୍ ।
 ସହସ୍ରସାଂ ବାଜିନମପ୍ରତୀତମହିହନଂ ଶ୍ରବସ୍ୟଂ ତରୁତମ୍ ॥୧୦॥
 ଏତାନି ବାଂ ଶ୍ରବସ୍ୟା ସୁଦାନୁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍ଗୁଷଂ ସଦନଂ ରୋଦସ୍ୟୋଃ ।
 ଯଦ୍ଵାଂ ପତ୍ରାସୋ ଅଶ୍ଵିନା ହବନ୍ତେ ଯାତମିଷା ଚ ବିଦୁଷେ ଚ ବାଜମ୍ ॥୧୧॥
 ସୁନୋର୍ମାନେନାଶ୍ଵିନା ଗୃଣାନା ବାଜଂ ବିପ୍ରାୟ ଭୁରଶା ରଦନ୍ତା ।
 ଅଗସ୍ତ୍ୟେ ବ୍ରହ୍ମଣା ବାବୃଧାନା ସଂ ବିଶ୍ଵଲ୍ଲାଂ ନାସତ୍ୟାରିଶୀତମ୍ ॥୧୨॥
 କୁହ ଯାନ୍ତା ସୁଷୁତିଂ କାବ୍ୟସ୍ୟ ଦିବୋ ନପାତା ବୃଷଣା ଶୟନ୍ତା ।
 ହିରଣ୍ୟସ୍ୟେବ କଲଶଂ ନିଶୀତମୁଦୁପଧୂର୍ଦଶମେ ଅଶ୍ଵିନାହନ୍ ॥୧୩॥
 ଯୁବଂ ତ୍ୟବାନମଶ୍ଵିନା ଜରନ୍ତଂ ପୁନର୍ଯୁବାନଂ ଚକ୍ରଧୁଃ ଶତୀଭିଃ ।
 ଯୁବୋ ରଥଂ ଦୁହିତା ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ସହ ଶ୍ରିୟା ନାସତ୍ୟାବୃଣୀତ ॥୧୪॥
 ଯୁବଂ ତୁଗ୍ରାୟ ପୂର୍ବ୍ୟଭିରେବୈଃ ପୁନର୍ମନ୍ୟାବଭବତଂ ଯୁବାନା ।
 ଯୁବଂ ଭୃଗୁମର୍ଣ୍ଣସୋ ନିଃ ସମୁଦ୍ରାଦ୍ଭିରିରୁହଧୁରୁଜ୍ଞେଭିରଶ୍ଵୈଃ ॥୧୫॥
 ଅଜୋହବୀଦଶ୍ଵିନା ତୌଗ୍ରେୟା ବାଂ ପ୍ରୋଲ୍ହଃ ସମୁଦ୍ରମବ୍ୟଧିର୍ଜଗନ୍ନାନ୍ ।
 ନିଷ୍ଠମୁହଧୁଃ ସୁୟୁଜା ରଥେନ ମନୋଜବସା ବୃଷଣା ସ୍ଵପ୍ତି ॥୧୬॥
 ଅଜୋହବୀଦଶ୍ଵିନା ବର୍ତ୍ତିକା ବାମାସ୍ତୋ ଯସ୍ତୀମମୁଞ୍ଚିତଂ ବୃକସ୍ୟ ।
 ବି ଜୟୁଷା ଯୟଧୁଃ ସାନ୍ନଦ୍ରେଜୀତଂ ବିଷ୍ଠାତୋ ଅହତଂ ବିଷେଶ ॥୧୭॥
 ଶତଂ ମେଷାନୁକ୍ୟେ ମାମହାନଂ ତମଃ ପ୍ରଣୀତମଶିବେନ ପିତ୍ରା ।
 ଆକ୍ଷୀ ଋତ୍ରାଶ୍ଵେ ଅଶ୍ଵିନାବଧତ୍ତଂ ଜ୍ୟୋତିରନ୍ଧାୟ ଚକ୍ରଧୁର୍ବିଚକ୍ଷେ ॥୧୮॥
 ଶୁନମନ୍ଧାୟ ଭରମହ୍ମୟା ବୃକୀରଶ୍ଵିନା ବୃଷଣା ନରେତି ।
 ଜାରଃ କନୀନ ଇବ ଚକ୍ଷଦାନ ଋତ୍ରାଶ୍ଵଃ ଶତମେକଂ ଚ ମେଷାନ୍ ॥୧୯॥

ମହୀ ବାମୁତିରଶ୍ୱିନା ମୟୋଭୁରୁତ ସ୍ରାମଂ ପିଷ୍ଟ୍ୟା ସଂ ରିଶୀଥଃ ।
 ଅଥା ଯୁବାମିଦହ୍ନୟତ୍-ପୁରଂପିରାଗଚ୍ଛତଂ ସ୍ରୀଂ ବୃଷଣାବବୋଭିଃ ॥୧୯॥
 ଅଧେନୁଂ ଦସ୍ରା ସ୍ୱର୍ଯ୍ୟଂ ବିଷକ୍ରାମପିନ୍ଦୁତଂ ଶୟବେ ଅଶ୍ୱିନା ଗାମ୍ ।
 ଯୁବଂ ଶତୀଭିର୍ବିମଦାୟ ଜାୟାଂ ନ୍ୟୁହଥୁଃ ପୁରୁମିତ୍ରସ୍ୟ ଯୋଷାମ୍ ॥୨୦॥
 ଯୁବଂ ବୃକେଶାଶ୍ୱିନା ବପଦ୍ରେଷଂ ଦୁହକ୍ତା ମନୁଷାୟ ଦସ୍ରା ।
 ଅଭି ଦସ୍ର୍ୟାଂ ବକୁରେଶା ଧମନ୍ତୋରୁ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଠକ୍ରଥୁରାୟାୟ ॥୨୧॥
 ଆଥର୍ବଶାୟାଶ୍ୱିନା ଦଧୀରେଶ୍ୟାଂ ଶିରଃ ପ୍ରତ୍ୟୈରୟତମ୍ ।
 ସ ବାଂ ମଧୁ ପ୍ର ବୋତଦୃତାୟକ୍ତାଷ୍ଟଂ ଯଦସ୍ରାବପିକକ୍ଷ୍ୟାଂ ବାମ୍ ॥୨୨॥
 ସଦା କବୀ ସୁମତିମା ତକେ ବାଂ ବିଶ୍ୱା ପିୟୋ ଅଶ୍ୱିନା ପ୍ରାବତଂ ମେ ।
 ଅସ୍ତେ ରୟିଂ ନାସତ୍ୟା ବୃହକ୍ତମପତ୍ୟସ୍ରାତଂ ଶୁତ୍ୟଂ ରରାଥାମ୍ ॥୨୩॥
 ହିରଣ୍ୟହସ୍ତମଶ୍ୱିନା ରରାଶା ପୁତ୍ରଂ ନରା ବପ୍ରିମତ୍ୟା ଅଦଉମ୍ ।
 ତ୍ରିଧା ହ ଶ୍ୟାବମଶ୍ୱିନା ବିକସ୍ତମୁଜ୍ଜୀବସ ଐରୟତଂ ସୁଦାନୁ ॥୨୪॥
 ଏତାନି ବାମଶ୍ୱିନା ବୀର୍ଯ୍ୟାଣି ପ୍ର ପୂର୍ବ୍ୟାଶ୍ୟାୟବୋଃବୋଚନ୍ ।
 ବ୍ରହ୍ମ କୃଶ୍ଣକ୍ତୋ ବୃଷଣା ଯୁବଭ୍ୟାଂ ସୁବୀରାସୋ ବିଦଥମା ବଦେମ ॥୨୫॥

(୧।୧୧୮) ଋଷିଃ - କକ୍ଷୀବାନ୍ ଦୈର୍ଘତମସଃ ଔଶିଜଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଅଶ୍ୱିନୌ

ଆ ବାଂ ରଥୋ ଅଶ୍ୱିନା ଶ୍ୟେନପତ୍ନୀ ସୁମୃଳୀକଃ ସୁବ୍ରାଁ ଯାତୁର୍ବାତ୍ ।
 ଯୋ ମର୍ତ୍ୟସ୍ୟ ମନସୋ ଜବୀୟାନ୍ତ୍ରିବନ୍ଧୁରୋ ବୃଷଣା ବାତରଂହାଃ ॥୧॥
 ତ୍ରିବନ୍ଧୁରେଣ ତ୍ରିବୃତା ରଥେନ ତ୍ରିତକ୍ରେଣ ସୁବୃତା ଯାତମର୍ବାକ୍ ।
 ପିନ୍ଦୁତଂ ଗା ଜିନ୍ଦୁତମର୍ବତୋ ନୋ ବର୍ଧୟତମଶ୍ୱିନା ବୀରମସ୍ତେ ॥୨॥
 ପ୍ରବଦ୍ୟାମନା ସୁବୃତା ରଥେନ ଦସ୍ରାବିମଂ ଶୃଣୁତଂ ଶ୍ଲୋକମଦ୍ରେଃ ।
 କିମଙ୍ଗ ବାଂ ପ୍ରତ୍ୟବର୍ତ୍ତଂ ଗମିଷ୍ଠାହୁର୍ବପ୍ରାସୋ ଅଶ୍ୱିନା ପୁରାଜାଃ ॥୩॥
 ଆ ବାଂ ଶ୍ୟେନାସୋ ଅଶ୍ୱିନା ବହନ୍ତୁ ରଥେ ଯୁକ୍ତାସ ଆଶବଃ ପତଙ୍ଗାଃ ।
 ଯୋ ଅପୁରୋ ଦିବ୍ୟାସୋ ନ ଗୃପ୍ରା ଅଭି ପ୍ରୟୋ ନାସତ୍ୟା ବହନ୍ତି ॥୪॥

ଆ ବାଂ ରଥଂ ଯୁବତିସ୍ତ୍ରୈଷ୍ଠଦତ୍ର ଭୁଷ୍ଣୀ ନରା ଦୁହିତା ସୁର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ।
 ପରି ବାମଶ୍ଚା ବପୁଷଃ ପତଙ୍ଗା ବୟୋ ବହନ୍ତୁରୁଷା ଅଭୀକେ ॥୫॥
 ଉଦ୍‌ୟନମୈରତଂ ଦଂସନାଭିରୁଦ୍ରେଭଂ ଦସ୍ରା ବୃଷଣା ଶତୀଭିଃ ।
 ନିଷ୍ଟୌଗ୍ର୍ୟଂ ପାରୟଥଃ ସମୁଦ୍ରାତ୍-ପୁନଶ୍ଚ୍ୟବାନଂ ଚକ୍ରଧୂର୍ଯ୍ୟବାନମ୍ ॥୬॥
 ଯୁବମତ୍ରୟୋଃବନୀତାୟ ତପ୍ରମୂର୍ଜମୋମାନମଶ୍ୱିନାବଧମ୍ ।
 ଯୁବଂ କଶ୍ମାୟାପିରିପ୍ରାୟ ଚକ୍ଷୁଃ ପ୍ରତ୍ୟଧତ୍ ସୁଷ୍ମତିଂ ଭୁଭୁଷାଣା ॥୭॥
 ଯୁବଂ ଧେନୁଂ ଶୟବେ ନାଧିତାୟାପିନୁତମଶ୍ୱିନା ପୂର୍ବ୍ୟାୟ ।
 ଅମୁଞ୍ଚିତଂ ବର୍ତ୍ତିକାମଂହସୋ ନିଃ ପ୍ରତି ଜଙ୍ଗାଂ ବିଶ୍ଵଲାୟା ଅଧତମ୍ ॥୮॥
 ଯୁବଂ ଶ୍ଵେତଂ ପେଦବ ଇନ୍ଦ୍ରଜୁତମହିହନମଶ୍ୱିନାଦତମଶ୍ୱମ୍ ।
 ଜୋହୂତ୍ରମୟୋ ଅଭିଭୂତିମୁଗ୍ରଂ ସହସ୍ରସାଂ ବୃଷଣଂ ବୀଡ଼ଙ୍ଗମ୍ ॥୯॥
 ତା ବାଂ ନରା ସ୍ତବସେ ସୁଜାତା ହବାମହେ ଅଶ୍ୱିନା ନାଧମାନାଃ ।
 ଆ ନ ଉପ ବସୁମତା ରଥେନ ଗିରୋ ଭୁଷାଣା ସୁବିତାୟ ଯାତମ୍ ॥୧୦॥
 ଆ ଶ୍ୟେନସ୍ୟ ଜବସା ନୂତନେନାସ୍ତେ ଯାତଂ ନାସତ୍ୟା ସଜୋଷାଃ ।
 ହବେ ହି ବାମଶ୍ୱିନା ରାତହବ୍ୟଃ ଶଶ୍ୱତମାୟା ଉଷସୋ ବ୍ୟୁଷ୍ଟୌ ॥୧୧॥

(୧।୧୧୯) ଋଷିଃ - କକ୍ଷୀବାନ୍ ଦୈର୍ଘତମସଃ ଔଶିଜଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ, ଦେବତା - ଅଶ୍ୱିନୌ

ଆ ବାଂ ରଥଂ ପୁରୁମାୟଂ ମନୋଭୁବଂ ଜୀରାଶ୍ଚଂ ଯଜ୍ଞିୟଂ ଜୀବସେ ହୁବେ ।
 ସହସ୍ରକେତୁଂ ବନିନଂ ଶତଦୃସୁଂ ଶୁଷ୍ଣୀବାନଂ ବରିବୋଧାମଭି ପ୍ରୟଃ ॥୧॥
 ଉର୍ଧ୍ୱା ଧୀତିଃ ପ୍ରତ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରୟାମନ୍ୟଧାୟି ଶସ୍ତ୍ରହସମୟନ୍ତ ଆ ଦିଶଃ ।
 ସ୍ୱଦାମି ଘର୍ମଂ ପ୍ରତି ଯଜ୍ଞ୍ୟତୟ ଆ ବାମୂର୍ଜାନୀ ରଥମଶ୍ୱିନାରୁହତ୍ ॥୨॥
 ସଂ ଯଜ୍ଞିଥଃ ପୟ୍ଵଧାନାସୋ ଅଗ୍ନତ ଶୁଭେ ମଖା ଅମିତା ଜାୟବୋ ରଣେ ।
 ଯୁବୋରହ ପ୍ରବଣେ ଚେକିତେ ରଥୋ ଯଦଶ୍ୱିନା ବହଥଃ ସୁରିମା ବରମ୍ ॥୩॥
 ଯୁବଂ ଭୁଭୁଂ ଭୁରମାଣଂ ବିଭିର୍ଗତଂ ସ୍ୱୟକ୍ରିଭିର୍ନିବହନ୍ତା ପିତୃଭ୍ୟ ଆ ।
 ଯାସିଷ୍ଠଂ ବର୍ତ୍ତିବୃଷଣା ବିଜେନ୍ୟଂ ଦିବୋଦାସାୟ ମହି ଚେତି ବାମବଃ ॥୪॥

ଯୁବୋରଶ୍ଚିନା ବପୁଷେ ଯୁବାୟୁଜଂ ରଥଂ ବାଣୀ ଯୋମତୁରସ୍ୟ ଶର୍ଯ୍ୟମ୍ ।
 ଆ ବାଂ ପତିତ୍ତଂ ସଖ୍ୟାୟ ଜଗୁଷୀ ଯୋଷାବୃଣୀତ ଜେନ୍ୟା ଯୁବାଂ ପତୀ ॥୫॥
 ଯୁବଂ ରେଭଂ ପରିଷୁତେରୁରୁଷ୍ୟଥୋ ହିମେନ ଘର୍ମଂ ପରିତପ୍ରମତ୍ରୟେ ।
 ଯୁବଂ ଶୟୋରବସଂ ପିପ୍ୟଥୁର୍ଗବି ପ୍ର ଦୀର୍ଘେଶ ବନ୍ଦନସ୍ତାୟାୟୁଷା ॥୬॥
 ଯୁବଂ ବନ୍ଦନଂ ନିରୂତଂ ଜରଣ୍ୟୟା ରଥଂ ନ ଦସ୍ତା କରଣା ସମିନ୍ଦୁଥଃ ।
 କ୍ଷେତ୍ରାଦା ବିପ୍ରଂ ଜନଥୋ ବିପନ୍ୟୟା ପ୍ର ବାମତ୍ର ବିଧତେ ଦଂସନା ଭୁବତ୍ ॥୭॥
 ଅଗଚ୍ଛତଂ କୃପମାଶଂ ପରାବତି ପିତୁଃ ସ୍ୱସ୍ୟ ତ୍ୟଜସା ନିବାଧିତମ୍ ।
 ସ୍ୱର୍ବତୀରିତ ଉତୀୟୁବୋରହ ଚିତ୍ରା ଅଭୀକେ ଅଭବନ୍ନଭିଷ୍ଟୟଃ ॥୮॥
 ଉତ ସ୍ୟା ବାଂ ମଧୁମନ୍ଥୁକ୍ଷିକାରପନ୍ଥଦେ ସୋମସୌଶିଜୋ ହୁବନ୍ୟତି ।
 ଯୁବଂ ଦଧୀତୋ ମନ ଆ ବିବାସଥୋଽଥା ଶିରଃ ପ୍ରତି ବାମଶ୍ୟଂ ବଦତ୍ ॥୯॥
 ଯୁବଂ ପେଦବେ ପୁରୁବାରମଶ୍ଚିନା ସ୍ତୃଧାଂ ଶ୍ୱେତଂ ତରୁତାରଂ ଦୁବସ୍ୟଥଃ ।
 ଶୟୋରଭିଦ୍ୟୁଂ ପୃତନାସୁ ଦୁଷ୍ଟରଂ ଚକୃତ୍ୟମିନ୍ଦ୍ରମିବ ଚର୍ଷଣୀସହମ୍ ॥୧୦॥

(୧।୧୨୦) ରକ୍ଷିଃ - କକ୍ଷୀବାନ୍ ଦୈର୍ଘତମସଃ ଔଶିଜଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ ୧, ୧୦-୧୨, କକୁପ୍ ୨,
 କାବିରାଟ୍ ୩, ନଷ୍ଟରୁପୀ ୪, ତନ୍ନୁଶିରାଃ ୫, ଉଷ୍ଟିକ୍ ୬, ବିଷ୍ଟାରବୃହତୀ ୭, କୃତିଃ ୮, ବିରାଟ୍ ୯,
 ଦେବତା - ଅଶ୍ୱିନୌ

କା ରାଧଜୋତ୍ରାଶ୍ଚିନା ବାଂ କୋ ବାଂ ଜୋଷ ଉଭୟୋଃ । କଥା ବିଧାତ୍ୟପ୍ରତେତାଃ ॥୧॥
 ବିଦ୍ୟାଂସାବିଦୁରଃ ପୃଚ୍ଛେଦବିଦ୍ୱାନିତ୍-ଆପରୋ ଅତେତାଃ । ନୁ ଚିନ୍ତୁ ମର୍ତ୍ତେ ଅକ୍ରୌ ॥୨॥
 ତା ବିଦ୍ୟାଂସା ହବାମହେ ବାଂ ତା ନୋ ବିଦ୍ୟାଂସା ମନ୍ଥୁ ବୋତେତମଦ୍ୟ । ପ୍ରାର୍ଚ୍ଚୟମାନୋ ଯୁବାକୁଃ ॥୩॥
 ବି ପୃଚ୍ଛାମି ପାକ୍ୟା ନ ଦେବାନ୍ନୁଷତ୍ କୃତସ୍ୟାଦ୍-ଭୂତସ୍ୟ ଦସ୍ତା ।
 ପାତଂ ଚ ସହ୍ୟସୋ ଯୁବଂ ଚ ରଭ୍ୟସୋ ନଃ ॥୪॥
 ପ୍ର ଯା ଘୋଷେ ଭୃଗବାଶେ ନ ଶୋଭେ ଯୟା ବାତା ଯଜତି ପତ୍ରିୟୋ ବାମ୍ । ପ୍ରେଷୟୁର୍ନ ବିଦ୍ୱାନ୍ ॥୫॥
 ଶୁତଂ ଗାୟତ୍ରଂ ତକବାନସ୍ୟାହଂ ଚିଦ୍ଧି ରିରେଭାଶ୍ଚିନା ବାମ୍ । ଆକ୍ଷୀ ଶୁଭସ୍ତତୀ ଦନ୍ ॥୬॥

ଯୁବଂ ହ୍ୟାସ୍ତଂ ମହୋ ରନ୍ଧ୍ରାବଂ ବା ଯନ୍ନିରତତଂସତମ୍ ।
 ତା ନୋ ବସୁ ସୁଗୋପା ସ୍ୟାତଂ ପାତଂ ନୋ ବୃକାଦଘାୟେଃ ॥୭॥
 ମା କସ୍ତୈ ଧାତମଭ୍ୟମିତ୍ରିଣେ ନୋ ମାକୁତ୍ରା ନୋ ଗୃହେଭ୍ୟୋ ଧେନବୋ ଗୁଃ । ସ୍ତନାଭୁଜୋ ଅଗିଶ୍ୱୀଃ ॥୮॥
 ଦୁହୀୟନ୍ନିତ୍ରପିତୟେ ଯୁବାକୁ ରାୟେ ତ ନୋ ମିମୀତଂ ବାଜବତ୍ୟେ ।
 ଇଷେ ତ ନୋ ମିମୀତଂ ଧେନୁମତ୍ୟେ ॥୯॥
 ଅଶ୍ୱିନୋରସନଂ ରଥମନଶ୍ୱଂ ବାଜିନୀବତୋଃ । ତେନାହଂ ଭୂରି ଚାକନ ॥୧୦॥
 ଅୟଂ ସମହ ମା ତନୁହ୍ୟାତେ ଜନାଁ ଅନୁ । ସୋମପେୟଂ ସୁଖୋ ରଥଃ ॥୧୧॥
 ଅଧ ସ୍ୱପ୍ନସ୍ୟ ନିର୍ବିଦେଃ ଭୁଞ୍ଜତଶ୍ଚ ରେବତଃ । ଭଭା ତା ବସ୍ତ୍ରି ନଶ୍ୟତଃ ॥୧୨॥

(୧।୧୨୧) ଋଷିଃ - କକ୍ଷୀବାନ୍ ଦୈର୍ଘତମସଃ ଔଶିଜଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍,
 ଦେବତା - ବିଶ୍ୱେ ଦେବାଃ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ଓ

କଦିତ୍-ଆ ନୃଂଃ ପାତ୍ରଂ ଦେବୟତାଂ ଶ୍ରବଦ୍-ଗିରୋ ଅଙ୍ଗିରସାଂ ତୁରଣ୍ୟନ୍ ।
 ପ୍ର ଯଦାନଡ଼ିଶ ଆ ହର୍ମ୍ୟସ୍ୟୋରୁ କ୍ରଂସତେ ଅଧୁରେ ଯଜତ୍ରଃ ॥୧॥
 ସ୍ତମ୍ଭୀଞ୍ଜ ଦ୍ୟାଂ ସ ଧରୁଣଂ ପୁଷାୟଦ୍ଭୂର୍ବାଜାୟ ଦ୍ରବିଣଂ ନରୋ ଗୋଃ ।
 ଅନୁ ସ୍ୱଜାଂ ମହିଷଶ୍ଚକ୍ଷତ ବ୍ରାଂ ମେନାମଶ୍ୱସ୍ୟ ପରି ମାତରଂ ଗୋଃ ॥୨॥
 ନକ୍ଷଜବମରୁଣୀଃ ପୂର୍ବ୍ୟଂ ରାଟ୍ ତୁରୋ ବିଶାମଙ୍ଗିରସାମନୁ ଦ୍ୟୁନ୍ ।
 ତକ୍ଷଦ୍ଭ୍ରତଂ ନିୟୁତଂ ତସ୍ତମ୍ଭଜ୍ୟାଂ ଚତୁଷ୍ପଦେ ନୟାୟ ଦ୍ୱିପାଦେ ॥୩॥
 ଅସ୍ୟ ମଦେ ସ୍ୱୟଂ ଦା ଋତାୟାପୀବୃତମୁସ୍ତ୍ରୟାଶାମନୀକମ୍ ।
 ଯଜ ପ୍ରସର୍ଗେ ତ୍ରିକକୁମ୍ଭିବର୍ତଦପ ଦୁହୋ ମାନୁଷସ୍ୟ ଦୁରୋ ବଃ ॥୪॥
 ତୁଭ୍ୟଂ ପୟୋ ଯତ୍-ପିତରାବନୀତାଂ ରାଧଃ ସୁରେତସ୍ତୁରଣେ ଭୁରଶ୍ୟୁ ।
 ଶୁଚି ଯତ୍ତେ ରେକ୍ଷ ଆୟଜନ୍ତ୍ର ସବର୍ଦ୍ଧାୟାଃ ପୟ ଉସ୍ତ୍ରୟାୟାଃ ॥୫॥
 ଅଧ ପ୍ର ଜଞ୍ଜେ ତରଣିର୍ମମତୁ ପ୍ର ରୋତ୍ୟସ୍ୟା ଉଷସୋ ନ ସୁରଃ ।
 ଇନ୍ଦୁର୍ଯେଭିରାଷ୍ଟ ସ୍ୱେଦୁହବ୍ୟୋଃ ସୁବେଶ ସିଞ୍ଜିଞ୍ଜିରଶାଭି ଧାମ ॥୬॥

ସ୍ଥିତ୍ୱା ଯଦ୍ବନଧିତିରପସ୍ୟାସୁରୋ ଅଧୁରେ ପରି ରୋଧନା ଗୋଃ ।
 ଯଜ ପ୍ରଭାସି କୃତ୍ୱା ଅନୁ ଦ୍ୟାନନର୍ବିଶେ ପଶ୍ମିଷେ ତୁରାୟ ॥୭॥
 ଅଷ୍ଟା ମହୋ ଦିବ ଆଦୋ ହରୀ ଇହ ଦ୍ୟୁମ୍ନାସାହମଭି ଯୋଧାନ ଉତ୍ତମ୍ ।
 ହରିଂ ଯୁତ୍ରେ ମନ୍ଦିନଂ ଦୁକ୍ଷନ୍ଧୂଧେ ଗୋରଭସମଦ୍ରିଭିର୍ବାତାପ୍ୟମ୍ ॥୮॥
 ତ୍ୱମାୟସଂ ପ୍ରତି ବର୍ତ୍ତୟୋ ଗୋର୍ଦ୍ଧିବୋ ଅଶ୍ୱାନମୁପନୀତମୃତ୍ୱା ।
 କୁସ୍ରାୟ ଯତ୍ର ପୁରୁହୂତ ବନ୍ଧୁଞ୍ଜିଷ୍ଠମନନ୍ତ୍ରିଃ ପରିୟାସି ବଧୈଃ ॥୯॥
 ପୁରା ଯସ୍ତୁରସ୍ତମସୋ ଅପୀତେସ୍ତମଦ୍ରିବଃ ଫଲିଗଂ ହେତିମସ୍ୟ ।
 ଶୁଷ୍ଠସ୍ୟ ଚିତ୍-ପରିହିତଂ ଯଦୋଜୋ ଦିବସ୍ତୁରି ସୁଗ୍ରଧିତଂ ତଦାଦଃ ॥୧୦॥
 ଅନୁ ତ୍ୱା ମହୀ ପାଜସୀ ଅତକ୍ରେ ଦ୍ୟାବାକ୍ଷାମା ମଦତାମିନ୍ଦ୍ର କର୍ମନ୍ ।
 ତ୍ୱଂ ବୃତ୍ରମାଶୟାନ୍ ସିରାସୁ ମହୋ ବକ୍ତ୍ରେଣ ସିଷ୍ଠପୋ ବରାହୁମ୍ ॥୧୧॥
 ତ୍ୱମିନ୍ଦ୍ର ନୟୋ ଯାଁ ଅବୋ ନୃକ୍ତିଷ୍ଠା ବାତସ୍ୟ ସୁୟୁଜୋ ବହିଷ୍ଠାନ୍ ।
 ଯଂ ତେ କାବ୍ୟ ଉଶନା ମନ୍ଦିନଂ ଦାଦୁତ୍ରହଣଂ ପାର୍ଯ୍ୟଂ ତତକ୍ଷ ବଜ୍ରମ୍ ॥୧୨॥
 ତ୍ୱଂ ସୁରୋ ହରିତୋ ରାମୟୋ ନୃନ୍-ଭରଜକ୍ରମେତଶୋ ନାୟମିନ୍ଦ୍ର ।
 ପ୍ରାସ୍ୟ ପାରଂ ନବତିଂ ନାବ୍ୟାନାମପି କର୍ତ୍ତମବର୍ତ୍ତୟୋଽୟଜ୍ୟନ୍ ॥୧୩॥
 ତ୍ୱଂ ନୋ ଅସ୍ୟା ଇନ୍ଦ୍ର ଦୁର୍ହଣାୟାଃ ପାହି ବଜ୍ଜିବୋ ଦୁରିତାଦଭୀକେ ।
 ପ୍ର ନୋ ବାଜାନୁଧ୍ୟୋ ଅଶ୍ୱରୁଧ୍ୟାନିଷେ ଯନ୍ଧି ଶ୍ରବସେ ସୁନୃତାୟୈ ॥୧୪॥
 ମା ସା ତେ ଅସ୍ତ୍ରସୁମତିର୍ବି ଦସଦ୍ୱାଜପ୍ରମହଃ ସମିଷୋ ବରଜ୍ଜ ।
 ଆ ନୋ ଭଜ ମଘବନ୍-ଗୋଷ୍ଠୟୋ ମଂହିଷାସ୍ତେ ସଧମାଦଃ ସ୍ୟାମ ॥୧୫॥

॥ ଇତି ପ୍ରଥମାଷ୍ଟକେ ଅଷ୍ଟମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

॥ ଇତି ପ୍ରଥମାଷ୍ଟକଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

। ଅଥଃ ଦ୍ଵିତୀୟାଷ୍ଟକଃ ।
(ପ୍ରଥମୋଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗାଃ ୧-୨୭)

=====

(୧।୧୨୨) ଋଷିଃ - କକ୍ଷୀବାନ୍ ଦୈର୍ଘତମସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ବିଶ୍ଵେ ଦେବାଃ

=====

ପ୍ର ବଃ ପାତ୍ରଂ ରଘୁମନ୍ୟବୋଽରୋ ଯଜ୍ଞଂ ରୁଦ୍ରାୟ ମୀଳହୁଷେ ଭରଧୁମ୍ ।
ଦିବୋ ଅସ୍ତ୍ରୋଷ୍ୟସୁରସ୍ୟ ବୀରେରିଷୁଧ୍ୟେବ ମରୁତୋ ରୋଦସ୍ୟୋଃ ॥୧॥
ପତ୍ନୀବ ପୂର୍ବହୃତିଂ ବାବୃଧଧ୍ୟା ଭଷାସାନକ୍ତା ପୁରୁଧା ବିଦାନେ ।
ସ୍ତରୀର୍ନାତ୍-କଂ ବ୍ୟୁତଂ ବସାନା ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଶ୍ରିୟା ସୁଦୃଶୀ ହିରଣ୍ୟୋଃ ॥୨॥
ମମତ୍ତୁ ନଃ ପରିକ୍ତା ବସତ୍ସା ମମତ୍ତୁ ବାତୋ ଅପାଂ ବୃଷଶ୍ଵାନ୍ ।
ଶିଶୀତମିନ୍ଦ୍ରାପର୍ବତା ଯୁବଂ ନସ୍ତନ୍ନୋ ବିଶ୍ଵେ ବରିବସ୍ୟନ୍ତୁ ଦେବାଃ ॥୩॥
ଭତ ତ୍ୟା ମେ ଯଶସା ଶ୍ଵେତନାୟୈ ବ୍ୟକ୍ତା ପାତ୍ନୌଶିଜୋ ହୁବଧ୍ୟୈ ।
ପ୍ର ବୋ ନପାତମପାଂ କୃଶୁଧ୍ରଂ ପ୍ର ମାତରା ରାସ୍ମିନସ୍ୟାୟୋଃ ॥୪॥
ଆ ବୋ ରୁବଶ୍ୟୁମୌଶିଜୋ ହୁବଧ୍ୟୈ ଘୋଷେବ ଶଂସମର୍ଜୁନସ୍ୟ ନଂଶେ ।
ପ୍ର ବଃ ପୁଷ୍ଟେ ଦାବନ ଆଁ ଅଜ୍ଞା ବୋତେୟ ବସୁତାତିମଶ୍ଵୋଃ ॥୫॥
ଶୁତଂ ମେ ମିତ୍ରାବରୁଣା ହବେମୋତ ଶୁତଂ ସଦନେ ବିଶ୍ଵତଃ ସୀମ୍ ।
ଶ୍ରୋତୁ ନଃ ଶ୍ରୋତୁରାତିଃ ସୁଶ୍ରୋତୁଃ ସୁକ୍ଷେତ୍ରା ସିନ୍ଧୁରଦ୍-ଭିଃ ॥୬॥
ସୁଷେ ସା ବାଂ ବରୁଣ ମିତ୍ର ରାତିର୍ଗବାଂ ଶତା ପୃଷୟାମେଷୁ ପଜ୍ଞେ ।
ଶୁତରଥେ ପ୍ରିୟରଥେ ଦଧାନାଃ ସଦ୍ୟଃ ପୁଷ୍ଟିଂ ନିରୁକ୍ତାନାସୋ ଅଗ୍ନନ୍ ॥୭॥
ଅସ୍ୟ ସୁଷେ ମହିମଘସ୍ୟ ରାଧଃ ସତା ସନେମ ନଦୁଷଃ ସୁବୀରାଃ ।
ଜନୋ ଯଃ ପଜ୍ଞେଭ୍ୟା ବାଜିନୀବାନଶ୍ଵାବତୋ ରଥିନୋ ମହ୍ୟଂ ସୁରିଃ ॥୮॥
ଜନୋ ଯୋ ମିତ୍ରାବରୁଣାବଭିଧୁଗପୋ ନ ବାଂ ସୁନୋତ୍ୟକ୍ଷୟାଧୁକ୍ ।
ସ୍ଵୟଂ ସ ଯଜ୍ଞଂ ହୃଦୟେ ନି ଧତ୍ଵ ଆପ ଯଦୀଂ ହୋତ୍ରାଭିରୃତାବା ॥୯॥
ସ ବ୍ରାଧତୋ ନଦୁଷୋ ଦଂସୁଜୁତଃ ଶର୍ଧସ୍ତରୋ ନରାଂ ଗୂର୍ତ୍ତଶ୍ରବାଃ ।
ବିସ୍ଵଶ୍ଵରାତିର୍ଯାତି ବାଲ୍‌ହସ୍ତତ୍ଵା ବିଶ୍ଵାସୁ ପୃତ୍-ସୁ ସଦମିଛୁରଃ ॥୧୦॥

ଅଧ ଗୁହ୍ୟ ନହୁଷୋ ହବଂ ସୁରେଃ ଶ୍ରୋତା ରାଜାନୋ ଅମୃତସ୍ୟ ମଦ୍ରାଃ ।
 ନଭୋଭୁବୋ ଯନ୍ନିରବସ୍ୟ ରାଧଃ ପ୍ରଶସ୍ତୟେ ମହିନା ରଥବତେ ॥୧୧॥
 ଏତଂ ଶର୍ଧଂ ଧାମ ଯସ୍ୟ ସୁରେରିତ୍ୟବୋଚନ୍ନଶତୟସ୍ୟ ନଂଶେ ।
 ଦ୍ୟୁମ୍ନାନି ଯେଷୁ ବସୁତାତୀ ରାରନ୍ନିଶ୍ୱେ ସନ୍ନନ୍ତ ପ୍ରଭୃଥେଷୁ ବାଜମ୍ ॥୧୨॥
 ମନ୍ଦାମହେ ଦଶତୟସ୍ୟ ଧାସେର୍ଦ୍ଧିର୍ଯତ୍-ପଞ୍ଚି ବିଭ୍ରତୋ ଯନ୍ତ୍ୟନ୍ତା ।
 କିମିଷ୍ଟାଶ୍ଚ ଇଷ୍ଟରଶ୍ଚିରେତ ଈଶାନାସସ୍ତରୁଷ ରଞ୍ଜିତେ ନୃନ୍ ॥୧୩॥
 ହିରଣ୍ୟକର୍ଣ୍ଣଂ ମଣିଗ୍ରୀବମର୍ଣ୍ଣସ୍ତନ୍ନୋ ବିଶ୍ୱେ ବରିବସ୍ୟନ୍ତ ଦେବାଃ ।
 ଅୟୋ ଗିରଃ ସଦ୍ୟ ଆ ଜଗୁଷୀରୋସ୍ରାଶ୍ଚାକନ୍ତୁଭୟେଷୁସ୍ତେ ॥୧୪॥
 ଚତ୍ୱାରୋ ମା ମଶର୍ଣାରସ୍ୟ ଶିଶୁସ୍ତୟୋ ରାଜ୍ଞି ଆୟବସସ୍ୟ ଜିଷ୍ଟୋଃ ।
 ରଥୋ ବାଂ ମିତ୍ରାବରୁଣା ଦୀର୍ଘାୟାଃ ସ୍ୟୁମଗଭସ୍ତ୍ରିଃ ସୁରୋ ନାଦ୍ୟୌତ୍ ॥୧୫॥

(୧।୧୨୩) ଋଷିଃ - କକ୍ଷୀବାନ୍ ଦୈର୍ଧତମସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଦେବତା - ଉଷାଃ

ପୃଥୁ ରଥୋ ଦକ୍ଷିଣାୟା ଅୟୋଜ୍ୟୈନଂ ଦେବାସୋ ଅମୃତାସୋ ଅସୁଃ ।
 କୃଷ୍ଣାଦୁଦସ୍ଥାଦୟା ବିହାୟାଶ୍ଚିକିସ୍ରନ୍ତୀ ମାନୁଷାୟା କ୍ଷୟାୟା ॥୧॥
 ପୂର୍ବା ବିଶ୍ୱସ୍ଥାତ୍-ଭୁବନାଦବୋଧି ଜୟନ୍ତୀ ବାଜଂ ବୃହତୀ ସନ୍ନତୀ ।
 ଉଚ୍ଚା ବ୍ୟାଖ୍ୟଦ୍ୟୁବତିଃ ପୁନର୍ଭୁରୋଷା ଅଗନ୍-ପ୍ରଥମା ପୂର୍ବହୂତୌ ॥୨॥
 ଯଦଦ୍ୟ ଭାଗଂ ବିଭଜାସି ନୃତ୍ୟ ଉଷୋ ଦେବି ମର୍ତ୍ତ୍ୟତ୍ରା ସୁଜାତେ ।
 ଦେବୋ ନୋ ଅତ୍ର ସବିତା ଦମ୍ଭୁନା ଅନାଗସୋ ବୋଚତି ସୂର୍ଯ୍ୟାୟା ॥୩॥
 ଗୃହଂଗୃହମହନା ଯାତ୍ୟଚ୍ଛା ଦିବେଦିବେ ଅଧି ନାମା ଦଧାନା ।
 ସିଷାସନ୍ତୀ ଦ୍ୟୋତନା ଶଶ୍ୱଦାଗାଦଗ୍ରମଗ୍ରମିତ୍-ଭଜତେ ବସୁନାମ୍ ॥୪॥
 ଭଗସ୍ୟ ସ୍ୱସା ବରୁଣସ୍ୟ ଜାମିରୁଷଃ ସୁନୃତେ ପ୍ରଥମା ଜରସ୍ତ୍ୱା ।
 ପଶ୍ଚା ସ ଦକ୍ଷ୍ୟା ଯୋ ଅଘସ୍ୟ ଧାତା ଜୟେମ ତଂ ଦକ୍ଷିଣାୟା ରଥେନ ॥୫॥
 ଉଦୀରତାଂ ସୁନୃତା ଉତ୍-ପୁରଂଧୀରୁଦଗ୍ନୟଃ ଶୁଶୁଚାନାସୋ ଅସୁଃ ।
 ସ୍ୱାର୍ହା ବସୁନି ତମସାପଗୁଲ୍ହାବିଷ୍ଟଶ୍ଚନ୍ଦ୍ୟସୋ ବିଭାତୀଃ ॥୬॥

ଅପାନ୍ୟଦେତ୍ୟଭ୍ୟନ୍ୟଦେତି ବିଷ୍ଣୁରୂପେ ଅହନୀ ସଂ ଚରେତେ ।
 ପରିକ୍ଷିତୋସ୍ତମୋ ଅନ୍ୟା ଗୁହାକରଦ୍ୟୌଦୁଷାଃ ଶୋଶୁରତା ରଥେନ ॥୭॥
 ସଦୃଶୀରଦ୍ୟ ସଦୃଶୀରିଦୁ ଶ୍ୱୋ ଦୀର୍ଘଂ ସଚକ୍ରେ ବରୁଣସ୍ୟ ଧାମ ।
 ଅନବଦ୍ୟାସ୍ତ୍ରିଂଶତଂ ଘ୍ନୋଜନାନ୍ୟକୈକା କ୍ରତୁଂ ପରି ଯୁକ୍ତି ସଦ୍ୟଃ ॥୮॥
 ଜାନତ୍ୟହଃ ପ୍ରଥମସ୍ୟ ନାମ ଶୁକ୍ରା କୃଷ୍ଣାଦଜନିଷ୍ଠ ଶ୍ୱିତୀତୀ ।
 ଋତସ୍ୟ ଘ୍ନୋଷା ନ ମିନାତି ଧାମାହରହର୍ନିଷ୍ଠତମାଚରନ୍ତୀ ॥୯॥
 କନ୍ୟେବ ତନ୍ନା ଶାଶଦାନାଁ ଏଷି ଦେବି ଦେବମିୟୁଷମାଶମ୍ ।
 ସଂସ୍ଥୟମାନା ଯୁବତିଃ ପୁରସ୍ତାଦାବିର୍ବକ୍ଷାଂସି କୃଶୁଷେ ବିଭାତୀ ॥୧୦॥
 ସୁସଂକାଶା ମାତୃମୃଷ୍ଟେବ ଘ୍ନୋଷାବିସ୍ତନ୍ତଂ କୃଶୁଷେ ଦୃଶେ କମ୍ ।
 ଭଦ୍ରା ଦୃମୁଷୋ ବିତରଂ ବ୍ୟୁକ୍ତ ନ ତତ୍ତେ ଅନ୍ୟା ଉଷସୋ ନଶନ୍ତ ॥୧୧॥
 ଅଶ୍ୱାବତୀର୍ଗୋମତୀର୍ବିଶ୍ୱବାରା ଯୁତମାନା ରଶ୍ମିଭିଃ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ।
 ପରା ଚ ଯୁକ୍ତି ପୁନରା ଚ ଯୁକ୍ତି ଭଦ୍ରା ନାମ ବହମାନା ଉଷାସଃ ॥୧୨॥
 ଋତସ୍ୟ ରଶ୍ମିମନୁୟୁକ୍ତମାନା ଭଦ୍ରଂଭଦ୍ରଂ କ୍ରତୁମସ୍ତାସୁ ଧେହି ।
 ଉଷୋ ନୋ ଅଦ୍ୟ ସୁହବା ବ୍ୟୁକ୍ତାସ୍ତାସୁ ରାଘ୍ନୋ ମଘବସୁ ଚ ସୁ୍ୟଃ ॥୧୩॥

(୧।୧୨୪) ଋଷିଃ - କକ୍ଷୀବାନ୍ ଦୈର୍ଘତମସଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଉଷାଃ

ଉଷା ଉକ୍ତନ୍ତୀ ସମିଧାନେ ଅଗ୍ନା ଉଦ୍ୟନ୍ତସୂର୍ଯ୍ୟ ଉର୍ବିୟା ଜ୍ୟୋତିରଶ୍ରେତ୍ ।
 ଦେବୋ ନୋ ଅତ୍ର ସବିତା ନୃର୍ଥଂ ପ୍ରାସାବାଦ୍ଧିପତ୍-ପ୍ର ଚତୁଷ୍ପଦିତ୍ୟେ ॥୧॥
 ଅମିନତୀ ଦୈବ୍ୟାନି ବ୍ରତାନି ପ୍ରମିନତୀ ମନୁଷ୍ୟା ଯୁଗାନି ।
 ଇୟୁଷୀଶାମୁପମା ଶଶ୍ୱତୀନାମାୟତୀନାଂ ପ୍ରଥମୋଷା ବ୍ୟଦ୍ୟୌତ୍ ॥୨॥
 ଏଷା ଦିବୋ ଦୁହିତା ପ୍ରତ୍ୟଦର୍ଶି ଜ୍ୟୋତିର୍ବସାନା ସମନା ପୁରସ୍ତାତ୍ ।
 ଋତସ୍ୟ ପନ୍ଥାମନ୍ୱେତି ସାଧୁ ପ୍ରଜାନତୀବ ନ ଦିଶୋ ମିନାତି ॥୩॥
 ଉପୋ ଅଦର୍ଶି ଶୁନ୍ଧ୍ୟବୋ ନ ବକ୍ଷୋ ନୋଧା ଇବାବିରକୃତ ପ୍ରିୟାଶି ।
 ଅଦ୍ଭସନ୍ନ ସସତୋ ବୋଧୟନ୍ତୀ ଶଶ୍ୱତମାଗାତ୍-ପୁନରେୟୁଷୀଶାମ୍ ॥୪॥

ପୂର୍ବେ ଅର୍ଥେ ରଜସୋ ଅପ୍ୟୁସ୍ୟ ଗବାଂ ଜନିତ୍ର୍ୟକୃତ ପ୍ର କେତୁମ୍ ।
 ବୁଂ ପ୍ରଥତେ ବିତରଂ ବରୀୟ ଓଭା ପୃଣକ୍ତୀ ପିତ୍ରୋରୁପସ୍ତା ॥୫॥
 ଏବେଦେଷା ପୁରୁତମା ଦୃଶେ କଂ ନାଜାମିଂ ନ ପରି ବୃଣକ୍ତି ଜାମିମ୍ ।
 ଅରେପସା ତନ୍ନା ଶାଶଦାନା ନାର୍ତ୍ତାଦୀଷତେ ନ ମହୋ ବିଭାତୀ ॥୬॥
 ଅଭ୍ରାତେବ ପୁଂସ ଏତି ପ୍ରତୀଚୀ ଗର୍ତ୍ତାରୁଗିବ ସନୟେ ଧନାନାମ୍ ।
 ଜାୟେବ ପତ୍ୟ ଉଶତୀ ସୁବାସା ଉଷା ହସ୍ତେବ ନି ରିଶୀତେ ଅୟଃ ॥୭॥
 ସ୍ୱସା ସ୍ୱସ୍ତେ ଜ୍ୟାୟସ୍ୟୈ ଯୋନିମାରୈଗପୈତ୍ୟସ୍ୟାଃ ପ୍ରତିଚକ୍ଷେବ ।
 ବୁଂଛକ୍ତୀ ରଶ୍ମିଭିଃ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟାଞ୍ଜ୍ୟକ୍ତେ ସମନଗା ଇବ ବ୍ରାଃ ॥୮॥
 ଆସାଂ ପୂର୍ବାସାମହସ୍ତୁ ସ୍ୱସ୍ତଶାମପରା ପୂର୍ବାମଭ୍ୟେତି ପଶ୍ଚାତ୍ ।
 ତାଃ ପ୍ରତ୍ନବନ୍ନବ୍ୟସୀର୍ଜୁନମସ୍ତେ ରେବଦୁଛନ୍ତୁ ସୁଦିନା ଉଷାସଃ ॥୯॥
 ପ୍ର ବୋଧୟେଷଃ ପୃଣତୋ ମଘୋନ୍ୟବୁଧ୍ୟମାନାଃ ପଶୟଃ ସସନ୍ତୁ ।
 ରେବଦୁଛ ମଘବଦ୍-ଭ୍ୟା ମଘୋନି ରେବତ୍ସୋତ୍ରେ ସୁନୃତେ ଜାରୟନ୍ତୀ ॥୧୦॥
 ଅବେୟମଶ୍ୱୈଦ୍ୟୁବତିଃ ପୁରସ୍ତାଦ୍ୟୁକ୍ତେ ଗବାମରୁଣାନାମନୀକମ୍ ।
 ବି ନୁନମୁଚ୍ଛାଦସତି ପ୍ର କେତୁର୍ଗୃହଂଗୃହମୁପ ତିଷ୍ଠାତେ ଅଗ୍ନିଃ ॥୧୧॥
 ଉତ୍ତେ ବୟଶ୍ଚିଦ୍ୱସତେରପପ୍ରନ୍ନରଶ୍ଚ ଯେ ପିତୁଭାଜୋ ବୁଂଶ୍ୱୈ ।
 ଅମା ସତେ ବହସି ଭୂରି ବାମମୁଷୋ ଦେବି ଦାଶୁଷେ ମର୍ତ୍ୟାୟ ॥୧୨॥
 ଅସ୍ତୋଦ୍ଧଂ ସ୍ତୋମ୍ୟା ବ୍ରହ୍ମଣା ମେଃବୀବୃଧଧ୍ୱମୁଶତୀରୁଷାସଃ ।
 ଯୁଷ୍ମାକଂ ଦେବୀରବସା ସନେମ ସହସ୍ରିଣଂ ତ ଶତିନଂ ତ ବାଜମ୍ ॥୧୩॥

(୧।୧୨୫) ରକ୍ଷିଃ - କକ୍ଷୀବାନ୍ ଦୈର୍ଘ୍ୟତମସଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ ୧-୫, ଜଗତୀ ୬-୭,

ଦେବତା - ସ୍ୱନୟସ୍ୟ ଦାନସ୍ତୁତିଃ

ପ୍ରାତା ରତ୍ନଂ ପ୍ରାତରିତ୍ୱା ଦଧାତି ତଂ ଚିକିତ୍ୱାନୁପ୍ରତିଗୃହ୍ୟା ନି ଧତ୍ତେ ।

ତେନ ପ୍ରଜାଂ ବର୍ଧୟମାନ ଆୟୁ ରାୟସ୍ତୋଷେଷ ସତତେ ସୁବୀରଃ ॥୧॥

ସୁଗୁରସସୁହିରଣ୍ୟଃ ସ୍ବଶ୍ରେ ବୃହଦସ୍ତ୍ରେ ବୟ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଦଧାତି ।
 ଯସ୍ତ୍ବାୟତ୍ତଂ ବସୁନା ପ୍ରାତରିତ୍ତୋ ମୁକ୍ଷୀଜୟେବ ପଦିମୁସ୍ତ୍ରିନାତି ॥୨॥
 ଆୟମଦ୍ୟ ସୁକୃତଂ ପ୍ରାତରିଚ୍ଛନ୍ନିଷ୍ଠେଃ ପୁତ୍ରଂ ବସୁମତା ରଥେନ ।
 ଅଂଶୋଃ ସୁତଂ ପାୟୟ ମସ୍ତ୍ରରସ୍ୟ ଶୟଦ୍ବୀରଂ ବର୍ଧୟ ସୁନୃତାଭିଃ ॥୩॥
 ଉପ ଶରନ୍ତି ସିନ୍ଧବୋ ମୟୋଭୁବ ଇଜାନଂ ଚ ଯୁଷ୍ୟମାଣଂ ଚ ଧେନବଃ ।
 ପୃଣତ୍ତଂ ଚ ପପୁରିଂ ଚ ଶ୍ରବସ୍ୟାବୋ ଘୃତସ୍ୟ ଧାରା ଉପ ଯନ୍ତି ବିଶ୍ବତଃ ॥୪॥
 ନାକସ୍ୟ ପୃଷ୍ଠେ ଅଧି ତିଷ୍ଠତି ଶ୍ରୀତୋ ଯଃ ପୃଣାତି ସ ହ ଦେବେଷୁ ଗଚ୍ଛତି ।
 ତସ୍ମା ଆପୋ ଘୃତମର୍ଷନ୍ତି ସିନ୍ଧବସ୍ତସ୍ମା ଇୟଂ ଦକ୍ଷିଣା ପିନ୍ଦୁତେ ସଦା ॥୫॥
 ଦକ୍ଷିଣାବତାମିଦିମାନି ଚିତ୍ରା ଦକ୍ଷିଣାବତାଂ ଦିବି ସୂର୍ଯ୍ୟାସଃ ।
 ଦକ୍ଷିଣାବନ୍ତୋ ଅମୃତଂ ଭଜନ୍ତେ ଦକ୍ଷିଣାବନ୍ତଃ ପ୍ର ତିରନ୍ତ ଆୟୁଃ ॥୬॥
 ମା ପୃଣନ୍ତୋ ଦୁରିତମେନ ଆରନ୍ଧ୍ରା ଜାରିଷୁଃ ସୁରୟଃ ସୁବ୍ରତାସଃ ।
 ଅନ୍ୟସ୍ତେଷାଂ ପରିଧିରସ୍ତୁ କଶ୍ଚିଦପୃଣନ୍ତମତି ସଂ ଯନ୍ତି ଶୋକାଃ ॥୭॥

(୧।୧୨୭) ଋଷିଃ - କକ୍ଷୀବାନ୍ ଦୈର୍ଘତମସଃ ୧-୫, ସ୍ବନୟଃ ଭାବୟବ୍ୟଃ ୭, ରୋମଶା ୭,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୫, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୬-୭, ଦେବତା - ସ୍ବନୟଃ ଭାବୟବ୍ୟଃ ୧-୫, ୭ ରୋମଶା ୭

ଅମନ୍ଦାନ୍ତସୋମାନ୍ତପ୍ର ଭରେ ମନୀଷା ସିନ୍ଧାବଧି ଶିୟତୋ ଭାବ୍ୟସ୍ୟ ।
 ଯୋ ମେ ସହସ୍ରମମିମୀତ ସବାନତୂର୍ତ୍ତୋ ରାଜା ଶ୍ରବ ଇଚ୍ଛମାନଃ ॥୧॥
 ଶତଂ ରାଜ୍ଞୋ ନାଧମାନସ୍ୟ ନିଷ୍ଠାଞ୍ଜିତମଶ୍ବାନ୍ତପ୍ରୟତାହସଦ୍ୟ ଆଦମ୍ ।
 ଶତଂ କକ୍ଷୀବ୍ବା ଅସୁରସ୍ୟ ଗୋନାଂ ଦିବି ଶ୍ରବୋଽଜରମା ତତାନ ॥୨॥
 ଉପ ମା ଶ୍ୟାବାଃ ସ୍ବନୟେନ ଦତ୍ତା ବଧୂମନ୍ତୋ ଦଶ ରଥାସୋ ଅସ୍ତୁଃ ।
 ଷଷ୍ଠିଃ ସହସ୍ରମନ୍ତୁ ଗବ୍ୟମାଗାସ୍ତନତ୍-କକ୍ଷୀବ୍ବା ଅଭିପିତ୍ବେ ଅହ୍ନାମ୍ ॥୩॥
 ଚତ୍ବୀରିଂଶଦଶରଥସ୍ୟ ଶୋଶାଃ ସହସ୍ରସ୍ୟାଗ୍ରେ ଶ୍ରେଣିଂ ନୟନ୍ତି ।
 ମଦତୁ୍ୟତଃ କୃଶନାବତୋ ଅତ୍ୟାନ୍-କକ୍ଷୀବନ୍ତ ଉଦମୃଷନ୍ତ ପଜ୍ରାଃ ॥୪॥

ପୂର୍ବମନ୍ତ୍ର ପ୍ରୟତିମା ଦଦେ ବସ୍ତ୍ରୀନ୍ୟୁକ୍ତା ଅଷ୍ଟାବରିଧାୟସୋ ଗାଃ ।
 ସୁବନ୍ଧବୋ ଯେ ବିଶ୍ୟା ଇବ ବ୍ରା ଅନସ୍ତୁତଃ ଶ୍ରବ ଐଷନ୍ତ ପତ୍ରାଃ ॥୫॥
 ଆଗଧିତା ପରିଗଧିତା ଯା କଶୀକେବ ଜଙ୍ଗହେ । ଦଦାତି ମହ୍ୟଂ ଯାଦୁରୀ ଯାଶୁନାଂ ଭୋଜ୍ୟା ଶତା ॥୬॥
 ଉପୋପ ମେ ପରା ମୃଗ ମା ମେ ଦତ୍ରାଣି ମନ୍ୟଥାଃ । ସର୍ବାହମସ୍ମି ରୋମଶା ଗନ୍ଧାରୀଶାମିବାବିକା ॥୭॥

=====

(୧।୧୨୭) ଋଷିଃ - ପରୁଲ୍ଲେପଃ ଦୈବୋଦାସିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅତ୍ୟାଷ୍ଟିଃ ୧-୫, ୭-୧୧, ଅତିଧୃତିଃ ୬,
 ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ଅଗ୍ନିଂ ହୋତାରଂ ମନ୍ୟେ ଦାସ୍ତୁକ୍ତଂ ବସୁଂ ସୁନୁଂ ସହସ୍ରୋ ଜାତବେଦସଂ ବିପ୍ରଂ ନ ଜାତବେଦସମ୍ ।
 ଯ ଉର୍ଧ୍ୱୟା ସ୍ୱଧୃରୋ ଦେବୋ ଦେବାତ୍ୟା କୃପା ।
 ଘୃତସ୍ୟ ବିଦ୍ରାଷ୍ଟିମନ୍ତୁ ବଷ୍ଟି ଶୋଚିଷାଜୁହ୍ୱାନସ୍ୟ ସର୍ପିଷଃ ॥୧॥
 ଯଜିଷ୍ୟଂ ତ୍ୱା ଯଜମାନା ହୁବେମ ଜ୍ୟେଷ୍ଠମଙ୍ଗିରସାଂ ବିପ୍ର ମନ୍ତୁଭିର୍ବିପ୍ରେଭିଃ ଶୁକ୍ର ମନ୍ତୁଭିଃ ।
 ପରିଜ୍ଞାନମିବ ଦ୍ୟାଂ ହୋତାରଂ ଚର୍ଷଣୀନାମ୍ ।
 ଶୋଚିଷ୍ଟେଶଂ ବୃଷଣଂ ଯମିମା ବିଶଃ ପ୍ରାବନ୍ତୁ ଜୁତୟେ ବିଶଃ ॥୨॥
 ସ ହି ପୁରୁ ତିଦୋଜସା ବିରୁକ୍ତତା ଦୀଦ୍ୟାନୋ ଭବତି ଦ୍ରୁହଂତରଃ ପରଶୁର୍ନ ଦ୍ରୁହଂତରଃ ।
 ବୀଳୁ ତିଦ୍ୟସ୍ୟ ସମୃତୌ ଶୁବଦ୍ୱନେବ ଯତ୍ସ୍ଥିରମ୍ ।
 ନିଃଷହମାଶୋ ଯମତେ ନାୟତେ ଧନ୍ୱାସହା ନାୟତେ ॥୩॥
 ଦୃଲ୍ହା ତିଦସ୍ତା ଅନୁ ଦୁର୍ଯ୍ୟଥା ବିଦେ ତେଜିଷ୍ଠାଭିରରଣିଭିର୍ଦାଷ୍ଟ୍ୟବସ୍ତେଃଶ୍ଚୟେ ଦାଷ୍ଟ୍ୟବସ୍ତେ ।
 ପ୍ର ଯଃ ପୁରୁଣି ଗାହତେ ତକ୍ଷଦ୍ୱନେବ ଶୋଚିଷା ।
 ପ୍ଥିରା ତିଦନ୍ନା ନି ରିଶାତୋଜସା ନି ପ୍ଥିରାଣି ତିଦୋଜସା ॥୪॥
 ତମସ୍ୟ ପୃଷ୍ଠମୁପରାସୁ ଧୀମହି ନକ୍ତଂ ଯଃ ସୁଦର୍ଶତରୋ ଦିବାତରାଦପ୍ରାୟୁଷେ ଦିବାତରାତ୍ ।
 ଆଦସ୍ୟାୟୁର୍ଗ୍ରଭଶବଦ୍ୱୀଳୁ ଶର୍ମ ନ ସୁନବେ ।
 ଭକ୍ତମଭକ୍ତମବୋ ବ୍ୟକ୍ତୋ ଅଜରା ଅଗ୍ନୟୋ ବ୍ୟକ୍ତୋ ଅଜରାଃ ॥୫॥

ସ ହି ଶର୍ଯୋ ନ ମାରୁତଂ ତୁବିଷ୍ଣୁଶିରପ୍ସୁସ୍ତୃତୀଷୁର୍ବରାସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟନିରାର୍ତନାସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟନିଃ ।
 ଆଦଜବ୍ୟାନ୍ୟାଦଦିର୍ଯ୍ୟଜ୍ଞସ୍ୟ କେତୁରହଣା ।
 ଅଧ ସ୍ଥାସ୍ୟ ହର୍ଷତୋ ହୃଷୀବତୋ ବିଶ୍ୱେ ଭୁଷନ୍ତ ପଞ୍ଚାଂ ନରଃ ଶୁଭେ ନ ପଞ୍ଚାମ୍ ॥୬॥
 ଦ୍ୱିତା ଯଦୀଂ କୀସ୍ତାସୋ ଅଭିଦ୍ୟବୋ ନମସ୍ୟନ୍ତ ଉପବୋଚନ୍ତ ଭୃଗବୋ ମଥୁନ୍ତୋ ଦାଶା ଭୃଗବଃ ।
 ଅଗ୍ନିରୀଶେ ବସୁନାଂ ଶୁଚିର୍ଯ୍ୟୋ ଧର୍ଷ୍ଣରେଷାମ୍ ।
 ପ୍ରିୟାଁ ଅପିଧୀର୍ବନିଷୀଷ୍ଟ ମେଧିର ଆ ବନିଷୀଷ୍ଟ ମେଧିରଃ ॥୭॥
 ବିଶ୍ୱାସାଂ ତ୍ୱା ବିଶାଂ ପତିଂ ହବାମହେ ସର୍ବାସାଂ ସମାନଂ ଦମ୍ପତିଂ ଭୁଜେ ସତ୍ୟଗିର୍ବାହସଂ ଭୁଜେ ।
 ଅତିଥିଂ ମାନୁଷାଶାଂ ପିତୁର୍ନ ଯସ୍ୟାସୟା ।
 ଅମୀ ଚ ବିଶ୍ୱେ ଅମୃତାସ ଆ ବୟୋ ହବ୍ୟା ଦେବେଷ୍ଟା ବୟଃ ॥୮॥
 ତ୍ୱମଗ୍ନେ ସହସ୍ରା ସହସ୍ରମଃ ଶୁଷ୍ପିନ୍ତମୋ ଜାୟସେ ଦେବତାତୟେ ରୟିର୍ନ ଦେବତାତୟେ ।
 ଶୁଷ୍ପିନ୍ତମୋ ହି ତେ ମଦୋ ଦ୍ୟୁମ୍ନିନ୍ତମ ଉତ କ୍ରତୁଃ ।
 ଅଧ ସ୍ଥା ତେ ପରି ଚରନ୍ତ୍ୟଜର ଶୁଷ୍ଟୀବାନୋ ନାଜର ॥୯॥
 ପ୍ର ବୋ ମହେ ସହସ୍ରା ସହସ୍ରତ ଉଷର୍ବୁଧେ ପଶୁଷେ ନାଗ୍ନୟେ ସ୍ତ୍ରୋମୋ ବଭୁଦ୍ବଗ୍ନୟେ ।
 ପ୍ରତି ଯଦୀଂ ହବିଷ୍ମାନ୍ନିଶ୍ୱାସୁ କ୍ଷାସୁ ଜୋଗୁବେ ।
 ଅଗ୍ନେ ରେଭୋ ନ ଜରତ ଋଷୁଣାଂ ଜୁର୍ଷ୍ଣହୌତ ଋଷୁଣାମ୍ ॥୧୦॥
 ସ ନୋ ନେଦିଷ୍ଠଂ ଦଦୃଶାନ ଆ ଭରାଗ୍ନେ ଦେବେଭିଃ ସଚନାଃ ସୁଚେତୁନା ମହୋ ରାୟଃ ସୁଚେତୁନା ।
 ମହି ଶବିଷ୍ଠ ନସ୍ତୁଧି ସଂଚକ୍ଷେ ଭୁଜେ ଅସ୍ତ୍ରୈଃ ।
 ମହି ସ୍ତ୍ରୋତୃଭ୍ୟୋ ମଘବହୁସୁବୀର୍ଯ୍ୟଂ ମଥୀରୁଗ୍ରୋ ନ ଶବସା ॥୧୧॥

(୧।୧୭୮) ଋଷିଃ - ପରୁଚ୍ଛେପଃ ଦୈବୋଦାସିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅତ୍ୟାଶ୍ଟିଃ ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ଅୟଂ ଜାୟତ ମନୁଷୋ ଧରୀମଣି ହୋତା ଯଜିଷ୍ଠ ଉଶିଜାମନୁ ବ୍ରତମଗ୍ନିଃ ସ୍ୱମନୁ ବ୍ରତମ୍ ।
 ବିଶ୍ୱଶୁଷ୍ପିଃ ସଖୀୟତେ ରୟିରିବ ଶ୍ରବସ୍ୟତେ ।
 ଅଦଭ୍ୱୋ ହୋତା ନି ଷଦଦିଲୟଦେ ପରିବୀତ ଇଲୟଦେ ॥୧॥

ତଂ ଯୁକ୍ତିସାଧପପି ବାତୟାମସ୍ମାତସ୍ୟ ପଥା ନମସା ହବିଷ୍ମତା ଦେବତାତା ହବିଷ୍ମତା ।
 ସ ନ ଉର୍ଜାମୁପାତୁତ୍ୟୟା କୃପା ନ ଭୁର୍ଯତି ।
 ଯଂ ମାତରିଶ୍ଵା ମନବେ ପରାବତୋ ଦେବଂ ଭାଃ ପରାବତଃ ॥୭॥
 ଏବେନ ସଦ୍ୟଃ ପର୍ଯ୍ୟେତି ପାର୍ଯ୍ୟବଂ ମୁଦୁର୍ଗୀ ରେତୋ ବୃଷଭଃ କନିକ୍ରଦଂଧଧ୍ରେତଃ କନିକ୍ରଦତ୍ ।
 ଶତଂ ଚକ୍ଷାଶୋ ଅକ୍ଷଭିର୍ଦେବୋ ବନେଷୁ ଦୁର୍ବଶିଃ ।
 ସଦୋ ଦଧାନ ଉପରେଷୁ ସାନୁଷ୍ଠଗ୍ନିଃ ପରେଷୁ ସାନୁଷୁ ॥୮॥
 ସ ସୁକ୍ରଦୁଃ ପୁରୋହିତୋ ଦମେଦମେଃଗ୍ନିର୍ଯୁକ୍ତିସ୍ୟାଧୁରସ୍ୟ ଚେତତି କ୍ରତୁଃ ଯୁକ୍ତିସ୍ୟ ଚେତତି ।
 କ୍ରତୁଃ ବେଧା ଇଷ୍ଠୟତେ ବିଶ୍ଵା ଜାତାନି ପୟଶେ ।
 ଯତୋ ଘୃତଶ୍ରୀରତିଧିରଜାୟତ ବହିର୍ବେଧା ଅଜାୟତ ॥୯॥
 କ୍ରତୁଃ ଯଦସ୍ୟ ତବିଷୀଷୁ ପୃଷ୍ଠିତେଃଶ୍ଵରବେଶ ମରୁତାଂ ନ ଭୋଜ୍ୟେଷିରାୟ ନ ଭୋଜ୍ୟା ।
 ସ ହି ଶ୍ଵା ଦାନମିନ୍ଦୁତି ବସୁନାଂ ଚ ମଜ୍ଜନା ।
 ସ ନସ୍ତ୍ରାସତେ ଦୁରିତାଦଭିହୁତଃ ଶଂସାଦଘାଦଭିହୁତଃ ॥୧୦॥
 ବିଶ୍ଵୋ ବିହାୟା ଅରତିର୍ବସୁର୍ଦଧେ ହସ୍ତେ ଦକ୍ଷିଣେ ତରଶିର୍ନ ଶିଶ୍ରଥଚ୍ଛବସ୍ୟୟା ନ ଶିଶ୍ରଥତ୍ ।
 ବିଶ୍ଵସ୍ତ୍ରା ଇଦିଷୁଧ୍ୟାତେ ଦେବତ୍ରା ହବ୍ୟମୋହିଷେ ।
 ବିଶ୍ଵସ୍ତ୍ରା ଇସୁକୃତେ ବାରମୃଶ୍ଵତ୍ୟଗ୍ନିର୍ଦ୍ଵାରା ବୃଣ୍ଣତି ॥୧୧॥
 ସ ମାନୁଷେ ବୃଜନେ ଶଂତମୋ ହିତୋଃଗ୍ନିର୍ଯୁକ୍ତିଶ୍ଚ ଜେନ୍ୟୋ ନ ବିଶ୍ଵତିଃ ପ୍ରିୟୋ ଯୁକ୍ତିଶ୍ଚ ବିଶ୍ଵତିଃ ।
 ସ ହବ୍ୟା ମାନୁଷାଶାମିଳା କୃତାନି ପତ୍ୟତେ ।
 ସ ନସ୍ତ୍ରାସତେ ବରୁଣସ୍ୟ ଧୂର୍ତ୍ତେର୍ମହୋ ଦେବସ୍ୟ ଧୂର୍ତ୍ତେଃ ॥୧୨॥
 ଅଗ୍ନିଂ ହୋତାରମୀଳତେ ବସୁଧିତିଂ ପ୍ରିୟଂ ଚେତିଷ୍ଠମରତିଂ ନ୍ୟେରିରେ ହବ୍ୟବାହଂ ନ୍ୟେରିରେ ।
 ବିଶ୍ଵାୟୁଂ ବିଶ୍ଵବେଦସଂ ହୋତାରଂ ଯଜତଂ କବିମ୍ ।
 ଦେବାସୋ ରଶ୍ମିମବସେ ବସୁୟବୋ ଗୀର୍ଭୀ ରଶ୍ମିଂ ବସୁୟବଃ ॥୧୩॥

=====

(୧।୧୨୯) ଋଷିଃ - ପରୁଲ୍ଲେପଃ ଦୈବୋଦାସିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅତ୍ୟାଷ୍ଟିଃ ୧-୭, ୧୦, ଅତିଶକ୍ତିରି ୮-୯,
ଆଷ୍ଟିଃ ୧୧, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୧-୫, ୭-୧୧, ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୭

=====

ୟଂ ତ୍ୱଂ ରଥମିନ୍ଦ୍ର ମେଧସାତୟେଃ ପାକା ସନ୍ତମିଷିର ପ୍ରଣୟସି ପ୍ରାନବଦ୍ୟ ନୟସି ।
ସଦ୍ୟଶ୍ଚିତ୍ତମଭିଷ୍ଟୟେ କରୋ ବଶଶ୍ଚ ବାଜିନମ୍ ।
ସାସ୍ଥାକମନବଦ୍ୟ ତୁତୁଜାନ ବେଧସାମିମାଂ ବାଚଂ ନ ବେଧସାମ୍ ॥୧॥
ସ ଶୁଧି ଯଃ ସ୍ଥା ପୃତନାସୁ କାସୁ ଚିଦକ୍ଷାୟା ଇନ୍ଦ୍ର ଭରହୃତୟେ ନୃଭିରସି ପ୍ରତୁର୍ତ୍ତୟେ ନୃଭିଃ ।
ୟଃ ଶୂରୈଃ ସ୍ୱଃ ସନିତା ଯୋ ବିପ୍ରେର୍ବାଜଂ ତରୁତା ।
ତମୀଶାନାସ ଇରଧନ୍ତ ବାଜିନଂ ପୃଷ୍ଠମତ୍ୟଂ ନ ବାଜିନମ୍ ॥୨॥
ଦସ୍ତୋ ହି ସ୍ଥା ବୃଷଣଂ ପିନ୍ଦୁସି ତ୍ୱଚଂ କଂ ଚିଦ୍ୟାବାରରତୁଂ ଶୂର ମର୍ତ୍ତ୍ୟଂ ପରିବୃଣ୍ଧାସି ମର୍ତ୍ତ୍ୟମ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରୋତ ତୁଭ୍ୟଂ ତଦିବେ ତଦ୍ରୁଦ୍ରାୟ ସ୍ୱୟଶସେ ।
ମିତ୍ରାୟ ବୋଚଂ ବରୁଣାୟ ସପ୍ରଥଃ ସୁମୂଳୀକାୟ ସପ୍ରଥଃ ॥୩॥
ଅସ୍ଥାକଂ ବ ଇନ୍ଦ୍ରମୁଶ୍ମସୀଷ୍ଟୟେ ସଖାୟଂ ବିଶ୍ୱାୟଂ ପ୍ରାସହଂ ଯୁଜଂ ବାଜେଷୁ ପ୍ରାସହଂ ଯୁଜମ୍ ।
ଅସ୍ଥାକଂ ବ୍ରହ୍ମୋତୟେଃ ବା ପୃତ୍-ସୁଷୁ କାସୁ ଚିତ୍ ।
ନହି ତ୍ୱା ଶତ୍ରୁଃ ସ୍ତରତେ ସ୍ତୃଶୋଷି ଯଂ ବିଶ୍ୱଂ ଶତ୍ରୁଂ ସ୍ତୃଶୋଷି ଯମ୍ ॥୪॥
ନି ସୁ ନମାତିମତିଂ କୟସ୍ୟା ଚିତ୍ତେଜିଷ୍ଠାଭିରରଣିଭିର୍ନୌତିଭିରୁଗ୍ରାଭିରୁଗ୍ରୋତିଭିଃ ।
ନେଷି ଶୋ ଯଥା ପୁରାନେନାଃ ଶୂର ମନ୍ୟସେ ।
ବିଶ୍ୱାନି ପୁରୋରପ ପର୍ଷି ବହିରାସା ବହିର୍ନୌ ଅଛ ॥୫॥
ପ୍ର ତଦ୍ଘୋରେୟଂ ଭବ୍ୟାୟେନ୍ଦବେ ହବ୍ୟା ନ ଯ ଇଷବାନ୍ନୁନ୍ନ ରେଜତି ରକ୍ଷୋହା ମନ୍ନ ରେଜତି ।
ସ୍ୱୟଂ ସୋ ଅସ୍ଥାଦା ନିଦୋ ବଧୈରଜେତ ଦୁର୍ମତିମ୍ ।
ଅବ ସୁବେଦଘଶଂ ସୋଃ ବତରମବ କ୍ଷୁଦ୍ରମିବ ସୁବେତ୍ ॥୬॥
ବନେମ ତଜ୍ଞୋତ୍ରୟା ଚିତକ୍ରୟା ବନେମ ରୟିଂ ରୟିବଃ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟଂ ରଶ୍ମିଂ ସନ୍ତଂ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ।
ଦୁର୍ମନ୍ଥାନଂ ସୁମନ୍ଥୁଭିରେମିଷା ପୃତୀମହି ।
ଆ ସତ୍ୟାଭିରିନ୍ଦ୍ରଂ ଦ୍ୟୁମ୍ନହୃତିଭିର୍ଯଜତ୍ରଂ ଦ୍ୟୁମ୍ନହୃତିଭିଃ ॥୭॥

ପ୍ରପା ବୋ ଅସ୍ତେ ସ୍ୱୟଶୋଭିରୂତୀ ପରିବର୍ଗ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଦୁର୍ମତୀନାଂ ଦରୀମଦୁର୍ମତୀନାମ୍ ।
 ସ୍ୱୟଂ ସା ରିଷୟୈଂ ଯା ନ ଉପେଷେ ଅତ୍ରେଃ ।
 ହତେମସନ୍ନ ବକ୍ଷତି କ୍ଷିପ୍ରା ଜୁଷ୍ଟିର୍ନ ବକ୍ଷତି ॥୮॥
 ତ୍ୱଂ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ରାୟା ପରୀଶସା ଯାହି ପଥାଁ ଅନେହସା ପୁରୋ ଯାହ୍ୟରକ୍ଷସା ।
 ସଚସ୍ତ୍ର ନଃ ପରାକ ଆ ସଚସ୍ତ୍ରାସ୍ତ୍ରମୀକ ଆ ।
 ପାହି ନୋ ଦୁରାଦାରାଦଭିଷ୍ଟିଭିଃ ସଦା ପାହ୍ୟଭିଷ୍ଟିଭିଃ ॥୯॥
 ତ୍ୱଂ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ରାୟା ତରୁଷସୋଗ୍ରଂ ଚିତ୍ତା ମହିମା ସକ୍ଷଦବସେ ମହେ ମିତ୍ରଂ ନାବସେ ।
 ଓଜିଷ୍ଠ ତ୍ରାତରବିତା ରଥଂ କଂ ଚିଦମର୍ତ୍ୟ ।
 ଅନ୍ୟମସ୍ତୁଦ୍ରିରିଷେଃ କଂ ଚିଦଦ୍ରିବୋ ରିରିକ୍ଷନ୍ତଂ ଚିଦଦ୍ରିବଃ ॥୧୦॥
 ପାହି ନ ଇନ୍ଦ୍ର ସୁଷ୍ମତ ପ୍ରିଧୋଃବୟାତା ସଦମିଦୁର୍ମତୀନାଂ ଦେବଃ ସମୁର୍ମତୀନାମ୍ ।
 ହକ୍ତା ପାପସ୍ୟ ରକ୍ଷସସ୍ତ୍ରାତା ବିପ୍ରସ୍ୟ ମାବତଃ ।
 ଅଧା ହି ତ୍ୱା ଜନିତା ଜୀଜନଦୃସୋ ରକ୍ଷୋହଣଂ ତ୍ୱା ଜୀଜନଦୃସୋ ॥୧୧॥

(୧।୧୩୦) ରକ୍ଷିଃ - ପରୁଲ୍ଲେପଃ ଦୈବୋଦାସିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅତ୍ୟାଷ୍ଟିଃ ୧-୯, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୦,
 ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଏନ୍ଦ୍ର ଯାହ୍ୟପ ନଃ ପରାବତୋ ନାୟମକ୍ଷା ବିଦଥାନୀବ ସତ୍-ପତିରସ୍ତଂ ରାଜେବ ସତ୍-ପତିଃ ।
 ହବାମହେ ତ୍ୱା ବୟଂ ପ୍ରୟସ୍ତକ୍ତଃ ସୁତେ ସରା ।
 ପୁତ୍ରାସୋ ନ ପିତରଂ ବାଜସାତୟେ ମଂହିଷଂ ବାଜସାତୟେ ॥୧॥
 ପିବା ସୋମମିନ୍ଦ୍ର ସୁବାନମଦ୍ରିଭିଃ କୋଶେନ ସିକ୍ତମବତଂ ନ ବଂସଗସ୍ତ୍ରାତୃଷାଣୋ ନ ବଂସଗଃ ।
 ମଦାୟ ହର୍ଯ୍ୟତାୟ ତେ ତୁବିଷ୍ଟମାୟ ଧାୟସେ ।
 ଆ ତ୍ୱା ଯଜ୍ଞନ୍ତୁ ହରିତୋ ନ ସୂର୍ଯ୍ୟମହା ବିଶ୍ୱେବ ସୂର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥୨॥
 ଅବିନ୍ଦଭିବୋ ନିହିତଂ ଗୁହା ନିଧିଂ ବେର୍ନ ଗର୍ଭଂ ପରିବୀତମଶ୍ୱନ୍ୟନକ୍ତେ ଅକ୍ତରଶ୍ୱନି ।
 ବ୍ରଜଂ ବଜ୍ରୀ ଗବାମିବ ସିଷାସନ୍ନଜିରସ୍ତମଃ ।
 ଅପାବୃଣୋଦିଷ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ପରୀବୃତା ଦ୍ୱାର ଇଷଃ ପରୀବୃତାଃ ॥୩॥

ଦାଦୃହାଣୋ ବଜ୍ରମିନ୍ଦ୍ରୋ ଗଭସ୍ତୋଃଃ କ୍ଷତ୍ରେବ ତିଗ୍ନମସନାୟ ସଂ ଶ୍ୟଦହିତ୍ୟାୟ ସଂ ଶ୍ୟତ୍ ।
 ସଂବିବ୍ୟାନ ଓଜସା ଶବୋଭିରିନ୍ଦ୍ର ମଜ୍ଜନା ।
 ତକ୍ଷେବ ବୃକ୍ଷଂ ବନିନୋ ନି ବୃକ୍ଷସି ପରଶ୍ଚେବ ନି ବୃକ୍ଷସି ॥୪॥
 ତ୍ୱଂ ବୃଥା ନଦ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ର ସର୍ତ୍ତବେଃକ୍ଳା ସମୁଦ୍ରମସୃଜୋ ରଥାଁ ଇବ ବାଜୟତୋ ରଥାଁ ଇବ ।
 ଇତ ଉତୀରୟୁଞ୍ଜିତ ସମାନମର୍ଥମକ୍ଷିତମ୍ ।
 ଧେନୁରିବ ମନବେ ବିଶ୍ୱଦୋହସୋ ଜନାୟ ବିଶ୍ୱଦୋହସଃ ॥୫॥
 ଇମାଂ ତେ ବାତଂ ବସୁୟନ୍ତ ଆୟବୋ ରଥଂ ନ ଧୀରଃ ସ୍ୱପା ଅତକ୍ଷିଷୁଃ ସୁମ୍ନାୟ ଦ୍ୱାମତକ୍ଷିଷୁଃ ।
 ଶୁମ୍ଭକ୍ତୋ ଜେନ୍ୟଂ ଯଥା ବାଜେଷୁ ବିପ୍ର ବାଜିନମ୍ ।
 ଅତ୍ୟମିବ ଶବସେ ସାତୟେ ଧନା ବିଶ୍ୱା ଧନାନି ସାତୟେ ॥୬॥
 ଭିନତ୍-ପୁରୋ ନବତିମିନ୍ଦ୍ର ପୁରବେ ଦିବୋଦାସାୟ ମହି ଦାଶୁଷେ ନୃତୋ ବଜ୍ରେଣ ଦାଶୁଷେ ନୃତୋ ।
 ଅତିଥିଗ୍ନାୟ ଶମ୍ଭରଂ ଗିରେରୁଗ୍ରୋ ଅବାଭରତ୍ ।
 ମହୋ ଧନାନି ଦୟମାନ ଓଜସା ବିଶ୍ୱା ଧନାନୋଽଜସା ॥୭॥
 ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସମସ୍ତୁ ଯଜମାନମାର୍ଯ୍ୟଂ ପ୍ରାବଦ୍ଧିଶ୍ୱେଷୁ ଶତମୃତିରାଜିଷୁ ସ୍ୱର୍ମାଲ୍-ହେଷ୍ଠାଜିଷୁ ।
 ମନବେ ଶାସଦବ୍ରତାନ୍ତୁତଂ କୃଷ୍ଣାମରକ୍ଷୟତ୍ ।
 ଦକ୍ଷନ୍ ବିଶ୍ୱଂ ତତୃଷାଶମୋଷତି ନ୍ୟର୍ଗସାନମୋଷତି ॥୮॥
 ସୁରଶ୍ଚକ୍ରଂ ପ୍ର ବୃହଜ୍ଜାତ ଓଜସା ପ୍ରପିତ୍ୱେ ବାତମରୁଣୋ ମୁଷାୟତୀଶାନ ଆ ମୁଷାୟତି ।
 ଉଶନା ଯତ୍-ପରାବତୋଃଜଗନ୍ନୃତୟେ କବେ ।
 ସୁମ୍ନାନି ବିଶ୍ୱା ମନୁଷେବ ତୁର୍ବଶିରହା ବିଶ୍ୱେବ ତୁର୍ବଶିଃ ॥୯॥
 ସ ନୋ ନବ୍ୟୋଭିର୍ବୃଷକର୍ମନ୍ନୁକ୍-ଧୈଃ ପୁରାଂ ଦର୍ତ୍ତଃ ପାୟୁଭିଃ ପାହି ଶଗ୍ନୈଃ ।
 ଦିବୋଦାସେଭିରିନ୍ଦ୍ର ସୁବାନୋ ବାବୃଧୀଥା ଅହୋଭିରିବ ଦ୍ୟୌଃ ॥୧୦॥

(୧।୧୩୧) ଋଷିଃ - ପରୁକ୍ଷେପଃ ଦୈବୋଦାସିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅତ୍ୟାଶ୍ଵିଃ, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ହି ଦ୍ୟୌରସୁରୋ ଅନମ୍ନତେନ୍ଦ୍ରାୟ ମହୀ ପୃଥିବୀ ବରୀମଭିର୍ଦ୍ୟୁମ୍ନସାତା ବରୀମଭିଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବିଶ୍ୱେ ସଜୋଷସୋ ଦେବାସୋ ଦଧିରେ ପୁରଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ବିଶ୍ୱା ସବନାନି ମାନୁଷା ରାତାନି ସନ୍ତୁ ମାନୁଷା ॥୧॥

ବିଶ୍ୱେଷୁ ହି ତ୍ୱା ସବନେଷୁ ତୁଞ୍ଜିତେ ସମାନମେକଂ ବୃଷମଣ୍ୟବଃ ପୃଥକ୍ ସ୍ୱଃ ସନିଷ୍ୟବଃ ପୃଥକ୍ ।
 ତଂ ତ୍ୱା ନାବଂ ନ ପର୍ଷଣିଂ ଶୂଷ୍ୟା ଧୁରି ଧୀମହି ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଂ ନ ଯୁକ୍ତେଷ୍ଟିତୟନ୍ତ ଆୟବଃ ସ୍ତୋମେଭିରିନ୍ଦ୍ରମାୟବଃ ॥୭॥
 ବି ତ୍ୱା ତତସ୍ତେ ମିଥୁନା ଅବସ୍ୟବୋ ବ୍ରଜସ୍ୟ ସାତା ଗବ୍ୟସ୍ୟ ନିଃସୃଜଃ ସକ୍ଷନ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ର ନିଃସୃଜଃ ।
 ଯଦ୍-ଗବ୍ୟନ୍ତା ଦ୍ୱା ଜନା ସ୍ୱୟନ୍ତା ସମୁହସି ।
 ଆବିଷ୍କରିକ୍ରଦୃଷଣଂ ସଚାତୁବଂ ବଜ୍ରମିନ୍ଦ୍ର ସଚାତୁବମ୍ ॥୮॥
 ବିଦୁଷ୍ଟେ ଅସ୍ୟ ବୀର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ପୁରବଃ ପୁରୋ ଯଦିନ୍ଦ୍ର ଶାରଦୀରବାତିରଃ ସାସହାନୋ ଅବାତିରଃ ।
 ଶାସସ୍ତମିନ୍ଦ୍ର ମର୍ତ୍ୟମୟଜ୍ଞ୍ୟଂ ଶବସୟତେ ।
 ମହୀମମୁଷ୍ଟାଃ ପୃଥିବୀମିମା ଅପୋ ମନ୍ଦସାନ ଇମା ଅପଃ ॥୯॥
 ଆଦିତ୍ତେ ଅସ୍ୟ ବୀର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଚର୍ଚ୍ଚିରନ୍ତଦେଷୁ ବୃଷନ୍ତୁଶିଜୋ ଯଦାବିଥ ସଖୀୟତୋ ଯଦାବିଥ ।
 ଚକର୍ଥ କାରମେଭ୍ୟଃ ପୃତନାସୁ ପ୍ରବନ୍ତବେ ।
 ତେ ଅନ୍ୟାମନ୍ୟାଂ ନଦ୍ୟଂ ସନିଷ୍ଠତ ଶ୍ରବସ୍ୟନ୍ତଃ ସନିଷ୍ଠତ ॥୧୦॥
 ଉତୋ ନୋ ଅସ୍ୟା ଉଷସୋ ଭୁଷେତ ହ୍ୟର୍କସ୍ୟ ବୋଧି ହବିଷୋ ହବୀମଭିଃ ସ୍ୱର୍ଷାତା ହବୀମଭିଃ ।
 ଯଦିନ୍ଦ୍ର ହନ୍ତବେ ମୃଧୋ ବୃଷା ବଜ୍ରିଞ୍ଜିକେତସି ।
 ଆ ମେ ଅସ୍ୟ ବେଧସୋ ନବୀୟସୋ ମନ୍ତୁ ଶୁଧି ନବୀୟସଃ ॥୧୧॥
 ତ୍ୱଂ ତମିନ୍ଦ୍ର ବାବୃଧାନୋ ଅସ୍ତୟୁରମିତ୍ରୟନ୍ତଂ ତୁବିଜାତ ମର୍ତ୍ୟଂ ବଜ୍ରେଣ ଶୂର ମର୍ତ୍ୟମ୍ ।
 ଜହି ଯୋ ନୋ ଅଘାୟତି ଶୃଶୁଷ୍ଠ ସୁଶ୍ରବସ୍ତମଃ ।
 ରିଷ୍ଟଂ ନ ଯାମନ୍ତପ ଭୂତୁ ଦୁର୍ମତିର୍ବିଶ୍ୱାପ ଭୂତୁ ଦୁର୍ମତିଃ ॥୧୨॥

(୧।୧୩୭) ରକ୍ଷିଃ - ପରୁଲ୍ଲେପଃ ଦୈବୋଦାସିଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଅତ୍ୟାଶ୍ଟିଃ,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୧-୫, ଇନ୍ଦ୍ରାପର୍ବତୌ ୭

ତ୍ୱୟା ବୟଂ ମଘବନ୍-ପୂର୍ବେ ଧନ ଇନ୍ଦ୍ରତ୍ୱୋତାଃ ସାସହ୍ୟାମ ପୃତନ୍ୟତୋ ବନ୍ତୁୟାମ ବନ୍ତୁଷ୍ୟତଃ ।
 ନେଦିଷ୍ଟେ ଅସ୍ମିନ୍ନହନ୍ୟସି ବୋତା ନୁ ସୁନ୍ନତେ ।
 ଅସ୍ମିନ୍ୟଜ୍ଞେ ବି ଚୟେମା ଭରେ କୃତଂ ବାଜୟନ୍ତୋ ଭରେ କୃତମ୍ ॥୧॥

ସ୍ୱର୍ଗେଷେ ଭର ଆପ୍ରସ୍ୟ ବକ୍ତୁନ୍ୟସର୍ବଧଃ ସ୍ୱସ୍ତିନୁଞ୍ଜିସି କ୍ରାଶସ୍ୟ ସ୍ୱସ୍ତିନୁଞ୍ଜିସି ।
 ଅହନ୍ନିନ୍ଦ୍ରୋ ଯଥା ବିଦେ ଶୀର୍ଣ୍ଣାଶୀର୍ଣ୍ଣୋପବାଚ୍ୟଃ ।
 ଅସ୍ତ୍ରତା ତେ ସଧ୍ୟାକ୍ଷନ୍ତ ରାତୟୋ ଭଦ୍ରା ଭଦ୍ରସ୍ୟ ରାତୟଃ ॥୭॥
 ତତ୍ତୁ ପ୍ରୟଃ ପ୍ରତ୍ୟା ତେ ଶୁଶୁକ୍ତନ୍ ଯସ୍ମିନ୍ୟଜ୍ଞେ ବାରମକୃଣ୍ଠତ କ୍ଷୟମୃତସ୍ୟ ବାରସି କ୍ଷୟମ୍ ।
 ବି ତଦ୍ଘୋଚେରଧ ଦ୍ୱିତାନ୍ତଃ ପଶ୍ୟନ୍ତି ରଶ୍ମିଭିଃ ।
 ସ ଘା ବିଦେ ଅନ୍ନିନ୍ଦ୍ରୋ ଗବେଷଣୋ ବନ୍ଧୁକ୍ଷିଦ୍-ଭ୍ୟୋ ଗବେଷଣଃ ॥୮॥
 ନୁ ଇତ୍-ଥା ତେ ପୂର୍ବଥା ଚ ପ୍ରବାଚ୍ୟଂ ଯଦଙ୍ଗିରୋଭ୍ୟୋଃ ବୃଣୋରପ ବ୍ରଜମିନ୍ଦ୍ର ଶିକ୍ଷନ୍ନପ ବ୍ରଜମ୍ ।
 ଐଭ୍ୟଃ ସମାନ୍ୟା ଦିଶାସ୍ମଭ୍ୟଂ ଜେଷି ଯୋସି ଚ ।
 ସୁନ୍ଦଦ୍-ଭ୍ୟୋ ରକ୍ଷୟା କଂ ଚିଦବ୍ରତଂ ହୃଣାୟନ୍ତଂ ଚିଦବ୍ରତମ୍ ॥୯॥
 ସଂ ଯଜ୍ଞନାନ୍ କ୍ରତୁଭିଃ ଶୂର ଇକ୍ଷୟଜନେ ହିତେ ତରୁଷନ୍ତ ଶ୍ରବସ୍ୟବଃ ପ୍ର ଯକ୍ଷନ୍ତ ଶ୍ରବସ୍ୟବଃ ।
 ତସ୍ମା ଆୟୁଃ ପ୍ରଜାବଦିଦ୍ଵାଧେ ଅର୍ଚ୍ଚନ୍ତ୍ୟୋଜସା ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ଓକ୍ୟଂ ଦିପିଷନ୍ତ ଧୀତୟୋ ଦେବୀ ଅଜ୍ଞା ନ ଧୀତୟଃ ॥୧୦॥
 ଯୁବଂ ତମିନ୍ଦ୍ରାପର୍ବତା ପୁରୋୟଧା ଯୋ ନଃ ପୃତନ୍ୟାଦପ ତଂତମିଜ୍ଞତଂ ବଜ୍ରେଣ ତଂତମିଜ୍ଞତମ୍ ।
 ଦୂରେ ତତ୍ତାୟ ଛଂସ୍ତଦ୍-ଗହନଂ ଯଦିନକ୍ଷତ୍ ।
 ଅସ୍ମାକଂ ଶତ୍ରୁନ୍-ପରି ଶୂର ବିଶ୍ୱତୋ ଦର୍ମା ଦର୍ଶୀଷ୍ଟ ବିଶ୍ୱତଃ ॥୧୧॥

(୧।୧୩୩) ଋଷିଃ - ପରୁଲ୍ଲେପଃ ଦୈବୋଦାସିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ ୧, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୨-୪, ଗାୟତ୍ରୀ ୫,
 ଧୃତିଃ ୬, ଅତ୍ୟାଶ୍ଵିଃ ୭, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଭବେ ପୁନାମି ରୋଦସୀ ଋତେନ ଦ୍ରୁହୋ ଦହାମି ସଂ ମହୀରନିନ୍ଦ୍ରାଃ ।
 ଅଭିରୁଗ୍ୟ ଯତ୍ର ହତା ଅମିତ୍ରା ବୈଲଘ୍ନାନଂ ପରି ତୃଲ୍ହା ଅଶେରନ୍ ॥୧॥
 ଅଭିରୁଗ୍ୟା ଚିଦଦ୍ରିବଃ ଶୀର୍ଷା ଯାତୁମତୀନାମ୍ । ଛିନ୍ଧି ବଚୁରିଣା ପଦା ମହାବଚୁରିଣା ପଦା ॥୨॥
 ଅବାସାଂ ମଘବଞ୍ଜିହି ଶର୍ପୋ ଯାତୁମତୀନାମ୍ । ବୈଲଘ୍ନାନକେ ଅର୍ମକେ ମହାବୈଲଘ୍ନେ ଅର୍ମକେ ॥୩॥
 ଯାସାଂ ତିସ୍ରଃ ପଞ୍ଚାଶତୋଽଭିରୁଜ୍ଞୈରପାବପଃ । ତସ୍ମୁ ତେ ମନାୟତି ତକସ୍ମୁ ତେ ମନାୟତି ॥୪॥
 ପିଶଙ୍ଗଭୃଷ୍ମିମନ୍-ଭୃଶଂ ପିଶାଚିମିନ୍ଦ୍ର ସଂ ମୃଶ । ସର୍ବଂ ରକ୍ଷୋ ନି ବର୍ହୟ ॥୫॥

ଅବର୍ମହ ଇନ୍ଦ୍ର ଦାଦୃହି ଶୁଧୀ ନଃ ଶୁଶୋଚ ହି ଦୈଃ ଶା ନ ଭୀଷାଁ ଅଦ୍ରିବୋ ଯୃଣାନ୍ ଭୀଷାଁ ଅଦ୍ରିବଃ ।
 ଶୁଷ୍ଟିକ୍ରମୋ ହି ଶୁଷ୍ଟିଭିର୍ବୈରୁଗ୍ରେଭିରୀୟସେ ।
 ଅପୂରୁଷୟୋ ଅପ୍ରତୀତ ଶୂର ସତ୍ତ୍ୱଭିସ୍ତ୍ରସପ୍ତେଃ ଶୂର ସତ୍ତ୍ୱଭିଃ ॥୭॥
 ବନୋତି ହି ସୁନ୍ଦନ୍-କ୍ଷୟଂ ପରୀକ୍ଷୟଃ ସୁନ୍ଦାନୋ ହି ସ୍ଥା ଯଜତ୍ୟବ ଦ୍ୱିଷୋ ଦେବାନାମବ ଦ୍ୱିଷଃ ।
 ସୁନ୍ଦାନ ଇସ୍ତ୍ରୀସାସତି ସହସ୍ରା ବାଜ୍ୟବୃତଃ ।
 ସୁନ୍ଦାନାୟେନ୍ଦ୍ରୋ ଦଦାତ୍ୟାତୁବଂ ରୟିଂ ଦଦାତ୍ୟାତୁବମ୍ ॥୭॥

(୧।୧୩୪) ଋଷିଃ - ପରୁଲ୍ଲେପଃ ଦୈବୋଦାସିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅତ୍ୟାଷ୍ଟିଃ ୧-୫, ଅଷ୍ଟିଃ ୭, ଦେବତା - ବାୟୁଃ

ଆ ତ୍ୱା ଜୁବୋ ରାରହାଶା ଅଭି ପ୍ରୟୋ ବାୟୋ ବହନ୍ତିହ ପୂର୍ବପୀତୟେ ସୋମସ୍ୟ ପୂର୍ବପୀତୟେ ।
 ଉର୍ଧ୍ୱା ତେ ଅନ୍ନ ସୁନ୍ଦତା ମନସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟତୁ ଜାନତୀ ।
 ନିୟୁତ୍ୱତା ରଥେନା ଯାହି ଦାବନେ ବାୟୋ ମଖସ୍ୟ ଦାବନେ ॥୧॥
 ମନ୍ତ୍ରନ୍ତୁ ତ୍ୱା ମନ୍ତ୍ରିନୋ ବାୟୁବିନ୍ଦବୋଽସ୍ତନ୍-କ୍ରାଶାସଃ ସୁକୃତା ଅଭିଦ୍ୟବୋ ଗୋଭିଃ କ୍ରାଶା ଅଭିଦ୍ୟବଃ ।
 ଯଜ କ୍ରାଶା ଇରଧ୍ୟୋ ଦକ୍ଷଂ ସଚନ୍ତ ଉତୟଃ ।
 ସପ୍ରୀତୀନା ନିୟୁତୋ ଦାବନେ ଧିୟ ଉପ ବ୍ରୁବତ ଇଂ ଧିୟଃ ॥୨॥
 ବାୟୁର୍ଯୁଜ୍ଜତେ ରୋହିତା ବାୟୁରରୁଣା ବାୟୁ ରଥେ ଅଜିରା ଧୁରି ବୋଲ୍‌ହବେ ବହିଷ୍ଠା ଧୁରି ବୋଲ୍‌ହବେ ।
 ପ୍ର ବୋଧୟା ପୁରଂଧିଂ ଜାର ଆ ସସତୀମିବ ।
 ପ୍ର ଚକ୍ଷୟ ରୋଦସୀ ବାସୟୋଷସଃ ଶ୍ରବସେ ବାସୟୋଷସଃ ॥୩॥
 ତୁଭ୍ୟମୁଷାସଃ ଶୁଚୟଃ ପରାବତି ଭଦ୍ରା ବସ୍ତା ତନ୍ମତେ ଦଂସୁ ରଶ୍ମିଷୁ ଚିତ୍ରା ନବ୍ୟେଷୁ ରଶ୍ମିଷୁ ।
 ତୁଭ୍ୟଂ ଧେନୁଃ ସବର୍ଦ୍ଧୁଽପା ବିଶ୍ୱା ବସୁନି ଦୋହତେ ।
 ଅଜନୟୋ ମରୁତୋ ବକ୍ଷଶାଭ୍ୟୋ ଦିବ ଆ ବକ୍ଷଶାଭ୍ୟଃ ॥୪॥
 ତୁଭ୍ୟଂ ଶୁକ୍ରାସଃ ଶୁଚୟସ୍ତୁରଣ୍ୟବୋ ମଦେଷୁଗ୍ରା ଇଷଶନ୍ତ ଭୂର୍ବଣ୍ୟପାମିଷନ୍ତ ଭୂର୍ବଣି ।
 ତ୍ୱାଂ ସ୍ରୀରୀ ଦସମାନୋ ଭଗମୀଜେ ତକ୍ୱବୀୟେ ।
 ତ୍ୱଂ ବିଶ୍ୱସ୍ତାଦ୍-ଭୁବନାତ୍-ପାସି ଧର୍ମଶାସ୍ତୁର୍ଯାତ୍-ପାସି ଧର୍ମଶା ॥୫॥

ତୁଂ ନୋ ବାୟବେଷାମପୂର୍ବ୍ୟଃ ସୋମାନାଂ ପ୍ରଥମଃ ପୀତିମର୍ହସି ସୁତାନାଂ ପୀତିମର୍ହସି ।
ଉତୋ ବିଦୁତ୍ତତୀନାଂ ବିଶାଂ ବବର୍ଜୁଷୀଶାମ୍ ।
ବିଶ୍ୱା ଇତ୍ତେ ଧେନବୋ ଦୁହ୍ର ଆଶିରଂ ଘୃତଂ ଦୁହ୍ରତ ଆଶିରମ୍ ॥୭॥

=====

(୧।୧୩୫) ଋଷିଃ - ପରୁଲ୍ଲେପଃ ଦୈବୋଦାସିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅତ୍ୟାଶ୍ଟିଃ ୧-୭, ୯, ଅଶ୍ଟିଃ ୭-୮,
ଦେବତା - ବାୟୁଃ ୧-୩, ୯, ଇନ୍ଦ୍ରବାୟୁ ୪-୮

=====

ସ୍ତ୍ରୀର୍ଣ୍ଣଂ ବର୍ହିରୂପ ନୋ ଯାହି ବୀତୟେ ସହସ୍ରେଣ ନିୟୁତା ନିୟୁତୃତେ ଶତନୀଭିର୍ନିୟୁତୃତେ ।
ତୁଭ୍ୟଂ ହି ପୂର୍ବପୀତୟେ ଦେବା ଦେବାୟ ଯେମିରେ ।
ପ୍ର ତେ ସୁତାସୋ ମଧୁମନ୍ତୋ ଅସ୍ଥିରନ୍ତୁଦାୟ କ୍ରତୃ ଅସ୍ଥିରନ୍ ॥୧॥
ତୁଭ୍ୟାୟଂ ସୋମଃ ପରିପୂତୋ ଅଦ୍ରିଭିଃ ସ୍ୱାର୍ହା ବସାନଃ ପରି କୋଶମର୍ଷତି ଶୁକ୍ରା ବସାନୋ ଅର୍ଷତି ।
ତବାୟଂ ଭାଗ ଆୟୁଷ୍ତୁ ସୋମୋ ଦେବେଷୁ ହୃୟତେ ।
ବହ ବାୟୋ ନିୟୁତୋ ଯାହ୍ୟସ୍ତୁର୍ଭୂଷାଣୋ ଯାହ୍ୟସ୍ତୁୟଃ ॥୨॥
ଆ ନୋ ନିୟୁଦ୍-ଭିଃ ଶତନୀଭିରଧୂରଂ ସହସ୍ରିଣୀଭିରୂପ ଯାହି ବୀତୟେ ବାୟୋ ହବ୍ୟାନି ବୀତୟେ ।
ତବାୟଂ ଭାଗ ଋତ୍ୱିୟଃ ସରଶ୍ଵିଃ ସୂର୍ଯ୍ୟେ ସତା ।
ଅଧୃୟୁର୍ଭିର୍ଭରମାଣା ଅୟଂସତ ବାୟୋ ଶୁକ୍ରା ଅୟଂସତ ॥୩॥
ଆ ବାଂ ରଥୋ ନିୟୁତ୍ୱାନୁଷଦବସେଃତି ପ୍ରୟାଂସି ସୁଧିତାନି ବୀତୟେ ବାୟୋ ହବ୍ୟାନି ବୀତୟେ ।
ପିବତଂ ମଧ୍ୱୋ ଅନ୍ଧସଃ ପୂର୍ବପେୟଂ ହି ବାଂ ହିତମ୍ ।
ବାୟବା ଚନ୍ଦ୍ରେଣ ରାଧସା ଗତମିନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚ ରାଧସା ଗତମ୍ ॥୪॥
ଆ ବାଂ ଧିୟୋ ବବୃତୁ୍ୟରଧୂରାଂ ଉପେମମିନ୍ଦୁଂ ମର୍ମୃଜନ୍ତୁ ବାଜିନମାଶୁମତ୍ୟଂ ନ ବାଜିନମ୍ ।
ତେଷାଂ ପିବତମସ୍ତୁୟ ଆ ନୋ ଗନ୍ତମିହୋତ୍ୟା ।
ଇନ୍ଦ୍ରବାୟୁ ସୁତାନାମଦ୍ରିଭିର୍ଯୁବଂ ମଦାୟ ବାଜଦା ଯୁବମ୍ ॥୫॥
ଇମେ ବାଂ ସୋମା ଅୟା ସୁତା ଇହାଧୃୟୁର୍ଭିର୍ଭରମାଣା ଅୟଂସତ ବାୟୋ ଶୁକ୍ରା ଅୟଂସତ ।
ଏତେ ବାମଭ୍ୟସ୍ତୃଷତ ତିରଃ ପବିତ୍ରମାଶବଃ ।
ୟୁବାୟବୋଃତି ରୋମାଶ୍ୟବ୍ୟୟା ସୋମାସୋ ଅତ୍ୟବ୍ୟୟା ॥୬॥

ଅତି ବାୟୋ ସସତୋ ଯାହି ଶଶ୍ୱତୋ ଯତ୍ର ଗ୍ରାବା ବଦତି ତତ୍ର ଗଚ୍ଛତଂ ଗୃହମିନ୍ଦ୍ରଞ୍ଚ ଗଚ୍ଛତମ୍ ।
 ବି ସୁନ୍ଦତା ଦଦୃଶେ ରୀୟତେ ଘୃତମା ପୂର୍ଣ୍ଣୟା ନିୟୁତା ଯାଥୋ ଅଧିରମିନ୍ଦ୍ରଞ୍ଚ ଯାଥୋ ଅଧିରମ୍ ॥୭॥
 ଅତ୍ରାହ ତଦ୍ୱହେଥେ ମଧୁ ଆହୁତିଂ ଯମଶ୍ୱତ୍-ଅମୁପତିଷ୍ଠନ୍ତ ଜାୟବୋଃସ୍ତେ ତେ ସନ୍ତ ଜାୟବଃ ।
 ସାକଂ ଗାବଃ ସୁବତେ ପତ୍ୟତେ ଯବୋ ନ ତେ ବାୟ ଉପ ଦସ୍ୟନ୍ତି ଧେନବୋ ନାପ ଦସ୍ୟନ୍ତି ଧେନବଃ ॥୮॥
 ଇମେ ଯେ ତେ ସୁ ବାୟୋ ବାହ୍ୱୋଜସୋଃକ୍ରନ୍ଦୀ ତେ ପତୟନ୍ତ୍ୟକ୍ଷଣୋ ମହି ବ୍ରାଧନ୍ତ ଉକ୍ଷଣଃ ।
 ଧନ୍ୱଞ୍ଜିଦ୍ୟେ ଅନାଶବୋ ଜୀରାଶ୍ୱିଦଗିରୌକସଃ ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟେବ ରଶ୍ମୟୋ ଦୁର୍ନିୟନ୍ତ୍ରବୋ ହସ୍ତୟୋଦୁର୍ନିୟନ୍ତ୍ରବଃ ॥୯॥

(୧।୧୩୭) ଋଷିଃ - ପରୁଲ୍ଲେପଃ ଦୈବୋଦାସିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅତ୍ୟାଶ୍ଟିଃ ୧-୭, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୭,
 ଦେବତା - ମିତ୍ରାବରୁଣୌ ୧-୫, ଲିଙ୍ଗୋକ୍ତାଃ ୭-୭

ପ୍ର ସୁ ଜ୍ୟେଷ୍ଠଂ ନିଚିରାଭ୍ୟାଂ ବୃହନ୍ନମୋ ହବ୍ୟଂ ମତିଂ ଭରତା ମୃଳୟନ୍-ଭ୍ୟାଂ ସ୍ୱାଦିଷ୍ଠଂ ମୃଳୟନ୍-ଭ୍ୟାଂ ।
 ତା ସମ୍ରାଜା ଘୃତାସୁତୀ ଯଜ୍ଞେୟାଞ୍ଜ ଉପସୁତା ।
 ଅଧୈନୋଃ କ୍ଷତ୍ରଂ ନ କୁତଶ୍ଚନାଧୃଷେ ଦେବତ୍ୱଂ ନୁ ଚିଦାଧୃଷେ ॥୧॥
 ଅଦର୍ଶି ଗାତୁରୁରବେ ବରୀୟସୀ ପତ୍ନା ଋତସ୍ୟ ସମୟଂସ୍ତ ରଶ୍ମିଭିଶ୍ଚକ୍ଷୁର୍ଭଗସ୍ୟ ରଶ୍ମିଭିଃ ।
 ଦ୍ୟୁକ୍ଷଂ ମିତ୍ରସ୍ୟ ସାଦନମୟମ୍-ଣୋ ବରୁଣସ୍ୟ ତ ।
 ଅଥା ଦଧାତେ ବୃହଦୁକ୍ଥ୍ୟଂ ବୟ ଉପସୁତ୍ୟଂ ବୃହଦ୍ବୟଃ ॥୨॥
 ଜ୍ୟୋତିଷ୍ମତୀମଦିତିଂ ଧାରୟତ୍ସିତିଂ ସ୍ୱର୍ବତୀମା ସତେତେ ଦିବେଦିବେ ଜାଗୃବାଂସା ଦିବେଦିବେ ।
 ଜ୍ୟୋତିଷ୍ମତ୍ସତ୍ରମାଶାତେ ଆଦିତ୍ୟା ଦାନୁନୟତୀ ।
 ମିତ୍ରସ୍ତୟୋର୍ବରୁଣୋ ଯାତୟଜ୍ଞନୋଃର୍ଯମା ଯାତୟଜ୍ଞନଃ ॥୩॥
 ଅୟଂ ମିତ୍ରାୟ ବରୁଣାୟ ଶଂତମଃ ସୋମୋ ଭୃତ୍ୱବପାନେଷ୍ଟାଭଗୋ ଦେବୋ ଦେବେଷ୍ଟାଭଗଃ ।
 ତଂ ଦେବାସୋ ଜୁଷେରତ ବିଶ୍ୱେ ଅଦ୍ୟ ସଜୋଷସଃ ।
 ତଥା ରାଜାନା କରଥୋ ଯଦୀମହ ଋତାବାନା ଯଦୀମହେ ॥୪॥

ଯୋ ମିତ୍ରାୟ ବରୁଣାୟ ବିଧିନୋଽନର୍ବାଣଂ ତଂ ପରି ପାତୋ ଅଂହସୋ ଦାଶ୍ଟାଂସଂ ମର୍ତ୍ତମଂହସଃ ।
ତମର୍ଯ୍ୟମାଭି ରକ୍ଷତ୍ୟାଭୁୟନ୍ତମନ୍ତୁ ବ୍ରତମ୍ ।
ଭକ୍-ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଏନୋଃ ପରିଭୁଷତି ବ୍ରତଂ ସ୍ତୋମୈରାଭୁଷତି ବ୍ରତମ୍ ॥୫॥
ନମୋ ଦିବେ ବୃହତେ ରୋଦସୀଭ୍ୟାଂ ମିତ୍ରାୟ ବୋଚଂ ବରୁଣାୟ ମୀଲ୍ଦୁଷେ ସୁମୃଳୀକାୟ ମୀଲ୍ଦୁଷେ ।
ଇନ୍ଦ୍ରମଗ୍ନିମୁପ ସ୍ତୁହି ଦ୍ୟୁକ୍ଷମର୍ଯ୍ୟମଣଂ ଭଗମ୍ ।
ଜ୍ୟୋଗ୍ଜୀବନ୍ତଃ ପ୍ରଜୟା ସଚେମହି ସୋମସ୍ୟୋତୀ ସଚେମହି ॥୬॥
ଭତୀ ଦେବାନାଂ ବୟମିନ୍ଦ୍ରବଜ୍ରୋ ମଂସୀମହି ସ୍ୱୟଶସୋ ମରୁଦ୍-ଭିଃ ।
ଅଗ୍ନିର୍ମିତ୍ରୋ ବରୁଣଃ ଶର୍ମ ଯଂସନ୍ତଦଶ୍ୟାମ ମଘବାନୋ ବୟଂ ତ ॥୭॥

॥ ଇତି ଦ୍ୱିତୀୟାଷ୍ଟକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

। ଅଥଃ ଦ୍ଵିତୀୟାଷ୍ଟକଃ ।
(ଦ୍ଵିତୀୟୋଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗାଃ ୧-୨୭)

=====

(୧।୧୩୭) ଋଷିଃ - ପରୁଲ୍ଲେପଃ ଦୈବୋଦାସିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅତିଶକ୍ତୀ, ଦେବତା - ମିତ୍ରାବରୁଣୌ

=====

ସୁଷୁମା ଯାତମଦ୍ରିଭିର୍ଗୋଶ୍ରୀତା ମହରା ଇମେ ସୋମାସୋ ମହରା ଇମେ ।
ଆ ରାଜାନା ଦିବିସ୍ତୃଶାସ୍ତ୍ରତା ଗନ୍ତମୁପ ନଃ ।
ଇମେ ବାଂ ମିତ୍ରାବରୁଣା ଗବାଶିରଃ ସୋମାଃ ଶୁକ୍ରା ଗବାଶିରଃ ॥୧॥
ଇମ ଆ ଯାତମିନ୍ଦବଃ ସୋମାସୋ ଦଧ୍ୟାଶିରଃ ସୁତାସୋ ଦଧ୍ୟାଶିରଃ ।
ଉତ ବାମୁଷସୋ ବୁଧି ସାକଂ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ରଶ୍ମିଭିଃ ।
ସୁତୋ ମିତ୍ରାୟ ବରୁଣାୟ ପୀତୟେ ଚାରୁରୂତାୟ ପୀତୟେ ॥୨॥
ତାଂ ବାଂ ଧେନୁଂ ନ ବାସରୀମଂଶୁଂ ଦୁହନ୍ତ୍ୟଦ୍ରିଭିଃ ସୋମଂ ଦୁହନ୍ତ୍ୟଦ୍ରିଭିଃ ।
ଅସ୍ତ୍ରତା ଗନ୍ତମୁପ ନୋଃବୀଜ୍ଞା ସୋମପୀତୟେ ।
ଅୟଂ ବାଂ ମିତ୍ରାବରୁଣା ନୃଭିଃ ସୁତଃ ସୋମ ଆ ପୀତୟେ ସୁତଃ ॥୩॥

=====

(୧।୧୩୮) ଋଷିଃ - ପରୁଲ୍ଲେପଃ ଦୈବୋଦାସିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅତ୍ୟାଷ୍ଟିଃ, ଦେବତା - ପୂଷା

=====

ପ୍ରପ୍ର ପୂଷସ୍ତୁବିଜାତସ୍ୟ ଶସ୍ୟତେ ମହିତୃମସ୍ୟ ତବସୋ ନ ତନ୍ନତେ ସ୍ତୋତ୍ରମସ୍ୟ ନ ତନ୍ନତେ ।
ଅର୍ଚାମି ସୁମନ୍ୟନ୍ନହମନ୍ତ୍ୟତିଂ ମୟୋଭୁବନ୍ ।
ବିଶ୍ଵସ୍ୟ ଯୋ ମନ ଆୟୁୟୁବେ ମଖୋ ଦେବ ଆୟୁୟୁବେ ମଖଃ ॥୧॥
ପ୍ର ହି ତ୍ଵା ପୂଷନ୍ନଜିରଂ ନ ଯାମନି ସ୍ତୋମେଭିଃ କୃଣୁ ଋଣବୋ ଯଥା ମୃଧ ଉଷ୍ତୋ ନ ପୀପରୋ ମୃଧଃ ।
ଦୁବେ ଯତ୍ନା ମୟୋଭୁବଂ ଦେବଂ ସଖ୍ୟାୟ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଃ ।
ଅସ୍ମାକମାଞ୍ଜୁଷାୟୁମ୍ନିନସ୍ତୃଧି ବାଜେଷୁ ଦ୍ୟୁମ୍ନିନସ୍ତୃଧି ॥୨॥

ଯୁସ୍ୟ ତେ ପୁଷ୍ପହସ୍ୟେ ବିପନ୍ୟବଃ କ୍ରତୁଃ ଚିତ୍ରନ୍ତୋଽବସା ବୁଭୁକ୍ତିର ଇତି କ୍ରତୁଃ ବୁଭୁକ୍ତିରେ ।
 ତାମନ୍ତୁ ତ୍ବା ନବୀୟସୀଂ ନିୟୁତଂ ରାୟ ଇମହେ ।
 ଅହେଳମାନ ଉରୁଶଂସ ସରୀ ଭବ ବାଜେବାଜେ ସରୀ ଭବ ॥୩॥
 ଅସ୍ୟା ଉ ସ୍ତୁ ଶ ଉପ ସାତୟେ ଭୁବୋଽହେଳମାନୋ ରରିବ୍ବା ଅଜାଶ୍ଚ ଶ୍ରବସ୍ୟତାମଜାଶ୍ଚ ।
 ଓ ସ୍ତୁ ତ୍ବା ବବୃତୀମହି ସ୍ରୋମେଭିର୍ଦସ୍ମ ସାଧୁଭିଃ ।
 ନହି ତ୍ବା ପୁଷ୍ପନ୍ନତିମନ୍ୟ ଆୟୁଶେ ନ ତେ ସଖ୍ୟମପହୁବେ ॥୪॥

(୧।୧୩୯) ଋଷିଃ - ପରୁଲ୍ଲେପଃ ଦୈବୋଦାସିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅତ୍ୟାଶ୍ଟିଃ ୧-୪, ୬-୧୦, ବୃହତୀ ୫,
 ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୧, ଦେବତା - ବିଶ୍ଵେ ଦେବାଃ ୧, ୧୧, ମିତ୍ରାବରୁଣୌ ୨, ଅଶ୍ଵିନୌ ୩-୫, ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୬,
 ଅଗ୍ନିଃ ୭, ମରୁତଃ ୮, ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ୯, ବୃହସ୍ପତିଃ ୧୦

ଅସ୍ତୁ ଶ୍ରୌଷତ୍ ପୁରୋ ଅଗ୍ନିଂ ଧିୟା ଦଧ ଆ ନୁ ତଲ୍ଲର୍ଥୋ ଦିବ୍ୟଂ ବୃଣୀମହ ଇନ୍ଦ୍ରବାୟୁ ବୃଣୀମହେ ।
 ଯୁଜ କ୍ରାଶା ବିବସ୍ଵତି ନାଭା ସଂଦାୟି ନବ୍ୟସୀ ।
 ଅଧ ପ୍ର ସୁ ନ ଉପ ଯନ୍ତୁ ଧୀତୟୋ ଦେବୀ ଅଛା ନ ଧୀତୟଃ ॥୧॥
 ଯୁଜ ତ୍ୟନ୍ତିତ୍ରାବରୁଣାବୃତାଦଧ୍ୟାଦଦାଧେ ଅନୃତଂ ସ୍ଵେନ ମନ୍ୟୁନା ଦକ୍ଷସ୍ୟ ସ୍ଵେନ ମନ୍ୟୁନା ।
 ଯୁବୋରିତ୍-ଥାଧି ସଦ୍ଵସ୍ତପଶ୍ୟାମ ହିରଣ୍ୟୟମ୍ ।
 ଧୀଭିଶ୍ଚନ ମନସା ସ୍ଵେତିରକ୍ଷତିଃ ସୋମସ୍ୟ ସ୍ଵେତିରକ୍ଷତିଃ ॥୨॥
 ଯୁବାଂ ସ୍ରୋମେଭିର୍ଦେବୟନ୍ତୋ ଅଶ୍ଵିନାଶ୍ରାବୟନ୍ତ ଇବ ଶ୍ଲୋକମାୟବୋ ଯୁବାଂ ହବ୍ୟାଭ୍ୟାୟବଃ ।
 ଯୁବୋର୍ବିଶ୍ଵା ଅଧି ଶ୍ରିୟଃ ପୃକ୍ଷଶ୍ଚ ବିଶ୍ଵବେଦସା ।
 ପୁଷ୍ପାୟନ୍ତେ ବାଂ ପବୟୋ ହିରଣ୍ୟୟେ ରଥେ ଦସ୍ରା ହିରଣ୍ୟୟେ ॥୩॥
 ଅଚେତି ଦସ୍ରା ବୁ୍ୟ ନାକମୃଶ୍ଵଥୋ ଯୁଞ୍ଜିତେ ବାଂ ରଥୟନ୍ତୋ ଦିବିଷ୍ଠିଷ୍ଠଧ୍ଵସ୍ଥାନୋ ଦିବିଷ୍ଠିଷ୍ଠ ।
 ଅଧି ବାଂ ସ୍ଥାମ ବନ୍ଧୁରେ ରଥେ ଦସ୍ରା ହିରଣ୍ୟୟେ ।
 ପଥେବ ଯନ୍ତ୍ରାବନ୍ତୁଶାସତା ରଜୋଽଞ୍ଜିସା ଶାସତା ରଜଃ ॥୪॥
 ଶତୀଭିର୍ନଃ ଶତୀବସୁ ଦିବା ନକ୍ତଂ ଦଶସ୍ୟତମ୍ ।
 ମା ବାଂ ରାତିରୁପ ଦସତ୍-କଦା ଚନାସ୍ତ୍ରାତୀଃ କଦା ଚନ ॥୫॥

ବୃଷନ୍ନିନ୍ଦ୍ର ବୃଷପାଶାସ ଇନ୍ଦବ ଇମେ ସୁତା ଅଦ୍ରିଷ୍ଟତାସ ଉଦ୍-ଭିଦସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ସୁତାସ ଉଦ୍-ଭିଦଃ ।
 ତେ ତ୍ବା ମନ୍ତନ୍ତୁ ଦାବନେ ମହେ ଚିତ୍ରାୟ ରାଧସେ ।
 ଗୀର୍ତ୍ତର୍ତ୍ତବାହଃ ସୁବମାନ ଆ ଗହି ସୁମୂଳୀକୋ ନ ଆ ଗହି ॥୭॥
 ଓ ଷୁ ଶୋ ଅଗ୍ନେ ଶୁଶୁହି ତ୍ୱମୀଳିତୋ ଦେବେଭ୍ୟୋ ବ୍ରବସି ଯୁକ୍ତିୟେଭ୍ୟୋ ରାଜଭ୍ୟୋ ଯୁକ୍ତିୟେଭ୍ୟଃ ।
 ଯୁକ୍ତ ତ୍ୟାମଙ୍ଗିରୋଭ୍ୟୋ ଧେନୁଂ ଦେବା ଅଦତ୍ତନ ।
 ବି ତାଂ ଦୁହ୍ରେ ଅର୍ଯ୍ୟମା କର୍ତ୍ତରୀ ସର୍ତ୍ତା ଏଷ ତାଂ ବେଦ ମେ ସରା ॥୮॥
 ମୋ ଷୁ ବୋ ଅସ୍ତଦତି ତାନି ପୌଂସ୍ୟା ସନା ଭୁବନ୍ଧ୍ୟମ୍ନାନି ମୋତ ଜାରିଷୁରସ୍ତୁତ୍-ପୁରୋତ ଜାରିଷୁ ।
 ଯଦୃଷ୍ଟିତଂ ଯୁଗେୟୁଗେ ନବ୍ୟଂ ଘୋଷାଦମର୍ତ୍ୟମ୍ ।
 ଅସ୍ତାସୁ ତନ୍ନରୁତୋ ଯୁକ୍ତ ଦୁଷ୍ଟରଂ ଦିଧୃତା ଯୁକ୍ତ ଦୁଷ୍ଟରମ୍ ॥୯॥
 ଦଧ୍ୟାତ୍ ହ ମେ ଜନ୍ତୁଷଂ ପୂର୍ବୋ ଅଙ୍ଗିରାଃ ପ୍ରିୟମେଧଃ କଣ୍ଠୋ ଅଦ୍ରିମନ୍ତୁର୍ବିଦୁସ୍ତେ ମେ ପୂର୍ବେ ମନ୍ତୁର୍ବିଦୁଃ ।
 ତେଷାଂ ଦେବେଷ୍ଟାୟତିରସ୍ତାକଂ ତେଷୁ ନାଭୟଃ ।
 ତେଷାଂ ପଦେନ ମହ୍ୟା ନମେ ଗିରେନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଆ ନମେ ଗିରା ॥୧୦॥
 ହୋତା ଯୁକ୍ତଦ୍ୱନିନୋ ବନ୍ତ ବାୟଂ ବୃହସ୍ପତିର୍ଯଜତି ବେନ ଭକ୍ଷତିଃ ପୁରୁବାରେଭିରୁକ୍ଷତିଃ ।
 ଜଗୃଭ୍ନା ଦୂର ଆଦିଶଂ ଶ୍ଲୋକମଦ୍ରେରଧ ତ୍ୱନା ।
 ଅଧାରୟଦରରିନ୍ଦାନି ସୁକ୍ରତୁଃ ପୁରୁ ସଦ୍ଭାନି ସୁକ୍ରତୁଃ ॥୧୧॥
 ଯେ ଦେବାସୋ ଦିବ୍ୟେକାଦଶ ସ୍ଥ ପୃଥିବ୍ୟାମଧ୍ୟେକାଦଶ ସ୍ଥ ।
 ଅୟୁକ୍ଷିତୋ ମହିନୈକାଦଶ ସ୍ଥ ତେ ଦେବାସୋ ଯୁକ୍ତିମିମଂ ଭୁଷଧୁମ୍ ॥୧୨॥

(୧।୧୪୦) ରକ୍ଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔଚଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୯,୧୧, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ଜଗତୀ ଙ୍ ୧୦,
 ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୨-୧୩, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ବେଦିଷଦେ ପ୍ରିୟଧାମାୟ ସୁଦୁଃତେ ଧାସିମିବ ପ୍ର ଭରା ଯୋନିମଗ୍ନୟେ ।
 ବସ୍ତେଶେବ ବାସୟା ମନ୍ଥନା ଶୁଚିଂ ଜ୍ୟୋତୀରଥଂ ଶୁକ୍ରବର୍ଣ୍ଣଂ ତମୋହନମ୍ ॥୧॥
 ଅଭି ଦ୍ୱିଜନ୍ତା ତ୍ରିବୃଦନ୍ନମୃଜ୍ୟତେ ସଂବସ୍ତରେ ବାବୃଧେ ଜଗ୍-ଧମୀ ପୁନଃ ।
 ଅନ୍ୟସ୍ୟାସା ଜିହ୍ୱୟା ଜେନେନା ବୃଷା ନ୍ୟନେନ ବନିନୋ ମୃଷ୍ଟ ବାରଣଃ ॥୨॥

କୃଷ୍ଣପୁତ୍ରୋ ବେବିଜେ ଅସ୍ୟ ସନ୍ଧିତା ଉଭା ତରେତେ ଅଭି ମାତରା ଶିଶୁମ୍ ।
 ପ୍ରାରାଜିତ୍ୱଂ ଧୂସୟନ୍ତଂ ତୃଷ୍ଣରୂପମା ସାତ୍ୟଂ କୁପୟଂ ବର୍ଧନଂ ପିତୁଃ ॥୩॥
 ମୁମୁକ୍ଷୋ ମନବେ ମାନବସ୍ୟାତେ ରଘୁଦ୍ରୁବଃ କୃଷ୍ଣସୀତାସ ଉ ଜୁବଃ ।
 ଅସମନା ଅଜିରାସୋ ରଘୁଷ୍ୟଦୋ ବାତଜୁତା ଉପ ଯୁଜ୍ୟନ୍ତ ଆଶବଃ ॥୪॥
 ଆଦସ୍ୟ ତେ ଧୂସୟନ୍ତୋ ବୃଥେରତେ କୃଷ୍ଣମତ୍ତଂ ମହି ବର୍ଧଃ କରିକ୍ରତଃ ।
 ଯୁସ୍ରୀଂ ମହୀମବନିଂ ପ୍ରାଭି ମର୍ମୁଶଦଭିଶ୍ୱସନ୍ତ୍ରସ୍ତନୟନ୍ନେତି ନାନଦତ୍ ॥୫॥
 ଭୂଷନ୍ନ ଯୋଧି ବଭ୍ରୁଷୁ ନମ୍ନତେ ବୃଷେବ ପତ୍ନୀରତ୍ୟୋତି ରୋରୁବତ୍ ।
 ଓଜାୟମାନସ୍ତନ୍ନଶ୍ଚ ଶୁମ୍ଭତେ ଭୀମୋ ନ ଶୃଙ୍ଗା ଦବିଧାବ ଦୁର୍ଗତଃ ॥୬॥
 ସ ସଂସ୍ତ୍ରୋ ବିଷ୍ଣୁରଃ ସଂ ଗୃଭାୟତି ଜାନନ୍ନେବ ଜାନତୀର୍ନିତ୍ୟ ଆ ଶୟେ ।
 ପୁନର୍ବଧନ୍ତେ ଅପି ଯନ୍ତି ଦେବ୍ୟମନ୍ୟଦୃପଃ ପିତ୍ରୋଃ କୃଶ୍ଣତେ ସତା ॥୭॥
 ତମଗ୍ରୁବଃ କେଶିନୀଃ ସଂ ହି ରେଭିର ଉର୍ଧ୍ୱାସ୍ତମ୍ଭୁର୍ମମୁଷୀଃ ପ୍ରାୟବେ ପୁନଃ ।
 ତାସାଂ ଜରାଂ ପ୍ରମୁଞ୍ଚନ୍ନେତି ନାନଦଦସ୍ତଂ ପରଂ ଜନୟନ୍ତୀବମସ୍ତତମ୍ ॥୮॥
 ଅଧୀବାସଂ ପରି ମାତୁ ରିହନ୍ନହ ତୁବିଗ୍ରେଭିଃ ସତ୍ତ୍ୱଭିର୍ଯାତି ବି ଜ୍ରୟଃ ।
 ବୟୋ ଦଧତ୍-ପଦ୍ମତେ ରେରିହସ୍ରଦାନୁ ଶ୍ୟେନୀ ସତତେ ବର୍ତନୀରହ ॥୯॥
 ଅସ୍ଥାକମଗ୍ନେ ମଘବସ୍ତୁ ଦୀଦିହ୍ୟଧ ଶ୍ୱସୀବାନ୍ୟଷଭୋ ଦମୁନାଃ ।
 ଅବାସ୍ୟା ଶିଶୁମତୀରଦୀଦେର୍ବର୍ମେବ ଯୁସ୍ତୁ ପରିଜର୍ତ୍ତୁରାଶଃ ॥୧୦॥
 ଇଦମଗ୍ନେ ସୁଧିତଂ ଦୁର୍ଧିତାଦଧି ପ୍ରିୟାଦୁ ଚିହ୍ନନ୍ନନଃ ପ୍ରେୟୋ ଅସ୍ତୁ ତେ ।
 ଯତ୍ନେ ଶୁକ୍ରଂ ତନ୍ନୋ ରୋଚତେ ଶୁଚି ତେନାସ୍ଥାଭ୍ୟଂ ବନସେ ରତ୍ନମା ତ୍ୱମ୍ ॥୧୧॥
 ରଥାୟ ନାବମୁତ ନୋ ଗୃହାୟ ନିତ୍ୟାରିତ୍ରାଂ ପଦ୍ମତୀଂ ରାସ୍ୟଗ୍ନେ ।
 ଅସ୍ଥାକଂ ବୀରୀଂ ଉତ ନୋ ମଘୋନୋ ଜନୀଶ୍ଚ ଯା ପାରୟାଚ୍ଛର୍ମୟା ତ ॥୧୨॥
 ଅଭୀ ନୋ ଅଗ୍ନ ଉକ୍ଥମିଦ୍ଭୁଗୁର୍ଯା ଦ୍ୟାବାକ୍ଷାମା ସିନ୍ଧବଶ୍ଚ ସ୍ୱଗୂର୍ତ୍ତାଃ ।
 ଗବ୍ୟଂ ଯବ୍ୟଂ ଯଜ୍ଞୋ ଦୀର୍ଘାହେଷଂ ବରମରୁଣୋଽପା ବରନ୍ତ ॥୧୩॥

=====

(୧।୧୪୧) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔତଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୧୧, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୨-୧୩, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ବଳିତ୍-ଆ ତଦ୍‌ପୁଷେ ଧାୟି ଦର୍ଶତଂ ଦେବସ୍ୟ ଭର୍ଗଃ ସହସ୍ରୋ ଯତୋ ଜନି ।
ୟଦୀମୁପ ହୁରତେ ସାଧତେ ମତିରୃତସ୍ୟ ଧେନା ଅନୟନ୍ତ ସସ୍ତୁତଃ ॥୧॥
ପୃଷ୍ଠୋ ବପୁଃ ପିତୁମାନ୍ନିତ୍ୟ ଆ ଶୟେ ଦ୍ଵିତୀୟମା ସପ୍ତଶିବାସୁ ମାତୃଷୁ ।
ତୃତୀୟମସ୍ୟ ବୃଷଭସ୍ୟ ଦୋହସେ ଦଶପ୍ରମତିଂ ଜନୟନ୍ତ ଯୋଷଣଃ ॥୨॥
ନିର୍ଯ୍ୟଦୀଂ ବୁଧ୍ନାନ୍ନୁହିଷସ୍ୟ ବର୍ପସ ଇଶାନାସଃ ଶବସା କ୍ରନ୍ତ ସୁରୟଃ ।
ୟଦୀମନ୍ନୁ ପ୍ରଦିବୋ ମଧୁ ଆଧବେ ଗୁହା ସନ୍ତଂ ମାତରିଶ୍ଵା ମଥାୟତି ॥୩॥
ପ୍ର ଯତ୍-ପିତୁଃ ପରମାନ୍ନୀୟତେ ପର୍ଯ୍ୟା ପୃଷ୍ଠଧୋ ବୀରୁଧୋ ଦଂସୁ ରୋହତି ।
ଭଭା ଯଦସ୍ୟ ଜନ୍ମଷଂ ଯଦିନ୍ଦ୍ରତ ଆଦିଦ୍ୟବିଷ୍ଠୋ ଅଭବଦ୍-ଘୃଣା ଶୁଚିଃ ॥୪॥
ଆଦିନ୍ନାତୃରାବିଶଦ୍ୟାସ୍ତା ଶୁଚିରହିଂସ୍ୟମାନ ଭର୍ବିୟା ବି ବାବୃଧେ ।
ଅନ୍ନୁ ଯତ୍-ପୂର୍ବା ଅରୁହସ୍ତନାଜୁବୋ ନି ନବ୍ୟସୀଷ୍ଠବରାସୁ ଧାବତେ ॥୫॥
ଆଦିଜ୍ଞୋତାରଂ ବୃଣତେ ଦିବିଷ୍ଠିଷୁ ଭଗମିବ ପପୃଚାନାସ ରଞ୍ଜିତେ ।
ଦେବାନ୍ୟତ୍-କ୍ରତ୍ଵା ମଜ୍ଜନା ପୁରୁଷୁତୋ ମର୍ତ୍ତଂ ଶଂସଂ ବିଶ୍ଵଧା ବେତି ଧାୟସେ ॥୬॥
ବି ଯଦସ୍ତାଦ୍ୟଜତୋ ବାତଚୋଦିତୋ ହ୍ଵାରୋ ନ ବକ୍ତା ଜରଣା ଅନାକୃତଃ ।
ତସ୍ୟ ପତ୍ନୟସ୍ତୁଷଃ କୃଷ୍ଣଜଂହସଃ ଶୁଚିଜନ୍ମନୋ ରଜ ଆ ବ୍ୟଧ୍ଵନଃ ॥୭॥
ରଥୋ ନ ଯାତଃ ଶିକୁଭିଃ କୃତୋ ଦ୍ୟାମଜ୍ଞେଭିରରୁଷେଭିରୀୟତେ ।
ଆଦସ୍ୟ ତେ କୃଷ୍ଣାସୋ ଦକ୍ଷି ସୁରୟଃ ଶୂରସ୍ୟେବ ତ୍ଵେଷଥାଦୀଷତେ ବୟଃ ॥୮॥
ତ୍ଵୟା ହ୍ୟଗ୍ନେ ବରୁଣୋ ଧୃତବ୍ରତୋ ମିତ୍ରଃ ଶାଶଦ୍ରେ ଅର୍ଯ୍ୟମା ସୁଦାନବଃ ।
ୟସ୍ତୀମନ୍ନୁ କ୍ରତୁନା ବିଶ୍ଵଧା ବିଭୁରରାନ୍ନ ନେମିଃ ପରିଭୁରଜାୟଥାଃ ॥୯॥
ତ୍ଵମଗ୍ନେ ଶଶମାନାୟ ସୁନ୍ଦତେ ରତ୍ନଂ ଯବିଷ୍ଠ ଦେବତାତିମିନ୍ଦୁସି ।
ତଂ ତ୍ଵା ନୁ ନବ୍ୟଂ ସହସ୍ରୋ ଯୁବନ୍ଦୟଂ ଭଗଂ ନ କାରେ ମହିରତ୍ନ ଧୀମହି ॥୧୦॥
ଅସ୍ତେ ରୟିଂ ନ ସ୍ଵର୍ଥଂ ଦମ୍ଭନସଂ ଭଗଂ ଦକ୍ଷଂ ନ ପପୃଚାସି ଧର୍ଣ୍ଣସିନ୍ ।
ରଶ୍ମୀରିବ ଯୋ ଯମତି ଜନ୍ମନୀ ଭଭେ ଦେବାନାଂ ଶଂସମୃତ ଆ ଚ ସୁକ୍ରତୁଃ ॥୧୧॥

ଉତ ନଃ ସୁଦ୍ୟୋତ୍ତା ଜୀରାଶ୍ୱୋ ହୋତା ମନ୍ତ୍ରଃ ଶୃଣବକ୍ତ୍ରରଥଃ ।
 ସ ନୋ ନେଷନ୍ନେଷତମୈରମୁରୋଃଶ୍ୱିର୍ବାମଂ ସୁବିତଂ ବସ୍ୟୋ ଅଛୁ ॥୧୨॥
 ଅସ୍ତ୍ରାବ୍ୟଶ୍ନିଃ ଶିମୀବଦ୍-ଭିରକ୍ତୈଃ ସାମ୍ରାଜ୍ୟାୟ ପ୍ରତରଂ ଦଧାନଃ ।
 ଅମୀ ଚ ଯେ ମଘବାନୋ ବୟଂ ଚ ମିତ୍ରଂ ନ ସୁରୋ ଅତି ନିଷ୍ପତନ୍ୟଃ ॥୧୩॥

=====

(୧।୧୪୨) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔତଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସମିଦଃ ଅଗ୍ନିଃ ଙ୍ ୧,
 ତନୁନପାତ୍ ୨, ନରାଶଂସଃ ୩, ଇଲଃ ୪, ବହଃ ୫, ଦେବୀର୍ଦ୍ଧାରଃ ୬, ଉଷାସାନକ୍ତା ୭, ଦୈବ୍ୟୋ
 ହୋତାରୌ ପ୍ରଚେତସୌ ୮, ତିସ୍ରଃ ଦେବ୍ୟଃ ସରସ୍ୱତୀଳାଭାରତ୍ୟଃ ୯, ତୃଷ୍ଣା ୧୦, ବନସ୍ପତିଃ ୧୧,
 ସ୍ୱାହାକୃତୟଃ ୧୨, ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୧୩

=====

ସମିଦ୍ଭୋ ଅଗ୍ନି ଆ ବହ ଦେବୀ ଅଦ୍ୟ ଯତସୁତେ । ତନ୍ତୁଂ ତନୁଷ୍ଠ ପୂର୍ବଂ ସୁତସୋମାୟ ଦାଶୁଷେ ॥୧॥
 ଘୃତବକ୍ତ୍ରମୁପ ମାସି ମଧୁମକ୍ତଂ ତନୁନପାତ୍ । ଯଜ୍ଞଂ ବିପ୍ରସ୍ୟ ମାବତଃ ଶଶମାନସ୍ୟ ଦାଶୁଷଃ ॥୨॥
 ଶୁଚିଃ ପାବକୋ ଅଦ୍-ଭୂତୋ ମଧ୍ୱା ଯଜ୍ଞଂ ମିମିକ୍ଷତି । ନରାଶଂସସ୍ତ୍ରିରା ଦିବୋ ଦେବୋ ଦେବେଷୁ ଯଜ୍ଞିୟଃ ॥୩॥
 ଇଳିତୋ ଅଗ୍ନି ଆ ବହେନ୍ଦ୍ରଂ ଚିତ୍ରମିହ ପ୍ରିୟମ୍ । ଇୟଂ ହି ତ୍ୱା ମତିର୍ମମାକ୍ତା ସୁଜିହ୍ୱ ବତ୍ୟତେ ॥୪॥
 ସ୍ତୃଣାନାସୋ ଯତସୁତୋ ବର୍ହିର୍ଯଜ୍ଞେ ସ୍ୱଧ୍ୱରେ । ବୃଜ୍ଞେ ଦେବବ୍ୟତସ୍ତମମିନ୍ଦ୍ରାୟ ଶର୍ମ ସପ୍ରଥଃ ॥୫॥
 ବି ଶ୍ରୟକ୍ତାମୃତାବୃଧଃ ପ୍ରୟୈ ଦେବେଭ୍ୟୋ ମହୀଃ । ପାବକାସଃ ପୁରୁୟ୍ଯହୋ ଦ୍ୱାରୋ ଦେବୀରସକ୍ଷତଃ ॥୬॥
 ଆ ଭୟମାନେ ଉପାକେ ନକ୍ତୋଷାସା ସୁପେଶସା । ଯଦ୍ୱୀ ଋତସ୍ୟ ମାତରା ସୀଦତାଂ ବର୍ହିରା ସୁମତ୍ ॥୭॥
 ମନ୍ତ୍ରଜିହ୍ୱା ଭୁଗୁର୍ବଶୀ ହୋତାରା ଦୈବ୍ୟା କବୀ । ଯଜ୍ଞଂ ନୋ ଯକ୍ଷତାମିମଂ ସିଧୁମଦ୍ୟ ଦିବିୟୃଶମ୍ ॥୮॥
 ଶୁଚିର୍ଦେବେଷ୍ପର୍ଯିତା ହୋତ୍ରା ମରୁସ୍ତୁ ଭାରତୀ । ଇଳା ସରସ୍ୱତୀ ମହୀ ବର୍ହିଃ ସୀଦନ୍ତୁ ଯଜ୍ଞିୟଃ ॥୯॥
 ତନୁସୁରୀପମଦ୍-ଭୂତଂ ପୁରୁ ବାରଂ ପୁରୁ ତ୍ୱନା । ତୃଷ୍ଣା ପୋଷାୟ ବି ଷ୍ୟତୁ ରାୟେ ନାଭା ନୋ ଅସ୍ତୟଃ ॥୧୦॥
 ଅବସ୍ତୃଜନ୍ତୁପ ତ୍ୱନା ଦେବାନ୍ୟକ୍ଷି ବନସ୍ପତେ । ଅଗ୍ନିର୍ହବ୍ୟା ସୁଷୁଦତି ଦେବୋ ଦେବେଷୁ ମେଧିରଃ ॥୧୧॥
 ପୁଷଶ୍ଚୂତେ ମରୁତ୍ୱତେ ବିଶ୍ୱଦେବାୟ ବାୟବେ । ସ୍ୱାହା ଗାୟତ୍ରବେପସେ ହବ୍ୟମିନ୍ଦ୍ରାୟ କର୍ତ୍ତନ ॥୧୨॥
 ସ୍ୱାହାକୃତାନ୍ୟା ଗହ୍ୱ୍ୟପ ହବ୍ୟାନି ବୀତୟେ । ଇନ୍ଦ୍ରା ଗହି ଶୁଧୀ ହବଂ ତ୍ୱାଂ ହବକ୍ତେ ଅଧ୍ୱରେ ॥୧୩॥

=====

(୧।୧୪୩) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔରଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୭, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୮, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ପ୍ର ତବ୍ୟସୀଂ ନବ୍ୟସୀଂ ଧୀତିମଗ୍ନୟେ ବାଚୋ ମତିଂ ସହସ୍ରଃ ସୁନବେ ଭରେ ।
ଅପାଂ ନପାଦ୍ୟୋ ବସୁଭିଃ ସହ ପ୍ରିୟୋ ହୋତା ପୃଥିବ୍ୟାଂ ନ୍ୟସୀଦଦୃଢିୟଃ ॥୧॥
ସ ଜାୟମାନଃ ପରମେ ବ୍ୟୋମନ୍ୟାବିରଗ୍ନିରଭବନ୍ନାତରିଶ୍ବନେ ।
ଅସ୍ୟ କ୍ରତ୍ୱା ସମିଧାନସ୍ୟ ମଜ୍ଜନା ପ୍ର ଦ୍ୟାବା ଶୋଚିଃ ପୃଥିବୀ ଅରୋଚୟତ୍ ॥୨॥
ଅସ୍ୟ ଦ୍ୱେଷା ଅଜରା ଅସ୍ୟ ଭାନବଃ ସୁସଂଦୃଶଃ ସୁପ୍ରତୀକସ୍ୟ ସୁଦ୍ୟୁତଃ ।
ଭାଦୃଷସୋ ଅତ୍ୟକ୍ଷୁର୍ନ ସିନ୍ଧବୋଽଗ୍ନେ ରେଜନ୍ତେ ଅସସନ୍ତୋ ଅଜରାଃ ॥୩॥
ୟମେରିରେ ଭୃଗବୋ ବିଶ୍ବବେଦସଂ ନାଭା ପୃଥିବ୍ୟା ଭୁବନସ୍ୟ ମଜ୍ଜନା ।
ଅଗ୍ନିଂ ତଂ ଗୀର୍ଦ୍ଧିର୍ହନୁହି ସ୍ୱ ଆ ଦମେ ଯ ଶ୍ବକୋ ବସ୍ତୋ ବରୁଣୋ ନ ରାଜତି ॥୪॥
ନ ଯୋ ବରାୟ ମରୁତାମିବ ସୁନଃ ସେନେବ ସୃଷ୍ଟା ଦିବ୍ୟା ଯଥାଶନିଃ ।
ଅଗ୍ନିର୍ଜମ୍ବୈସ୍ତ୍ରିଗିତୈରତି ଭର୍ବତି ଯୋଧୋ ନ ଶତ୍ରୁହସ୍ୟ ବନା ନୃଂଞ୍ଜିତେ ॥୫॥
କୁବିନ୍ନୋ ଅଗ୍ନିରୁଚଥସ୍ୟ ବୀରସଦ୍ୱସୁଷୁବିଦ୍ୱସୁଭିଃ କାମମାବରତ୍ ।
ଚୋଦଃ କୁବିତ୍ତୁତ୍ୟାସ୍ରାତୟେ ଧିୟଃ ଶୁଚିପ୍ରତୀକଂ ତମୟା ଧିୟା ଗୃଣେ ॥୬॥
ଘୃତପ୍ରତୀକଂ ବ ରତସ୍ୟ ଧୂର୍ଘଦମଗ୍ନିଂ ମିତ୍ରଂ ନ ସମିଧାନ ରଞ୍ଜିତେ ।
ଇକ୍ଷାନୋ ଅକ୍ରୋ ବିଦଧେଷୁ ଦୀଦ୍ୟକ୍ଷୁକ୍ରବର୍ଣ୍ଣାମୁଦୁ ନୋ ଯଂସତେ ଧିୟମ୍ ॥୭॥
ଅପ୍ରୟୁକ୍ତନ୍ନପ୍ରୟୁକ୍ତଦ୍-ଭିରଗ୍ନେ ଶିବେଭିର୍ନଃ ପାୟୁଭିଃ ପାହି ଶଗ୍ନୈଃ ।
ଅଦବ୍-ଧେଭିରଦୃପିତେଭିରିଷ୍ଟେନିମିଷଦ୍-ଭିଃ ପରି ପାହି ନୋ ଜାଃ ॥୮॥

=====

(୧।୧୪୪) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔରଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ଏତି ପ୍ର ହୋତା ବ୍ରତମସ୍ୟ ମାୟୟୋର୍ଧ୍ୱାଂ ଦଧାନଃ ଶୁଚିପେଶସଂ ଧିୟମ୍ ।
ଅତି ସୁତଃ କ୍ରମତେ ଦକ୍ଷିଣାବୃତୋ ଯା ଅସ୍ୟ ଧାମ ପ୍ରଥମଂ ହ ନିଂସତେ ॥୧॥
ଅଭୀମୃତସ୍ୟ ଦୋହନା ଅନୁଷତ ଯୋନୌ ଦେବସ୍ୟ ସଦନେ ପରୀବୃତାଃ ।
ଅପାମୁପସ୍ତେ ବିଭୃତୋ ଯଦାବସଦଧ ସ୍ୱଧା ଅଧୟଦ୍ୟାଭିରୀୟତେ ॥୨॥

ଯୁୟୁଷତଃ ସବୟସା ତଦିଦ୍ଦପୁଃ ସମାନମର୍ଥଂ ବିତରିତ୍ରତା ମିଥଃ ।
 ଆଦୀଂ ଭଗୋ ନ ହବ୍ୟଃ ସମସ୍ତଦା ବୋଲ୍ହୁର୍ନ ରଶ୍ମୀହସମୟଂସ୍ତ ସାରଥଃ ॥୩॥
 ଯୁମୀଂ ଦ୍ଵା ସବୟସା ସପର୍ଯ୍ୟତଃ ସମାନେ ଯୋନା ମିଥୁନା ସମୋକସା ।
 ଦିବା ନ ନକ୍ତଂ ପଲିତୋ ଯୁବାଜନି ପୁରୁ ଚରନ୍ନଜରୋ ମାନୁଷା ଯୁଗା ॥୪॥
 ତମୀଂ ହିନ୍ଦୁକ୍ତି ଧୀତୟୋ ଦଶ ତ୍ରିଶୋ ଦେବଂ ମର୍ତ୍ତାସ ଉତୟେ ହବାମହେ ।
 ଧନୋରଧି ପ୍ରବତ ଆ ସ ରଶ୍ମତ୍ୟଭିବ୍ରଜଦ୍-ଭିର୍ବୟୁନା ନବାଧିତ ॥୫॥
 ତ୍ଵଂ ହ୍ୟଗ୍ନେ ଦିବ୍ୟସ୍ୟ ରାଜସି ତ୍ଵଂ ପାର୍ଥିବସ୍ୟ ପଶୁପା ଇବ ତ୍ଵନା ।
 ଏନୀ ତ ଏତେ ବୃହତୀ ଅଭିଶ୍ରିୟା ହିରଣ୍ୟୟା ବକ୍ତ୍ରୀ ବହିରାଶାତେ ॥୬॥
 ଅଗ୍ନେ ଜୁଷସ୍ତ ପ୍ରତି ହର୍ଯ୍ୟ ତଦ୍ବଚୋ ମନ୍ତ୍ର ସ୍ଵଧାବ ଋତଜାତ ସୁକ୍ରତୋ ।
 ଯୋ ବିଶ୍ଵତଃ ପ୍ରତ୍ୟାତ୍ତସି ଦର୍ଶତୋ ରଶ୍ମଃ ସଂଦୃଷ୍ଠୋ ପିତୁମାଁ ଇବ କ୍ଷୟଃ ॥୭॥

(୧।୧୪୫) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔତଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୪, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୫, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ତଂ ପୃଚ୍ଛତା ସ ଜଗାମା ସ ବେଦ ସ ଚିକିତ୍ସା ଇୟତେ ସା ନୃୟତେ ।
 ତସ୍ମିନ୍ନସନ୍ତି ପ୍ରଶିଷସ୍ତସ୍ମିନ୍ନିଷ୍ଠୟଃ ସ ବାଜସ୍ୟ ଶବସଃ ଶୁଷ୍ଠିଶସ୍ତତିଃ ॥୧॥
 ତମିତ୍-ପୃଚ୍ଛତି ନ ସିମୋ ବି ପୃଚ୍ଛତି ସ୍ଵେନେବ ଧୀରୋ ମନସା ଯଦଗ୍ରଭୀତ୍ ।
 ନ ମୃଷ୍ୟତେ ପ୍ରଥମଂ ନାପରଂ ବଚୋଽସ୍ୟ କ୍ରତ୍ଵା ସଚତେ ଅପ୍ରଦୃପିତଃ ॥୨॥
 ତମିତ୍-ଗଚ୍ଛତି ଜୁହ୍ଵସ୍ତମର୍ବତୀର୍ବିଶ୍ଵାନେ୍ୟକଃ ଶୃଣବଦ୍ବଚାଂସି ମେ ।
 ପୁରୁପ୍ରେଷସ୍ତୁରିୟଞ୍ଜସାଧନୋଽଛିଦ୍ରୋତିଃ ଶିଶୁରାଦଉ ସଂ ରଭଃ ॥୩॥
 ଉପସ୍ଥାୟଂ ଚରତି ଯସ୍ତମାରତ ସଦ୍ୟୋ ଜାତସ୍ତସ୍ତାର ଯୁଜ୍ୟେଭିଃ ।
 ଅଭି ଶ୍ଵାନ୍ତଂ ମୃଶତେ ନାନ୍ଦ୍ୟେ ମୁଦେ ଯଦୀଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତ୍ୟଗତୀରପିଷ୍ଠିତମ୍ ॥୪॥
 ସ ଇଂ ମୃଗୋ ଅପ୍ୟୋ ବନର୍ଗୁରୁପ ତ୍ଵରୁ୍ୟପମସ୍ୟାଂ ନି ଧାୟି ।
 ବ୍ୟବ୍ରବୀଦ୍ବୟୁନା ମର୍ତ୍ତ୍ୟେଭ୍ୟୋଽଗ୍ନିର୍ବିଦ୍ଵା ଋତଚିଦ୍ଧି ସତ୍ୟଃ ॥୫॥

=====

(୧।୧୪୭) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔରଥ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍,

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ତ୍ରିମୂର୍ଧାନଂ ସପ୍ତରଶ୍ମିଂ ଗୃଣୀଷ୍ୟନ୍ନୁନମଶ୍ଚିଂ ପିତ୍ତୋରୁପସ୍ତେ ।
ନିଷତ୍ତମସ୍ୟ ଚରତୋ ଧ୍ରୁବସ୍ୟ ବିଶ୍ୱା ଦିବୋ ରୋଚନାପପ୍ତିବାଂସମ୍ ॥୧॥
ଭକ୍ଷା ମହାଂ ଅଭି ବବକ୍ଷ ଏନେ ଅଜରସ୍ତସ୍ତାବିତଞ୍ଜତିରୂଷ୍ଣଃ ।
ଭର୍ବ୍ୟାଃ ପଦୋ ନି ଦଧାତି ସାନୌ ରିହନ୍ତ୍ୟଧୋ ଅରୁଷାସୋ ଅସ୍ୟ ॥୨॥
ସମାନଂ ବସୁମଭି ସଂଚରନ୍ତୀ ବିଷ୍ଣୁର୍ଧ୍ୟେନୁ ବି ଚରତଃ ସୁମେକେ ।
ଅନପବୃଜ୍ୟା ଅଧୁନୋ ମିମାନେ ବିଶ୍ୱାନ୍-କେତାଂ ଅପି ମହୋ ଦଧାନେ ॥୩॥
ଧୀରାସଃ ପଦଂ କବୟୋ ନୟନ୍ତି ନାନା ହୃଦା ରକ୍ଷମାଶା ଅଭୂର୍ଯମ୍ ।
ସିଷାସନ୍ତଃ ପର୍ଯ୍ୟପଶ୍ୟନ୍ତ ସିନ୍ଧୁମାବିରେଭ୍ୟୋ ଅଭବସୂର୍ଯୋ ନୃନ୍ ॥୪॥
ଦିଦୃକ୍ଷେଣ୍ୟଃ ପରି କାଷ୍ଠାସୁ ଜେନ୍ୟ ଇଲେନେ୍ୟା ମହୋ ଅର୍ଭାୟ ଜୀବସେ ।
ପୁରୁତ୍ରା ଯଦଭବସୂରହୈଭ୍ୟୋ ଗର୍ଭେଭ୍ୟୋ ମଘବା ବିଶ୍ୱଦର୍ଶତଃ ॥୫॥

=====

(୧।୧୪୭) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔରଥ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍,

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

କଥା ତେ ଅଗ୍ନେ ଶୁଚୟନ୍ତ ଆୟୋର୍ଦଦାଶୁର୍ବାଜେଭିରାଶୁଷାଶାଃ ।
ଭଭେ ଯତ୍ନୋକେ ତନୟେ ଦଧାନା ଋତସ୍ୟ ସାମନ୍ତଶୟନ୍ତ ଦେବାଃ ॥୧॥
ବୋଧା ମେ ଅସ୍ୟ ବଚସୋ ଯୁବିଷ୍ଟ ମଂହିଷ୍ଟସ୍ୟ ପ୍ରଭୃତସ୍ୟ ସୁଧାବଃ ।
ପୀୟତି ତ୍ୱୋ ଅନୁ ତ୍ୱୋ ଗୃଣାତି ବନ୍ଧାରୁସ୍ତେ ତନ୍ନଂ ବନ୍ଧେ ଅଗ୍ନେ ॥୨॥
ୟେ ପାୟାବୋ ମାମତେୟଂ ତେ ଅଗ୍ନେ ପଶ୍ୟନ୍ତୋ ଅନ୍ଧଂ ଦୁରିତାଦରକ୍ଷନ୍ ।
ରରକ୍ଷ ତାନ୍ନସ୍ତୁକୃତୋ ବିଶ୍ୱବେଦା ଦିଦ୍ୱନ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରିପବୋ ନାହ ଦେଭୁଃ ॥୩॥
ୟୋ ନୋ ଅଗ୍ନେ ଅରରିବାଂ ଅଘାୟୁରରାତୀବା ମର୍ଚୟତି ଦୃୟେନ ।
ମନ୍ତୋ ଗୁରୁଃ ପୁନରସ୍ତୁ ସୋ ଅସ୍ତା ଅନୁ ମୃକ୍ଷୀଷ୍ଟ ତନ୍ନଂ ଦୁରୁକ୍ତେଃ ॥୪॥
ଭତ ବା ଯଃ ସହସ୍ୟ ପ୍ରବିଦ୍ୱାନ୍ନର୍ତ୍ତୋ ମର୍ତ୍ତଂ ମର୍ଚୟତି ଦୃୟେନ ।
ଅତଃ ପାହି ସ୍ତବମାନ ସୁବନ୍ତମଗ୍ନେ ମାକିର୍ନୋ ଦୁରିତାୟ ଧାୟାଃ ॥୫॥

=====

(୧।୧୪୮) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔତଥ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍,

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ମଥୀଦ୍ୟଦୀଂ ବିଷ୍ଣୋ ମାତରିଶ୍ଵା ହୋତାରଂ ବିଶ୍ଵାୟାଂ ବିଶ୍ଵଦେବ୍ୟମ୍ ।

ନି ଯଂ ଦଧୂର୍ମନ୍ଥୁଷ୍ୟାସୁ ବିଷ୍ଣୁ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ ଚିତ୍ରଂ ବପୁଷେ ବିଭାବମ୍ ॥୧॥

ଦଦାନମିନ୍ନ ଦଦଭକ୍ତ ମନ୍ଥାଗ୍ନିର୍ବରୂପଂ ମମ ତସ୍ୟ ଚାକନ୍ ।

ଭୁଷକ୍ତ ବିଶ୍ଵାନ୍ୟସ୍ୟ କର୍ମୋପସ୍ତୁତିଂ ଭରମାଶସ୍ୟ କାରୋଃ ॥୨॥

ନିତ୍ୟେ ଚିନ୍ତୁ ଯଂ ସଦନେ ଜଗତ୍ରେ ପ୍ରଶସ୍ତିଭିର୍ଦଧିରେ ଯଜ୍ଞିୟାସଃ ।

ପ୍ର ସୁ ନୟନ୍ତ ଗୃଭୟନ୍ତ ଇଷ୍ଟାବଶ୍ଵାସୋ ନ ରଥ୍ୟୋ ରାରହାଣାଃ ॥୩॥

ପୁରୁଣି ଦସ୍ତୋ ନି ରିଶାତି ଜମ୍ବୈରାଦ୍ରୋତତେ ବନ ଆ ବିଭାବା ।

ଆଦସ୍ୟ ବାତୋ ଅନୁ ବାତି ଶୋତିରସ୍ତୁର୍ନ ଶର୍ଯ୍ୟମସନାମନୁ ଦ୍ୟୁନ୍ ॥୪॥

ନ ଯଂ ରିପବୋ ନ ରିଷଣ୍ୟବୋ ଗର୍ଭେ ସକ୍ତଂ ରେଷଣା ରେଷୟନ୍ତି ।

ଅନ୍ଧା ଅପଶ୍ୟା ନ ଦଭନ୍ନଭିଶ୍ୟା ନିତ୍ୟାସ ଇଂ ପ୍ରେତାରୋ ଅରକ୍ଷନ୍ ॥୫॥

=====

(୧।୧୪୯) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔତଥ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ବିରାଟ୍,

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ମହଃ ସ ରାୟ ଏଷତେ ପତିର୍ଦନ୍ଧିନ ଇନସ୍ୟ ବସୁନଃ ପଦ ଆ ।

ଭପ ପ୍ରଜକ୍ତମଦ୍ରୟୋ ବିଧନ୍ନିତ୍ ॥୧॥

ସ ଯୋ ବୃଷା ନରାଂ ନ ରୋଦସ୍ୟୋଃ ଶ୍ରବୋଭିରସ୍ତି ଜୀବପୀତସର୍ଗଃ ।

ପ୍ର ଯଃ ସସ୍ରାଣଃ ଶିଶ୍ରୀତ ଯୋନୌ ॥୨॥

ଆ ଯଃ ପୁରଂ ନାର୍ମିଣୀମଦୀଦେଦତ୍ୟଃ କବିର୍ନଭନ୍ୟୋ ନାର୍ବା ।

ସୁରୋ ନ ରୁରୁକ୍ମାଞ୍ଜିତାତ୍ମା ॥୩॥

ଅଭି ଦ୍ଵିଜନ୍ତା ତ୍ରୀ ରୋଚନାନି ବିଶ୍ଵା ରଜାଂସି ଶୁଶ୍ରୁତାନୋ ଅସ୍ଥାତ୍ ।

ହୋତା ଯଜିଷ୍ଠୋ ଅପାଂ ସଧସ୍ତେ ॥୪॥

ଅୟଂ ସ ହୋତା ଯୋ ଦ୍ଵିଜନ୍ତା ବିଶ୍ଵା ଦଧେ ବାର୍ଯ୍ୟାଣି ଶ୍ରବସ୍ୟା ।
ମର୍ତ୍ତୋ ଯୋ ଅସ୍ତୈ ସୁତୁକୋ ଦଦାଶ ॥୫॥

=====

(୧।୧୫୦) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔରଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଉଷ୍ଟିକ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ପୁରୁ ତ୍ଵା ଦାଶ୍ଵାନୋତେରିରଗ୍ନେ ତବ ସ୍ଵିଦା । ତୋଦସ୍ୟେବ ଶରଣ ଆ ମହସ୍ୟ ॥୧॥
ବ୍ୟନିନସ୍ୟ ଧନିନଃ ପ୍ରହୋଷେ ଚିଦରରୁଷଃ । କଦା ଚନ ପ୍ରଜିଗତୋ ଅଦେବୟୋଃ ॥୨॥
ସ ଚନ୍ଦ୍ରୋ ବିପ୍ର ମର୍ତ୍ତ୍ୟୋ ମହୋ ବ୍ରାଧନ୍ତମୋ ଦିବି । ପ୍ରପ୍ରେତ୍ତେ ଅଗ୍ନେ ବନ୍ଧୁଷଃ ସ୍ୟାମ ॥୩॥

=====

(୧।୧୫୧) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔରଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ, ଦେବତା - ମିତ୍ରଃ ୧, ମିତ୍ରାବରୁଣୌ ୨-୯

=====

ମିତ୍ରଂ ନ ଯଂ ଶିମ୍ୟା ଗୋଷୁ ଗବ୍ୟବଃ ସ୍ଵାଧ୍ୟୋ ବିଦଧେ ଅୟୁ ଜୀଜନନ୍ ।
ଅରେଜେତାଂ ରୋଦସୀ ପାଜସା ଗିରା ପ୍ରତି ପ୍ରିୟଂ ଯଜତଂ ଜନ୍ମଷାମବଃ ॥୧॥
ୟଞ୍ଚ ତ୍ୟଦ୍ଵାଂ ପୁରୁମୀଲ୍ଲହସ୍ୟ ସୋମିନଃ ପ୍ର ମିତ୍ରାସୋ ନ ଦଧିରେ ସ୍ଵାଭୁବଃ ।
ଅଧ କ୍ରତୁଂ ବିଦତଂ ଗାତୁମର୍ଚତ ଉତ ଶ୍ରୁତଂ ବୃଷଣା ପସ୍ତ୍ୟାବତଃ ॥୨॥
ଆ ବାଂ ଭୂଷନ୍-କ୍ଷିତୟୋ ଜନ୍ତୁ ରୋଦସ୍ୟୋଃ ପ୍ରବାର୍ୟଂ ବୃଷଣା ଦକ୍ଷସେ ମହେ ।
ୟଦୀମୃତାୟ ଭରଥୋ ଯଦର୍ବତେ ପ୍ର ହୋତ୍ରୟା ଶିମ୍ୟା ବୀଥୋ ଅଧୁରମ୍ ॥୩॥
ପ୍ର ସା କ୍ଷିତିରସୁର ଯା ମହି ପ୍ରିୟ ଋତାବାନାବୃତମା ଘୋଷଥୋ ବୃହତ୍ ।
ୟୁବଂ ଦିବୋ ବୃହତୋ ଦକ୍ଷମାଭୁବଂ ଗାଂ ନ ଧୂର୍ଯ୍ୟୁପ ଯୁଜ୍ଞାଧେ ଅପଃ ॥୪॥
ମହୀ ଅତ୍ର ମହିନା ବାରମୃଶ୍ଵଥୋଃରେଶବସ୍ତୁଜ ଆ ସଦ୍ଵକ୍ଷେନବଃ ।
ସ୍ଵରକ୍ତି ତା ଉପରତାତି ସୂର୍ଯ୍ୟମା ନିମୁଚ ଉଷସସ୍ତକ୍ଵବୀରିବ ॥୫॥
ଆ ବାମୃତାୟ କେଶିନୀରନୂଷତ ମିତ୍ର ଯତ୍ର ବରୁଣ ଗାତୁମର୍ଚଥଃ ।
ଅବ ତ୍ଵନା ସୃଜତଂ ପିନ୍ଧତଂ ଧିୟୋ ଯୁବଂ ବିପ୍ରସ୍ୟ ମନ୍ଥନାମିରଜ୍ୟଥଃ ॥୬॥

ଯୋ ବାଂ ଯୁକ୍ତେଃ ଶଶମାନୋ ହ ଦାଶତି କବିହୌତା ଯୁଜତି ମନ୍ଥସାଧନଃ ।
 ଉପାହ ତଂ ଗଚ୍ଛଥୋ ବୀଥୋ ଅଧୁରମଚ୍ଛା ଗିରଃ ସୁମତିଂ ଗଚ୍ଛମସ୍ତୟୁ ॥୭॥
 ଯୁବାଂ ଯୁକ୍ତେଃ ପ୍ରଥମା ଗୋଭିରଞ୍ଜିତ ଋତାବାନା ମନସୋ ନ ପ୍ରୟୁକ୍ତିଷୁ ।
 ଭରନ୍ତି ବାଂ ମନ୍ଥନା ସଂୟତା ଗିରୋଽଦୃପ୍ୟତା ମନସା ରେବଦାଶାଥେ ॥୮॥
 ରେବଦୃୟୋ ଦଧାଥେ ରେବଦାଶାଥେ ନରା ମାୟାଭିରିତଞ୍ଜତି ମାହିନମ୍ ।
 ନ ବାଂ ଦଧାବୋଽହଭିର୍ନୌତ ସିନ୍ଧବୋ ନ ଦେବତ୍ଵଂ ପଶୟୋ ନାନଶୁର୍ମଘମ୍ ॥୯॥

(୧।୧୫୨) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔରଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ମିତ୍ରାବରୁଣୌ

ଯୁବାଂ ବସ୍ତାଶି ପୀବସା ବସାଥେ ଯୁବୋରଞ୍ଜିତ୍ରା ମନ୍ଥବୋ ହ ସର୍ଗାଃ ।
 ଅବାତିରତମନ୍ଥତାନି ବିଶ୍ଵ ଋତେନ ମିତ୍ରାବରୁଣା ସଚେଥେ ॥୧॥
 ଏତଜ୍ଜନ ତ୍ଵୋ ବି ଚିକେତଦେଷାଂ ସତେଧା ମନ୍ଥଃ କବିଶସ୍ତ୍ର ଋଘାବାନ୍ ।
 ତ୍ରିରଶ୍ମିଂ ହନ୍ତି ଚତୁରଶ୍ମିରୁଗ୍ରୋ ଦେବନିଦୋ ହ ପ୍ରଥମା ଅଜୁର୍ଯ୍ୟନ୍ ॥୨॥
 ଅପାଦେତି ପ୍ରଥମା ପଦ୍ମତୀନାଂ କସ୍ତୁରାଂ ମିତ୍ରାବରୁଣା ଚିକେତ ।
 ଗର୍ଭୋ ଭାରଂ ଭରତ୍ୟା ଚିଦସ୍ୟ ଋତଂ ପିପର୍ତ୍ୟନ୍ତୁତଂ ନି ତାରୀତ୍ ॥୩॥
 ପ୍ରୟୁକ୍ତମିତ୍-ପରି ଜାରଂ କନୀନାଂ ପଶ୍ୟାମସି ନୋପନିପଦ୍ୟମାନମ୍ ।
 ଅନବପୃଶ୍-ଶା ବିତତା ବସାନଂ ପ୍ରିୟଂ ମିତ୍ରସ୍ୟ ବରୁଣସ୍ୟ ଧାମ ॥୪॥
 ଅନଶ୍ଵୋ ଜାତୋ ଅନଭୀଶୁରର୍ବା କନିକ୍ରଦତ୍-ପତୟଦୂର୍ଧ୍ଵସାନୁଃ ।
 ଅଚିତ୍ତଂ ବ୍ରହ୍ମ ଜୁଜୁଷ୍ଠୁର୍ଯ୍ୟବାନଃ ପ୍ର ମିତ୍ରେ ଧାମ ବରୁଣେ ଗୃଣନ୍ତଃ ॥୫॥
 ଆ ଧେନବୋ ମାମତେୟମବନ୍ତୀର୍ବ୍ରହ୍ମପ୍ରିୟଂ ପୀପୟନ୍ତୁସସ୍ମିନ୍ନୁଧନ୍ ।
 ପିତ୍ଵୋ ଭିକ୍ଷେତ ବୟନାନି ବିଦ୍ଵାନାସାବିବାସନ୍ନଦିତିମୁରୁଷ୍ୟେତ୍ ॥୬॥
 ଆ ବାଂ ମିତ୍ରାବରୁଣା ହବ୍ୟଜୁଷ୍ଠିଂ ନମସା ଦେବାବବସା ବବୃତ୍ୟାମ୍ ।
 ଅସ୍ଥାକଂ ବ୍ରହ୍ମ ପୃତନାସୁ ସହ୍ୟା ଅସ୍ଥାକଂ ବୃଷ୍ଟିର୍ଦିବ୍ୟା ସୁପାରା ॥୭॥

=====

(୧|୧୫୩) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔତଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ମିତ୍ରାବରୁଣୌ

=====

ୟଜ୍ଞାମହେ ବାଂ ମହଃ ସଜୋଷା ହବ୍ୟେତିର୍ମିତ୍ରାବରୁଣା ନମୋଭିଃ ।
ଦୃତୈର୍ଯ୍ୟତସ୍ମୁ ଅଧ ଯଦ୍ବାମସ୍ତେ ଅଧର୍ଯ୍ୟବୋ ନ ଧୀତିଭିର୍ଭରନ୍ତି ॥୧॥
ପ୍ରସ୍ତୁତିର୍ବାଂ ଧାମ ନ ପ୍ରୟୁକ୍ତିରୟାମି ମିତ୍ରାବରୁଣା ସୁବୃକ୍ତିଃ ।
ଅନକ୍ତି ଯଦ୍ବାଂ ବିଦଧେଷୁ ହୋତା ସୁମ୍ନଂ ବାଂ ସୁରିର୍ବୃଷଣାବିୟଷନ୍ ॥୨॥
ପୀପାୟ ଧେନୁରଦିତିରୃତାୟ ଜନାୟ ମିତ୍ରାବରୁଣା ହବିର୍ଦେ ।
ହିନୋତି ଯଦ୍ବାଂ ବିଦଧେ ସପର୍ଯ୍ୟକ୍ତସ ରାତହବ୍ୟୋ ମାନୁଷୋ ନ ହୋତା ॥୩॥
ଭତ ବାଂ ବିଷ୍ଣୁ ମଦ୍ୟାସ୍ବଜ୍ଞୋ ଗାବ ଆପଶ୍ଚ ପୀପୟନ୍ତ ଦେବୀଃ ।
ଭତୋ ନୋ ଅସ୍ୟ ପୂର୍ବ୍ୟଃ ପତିର୍ଦନ୍ବୀତଂ ପାତଂ ପୟସ ଉସ୍ତ୍ରିୟାୟାଃ ॥୪॥

=====

(୧|୧୫୪) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔତଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ବିଷ୍ଣୁଃ

=====

ବିଷ୍ଣୋର୍ନୁ କଂ ବୀର୍ଯ୍ୟାଣି ପ୍ର ବୋଚଂ ଯଃ ପାର୍ଯ୍ୟବାନି ବିମମେ ରଜାଂସି ।
ୟୋ ଅସ୍ନଭାୟଦୁତ୍ତରଂ ସଧସ୍ନଂ ବିଚକ୍ରମାଣସ୍ତେଧୋରୁଗାୟାଃ ॥୧॥
ପ୍ର ତଦ୍ବିଷ୍ଣୁଃ ସ୍ତବତେ ବୀର୍ଯ୍ୟେଣ ମୃଗୋ ନ ଭୀମଃ କୁଚରୋ ଗିରିଷ୍ଠାଃ ।
ୟସ୍ୟୋରୁଷୁ ତ୍ରିଷୁ ବିକ୍ରମଣେଷ୍ପିଧିୟନ୍ତି ଭୁବନାନି ବିଶ୍ୱା ॥୨॥
ପ୍ର ବିଷ୍ଣବେ ଶୂଷମେତୁ ମନ୍ତୁ ଗିରିକ୍ଷିତ ଉରୁଗାୟାୟ ବୃଷ୍ଣେ ।
ୟ ଇଦଂ ଦୀର୍ଘଂ ପ୍ରୟତଂ ସଧସ୍ନମେକୋ ବିମମେ ତ୍ରିଭିରିତ୍-ପଦେଭିଃ ॥୩॥
ୟସ୍ୟ ତ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣା ମଧୁନା ପଦାନ୍ୟକ୍ଷୀୟମାଣା ସ୍ୱଧୟା ମଦନ୍ତି ।
ୟ ଉ ତ୍ରିଧାତୁ ପୃଥିବୀମୁତ ଦ୍ୟାମେକୋ ଦାଧାର ଭୁବନାନି ବିଶ୍ୱା ॥୪॥
ତଦସ୍ୟ ପ୍ରିୟମତି ପାଥୋ ଅଶ୍ୟାଂ ନରୋ ଯନ୍ତ୍ର ଦେବୟବୋ ମଦନ୍ତି ।
ଉରୁକ୍ରମସ୍ୟ ସ ହି ବନ୍ଧୁରିତ୍-ଧା ବିଷ୍ଣୋଃ ପଦେ ପରମେ ମଧୁ ଉତ୍ତଃ ॥୫॥
ତା ବାଂ ବାସ୍ତୁନ୍ୟଶ୍ଚସି ଗମଧ୍ୟୈ ଯନ୍ତ୍ର ଗାବୋ ଭୁରିଶୃଙ୍ଗା ଅୟାସଃ ।
ଅତ୍ରାହ ତଦୁରୁଗାୟାସ୍ୟ ବୃଷ୍ଣଃ ପରମଂ ପଦମବ ଭାତି ଭୂରି ॥୬॥

=====

(୧।୧୫୫) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔତଥ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ,

ଦେବତା - ବିଷ୍ଣୁଃ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ଚ ୧-୩, ବିଷ୍ଣୁଃ ୪-୭

=====

ପ୍ର ବଃ ପାତ୍ରମନ୍ନସୋ ଧିୟାୟତେ ମହେ ଶୂରାୟ ବିଷ୍ଣୁବେ ଚାର୍ତତ ।
ୟା ସାନ୍ନୁନି ପର୍ବତାନାମଦାଭ୍ୟା ମହସ୍ତସ୍ତତୁରର୍ବତେବ ସାଧୁନା ।।୧।।
ଦୈଷମିତ୍-ଥା ସମରଣଂ ଶିମୀବତୋରିନ୍ଦ୍ରାବିଷ୍ଣୁ ସୁତପା ବାମୁରୁଷ୍ୟତି ।
ୟା ମର୍ତ୍ୟାୟ ପ୍ରତିଧୀୟମାନମିତ୍-କୃଣାନୋରସ୍ତୁରସନାମୁରୁଷ୍ୟଥଃ ।।୨।।
ତା ଇଂ ବର୍ଧନ୍ତି ମହ୍ୟସ୍ୟ ପୌଂସ୍ୟଂ ନି ମାତରା ନୟତି ରେତସେ ଭୁଜେ ।
ଦଧାତି ପୁତ୍ରୋଽବରଂ ପରଂ ପିତୁର୍ନାମ ତୃତୀୟମପି ରୋଚନେ ଦିବଃ ।।୩।।
ତଉଦିଦସ୍ୟ ପୌଂସ୍ୟଂ ଶୃଣୀମସୀନସ୍ୟ ତ୍ରାତୁରବୃକସ୍ୟ ମୀଲ୍ଦୁଷଃ ।
ୟଃ ପାର୍ଥିବାନି ତ୍ରିଭିରିଦ୍ୱିଗାମଭିରୁରୁ କ୍ରମିଷ୍ଠୋରୁଗାୟାୟ ଜୀବସେ ।।୪।।
ଦୈ ଇଦସ୍ୟ କ୍ରମଣେ ସ୍ୱର୍ଦୃଶୋଽଭିଷ୍ୟାୟ ମର୍ତ୍ୟୋ ଭୁରଣ୍ୟତି ।
ତୃତୀୟମସ୍ୟ ନକିରା ଦଧର୍ଷତି ବୟଶ୍ଚନ ପତୟନ୍ତଃ ପତତ୍ରିଣଃ ।।୫।।
ଚତୁର୍ଥଃ ସ୍ରାକଂ ନବତିଂ ଚ ନାମଭିଶ୍ମକ୍ରଂ ନ ବୃତ୍ତଂ ବ୍ୟତୀରବୀବିପତ୍ ।
ବୃହଜ୍ଜରୀରୋ ବିମିମାନ ଋକ୍ତଭିର୍ଯୁବାକୁମାରଃ ପ୍ରତ୍ୟେତ୍ୟାହବମ୍ ।।୬।।

=====

(୧।୧୫୬) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔତଥ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ,

ଦେବତା - ବିଷ୍ଣୁଃ

=====

ଭବା ମିତ୍ରୋ ନ ଶେବ୍ୟୋ ଘୃତାସୁତିର୍ବିଭୂତଦ୍ୟୁମ୍ନ ଏବୟା ଉ ସପ୍ରଥାଃ ।
ଅଧା ତେ ବିଷ୍ଣୋ ବିଦୁଷା ଚିଦର୍ଥ୍ୟଃ ସ୍ତୋମୋ ଯଜ୍ଞଶ୍ଚ ରାଧ୍ୟୋ ହବିଷ୍ମତା ।।୧।।
ୟଃ ପୂର୍ବ୍ୟାୟ ବେଧସେ ନବୀୟସେ ସୁମଜ୍ଞାନୟେ ବିଷ୍ଣୁବେ ଦଦାଶତି ।
ୟୋ ଜାତମସ୍ୟ ମହତୋ ମହି ବ୍ରବହ୍ନେତୁ ଶ୍ରବୋଭିର୍ଯୁଜ୍ୟଂ ଚିଦଭ୍ୟସତ୍ ।।୨।।
ତମ୍ନ ସ୍ତୋତାରଃ ପୂର୍ବ୍ୟଂ ଯଥା ବିଦ ଋତସ୍ୟ ଗର୍ଭଂ ଜନ୍ମଷା ପିପର୍ଚନ ।
ଆସ୍ୟ ଜାନନ୍ତୋ ନାମ ଚିଦ୍ୱିବକ୍ତନ ମହସ୍ତେ ବିଷ୍ଣୋ ସୁମତିଂ ଭଜାମହେ ।।୩।।

ତମସ୍ୟ ରାଜା ବରୁଣସ୍ତମଶ୍ଚିନା କ୍ରତୁଂ ସଚକ୍ର ମାରୁତସ୍ୟ ବେଧସଃ ।
 ଦାଧାର ଦକ୍ଷମୁଖମମହର୍ବିଦଂ ବ୍ରଜଂ ଚ ବିଷ୍ଣୁଃ ସଖିର୍ବା ଅପୋର୍ଣ୍ଣତେ ॥୪॥
 ଆ ଯୋ ବିବାୟ ସଚଧାୟ ଦୈବ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ବିଷ୍ଣୁଃ ସୁକୃତେ ସୁକୃତରଃ ।
 ବେଧା ଅଜିନ୍ଦ୍ରତ୍-ତ୍ରିଷଧସ୍ତ ଆୟମ୍ବୃତସ୍ୟ ଭାଗେ ଯଜମାନମାଭଜତ୍ ॥୫॥

=====

(୧।୧୫୭) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔରଧ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୪, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୫-୭, ଦେବତା - ଅଶ୍ବିନୌ

=====

ଅବୋଧ୍ୟଗ୍ନିର୍ଜ୍ଜ୍ଵ ଉଦେତି ସୂର୍ଯୋ ବ୍ୟୁଷାଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରା ମହ୍ୟାବୋ ଅର୍ଚିଷା ।
 ଆୟୁଷାତାମଶ୍ଚିନା ଯାତବେ ରଥଂ ପ୍ରାସାବୀଜେବଃ ସବିତା ଜଗତ୍-ପୃଥକ୍ ॥୧॥
 ଯଦ୍ୟୁଞ୍ଜାଧେ ବୃଷଣମଶ୍ଚିନା ରଥଂ ଘୃତେନ ନୋ ମଧୁନା କ୍ଷତ୍ରମୁକ୍ଷତମ୍ ।
 ଅସ୍ତ୍ରାକଂ ବ୍ରହ୍ମ ପୃତନାସୁ ଜିନ୍ଦ୍ରତଂ ବୟଂ ଧନା ଶୂରସାତା ଭଜେମହି ॥୨॥
 ଅର୍ବାତ୍ ତ୍ରିଚକ୍ରୋ ମଧୁବାହନୋ ରଥୋ ଜୀରାଶ୍ଵୋ ଅଶ୍ବିନୋର୍ଯାତୁ ସୁଷୁତଃ ।
 ତ୍ରିବନ୍ଧୁରୋ ମଘବା ବିଶ୍ଵସୌଭଗଃ ଶଂ ନ ଆ ବକ୍ଷନ୍ତିପଦେ ଚତୁଷ୍ପଦେ ॥୩॥
 ଆ ନ ଉର୍ଜଂ ବହତମଶ୍ଚିନା ଯୁବଂ ମଧୁମତ୍ୟା ନଃ କଶୟା ମିମିକ୍ଷତମ୍ ।
 ପ୍ରାୟୁସ୍ତାରିଷ୍ଠଂ ନୀ ରପାଂସି ମୃକ୍ଷତଂ ସେଧତଂ ଦୈଷୋ ଭବତଂ ସଚାଭୁବା ॥୪॥
 ଯୁବଂ ହ ଗର୍ଭଂ ଜଗତୀଷୁ ଧତ୍-ଧୋ ଯୁବଂ ବିଶ୍ଵେଷୁ ଭୁବନେଷ୍ଠତଃ ।
 ଯୁବମଗ୍ନିଂ ଚ ବୃଷଣାବପଶ୍ଚ ବନସ୍ଵର୍ତ୍ତୀରଶ୍ଚିନାବୈରୟେଥାମ୍ ॥୫॥
 ଯୁବଂ ହ ସ୍ଥୋ ଭିଷଜା ଭେଷଜେଭିରଥୋ ହ ସ୍ଥୋ ରଥ୍ୟା ରାଧ୍ୟେଭିଃ ।
 ଅଥୋ ହ କ୍ଷତ୍ରମଧି ଧତ୍-ଧ ଉଗ୍ରା ଯୋ ବାଂ ହବିଷ୍ମାନୁନସା ଦଦାଶ ॥୬॥

। ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟାଷ୍ଟକେ ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ।

। ଅଥଃ ଦ୍ଵିତୀୟାଷ୍ଟକଃ ।
(ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗାଃ ୧-୨୭)

=====

(୧।୧୫୮) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔରଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୫, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୬, ଦେବତା - ଅଶ୍ଵିନୌ

=====

ବସୁ ରୁଦ୍ରା ପୁରୁମହୁ ବୃଧନ୍ତା ଦଶସ୍ୟତଂ ନୋ ବୃଷଣାବଭିଷ୍ଟୌ ।
ଦସ୍ରା ହ ଯଦ୍ରେକ୍ଷ ଔରଥ୍ୟୋ ବାଂ ପ୍ର ଯସ୍ରସ୍ରାଥେ ଅକବାଭିରୁତୀ ।।୧।।
କୋ ବାଂ ଦାଶସୁମତୟେ ଚିଦସ୍ୟୈ ବସୁ ଯଜ୍ଞେଥେ ନମସା ପଦେ ଗୋଃ ।
ଜିଗୃତମସ୍ମେ ରେବତୀଃ ପୁରଂଧୀଃ କାମପ୍ରେଣେବ ମନସା ଚରନ୍ତା ।।୨।।
ଯୁକ୍ତୋ ହ ଯଦ୍ବାଂ ତୌଗ୍ର୍ୟାୟ ପେରୁର୍ବ ମଧ୍ୟେ ଅର୍ଣ୍ଣସୋ ଧାୟି ପଜ୍ରଃ ।
ଉପ ବାମବଃ ଶରଣଂ ଗମେୟଂ ଶୂରୋ ନାଜ୍ଞ ପତୟଦ୍-ଭିରେବୈଃ ।।୩।।
ଉପସ୍ତୁତିରୌରଥ୍ୟମୁରୁଷ୍ୟନ୍ତା ମାମିମେ ପତତ୍ରିଣୀ ବି ଦୁର୍-ଧାମ୍ ।
ମା ମାମେଧୋ ଦଶତୟ୍ଵିତୋ ଧାକ୍ ପ୍ର ଯଦ୍ବାଂ ବଜସ୍ବ-ମନି ଖାଦତି କ୍ଷାମ୍ ।।୪।।
ନ ମା ଗରନ୍ନଦ୍ୟୋ ମାତୃତମା ଦାସା ଯଦୀଂ ସୁସମୁର୍-ଧମବାଧୁଃ ।
ଶିରୋ ଯଦସ୍ୟ ତ୍ରେିତନୋ ବିତକ୍ଷସ୍ତୟଂ ଦାସ ଉରୋ ଅଂସାବପି ଷ୍ଠ ।।୫।।
ଦୀର୍ଘତମା ମାମତେୟୋ ଜୁଜୁର୍ବାନ୍ଦଶମେ ଯୁଗେ । ଅପାମର୍ଥଂ ଯୁତୀନାଂ ବ୍ରହ୍ମା ଭବତି ସାରଥିଃ ।।୬।।

=====

(୧।୧୫୯) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔରଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ, ଦେବତା - ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ

=====

ପ୍ର ଦ୍ୟାବା ଯଜ୍ଞେଃ ପୃଥିବୀ ଋତାବୃଧା ମହୀ ସୁଷେ ବିଦଧେଷୁ ପ୍ରଚେତସା ।
ଦେବେଭିର୍ଯେ ଦେବପୁତ୍ରେ ସୁଦଂସସେତ୍-ଥା ପିୟା ବାର୍ଯ୍ୟାଣି ପ୍ରଭୃଷତଃ ।।୧।।
ଉତ ମନ୍ୟେ ପିତୁରଦ୍ରୁହୋ ମନୋ ମାତୁର୍ମହି ସ୍ଵତବସ୍ତ୍ରଜବୀମଭିଃ ।
ସୁରେତସା ପିତରା ଭୂମ ଚକ୍ରତୁରୁରୁ ପ୍ରଜାୟା ଅମୃତଂ ବରୀମଭିଃ ।।୨।।
ତେ ସୁନବଃ ସ୍ଵପସଃ ସୁଦଂସସୋ ମହୀ ଜଞ୍ଜୁର୍ମାତରା ପୂର୍ବଚିତ୍ତୟେ ।
ସ୍ଥାତୁଷ୍ଠ ସତ୍ୟଂ ଜଗତଶ୍ଚ ଧର୍ମଣି ପୁତ୍ରସ୍ୟ ପାଥଃ ପଦମଦ୍ଵୟାବିନଃ ।।୩।।

ତେ ମାୟିନୋ ମମିରେ ସୁପ୍ରଚେତସୋ ଜାମୀ ସୟୋନୀ ମିଥୁନା ସମୋକସା ।
 ନବ୍ୟଂନବ୍ୟଂ ତନ୍ତ୍ରମା ତନ୍ତ୍ରତେ ଦିବି ସମୁଦ୍ରେ ଅନ୍ତଃ କବୟଃ ସୁଦୀତୟଃ ॥୪॥
 ତଦ୍ରାଧୋ ଅଦ୍ୟ ସବିତୁର୍ବରେଣ୍ୟଂ ବୟଂ ଦେବସ୍ୟ ପ୍ରସବେ ମନାମହେ ।
 ଅସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ସୁଚେତୁନା ରୟିଂ ଧତ୍ଵଂ ବସୁମନ୍ତଂ ଶତଶ୍ଚିନମ୍ ॥୫॥

=====

(୧।୧୭୦) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔରଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ, ଦେବତା - ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ

=====

ତେ ହି ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ବିଶ୍ଵଶଂଭୁବ ଋତାବରୀ ରଜସୋ ଧାରୟତ୍-କବୀ ।
 ସୁଜନ୍ମନୀ ଧିଷଣେ ଅନ୍ତରୀୟତେ ଦେବୋ ଦେବୀ ଧର୍ମଣା ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ଶୁଚିଃ ॥୧॥
 ଉରୁବ୍ୟତସା ମହିନୀ ଅସଶ୍ଚତା ପିତା ମାତା ତ ଭୁବନାନି ରକ୍ଷତଃ ।
 ସୁଧୃଷ୍ଟମେ ବପୁଷ୍ୟେ ନ ରୋଦସୀ ପିତା ଯୁସ୍ତୀମତି ରୂପୈରବାସୟତ୍ ॥୨॥
 ସ ବହିଃ ପୁତ୍ରଃ ପିତ୍ରୋଃ ପବିତ୍ରବାନ୍ପୁନାତି ଧୀରୋ ଭୁବନାନି ମାୟୟା ।
 ଧେନୁଂ ତ ପୃଶ୍ନିଂ ବୃଷତ୍ ସୁରେତସଂ ବିଶ୍ଵାହା ଶୁକ୍ରଂ ପୟୋ ଅସ୍ୟ ଦୁକ୍ଷତ ॥୩॥
 ଅୟଂ ଦେବାନାମପସାମପସ୍ରମୋ ଯୋ ଜଜାନ ରୋଦସୀ ବିଶ୍ଵଶଂଭୁବା ।
 ବି ଯୋ ମମେ ରଜସୀ ସୁକ୍ରତୁୟୟାଜରେଭିଃ ସ୍ଵମ୍ନନେଭିଃ ସମାନୃତେ ॥୪॥
 ତେ ନୋ ଗୃଣାନ୍ତେ ମହିନୀ ମହି ଶ୍ରବଃ କ୍ଷତ୍ରଂ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଧାସଥୋ ବୃହତ୍ ।
 ଯେନାଭି କୃଷ୍ଣୀସ୍ତତନାମ ବିଶ୍ଵାହା ପନାୟମୋଜୋ ଅସ୍ତେ ସମିନ୍ଦତମ୍ ॥୫॥

=====

(୧।୧୭୧) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔରଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୧୩, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୪, ଦେବତା - ଋତବଃ

=====

କିମ୍ନ ଶ୍ରେଷ୍ଠଃ କିଂ ଯୁବିଷ୍ଟୋ ନ ଆଜଗନ୍-କିମୀୟତେ ଦୃତ୍ୟଂ କଦ୍ୟଦୃତିମ୍ ।
 ନ ନିନ୍ଦିମ ତମସଂ ଯୋ ମହାକୁଲୋଃଶ୍ଵେ ଭ୍ରାତର୍ଦ୍ରୁଶ ଇଦ୍-ଭୂତିମୂଦିମ୍ ॥୧॥
 ଏକଂ ତମସଂ ତତୁରଃ କୃଣୋତନ ତଦ୍ଵୋ ଦେବା ଅବ୍ରୁବନ୍ତଦ୍ଵ ଆଗମମ୍ ।
 ସୌଧନ୍ଦନା ଯଦ୍ୟେବା କରିଷ୍ୟଥ ସାକଂ ଦେବୈର୍ଯଜ୍ଞିୟାସୋ ଭବିଷ୍ୟଥ ॥୨॥

ଅଗ୍ନିଂ ଦୂତଂ ପ୍ରତି ଯଦବ୍ରବୀତନାଶ୍ଚ କର୍ତ୍ତ୍ବେ ରଥ ଉତେହ କର୍ତ୍ତ୍ବଃ ।
 ଧେନୁଃ କର୍ତ୍ତ୍ବା ଯୁବଶା କର୍ତ୍ତ୍ବା ଦ୍ବା ତାନି ଭ୍ରାତରନ୍ତୁ ବଃ କୃତ୍ୟେମସି ॥୩॥
 ଚକୃବାଂସ ଋଭବସ୍ତଦପୃଚ୍ଛତ କ୍ବେଦଭୂଦ୍ୟଃ ସ୍ୟ ଦୂତୋ ନ ଆଜଗନ୍ ।
 ଯଦାବାଖ୍ୟାଜମସାଞ୍ଜିତୁରଃ କୃତାନାଦିତ୍ତୁଷ୍ଟା ଗ୍ଲାସ୍ତନ୍ତର୍ଯ୍ୟାନଜେ ॥୪॥
 ହନାମୈନାଁ ଇତି ତ୍ବଷ୍ଟା ଯଦବ୍ରବୀଜମସଂ ଯେ ଦେବପାନମନିନ୍ଦିଷୁଃ ।
 ଅନ୍ୟା ନାମାନି କୃଣୁତେ ସୁତେ ସର୍ବାଁ ଅନ୍ୱୈରେନାନ୍-କନ୍ୟା ନାମଭିଃ ସ୍ବରତ୍ ॥୫॥
 ଇନ୍ଦ୍ରୋ ହରୀ ଯୁୟୁଜେ ଅଶ୍ବିନା ରଥଂ ବୃହସ୍ପତିର୍ବିଶ୍ବରୂପାମୁପାଜତ ।
 ଋତୁର୍ବିତ୍ତା ବାଜୋ ଦେବାଁ ଅଗଚ୍ଛତ ସ୍ବପସୋ ଯୁଜ୍ଞିୟଂ ଭାଗମୈତନ ॥୬॥
 ନିଶ୍ଚର୍ମଣୋ ଗାମରିଣୀତ ଧୀତିଭିର୍ଯ୍ୟା ଜରନ୍ତା ଯୁବଶା ତାକୃଣୋତନ ।
 ସୌଧନ୍ଦନା ଅଶ୍ବାଦଶ୍ବମତକ୍ଷତ ଯୁକ୍ତା ରଥମୁପ ଦେବାଁ ଅୟାତନ ॥୭॥
 ଇଦମୁଦକଂ ପିବତେତ୍ୟବ୍ରବୀତନେଦଂ ବା ଘା ପିବତା ମୁଞ୍ଚନେଜନମ୍ ।
 ସୌଧନ୍ଦନା ଯଦି ତନ୍ନେବ ହର୍ଯ୍ୟଥ ତୃତୀୟେ ଘା ସବନେ ମାଦୟାଧ୍ବୈ ॥୮॥
 ଆପୋ ଭୂୟିଷ୍ଟା ଇତ୍ୟେକୋ ଅବ୍ରବୀଦଗ୍ନିର୍ଭୂୟିଷ୍ଟ ଇତ୍ୟନ୍ୟୋ ଅବ୍ରବୀତ୍ ।
 ବଧର୍ଯ୍ୟନ୍ତ୍ରୀଂ ବହୁଭ୍ୟଃ ପ୍ରେକୋ ଅବ୍ରବୀଦୃତା ବଦନ୍ତଶ୍ଚମସାଁ ଅପିଂଶତ ॥୯॥
 ଶ୍ରୋଣାମେକ ଉଦକଂ ଗାମବାଜତି ମାଂସମେକଃ ପିଂଶତି ସୁନୟାଭୃତମ୍ ।
 ଆ ନିମ୍ବୁତଃ ଶକୃଦେକୋ ଅପାଭରତ୍-କିଂ ସ୍ବିତ୍-ପୁତ୍ରେଭ୍ୟଃ ପିତରା ଉପାବତୁଃ ॥୧୦॥
 ଉଦ୍ବସ୍ତୁସ୍ତା ଅକୃଣୋତନା ତୃଣଂ ନିବସ୍ତୁପଃ ସ୍ବପସ୍ୟାୟା ନରଃ ।
 ଅଗୋହ୍ୟସ୍ୟ ଯଦସସ୍ତନା ଗୃହେ ତଦଦ୍ୟେଦମୃତବୋ ନାନୁ ଗଚ୍ଛଥ ॥୧୧॥
 ସଂମୀଲ୍ୟ ଯଦ୍-ଭୁବନା ପର୍ଯ୍ୟସର୍ପତ କ୍ବ ସ୍ଥିତାତ୍ୟା ପିତରା ବ ଆସତୁଃ ।
 ଅଶପତ ଯଃ କରସ୍ନଂ ବ ଆଦଦେ ଯଃ ପ୍ରାବ୍ରବୀତ୍-ପ୍ରୋ ତସ୍ତା ଅବ୍ରବୀତନ ॥୧୨॥
 ସୁଷ୍ମପ୍ତାଂସ ଋଭବସ୍ତଦପୃଚ୍ଛତାଗୋହ୍ୟ କ ଇଦଂ ନୋ ଅବୁରୁଧତ୍ ।
 ଶ୍ଵାନଂ ବସ୍ତୋ ବୋଧୟିତାରମବ୍ରବୀହଂବସ୍ତର ଇଦମଦ୍ୟା ବ୍ୟଖ୍ୟତ ॥୧୩॥
 ଦିବା ଯାନ୍ତି ମରୁତୋ ଭୂମ୍ୟାଗ୍ନିରୟଂ ବାତୋ ଅନ୍ତରିକ୍ଷେଣ ଯାତି ।
 ଅଦ୍-ଭିର୍ଯ୍ୟାତି ବରୁଣଃ ସମୁଦ୍ରେର୍ଯ୍ୟୁଷ୍ଟାଁ ଇଚ୍ଛନ୍ତଃ ଶବସୋ ନପାତଃ ॥୧୪॥

=====

(୧।୧୭୭) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔତଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ ୧-୨, ୪-୫, ୭-୨୨, ଜଗତୀ ୩, ୬,
ଦେବତା - ଅଶ୍ୱିଃ

=====

ମା ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ଅର୍ଯ୍ୟମାୟୁରିନ୍ଦ୍ର ଋତୁକ୍ଷା ମରୁତଃ ପରି ଖ୍ୟନ୍ ।
 ଯଦ୍ବାଜିନୋ ଦେବଜାତସ୍ୟ ସପ୍ତେଃ ପ୍ରବକ୍ଷ୍ୟାମୋ ବିଦଧେ ବୀର୍ଯ୍ୟାଣି ॥୧॥
 ଯନ୍ନିର୍ଣ୍ଣଜା ରେକ୍ଷସା ପ୍ରାବୃତସ୍ୟ ରାତିଂ ଗୃଭୀତାଂ ମୁଖତୋ ନୟନ୍ତି ।
 ସୁପ୍ରାତଂଜୋ ମେମ୍ୟଦ୍ୱିଶ୍ୱରୂପ ଇନ୍ଦ୍ରାପୁଷ୍ଟୋଃ ପ୍ରିୟମପ୍ୟେତି ପାଥଃ ॥୨॥
 ଏଷ ଛାଗଃ ପୁରୋ ଅଶ୍ୱେନ ବାଜିନା ପୁଷ୍ଟୋ ଭାଗୋ ନୀୟତେ ବିଶ୍ୱଦେବ୍ୟଃ ।
 ଅଭିପ୍ରିୟଂ ଯତ୍-ପୁରୋଲାଗମର୍ବତା ତୁଷ୍ଟେଦେନଂ ସୌଶ୍ରବସାୟ ଜିନ୍ନତି ॥୩॥
 ଯଜବିଷ୍ୟମୃତୁଣୋ ଦେବୟାନଂ ତ୍ରିମାନୁଷାଃ ପର୍ଯ୍ୟଶ୍ୱଂ ନୟନ୍ତି ।
 ଅତ୍ରା ପୁଷ୍ଟଃ ପ୍ରଥମୋ ଭାଗ ଏତି ଯଜ୍ଞଂ ଦେବେଭ୍ୟଃ ପ୍ରତିବେଦୟନ୍ନଜଃ ॥୪॥
 ହୋତାଧୃର୍ଯ୍ୟୁରାବୟା ଅଗ୍ନିମିନ୍ଧୋ ଗ୍ରାବଗ୍ରାଭ ଉତ ଶଂସ୍ତା ସୁବିପ୍ରଃ ।
 ତେନ ଯଜ୍ଞେନ ସ୍ୱରଂକୃତେନ ସ୍ୱିଷ୍ଟେନ ବକ୍ଷଣା ଆ ପୃଶଧୁମ୍ ॥୫॥
 ଯୂପବ୍ରହ୍ମା ଉତ ଯେ ଯୂପବାହାଶ୍ୱଷାଲଂ ଯେ ଅଶ୍ୱୟୂପାୟ ତକ୍ଷତି ।
 ଯେ ଚାର୍ବତେ ପଚନଂ ସଂଭରନ୍ତ୍ୟତୋ ତେଷାମଭିଗୂର୍ତ୍ତନଂ ଇନ୍ଦ୍ରତୁ ॥୬॥
 ଉପ ପ୍ରାଗାସ୍ତ୍ରମନ୍ନେଧାୟି ମନ୍ତ୍ର ଦେବାନାମାଶା ଉପ ବୀତପୃଷ୍ଠଃ ।
 ଅନ୍ୱେନଂ ବିପ୍ରା ଋଷୟୋ ମଦନ୍ତି ଦେବାନାଂ ପୁଷ୍ଟେ ଚକୃମା ସୁବନ୍ଧୁମ୍ ॥୭॥
 ଯଦ୍ବାଜିନୋ ଦାମ ସଂଦାନମର୍ବତୋ ଯା ଶୀର୍ଷଣ୍ୟା ରଶନା ରତ୍ନୁରସ୍ୟ ।
 ଯଦ୍ବା ଘାସ୍ୟ ପ୍ରତୃତମାସ୍ୟେ ତୃଣଂ ସର୍ବା ତା ତେ ଅପି ଦେବେଷ୍ଟସ୍ତୁ ॥୮॥
 ଯଦଶ୍ୱସ୍ୟ କ୍ରବିଷୋ ମକ୍ଷିକାଶ ଯଦ୍ବା ସ୍ୱରୌ ସ୍ୱପିତୌ ରିପ୍ରମସ୍ତି ।
 ଯଜସ୍ତୟୋଃ ଶମିତୁର୍ଯନ୍ନଖେଷୁ ସର୍ବା ତା ତେ ଅପି ଦେବେଷ୍ଟସ୍ତୁ ॥୯॥
 ଯଦୁବଧ୍ୟମୁଦରସ୍ୟାପବାତି ଯ ଆମସ୍ୟ କ୍ରବିଷୋ ଗନ୍ଧୋ ଅସ୍ତି ।
 ସୁକୃତା ତଚ୍ଛମିତାରଃ କୃଶ୍ଣତୁତ ମେଧଂ ଶୃତପାକଂ ପଚନ୍ତି ॥୧୦॥
 ଯତ୍ତେ ଗାତ୍ରାଦଗ୍ନିନା ପତ୍ୟମାନାଦଭି ଶୂଲଂ ନିହତସ୍ୟାବଧାବତି ।
 ମା ତଦ୍-ଭୁମ୍ୟାମା ଶ୍ରିଷନ୍ତା ତୃଣେଷୁ ଦେବେଭ୍ୟସ୍ତଦୁଶଦ୍-ଭ୍ୟୋ ରାତମସ୍ତୁ ॥୧୧॥

ଯେ ବାଜିନଂ ପରିପଶ୍ୟନ୍ତି ପକ୍ଷଂ ଯ ଇମାହୁଃ ସୁରଭିର୍ନିର୍ହରେତି ।
 ଯେ ଚାର୍ବତୋ ମାଂସଭିକ୍ଷାମୁପାସତ ଉତୋ ତେଷାମଭିଗୁର୍ତ୍ତନଂ ଇନ୍ଦ୍ରତୁ ॥୧୭॥
 ଯନ୍ନୀକ୍ଷଣଂ ମାଂସୁଚନ୍ୟା ଉଷାୟା ଯା ପାତ୍ରାଣି ଯୁଷ୍ଟ ଆସେଚନାନି ।
 ଉଷ୍ମଣ୍ୟାପିଧାନା ଚରୁଣାମଙ୍ଗାଃ ସୁନାଃ ପରି ଭୃଷନ୍ତ୍ୟଶ୍ବମ୍ ॥୧୮॥
 ନିକ୍ରମଣଂ ନିଷଦନଂ ବିବର୍ତ୍ତନଂ ଯଜ ପତ୍ନୀଶମର୍ବତଃ ।
 ଯଜ ପତ୍ନୀ ଯଜ ଘାସିଂ ଜଘାସ ସର୍ବା ତା ତେ ଅପି ଦେବେଷ୍ବସୁ ॥୧୯॥
 ମା ତ୍ବାଗ୍ନିର୍ଧୂନୟାଭୂମଗନ୍ଧିର୍ମୋଷା ଭ୍ରାଜନ୍ତ୍ୟତି ବିକ୍ର ଜଘ୍ନିଃ ।
 ଇଷ୍ଟଂ ବୀତମଭିଗୁର୍ତ୍ତଂ ବଷଟ୍ କୃତଂ ତଂ ଦେବାସଃ ପ୍ରତି ଗୃଭ୍ଣନ୍ତ୍ୟଶ୍ବମ୍ ॥୨୦॥
 ଯଦଶ୍ବାୟ ବାସ ଉପସ୍ତୁଶନ୍ତ୍ୟଧୀବାସଂ ଯା ହିରଣ୍ୟାନ୍ୟସ୍ତୈ ।
 ସଂଦାନମର୍ବନ୍ତଂ ପତ୍ନୀଶଂ ପ୍ରିୟା ଦେବେଷ୍ବା ଯାମୟନ୍ତି ॥୨୧॥
 ଯତ୍ତେ ସାଦେ ମହସା ଶୁକ୍ରତସ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ବ୍ୟା ବା କଶୟା ବା ତୁତୋଦ ।
 ସୁଚେବ ତା ହବିଷୋ ଅଧିରେଷୁ ସର୍ବା ତା ତେ ବ୍ରହ୍ମଣା ସୁଦୟାମି ॥୨୨॥
 ଚତୁସ୍ତ୍ରିଂଶଦ୍ବାଜିନୋ ଦେବବନ୍ଧୋର୍ବତ୍-କ୍ରୀରଶ୍ବସ୍ୟ ସ୍ବପିତିଃ ସମେତି ।
 ଅଛିଦ୍ରା ଗାତ୍ରା ବୟୁନା କୃଣୋତ ପରୁଷ୍ଟରୁରନ୍ନୁୟୁଷ୍ୟା ବି ଶସ୍ତ୍ର ॥୨୩॥
 ଏକସ୍ତୁଷ୍ଟରଶ୍ବସ୍ୟା ବିଶସ୍ତା ଦ୍ବା ଯଜ୍ଞାରା ଭବତସ୍ତଥ ଋତୁଃ ।
 ଯା ତେ ଗାତ୍ରାଶାମୃତୁଥା କୃଣୋମି ତାତା ପିଣ୍ଡାନାଂ ପ୍ର ଭୁହୋମ୍ୟଗ୍ନୌ ॥୨୪॥
 ମା ତ୍ବା ତପତ୍-ପ୍ରିୟ ଆତ୍ମାପିୟନ୍ତଂ ମା ସ୍ବପିତିସ୍ତନ୍ନ ଆ ତିଷ୍ଠିପତ୍ତେ ।
 ମା ତେ ଗୃଧ୍-ନୁରବିଶସ୍ତାତିହାୟ ଛିଦ୍ରା ଗାତ୍ରାଶ୍ୟସିନା ମିଥୁ କଃ ॥୨୫॥
 ନ ବା ଉ ଏତନ୍-ପ୍ରିୟସେ ନ ରିଷ୍ୟସି ଦେବୀ ଇଦେଷି ପଥିତିଃ ସୁଗେତିଃ ।
 ହରୀ ତେ ଯୁଜ୍ଞା ପୃଷତୀ ଅଭୂତାମୁପାସ୍ତାଦ୍ବାଜୀ ଧୁରି ରାସଭସ୍ୟ ॥୨୬॥
 ସୁଗବ୍ୟଂ ନୋ ବାଜୀ ସ୍ବଶ୍ୟଂ ପୁଂସଃ ପୁତ୍ରାଂ ଉତ ବିଶ୍ବାପୁଷଂ ରୟିମ୍ ।
 ଅନାଗାସ୍ତୁଂ ନୋ ଅଦିତିଃ କୃଣୋତୁ କ୍ଷତ୍ରଂ ନୋ ଅଶ୍ବୋ ବନତାଂ ହବିଷ୍ମାନ୍ ॥୨୭॥

ଯଦକ୍ରନ୍ଧଃ ପ୍ରଥମଂ ଜାୟମାନ ଉଦ୍ୟନ୍ତସମୁଦ୍ରାଦୁତ ବା ପୁରୀଷାତ୍ ।
 ଶ୍ୟେନସ୍ୟ ପକ୍ଷା ହରିଶସ୍ୟ ବାହୁ ଉପସ୍ଥୂତ୍ୟଂ ମହି ଜାତଂ ତେ ଅର୍ବନ୍ ॥୧॥
 ଯୁମେନ ଦତ୍ତଂ ତ୍ରିତ ଏନମାୟୁନଗିନ୍ଦ୍ର ଏଶଂ ପ୍ରଥମୋ ଅଧ୍ୟତିଷ୍ଠତ୍ ।
 ଗନ୍ଧର୍ବୋ ଅସ୍ୟ ରଶନାମଗୃଭ୍ଣାସ୍ତୁରାଦଶ୍ଵଂ ବସବୋ ନିରତଷ୍ଠ ॥୨॥
 ଅସି ଯୁମୋ ଅସ୍ୟାଦିତ୍ୟୋ ଅର୍ବନ୍ନସି ତ୍ରିତୋ ଗୁହ୍ୟେନ ବ୍ରତେନ ।
 ଅସି ସୋମେନ ସମୟା ବିପୃକ୍ତ ଆହୁସ୍ତେ ତ୍ରୀଣି ଦିବି ବନ୍ଧନାନି ॥୩॥
 ତ୍ରୀଣି ତ ଆହୁର୍ଦିବି ବନ୍ଧନାନି ତ୍ରୀଣ୍ୟୟୁ ତ୍ରୀଣ୍ୟନ୍ତଃ ସମୁଦ୍ରେ ।
 ଉତେବ ମେ ବରୁଣଶ୍ଚ-ଛନ୍ଦସ୍ୟର୍ବନ୍ୟତ୍ରା ତ ଆହୁଃ ପରମଂ ଜନିତ୍ରମ୍ ॥୪॥
 ଇମା ତେ ବାଜିନ୍ନବମାର୍ଜନାନୀମା ଶଫାନାଂ ସନିତୁର୍ନିଧାନା ।
 ଅତ୍ରା ତେ ଭଦ୍ରା ରଶନା ଅପଶ୍ୟମୃତସ୍ୟ ଯା ଅଭିରକ୍ଷନ୍ତି ଗୋପାଃ ॥୫॥
 ଆତ୍ମାନଂ ତେ ମନସାରାଦଜାନାମବୋ ଦିବା ପତୟନ୍ତୁ ପତଙ୍ଗମ୍ ।
 ଶିରୋ ଅପଶ୍ୟଂ ପଥିତିଃ ସୁଗେଭିରରେଶୁଭିର୍ଜେହମାନଂ ପତନ୍ତି ॥୬॥
 ଅତ୍ରା ତେ ରୂପମୁତ୍ତମପଶ୍ୟଂ ଜିଗୀଷମାଶମିଷ ଆ ପଦେ ଗୋଃ ।
 ଯଦା ତେ ମର୍ତ୍ତୋ ଅନୁ ଭୋଗମାନଳାଦିଦ୍-ଗ୍ରସିଷ୍ଠ ଓଷଧୀରଜୀଗଃ ॥୭॥
 ଅନୁ ତ୍ୱା ରଥୋ ଅନୁ ମର୍ଯ୍ୟୋ ଅର୍ବନ୍ନୁ ଗାବୋଽନୁ ଭଗଃ କନୀନାମ୍ ।
 ଅନୁ ବ୍ରାତାସସ୍ତବ ସଖ୍ୟମୀୟୁରନୁ ଦେବା ମମିରେ ବୀର୍ଯ୍ୟଂ ତେ ॥୮॥
 ହିରଣ୍ୟଶୃଙ୍ଗୋଽୟୋ ଅସ୍ୟ ପାଦା ମନୋଜବା ଅବର ଇନ୍ଦ୍ର ଆସୀତ୍ ।
 ଦେବା ଇଦସ୍ୟ ହବିରଦ୍ୟମାୟନୋ ଅର୍ବନ୍ତଂ ପ୍ରଥମୋ ଅଧ୍ୟତିଷ୍ଠତ୍ ॥୯॥
 ଇର୍ମାନ୍ତ୍ରାସଃ ସିଲିକମଧ୍ୟମାସଃ ସଂ ଶୂରଶାସୋ ଦିବ୍ୟାସୋ ଅତ୍ୟାଃ ।
 ହଂସା ଇବ ଶ୍ରେଣିଶୋ ଯୁତନ୍ତେ ଯଦାକ୍ଷିଷୁର୍ଦିବ୍ୟମଜ୍ଞମଶ୍ୱାଃ ॥୧୦॥
 ତବ ଶରୀରଂ ପତୟିଷ୍ଠର୍ବନ୍ତବ ଚିତ୍ତଂ ବାତ ଇବ ପ୍ରଜୀମାନ୍ ।
 ତବ ଶୃଙ୍ଗାଣି ବିଷ୍ଟିତା ପୁରୁତ୍ରାରଣ୍ୟସୁ ଜର୍ଭୁରାଣା ଚରନ୍ତି ॥୧୧॥

ଉପ ପ୍ରାଗାଲ୍ଲସନଂ ବାଜ୍ୟର୍ବା ଦେବଦ୍ରୀଚା ମନସା ଦୀଧ୍ୟାନଃ ।
 ଅଜଃ ପୁରୋ ନୀୟତେ ନାଭିରସ୍ୟାନ୍ନୁ ପଶ୍ଚାତ୍-କବୟୋ ଯୁକ୍ତି ରେଭାଃ ॥୧୭॥
 ଉପ ପ୍ରାଗାତ୍-ପରମଂ ଯୁଧିଧସ୍ତମର୍ବା ଅଛା ପିତରଂ ମାତରଂ ଚ ।
 ଅଦ୍ୟା ଦେବାଞ୍ଜିଷ୍ଟତମୋ ହି ଗମ୍ୟା ଅଥା ଶାସ୍ତ୍ରେ ଦାଶୁଷେ ବାର୍ଯ୍ୟାଣି ॥୧୮॥

=====

(୧।୧୭୪) ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔରଥ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୧୧, ୧୩-୧୪, ୧୬-୨୨, ୨୪-୨୮,
 ୩୦-୩୫, ୩୭-୪୦, ୪୩-୫୦, ୫୨, ଜଗତୀ ୧୨, ୧୫, ୨୩, ୨୯, ୩୬, ୪୧, ପ୍ରସ୍ତାରପଞ୍ଜିଃ ୪୨,
 ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୫୧, ଦେବତା - ବିଶ୍ଵେ ଦେବାଃ ୧-୪୧, ବଗାପଃ ୪୨,
 ଶକଧୁମସୋମୌ ୪୩, ଅଗ୍ନିସୂର୍ଯ୍ୟବାୟବଃ ୪୪, ବାକ୍ ୪୫, ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ୪୬-୪୭, ସଂବସର-କାଲଚକ୍ରମ୍ ୪୮,
 ସରସ୍ଵତୀ ୪୯, ସାଧ୍ୟାଃ ୫୦, ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ପର୍ଜନ୍ୟଃ ଅଗ୍ନୟଃ ବା ୫୧, ସରସ୍ଵାନ୍ ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ବା ୫୨

=====

ଅସ୍ୟ ବାମସ୍ୟ ପଲିତସ୍ୟ ହୋତୁସ୍ତସ୍ୟ ଭ୍ରାତା ମଧ୍ୟମୋ ଅସ୍ତ୍ୟଶ୍ନଃ ।
 ତୃତୀୟୋ ଭ୍ରାତା ଘୃତପୃଷ୍ଠୋ ଅସ୍ୟାତ୍ରାପଶ୍ୟଂ ବିଶ୍ଵତିଂ ସପ୍ତପୁତ୍ରମ୍ ॥୧॥
 ସପ୍ତ ଯୁଞ୍ଜିତି ରଥମେକଚକ୍ରମେକୋ ଅଶ୍ଵୋ ବହତି ସପ୍ତନାମା ।
 ତ୍ରିନାଭି ଚକ୍ରମଜରମନର୍ବଂ ଯତ୍ରେମା ବିଶ୍ଵା ଭୁବନାପି ତସ୍ମୁଃ ॥୨॥
 ଇମଂ ରଥମପି ଯେ ସପ୍ତ ତସ୍ମୁଃ ସପ୍ତଚକ୍ରଂ ସପ୍ତ ବହନ୍ତ୍ୟଶ୍ଵାଃ ।
 ସପ୍ତ ସ୍ଵସାରୋ ଅଭି ସଂ ନବନ୍ତେ ଯତ୍ର ଗବାଂ ନିହିତା ସପ୍ତ ନାମ ॥୩॥
 କୋ ଦଦର୍ଶ ପ୍ରଥମଂ ଜାୟମାନମସ୍ମନ୍ନୁତ୍ତଂ ଯଦନସ୍ତା ବିଭର୍ତ୍ତି ।
 ଭୂମ୍ୟା ଅସୁରସ୍ତୃଗାଭ୍ନା କୁ ସ୍ଥିତ୍-କୋ ବିଦ୍ଵାଂସମୁପ ଗାତ୍-ପ୍ରଷ୍ଠମେତତ୍ ॥୪॥
 ପାକଃ ପୃଚ୍ଛାମି ମନସାବିଜାନନ୍ଦେବାନାମେନା ନିହିତା ପଦାନି ।
 ବସ୍ତେ ବଶ୍ଵୟୋଧି ସପ୍ତ ତତ୍ତୁନ୍ତି ତତ୍ତ୍ଵିରେ କବୟ ଓତବା ଉ ॥୫॥
 ଅତିକିତ୍ଵାଞ୍ଜିକିତୁଷଷ୍ଠିଦତ୍ର କବୀନ୍-ପୃଚ୍ଛାମି ବିଦ୍ଵନେ ନ ବିଦ୍ଵାନ୍ ।
 ବି ଯସ୍ତସ୍ତମ୍ ଷଳିମା ରଜାଂସ୍ୟଜସ୍ୟ ରୂପେ କିମପି ସ୍ଥିଦେକମ୍ ॥୬॥
 ଇହ ବ୍ରବୀତୁ ଯଃ ଇମଙ୍ଗ ବେଦାସ୍ୟ ବାମସ୍ୟ ନିହିତଂ ପଦଂ ବେଃ ।
 ଶୀର୍ଷ୍ଣଃ କ୍ଷୀରଂ ଦୁହତେ ଗାବୋ ଅସ୍ୟ ବହିଂ ବସାନା ଉଦକଂ ପଦାପୁଃ ॥୭॥

ମାତା ପିତରମୃତ ଆ ବଭାଜ ଧୀତ୍ୟଗ୍ରେ ମନସା ସଂ ହି ଜଗ୍ନେ ।
 ସା ବୀଭସୁର୍ଗର୍ଭରସା ନିବିଜା ନମସ୍ତୁ ଇଦୁପବାକମୀୟଃ ॥୮॥
 ଯୁକ୍ତା ମାତାସୀଞ୍ଜୁରି ଦକ୍ଷିଣାୟା ଅତିଷ୍ଠଦ୍-ଗର୍ଭୋ ବୃଜନୀଷ୍ଠଃ ।
 ଅମୀମେଦ୍ବସ୍ତୋ ଅନୁ ଗାମପଶ୍ୟଦ୍ବିଶ୍ଵରୂପ୍ୟଂ ତ୍ରିଷ୍ଠ ଯୋଜନେଷୁ ॥୯॥
 ତିସ୍ତୋ ମାତୃସ୍ତୀନ୍‌ପିତୃନ୍‌-ବିଭ୍ରଦେକ ଉର୍ଧ୍ଵସ୍ତସ୍ତୌ ନେମବ ଗ୍ଲାପୟତି ।
 ମନ୍ତ୍ରୟନ୍ତେ ଦିବୋ ଅମୁଷ୍ୟ ପୃଷ୍ଠେ ବିଶ୍ଵବିଦଂ ବାଚମବିଶ୍ଵମିନ୍ଦ୍ରାମ୍ ॥୧୦॥
 ଦ୍ଵାଦଶାରଂ ନହି ତଞ୍ଜରାୟ ବର୍ବର୍ତ୍ତ ଚକ୍ରଂ ପରି ଦ୍ୟାମୃତସ୍ୟ ।
 ଆ ପୁତ୍ରା ଅଗ୍ନେ ମିଥୁନାସୋ ଅତ୍ର ସପ୍ତ ଶତାନି ବିଂଶତିଶ୍ଚ ତସ୍ମୁଃ ॥୧୧॥
 ପଞ୍ଚପାଦଂ ପିତରଂ ଦ୍ଵାଦଶାକୃତିଂ ଦିବ ଆଦୁଃ ପରେ ଅର୍ଧେ ପୁରୀଷିଶମ୍ ।
 ଅଥେମେ ଅନ୍ୟ ଉପରେ ବିଚକ୍ଷଣଂ ସପ୍ତଚକ୍ରେ ଷଳର ଆଦୁରର୍ପିତମ୍ ॥୧୨॥
 ପଞ୍ଚାରେ ଚକ୍ରେ ପରିବର୍ତ୍ତମାନେ ତସ୍ମିନ୍ନା ତସ୍ମୁର୍ଭୁବନାନି ବିଶ୍ଵା ।
 ତସ୍ୟ ନାକ୍ଷତ୍ରପ୍ୟତେ ଭୂରିଭାରଃ ସନାଦେବ ନ ଶୀର୍ଯ୍ୟତେ ସନାତିଃ ॥୧୩॥
 ସନେମି ଚକ୍ରମଜରଂ ବି ବାବୃତ ଉତ୍ତାନାୟାଂ ଦଶ ଯୁକ୍ତା ବହନ୍ତି ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଚକ୍ଷୁ ରଜସ୍ୱୈତ୍ୟାବୃତଂ ତସ୍ମିନ୍ନାର୍ପିତା ଭୁବନାନି ବିଶ୍ଵା ॥୧୪॥
 ସାକଂଜାନାଂ ସପ୍ତଥମାଦୁରେକଜଂ ଷଳିଦ୍ୟମା ଋଷୟୋ ଦେବଜା ଇତି ।
 ତେଷାମିଷ୍ଠାନି ବିହିତାନି ଧାମଶଃ ସ୍ଥାତ୍ରେ ରେଜନ୍ତେ ବିକୃତାନି ରୂପଶଃ ॥୧୫॥
 ତ୍ରିୟଃ ସତୀର୍ଯ୍ୟା ଉ ମେ ପୁଂସ ଆଦୁଃ ପଶ୍ୟଦକ୍ଷଣାନ୍ ବି ଚେତଦକ୍ଷଃ ।
 କବିର୍ଯଃ ପୁତ୍ରଃ ସ ଇମା ଚିକେତ ଯସ୍ତା ବିଜାନାସ୍ତ ପିତୃଷ୍ଠିତାସତ୍ ॥୧୬॥
 ଅବଃ ପରେଣ ପର ଏନାବରେଣ ପଦା ବସ୍ରଂ ବିଭ୍ରତୀ ଗୌରୁଦସ୍ଥାତ୍ ।
 ସା କଦ୍ରୀଚୀ କଂ ସ୍ଵିଦର୍ଧଂ ପରାଗାତ୍-କ୍ଵ ସ୍ଵିସ୍ତୃତେ ନହି ଯୁଧେ ଅନ୍ତଃ ॥୧୭॥
 ଅବଃ ପରେଣ ପିତରଂ ଯୋ ଅସ୍ୟାନୁବେଦ ପର ଏନାବରେଣ ।
 କବୀୟମାନଃ କ ଇହ ପ୍ର ବୋଚଢେବଂ ମନଃ କୁତୋ ଅଧି ପ୍ରଜାତମ୍ ॥୧୮॥
 ଯୋ ଅର୍ବାଞ୍ଜିର୍ଯ୍ୟା ଉ ପରାତ ଆଦୁର୍ଯୋ ପରାଞ୍ଜିର୍ଯ୍ୟା ଉ ଅର୍ବାତ ଆଦୁଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚ ଯା ଚକ୍ରଧୁଃ ସୋମ ତାନି ଧୁରା ନ ଯୁକ୍ତା ରଜସୋ ବହନ୍ତି ॥୧୯॥
 ଦ୍ଵା ସୁପର୍ଣ୍ଣା ସୟୁଜା ସଖାୟା ସମାନଂ ବୃକ୍ଷଂ ପରି ଷସ୍ତ୍ରଜାତେ ।
 ତୟୋରନ୍ୟଃ ପିୟ୍ଵଳଂ ସ୍ଵାଦୁଃଖ୍ୟନଶ୍ଚନ୍ନନ୍ୟୋ ଅଭି ଚାକଶୀତି ॥୨୦॥

ଯତ୍ରା ସୁପର୍ଣ୍ଣା ଅମୃତସ୍ୟ ଭାଗମନିମେଷଂ ବିଦଧାତିସ୍ବରକ୍ତି ।
 ଇନୋ ବିଶ୍ବସ୍ୟ ଭୁବନସ୍ୟ ଗୋପାଃ ସ ମା ଧୀରଃ ପାକମତ୍ରା ବିବେଶ ॥୨୧॥
 ଯସ୍ମିନ୍-ବୃକ୍ଷେ ମଧୁଦଃ ସୁପର୍ଣ୍ଣା ନିବିଶନ୍ତେ ସୁବତେ ତାପି ବିଶ୍ବେ ।
 ତସ୍ୟେଦାହୁଃ ପିତୃଲଂ ସ୍ବାଦୁଗ୍ରେ ତନ୍ନୋନ୍ନଶଦ୍ୟଃ ପିତରଂ ନ ବେଦ ॥୨୨॥
 ଯଦ୍-ଗାୟତ୍ରେ ଅପି ଗାୟତ୍ରମାହିତଂ ତ୍ରେଷ୍ଣୁଭାଦ୍ବା ତ୍ରେଷ୍ଣୁଭଂ ନିରତକ୍ଷତ ।
 ଯଦ୍ବା ଜଗଜ୍ଜଗତ୍ୟାହିତଂ ପଦଂ ଯ ଇତ୍ତଦ୍ବିଦୁସ୍ତେ ଅମୃତତ୍ବମାନଶୁଃ ॥୨୩॥
 ଗାୟତ୍ରେଣ ପ୍ରତି ମିମୀତେ ଅର୍କମର୍କେଣ ସାମ ତ୍ରେଷ୍ଣୁଭେନ ବାକମ୍ ।
 ବାକେନ ବାକଂ ଦ୍ବିପଦା ଚତୁଷ୍ପଦାକ୍ଷରେଣ ମିମତେ ସପ୍ତ ବାଣୀଃ ॥୨୪॥
 ଜଗତା ସିନ୍ଧୁଂ ଦିବ୍ୟସ୍ତଭାୟଦ୍ରଥଂତରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଂ ପର୍ଯ୍ୟପଶ୍ୟତ୍ ।
 ଗାୟତ୍ରସ୍ୟ ସମିଧସ୍ତ୍ରସ୍ତ ଆହୁସ୍ତତୋ ମହ୍ନା ପ୍ର ରିରିତେ ମହିତ୍ବା ॥୨୫॥
 ଉପ ହୁୟେ ସୁଦୁଘାଂ ଧେନୁମେତାଂ ସୁହସ୍ତୋ ଗୋଧୁଗୁତ ଦୋହଦେନାମ୍ ।
 ଶ୍ରେଷ୍ଠଂ ସବଂ ସବିତା ସାବିଷନ୍ନୋଽଭୀଜ୍ଞୋ ଘର୍ମସ୍ତଦୁ ଷୁ ପ୍ର ବୋଚମ୍ ॥୨୬॥
 ହିଙ୍ଗୁଶ୍ଚୂତୀ ବସୁପତ୍ନୀ ବସୁନାଂ ବସୁମିଚ୍ଛନ୍ତୀ ମନସାଭ୍ୟାଗାତ୍ ।
 ଦୁହାମଶ୍ଚୂଭ୍ୟାଂ ପୟୋ ଅୟ୍ଘ୍ୟେୟଂ ସା ବର୍ଧତାଂ ମହତେ ସୌଭଗାୟ ॥୨୭॥
 ଗୌରମୀମେଦନ୍ନୁ ବସୁଂ ମିଷକ୍ତଂ ମୂର୍ଧାନଂ ହିତଂତକୃଣୋନ୍ନାତବା ଉ ।
 ସୃକ୍ବାଣଂ ଘର୍ମମଭି ବାବଶାନା ମିମାତି ମାୟୁଂ ପୟତେ ପୟୋଭିଃ ॥୨୮॥
 ଅୟଂ ସ ଶିଙ୍ଗ୍ତେ ଯେନ ଗୌରଭୀବୃତା ମିମାତି ମାୟୁଂ ଧୂସନାବଧି ଶ୍ରିତା ।
 ସା ଚିତ୍ତିଭିର୍ନି ହି ଚକାର ମର୍ତ୍ତ୍ୟଂ ବିଦ୍ୟୁଦ୍-ଭବନ୍ତୀ ପ୍ରତି ବକ୍ରିମୌହିତ ॥୨୯॥
 ଅନଳ୍ଲୟେ ତୁରଗାତୁ ଜୀବମେଜଜ୍ଜୁବଂ ମଧ୍ୟ ଆ ପସ୍ତ୍ୟାନାମ୍ ।
 ଜୀବୋ ମୃତସ୍ୟ ଚରତି ସ୍ବଧାଭିରମର୍ତ୍ତ୍ୟୋ ମର୍ତ୍ତ୍ୟନା ସୟୋନିଃ ॥୩୦॥
 ଅପଶ୍ୟଂ ଗୋପାମନିପଦ୍ୟମାନମା ଚ ପରା ଚ ପଥିଭିଷ୍ଟରକ୍ରମ୍ ।
 ସ ସପ୍ରୀତୀଃ ସ ବିଷୁଚୀର୍ବସାନ ଆ ବରୀବର୍ତ୍ତି ଭୁବନେଷ୍ବନ୍ତଃ ॥୩୧॥
 ଯ ଇଂ ଚକାର ନ ସୋ ଅସ୍ୟ ବେଦ ଯ ଇଂ ଦଦର୍ଶ ହିରୁଗିନ୍ନୁ ତସ୍ମାତ୍ ।
 ସ ମାତୁର୍ଯ୍ୟୋନା ପରିବୀତୋ ଅନ୍ତର୍ବହୁପ୍ରଜା ନିରୂତିମା ବିବେଶ ॥୩୨॥
 ଦୌର୍ମର୍ସେ ପିତା ଜନିତା ନାଭିରତ୍ର ବନ୍ଧୁର୍ମେ ମାତା ପୃଥିବୀ ମହୀୟମ୍ ।
 ଉଦାନୟୋଶ୍ଚମ୍ନୋର୍ଯ୍ୟୋନିରକ୍ରରତ୍ରା ପିତା ଦୁହିତୁର୍ଗର୍ଭମାଧାତ୍ ॥୩୩॥

ପୃଚ୍ଛାମି ତ୍ବା ପରମନ୍ତଃ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ପୃଚ୍ଛାମି ଯତ୍ର ଭୁବନସ୍ୟ ନାଭିଃ ।
 ପୃଚ୍ଛାମି ତ୍ବା ବୃଷ୍ଣୋ ଅଶ୍ୱସ୍ୟ ରେତଃ ପୃଚ୍ଛାମି ବାତଃ ପରମଂ ବ୍ୟୋମ ॥୩୪॥
 ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବେଦିଃ ପରୋ ଅନ୍ତଃ ପୃଥିବ୍ୟା ଅୟଂ ଯଜ୍ଞୋ ଭୁବନସ୍ୟ ନାଭିଃ ।
 ଅୟଂ ସୋମୋ ବୃଷ୍ଣୋ ଅଶ୍ୱସ୍ୟ ରେତୋ ବ୍ରହ୍ମାୟଂ ବାତଃ ପରମଂ ବ୍ୟୋମ ॥୩୫॥
 ସପ୍ତାର୍ଧଗର୍ଭା ଭୁବନସ୍ୟ ରେତୋ ବିଷ୍ଣୋସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟତି ପ୍ରତିଶା ବିଧର୍ମଣି ।
 ତେ ଧାତିଭିର୍ମନସା ତେ ବିପଶ୍ଚିତଃ ପରିଭୁବଃ ପରି ଭବନ୍ତି ବିଶ୍ୱତଃ ॥୩୬॥
 ନ ବି ଜାନାମି ଯଦିବେଦମସ୍ମି ନିଶ୍ୟଃ ସଂନଜୋ ମନସା ଚରାମି ।
 ଯଦା ମାଗନ୍ ପ୍ରଥମଜା ଋତସ୍ୟାଦିଦ୍ୱାତୋ ଅଶୁବେ ଭାଗମସ୍ୟାଃ ॥୩୭॥
 ଅପାଞ୍ଚପ୍ରାତେତି ସ୍ୱଧୟା ଗୃଭୀତୋଽମର୍ତ୍ୟୋ ମର୍ତ୍ୟେନା ସୟୋନିଃ ।
 ତା ଶଶ୍ୱନ୍ତା ବିଷୁତୀନା ବିୟନ୍ତା ନ୍ୟନ୍ୟଂ ଚିକ୍ଷୁର୍ନ ନି ଚିକ୍ଷୁରନ୍ୟମ୍ ॥୩୮॥
 ଋତୋ ଅକ୍ଷରେ ପରମେ ବ୍ୟୋମନ୍ୟସ୍ମିନ୍ନେବା ଅଧି ବିଶ୍ୱେ ନିଷେଦୁଃ ।
 ଯସ୍ତନ୍ନ ବେଦ କିମୃତା କରିଷ୍ୟତି ଯ ଇତ୍ତଦ୍ୱିଦୁସ୍ତ ଇମେ ସମାସତେ ॥୩୯॥
 ସୁୟବସାଦ୍-ଭଗବତୀ ହି ଭୂୟା ଅଥୋ ବୟଂ ଭଗବନ୍ତଃ ସ୍ୟାମ ।
 ଅଜି ତୃଣମନ୍ୟୋ ବିଶ୍ୱଦାନୀଂ ପିବ ଶୁଦ୍ଧମୁଦକମାଚରନ୍ତୀ ॥୪୦॥
 ଗୌରୀର୍ମିମାୟ ସଲିଲାନି ତକ୍ଷତ୍ୟେକପଦୀ ଦ୍ୱିପଦୀ ସା ଚତୁଷ୍ପଦୀ ।
 ଅଷ୍ଟାପଦୀ ନବପଦୀ ବଭୁବୁଷୀ ସହସ୍ରାକ୍ଷରା ପରମେ ବ୍ୟୋମନ୍ ॥୪୧॥
 ତସ୍ୟାଃ ସମୁଦ୍ରା ଅଧି ବି କ୍ଷରନ୍ତି ତେନ ଜୀବନ୍ତି ପ୍ରତିଶଶ୍ୱତସ୍ରଃ ।
 ତତଃ କ୍ଷରତ୍ୟକ୍ଷରଂ ତଦ୍ୱିଶ୍ୱମୁପ ଜୀବତି ॥୪୨॥
 ଶକମୟଂ ଧୂମମାରାଦପଶ୍ୟଂ ବିଷୁବତା ପର ଏନାବରେଣ ।
 ଭକ୍ଷାଣଂ ପୃଶ୍ନିମପଚନ୍ତ ବୀରାସ୍ତାନି ଧର୍ମାଣି ପ୍ରଥମାନ୍ୟାସନ୍ ॥୪୩॥
 ବ୍ରହ୍ମ କେଶିନ ଋତୁଥା ବି ଚକ୍ଷତେ ସଂବସ୍ତରେ ବପତ ଏକ ଏଷାମ୍ ।
 ବିଶ୍ୱମେକୋ ଅଭି ଚକ୍ଷେ ଶତୀଭିର୍ପ୍ରାଜିରେକସ୍ୟ ଦଦୃଶେ ନ ରୂପମ୍ ॥୪୪॥
 ଚତ୍ୱାରି ବାକ୍ପରିମିତା ପଦାନି ତାନି ବିଦୁର୍ବାହୁଣା ଯେ ମନୀଷିଣଃ ।
 ଗୁହା ତ୍ରୀଣି ନିହିତା ନେଜ୍ଯୟନ୍ତି ତୁରୀୟଂ ବାତୋ ମନୁଷ୍ୟା ବଦନ୍ତି ॥୪୫॥
 ଇନ୍ଦ୍ରଂ ମିତ୍ରଂ ବରୁଣମଗ୍ନିମାଦୁରଥୋ ଦିବ୍ୟଃ ସ ସୁପର୍ଣ୍ଣୋ ଗରୁଡ୍ମାନ ।
 ଏକଂ ସଦ୍ୱିପ୍ରା ବହୁଧା ବଦନ୍ତ୍ୟଗ୍ନିଂ ଯମଂ ମାତରିଶ୍ୱାନମାଦୁଃ ॥୪୬॥

କୃଷ୍ଣଂ ନିୟାନଂ ହରୟଃ ସୁପର୍ଣ୍ଣା ଅପୋ ବସାନା ଦିବମୁତ୍-ପତନ୍ତି ।
 ତ ଆବବୃତ୍ତସଦନାଦୃତସ୍ୟାଦିଦ୍-ଘୃତେନ ପୃଥିବୀ ବ୍ୟୁଦ୍ୟତେ ॥୪୭॥
 ଦ୍ଵାଦଶ ପ୍ରଧୟଶ୍ଚକ୍ରମେକଂ ତ୍ରୀଣି ନଭ୍ୟାନି କ ଉ ତଚ୍ଚିକେତ ।
 ତସ୍ମିନ୍ନସ୍ୟାକଂ ତ୍ରିଶତା ନ ଶଙ୍କବୋର୍ପିତାଃ ସଷ୍ଟିର୍ନ ଚଲାଚଲାସଃ ॥୪୮॥
 ଯସ୍ତେ ସ୍ତନଃ ଶଶୟୋ ଯୋ ମୟୋଭୂର୍ଯେନ ବିଶ୍ଵା ପୁଷ୍ୟସି ବାୟାଣି ।
 ଯୋ ରତ୍ନଧା ବସୁବିଦ୍ୟଃ ସୁଦତ୍ରଃ ସରସ୍ଵତି ତମିହ ଧାତବେ କଃ ॥୪୯॥
 ଯଜ୍ଞେନ ଯଜ୍ଞମୟଜନ୍ତୁ ଦେବାସ୍ତାନି ଧର୍ମାଣି ପ୍ରଥମାନ୍ୟାସନ୍ ।
 ତେ ହ ନାକଂ ମହିମାନଃ ସତନ୍ତ ଯନ୍ତ୍ର ପୂର୍ବେ ସାଧ୍ୟାଃ ସନ୍ତି ଦେବାଃ ॥୫୦॥
 ସମାନମେତଦୁଦକମୁଚ୍ଚୈତ୍ୟବ ଚାହୁତିଃ ।
 ଭୂମିଂ ପର୍ଜନ୍ୟା ଜିନ୍ନନ୍ତି ଦିବଂ ଜିନ୍ନନ୍ତ୍ୟଗ୍ନୟଃ ॥୫୧॥
 ଦିବ୍ୟଂ ସୁପର୍ଣ୍ଣଂ ବାୟସଂ ବୃହନ୍ତମପାଂ ଗର୍ଭଂ ଦର୍ଶତମୋଷଧୀନାମ୍ ।
 ଅଭୀପତୋ ବୃଷ୍ଟିଭିସ୍ତର୍ପୟନ୍ତଂ ସରସ୍ଵତ୍ତମବସେ ଜୋହବୀମି ॥୫୨॥

(୧।୧୭୫) ଋଷିଃ - ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୧-୨, ୪, ୬, ୮, ୧୦-୧୨, ମରୁତଃ ୩, ୫, ୭, ୯, ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ
 ୧୩-୧୫, ଋକ୍ - ତ୍ରିଷୁପ୍ ଦେବତା - ମରୁତ୍ସାନ୍ ଇନ୍ଦ୍ରଃ

କୟା ଶୁଭା ସବୟସଃ ସନୀଳାଃ ସମାନ୍ୟା ମରୁତଃ ସଂ ମିମିକ୍ଷୁଃ ।
 କୟା ମତୀ କୁତ ଏତାସ ଏତେର୍ଚ୍ଚନ୍ତି ଶୁଷ୍ଠଂ ବୃଷଣୋ ବସୁୟା ॥୧॥
 କସ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମାଣି ଭୁଭୁସୁର୍ଯୁବାନଃ କୋ ଅଧିରେ ମରୁତ ଆ ବବର୍ତ୍ତ ।
 ଶ୍ୟେନାଁ ଇବ ପ୍ରଜତୋ ଅନ୍ତରିକ୍ଷେ କେନ ମହା ମନସା ରୀରମାମ ॥୨॥
 କୁତସ୍ତୁମିନ୍ନ ମାହିନଃ ସନ୍ନେକୋ ଯାସି ସତ୍-ପତେ କିଂ ତ ଇତ୍-ଥା ।
 ସଂ ପୃଚ୍ଛସେ ସମରାଣଃ ଶୁଭାନୈର୍ବୋଚେସ୍ତନ୍ନୋ ହରିବୋ ଯତ୍ତେ ଅସ୍ତେ ॥୩॥
 ବ୍ରହ୍ମାଣି ମେ ମତୟଃ ଶଂ ସୁତାସଃ ଶୁଷ୍ଠ ଇୟର୍ତ୍ତି ପ୍ରଭୃତୋ ମେ ଅଦ୍ରିଃ ।
 ଆ ଶାସତେ ପ୍ରତି ହର୍ଯ୍ୟନ୍ତ୍ୟକ୍-ଥେମା ହରୀ ବହତସ୍ତା ନୋ ଅଛ ॥୪॥

ଅତୋ ବୟମନ୍ତମେଭିର୍ଯୁଜାନାଃ ସ୍ବସ୍ତେଭିସ୍ତନ୍ଧଃ ଶୁମ୍ଭମାନାଃ ।
 ମହୋଭିରେତାଁ ଉପ ଯୁଜ୍ଞହେ ନ୍ଦିନ୍ନ ସ୍ବଧାମନ୍ନୁ ହି ନୋ ବଭୂଧ ॥୫॥
 କୁ ସ୍ୟା ବୋ ମରୁତଃ ସ୍ବଧାସୀଦ୍ୟନ୍ତାମେକଂ ସମଧତ୍ବାହିହତେ ।
 ଅହଂ ଦ୍ୟୁଗ୍ରସ୍ତବିଷସ୍ତୁବିଷ୍ଣୁନ୍ନିଶ୍ବସ୍ୟ ଶତ୍ରୋରନମଂ ବଧସ୍ନୈଃ ॥୬॥
 ଭୂରି ଚକର୍ଥ ଯୁଜ୍ୟେଭିରସ୍ନେ ସମାନେଭିର୍ବୃଷଭ ପୌଂସ୍ୟେଭିଃ ।
 ଭୂରୀଣି ହି କୃଣବାମା ଶବିଷ୍ଟେନ୍ନ କ୍ରତ୍ବା ମରୁତୋ ଯଦୃଶାମ ॥୭॥
 ବଧାଂ ବୃତ୍ରଂ ମରୁତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟେଶ ସ୍ବେନ ଭାମେନ ତବିଷୋ ବଭୂବାନ୍ ।
 ଅହମେତା ମନବେ ବିଶ୍ବଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରାଃ ସୁଗା ଅପଶ୍ଚକର ବଜ୍ରବାହୁଃ ॥୮॥
 ଅନୁଞ୍ଜମା ତେ ମଘବନ୍ନକିର୍ନୁ ନ ଦ୍ବାରାଁ ଅସ୍ତ୍ରି ଦେବତା ବିଦାନଃ ।
 ନ ଜାୟମାନୋ ନଶତେ ନ ଜାତୋ ଯାନି କରିଷ୍ୟା କୃଣୁହି ପ୍ରବୃଜ୍ଞ ॥୯॥
 ଏକସ୍ୟ ଚିନ୍ତେ ବିଭୃସ୍ତୋଜୋ ଯା ନୁ ଦଧୃଷ୍ଟାନ୍-କୃଣବୈ ମନୀଷା ।
 ଅହଂ ଦ୍ୟୁଗ୍ରୋ ମରୁତୋ ବିଦାନୋ ଯାନି ଚ୍ୟବମିନ୍ନ ଇଦୀଶ ଏଷାମ୍ ॥୧୦॥
 ଅମନ୍ତନ୍ତା ମରୁତଃ ସ୍ତ୍ରୋମୋ ଅତ୍ର ଯନ୍ତେ ନରଃ ଶୁତ୍ୟଂ ବ୍ରହ୍ମ ଚକ୍ର ।
 ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ବୃଷ୍ଟେ ସୁମଖାୟ ମହ୍ୟଂ ସଖ୍ୟେ ସଖାୟସ୍ତନ୍ତେ ତନ୍ନୁଭିଃ ॥୧୧॥
 ଏବେଦେତେ ପ୍ରତି ମା ରୋଚମାନା ଅନେଦ୍ୟଃ ଶ୍ରବ ଏଷୋ ଦଧାନାଃ ।
 ସଂଚକ୍ଷ୍ୟା ମରୁତଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ଣ୍ଣା ଅଛାନ୍ତ ମେ ଛଦୟାଥା ଚ ନୁନମ୍ ॥୧୨॥
 କୋ ନ୍ଦ୍ରତ୍ର ମରୁତୋ ମାମହେ ବଃ ପ୍ର ଯାତନ ସର୍ଗୀରଚ୍ଛା ସଖାୟଃ ।
 ମନ୍ଥାନି ଚିତ୍ରା ଅପିବାତୟନ୍ତ ଏଷାଂ ଭୂତ ନବେଦା ମ ଋତାନାମ୍ ॥୧୩॥
 ଆ ଯଜୁବସ୍ୟାଦୁବସେ ନ କାରୁରସ୍ତାଞ୍ଜିକ୍ରେ ମାନ୍ୟସ୍ୟ ମେଧା ।
 ଓ ଷୁ ବର୍ତ୍ତ ମରୁତୋ ବିପ୍ରମଚ୍ଛେମା ବ୍ରହ୍ମାଣି ଜରିତା ବୋ ଅର୍ଚତ୍ ॥୧୪॥
 ଏଷ ବଃ ସ୍ତ୍ରୋମୋ ମରୁତ ଇୟଂ ଗୀର୍ମାୟାୟସ୍ୟ ମାନ୍ୟସ୍ୟ କାରୋଃ ।
 ଏଷା ଯାସୀଷ୍ଠ ତନ୍ତେ ବୟାଂ ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୧୫॥

॥ ଇତି ଦ୍ବିତୀୟାଷ୍ଟକେ ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

। ଅଥଃ ଦ୍ଵିତୀୟାଷ୍ଟକଃ ।
(ତତ୍ତ୍ଵର୍ଥୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗାଃ ୧-୨୯)

(୧।୧୭୭) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ,

ଜ୍ଞୟଃ - ଜଗତୀ ୧-୧୩, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୪-୧୫,

ଦେବତା - ମରୁତଃ

ତନ୍ନୁ ବୋଚାମ ରଭସାୟ ଜନ୍ମନେ ପୂର୍ବଂ ମହିତ୍ଵଂ ବୃଷଭସ୍ୟ କେତବେ ।
ଏଧେବ ଯାମନ୍ତରୁତସ୍ତୁବିଷ୍ଠଣୋ ଯୁଧେବ ଶକ୍ରାସ୍ତବିଷାଣି କର୍ତ୍ତନ ॥୧॥
ନିତ୍ୟଂ ନ ସୁନ୍ନଂ ମଧୁ ବିଭ୍ରତ ଉପ କ୍ରୀଳନ୍ତି କ୍ରୀଳା ବିଦଧେଷୁ ଘୃଷ୍ଣୟଃ ।
ନକ୍ଷତ୍ରି ରୁଦ୍ରା ଅବସା ନମସ୍ମିନଂ ନ ମର୍ଧନ୍ତି ସ୍ଵତବସୋ ହବିଷ୍ଠତମ୍ ॥୨॥
ୟସ୍ମା ଉମାସୋ ଅମୃତା ଅରାସତ ରାୟସ୍ଵୋଷଂ ଚ ହବିଷା ଦଦାଶୁଷେ ।
ଉକ୍ଷନ୍ତ୍ୟସ୍ତୈ ମରୁତୋ ହିତା ଇବ ପୁରୁ ରଜାଂସି ପୟସା ମୟୋଭୁବଃ ॥୩॥
ଆ ଯେ ରଜାଂସି ତବିଷାଭିରବ୍ୟତ ପ୍ର ବ ଏବାସଃ ସ୍ଵୟତାସୋ ଅବ୍ରଜନ୍ ।
ଭୟନ୍ତେ ବିଶ୍ଵା ଭୁବନାନି ହର୍ମ୍ୟା ଚିତ୍ରୋ ବୋ ଯାମଃ ପ୍ରୟତାସ୍ତୁଷ୍ଠିଷୁ ॥୪॥
ୟତ୍ଵେଷୟାମା ନଦୟନ୍ତ ପର୍ବତାନ୍ନିବୋ ବା ପୃଷ୍ଠଂ ନୟା ଅରୁଚ୍ୟବୁଃ ।
ବିଶ୍ଵୋ ବୋ ଅଜ୍ଞନ୍ଭୟତେ ବନୟତୀ ରଥୀୟନ୍ତୀବ ପ୍ର ଜିହୀତ ଓଷଧିଃ ॥୫॥
ୟୟଂ ନ ଉଗ୍ରା ମରୁତଃ ସୁରେଭୁନାରିଷ୍ଠଗ୍ରାମାଃ ସୁମତିଂ ପିପର୍ତ୍ତନ ।
ୟତ୍ରା ବୋ ଦିଦ୍ୟୁଦ୍ରଦତି କ୍ରିବିର୍ଦତୀ ରିଶାତି ପଶୁଃ ସୁଧିତେବ ବର୍ହଣା ॥୬॥
ପ୍ର ସ୍ଵମ୍ନଦେଷ୍ଠା ଅନବଭ୍ରାଧସୋଽଲ୍ପାତୃଣାସୋ ବିଦଧେଷୁ ସୁଷୁତାଃ ।
ଅର୍ଚନ୍ତ୍ୟର୍କଂ ମଦିରସ୍ୟ ପୀତୟେ ବିଦୁର୍ବୀରସ୍ୟ ପ୍ରଥମାନି ପୌଂସ୍ୟା ॥୭॥
ଶତଭୁଜିଭିସ୍ତମଭିହୁତେରଘାତ୍-ପୂର୍ତ୍ତୀ ରକ୍ଷତା ମରୁତୋ ଯମାବତ ।
ଜନଂ ଯମୁଗ୍ରାସ୍ତବସୋ ବିରପ୍ତଶିନଃ ପାଥନା ଶଂସାଉନୟସ୍ୟ ପୁଷ୍ଠିଷୁ ॥୮॥
ବିଶ୍ଵାନି ଭଦ୍ରା ମରୁତୋ ରଥେଷୁ ବୋ ମିଥସ୍ଵଧ୍ୟେବ ତବିଷାଶ୍ୟାହିତା ।
ଅଂସେଷ୍ଠା ବଃ ପ୍ରପଥେଷୁ ଖାଦୟୋଽକ୍ଷୋ ବଶ୍ଠକ୍ରା ସମୟା ବି ବାବୃତେ ॥୯॥
ଭୂରୀଣି ଭଦ୍ରା ନୟେଷୁ ବାହୁଷୁ ବକ୍ଷଃସୁ ରୁକ୍ମା ରଭସାସୋ ଅଞ୍ଜୟଃ ।
ଅଂସେଷ୍ଠେତାଃ ପବିଷୁ କ୍ଷୁରା ଅଧି ବୟୋ ନ ପକ୍ଷାନ୍ୟନ୍ନୁ ଶ୍ରିୟୋ ଧିରେ ॥୧୦॥

ମହାନ୍ତୋ ମହା ବିଭ୍ୱୋ ବିଭୂତୟୋ ଦୂରେଦୃଶୋ ଯେ ଦିବ୍ୟା ଇବ ସ୍ମୃତିଃ ।
ମହାଃ ସୁଜିହ୍ୱାଃ ସ୍ୱରିତାର ଆସରିଃ ସଂମିଶ୍ନା ଇନ୍ଦ୍ରେ ମରୁତଃ ପରିଷ୍କୃତଃ ॥୧୧॥
ତଦ୍ୱଃ ସୁଜାତା ମରୁତୋ ମହିତ୍ୱନଂ ଦୀର୍ଘଂ ବୋ ଦାତ୍ରମଦିତେରିବ ବ୍ରତମ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚନ ତ୍ୟଜସା ବି ଦ୍ରୁଣାତି ତଞ୍ଜନାୟ ଯସ୍ତୈ ସୁକୃତେ ଅରାଧୁମ୍ ॥୧୨॥
ତଦ୍ୱୋ ଜାମିତ୍ୱଂ ମରୁତଃ ପରେ ଯୁଗେ ପୁରୁ ଯଜ୍ଞଂ ସମମୃତାସ ଆବତ ।
ଅୟା ଧିୟା ମନବେ ଶୁଷ୍ଟିମାବ୍ୟା ସାକଂ ନରୋ ଦଂସନୈରା ଚିକିତ୍ରିରେ ॥୧୩॥
ୟେନ ଦୀର୍ଘଂ ମରୁତଃ ଶୁଶବାମ ଯୁଷ୍ମାକେନ ପରୀଶସା ତୁରାସଃ ।
ଆ ଯଜ୍ଞତନନ୍ତୁଜନେ ଜନାସ ଏଭିର୍ଯଜ୍ଞେଭିସ୍ତଦଭୀଷ୍ଟିମଶ୍ୟାମ୍ ॥୧୪॥
ଏଷ ବଃ ସ୍ରୋମୋ ମରୁତ ଇୟଂ ଗୀର୍ମାୟାୟସ୍ୟ ମାନ୍ୟସ୍ୟ କାରୋଃ ।
ଏଷା ଯାସୀଷ୍ଠ ତନ୍ନେ ବୟାଂ ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୧୫॥

=====

(୧।୧୭୭) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୧, ମରୁତଃ ୨-୧୧

=====

ସହସ୍ରଂ ତ ଇନ୍ଦ୍ରୋତୟୋ ନଃ ସହସ୍ରମିଷୋ ହରିବୋ ଗୂର୍ତତମାଃ ।
ସହସ୍ରଂ ରାୟୋ ମାଦୟଧୈଃ ସହସ୍ରିଶ ଉପ ନୋ ଯଜ୍ଞ ବାଜାଃ ॥୧॥
ଆ ନୋଽବୋଭିର୍ମରୁତୋ ଯାଜ୍ଞଜ୍ଞା ଜ୍ୟେଷ୍ଠେଭିର୍ବା ବୃହଦିବୈଃ ସୁମାୟାଃ ।
ଅଧ ଯଦେଷାଂ ନିୟୁତଃ ପରମାଃ ସମୁଦ୍ରସ୍ୟ ଚିକ୍ଷନୟନ୍ତ ପାରେ ॥୨॥
ମିମ୍ୟକ୍ଷ ଯେଷୁ ସୁଧିତା ଘୃତାତୀ ହିରଣ୍ୟନିର୍ଣ୍ଣୁପରା ନ ଋଷିଃ ।
ଗୁହା ଚରନ୍ତୀ ମନୁଷୋ ନ ଯୋଷା ସଭାବତୀ ବିଦଧ୍ୟେବ ସଂ ବାକ୍ ॥୩॥
ପରା ଶୁଭ୍ରା ଅୟାସୋ ଯବ୍ୟା ସାଧାରଣ୍ୟେବ ମରୁତୋ ମିମିକ୍ଷୁଃ ।
ନ ରୋଦସୀ ଅପ ନୁଦନ୍ତ ଘୋରା ଭୁଷନ୍ତ ବୃଧଂ ସଖ୍ୟାୟ ଦେବାଃ ॥୪॥
ଜୋଷଦ୍ୟଦୀମସୁୟା ସତଧୈଃ ବିଷିତସ୍ତୁକା ରୋଦସୀ ନୃମଣାଃ ।
ଆ ସୂର୍ଯେବ ବିଧତୋ ରଥଂ ଗାଞ୍ଜେଷପ୍ରତୀକା ନଭସୋ ନେତ୍ୟା ॥୫॥
ଆସ୍ଥାପୟନ୍ତ ଯୁବତିଂ ଯୁବାନଃ ଶୁଭେ ନିମିଶ୍ନାଂ ବିଦଧେଷୁ ପଜ୍ରାମ୍ ।
ଅର୍କୋ ଯଦ୍ୱୋ ମରୁତୋ ହବିଷ୍ମାଙ୍ଗାୟଦ୍-ଗାଥଂ ସୁତସୋମୋ ଦୁବସ୍ୟନ୍ ॥୬॥

ପ୍ର ତଂ ବିବକ୍ତି ବକ୍ତ୍ୟା ଯ ଏଷାଂ ମରୁତାଂ ମହିମା ସତ୍ୟୋ ଅସ୍ତି ।
 ସତା ଯଦୀଂ ବୃଷମଣା ଅହଂୟଃ ସ୍ଥିରା ଚିହ୍ନନୀର୍ବହତେ ସୁଭାଗାଃ ॥୭॥
 ପାଞ୍ଚି ମିତ୍ରାବରୁଣାବବଦ୍ୟାଜୟତ ଇମର୍ଯ୍ୟମୋ ଅପ୍ରଶସ୍ତାନ ।
 ଉତ ଚ୍ୟବନ୍ତେ ଅରୁ୍ୟତା ପୁରାଣି ବାବୃଧ ଇଂ ମରୁତୋ ଦାତିବାରଃ ॥୮॥
 ନହୀ ନୁ ବୋ ମରୁତୋ ଅନ୍ତ୍ୟସ୍ତେ ଆରାଭାଜିକ୍ଷବସୋ ଅନ୍ତମାପୁଃ ।
 ତେ ପୃଷ୍ଣୁନା ଶବସା ଶୁଶୁବାଂସୋଽର୍ଣ୍ଣୋ ନ ଦୈଷୋ ପୃଷତା ପରି ଷୁଃ ॥୯॥
 ବୟମଦ୍ୟୋନ୍ନସ୍ୟା ପ୍ରେଷ୍ଟା ବୟଂ ଶ୍ଳୋ ବୋତେମହି ସମର୍ଯ୍ୟେ ।
 ବୟଂ ପୁରା ମହି ତ ନୋ ଅନୁ ଦ୍ୟୁନ୍ତନ୍ ଋତୁଷା ନରାମନୁ ଷ୍ୟାତ୍ ॥୧୦॥
 ଏଷ ବଃ ସ୍ରୋମୋ ମରୁତ ଇୟଂ ଗୀର୍ମାୟାୟସ୍ୟ ମାନ୍ୟସ୍ୟ କାରୋଃ ।
 ଏଷା ଯାସୀଷ୍ଠ ତନ୍ନେ ବୟାଂ ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୧୧॥

(୧।୧୭୮) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୭, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୮-୧୦, ଦେବତା - ମରୁତଃ

ଯଜ୍ଞାୟଜ୍ଞା ବଃ ସମନା ତୁତୁର୍ବଶିର୍ଯ୍ୟଂଧିୟଂ ବୋ ଦେବୟା ଉ ଦଧିଧୈ ।
 ଆ ବୋଽର୍ବାଚଃ ସୁବିତାୟ ରୋଦସ୍ୟୋର୍ମହେ ବବୃତ୍ୟାମବସେ ସୁବୃକ୍ତିଭିଃ ॥୧॥
 ବତ୍ରାସୋ ନ ଯେ ସୁଜାଃ ସୁତବସ ଇଷଂ ସ୍ୱରଭିଜାୟନ୍ତ ପୂତୟଃ ।
 ସହସ୍ରିୟାସୋ ଅପାଂ ନୋର୍ମୟ ଆସା ଗାବୋ ବୟାସୋ ନୋକ୍ଷଣଃ ॥୨॥
 ସୋମାସୋ ନ ଯେ ସୁତାୟୁତ୍ୟାଂଶବୋ ହୃସ୍ତୁ ପୀତାସୋ ଦୁବସୋ ନାସତେ ।
 ଐଷାମଂସେଷୁ ରନ୍ଧିଶୀବ ରାରତେ ହସ୍ତେଷୁ ଖାଦିଷ୍ଠ କୃତିଷ୍ଠ ସଂ ଦଧେ ॥୩॥
 ଅବ ସ୍ୱୟୁକ୍ତା ଦିବ ଆ ବୃଥା ଯୟୁରମର୍ତ୍ୟାଃ କଶୟା ତୋଦତ ତ୍ୱନା ।
 ଅରେଶବସ୍ତୁବିଜାତା ଅରୁତ୍ୟବୁର୍ଦ୍ଧଲହାନି ଚିନ୍ତୁରୁତୋ ଭ୍ରାଜଦୃଷ୍ଟୟଃ ॥୪॥
 କୋ ବୋଽନ୍ତର୍ମରୁତ ଋଷିବିଦ୍ୟୁତୋ ରେଜତି ତ୍ୱନା ହନ୍ନେବ ଜିହ୍ୱୟା ।
 ଧନ୍ୱରୁ୍ୟତ ଇଷାଂ ନ ଯାମନି ପୁରୁପ୍ରେଷା ଅହନେ୍ୟା ନୈତଶଃ ॥୫॥
 କୁ ସ୍ୱିଦସ୍ୟ ରଜସୋ ମହସ୍ୱରଂ କ୍ୱାବରଂ ମରୁତୋ ଯସ୍ମିନ୍ନାୟୟ ।
 ଯଜ୍ୟାବୟଥ ବିଧୁରେବ ସଂହିତଂ ବ୍ୟଦ୍ରିଶା ପତଥ ଦୈଷମର୍ଣ୍ଣବମ୍ ॥୬॥

ସାତିର୍ନ ବୋମବତୀ ସ୍ବର୍ବତୀ ଦ୍ବେଷା ବିପାକା ମରୁତଃ ପିପିଷ୍ଠତୀ ।
 ଭଦ୍ରା ବୋ ରାତିଃ ପୃଣତୋ ନ ଦକ୍ଷିଣା ପୃଥୁଜୟୀ ଅସୁର୍ଯେବ ଜଞ୍ଜତୀ ॥୭॥
 ପ୍ରତି ଷ୍ଟୋଭକ୍ତି ସିନ୍ଧବଃ ପବିତ୍ରେୟା ଯଦଭ୍ରାୟାଂ ବାତମୁଦୀରୟକ୍ତି ।
 ଅବ ସ୍ଥୟକ୍ତ ବିଦ୍ୟୁତଃ ପୃଥିବ୍ୟାଂ ଯଦୀ ଘୃତଂ ମରୁତଃ ପୁଷ୍ଟୁବକ୍ତି ॥୮॥
 ଅସୁତ ପୃଶ୍ନିର୍ମହତେ ରଣାୟ ଦ୍ବେଷମୟାସାଂ ମରୁତାମନୀକମ୍ ।
 ତେ ସୟରାସୋଽଜନୟକ୍ତାଭୁମାଦିସ୍ତ୍ରୀମିଷିରାଂ ପର୍ଯ୍ୟପଶ୍ୟନ୍ ॥୯॥
 ଏଷ ବଃ ସ୍ତ୍ରୋମୋ ମରୁତ ଇୟଂ ଗୀର୍ମାନ୍ନାୟସ୍ୟ ମାନ୍ୟସ୍ୟ କାରୋଃ ।
 ଏଷା ଯାସୀଷ୍ଠ ତନ୍ନେ ବୟାଂ ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୧୦॥

(୧।୧୭୯) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧, ୩-୮, ଚତୁଷ୍ପଦା ବିରାଟ୍ ୨,
 ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ମହଶ୍ଵିତ୍ସୁମିନ୍ଦ୍ର ଯତ ଏତାନ୍ନହଶ୍ଵିଦସି ତ୍ୟଜସୋ ବରୁତା ।
 ସ ନୋ ବେଧୋ ମରୁତାଂ ଚିକିତ୍ସାହସ୍ତମ୍ନା ବନ୍ଧୁଷ୍ଠ ତବ ହି ପ୍ରେଷ୍ଠା ॥୧॥
 ଅୟୁଜ୍ଞକ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ର ବିଶ୍ଵକୃଷ୍ଣୀର୍ବିଦାନାସୋ ନିଷ୍ଠସିଧୋ ମର୍ତ୍ତ୍ୟତ୍ରା ।
 ମରୁତାଂ ପୃସ୍ତୁତିର୍ହାସମାନା ସ୍ବର୍ମୀଲ୍ହସ୍ୟ ପ୍ରଧନସ୍ୟ ସାତୌ ॥୨॥
 ଅମ୍ୟକ୍ତା ତ ଇନ୍ଦ୍ର ଋଷିରସ୍ତେ ସନେମ୍ୟତ୍ତ୍ବଂ ମରୁତୋ ଜୁନକ୍ତି ।
 ଅଗ୍ନିଶ୍ଵିଜି ଶ୍ଳାତସ୍ତେ ଶୁଶୁକ୍ତାନାପୋ ନ ଦ୍ବୀପଂ ଦଧତି ପ୍ରୟାଂସି ॥୩॥
 ତ୍ବଂ ତୁ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ତଂ ରୟିଂ ଦା ଓଜିଷ୍ଠୟା ଦକ୍ଷିଣୟେବ ରାତିମ୍ ।
 ସ୍ତୁତଶ୍ଚ ଯାସ୍ତେ ଚକନକ୍ତ ବାୟୋଃ ସ୍ତନଂ ନ ମଧୁଃ ପୀପୟକ୍ତ ବାଜୈଃ ॥୪॥
 ଦ୍ବେ ରାୟ ଇନ୍ଦ୍ର ତୋଶତମାଃ ପ୍ରଣେତାରଃ କସ୍ୟ ଚିଦୃତାୟୋଃ ।
 ତେ ଷୁ ଶୋ ମରୁତୋ ମୃଳୟନ୍ତୁ ଯେ ସ୍ଥା ପୁରା ଗାତୁୟକ୍ତୀବ ଦେବାଃ ॥୫॥
 ପ୍ରତି ପ୍ର ଯାହୀନ୍ତ ମୀଲ୍ହୁଷୋ ନୃନ୍ନହଃ ପାର୍ଯିବେ ସଦନେ ଯତସ୍ତୁ ।
 ଅଧ ଯଦେଷାଂ ପୃଥୁରୁଧ୍ରାସ ଏତାସ୍ତୀର୍ଥେ ନାୟଃ ପୌଂସ୍ୟାନି ତସ୍ମୃଃ ॥୬॥

ପ୍ରତି ଘୋରାଶାମେତାନାମୟାସାଂ ମରୁତାଂ ଶୁଶୁ ଆୟତାମୁପବ୍-ଦିଃ ।
 ଯେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଂ ପୃତନାୟୁକ୍ତମୁମୈରଶାବାନଂ ନ ପତୟନ୍ତି ସର୍ଗେଃ ॥୭॥
 ତ୍ୱଂ ମାନେଭ୍ୟା ଇନ୍ଦ୍ର ବିଶ୍ୱଜନ୍ୟା ରଦା ମରୁଦ୍-ଭିଃ ଶୁରୁଧୋ ଗୋଅଗ୍ରାଃ ।
 ସ୍ତ୍ରବାନେଭିଃ ସ୍ତ୍ରବସେ ଦେବ ଦେବୈର୍ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୮॥

=====

(୧।୧୭୦) ଋଷିଃ - ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୧, ୩-୪, ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ ୨, ୫, ଛନ୍ଦଃ - ବୃହତୀ ୧, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୨-୪,
 ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୫, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ନ ନୁନମସ୍ତି ନୋ ଶୁଃ କସ୍ତଦ୍ୱେଦ ଯଦଦ୍-ଭୂତମ୍ ।
 ଅନ୍ୟସ୍ୟ ଚିତ୍ତମଭି ସଂଚରେଣ୍ୟମୁତାଧୀତଂ ବି ନଶ୍ୟତି ॥୧॥
 କିଂ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ଜିଘାଂସସି ଭ୍ରାତରୋ ମରୁତସ୍ତବ । ତେଭିଃ କଳ୍ପସ୍ତ୍ର ସାଧୁୟା ମା ନଃ ସମରଣେ ବଧୀଃ ॥୨॥
 କିଂ ନୋ ଭ୍ରାତରଗସ୍ତ୍ୟ ସଖା ସନ୍ନତି ମନ୍ୟସେ । ବିଦ୍ମା ହି ତେ ଯଥା ମନୋଽସ୍ତୁଭ୍ୟମିନ୍ନ ଦିସୁସି ॥୩॥
 ଅରଂ କୃଶ୍ଣନ୍ତୁ ବେଦିଂ ସମଗ୍ନିମିଚ୍ଛତାଂ ପୁରଃ । ତତ୍ରାମୃତସ୍ୟ ଚେତନଂ ଯଜ୍ଞଂ ତେ ତନବାବହୈ ॥୪॥
 ତୁମାଶିଷେ ବସୁପତେ ବସୁନାଂ ତ୍ୱଂ ମିତ୍ରାଣାଂ ମିତ୍ରପତେ ଧେଷ୍ଠଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ତ୍ୱଂ ମରୁଦ୍-ଭିଃ ସଂ ବଦସ୍ତାଧ ପ୍ରାଶାନ ଋତୁଥା ହବୀଂଷି ॥୫॥

=====

(୧।୧୭୧) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍,
 ଦେବତା - ମରୁତଃ ୧-୨, ମରୁତ୍ୱାନ୍ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୩-୭

=====

ପ୍ରତି ବ ଏନା ନମସାହମେମି ସୁକ୍ଳେନ ଭିକ୍ଷେ ସୁମତିଂ ତୁରାଶାମ୍ ।
 ରରାଶତା ମରୁତୋ ବେଦ୍ୟାଭିର୍ନି ହେଲୋ ଧଉ ବି ମୁତଧୁମଶ୍ୱାନ୍ ॥୧॥
 ଏଷ ବଃ ସ୍ରୋମୋ ମରୁତୋ ନମସ୍ତାନ୍ଦୃଦା ତଷ୍ଟୋ ମନସା ଧାୟି ଦେବାଃ ।
 ଉପେମା ଯାତ ମନସା ଭୁଷାଶା ଯୁୟଂ ହି ଷ୍ଟା ନମସ ଇଦୃଧାସଃ ॥୨॥

ସୁତାସୋ ନୋ ମରୁତୋ ମୃଲୟନ୍ତୁତ ସୁତୋ ମଘବା ଶଂଭବିଷ୍ଠଃ ।
 ଉର୍ଧ୍ୱା ନଃ ସନ୍ତ କୋମ୍ୟା ବନାନ୍ୟହାନି ବିଶ୍ୱା ମରୁତୋ ଜିଗୀଷା ॥୩॥
 ଅସ୍ତ୍ରାଦହଂ ତବିଷାଦୀଷମାଶ ଇନ୍ଦ୍ରାଦ୍-ଭିୟା ମରୁତୋ ରେଜମାନଃ ।
 ଯୁଷ୍ମଭ୍ୟଂ ହବ୍ୟା ନିଶିତାନ୍ୟାସନ୍ତ୍ରାନ୍ୟାରେ ଚକୃମା ମୃଳତା ନଃ ॥୪॥
 ଯେନ ମାନାସଶ୍ଚିତୟନ୍ତ ଉସ୍ରା ବ୍ୟଷ୍ଟିଷୁ ଶବସା ଶଶ୍ୱତୀନାମ୍ ।
 ସ ନୋ ମରୁଦ୍-ଭିର୍ବୃଷଭ ଶ୍ରବୋ ଧା ଉଗ୍ର ଉଗ୍ରେଭିଃ ସ୍ଥବିରଃ ସହୋଦାଃ ॥୫॥
 ତ୍ୱଂ ପାହୀନ୍ତ୍ର ସହୀୟସୋ ନୃନ୍ଭବା ମରୁଦ୍-ଭିରବୟାତହେଳାଃ ।
 ସୁପ୍ରକେତେଭିଃ ସାସହିର୍ଦଧାନୋ ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୬॥

(୧।୧୭୭) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ, ଦେବତା - ମରୁତଃ

ଚିତ୍ରୋ ବୋଽସ୍ତୁ ଯାମଶ୍ଚିତ୍ର ଉତୀ ସୁଦାନବଃ । ମରୁତୋ ଅହିଭାନବଃ ॥୧॥
 ଆରେ ସା ବଃ ସୁଦାନବୋ ମରୁତ ରଞ୍ଜିତୀ ଶରୁଃ । ଆରେ ଅଶ୍ୱା ଯୁମସ୍ୟଥ ॥୨॥
 ତୃଣସ୍ୱନସ୍ୟ ନୁ ବିଶଃ ପରି ବୃତ୍-କ୍ତ ସୁଦାନବଃ । ଉର୍ଧ୍ୱାନ୍ନଃ କର୍ତ୍ତ ଜୀବସେ ॥୩॥

(୧।୧୭୩) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୩, ୫-୧୩, ବିରାଟ୍ ସ୍ଥାନା ୪,
 ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଗାୟତ୍ରୀମ ନଭନ୍ୟଂ ଯଥା ବେରର୍ଚାମ ତଦ୍ୱାବୃଧାନଂ ସ୍ୱର୍ବତ୍ ।
 ଗାବୋ ଧେନବୋ ବର୍ହିଷ୍ୟଦବ୍-ଧା ଆ ଯୁସ୍ତଦ୍ଭାନଂ ଦିବ୍ୟଂ ବିବାସାନ୍ ॥୧॥
 ଅର୍ଚଦୃଷା ବୃଷଭିଃ ସ୍ୱେଦୁହବୈର୍ମୃଗୋ ନାଶ୍ନୋ ଅତି ଯଜ୍ଞଗୁର୍ଯାତ୍ ।
 ପ୍ର ମନ୍ୟୁର୍ମନାଂ ଗୂର୍ତ୍ତ ହୋତା ଭରତେ ମର୍ଯ୍ୟୋ ମିଥୁନା ଯଜତ୍ରଃ ॥୨॥
 ନକ୍ଷଜୋତା ପରି ସଦ୍ମ ମିତା ଯନ୍ତରଦ୍-ଗର୍ଭମା ଶରଦଃ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ।
 କ୍ରନ୍ଦଦଶ୍ୱୋ ନୟମାନୋ ରୁବଦ୍-ଗୌରନ୍ତର୍ଦ୍ଦତୋ ନ ରୋଦସୀ ଚରଦ୍ୱାକ୍ ॥୩॥

ତା କର୍ମାଷତରାସ୍ତୈ ପ୍ର ଚୌତ୍ତାନି ଦେବୟନ୍ତୋ ଭରନ୍ତେ ।
 ଭୁଜୋଷଦିନ୍ଦ୍ରୋ ଦସ୍ତବର୍ତ୍ତା ନାସତ୍ୟେବ ସୁଗ୍ନ୍ୟା ରଥେଷ୍ଟାଃ ॥୪॥
 ତମ୍ନ ଷ୍ଟୁହୀନ୍ତ୍ରଂ ଯେ ହ ସତ୍ତ୍ୱା ଯଃ ଶୂରୋ ମଘବା ଯେ ରଥେଷ୍ଟାଃ ।
 ପ୍ରତୀଚକ୍ଷିଦ୍ୟୋଧୀୟାନ୍ଦୁଷଶ୍ଚାନ୍ଦବବୁଷକ୍ଷିଉମସୋ ବିହନ୍ତା ॥୫॥
 ପ୍ର ଯଦିତ୍-ଥା ମହିନା ନୃତ୍ୟୋ ଅସ୍ତ୍ୟରଂ ରୋଦସୀ କକ୍ଷ୍ୟେ ନାସ୍ତୈ ।
 ସଂ ବିବ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୃଜନଂ ନ ଭୂମା ଭର୍ତ୍ତ ସ୍ୱଧାର୍ବଂ ଓପଶମିବ ଦ୍ୟାମ୍ ॥୬॥
 ସମସ୍ତୁ ତ୍ୱା ଶୂର ସତାମୁରାଶଂ ପ୍ରପଥିନ୍ତମଂ ପରିତଂସୟଧ୍ୟୈ ।
 ସଜୋଷସ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ମଦେ କ୍ଷୋଶୀଃ ସୁରିଂ ଚିଦ୍ୟେ ଅନୁମଦନ୍ତି ବାଜୈଃ ॥୭॥
 ଏବା ହି ତେ ଶଂ ସବନା ସମୁଦ୍ର ଆପୋ ଯତ୍ତ ଆସୁ ମଦନ୍ତି ଦେବୀଃ ।
 ବିଶ୍ୱା ତେ ଅନୁ ଜୋଷ୍ୟା ଭୂଦ୍-ଗୌଃ ସୁରୀକ୍ଷିଦ୍ୟଦି ଧିଷା ବେଷି ଜନାନ୍ ॥୮॥
 ଅସାମ ଯଥା ସୁଷଖାୟ ଏନ ସ୍ୱଭିଷ୍ଟୟୋ ନରାଂ ନ ଶଂସୈଃ ।
 ଅସଦ୍ୟଥା ନ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବନ୍ଦନେଷ୍ଟାସୁରୋ ନ କର୍ମ ନୟମାନ ଉକ୍ଥା ॥୯॥
 ବିଷ୍ଣୁର୍ଧସୋ ନରାଂ ନ ଶଂସୈରସ୍ତ୍ରାକାସଦିନ୍ଦ୍ରୋ ବଜ୍ରହସ୍ତଃ ।
 ମିତ୍ରାୟୁବୋ ନ ପୂର୍ପତିଂ ସୁଶିଷ୍ଟୌ ମଧ୍ୟାୟୁବ ଉପ ଶିକ୍ଷନ୍ତି ଯଜ୍ଞୈଃ ॥୧୦॥
 ଯଜ୍ଞୋ ହି ସ୍ତେନ୍ଦ୍ରଂ କକ୍ଷିଦୃକ୍ଷଞ୍ଜୁହୁରାଶକ୍ଷିନ୍ନନସା ପରିୟନ୍ ।
 ତୀର୍ଥେ ନାଜ୍ଞା ତାତୃଷାଶମୋକୋ ଦୀର୍ଘୋ ନ ସିଧିମା କୃଣୋତ୍ୟଧ୍ୱା ॥୧୧॥
 ମୋ ଷୁ ଶ ଇନ୍ଦ୍ରାତ୍ର ପୃସ୍ତୁ ଦେବୈରସ୍ତ୍ରି ହି ସ୍ତ୍ୱା ତେ ଶୁଷ୍ଟିନ୍ନବୟାଃ ।
 ମହଶ୍ୱିଦ୍ୟସ୍ୟ ମୀଲ୍ହୁଷୋ ଯବ୍ୟା ହବିଷ୍ମତୋ ମରୁତୋ ବନ୍ଦତେ ଗୀଃ ॥୧୨॥
 ଏଷ ସ୍ରୋମ ଇନ୍ଦ୍ର ତୁଭ୍ୟମସ୍ତେ ଏତେନ ଗାତୁଂ ହରିବୋ ବିଦୋ ନଃ ।
 ଆ ନୋ ବବୃତ୍ୟାଃ ସୁବିତାୟ ଦେବ ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୧୩॥

(୧।୧୭୪) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ତ୍ୱଂ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ଯେ ଚ ଦେବା ରକ୍ଷା ନୃନ୍ପାହ୍ୟସୁର ତ୍ୱମସ୍ମାନ୍ ।
 ତ୍ୱଂ ସତ୍-ପତିର୍ମଘବା ନସ୍ତରୁଦ୍ରସ୍ତ୍ୱଂ ସତ୍ୟୋ ବସବାନଃ ସହୋଦାଃ ॥୧॥

ଦନୋ ବିଶ ଇନ୍ଦ୍ର ମୃତ୍ୱବାଚଃ ସପ୍ତ ଯତ୍-ପୁରଃ ଶର୍ମ ଶାରଦୀର୍ଦ୍ଧ ।
 ଋଣୋରପୋ ଅନବଦ୍ୟାଣ୍ଡା ଯୁନେ ବୃତ୍ରଂ ପୁରୁକୁସ୍ତ୍ରାୟ ରକ୍ଷୀଃ ॥୨॥
 ଅଜା ବୃତ ଇନ୍ଦ୍ର ଶୂରପତ୍ନୀର୍ଦ୍ୟାଂ ଚ ଯେଭିଃ ପୁରୁହୂତ ନୂନମ୍ ।
 ରକ୍ଷୋ ଅଗ୍ନିମଶୁଷଂ ତୁର୍ବୟାଣଂ ସିଂହୋ ନ ଦମେ ଅପାଂସି ବସ୍ତ୍ରୋଃ ॥୩॥
 ଶେଷନ୍ତୁ ତ ଇନ୍ଦ୍ର ସସ୍ମିନ୍ୟୋନୌ ପ୍ରଶସ୍ତୟେ ପବୀରବସ୍ୟ ମହ୍ନା ।
 ସୃଜଦର୍ଶ୍ୟାଂସ୍ୟବ ଯଦ୍ୟଧା ଗାସ୍ତ୍ରିଷ୍ଠକରୀ ଧୃଷତା ମୃଷ୍ଟ ବାଜାନ୍ ॥୪॥
 ବହ କୁସୁମିନ୍ଦ୍ର ଯସ୍ମିଞ୍ଚାକତ୍ସ୍ୟୁମନ୍ୟ ଋତ୍ରା ବାତସ୍ୟାଶ୍ୱା ।
 ପ୍ର ସୁରଶ୍ଚକ୍ରଂ ବୃହତାଦଭୀକେଃଭି ସ୍ୱଧୋ ଯାସିଷଦ୍ବ୍ରବାହୁଃ ॥୫॥
 ଜୟନ୍ତୀ ଇନ୍ଦ୍ର ମିତ୍ରେରୁଞ୍ଜୋଦପ୍ରବୃଜୋ ହରିବୋ ଅଦାଶୁନ୍ ।
 ପ୍ର ଯେ ପଶ୍ୟନ୍ନୟମଣଂ ସଚାୟୋସ୍ତୟା ଶୂର୍ତ୍ତା ବହମାନା ଅପତ୍ୟମ୍ ॥୬॥
 ରପତ୍-କବିରିନ୍ଦ୍ରାର୍କସାତୌ କ୍ଷାଂ ଦାସାୟୋପବର୍ଦ୍ଧଣୀଂ କଃ ।
 କରଞ୍ଜିସ୍ରୋ ମଘବା ଦାନୁଚିତ୍ରା ନି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଣେ କୁୟବାଚଂ ମୃଧି ଶ୍ରେତ୍ ॥୭॥
 ସନା ତା ତ ଇନ୍ଦ୍ର ନବ୍ୟା ଆଗୁଃ ସହୋ ନଭୋଃବିରଣାୟ ପୂର୍ବୀଃ ।
 ଭିନତ୍-ପୁରୋ ନ ଭିଦୋ ଅଦେବୀର୍ନନମୋ ବଧରଦେବସ୍ୟ ପୀୟୋଃ ॥୮॥
 ତ୍ୱଂ ଧୁନିରିନ୍ଦ୍ର ଧୁନିମତୀରୁଣୋରପଃ ସୀରା ନ ସ୍ରବତ୍ତୀଃ ।
 ପ୍ର ଯସ୍ତମୁଦ୍ରମତି ଶୂର ପର୍ଷ ପାରୟା ତୁର୍ବଶଂ ଯଦୁଂ ସ୍ୱସ୍ତି ॥୯॥
 ତ୍ୱମସ୍ମାକମିନ୍ଦ୍ର ବିଶ୍ୱଧ ସ୍ୟା ଅବୃକତମୋ ନରାଂ ନୃପାତା ।
 ସ ନୋ ବିଶ୍ୱାସାଂ ସ୍ୱଧାଂ ସହୋଦା ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୧୦॥

(୧।୧୭୫) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ସ୍କନ୍ଦୋଗ୍ରୀବୀ ବୃହତୀ ୧, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୨-୫,
 ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୨, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ମସ୍ୟାପାୟି ତେ ମହଃ ପାତ୍ରସ୍ୟେବ ହରିବୋ ମସୁରୋ ମଦଃ ।
 ବୃଷା ତେ ବୃଷ୍ଟ ଇନ୍ଦୁର୍ବାଜୀ ସହସ୍ରସାତମଃ ॥୧॥

ଆ ନସ୍ତେ ଗନ୍ତୁ ମସ୍ତରୋ ବୃଷା ମଦୋ ବରେଣ୍ୟଃ । ସହାବାଁ ଇନ୍ଦ୍ର ସାନସିଃ ପୃତନାଷାଳମର୍ତ୍ୟଃ ॥୨॥
 ତ୍ବଂ ହି ଶୂରଃ ସନିତା ଚୋଦୟୋ ମନୁଷୋ ରଥମ୍ । ସହାବାନ୍ନସ୍ତ୍ୟମବ୍ରତମୋଷଃ ପାତ୍ରଂ ନ ଶୋଚିଷା ॥୩॥
 ମୁଷାୟ ସୂର୍ଯ୍ୟଂ କବେ ଚକ୍ରମୀଶାନ ଓଜସା । ବହ ଶୁଷ୍ଟାୟ ବଧଂ କୁହଂ ବାତସ୍ୟାଶ୍ନୈଃ ॥୪॥
 ଶୁଷ୍ଟିନ୍ନମୋ ହି ତେ ମଦୋ ଦ୍ୟୁମ୍ନିନ୍ନମ ଉତ କ୍ରତୁଃ । ବୃତ୍ରଘ୍ନା ବରିବୋବିଦା ମଂସୀଷ୍ଟା ଅଶ୍ବସାତମଃ ॥୫॥
 ଯଥା ପୂର୍ବେଭ୍ୟୋ ଜରିତୃଭ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ର ମୟ ଇବାପୋ ନ ତୃଷ୍ୟତେ ବଭୂଥ ।
 ତାମନ୍ନୁ ତ୍ବା ନିବିଦଂ ଜୋହବୀମି ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୬॥

=====

(୧।୧୭୭) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୫, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୬, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ମସ୍ତି ନୋ ବସ୍ୟ-ଇଷ୍ଟୟ ଇନ୍ଦ୍ରମିନ୍ଦୋ ବୃଷା ବିଶ । ଋଘାୟମାଶ ଇନ୍ଦ୍ରସି ଶତ୍ରୁମନ୍ତି ନ ବିନ୍ଦସି ॥୧॥
 ତସ୍ମିନ୍ନା ବେଶୟା ଗିରୋ ଯ ଏକଶ୍ଚର୍ଷଣୀନାମ୍ । ଅନୁ ସ୍ବଧା ଯମୁପ୍ୟତେ ଯବଂ ନ ଚକୃଷଦୃଷା ॥୨॥
 ଯସ୍ୟ ବିଶ୍ବାନି ହସ୍ତୟୋଃ ପଞ୍ଚି କ୍ଷିତୀନାଂ ବସୁ । ସ୍ବାଶୟସ୍ତ ଯୋ ଅସ୍ତ୍ରଧୁଗ୍-ଦିବ୍ୟୋବାଶନିର୍ଜହି ॥୩॥
 ଅସ୍ତ୍ରନ୍ଦୁକ୍ତଂ ସମଂ ଜହି ଦୂଶାଶଂ ଯୋ ନ ତେ ମୟଃ । ଅସ୍ତ୍ରଭ୍ୟମସ୍ୟ ବେଦନଂ ଦକ୍ଷି ସୁରିକ୍ଷିଦୋହତେ ॥୪॥
 ଆବୋ ଯସ୍ୟ ଦ୍ବିବର୍ହସୋଃକୈଷ୍ଠ ସାନୁଷଗସତ୍ । ଆଜାବିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟେନ୍ଦୋ ପ୍ରାବୋ ବାଜେଷୁ ବାଜିନମ୍ ॥୫॥
 ଯଥା ପୂର୍ବେଭ୍ୟୋ ଜରିତୃଭ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ର ମୟ ଇବାପୋ ନ ତୃଷ୍ୟତେ ବଭୂଥ ।
 ତାମନ୍ନୁ ତ୍ବା ନିବିଦଂ ଜୋହବୀମି ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୬॥

=====

(୧।୧୭୭) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ଆ ଚର୍ଷଣିପ୍ରା ବୃଷଭୋ ଜନାନାଂ ରାଜା କୃଷ୍ଣୀନାଂ ପୁରୁହୂତ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ।
 ସୁତଃ ଶ୍ରବସ୍ୟାନ୍ନବସୋପ ମଦ୍ରିଗ୍ୟକ୍ତା ହରୀ ବୃଷଣା ଯାହ୍ୟର୍ବାତ୍ ॥୧॥
 ଯେ ତେ ବୃଷଣୋ ବୃଷଭାସ ଇନ୍ଦ୍ର ବ୍ରହ୍ମୟୁଜୋ ବୃଷରଥାସୋ ଅତ୍ୟାଃ ।
 ତାଁ ଆ ତିଷ୍ଠ ତେଭିରା ଯାହ୍ୟର୍ବାତ୍-ହବାମହେ ତ୍ବା ସୁତ ଇନ୍ଦ୍ର ସୋମେ ॥୨॥

ଆ ତିଷ୍ଠ ରଥଂ ବୃଷଣଂ ବୃଷା ତେ ସୁତଃ ସୋମଃ ପରିଷିକ୍ତା ମଧୁନି ।
 ଯୁକ୍ତା ବୃଷଭ୍ୟାଂ ବୃଷଭ ଶିତୀନାଂ ହରିଭ୍ୟାଂ ଯାହି ପ୍ରବତୋପ ମଦ୍ରିକ୍ ॥୩॥
 ଅୟଂ ଯୁକ୍ତୋ ଦେବୟା ଅୟଂ ମିୟେଧ ଇମା ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ୟୟମିନ୍ଦ୍ର ସୋମଃ ।
 ସ୍ତ୍ରୀର୍ଣ୍ଣଂ ବହିରା ତୁ ଶକ୍ର ପ୍ର ଯାହି ପିବା ନିଷଦ୍ୟ ବି ମୁଚା ହରୀ ଇହ ॥୪॥
 ଓ ସୁଷ୍ମତ ଇନ୍ଦ୍ର ଯାହ୍ୟର୍ବାହୁପ ବ୍ରହ୍ମାଣି ମାନ୍ୟସ୍ୟ କାରୋଃ ।
 ବିଦ୍ୟାମ ବସ୍ତ୍ରୋରବସା ଗୁଣନ୍ତୋ ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୫॥

=====

(୧।୧୭୮) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ୟଜ ସ୍ୟା ତ ଇନ୍ଦ୍ର ଶୁଷ୍ଟିରସ୍ତି ଯୟା ବଭୂଥ ଜରିତୃଭ୍ୟ ଉତୀ ।
 ମା ନଃ କାମଂ ମହୟନ୍ତମା ଧର୍ମିଶ୍ଚା ତେ ଅଶ୍ୟାଂ ପର୍ଯ୍ୟପ ଆୟୋଃ ॥୧॥
 ନ ଘା ରାଜେନ୍ଦ୍ର ଆ ଦଭନ୍ନୋ ଯା ନୁ ସ୍ବସାରା କୃଣବନ୍ତ ଯୋନୌ ।
 ଆପଶ୍ଚିଦସ୍ତୈ ସୁତୁକା ଅବେଷଙ୍ଗମନ୍ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସଖ୍ୟା ବୟଶ୍ଚ ॥୨॥
 ଜେତା ନୃଭିରିନ୍ଦ୍ରଃ ପୃସ୍ତୁ ଶୂରଃ ଶ୍ରୋତା ହବଂ ନାଧମାନସ୍ୟ କାରୋଃ ।
 ପ୍ରଭର୍ତା ରଥଂ ଦାଶୁଷ ଉପାକ ଉଦ୍ୟନ୍ତା ଗିରୋ ଯଦି ତ ତୁନା ଭୂତ୍ ॥୩॥
 ଏବା ନୃଭିରିନ୍ଦ୍ରଃ ସୁଶ୍ରବସ୍ୟା ପ୍ରଖାଦଃ ପୃଷ୍ଠୋ ଅଭି ମିତ୍ରିଣୋ ଭୂତ୍ ।
 ସମର୍ଯ୍ୟ ଇଷଃ ସ୍ତବତେ ବିବାଚି ସତ୍ରାକରୋ ଯଜମାନସ୍ୟ ଶଂସଃ ॥୪॥
 ତ୍ବୟା ବୟଂ ମଘବନ୍ନିନ୍ଦ୍ର ଶତ୍ରୁନଭି ଷ୍ୟାମ ମହତୋ ମନ୍ୟମାନାନ୍ ।
 ତ୍ବଂ ତ୍ରାତା ତ୍ବମୁ ନୋ ବୃଧେ ଭୂର୍ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୫॥

=====

(୧।୧୭୯) ଋଷିଃ - ଲୋପାମୁଦ୍ରା ୧-୨, ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ ୩-୪, ଅଗସ୍ତ୍ୟାନ୍ତେବାସୀ ୫-୬,
 ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୪, ୬, ବୃହତୀ ୫, ଦେବତା - ରତିଃ

=====

ପୂର୍ବୀରହଂ ଶରଦଃ ଶଶ୍ରମାଶା ଦୋଷା ବସ୍ତ୍ରୋରୁଷସୋ ଜରୟନ୍ତୀଃ ।
 ମିନାତି ଶ୍ରିୟଂ ଜରିମା ତନୁନାମପ୍ୟୁ ନୁ ପତ୍ନୀର୍ବୃଷଣୋ ଜଗମୁଃ ॥୧॥

ଯେ ଚିଢ଼ି ପୂର୍ବ ରତସାପ ଆସନ୍ତୁସାକଂ ଦେବେଭିରବଦନ୍ତୁତାନି ।
 ତେ ଚିଦବାସୁର୍ନହ୍ୟନ୍ତମାପୁଃ ସମୁ ନୁ ପତ୍ନୀବୃଷଭିର୍ଜଗନ୍ମୁଃ ॥୨॥
 ନ ମୃଷା ଶ୍ରାନ୍ତଂ ଯଦବନ୍ତି ଦେବା ବିଶ୍ୱା ଇତ୍ୟୁଧୋ ଅଭ୍ୟଶ୍ନବାବ ।
 ଜୟାବେଦତ୍ର ଶତନୀଥମାଜିଂ ଯସ୍ରମ୍ୟସ୍ତ୍ରା ମିଥୁନାବଭ୍ୟଜାବ ॥୩॥
 ନଦସ୍ୟ ମା ରୁଧତଃ କାମ ଆଗନ୍ନିତ ଆଜାତୋ ଅମୃତଃ କୁତଶ୍ଚିତ୍ ।
 ଲୋପାମୁଦ୍ରା ବୃଷଣଂ ନୀ ରିଶାତି ଧୀରମଧୀରା ଧୟତି ଶ୍ୱସନ୍ତମ୍ ॥୪॥
 ଇମଂ ନୁ ସୋମମନ୍ତ୍ରିତୋ ହୃସ୍ତୁ ପୀତମୁପ ବ୍ରୁବେ ।
 ଯସ୍ରୀମାଗଶ୍ଚକୃମା ତସ୍ତୁ ମୃଳତୁ ପୁଲୁକାମୋ ହି ମର୍ତ୍ୟଃ ॥୫॥
 ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ଖନମାନଃ ଖନିତ୍ରେଃ ପ୍ରଜାମପତ୍ୟଂ ବଲମିଛମାନଃ ।
 ଉତ୍ତୌ ବର୍ଣ୍ଣାବୃଷିରୁଗ୍ରଃ ପୁଘୋଷ ସତ୍ୟା ଦେବେଷ୍ଟାଶିଷୋ ଜଗାମ ॥୬॥

(୧।୧୮୦) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷୁପ୍, ଦେବତା - ଅଶ୍ୱିନୌ

ଯୁବୋ ରଜାଂସି ସୁୟମାସୋ ଅଶ୍ୱା ରଥୋ ଯଦ୍ଵାଂ ପର୍ଯ୍ୟାଂସି ଦୀୟତ୍ ।
 ହିରଣ୍ୟୟା ବାଂ ପବୟଃ ପୁଷାୟନ୍ନଧୁଃ ପିବନ୍ତା ଉଷସଃ ସତେଥେ ॥୧॥
 ଯୁବମତ୍ୟସ୍ୟାବ ନକ୍ଷଥୋ ଯଦ୍ଵିପତ୍ନନୋ ନର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରୟଜ୍ୟୋଃ ।
 ସ୍ୱସା ଯଦ୍ଵାଂ ବିଶ୍ୱଗୂର୍ତୀ ଭରାତି ବାଜାୟେଜେ ମଧୁପାବିଷେ ତ ॥୨॥
 ଯୁବଂ ପୟ ଉସ୍ତ୍ରିୟାୟାମଧଂ ପକ୍ୱମାମାୟାମବ ପୂର୍ବ୍ୟଂ ଗୋଃ ।
 ଅନ୍ତର୍ଯଦ୍ଵନିନୋ ବାମୃତୟୁ ହ୍ୱାରୋ ନ ଶୁଚିର୍ଯଜତେ ହବିଷ୍ମାନ୍ ॥୩॥
 ଯୁବଂ ହ ଇର୍ମଂ ମଧୁମନ୍ତ୍ରମତ୍ରୟୋଽପୋ ନ କ୍ଷୋଦୋଃବୃଣୀତମେଷେ ।
 ତଦ୍ଵାଂ ନରାବଶ୍ମିନା ପଶୁ-ଇଷ୍ଟୀ ରଥୋଽବ ତକ୍ରା ପ୍ରତି ଯନ୍ତି ମଧୁଃ ॥୪॥
 ଆ ବାଂ ଦାନାୟ ବବୃତୀୟ ଦସ୍ରା ଗୋରୋହେଶ ତୌଗ୍ରେୟା ନ ଜିବ୍ରିଃ ।
 ଅପଃ କ୍ଷୋଣୀ ସତତେ ମାହିନା ବାଂ ଜୁର୍ଣ୍ଣୋ ବାମକ୍ଷୁରଂହସୋ ଯଜନ୍ତା ॥୫॥
 ନି ଯଦୁ୍ୟବେଥେ ନିୟୁତଃ ସୁଦାନୁ ଉପ ସ୍ୱଧାଭିଃ ସୃଜଥଃ ପୁରଂପିମ୍ ।
 ପ୍ରେଷଦ୍ଘେଷଦ୍ଵାତୋ ନ ସୂରିରା ମହେ ଦଦେ ସୁବ୍ରତୋ ନ ବାଜମ୍ ॥୬॥

ବୟଂ ଚିଦ୍ଧି ବାଂ ଜରିତାରଃ ସତ୍ୟା ବିପନ୍ୟାମହେ ବି ପଶିର୍ହିତାବାନ୍ ।
 ଅଧା ଚିଦ୍ଧି ଶ୍ଳାଶ୍ମିନାବନିନ୍ୟା ପାଥୋ ହି ଶ୍ଳା ବୃଷଣାବକ୍ତିଦେବମ୍ ॥୭॥
 ଯୁବାଂ ଚିଦ୍ଧି ଶ୍ଳାଶ୍ମିନାବନ୍ ଦ୍ୟୁନ୍ତିରୁଦ୍ରସ୍ୟ ପ୍ରସ୍ରବଣସ୍ୟ ସାତୌ ।
 ଅଗସ୍ତ୍ୟୋ ନରାଂ ନୃଷୁ ପ୍ରଶସ୍ତଃ କାରାଧୁନୀବ ଚିତୟନ୍ତୁହସ୍ତୈଃ ॥୮॥
 ପ୍ର ଯଦ୍ବହେଥେ ମହିନା ରଥସ୍ୟ ପ୍ର ସ୍ୟନ୍ତା ଯାଥୋ ମନୁଷୋ ନ ହୋତା ।
 ଧତ୍ତଂ ସୁରିଭ୍ୟ ଉତ ବା ସ୍ବଶ୍ୟଂ ନାସତ୍ୟା ରୟିଷାଚଃ ସ୍ୟାମ ॥୯॥
 ତଂ ବାଂ ରଥଂ ବୟମଦ୍ୟା ହୁବେମ ସ୍ତୋମୈରଶ୍ମିନା ସୁବିତାୟ ନବ୍ୟମ୍ ।
 ଅରିଷ୍ଟନେମିଂ ପରି ଦ୍ୟାମିୟାନ୍ ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନ୍ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୧୦॥

(୧।୧୮୧) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଦେବତା - ଅଶ୍ବିନୌ

କଦୁ ପ୍ରେଷ୍ଟାବିଷାଂ ରୟିଶାମଧ୍ୟୟନ୍ତା ଯଦୁନ୍ନିନୀଥୋ ଅପାମ୍ ।
 ଅୟଂ ବାଂ ଯଜ୍ଞୋ ଅକୃତ ପ୍ରଶସ୍ତିଂ ବସୁଧିତୀ ଅବିତାରା ଜନାନାମ୍ ॥୧॥
 ଆ ବାମଶ୍ବାସଃ ଶୁଚୟଃ ପୟୟା ବାତରଂହସୋ ଦିବ୍ୟାସୋ ଅତ୍ୟାଃ ।
 ମନୋଭୁବୋ ବୃଷଣୋ ବୀତପୃଷ୍ଠା ଏହ ସ୍ବରାଜୋ ଅଶ୍ମିନା ବହନ୍ତୁ ॥୨॥
 ଆ ବାଂ ରଥୋଽବନିର୍ନ ପ୍ରବତ୍ସାନ୍ତସ୍ତପ୍ରବନ୍ତୁରଃ ସୁବିତାୟ ଗମ୍ୟାଃ ।
 ବୃଷ୍ଟଃ ସ୍ଥାତାରା ମନସୋ ଜବୀୟାନହଂପୂର୍ବୋ ଯଜତୋ ଧିଷ୍ଠ୍ୟା ଯଃ ॥୩॥
 ଇହେହ ଜାତା ସମବାବଶୀତାମରେପସା ତନ୍ଦ୍ରା ନାମଭିଃ ସ୍ତୈଃ ।
 ଜିଷ୍ଟୁର୍ବାମନ୍ୟଃ ସୁମଖସ୍ୟ ସୁରିର୍ଦିବୋ ଅନ୍ୟଃ ସୁଭଗଃ ପୁତ୍ର ଉହେ ॥୪॥
 ପ୍ର ବାଂ ନିତେରୁଃ କକୁହୋ ବଶୀଂ ଅନୁ ପିଶଙ୍ଗରୂପଃ ସଦନାନି ଗମ୍ୟାଃ ।
 ହରୀ ଅନ୍ୟସ୍ୟ ପୀପୟନ୍ତ ବାଜୈର୍ମଥ୍ରା ରଜାଂସ୍ୟଶ୍ମିନା ବି ଘୋଷୈଃ ॥୫॥
 ପ୍ର ବାଂ ଶରଦ୍ଦାନୁଷଭୋ ନ ନିଷ୍ପଷାତ୍ ପୂର୍ବୀରିଷଶ୍ଚରତି ମଧୁ ଇଷ୍ଟନ୍ ।
 ଏବୈରନ୍ୟସ୍ୟ ପୀପୟନ୍ତ ବାଜୈର୍ବେଷନ୍ତୀରୂର୍ଧ୍ବା ନଦ୍ୟୋ ନ ଆଗୁଃ ॥୬॥
 ଅସର୍ଜି ବାଂ ସ୍ଥବିରା ବେଧସା ଗୀର୍ବାଳ୍-ହେ ଅଶ୍ମିନା ତ୍ରେଧା କ୍ଷରନ୍ତୀ ।
 ଉପସ୍ତୁତାବବତଂ ନାଧମାନଂ ଯାମନ୍ୟାମଞ୍ଜୁଶୁତଂ ହବଂ ମେ ॥୭॥

ଉତ ସ୍ୟା ବାଂ ରୁଗତୋ ବୟସୋ ଗାତ୍ରିବର୍ହିଷି ସଦସି ପିନ୍ଦୁତେ ନୃନ୍ ।
 ବୃଷା ବାଂ ମେଘୋ ବୃଷଣା ପୀପାୟ ଗୋର୍ନ ସେକେ ମନୁଷୋ ଦଶସ୍ୟନ୍ ॥୮॥
 ଯୁବାଂ ପୁଷେବାଶ୍ୱିନା ପୁରଂପିରଶ୍ୱିମୁଷାଂ ନ ଜରତେ ହବିଷ୍ମାନ୍ ।
 ଦୁବେ ଯଦ୍ବାଂ ବରିବସ୍ୟା ଗୁଣାନୋ ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୯॥

(୧।୧୮୭) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୫, ୭, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୬, ୮,

ଦେବତା - ଅଶ୍ୱିନୌ

ଅଭୂଦିଦଂ ବୟନମୋ ଷୁ ଭୂଷତା ରଥୋ ବୃଷଶ୍ୱାନୁଦତା ମନୀଷିଣଃ ।
 ପିୟଂଜିନ୍ଦ୍ରା ପିଷ୍ଟ୍ୟା ବିଷ୍ଣୁଲବସୁ ଦିବୋ ନପାତା ସୁକୃତେ ଶୁଚିବ୍ରତା ॥୧॥
 ଇନ୍ଦ୍ରତମା ହି ପିଷ୍ଟ୍ୟା ମରୁତମା ଦସ୍ରା ଦଂସିଷ୍ଟା ରଥ୍ୟା ରଥୀତମା ।
 ପୂର୍ଣ୍ଣଂ ରଥଂ ବହେଥେ ମଧୁ ଆଚିତଂ ତେନ ଦାଶ୍ୱାଂସମୁପ ଯାଥୋ ଅଶ୍ୱିନା ॥୨॥
 କିମତ୍ର ଦସ୍ରା କୃଶ୍ଣଧଃ କିମାସାଥେ ଜନୋ ଯଃ କଷ୍ଟିଦହବିର୍ମହୀୟତେ ।
 ଅତି କ୍ରମିଷ୍ଠଂ ଭୁରତଂ ପଶେରସ୍ତୁଂ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିପ୍ରାୟ କୃଶୁତଂ ବଚସ୍ୟବେ ॥୩॥
 ଜମ୍ବୟତମଭିତୋ ରାୟତଃ ଶୁନୋ ହତଂ ମୃଧୋ ବିଦଧୁସ୍ତ୍ରାନ୍ୟଶ୍ୱିନା ।
 ବାଚଂବାଚଂ ଜରିତୁ ରତ୍ନିନୀଂ କୃତମୁଭା ଶଂସଂ ନାସତ୍ୟାବତଂ ମମ ॥୪॥
 ଯୁବମେତଂ ଚକ୍ରଧୃଃ ସିନ୍ଧୁଷୁ ପୁରମାତ୍ମନୁକ୍ତଂ ପକ୍ଷିଣଂ ତୌଗ୍ର୍ୟାୟ କମ୍ ।
 ଯେନ ଦେବତ୍ରା ମନସା ନିରୁହଧୃଃ ସୁପପ୍ରନୀ ପେତଧୃଃ କ୍ଷୋଦସୋ ମହଃ ॥୫॥
 ଅବବିଜଂ ତୌଗ୍ର୍ୟମୟୁକ୍ତରନାରମୁଣେ ତମସି ପ୍ରବିଜମ୍ ।
 ଚତସ୍ରୋ ନାବୋ ଜଠଲସ୍ୟ ଭୃଷ୍ଟା ଉଦଶ୍ୱିଭ୍ୟାମିଷିତାଃ ପାରୟନ୍ତି ॥୬॥
 କଃ ସ୍ୱିଦୃକ୍ଷୋ ନିଷ୍ଠିତୋ ମଧ୍ୟେ ଅର୍ଣ୍ଣସୋ ଯଂ ତୌଗ୍ର୍ୟୋ ନାପିତଃ ପର୍ଯ୍ୟସ୍ତୁଜତ୍ ।
 ପର୍ଣ୍ଣା ମୃଗସ୍ୟ ପତରୋରିବାରଭ ଉଦଶ୍ୱିନା ଉହଧୃଃ ଶ୍ରୋମତାୟ କମ୍ ॥୭॥
 ତଦ୍ବାଂ ନରା ନାସତ୍ୟାବନ୍ତୁ ଷ୍ୟାଦ୍ୟଦ୍ବାଂ ମାନାସ ଉଚଥମବୋଚନ୍ ।
 ଅସ୍ତ୍ରାଦଦ୍ୟ ସଦସଃ ସୋମ୍ୟାଦା ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୮॥

=====

(୧୧୮୩) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଦେବତା - ଅଶ୍ୱିନୌ

=====

ତଂ ଯୁଜ୍ଞାଥାଂ ମନସୋ ଯୋ ଜବୀୟାନ୍ ତ୍ରିବିନ୍ଧୁରୋ ବୃଷଣା ଯୁସ୍ତିଚକ୍ରଃ ।
ୟେନୋପୟାଥଃ ସୁକୃତୋ ଦୁରୋଶଂ ତ୍ରିଧାତୁନା ପତଥୋ ବିନ୍ ପର୍ଣ୍ଣେଃ ॥୧॥
ସୁବୃହଥୋ ବର୍ତତେ ଯନ୍ନତି ଯାଂ ଯୁଞ୍ଜିଷ୍ୟଃ କ୍ରତୁମନ୍ତ୍ରାନ୍ ପୃଷ୍ଠେ ।
ବପୁର୍ବପୁଷ୍ୟା ସଚତାମିୟଂ ଗୀର୍ଦ୍ଧିବୋ ଦୁହିତ୍ରୋଷସା ସଚେଥେ ॥୨॥
ଆ ତିଷ୍ଠତଂ ସୁବୃତଂ ଯୋ ରଥୋ ବାମନ୍ ବ୍ରତାନି ବର୍ତତେ ହବିଷ୍ମାନ୍ ।
ୟେନ ନରା ନାସତ୍ୟେଷୟୈଃ ବର୍ତ୍ତିୟାଧସ୍ତନୟାୟ ତ୍ଳନେ ଚ ॥୩॥
ମା ବାଂ ବୃକୋ ମା ବୃକୀରା ଦଧର୍ଷୀନ୍ନା ପରି ବର୍ଜ୍ଜମୁତ ମାତି ଧକ୍ତମ୍ ।
ଅୟଂ ବାଂ ଭାଗୋ ନିହିତ ଇୟଂ ଗୀର୍ଦ୍ଧିସ୍ରାବିମେ ବାଂ ନିଧୟୋ ମଧୁନାମ୍ ॥୪॥
ଯୁବାଂ ଗୋତମଃ ପୁରୁମୀଲ୍-ହୋ ଅତ୍ରିର୍ଦସ୍ରା ହବତେଽବସେ ହବିଷ୍ମାନ୍ ।
ଦିଶଂ ନ ଦିଷ୍ଟାମୃଜୁୟେବ ଯନ୍ତ୍ରା ମେ ହବଂ ନାସତ୍ୟୋପ ଯାତମ୍ ॥୫॥
ଅତାରିଷ୍ଠ ତମସସ୍ତାରମସ୍ୟ ପ୍ରତି ବାଂ ସ୍ରୋମୋ ଅଶ୍ୱିନାବଧାୟି ।
ଏହ ଯାତଂ ପଥିତିର୍ଦେବୟାନ୍ନୈର୍ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୬॥

॥ ଇତି ଦ୍ୱିତୀୟାଷ୍ଟକେ ଚତୁର୍ଥୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

। ଅଥଃ ଦ୍ଵିତୀୟାଷ୍ଟକଃ ।
(ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗାଃ ୧ - ୨୯)

=====

(୧।୧୮୪) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଅଶ୍ଵିନୌ

=====

ତା ବାମଦ୍ୟ ତାବପରଂ ହୁବେମୋଛନ୍ତ୍ୟାମୁଷସି ବହ୍ନିରୁକ୍-ଥୈଃ ।
ନାସତ୍ୟା କୁହ ତିସ୍ରନ୍ତାବର୍ଯ୍ୟୋ ଦିବୋ ନପାତା ସୁଦାସ୍ରାୟ ॥୧॥
ଅସ୍ତେ ଉ ସୁ ବୃଷଣା ମାଦୟେଥାମୁତ୍-ପର୍ଣୀର୍ହତମୂର୍ମ୍ୟା ମଦନ୍ତା ।
ଶୁତଂ ମେ ଅଛୋକ୍ତିଭିର୍ମତୀନାମେଷ୍ଟା ନରା ନିଚେତାରା ଚ କର୍ଣ୍ଣେଃ ॥୨॥
ଶ୍ରୀୟେ ପୁଷନ୍ନିଷ୍ପକୃତେବ ଦେବା ନାସତ୍ୟା ବହୁତୁଂ ସୂର୍ଯ୍ୟାୟାଃ ।
ବଚ୍ୟନ୍ତେ ବାଂ କକୁହା ଅୟୁ ଜାତା ଯୁଗା ଜୁର୍ଣ୍ଣେବ ବରୁଣସ୍ୟ ଭୂରେଃ ॥୩॥
ଅସ୍ତେ ସା ବାଂ ମାଧ୍ଵୀ ରାତିରସ୍ତୁ ସ୍ତୋମଂ ହିନୋତଂ ମାନସ୍ୟ କାରୋଃ ।
ଅନୁ ଯଦ୍ଵାଂ ଶ୍ରବସ୍ୟା ସୁଦାନୁ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟାୟ ଚର୍ଷଣୟୋ ମଦନ୍ତି ॥୪॥
ଏଷ ବାଂ ସ୍ତୋମୋ ଅଶ୍ଵିନାବକାରି ମାନେଭିର୍ମଘବାନା ସୁବୃକ୍ତି ।
ୟାତଂ ବର୍ତ୍ତିସ୍ତନୟାୟ ତୁନେ ଚାଗସ୍ତ୍ୟେ ନାସତ୍ୟା ମଦନ୍ତା ॥୫॥
ଅତାରିଷ୍ଟା ତମସସ୍ତାରମସ୍ୟ ପ୍ରତି ବାଂ ସ୍ତୋମୋ ଅଶ୍ଵିନାବଧାୟି ।
ଏହ ଯାତଂ ପଥିଭିର୍ଦେବୟାନ୍ନୈର୍ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୬॥

=====

(୧।୧୮୫) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଦ୍ୟାବାପୃଥିବ୍ୟୌ

=====

କତରା ପୂର୍ବା କତରାପରାୟୋଃ କଥା ଜାତେ କବୟଃ କୋ ବି ବେଦ ।
ବିଶ୍ଵଂ ତୁନା ବିଭୃତୋ ଯଜ୍ଞ ନାମ ବି ବର୍ତ୍ତେତେ ଅହନୀ ଚକ୍ରିୟେବ ॥୧॥
ଭୂରିଂ ଦ୍ଵେ ଅଚରନ୍ତୀ ଚରନ୍ତଂ ପଦ୍ଵନ୍ତଂ ଗର୍ଭମପଦୀ ଦଧାତେ ।
ନିତ୍ୟଂ ନ ସୁନ୍ନଂ ପିତ୍ରୋରୁପସ୍ତେ ଦ୍ୟାବା ରକ୍ଷତଂ ପୃଥିବୀ ନୋ ଅଭ୍ଵାତ୍ ॥୨॥

ଅନେହୋ ଦାତ୍ରମଦିତେରନର୍ବଂ ହୁବେ ସ୍ବର୍ଦବଧଂ ନମସ୍ତୁ ।
 ତଦ୍ରୋଦସୀ ଜନୟତଂ ଜରିତ୍ରେ ଦ୍ୟାବା ରକ୍ଷତଂ ପୃଥିବୀ ନୋ ଅଭ୍ବାତ୍ ॥୩॥
 ଅତପ୍ୟମାନେ ଅବସାବନ୍ତୀ ଅନୁ ଷ୍ୟାମ ରୋଦସୀ ଦେବପୁତ୍ରେ ।
 ଉଭେ ଦେବାନାମୁଭୟେଭିରହ୍ନଂ ଦ୍ୟାବା ରକ୍ଷତଂ ପୃଥିବୀ ନୋ ଅଭ୍ବାତ୍ ॥୪॥
 ସଂଗଚ୍ଛମାନେ ଯୁବତୀ ସମନ୍ତେ ସ୍ବସାରା ଜାମୀ ପିତ୍ରୋରୁପସ୍ଥେ ।
 ଅଭିଜିଦ୍ରନ୍ତୀ ଭୁବନସ୍ୟ ନାଭିଂ ଦ୍ୟାବା ରକ୍ଷତଂ ପୃଥିବୀ ନୋ ଅଭ୍ବାତ୍ ॥୫॥
 ଉର୍ବୀ ସଦ୍ଭୁନୀ ବୃହତୀ ଋତେନ ହୁବେ ଦେବାନାମବସା ଜନିତ୍ରୀ ।
 ଦଧାତେ ଯେ ଅମୃତଂ ସୁପ୍ରତୀକେ ଦ୍ୟାବା ରକ୍ଷତଂ ପୃଥିବୀ ନୋ ଅଭ୍ବାତ୍ ॥୬॥
 ଉର୍ବୀ ପୃଥ୍ବୀ ବହୁଲେ ଦୁରେଅନ୍ତେ ଉପ ବ୍ରୁବେ ନମସା ଯଜ୍ଞେ ଅସ୍ମିନ୍ ।
 ଦଧାତେ ଯେ ସୁଭଗେ ସୁପ୍ରତୁର୍ତୀ ଦ୍ୟାବା ରକ୍ଷତଂ ପୃଥିବୀ ନୋ ଅଭ୍ବାତ୍ ॥୭॥
 ଦେବାନ୍ୟା ଯଜ୍ଞକୃମା କଞ୍ଚିଦାଗଃ ସଖାୟଂ ବା ସଦମିଜ୍ଞାୟତିଂ ବା ।
 ଇୟଂ ଧୀର୍ଭୂୟା ଅବୟାନମେଷାଂ ଦ୍ୟାବା ରକ୍ଷତଂ ପୃଥିବୀ ନୋ ଅଭ୍ବାତ୍ ॥୮॥
 ଉଭା ଶଂସା ନୟା ମାମବିଷ୍ଣୁମୁଭେ ମାମୁତୀ ଅବସା ସଚେତାମ୍ ।
 ଭୁରି ଚିଦୟଃ ସୁଦାସ୍ରାୟେଷା ମଦନ୍ତ ଇଷୟେମ ଦେବାଃ ॥୯॥
 ଋତଂ ଦିବେ ତଦବୋତଂ ପୃଥିବ୍ୟା ଅଭିଶ୍ରାବାୟ ପ୍ରଥମଂ ସୁମେଧାଃ ।
 ପାତାମବଦ୍ୟାଭୁରିତାଦଭୀକେ ପିତା ମାତା ଚ ରକ୍ଷତାମବୋଭିଃ ॥୧୦॥
 ଇଦଂ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ସତ୍ୟମସ୍ତୁ ପିତର୍ମାତର୍ଯଦିହୋପବ୍ରୁବେ ବାମ୍ ।
 ଭୂତଂ ଦେବାନାମବମେ ଅବୋଭିର୍ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୧୧॥

(୧।୧୮୭) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ବିଶ୍ଵେ ଦେବାଃ

ଆ ନ ଇଳାଭିର୍ବିଦଥେ ସୁଶସ୍ତି ବିଶ୍ଵାନରଃ ସବିତା ଦେବ ଏତୁ ।
 ଅପି ଯୁଧା ଯୁବାନୋ ମସ୍ତଥା ନୋ ବିଶ୍ଵଂ ଜଗଦଭିପିତ୍ବେ ମନୀଷା ॥୧॥
 ଆ ନୋ ବିଶ୍ଵ ଆସ୍ତ୍ରା ଗମନ୍ତୁ ଦେବା ମିତ୍ରୋ ଅୟମା ବରୁଣଃ ସଜୋଷାଃ ।
 ଭୁବନ୍ୟଥା ନୋ ବିଶ୍ଵେ ବୃଧାସଃ କରନ୍ତୁସୁଷାହା ବିଧୁରଂ ନ ଶବଃ ॥୨॥

ପ୍ରେଷଂ ବୋ ଅତିଥିଂ ଗୁଣୀଷେଂଗ୍ନଂ ଶସ୍ତିଭିସ୍ତୁର୍ବଣିଃ ସଜୋଷାଃ ।
 ଅସଦ୍ୟଥା ନୋ ବରୁଣଃ ସୁକୀର୍ତ୍ତିରିଷଶ୍ଚ ପର୍ଷଦରିଗୁର୍ତ୍ତଃ ସୁରିଃ ॥୩॥
 ଉପ ବ ଏଷେ ନମସା ଜିଗୀଷୋଷାସାନକ୍ତା ସୁଦୁଘେବ ଧେନୁଃ ।
 ସମାନେ ଅହନ୍ତିମିମାନୋ ଅର୍କଂ ବିଷ୍ଣୁରୂପେ ପୟସି ସସ୍ମିନ୍ନୁଧନ୍ ॥୪॥
 ଉତ ନୋଽହିର୍ବୁଧ୍ୟୋଃ ମୟୟଃ ଶିଶୁଂ ନ ପିପ୍ପ୍ୟଷୀବ ବେତି ସିନ୍ଧୁଃ ।
 ଯେନ ନପାତମପାଂ ଜୁନାମ ମନୋଜୁବୋ ବୃଷଣୋ ଯଂ ବହନ୍ତି ॥୫॥
 ଉତ ନ ଇଂ ତୁଷ୍ଟା ଗନ୍ତୁକ୍ତା ସ୍ଥସ୍ତୁରିତିରିତିପିତ୍ରେ ସଜୋଷାଃ ।
 ଆ ବୃତ୍ରହେନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚର୍ଷଣିପ୍ରାସ୍ତୁବିଷ୍ଣୁମୋ ନରାଂ ନ ଇହ ଗମ୍ୟାଃ ॥୬॥
 ଉତ ନ ଇଂ ମତୟୋଃଶ୍ଚୟୋଗାଃ ଶିଶୁଂ ନ ଗାବସ୍ତରୁଣଂ ରିହନ୍ତି ।
 ତମୀଂ ଗିରୋ ଜନୟୋ ନ ପତ୍ନୀଃ ସୁରଭିଷ୍ଟମଂ ନରାଂ ନସନ୍ତି ॥୭॥
 ଉତ ନ ଇଂ ମରୁତୋ ବୃକ୍ଷସେନାଃ ସ୍ଥସ୍ତ୍ରୋଦସୀ ସମନସଃ ସଦନ୍ତି ।
 ପୃଷଦଶ୍ଚାସୋଽବନୟୋ ନ ରଥା ରିଶାଦସୋ ମିତ୍ରୟୁଜୋ ନ ଦେବାଃ ॥୮॥
 ପ୍ର ନୁ ଯଦେଷାଂ ମହିନା ଚିକିତ୍ରେ ପ୍ର ଯୁଞ୍ଜିତେ ପ୍ରୟୁଜସ୍ତେ ସୁବୃକ୍ତି ।
 ଅଧ ଯଦେଷାଂ ସୁଦିନେ ନ ଶରୁର୍ବିଶ୍ଵମେରିଣଂ ପୁଷାୟନ୍ତ ସେନାଃ ॥୯॥
 ପ୍ରୋ ଅଶ୍ଵିନାବବସେ କୃଶୁଧ୍ଵଂ ପ୍ର ପୁଷଣଂ ସ୍ଵତବସୋ ହି ସନ୍ତି ।
 ଅଦ୍ଵେଷୋ ବିଷ୍ଣୁର୍ବାତ ଋତୁଷା ଅକ୍ତା ସୁମ୍ନାୟ ବବୃତୀୟ ଦେବାନ୍ ॥୧୦॥
 ଇୟଂ ସା ବୋ ଅସ୍ତେ ଦୀପିତିୟୁଜତ୍ରା ଅପିପ୍ରାଣୀ ଚ ସଦନୀ ଚ ଭୂୟଃ ।
 ନି ଯା ଦେବେଷୁ ଯତତେ ବସ୍ତୁୟୁର୍ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୧୧॥

(୧।୧୮୭) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ଗର୍ଭୋଷ୍ଟିକ୍ ୧, ଗାୟତ୍ରୀ ୨, ୪, ୮-୧୦,
 ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୩, ୫-୭, ୧୧, ଦେବତା - ଅନ୍ନଂ

ପିତୁଂ ନୁ ସ୍ରୋଷଂ ମହୋ ଧର୍ମାଣଂ ତବିଷୀମ୍ । ଯସ୍ୟ ତ୍ରିତୋ ବ୍ୟୋଜସା ବୃତ୍ରଂ ବିପର୍ବମର୍ଦ୍ଧୟତ୍ ॥୧॥
 ସ୍ଵାଦୋ ପିତୋ ମଧୋ ପିତୋ ବୟଂ ତ୍ଵା ବବୃମହେ । ଅସ୍ଥାକମବିତା ଭବ ॥୨॥
 ଉପ ନଃ ପିତବା ଚର ଶିବଃ ଶିବାଭିରୁତିଭିଃ । ମୟୋଭୁରଦ୍ଵିଷେଣ୍ୟଃ ସଖା ସୁଶେବୋ ଅଦ୍ଵୟଃ ॥୩॥

ତବ ଡେ଼ ପିତୋ ରସା ରଜାଂସ୍ୟନ୍ତୁ ବିଷ୍ଣିତାଃ । ଦିବି ବାତା ଇବ ଶ୍ରୀତାଃ ॥୪॥
 ତବ ଡେ଼ ପିତୋ ଦଦତସ୍ତବ ସ୍ବାଦିଷ୍ଠ ତେ ପିତୋ । ପ୍ର ସ୍ବାହ୍ମାନୋ ରସାନାଂ ତୁବିଶ୍ରୀବା ଇବେରତେ ॥୫॥
 ତ୍ବେ ପିତୋ ମହାନାଂ ଦେବାନାଂ ମନୋ ହିତମ୍ । ଅକାରି ତାରୁ କେତୁନା ତବାହିମବସାବଧୀତ୍ ॥୬॥
 ଯୁଦଦୋ ପିତୋ ଅଜଗନ୍ଧିବସ୍ତୁ ପର୍ବତାନାମ୍ । ଅତ୍ରା ଚିନ୍ନୋ ମଧୋ ପିତୋଽରଂ ଭକ୍ଷାୟ ଗମ୍ୟାଃ ॥୭॥
 ଯୁଦପାମୋଷଧୀନାଂ ପରିଂଶମାରିଶାମହେ । ବାତାପେ ପୀବ ଇଦ୍-ଭବ ॥୮॥
 ଯୁତ୍ରେ ସୋମ ଗବାଶିରୋ ଯୁବାଶିରୋ ଭଜାମହେ । ବାତାପେ ପୀବ ଇଦ୍-ଭବ ॥୯॥
 କରମ୍ଭ ଓଷଧେ ଭବ ପୀବୋ ବୃକ୍ଷ ଭଦାରଧିଃ । ବାତାପେ ପୀବ ଇଦ୍-ଭବ ॥୧୦॥
 ତଂ ତ୍ବା ବୟଂ ପିତୋ ବତୋଭିର୍ଗାବୋ ନ ହବ୍ୟା ସୁଷୁଦିମ ।
 ଦେବେଭ୍ୟସ୍ତା ସଧମାଦମସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ତ୍ବା ସଧମାଦମ୍ ॥୧୧॥

(୧।୧୮୮) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ସମିଜ୍ଞୋ ଅଦ୍ୟ ରାଜସି ଦେବୋ ଦେବୈଃ ସହସ୍ରଜିତ୍ । ଦୂତୋ ହବ୍ୟା କବିର୍ବହ ॥୧॥
 ତନୁନପାଦୃତଂ ଯୁତେ ମଧ୍ନା ଯୁଜ୍ଞଃ ସମଜ୍ୟତେ । ଦଧସୁହସ୍ତ୍ରିଣୀରିଷଃ ॥୨॥
 ଆଜୁହ୍ମାନୋ ନ ଇତ୍ୟୋ ଦେବୀ ଆ ବକ୍ଷି ଯୁଜ୍ଞିୟାନ୍ । ଅଗ୍ନେ ସହସ୍ରସା ଅସି ॥୩॥
 ପ୍ରାଚୀନଂ ବର୍ହିରୋଜସା ସହସ୍ରବୀରମସ୍ତୃଣନ୍ । ଯୁତ୍ରାଦିତ୍ୟା ବିରାଜଥ ॥୪॥
 ବିରାଟ୍ ସମ୍ରାଡ୍ଭିତ୍ୱୀଃ ପ୍ରତ୍ନୀର୍ବହ୍ନୀଶ୍ଚ ଭୂୟସୀଶ୍ଚ ଯାଃ । ଦୁରୋ ଘୃତାନ୍ୟକ୍ଷରନ୍ ॥୫॥
 ସୁରୁକ୍ଳେ ହି ସୁପେଶସାଧି ଶ୍ରିୟା ବିରାଜତଃ । ଭକ୍ଷାସାବେହ ସୀଦତାମ୍ ॥୬॥
 ପ୍ରଥମା ହି ସୁବାଚସା ହୋତାରା ଦୈବ୍ୟା କବୀ । ଯୁଜ୍ଞଂ ନୋ ଯୁକ୍ଷତାମିମମ୍ ॥୭॥
 ଭାରତୀଳେ ସରସ୍ୱତି ଯା ବଃ ସର୍ବା ଉପବ୍ରୁବେ । ତା ନ ଶ୍ଳୋଦୟତ ଶ୍ରିୟେ ॥୮॥
 ତୃଷ୍ଣା ରୂପାଶି ହି ପ୍ରଭୁଃ ପଶୁନ୍ତିଶ୍ଚାନ୍ତସମାନଜେ । ତେଷାଂ ନଃ ସ୍ତ୍ରୀତିମା ଯୁଜ ॥୯॥
 ଉପ ଭୁଜ୍ୟା ବନସ୍ତତେ ପାଥୋ ଦେବେଭ୍ୟଃ ସୃଜ । ଅଗ୍ନିର୍ହବ୍ୟାନି ସିଷ୍ଟଦତ୍ ॥୧୦॥
 ପୁରୋଗା ଅଗ୍ନିର୍ଦେବାନାଂ ଗାୟତ୍ରେଣ ସମଜ୍ୟତେ । ସ୍ବାହାକୃତୀଷୁ ରୋଚତେ ॥୧୧॥

=====

(୧।୧୮୯) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍,

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ଅଗ୍ନେ ନୟ ସୁପଥା ରାୟେ ଅସ୍ଥାନିଶ୍ଚାନି ଦେବ ବୟନାନି ବିଦ୍ବାନ୍ ।
ୟୁୟୋଧ୍ୟସ୍ଥୁଜୁହୁରାଶମେନୋ ଭୂୟିଷ୍ଟାଂ ତେ ନମ ଉକ୍ତିଂ ବିଧେମ ॥୧॥
ଅଗ୍ନେ ତ୍ୱଂ ପାରୟା ନବ୍ୟୋ ଅସ୍ଥାନ୍ତସ୍ତସ୍ତିଭିରତି ଦୁର୍ଗାଣି ବିଶ୍ୱା ।
ପୂଷ୍ଟ ପୃଥ୍ୱୀ ବହୁଲା ନ ଉର୍ବୀ ଭବା ତୋକାୟ ତନୟାୟ ଶଂ ଯୋଃ ॥୨॥
ଅଗ୍ନେ ତ୍ୱମସ୍ତଦ୍ୟୁୟୋଧ୍ୟମୀବା ଅନଗ୍ନିତ୍ରା ଅଭ୍ୟମନ୍ତ କୃଷ୍ଣାଃ ।
ପୁନରସ୍ତଭ୍ୟଂ ସୁବିତାୟ ଦେବ ଶ୍ଯାଂ ବିଶ୍ୱେଭିରମୃତେଭିର୍ଯଜତ୍ର ॥୩॥
ପାହି ନୋ ଅଗ୍ନେ ପାୟୁଭିରଜସ୍ତ୍ରୈରୁତ ପ୍ରିୟେ ସଦନ ଆ ଶୁଶୁକ୍ତାନ୍ ।
ମା ତେ ଭୟଂ ଜରିତାରଂ ଯୁବିଷ୍ଟ ନୂନଂ ବିଦନ୍ତାପରଂ ସହସ୍ରଃ ॥୪॥
ମା ନୋ ଅଗ୍ନେଽବ ସୃଜୋ ଅଘାୟାବିଷ୍ୟବେ ରିପବେ ଦୁଚ୍ଛନାୟେ ।
ମା ଦତ୍ତତେ ଦଶତେ ମାଦତେ ନୋ ମା ରୀଷତେ ସହସ୍ରାବନ୍ପରା ଦାଃ ॥୫॥
ବି ଘ ତ୍ୱାବଂ ରତଜାତ ଯଂସଦ୍-ଗୃଣାନୋ ଅଗ୍ନେ ତନ୍ନେ ବରୁଥମ୍ ।
ବିଶ୍ୱାଦ୍ରିରିକ୍ଷୋରୁତ ବା ନିନିସ୍ରୋରଭିହୁତାମସି ହି ଦେବ ବିଷ୍ୱର୍ ॥୬॥
ତ୍ୱଂ ତାଁ ଅଗ୍ନ ଉଭୟାନ୍ନି ବିଦ୍ବାନ୍ନେଷି ପ୍ରପିତ୍ୱେ ମନୁଷୋ ଯଜତ୍ର ।
ଅଭିପିତ୍ୱେ ମନବେ ଶାସ୍ୟୋ ଭୂର୍ମର୍ମୃଜେନ୍ୟ ଉଶିର୍-ଭିର୍ନୀକ୍ରଃ ॥୭॥
ଅବୋତାମ ନିବଚନାନ୍ୟସ୍ଥିନ୍ନାନସ୍ୟ ସୁନ୍ନଃ ସହସ୍ରାନେ ଅଗ୍ନୌ ।
ବୟଂ ସହସ୍ରମୃଷିଭିଃ ସନେମ ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୮॥

=====

(୧।୧୯୦) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍,

ଦେବତା - ବୃହସ୍ପତିଃ

=====

ଅନର୍ବାଣଂ ବୃଷଭଂ ମନ୍ତ୍ରଜିହ୍ୱଂ ବୃହସ୍ପତିଂ ବର୍ଧୟା ନବ୍ୟମକୈଃ ।
ଗାଥାନ୍ୟଃ ସୁରୁଚୋ ଯସ୍ୟ ଦେବା ଆଶୃଶ୍ୱନ୍ତି ନବମାନସ୍ୟ ମର୍ତ୍ତାଃ ॥୧॥

ତମୃଦ୍ଭିୟା ଉପ ବାଚଃ ସଚନ୍ଦ୍ରେ ସର୍ଗୋ ନ ଯୋ ଦେବୟତାମସର୍ଜି ।
 ବୃହସ୍ପତିଃ ସ ହ୍ୟଞ୍ଜୋ ବରାଂସି ବିଭ୍ରାଭବସ୍ତମୃତେ ମାତରିଶ୍ଵା ॥୨॥
 ଉପସ୍ତୁତିଂ ନମସ ଉଦ୍ୟତିଂ ଚ ଶ୍ଳୋକଂ ଯଂସସ୍ତବିତେବ ପ୍ର ବାହୁ ।
 ଅସ୍ୟ କ୍ରତ୍ୱାହନେ୍ୟା ଯୋ ଅସ୍ତି ମୃଗୋ ନ ଭୀମୋ ଅରକ୍ଷସସ୍ତୁବିଶ୍ଵାନ୍ ॥୩॥
 ଅସ୍ୟ ଶ୍ଳୋକୋ ଦିବୀୟତେ ପୃଥିବ୍ୟାମତେ୍ୟା ନ ଯଂସଦ୍ୟକ୍ଷଭୃଦ୍ବିଚେତାଃ ।
 ମୃଗାଶାଂ ନ ହେତୟୋ ଯନ୍ତି ଚେମା ବୃହସ୍ପତେରହିମାୟାଂ ଅଭି ଦ୍ୟନ୍ ॥୪॥
 ଯୋ ତ୍ୱା ଦେବୋସ୍ତ୍ରିକଂ ମନ୍ୟମାନାଃ ପାପା ଭଦ୍ରମୁପଜୀବନ୍ତି ପତ୍ରାଃ ।
 ନ ଦୃଢ୍ୟେ ଅନୁ ଦଦାସି ବାମଂ ବୃହସ୍ପତେ ଚୟସ ଇତ୍-ପିୟରୁମ୍ ॥୫॥
 ସୁପ୍ରେତୁଃ ସୁୟବସୋ ନ ପତ୍ତା ଦୁର୍ନୟନ୍ତଃ ପରିପ୍ରୀତୋ ନ ମିତ୍ରଃ ।
 ଅନର୍ବାଣୋ ଅଭି ଯୋ ଚକ୍ଷତେ ନୋଽପୀବୃତା ଅପୋର୍ଣ୍ଣୁବନ୍ତୋ ଅସ୍ତୁଃ ॥୬॥
 ସଂ ଯଂ ସୁଭୋଽବନୟୋ ନ ଯନ୍ତି ସମୁଦ୍ରଂ ନ ସ୍ରବତୋ ରୋଧକ୍ରାଃ ।
 ସ ବିଦ୍ମା ଉଭୟଂ ଚକ୍ଷେ ଅନ୍ତର୍ବୃହସ୍ପତିସ୍ତର ଆପଶ୍ଚ ଗୃପ୍ରଃ ॥୭॥
 ଏବା ମହସ୍ତୁବିଜାତସ୍ତୁବିଶ୍ଵାନ୍-ବୃହସ୍ପତିର୍ବୃଷଭୋ ଧାୟି ଦେବଃ ।
 ସ ନଃ ସୁତୋ ବୀରବଦ୍ଧାତୁ ଗୋମଦ୍ବିଦ୍ୟାମେଷଂ ବୃଜନଂ ଜୀରଦାନୁମ୍ ॥୮॥

(୧।୧୯୧) ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୯, ୧୪-୧୬, ମହାପଞ୍ଜିଃ ୧୦-୧୨,
 ମହାବୃହତୀ ୧୩, ଦେବତା - ଅପ୍ତଶସୁର୍ଯ୍ୟଃ

କଙ୍କତୋ ନ କଙ୍କତୋଽଥୋ ସତୀନକଙ୍କତଃ । ଦ୍ଵାବିତି ପୁଷୀ ଇତି ନ୍ୟଦୃଷ୍ଟା ଅଲିୟତ ॥୧॥
 ଅଦୃଷ୍ଟାନ୍-ହନ୍ତ୍ୟାୟତ୍ୟଥୋ ହନ୍ତି ପରାୟତୀ । ଅଥୋ ଅବୟତୀ ହନ୍ତ୍ୟଥୋ ପିନଷ୍ଟି ପିଂଷତୀ ॥୨॥
 ଶରାସଃ କୁଶରାସୋ ଦର୍ଭାସଃ ସୈର୍ଯ୍ୟା ଉତ । ମୈଞ୍ଜା ଅଦୃଷ୍ଟା ବୈରିଶାଃ ସର୍ବେ ସାକଂ ନ୍ୟଲିୟତ ॥୩॥
 ନି ଗାବୋ ଗୋଷ୍ଠେ ଅସଦନ୍ନି ମୃଗାସୋ ଅବିକ୍ଷତ । ନି କେତବୋ ଜନାନାଂ ନ୍ୟଦୃଷ୍ଟା ଅଲିୟତ ॥୪॥
 ଏତ ଉ ତେ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟଦୃଶନ୍-ପ୍ରଦୋଷଂ ତସ୍କରା ଇବ । ଅଦୃଷ୍ଟା ବିଶ୍ଵଦୃଷ୍ଟାଃ ପ୍ରତିବୁଦ୍ଧା ଅଭୂତନ ॥୫॥
 ଦୈର୍ଘ୍ୟଃ ପିତା ପୃଥିବୀ ମାତା ସୋମୋ ଭ୍ରାତାଦିତିଃ ସୁସା ।
 ଅଦୃଷ୍ଟା ବିଶ୍ଵଦୃଷ୍ଟାସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟତେଲୟତା ସୁ କମ୍ ॥୬॥

ଯେ ଅଂସ୍ୟା ଯେ ଅଙ୍ଗ୍ୟାଃ ସୁଚୀକା ଯେ ପ୍ରକଙ୍କତାଃ ।
 ଅଦୃଷ୍ଟାଃ କିଂ ଚନେହ ବଃ ସର୍ବେ ସାକଂ ନି ଜସ୍ୟତ ॥୭॥
 ଉତ୍-ପୁରସ୍ତାସୁର୍ଯ୍ୟ ଏତି ବିଶ୍ୱଦୃଷ୍ଟୋ ଅଦୃଷ୍ଟହା ।
 ଅଦୃଷ୍ଟାହ୍ନସର୍ବାଞ୍ଜିମ୍ବୟହ୍ନସର୍ବାଶ୍ଚ ଯାତୁଧାନ୍ୟଃ ॥୮॥
 ଉଦପପ୍ରଦସୌ ସୁର୍ଯ୍ୟଃ ପୁରୁ ବିଶ୍ୱାନି ଜୁର୍ବନ୍ ।
 ଆଦିତ୍ୟଃ ପର୍ବତେଭ୍ୟୋ ବିଶ୍ୱଦୃଷ୍ଟୋ ଅଦୃଷ୍ଟହା ॥୯॥
 ସୁର୍ଯ୍ୟେ ବିଷମା ସଜାମି ଦୃତିଂ ସୁରାବତୋ ଗୃହେ ।
 ସୋ ଚିନ୍ତୁ ନ ମରାତି ନୋ ବୟଂ ମରାମାରେ ଅସ୍ୟ ଯୋଜନଂ ହରିଷ୍ଠା ମଧୁ ତ୍ୱା ମଧୁଲ୍ଲା ଚକାର ॥୧୦॥
 ଇୟତ୍ରିକା ଶକୁକ୍ତିକା ସକା ଜଘାସ ତେ ବିଷମ୍ ।
 ସୋ ଚିନ୍ତୁ ନ ମରାତି ନୋ ବୟଂ ମରାମାରେ ଅସ୍ୟ ଯୋଜନଂ ହରିଷ୍ଠା ମଧୁ ତ୍ୱା ମଧୁଲ୍ଲା ଚକାର ॥୧୧॥
 ତ୍ରିଃ ସପ୍ତ ବିଷ୍ଣୁଲିଙ୍ଗକା ବିଷସ୍ୟ ପୁଷ୍ୟମକ୍ଷନ୍ ।
 ତାଶ୍ଚିନ୍ତୁ ନ ମରନ୍ତି ନୋ ବୟଂ ମରାମାରେ ଅସ୍ୟ ଯୋଜନଂ ହରିଷ୍ଠା ମଧୁ ତ୍ୱା ମଧୁଲ୍ଲା ଚକାର ॥୧୨॥
 ନବାନାଂ ନବତୀନାଂ ବିଷସ୍ୟ ରୋପୁଷୀଶାମ୍ ।
 ସର୍ବାସାମଗ୍ରାତଂ ନାମାରେ ଅସ୍ୟ ଯୋଜନଂ ହରିଷ୍ଠା ମଧୁ ତ୍ୱା ମଧୁଲ୍ଲା ଚକାର ॥୧୩॥
 ତ୍ରିଃ ସପ୍ତ ମୟୂର୍ଯ୍ୟଃ ସପ୍ତ ସ୍ୱସାରୋ ଅଗ୍ରବଃ ।
 ତାସ୍ତେ ବିଷଂ ବି ଜତ୍ରିର ଉଦକଂ କୁମ୍ଭିନୀରିବ ॥୧୪॥
 ଇୟତ୍ରିକଃ କୁଷ୍ମୁକସ୍ତ୍ରକଂ ଭିନଦ୍ଧ୍ୟଶ୍ଳନା ।
 ତତୋ ବିଷଂ ପ୍ର ବାବୃତେ ପରାତୀରନ୍ତୁ ସଂବତଃ ॥୧୫॥
 କୁଷ୍ମୁକସ୍ତ୍ରଦବ୍ରବୀଦ୍-ଗିରେଃ ପ୍ରବର୍ତ୍ତମାନକଃ ।
 ବୃଷ୍ଟିକସ୍ୟାରସଂ ବିଷମରସଂ ବୃଷ୍ଟିକ ତେ ବିଷମ୍ ॥୧୬॥

॥ ଦ୍ୱିତୀୟାଷ୍ଟକେ ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ଦ୍ୱିତୀୟା ମଣ୍ଡଳେ କ୍ରମଶଃ... ॥

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଂ ମଣ୍ଡଳଂ ସମାପ୍ତମ୍ ॥

This Sacred Book

Supported By

Scholar Shoppe Private Limited

No-39, B-12, 4th Main Road,

Gandhi Nagar, Adyar,

Chennai – 600020

Tamil Nadu

www.scholarshoppe.com

&

Fashion Brand

www.egearz.com